

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

HAMZANÂME

(5. CİLT I. KISIM)

(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan: Mehmet Akif YILDIRIM

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Muhammet YELTEN

İSTANBUL-2019

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**HAMZANÂME(5.CİLT I. KISIM) İNCELEME-METİN-SÖZLÜK**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlâk ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Mehmet Akif YILDIRIM

ONAY METNİ

Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime acılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime acılabilir.
- Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Mehmet Akif YILDIRIM

ÖZ

14. yy şairlerinden Ahmedî'nin kardeşi olarak bilinen Hamzavî, Hamzanâme adlı eserin yazarıdır. Hamzanâmeler, Eski Anadolu Türkçesi döneminin önemli eserlerinden olup, dil özellikleri ve Halk Edebiyatı açısından içinde zenginlikler barındıran bir eserdir. Eser yerel halkından anlayacağı tarzda sade ve akıcı bir dil ile yazılmıştır. Biz de bu çalışmamızda Hamzanâme'nin 85 varak olan beşinci cildin I. kısmını ele aldık. Öncelikle metnin transkripsiyonlu çevirisini yaptık. Ardından metnin özetini hazırladık. Daha sonra metnin tüm söz varlığını yansıtan kapsamlı bir sözlük oluşturduk.

Anahtar Kelimeler: Hamzanâme, Hamzavî, 14. Yüzyıl, Eski Anadolu Türkçesi

ABSTRACT

Hamzavi known as brother of Ahmedî who was one of the poets in 14th century was the writer of the literary work Hamzaname. Hamzanameler was one of the important literary work of old Anatolian Turkish Period and was a literary work which includes wealth as regards of language features and Folk Literature. The literary work was written with simple and fluent language which could be understood by local people. In this research, we dealt with the 1st part of the 5th book which consisted of 85 pages in Hamzaname. First of all, we did transcriptional translation of the text. Later we prepared a detailed dictionary which has the whole vocabularies of the text.

Key words: Hamzaname, Hamzavi, 14th century, Old Anatolian Turkish

ÖNSÖZ

14. yüzyıl şairlerinden Ahmedî'nin kardeşi olarak bilinen Hamzavî, Hamzanâme adlı eserin yazarıdır. Hamzanâmeler, Eski Anadolu Türkçesi döneminin önemli eserlerinden olup, dil özellikleri ve Halk Edebiyatı açısından içinde zenginlikler barındıran bir eserdir. Eser yerel halkın anlayacağı tarzda sade ve akıcı bir dil ile yazılmıştır.

Hamzanâmeler, Hazreti Muhammet'in amcası Hazreti Hamza'nın yiğitliklerini ve savaşlarını konu olan destansı anlatılardır. İslamiyet'in yayılmasında önemli etkileri olan Hazreti Hamza, eserde Müslümanlığı yayma ve adaletin temsilcisi olarak gösterilmektedir.

Türklerin İslamiyet'le tanışmasıyla birlikte, İslamiyet'in hoş görüsünü anlatmak ve öğretmek amacıyla bazı destanî halk hikâyelerin oluştuğu görülür. Şüphesiz Türkler arasında İslamiyet'i anlatan ilk eserlerden biri de Hamzanâme'dir

Hamzanâmeler, İlk olarak Araplar tarafından sözlü olarak anlatılmış ve yazıya geçirilmiştir. Daha sonra Farslar tarafından kendi mitolojik kahramanlarıyla eseri zenginleştirip yazılmıştır. Türkler ise İslâm dinine duyulan saygının yanı sıra genellikle bütün hikâyelerin özünde kahramanlık ve cihat anlayışının bulunması, Hazreti Hamza'nın yiğitliği, dürüstlüğü ve daima adaletli davranması, Türklerin onun şahsında kendi benliğini bulması da önemli bir sebep teşkil eder.

Oldukça geniş bir coğrafyaya yayılan bu anlatı, yazıya geçirildiğinde kaç ciltten oluştuğu bilinmemektedir. Yapılan araştırmalar sonucu Türkiye kütüphanelerinde çok sayıda mükerrer nüsha bulunduğu ve toplamı 72 ciltten oluştuğu görülmektedir. Hamzanâme'nin beşinci cildinin seksen beş varak olan birinci kısmı üzerine yapılan bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesi Nd.2496 numarada kayıtlı nüshası esas alınmıştır.

Çalışmamızı üç başlık altında inceledik:

Birinci bölümde Hamzanâme'nin yazarı Hamzavî'nin hayatı ve eseri Hamzanâme hakkında genel bilgi verildi. Daha sonra Hamzanâme'nin 5. cildine ait nüshalar tanıtıldı. Üzerinde çalıştığımız Hamzanâme'nin 85 varak olan 5. cildin birinci bölümü tanıtılıp metnin dil ve anlatım özellikleri örneklerle açıklandı. Ardından metnin geniş hikâyesi verildi. Birinci bölümün sonunda ise metinde yer alan kelimelerin dillere göre sayısal değeri ve oranları verildi.

İkinci bölümde Hamzanâme'nin beşinci cildin ilk bölümü, Eski Anadolu Türkçesinin dil yapısına uyularak transkripsiyonlu şekilde yeni harflere aktarıldı.

Üçüncü bölümde söz varlığı yönünden zengin olan metnin sözlüğü yapıldı. Anlatının sözlüğü oluşturulurken kelimelerin cümlede kullanıldığı anlamlarıyla verilmemesine dikkat edildi. Eserin sözlüğü oluşturulurken her kelimenin hangi dile ait olduğu belirtildikten sonra metinde hangi varak, hangi satırda olduğu ve kaç defa geçtiği gösterildi.

Kaynakça bölümünde yararlandığımız eserlerin künyeleri yer almaktadır. Yaptığımız çalışmanın sonuç kısmında eserimizle ilgili nihai kararlar ve değerlendirmeler belirtilmeye çalışıldı.

Çalışmamın her aşamasında bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana desteklerini esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Muhammet YELTEN'e, çalışmamın her aşamasında fikir ve yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Yavuz TATLI'ya maddi manevi destekleri için aileme minnet ve şükranlarımı sunarım.

Mehmet Akif YILDIRIM

2019

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	i
YEMİN METNİ.....	iii
ONAY METNİ.....	iv
ÖZ/ ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	ix
KISALTMALAR.....	x

BİRİNCİ BÖLÜM HAMZAVÎ VE HAMZANÂMELER

1. HAMZAVÎ	1
2. HAMZANÂMELER	2
2.1. HAMZANÂME (5. CİLT I. KISIM).....	3
2.2. HAMZANÂME'NİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ (5. CİLT).....	4
2.3. METİNDE YER ALAN KELİMELERİN DİLLERE GÖRE SAYISAL DEĞERİ VE ORANLARI	9
2.4. HAMZANÂME (5. CİLT I. KISIM) METNİNİN HİKAYESİ.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

METİN.....	32
------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK.....	128
Sonuç.....	314
KAYNAKÇA.....	315
TIPKIBASIM.....	319

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e	ص	ş
اے		ض	ž, ê
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	è
ٹ	ṭ	غ	ğ
ث	ṯ	ف	f
ج	c	ق	k
چ	ç	ك	k, ñ,
ح	ḥ	گ	g
ھ	ḥ	ل	l
د	d	م	m
ڈ	ḏ	ن	n
ر	r	و	v, u, ü,
ز	z	و o, ō, ö, ū	o, ō, ö, ū
ج	j	ه	h, a,
س	s	e	e
ش	ş	ى	y, l,
		i, ī	i, ī

KISALTMALAR

A.: Arapça

as.: Aleyhisselam

bkz.: Bakınız

c. : Cilt

Doç.: Doçent

Dr.: Doktor

F.: Farsça

Hz.: Hazret

hzl.: Hazırlayan

İb.: İbranice

İt.: İtalyanca

M.: Moğolca

R.: Rumca

Prof.: Profesör

s.: Sayfa

SBE.: Sosyal Bilimler Enstitüsü

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

vb.: Ve benzeri

yay.: Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM
HAMZAVÎ VE HAMZANÂMELER

1. HAMZAVÎ

Eski Anadolu Türkçesinin önemli eserlerinden olan Hamzanâme'nin yazarı Hamzavî'nin hayatı, edebi şahsiyeti ve eserleri hakkında kaynaklarda detaylı bir bilgi bulunmamaktadır. Nerede doğduğu, nerede yaşadığı ve öldüğü de bilinmemektedir. 14. yüzyılda yaşayan şair Ahmedî'nin kardeşi ve Emîr Süleyman'ın da musahibi olduğu bilinen Hamzavî'nin, adını da yazmış olduğu Hamzanâme adlı eserden aldığı rivayet edilmektedir.¹

Hamzavî'nin Hamzanâme dışında İskendernâme (Kıssa-i İskender) adlı eseri bulunmaktadır. Bu eserde Büyük İskender'in hikâyeleri anlatılmıştır. Bugünün araştırmalarına rağmen bu iki eser dışında bilinen başka bir eseri yoktur. Hamzavî'nin en önemli özelliği eserlerini sade bir dille yazmış olmasıdır. İlerleyen dönemlerde bu yönüyle eleştirilen Hamzavî'yi, Âşık Çelebi kaleme almış olduğu tezkirede, halk arasında okunmaya mahsus sade bir eser yazdığından dolayı şairler zümresinden saymamıştır.² Lakin İskendernâme eseri günümüze ulaşılan hiçbir nüshası mevcut değildir.

2. HAMZANÂMELER

Eski Anadolu Türkçesi'nin önemli eserlerinden biri olan Hamzanâme, 14. yüzyılın ikinci yarısında Hamzavî tarafından kaleme alınmıştır. Hz. Hamza kahramanlık hikâyelerinin anlatılmaya başlanması IX. yüzyıldan itibaren yaygınlık kazanmaya başlamış ve XIV. yüzyılda yazıya geçirilmiştir.³

Hz. Muhammed'in amcası ve sütkardeşi, müslümanların 39. su olarak bilinen Hz. Hamza'nın hayatı ve kahramanlıklarının anlatıldığı "Hamzanâme" adlı destanî hikâyelerin Arap kaynaklı olduğu bilinmektedir. Daha sonra İranlılar aracılığıyla Türk Edebiyatına geçmiştir. Hz. Hamza'nın maceralarının anlatıldığı bu eser Araplar arasında Sîretü Hamza, Esmârü'l-Hamza; İranlılar'da Kıssa-i Emîr Hamza, Kitâb-ı Rümûz-ı Hamza, Dâstân-ı Emîr Hamza; Türkler'de ise Hamzanâme olarak bilinmektedir.⁴

Yazılı bir metin haline gelmeden önce eserin Türkler arasında itibar görmeye başlaması ve eserin başkahramanı olan Hamza'nın millî bir karakter olmamakla birlikte Anadolu insanının İslam'ın sevgi ve hoş görüşüne büyük saygı beslemesi, hikâyelerin özünde yiğitlik, mertlik ve cihat anlayışının ön planda olması, Türklerin bu eserde kendi benliğini bulması zamanla yazılı metin hale gelmesini ve yaygınlaşmasını sağlamıştır.⁵

¹Abdullah Uçman, "Hamzanâme", Büyük Türk Klasikleri: Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, c. 1, Ötüken yay., İstanbul: 1985, s. 375.

²M. Fuad Köprülü, Edebiyat Araştırmaları 1, Akçağ yay., Ankara: 2004, s. 190.

³Abdullah Uçman, "Hamzanâme", Büyük Türk Klasikleri, Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, c. 1, Ötüken yay., İstanbul: 1985, s. 375.

⁴Muhammet Yelten, "Türk Edebiyatında 15. Yüzyıldan Bir Nesir Kesiti Olarak Hamzanâme'nin Hitap Ettiği Zümreler", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/13Fall, 2013, p. 179-247, ANKARA-TURKEY

⁵Nurettin Albayrak, "Hamzanâme", TDV İslam Ansiklopedisi, c. 15, Diyanet yay., İstanbul: 1997, s. 517.

Büyük bir kültür tarihçisi olarak kabul edilen Evliya Çelebi'nin Seyahat-nâme adlı eserinde: “Sultan, vezir ve âyan meddahlarının vasıfları”nı ele aldığı bir başlıkta, meddahlardan bahsederken, Hamza-nâme hakkında şu cümleler geçer: Pirleri Süheyb-i Rumi'dir ki Hz. Peygamber'in meddahıdır. Bunlar cehâlet zamanında Anternâme okurlardı. Hazret bunlara: “Amcam Hz. Hamza-i bâ-safânın gazavatın okusan ümmeti cenge teşvik ederdin.” buyurdularında ilk defa Hamzanâme'yi bunlar yazdılar. Daha sonra Ebu'l-Me'âli 261 [875] tarihinde güzellik verip 60 cilde çıkardı. Hâlâ bu altmış cildi Rum meddahları genişleterek 366 cilt Hamzanâme oluşmuştur⁶

Hamzanâme ilk yazıldığında kaç cilt olarak tertip edildiği bilinmemektedir. Muhammet Yelten eserin tamamının 72 cilt olduğunu tespit etmiştir. Yelten makalesinde aynı zamanda eserin bütün Türkiye kütüphanelerdeki 70 cildin künyelerini kaydetmiş, bugün için elde olmayan yalnız 40 ve 42. ciltler kaldığını ifade etmiştir.⁷

2.1. HAMZANÂME (5. CİLT I. KISMI) NÜSHA TANITIMI

Hamzanâme'nin (5.cilt) tepit edilen dokuz nüshası bulunmaktadır. Bunların kütüphanelerde kayıtlı numaraları şöyledir;

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1139.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1088.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1114.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. 1127.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1137.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1133.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, Nu. TY1127.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Y-905.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Nd. 2496. Biz elde bulunan bütün nüshaları inceleyip en hacimli olan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Eski Eserler Kütüphanesinde bulunan nüshayı esas aldık.

Metnimizde zamanla tahribata uğramış varaklar yanında, nüshaların tamamı harekesiz olarak yazıldığı için okumakta güçlük yaşadığımız bazı kelimeler ve bölümler de bulunmaktadır. Eserin silinmiş ve okumakta zorlandığımız yerlerinde diğer nüshalardan yararlandık.

Bu çalışmada Hamzanâme'nin 5. cildinin I. kısmı toplam 85 varak esas alınmıştır. Eser, harekesiz ve Eski Anadolu Türkçesinin dil hususiyetlerine uygun bir biçimde yazılmıştır. Sade dille ve anlaşılır bir üslupla yazılmıştır. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesinde kayıtlı bulunan Nd. 2496. 5. cildin (I. kısmı) varaklarında bulunan satır sayıları aşağıda sıraladığımız düzendedir:

13 satır: 1b.

15 satır: 35b.

18 satır: 52a, 52b.

Diğer satır sayıları 19 varaktan müteşekkildir.

⁶ Evliyâ Çelebi, Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, C. I., 2013, s. 310.

⁷ Muhammet Yelten, “Hamzanâme'nin Yeni Ciltleri Ve Okuma Mekânları”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9 Summer 2013, p. 151-165, ANKARA-TURKEY

Hamzanâme (5.cilt I. kısım) genellikle olağanüstü yerler ve şahıslar içermektedir. Hikâye, eserin başkarakteri Hamza'nın yiğitliği, dürüstlüğü ve adaletin temsilci vasfını üstlenmesi, karakterin başından geçen olaylar çerçevesinde şekillenmiştir. Eserin geniş bir coğrafyada işlenmesi, metnin zengin bir içeriğe sahip olduğunu göstermektedir. Yazarın genellikle sade bir dil kullanması ve Anadolu ağızlarına sıkça yer vermesi, sadece yüksek zümredeki insanlara hitap etmediği, bütün halk kitlelerinin anlayacağı bir dille eserini yazıldığı görülmektedir. Bu da eserin geniş kitlelere yayılmasına vesile olmuştur.

2.2. HAMZANÂME'NİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ (5. Cilt I. Kısım)

Hikâyedeki olaylara bakıldığında olaya dayalı tarzda sürüp giden ifadeler rivayetlerle daha da genişletilir. Yazar olayları ayrıntılı olarak açıklamak ve betimlemek istediği zaman “Hikayet eyledi ve râvî eydür” vb. sözlerle konuyu uzatıp anlatma yolunu seçer.

*Bunlar da böyle (9) **râvî eydür** ammâ bir gün Aklımün-ı Hakim Hamza'ya eyitdi. (10) İy Server işte ben saña cümle idecek ilâçları (11) eyledüm. 68a/8-11.*

*Ayş u işret veşayd uşikâra meşğül oldılar. **Râvî** (2) **eydür**: Birgün Emir-i Merdân ve Lendühâİbn-i Sadân ve Ömer Madî (3) şikâra çıkmışlardı. 75a/1-3.*

*Kendümi helâk iderdüm diyüp başından geçen serencâmı (2) **hikâyet eyledi**. Hamza da hiş n'ola itsünler ben de (3) şıhhat tâm bulursam inşâallâh teâlâ cümlesi (4) ile söyleşürüm diyüp bir zamân birbiriyle şöhet (5) **hâş** u arz muhâbbet eylediler. 62b/1-5.*

*Cümlesi Hamza'ya gelüp nice olur hâl (5) işte Mihr böyle diyüp **hikâyet eylediler**. Hamza koñ (6) varup gitsün. sağ olursam ben anı buluram ve Hağ (7) Teâ`lâ naşib iderse sâir esirler gibi anı da (8) saçından yapışup atasınuñ sarâyından sürüyüp (9) çıkarayum didi. 64b/49.*

Metindeki cümleler genellikle uzundur. Uzunluğu sağlayan öğeler -ıp, -ip, -up, -üp gerundium (zarf-fiil) ekleridir. Ayrıca cümle başı edatı olan “ammâ” cümlelerin uzamasını, genişlemesini sağlayan bir görev üstlenir. Cümleler uzun olmakla birlikte gayet rahat anlaşılmalıdır.

*Hemân ol casûslar **görüp** tiz Kestehüm'e gelüp (18) haber itdiler. Bilmeyüz nedür aşlı Arap askeriniñ (19) hâli diger-gün fırmayup acele ile kaçup [9a/1] kalaya giderler diyince Kestehüm-i lain hemân bildi ki câriye (2) işgörüp Hamza'ya zehiri virmişdür. 8b/17-19, 9a/12.*

"Şāyed hakim bundan isteye." **diyüp** andan dahı (6) birkaç kaba**kalup** "Yā Allāh, meded senden." **diyüp** (7) "Kuvvet ve kudret senüñdür. Bu Zaif kulına kuvvet (8) vir yetişeyüm." **diyüp** bād-ışar-şar gibi taban **götürüp** (9) "Kandasın Kala-yı Çimüpür"**diyüp** uçup gitdi. (10) On beş günlük yolu üç sātde **alup gelüp** (11) irişdi. **16a/5-11.**

Mihr de yollar gözedür idi ki (11) aceb **Hamza** gelür mi ola yo**hsa hāce** beni aldatdı mı (12) diyü gice gündüz **hasret** yaşların döküp **ağlardı.** (13) İşte **bunlar bunda ammā** bizüm kışsamuz emir-i cihān (14) **Hamza-yı şāhib-kırāna** geldi. **47b/10-14.**

Kestehüm (18) anı görüp ziyāde acıdı. Derd-mend biçāre başın (19) meydāna koyup "Eyü hizmet eyledi. Ammā murādına [9b/1] irmeyüp nā-murād gitdi." didi. İşte **bunlar bunda ammā** (2) bu taraftan emir-i cihānı begler ılgar ile Çipür Şāh'ıñ (3) sarāyına getürdiler. **9a/17-19, 9b/1-3.**

"Öyle de eyü olur, **ammā** geç eyü olur." didi. (18) Mu**kbil'**üñ Ha**tırına** geldi, bunlar Hind seferine çıkdu**ğ**da (19) **hāce** **Hamza'**nuñ bazusın yarup bir nesne **komışdı.** [21a/1] **Ammā** mahallî geldi mi ola diyüp **tırırdı.** **Ammā** hakim böyle (2) diyince begler birbirine **ba**kiş**up** "Yā nice olur, biz anı **ķanda** (3) bulurız?" didiler. **20b/17-19, 21a/1-2.**

Müstensih ağız özelliklerinin etkisi ile bazı sözcüğü farklı olarak kaydetmiştir:

doàrı: 8b/14; **toàrı:** 45b/11.

tolaş****-17a/12. ; **dolaş**-8a/3.

tuy****-59a/3.; **du**y****-25a/7.

Halk dilinde kullanılan "ya, hey, iy, bre " gibi hitap kavramları metin içerisinde sıkça geçmektedir.

Şāh'ıñ bu sözden aklı gidüp hemān kendüsin (5) cem idüp: "Bre **Hamza** **ķanda** gitdi ve sen kimsin? (6) Bir **hüşca** cevāb vir." **7a/4-6.**

Bu (11) yañadan Çibāl Şāh, babasıÇipür Şāh'a gelüp (12) olan a**h**vāli **h**aber virince Çipür Şāh'ıñaklı gitdi. (13) "**BreBre**

medet, *Hamza ve Lendühā'yıkaldıra görelim.*" diyüp teziyye (14) beglerine *haber idüp kaladan taşra çıktılar. 8a/10-14.*

Ömer, "**Bre hey üstād,** her ne olursağ olalum [13a/1] *kalk gidelüm geç kalduğ. Bizler şāh öñinde davāmuza hilāf (2) çıkmayalum. 12b/19;13a/1-2.*

"Begler iĉerüden **iykaltabān-ı melün Hamza (9) sağdur bir kıılın virmeyüz ve LendühāHamza'nuñ şikārıdur (10) ve Müslimān bir dilāverdür anuñ dahı bir kıılın virmeyüz bildüğinden (11) kalma.**" didiler. Kestehüm: "**İy nā-bekārlar,** zehir iĉen adam (12) sağ mıkalur inādıkoñ virüñ kendü başıñuz kırtaruñ." (13) dirdi. **23b/8-13.**

Hamza n'ola hemān er gibi oluñ didi Ömer eyitdi: "yāşāhib-kırān, (7) Lendühā'ya ısmarlayın ben her ne dirsem sözümünden çıkmaya (8) zirā benüm anlara idecek işüm vardur." didi. *Hamza, Lendühā'ya: (9) "İy dilāver benüm hātırım dilerseñÖmer-i Ayyār Ayyār'a muhālefet (10) eyleme, sözün tut."* didi. *Lendühā baş üzre diyüp (11) Ömer'üñ yanınca revāne oldılar küffāra yaklaşıkdā Ömer: (12) "yā Lendühā in filinden saña öğredecegüm var."* didi. **56a/6-12.**

Türkiye Türkçesinde varlığını sürdüren bazı deyimler, metinde mânâ derinliğini ve zenginliğini sağlamak amacıyla kullanılmıştır.

aķıl it-: 27b/19, **'aķlı git-:** 7a/4, **aleyk al-** 30b/7, **baş kıaldur-:** 41a/5, **baş getür- :** 30b/18, **baş göster- :** 33a/15, **cān başına şıĉra-:** 9a/7, **cān at-:** 4b/3, **el ur-:** 9b/18, **ele getür-:** 3b/5, **elem çek- :** 31b/3, **eleme düş-:** 23b/16, **feth it-:** 23b/7, **fıkr eyle-:** 38a/8, **fıkr it-:** 41a/1, **gözi kıorķ-:** 8a/17, **göz kıoy-:** 83a/11, **gözden geçir-:** 14a/17, **hāķķından gel-:** 54b/3, **hātırına gel-:** 26b/4, **ilerü git-:** 32a/3, **üzerine var-:** 67b/10, **murādına ir-:** 68b/8, **tūbi ol- :** 83b/2, **yol göster-:** 45a/8, **zaķmet çek-:** 54a/17.

Hamzanāme metni iĉinde başka dillerden alınmış çok sayıda kelime bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak Arapça ve Farsça sözcükler yer alırken bunların yanında alıntı sözcükler arasında Rumca, İbranice, İtalyanca ve Moğolca sözcüklere de rastlanmaktadır. Fakat eserde bazı yabancı kökenli sözcüklerin yazılışlarında hatalar yapıldığı tespit edilmiştir. Tespit edilmiş imla bozulmaları örnekler şu şekildedir:

hayāl (a) *Hamza'nuñ hayāli gözinde (2) kıaldı. Ammā bu taraıdan Emір-i Arab ol Esmā virdügi (3) yādigārlarıhazinedārına virüp. 4b/1-3*

kemha (f) Bir asker konup çadırlar kurulmuş günâgün aţlās (14) ve **kemha** bārgāhlar bir zinetlü askerdür ki olamaz meger (15) bu asker evlād-ı ibn-i Merzubān'uhn idi. **48a/13-15**.

tuĥfe (a) Hindistān yādigārlarından bunlara **tuĥfe** (4) ve armağanlar getürmişdi virdi. **66b/3-4**

zevķ (a) Bu gemi ne yavuz güzel (12) imiş hem oturup **zevķ** idersin hem gidersin. **33a/11-12**.

zerre (a) Acaba (5) sağ mıdur diyüp gördiler **zerre** hareket yok bedenine (6) yapışdılar. **9b/4-6**.

Metinde şahıs adı çokça geçmektedir. Şahısların adlarına genellikle konumları, memleketleri ve davranışları göz önünde bulundurulurak yer verilmiştir.

Hamza da -elhāmdü lillāh- (10) iy **Hüsrev-i Hindistān** aceb hāl oldı senüñ (11) hālın nedür biz de saña çok cefāyledük neyleyeyim saña (12) malūmdur aşķ belāsıyla ammā bir gün ola kim bu da (13) geçüp senüñle yār u karındaş olup çokşafālar (14) idersiz. **30b/9-14**.

Bir bu kim **Kabetullah-ı Harrāmî** eşrāfındansın (7) ve bir de bu kim **Hazret-i İbrāhim** aşlındansın ve bir dahı (8) şāhib-ķırān-ı ālemsin. **4a/6-8**.

Kestehüm-i (11) **Lain** kaçıyup kalaya yürümiş eyledi. Bunlar taşradan (12) Hamza begleri içerüden aĥşam olinca ceng eylediler. **16b/10-12**.

Şāh fikr idüp göñlinden şimdi bu (2) kāfire virmem diyü cevāb virirsem yavuzlanup şāyed **Hişām** (3) **ibn-i Alķame** vāķası gibi bir ĥaĥā ola **Kestehüm** de henüz (4) yoldan gelmiş yorgundur buña cevāb vire bilür mi (5) yoĥsa virmeye mi? didi. **41a/1-5**.

Muallim-i Kāf eyitdi: "İy **Sulĥān-ı Kāf**, bu kadar zamāndur (7) senüñ yanında bir sözüm yalan çıķdı mı? Gerçi böyle (8) oldı ammā Hamza ol kıızı almağa kādir degüldür. **3b/6-8**.

Baĥtek'e virdi. Andan oğlı **Hürmüz-i Tūcdār**'ı davet (8) idüp varın ikiñüz filān şandıĥı açup bir miķdār (9) bir miāķāl tiryāk alup getürüñ. **72a/7-9**.

Hamza sağdur gelür didi ol ise her ne dirse (10) aceb ĥikmetdür gelür elbette zuhūr eyler **Kūrūn-ı Acem** (11)

Ḥamza'ya zaḥm urduḡda bilmez misiz benümle baḥâ eyledi. **37b/9-11.**

Eserde masallara ait unsurlar da görölmektedir. Masallarda geçen Kaf Dağı gibi hayali mekânlar, cadı, peri, cin gibi hayali kişi ve karakterler yer almaktadır.

Ḥamza'ya zehirlü kıllı ile zaḥm ururlar. (11) Merhem-i Süleymâniye muḥtâ olur. Ol sebep ile **küh-ı** (12) **Ḳâf'**a düşer ve seni Allâh emriyle almayınca **küh-ı** **Ḳâf'**dan (13) ıkup gidemez. **3b/10-13.**

Hele biriñüz **cinni** Ayak diyüp Ömer'i (19) gösterdi. Ömer, "Bre hey üstâd, her ne olursa olalum. **12b/18-19.**

Bre meded, ağlaşacak zamân degüldür. Kestehüm gibi (14) ulu düşmen karşıñızda, Lendühâ gibi birifrît yanıñızda. **7b/13-14.**

Bre bre bu **div** ile adam nice cenk (4) idebilür didiler. **81a/3-4.**

Ḥamza'yı bâ-şafâ serkeşlik idüp Esma'nuñ bir nice (17) muḡarreblerin helâk ider. Esma **Perri** görür olmaz alur. (18) Yürüyü virür ammâ bir rivâyetde Esma**Perri**'nüñ Muallim-i (19) **Ḳâf'**a ziyâde itimâdı vardı. **3b/16-19.**

Metinde savaş sahnelerinin önemli yer tutması nedeniyle savaş aletleri ve savaş terimleri yoğun olarak kullanılmış

Lendühâ bir yol kol şunup (11) bireliyle evlâduñ yağasından öyle kapdı ki şâhin (12) serekapar gibi bir elinde evlâd bir elinde **gürz-i giran** (13) nâ-gâhbir nefre-yi cânistân öyle urdı ki zemîn-i zamân (14) şarşılupasmân güm güm gümledi. **59b/10-14.**

Andan Esmâ (12) Server-i Cihân için maḥşuş armağanlar getürmişdi. (13) Mücevher **hançerler** ve **tiğler** ve bî-ḡad bî-kıyâs cevâhirlere ve (14) misk-i anberler envâ dürlü yâdigârlar ki Rubè-ı Meskûn'da (15) beri dağı bulunmazdı. **4a/11-15**

Muḡbil etegi altında **kemendün** (3) ucunu görünür hemân izân ile tıydu yâ Muḡbil (4) nedür ol **kemend** yoğsa şâhib-kırân beni bağla getür mi (5) didi. **84b/2-5.**

Cenge gelmişlerdür diyüp ol da ceng murâd ide aramıza (10) **kıllı** düşüp dibelik adâvete bâis ola ortalık uzayup (11) yine murâdımız el virmeye eyü olmaz ḡuşuşa bu kadar nân nemek (12) yidük ve iḡsânuñ gördük bir uğurdan bir kız ḡâtırı (13) için yüzine karşı**kıllı**ekmek merdlik degüldür. **76b/9-13.**

Çünkü server-i ālem (13) yakın gelüp gördi şāh kendüsin temāşāya çıkmışlar. (14) Hemān hanuñiṣhāka mahmūz urup elinde olan **nizeyi** (15) yire tayayup bir yol at koparup... **80b/12-15**.

2.3. METİNDE YER ALAN KELİMELERİN DİLLERE GÖRE SAYISAL DEĞERİ VE ORANLARI

Hamzanāme'nin 85 varaktan müteşekkil olan 5. cildin I. bölümü, aşağıda görüldüğü üzere çeşitli dillere ait 2223 kelime yer almaktadır. Sözlüğün kelime ağırlığı Türkçe, Arapça ve Farsçadan oluşmaktadır. Bunların yanında 4 Rumca, 4 İtalyanca, 2 Moğolca ve 1 de İbranice menşeli kelime bulunmaktadır.

HARF	TÜRKÇE	ARAPÇA	FARŞÇA	DİĞER DİLLER	YEKÜN
A	82	67	18	1(itl)	168
B	111	28	45	1(r)	185
C	2	32	15	1(m)	50
Ç	21	2	13	-	36
D	80	21	38	1(ib)	140
E	39	34	9	1(r)	83
F	1	31	6	1.(itl)	39
G	59	20	26		105
Ğ	-	-	-	-	-
H	22	112	47	-	181
I	4	2	-	1(m)	7
İ	47	53	3	1(itl)	104
J	-	-	-	-	-
K	125	73	24	1(itl), 2(r)	225
L	1	17	5	-	23
M	3	140	16	-	159
N	13	22	27	-	62
O	29	-	-	-	29
Ö	18	2		-	20
P	7	-	31	-	38
R	-	18	13	-	31
S	76	55	28	-	159
Ş	10	21	16	-	47
T	46	60	16	-	122
U	26	2	2	-	30
Ü	5	1	3	-	9
V	3	30	2	-	35
Y	85	7	11	-	103
Z	4	30	13	-	47
YEKÜN	919	880	427	11	2237
NİSPET	41, 09	39, 33	19, 08	, 50	%100

2.4. HAMZANÂME (5. CİLT I. KISIM.) METNİNİN HİKÂYESİ

Metin ilk olarak Hamza ve Lendüha arasında geçen kırk günlük savaşla başlar. Hamza, Lendüha ibni Sadan'la savaşmak için Hindistan'a gider. Kırk günlük cenk sonunda Hamza, Lendüha'yı kemerinden kapıp yere vurarak bende çeker. Daha sonra çadırına götürür. Çipur Şah'ın kervansaray kadar büyüklükte yaptırdığı kafese koyarlar. Lendüha kendine geldiğinde içi içine yer ve bu duruma geleceği aklının ucundan bile geçmez. Daha yeni on dördüne girmiş Hamza, Lendüha gibi dağ parçası, yenilmez birisini nasıl olurda yere vurup kafese atar. Hamza daha sonra beyleriyle istişare edip sevdiği Mihri Nigar'ın cariyesi olan Dilaram'ın yanına gitmek ister. Çünkü Mihr, gönderdiği mektupta Lendüha ile savaşmasından sonra göndereceği içeceği içmesini söyler. Bu düzmece mektubu okuyan Hamza, cariyenin yanına giderken, yolda taht üzerinde bekleyen Esmâ Peri'yi görür ve selam verir. Esmâ daha yaşı küçük olan Hamza'ya âşık olur. Yanındaki Muallim Kaf'a, Hamza'nın kendisine daha ne zaman nasip olacağını kendisinden önce başka birisiyle evlenmeyeceğini ve şimdi Şah Nuşirrevan'ın kızına âşık olduğunu söyler. Muallim Kaf da bu zamana kadar söylediği sözlerin hep doğru çıktığını, Hamza Mihri Nigar ile evlenemeyeceğini, başına çok şeyler geleceğini söyler. Ayrıca öyle zaman gelecek ki zehirli kılıç ile Hamza'yı yaralayacaklarını ve sonunda Süleyman merhemine muhtaç kalacağını söyler. Daha sonra kendi lisanlarınca sohbet etmeye devam ederler. Hamza gelip Esmâ ile bir süre sohbet ettikten sonra Kuh-ı Kaf'tan getirdiği hediyeleri taktim edip giderler. Hamza hemen Mihr'in cariyesi olan Dilaram'ın yanına sabırsızlanarak gider. Hamza divana gelirken, Dilaram karşılayıp türlü sözlerle kandırıp tahta oturtur. Zengin yemek çeşitleri ve meyveler hazırlayıp Hamza'nın gözünü bürümek ister. Daha sonra mücevher bardakta bir içecek getirip önce kendisi içip sonra da Hamza'ya sunar. Hamza içeceği içer. Biraz sohbet ettikten sonra Hamza mayışır. O arada Dilaram etrafı kolaçan edip içeceğine zehir katar ve Hamza'ya getirir. Sonrada eline sazını alıp Mihr'i andıran şiirler söylemeye başlar. Bu arada Kestahum askerleriyle hazır kıtada bekleyip Dilaram'ın dışarıya çıkmasını bekler. Hamza, elindeki kadehi alıp içmesiyle, zehir olduğunu anlar; ama iş işten geçmiş olur. Hemen yere yığılıp sırtı tulum gibi şişip ağzından sarı sarı sular akmaya başlar. Hamza'yı gören Dilaram, hemen Kestahum'a seslenir.

Bu arada Çipur Şah kalesinde uyurken rüya görür. Hamza'nın üzerinde siyah bir bulut dolaştığını, askerleriyle birlikte tarumar olduğunu görür. Çipur Şah hemen rüyasından uyanıp oğlu Çibal Şah'ı çağırır. Çibal Şah'a rüyasını anlatır. Hamza'nın zor durumda olduğunu, Kestahum denen hainin Hamza'ya zarar vereceğini söyler. Çibal Şah askerlerini toplayıp Hamza'nın bulunduğu yere doğru yola çıkar. Yolda tek başına giden birisine rastlayıp nereye gideceğini sorar. Meğer tek başına yürüyen kişi melun Dilaram'dır. Dilaram, Çibal Şah'ı Kestahum'un oğlu Erdeşir zannedip hemen elini öpüp Hamza'nın kadehine zehir kattığını ve hemen babası Kestahum'u çağırması gerektiğini söyler. Çibal Şah, duydukları sözler karşısında şaşırıp kendine geldikten sonra kendisinin kim olduğunu ve Hamza'ya ne olduğunu sorar. Dilaram da Kendisinin Mihr'in cariyesi olduğunu gece Hamza'nın şarabına zehir kattığını ve hemen babası Kestahum'u çağırması gerektiğini, hemen gerektiğini söyler. Duydukları karşısında deliye dönen Çibal Şah, Dilaram'ı bir hamle ile iki böler ve hemen Hamza'nın bargahına hızlıca gider. Hemen askerleri uyandırıp Ömer ile Mukbil'in nerede olduğunu sorar. Askerler, Lendüha'nın yanında olduğunu söyler. Hemen o arada Hamza'yı sorar. Askerler, Hamza'nın halvette olduğunu yanında Mihr'in cariyesi sohbet ettiklerini söyler. Şah durumu anlatıp hemen çadırına doğru giderler. Çadıra ilk giren Mukbil, Hamza'yı şişmiş tuluma döndüğünü görünce, feryat etmeye başlar. Hemen Çibal Şehzade soğuk kanlığını koruyup ağlamanın zamanı olmadığını söyleyip Kestahum ve zindandaki Lendüha duymaması gerektiğini söyler. Hamza'yı sabah olmayıp kaleye götürmeleri gerektiğini söyler. Ömer, Mukbil ve beyler şehzadeye hak verip hazırlıklara başlarlar. Çibal Şah babasına haber salar. Çipur Şah olanları duyup perişan olur. Kestahum duymadan kaleye gitmeye hazırlanırlar. Lendüha'yı kafesiyle birlikte bir file yükleyip Hamza'yı da bir kilime sarıp bir miktar askerle kaleye doğru yola çıkarlar.

Diğer taraftan Kestahum gece cariyeyi beklerken kendisinde ses çıkmayınca hemen casuslarını yoklamaları için gönderir. Casuslar bargâha geldiklerinde askerlerin şaşkınlıkla toparlandıklarını ve acele bir şekilde kaleye doğru gittiklerini görürler. Hemen Kestahum'a gelip durumu izah ederler. Kestahum, cariyenin zehir verdiğini anlar. Ama neden gelmediğini düşünür. O arada ordusuna emir verip saldırmalarını emreder. İslam askerleri canla başla savaşır. Kestahum bir taraftan da bir kısmı kaleye yetişmeye çalışır. Kestahum bir şey yapamayınca geri döner. Kendi bargâhına doğru giderken

yolda ikiye ayrılmış cariyeyi görür. Cesedi görüp fazlasıyla acır. Bu arada Hamza'yı kaleye götüreren beyler hemen bir döşek üzerine yatırırılar. Bütün beyler toplanıp Hamza'nın hareketsiz halde yattığını görünce ağlamaya başlarlar. Çipur Şah, Hamza'yı hareketsiz halde görünce bir ayna alıp ağzına doğru götürüp bekler. Ayna biraz buharlaşınca Hamza'nın ölmediğini anlayıp derin bir nefes çeker. Hemen askerlerine civarda ne kadar hekim varsa gelmesini emreder. Hamza'yı iyileştirene altına boğacağını söyler. Askerler cümle vilayetlere gidip şahın fermanını okurlar. Civarda ne kadar hekim varsa kaleye gelip Hamza'nın durumunu kontrol ederler. Hekimler ne kadar uğraşsa da bir çözüm bulmazlar. Şaha, Hamza'nın yirmi dört saati olduğunu, derdine çare bulacak olan Aklamun-ı Hekim adında bir hekim olduğunu söylerler. Ama bu hekim buradan on beş günlük bir mesafede olduğunu ve yirmi dört saat içerisinde burada olmaz ise Hamza'nın öleceğini şaha bildirirler. Bu sözleri duyan beyler ağlamaya başlarlar. Çipur Şah düşünürken Ömer Ayyar ortaya atılıp şaha kendisine kılavuz bulmasını ve bugün o hekimi getireceğini söyler. Çipur Şah hemen Sebük Ayyar adında yolları çok iyi bilen kılavuzunu çağırıp Ömer'le yola çıkarlar. Ömer yola çıktığında öyle bir yürür ki kırk günlük yolu bir günde gider. Sebük Ömer'in hep gerisinde kalınca Ömer, Sebük'ü sırtına alıp koşmaya başlar. Öyle bir hızla giderler ki bir ara Sebük'ün ensesine bir şey değdiğini fark eder. O arada tutmaya çalışır. Derken meğer tuttuğu şey Ömer'in ayak topuklarıymış. Ömer öyle koşar ki topukları ensesine değer nasırlanmış. Sebük, tam tutunca Ömer yüzüstü yere yığılır. Neye uğradığını şaşırın Ömer, Sebük'e iki sille atar. Bir daha böyle yapmaması gerektiğini aksi takdirde kendisini öldüreceğini söyler. Sebük, üzgün bir şekilde hatası olduğunu anlayıp Ömer'e yalvarmaya başlar. Bir daha böyle olmayacağını, hata yaptığını söyler. Ömer ah çekip affeder. Yine sırtlayıp yola devam ederler. Bir zaman sonra hekimin olduğu dükkâna erişirler. Ömer dükkâna girip hekimi selamlayıp Çipur Şah'ın fermanını taktim eder. Hekim ayakta fermanı okuyup öper. Fermanda bütün olayları anlatan şah, hekimden yardım ister. Hekim biraz düşünür. Olan olaylardan üzüldüğüne, ancak kendisinin yaşlı biri olduğuna ancak bir ayda gidebileceğini, Hamza o zaman süresince çoktan ölmüş olacağını ve bir fayda etmeyeceğini söyler. Ömer, kendisini bir aylık yolu beş saatte gittiğini olayın daha akşamüzeri olduğu söyler. Hekim duruma çok şaşırır. Ömer devam edip civardaki hekimlerin sadece şifasının yalnızca Aklamun-ı Hekim yapacağını söylediğini söyler. Hekim, Ömer'i ikna edemeyeceğini

anlayınca, biraz gerilip kendisinin gelemeyeceğini, zaten Hamza'nın başka bir dinde olduğunu söyler. Ayrıca altına ihtiyaç duymadığını ve Çipur Şah'a borcu olmadığını söyler. Ömer ikna edemeyeceğini anlayınca dışarı çıkar. Bir rivayette, Nuşirrevan'ın veziri olan Bahtek, hekime bir name gönderdiğini, Hamza'nın zehirleneceğini ve kendisinden meded beklediğinde gitmemesini istemiş. Ömer Ayyar, Sebükü Ayyar'ı yollayıp aklınca bir plan yapar. Kendisini öksüz bir oğlan şekline koyup Aklamun'un dükkânı karşısına oturup ağlamaya başlar. Ağlamayı duyan Aklamun, dışarı çıkar. Oğlanı görünce ahvalini sorar. Ömer kendisi öksü olduğunu, anne ve babasının öldüğünü söyler. Bir tüccarın kölesi olduğunu, sabah uyandığında kimsenin olmadığını söyler. Hekim, Ömer'e acır. Ömer'i yanında çalışmasını ister. Yemek vereceğini üstünü giydireceğini ve zanaat öğreteceğini söyler. Ömer hemen kabul edip üstünü değiştirip çalışmaya başlar. Hekimin bir dediğini iki etmeyen Ömer, bir yandan da Hamza'ya şifa olacak ilaçları arar. Kalfaların bir dediğini iki etmeyen Ömer, şişelerdeki ilaçları sormaya başlar. Kalfalar bu durumu hekime bildirirler. Durumu öğrenen hekim, sevinip öğretilerini emreder. Kalfalar, Ömer'e ilaçları tek tek öğretirler. Ömer hepsini öğrenip tekrarlar. Hekim şaşırıp hayranlıkla Ömer'e bakar. Kendisine evlat olarak alacağını ve bütün bildiklerini Ömer'e aktaracağını söyler. O gün akşam hekim, Ömer'i alıp evine götürür. Hekimin eşi Ömer'i sorar. Aklamun, öksüz bir oğlan olduğunu ve akli her şeye erdiğini, kendisine evlat olarak yetiştirip büyük bir hekim yapacağını söyler. O sırada yemek gelir. Ömer yemeklere ilaç atıp hekim ve eşini uyutur. Hekimin evinde ne kadar ilaç ot varsa çantasına koyar. Sonra da dükkân gelip oradaki ilaçları da alır. Ömer, hekimin bahane etmemesi için dükkândaki süpürgelere kadar alır. Hekimi bir bal fıçısına koyar. Bütün eşyalarını çuvallara koyup hekimin içinde olduğu bal fıçısını sırtlayıp yola revan olur. Öyle bir gider ki on beş günlük yolu üç saatte kat eder.

Diğer taraftan Kestahum, cariyenin cesedini görünce Hamza'ya zehir verdiğini anlar. Askerlerine emir verip kaleye doğru saldırmaya başlarlar. Kestahum, kaledekilerine seslenerek; Hamza'nın ahvalini sorar. Eğer ölüyse cesedinin verilmesini ister. Aksi halde cümle askerleriyle birlikte kaleye saldıracaklarını söyler. İslam askerleri durumu Ömer Madi'ye söylerler. Ömer kale surlarına çıkıp Kestahum'a Hamza'nın ölmediğini ve intikamını alacaklarını söyler. Madi'nin sözlerine kızan Kestahum, askerlerine emir vererek saldırmalarını ister. Yüz bin asker ile kaleye saldırırlar.

İslam askerleri kaleyi savunmaya alarak bir gün boyunca savaşırlar. Kestahum baktı kaleyi alamıyor, askerleriyle kalenin etrafını kuşatıp teslim olmaları için beklemeye başlarlar. Bu arada Ömer Ayyar kaleye varmak üzereyken uzaktan yanan meşaleleri görür. Bir durum olduğunu anlar. Hemen torbaları ve fıçıdaki Aklamun'u bir yere saklayıp kaleye sızmanın yolunu arar. Ömer bir yol bulup hemen fıçıyı sırtlayıp kaleye girer. Kaleye girdiğinde hemen Çipur Şah'ın huzuruna varıp fıçıdan hekimi çıkarır. Durum karşısında şaşırın şah, Ömer'e elbiseler giydirip çok altın verir. Ömer, Çipur Şah'a, yol boyunca çektikleri sıkıntıları anlatır. Beyler, hekimi fıçıdan çıkarıp baygın halde olduğunu görüp Ömer'e neler olduğunu sorar. Ömer kıssanın uzun olduğunu, hekimin gelmemek için inat ettiğini söyler. Hekime kendine gelmesi için ilaç koklatırlar. Hekim kendisine gelip rüyada olduğunu zanneder. Lakin biraz gözlerini ovuşturduktan sonra gerçek olduğunu anlar. Hemen Ömer'e kızıp kendisini oyuna getirdiğini söyler. Beyler, Hamza'nın zamanı olmadığını artık bakması gerektiğini söylerler. Hekim, Hamza'ya bakıp cansız bir halde olduğunu görünce ağzına bir ayna tutar. Aynanın buğulandığını görünce ölmediğini anlar ve çok şaşırır. Bir insanın o kadar zehir içmesine rağmen nasıl ölmediğine şaşır kalır. Beylere dönüp kendisinin bir şey yapamayacağını söyler. Beyler hekime yalvarır ama fayda etmez. Ömer sinirlenip hekime, ilaç yapması gerektiğini, aksi halde kendisini kaleden aşağı atarak öldüreceğini söyler. Hekim korkarak Ömer'e ilaç yapmak istediğini ama hiçbir alet ve bitkisinin burada olmadığını söyler. Ömer de bütün alet ve bitkilerini getirdiğini hatta süpürgesine kadar aldığını söyler. Hekim, Ömer'den birkaç şifahi ot ister. Ömer hemen verir. Hekim ne istedi ise Ömer torbadan çıkarıp verir. Hekimin düşüncesi ilaç yapmak değildir. Biraz zaman kazanıp Hamza'nın ölmesini ve sonra bu durumdan kurtulacağını hayal eder. En son hekim kırk yıllık saman bulmaları gerektiğini o samanları ıslatıp Hamza'yı terlemesi gerektiğini söyler. Şah askerleri aramaya başlarlar ama bulmak ne mümkün. Ancak on beş yıllık bir saman bulup getirirler. Hekim artık çare bulamayıp mecburen samanı suda kaynatıp kaynamış suyu büyük bir kaba doldurur. Hamza'yı kaynamış suyun içine yatırmalarını ister. Daha sonra hekim herkesin gitmesi gerektiğini, Hamza'nın bir gün boyunca kalağını ve ertesi gün ilaç yapacağını söyler. Beyler, hekime bir döşek serip Hamza'nın iyileşeceğini sanıp dağılırlar. Hekim hemen döşeğe uzanıp yatar. Korkunç bir rüya görür. Kıyametin koptuğunu ve hekimi cehenneme doğru götürdüklerini

görür çok korkar. Hekim, götüren meleklerle yalvarmaya başlar ama melekler hiç oralı olmaz. En son melekler kendisine; Peygamberin amcası Hamza'yı iyileştirmedeği için cehennemde yanacağını söylerler. Hekim, yine yalvarmaya başlar. Pişman olduğunu ve isterlerse hemen Müslüman olacağını söyler. Melekler; kendilerinin bırakmaya kadir olmadığını söyler. O arada taht üzerinde nurlu bir yüz görülür. O kişi Hz. İbrahim(as)'dır. Hekim bu sefer görünen yüze yalvarmaya başlar. İbrahim(as) Hz. Hamza'yı iyileştirmesi gerektiğini ve Müslüman olup tövbe etmesini ister. Aksi halde hemen cehenneme atılacağını söyler. Hekim hemen tövbe edip Müslüman olur. Hekim o an rüyasından kalkıp askerlere seslenir. Askerlere; Ömer ve Mukbil'i çağırmasını ister. Askerler hemen çağırıp gelirler. Hekim, Hamza'yı hemen samandan çıkarmalarını, onu ölmesi için koyduğunu, rüyasında olan biteni anlatır. Ömer hemen Hamza'yı kabın içinde çıkarıp döşeğe yatırır. Hekim hemen ilaç yapmaya başlar. Bütün kitapları karıştırır. Ömer'e bakarak bir şeyin eksik olduğunu söyler. O nesnenin de sadece Ejderhaların kafatasında olduğunu anlatır. Bir de o nesnenin sadece sahipkıranlar ve ulu padişahlarda olduğunu söyler. Onlardan birisi de Şah Nuşirrevan'ın hazinesinde olacağını söyler. Ömer hemen ortaya atılıp bir ay içerisinde bulacağını söyler. Yola revan olmak için hazırlık yapar. Tam o sırada Mukbil Ömer'e seslenir. Ömer geri dönüp önemli değilse sonra konuşmasını ister. Mukbil tamam deyip giderken yine Ömer'e seslenir. Bu durum birkaç defa daha devam eder. En son Ömer Mukbil'in ensesine bil sille vurur. Mukbil sillenin etkisinden sanki sabah olmuş gibi gözleri şimşek gibi çakılır. Hemen olayı anlatmaya başlar. Şifa nesnesi için gitmesi gerekmediğini, daha önce Hace-i Dana nesneyi getirip Hamza'yı bayıltıp, baldırını yararak nesneyi oraya koyduğunu söyler. Daha sonra merhem sürüp iyileştiğini kendisine Hamza'nın Hindistan'da zehirleyeceklerini ve bu nesneyle iyileşeceğini söyler. Mukbil'in konuşmalarına hayret kalan Ömer, sevincinden hemen kaleye doğru kaçar. Durumu beylere anlatıp Hamza'nın baldırındaki nesneyi çıkarırlar. Bu duruma sevinen Aklamun-u Hekim, hemen nesneyi ezip birkaç ilaçla karıştırıp Hamza'ya içirir. Hamza içtikten sonra leğen leğen kusmaya başlar. Bu durum üç gece üç gündüz sürer. Hekim bir kere bile Hamza'yı yalnız bırakmaz. En son birkaç kaşık çorba içirtir ve kusması kesilir. Bir süre sonra Hamza gözlerini yavaş yavaş açmaya başlar. Etrafına bakan Hamza, bütün beylerin başında toplandığını görür. Hemen Ömer'e seslenip ne olduğunu, Lendüha'nın akıbetini sorar. Ömer de Küstehum denen hainin

cariye aracılığıyla kendisine zehir verdiğini, bütün hekimlerin bir çare bulamayıp Aklamun-ı Hekim'i getirdiğini ve şifasını onun bulduğunu anlatır. Hamza ah çekip uzanmaya devam eder. Aklamun, beylere artık Hamza'nın yanına kimsenin gelmemesi gerektiğini, kırk gün boyunca kendisinin bakacağını, bundan sonra durumu daha tehlikeli olduğunu söyler. Beyler, hekime teşekkür edip Hamza'yı تنها bir odaya kaldırırlar. Hekim kırk gün boyunca Hamza'nın tedavisine devam eder.

Diğer taraftan Kestahum, her gün kaleye saldırmaya devam eder. Artık Hamza'yı ve Lendüha'yı vermeleri gerektiğini, aksi halde bütün askerleri kılıçtan geçireceğini söyler. Ömer Madi ise Hamza'nın ölmediğini ve Lendüha'yı da vermeyeceğini söyler. Kestahum naralar atarak birkarşılıklı birlerine ok atmaya başlarlar. Beyler gün geçtikçe kalede artık erzakları, odunları eksildiğini görürler. Lendüha'yı kafesiyle birlikte hapse koyarlar. Lendüha, askerlere bu kadar sesin nereden geldiğini ve neler olduğunu sorar. Ömer, Kestahum'un kaleye saldırdığını, Hamza'yı bir cariye yoluyla zehirlediğini anlatır. Lendüha bu duruma üzülen Hamza'nın akıbetini sorar. Ömer, Hamza'nın ölmediğini, durumunun iyiye gittiğini, ancak hekimin kırk gün boyunca kimseyle görüşmediğini söyler. Lendüha kendisini bırakmalarını ve Kestahum'a karşı savaşmak istediğini bildirir. Lakin Ömer buna izin vermesi mümkün olmaz. Lendüha bu konuyu Hamza'ya söylemelerini ister. Hekimin yanına gelen Ömer, durumu anlatır. Ama hekim Hamza ile görüşmesine izin vermez. Kırk gün geçtikten sonra Ömer, Hamza'nın huzuruna çıkar. Hamza'yı çok zayıf ve bitkin halde görür. Zehirden bütün deri ve kıllarının döküldüğünü ve bakır gibi kıpkırmızı olduğunu görür. Lendüha'nın durumunu anlatır. Hamza biraz düşünerek Lendüha'nın ters bir şey yapacağından korkarak izin vermez. Beyler, Hamza'nın gün geçtikçe eski sağlığına kavuştuğu için sevinirler. Bu arada Kestahum yine askerleriyle kaleye saldırmaya devam eder. Hamza'nın öldüğünü, teslim olmazlarsa herkesi kılıçtan geçireceğini söyler. O sırada Ömer Ayyar nara atarak Kestahum'a Hamza'nın ölmediğini ona Aklamun-ı Hekim'i getirdiğini söyler. Kestahum, Ömer'e yanında durmasını ona istediği kadar altın vereceğini söyler. Bu sözleri işiten Ömer, sinirlenerek Kestahum'a hakaret eder. Kestahum da eğer Hamza ölmediyse delil göstermesi gerektiğini söyler. Zamanında Hamza ile arasında bir sır olduğunu, eğer Hamza sağ ise o sırrı söyleyip ölmediğini inanacağını söyler. Ömer hemen Hamza'nın yanına vararak durumu anlatır. Hamza da gülerek öyle bir olay olduğunu söyler. Zamanında Kestahum'la güçlerini tartmak için Hamza ile birbirlerini sıkmaya

başlarlar. O arada Hamza Kestahum'un belini sıkarken bir kemiği kırılır. Bu duruma üzülen Kestahum, Hamza'ya bu durumu sır kalmasını ve kimseye söylememesi için söz alır. Hamza, Ömer'e bütün hadiseyi anlatır. Ömer de hemen kale suruna çıkıp bir nara atarak Kestahum'a seslenir. Hamza'nın olayı anlattığını, zamanında güçlerinizi tartmak için birbirini sıktığınızı derken. Kestahum hemen lafını kesip Hamza'nın sağ olduğuna inandığını ve anlatmaya gerek kalmadığını söyler. Lakin Ömer devam ederek; Hamza belini sıktığını ve kemiğini kırdığını söyleyince Kestahum utanarak kafasını eyer. Bütün askerleri Kestahum'a bakarak ne olduğunu anlamaya çalışırlar. Ömer güle oynaya Kestahum'la dalga geçer. Kestahum emir vererek bargâhlarına geri dönerler. Diğer taraftan beyler kendileri arasında Kestahum'u öldürmek için istişare ederler. Bazıları bu duruma Hamza'nın kızacağını söyler. Bu sözleri işiten Lendüha, beylere seslenerek kendisini bırakmalarını ve Kestahum'u tek başına öldüreceğini söyler. Ömer Madi bırakamayacaklarını, Hamza'nın kesin talimatının olduğunu söyler. Lendüha kendisini salı vermemelerini, sadece kafes içinde sur üzerine getirmelerini söyler. Kafesten bir kere nara atmasıyla Kestahum salıverdiklerini zannederek korkup kaçacağı söyler. Beyler bu durumun uygun olduğu söyleyip Lendüha'yı kafesiyle birlikte kale suruna çıkarırlar. O ara kale kapısı açılıp yirmi dört bin Arap ve Hint askerleri saldırmaya başlarlar. O arada Lendüha öyle bir nara atar ki göğe yükselen ses kale duvarlarının bir bölümünü dahi yıkar. Narayı duyan Kestahum, Lendüha'nın serbest bırakıldığını zannederek yedek atına binip iskele tarafına kaçar. Komutanlarının kaçtığını gören askerler, hemen geriye dönüp kaçmaya başlarlar. İslam askerleri kovalamaya başlarlar. Kimi askerleri öldürüp kimilerini esir alırlar. Kestahum da son anda iskeleye varıp kaçar. Tekrar Lendüha'yı kafesiyle birlikte hapse atarlar. Askerler bütün ganimetleri dağ gibi yığarlar. Nara sesleri duyan Hamza, Lendüha'nın kaçtığını zannederek Ömer'i çağırır. Ömer gelip durumu Hamza'ya anlatır. Hamza da bu duruma sevinerek tekrar uzanır.

Günler ardı ardına geçerken, Hamza da iyileşmeye başlar. Ama yüzündeki tüyler ve vücudundaki bir kısım yanıklık geçmez. Yine de şükreden Hamza, beylerine bu durumdan şah Nuşirrevan'ın haberdar olup olmadığını öğrenmek ister. Ona göre intikamını alacağını söyler. Daha sonra askerlerine emir vererek artık geri döneceğini bildirir. Çipur Şah'a yardımları için teşekkür ederek artık gitmeleri gerektiğini söyler. Çipur Şah da Lendüha'nın tehlikeli olduğunu, kendisinin hasta

durumdayken zarar verebileceğini anlatır. Hamza artık Lendüha'nın akıllandığını ve artık barışmaları gerektiğini belirtir. Daha sonra On beşe yakın beyi ile Lendüha'nın bulunduğu yere gelirler. Lendüha, Hamza'yı görünce durumunu sorar. Hamza da iyiye gittiğini ve şükrettiğini söyler. Hamza Lendüha'ya, Şah Nuşirrevan'a söz verdiğini ve kendisine teslim edeceğini; ama asla kendisini öldürmeyeceğini yemin eder. Şahtan rica edip teslim alacağını da söyler. Daha sonra sevdiği Mihr'e kavuşup kendisine de yanına alacağını söyler. Lendüha, Hamza'nın anlattıklarını baş üzere deyip kabul eder. Daha sonra Hamza, Lendüha ile Çipur Şah'ın arasındaki münasebeti bitirmelerini ister. Lendüha artık bir münasebet olmayacağını ve kendisinin emrinde olduğunu söyler. Aynı şekilde Çipur Şah da yaptığı hataları kabul ederek Lendüha'yla barışır. Daha sonra Çipur Şah emir verip gemileri hazırlamasını ister. Gemiler hazırlanırken çokça hediyeler hazırlanır. Hamza gün geçtikçe iyileşmeye başlar. Ama Aklamun-ı Hakim yine de kendisiyle beraber gider. Bütün yükler ve askerler gemilere binerek İran'a doğru yola çıkarlar. Yolda türlü türlü mahlûkatla karşılaşır. Ömer gâh geminin güvertesine gâh arka tarafına geçerek şarkılar söyler. Fırtına olduğunda hemen depoya girip gemiye bindiğine pişman olur.

Kestahum, Lendüha'nın narasıyla arkasına bakmadan kaçıp İran'a yakın bir yerde konaklar. Beylerini toplayıp istişare eder. Şah Nuşirrevan, Hamza'nın zehirlenmesini duymasıyla kendisini katl edeceğini söyler. Bu durumu Bahtek düzenlediği için şahın haberi olmadığını söyler. Hamza'nın gelip şaha kendisini şikâyet edip başından geçenleri anlatacağını söyler. Bu durumda Kestahum tehlikeye gireceğini belirtir. Beyleri düşünüp taşınırlar. Aralarından biri Bahtek'e mektup yazmasını ve durumu iletmesini söyler. Bu fikre sıcak bakan Kestahum, hemen bir mektup yazıp gönderir. Mektubu alan casus gizlice Bahtek'i bulup verir. Kestahum mektupta, kendisini tanıtip olayları baştan anlatır. Hamza'nın Hint diyarına kadar takip ettiğini, Hamza, Lendüha ile kırk gün cenk edip Lendüha'yı kafese koyduğunu, kendisinin gönderdiği cariye ile Hamza'ya zehir verdiğini ama ölmediğini, Ömer Ayyar kısa bir sürede uzak diyardan hekim getirip Hamza'yı iyileştirdiğini, kendisinin kaleye saldırıp cenk edip çokça İslam askeri katlettiğini, daha sonra kafesten kaçan Lendüha'nın ansızın kaleden çıkıp askerlerini darmadağın ettiğini söyler. Ancak kendisi Lendüha'yı birkaç yerden yaraladığını ama askerlerin kaçtığını, bu durumu görüp hemen gemilere binip yakın bir yerde konakladığını söyler. Bu durumu kendisinin planladığını

ve Şimdi ne yapması gerektiğini Şaha ne cevap vermesi gerektiğini söyler. Bahtek mektubu okuyup tekrar bir mektup yazıp casusa verip Kestahum'a gönderir. Baktek'i mektupta cesurca savaŐtıđını, ancak bu olayın Şah Nuşirrevan'ın tarafından duyulması ikisinin de tehlikeye gireceğini söyler. Bu durumda hemen Şahın huzuruna gelip Hamza'nın Lendüha ile kırk gün cenk ettiğini, daha sonra kalesine çağırıp sohbet arasında Hamza'ya zehir vererek canına kast ettiğini, o sırada olayı duyup Lendüha'yı öldürdüğünü ama askerlerinin çoğunu öldürmesiyle kaçmak zorunda kaldığını söylenmesini belirtir. Kestahum, hemen askerlerine emir verip Şah Nuşirrevan'ın sarayına doğru yola çıkar. Şaha haber salıp kendisinin geldiğini ve huzuruna kabul etmesini istediğini söyler. Şah da Şaşırıp huzuruna kabul eder. Şah, Kestahum'a neden erkenden geldiğini, Hamza ve Lendüha'nın ahvalini sorar. Kestahum, Bahtek'in söylediklerini harfi harfine anlatmaya başlar. Şah duydukları olaylar karŐısındaneye uğradığını Şaşırır. Hemen Hace-i Dana'ya dönerek baktığı falın yanlış olduğunu söyler. Hace, Şaha falın doğru olduğunu ve yakında Hamza, Lendüha'yı kafes içinde huzuruna getireceğini söyler. Şah olan olaylar karşısında çok üzülür. Hace, Hamza'nın zehirlendiğini ancak daha önce baldırına koyduğu nesne ile tekrar iyileştiğini anlatır. O sırada Baktek araya girip böyle bir Şeyin olması imknsız olduğunu, hemen Hace'yi yalanlar. Hace de yakında burada olacaklarını ve söyledikleri bütün olayların gerçekleŐtiđini ısrarla devam eder. Baktek daha da üstüne varmayıp susar. Şah ne yapacağını Şaşırır. Bu arada bu haber Mihr'e ulaşır. Mihr bu haberler karşısında تنها bir yere çekilip kendisini öldürmek ister. Ama daha sonra kendisini toparlayıp Hace'nin söyledikleri sözler aklına gelir ve biraz sakinleŐir. Çünkü içinden daha önce Hace'nin hiç yalan söylemediğini düşünerek rahatlar. Hemen bir tezkire yazıp Hace gönderir. Hace okuyup Mihr'e üzülmemesini, Hamza'nın zehirlendiğini ancaksağ olduğunu, yakın zaman geleceğini söyler. Tezkireyi okuyan Mihr biraz da olsa yüreği ferahlar.

Diğer taraftan Baktek, kendine sadık beyleri toplayıp duruma çözüm bulmak için istişare ederler. Beylerine durumu anlatıp yakın zamanda Hamza'nın geleceğini söyler ve bu durum kendilerini zor duruma koyacağını anlatır. Hamza'nın gelip olayları Şaha anlatmasıyla kendilerini öleceğini ve Hamza da Mihr ile evleneceğini söyler. Beylerden birisi; uzaklarda Şehr-i Bisütun adında bir Şehir olduğunu, ŐehirdeMerzuban adında bir sultan olduğunu ve çok güçlü biri olduğunu anlatır.

Ayrıca bu durumu ona söylemelerinin çok iyi olacağını anlatır. Bahtek, fikri beğenip hemen bir mektup yazıp Merzuban'a gönderir. Merzuban mektubu açık Şah Nuşiravan'ın vezirinden geldiğini görür. Mektupta sıkça övgülü cümleler dizerek asıl konuya girer. Baktek, Merzuban'a Hamza diye bir Arap emiri olduğunu, Şah Nuşiravan'ın çok güzel kızın olan Mihr-i Nigar'a âşık olduğunu, Hind'e sefere gidip orada zehirlenerek öldüğünü ve şah kızını başkasına vermeden gelip kızını istemesini ister. Merzuban, Baktek'in anlattığı konuları düşünür. Mihr'i kulaktan duyma da olsa şimdiden âşık olduğunu anlar. Hemen gelen haberciye güzel elbiseler giydirip bir at başılayıp bin altın ile Bahtek'e yollar. Ayrıca Merzuban kendini yedi iklim şahın damadı zannedip Baktek'e de pahalı süslü kıyafetler hazırlayıp haberciye verir. Bu duruma sevindiğine hemen hazırlıklarını tamamlayıp cümle askeriyle geleceğini haberciye bildirir. Daha sonra emir verip hazineyi açıp atasından ve dedesinden kalan bütün hazineyi yükleyip yüz bin askeriyle yola çıkar. Kardeşleri Behmen ve Bahman'a vilayetini emanet edip saltanat sevdasını bırakıp aşk sevdasına düşer. Merzuban yüz bin askeriyle Medayin'a varmakta iken ordusuna emir verip durmalarını ister. Hemen elçisini çağırıp mektup yazıp elçiyi Şah Nuşiravan'a gönderir. Elçi hemen mektubu alıp saraya doğru yola koyulur. Saraya varıp divanda huzura çıkmak istediğini bildirir. Şah, huzuruna alır. Elçi hemen şahın ayaklarına kapanıp selam verir. Gelen mektubun Evlad-ı İbn-i Merzunban'dan geldiğini söyler. Şah mektubu alıp veziri Baktek'e okuması için verir. Baktek ayağa kalkıp mektubu okumaya başlar. Mektupta, önce şaha selam verip daha sonra direk konuya girer. Kendisinin bir haber işittiğini, güzel kızı olan Mihr'in bir Arap'a verdiğini, ancak Hindistan'da Lendüha'ya yenilip öldüğünü söyler. Kızına kulaktan dolma âşık olduğuna ve kendisinin şuan Medayin yakınlarında çadır kurduğuna ve kızını vermesini ister. Ne kadar altın isterse verebileceğini, vermez ise yüz bin askeriyle canı pahasına savaşacağını bildirir. Şah Nuşiravan daha önce Merzuban'ın erliklerini duymuş ve bu konuda böyle bir şeyi yapacağına inanır. Biraz düşünerek, elçiye; Hamza'ya kızını vereceğine söz verdiğini, ölüm haberi kulaktan duyma gerçek olup olmadığını bilmediğini, bu durumda kızını veremeyeceğini söyler. Eğer Hamza'nın ölüm haberi kesinleşirse kızını vereceğini söyler. Baktek hemen kurnazlık yapıp söz arasına girer. Şaha, Merzuban'ı tanıdığına ve çok güçlü bir pehlivan olduğuna, yüz bin askeriyle kolayca yeneceğini söyler. Ayrıca Merzuban'a gücü yetecek pehlivan olmadığını

beyan eder. Hemen karar vermeyip bir gün elçiyi misafir edip durumu tekrar istişare etmesini ister. Şah biraz düşünerek Hacı'ye dönüp fikrini sorar. Hacı, böyle bir konuda fikri olmayıp Hamza'nın ölmediğini tekrar eder. Şah da Bahtek'e emir verip elçiyi bir gün misafir etmesini ister. Bahtek hemen elçiyi alıp bir yer ayarlayıp o gece ziyafet verir. Ziyafet sırasında Bahtek elçiden müsaade isteyip şaha gidip ikna edeceğini söyler. Hemen şahın huzuruna çıkıp aklını çelmeye çalışır. Şaha, Merzuban'ın büyük bir pehlivan olduğunu, üstesinden gelemeyeceğini söyler. Ayrıca Hamza gelse bile kendisinin ölüm haberi aldığını, kızı onun için Merzuban'a verdiğini söylemesi gerektiğini anlatıp şahın aklını çelmeye çalışır. Şah da Merzuban'ı sevdiğini bu fikrin uygun olduğunu bildirir. Ayrıca kendi dininden birisine vermesi daha uygun olduğunu söyler. Sözleri işiten Bahtek sevinerek şahın huzurundan ayrılıp elçiye müjdeyi verir. Elçi hemen Merzuban'a haber verir. Merzuban habere çok sevinerek yirmi bin askeri Medayin kapını getirir. Yirmi bin askeri de altın cübbeler giydirip şehre girer. Yüksek bir yerde gelişlerini seyreden şah, bu yürüyüş çok hoşuna gider. Hemen şah tarafından çadırlar kurdurup ziyafetler verilir. Bahtek, Merzuban'ın huzura çıkıp durumu anlatır. Hem Hamza'yı hem Hacı'yi ve olan bitenleri bütünüyle anlatır. Merzuban, Bahtek'e daha çok hediyeler vereceğini söyler. Üstüne altın bir cübbe giydirir. Bahtek teşekkür edip kendisinin dünya malında gözü olmadığını, Hamza gibi bir Müslüman'a kız vermek istemediğini, kendi dininden birisi olması gerektiğini söyler. Hemen selam verip cübbesini giyip huzurundan ayrılır. Şahın huzuruna cübbe ile çıkar. Şah cübbeyi görünce damadı olduğu için Merzuban'la gurur duyar. Bahtek, şaha artık Merzuban'ı mutlu etmesi gerektiğini bir an önce kızı vermesini ister. Şah, Bahtek'i dinleyip Mihr'i görmesi için hareme haber verir. Mihr'in annesi haber verip şahın konuşacağını bildirir. Mihr hemen divana çıkıp şahın huzuruna çıkar. Saygılı bir şekilde selamlayıp ellerini birbirine kavuşturarak şahın konuşmasını bekler. Şah hemen konuya girer. Artık Hamza'nın öldüğünü ve evlenmesi gerektiğini söyler. Merzuban'ın çok güçlü ve zengin bir sultan olduğunu nikâh için kendisinin vekilliğini vermesini ister. Bu sözleri duyan Mihr, çığlık atarak ağlamaya başlar. Kendisinin kimseyle evlenmeyeceğini söyler. Şah birden sinirlenip belindeki hançeri çıkarıp öldürmek ister. Bu durumu gören cariyeler hemen şahın önüne atılıp ayaklarına kapanırlar. Mihr'in Hamza için değil kimseyle evlenmek istemediğini ve ikna olması için biraz zaman

gerektiğini söylerler. Mihr de Hamza ile ilgisi olmadığını hiç kimseyle evlenmek istemediğini söyler. Bu sözler karşılığında şah biraz yumuşar. Mihr, Hace'nin Hamza'nın ölmediğini ve yakın zamanda geleceğini sözleri aklına getirerek bir ihtimal ölmediğini düşünerek bu yalanı söyler. Çünkü Mihr, Hamza'nın ölüm haberini almasıyla kendisini öldüreceğini iyi bilir. Şah da Mihr'den yalan cevap alıp hemen Merzuban ile nikâh kıyar. Bu durum karşısında ne yapacağını bilemeyen Mihr, hemen Hace'ye bir mektup yazar. Mihr, Hace'ye eğer dediği gibi Hamza'nın ölmediğini kesin bir dille söylemez ise kendisini öldüreceğini söyler. Hace de hemen bir mektup yazar. Eğer kendisine güveniyorsa Merzuban ile evlenmesi gerektiğine ve saraya gidip orada evlenmesi gerektiğini, üç gün içerisinde Hamza'nın geleceğini söyler. Mihr mektubu okuyup evleneceği haberini babasına verir. Ama bir şartı olduğunu, kendisinin düğünü Merzuban'ın sarayında yapmak istediğini söyler. Şah sevinip bu durumu Merzuban'a bildirir. Merzuban kabul edip Mihr'in hazırlanması için süre tanır. Kendisine çadır hazırlayıp bekler. Geçen günler sonrası Merzuban, Mihr'i görmek ister. Mihr de eski sevdiğinin öldüğünü, kırk gün yas tutacağını, daha sonra gerdeğe gireceğini bildirir. Merzuban cariyeye kırk gün çok süre olduğunu, sadece şuan yüzünü görmek istediğini söyler. Mihr, mateme girdiğini kimsenin yüzünü görmek istemediğini, zorlar ise kendisini öldüreceği söyler. Bu durum karşısında bir şey yapamayacağı anlayan Merzuban, istemeden de olsa çadırına geçer. Daha sonra emir verip yola çıkarlar. Mihr, Hace'nin dediği yere varınca haber salıp burada konaklanmasını ister. Merzuban da Mihr'in gönlünü almak için istediğini yerine getirir ve emir verip üç boyunca konaklarlar. Mihr, Hamza'nın geleceği günü bekleyip Hace'nin gerçeği söylediğine inanmak ister. Her geçen zaman yüreği sıkışır ve ağlar.

Diğer taraftan Hamza Hindistan'dan Lendüha'yı alarak on iki bin Hint ve on iki bin Arap askeriyile İran diyarındaki Hürmüzabad iskelesine yanaşır. Hamza, Ömer'e Medayin'e gitmesini, Şah Nuşirrevan'ın hadiselerle ilgili malumatı olup olmadığını öğrenmek için gönderir. Ömer hemen yola koyulup gider. Yol üzerinde yüz bine aşkın çadırla karşılaşır. Durumu öğrenmek için askerlerin bulunduğu yere gider. Bir askere neden burada olduklarını ve kim olduklarını sorar. Asker bu kadar çadırın Merzuban'ın askeri olduğunu, yedi iklim şahın kızını aldığını ve buradan kendi şehrine gideceğini söyler. Ömer'in canı başına sıçrar. Askere; Mihr'in daha önce bir Arap pehlivanla sözlendiğini ve durumların nasıl böyle değiştiğini

söyler. Asker; Hamza'nın Lendüha tarafından zehirlenip öldüğünü, beylerinden biri olan Ömer ise hemen bir gece gidip Lendüha'yı öldürdüğünü söyler. Bu olayları duyan Merzuban şaha gidip kızını ister. Şah da bu olaylardan ötürü Merzuban'a verir. Ömer, Mihr'in bu olaylara ne tepki verdiğini sorar. Asker; Mihr'in, Merzuban'a yanaşmadığını ve Hamza için kırk gün yas tuttuğunu söyler. Eğer Merzuban zorla sahip olmaya kalkışırsa önce onunla savaşıacağını, olmaz ise kendisini öldüreceğini söyler. Bu durum karşısında Merzuban geri çekilmek zorunda kalır. Ömer bu duruma sevinip hemen Mihr'e güzel haberi vermek için falcı kılığına bürünerek çadırına yakın gelir. Yüksek bir sesle fal baktığını söyler. Millet hemen başına toplanır. O da asil ve zengin insanlara fal baktığını söyler. Bu sesi duyan Mihr, Ömer'i huzuruna çağırır. Ömer falını bilmesi halinde beş yüz altın alacağını söyler. Mihr kabul edip anlatmasını ister. Ömer önce birkaç bilindik bir şey söyler. Mihr daha açık olmasını beş yüz altın daha vereceğini söyler. Daha sonra Ömer, Mihr'e herkesin çıkmasını ve sadece kendisine söyleyeceğini belirtir. Mihr hemen cariyelerine emir verip çadırdan çıkarır. Ömer hemen büründüğü kılıktan çıkarak Mihr'e bütün olayları anlatır. Mihr de bu duruma sevinerek Hamza'yı görmek ister. Ömer de Hamza'nın daha tam iyileşmediğini beyleri ile istişare edip kurtaracağı söyleyip yola çıkar. Ömer gelip durumu Hamza'ya söyler. Hamza çok kızar ve ne yapacağını bilemez. Beyleri ile istişare eder ama bir sonuca ulaşamaz. Çünkü daha eski gücüne kavuşmamıştır. Diğer taraftan kafeste olan Lendüha, Hamza'nın bu isyan seslerini işitir. Madi'ye neden Hamza'nın bu kadar telaşlı bir şekilde konuştuğunu söyler. Madi de Hamza'nın maşukasını Nuşirrevan, Merzuban'a verdiğini ve şuan yakın bir yerde konaklandıklarını söyler. Bu durum karşısında Lendüha kendisini serbest bırakıp gidip maşukasını alabileceğini söyler. Madi bu fikri uygun görüp Hamza'ya iletir. Hamza, Lendüha'nın teklifini kabul etmez. Daha sonra büyük bir ısrar sonucu Lendüha'yı serbest bırakıp Hamza'nın huzuruna getirirler. Hamza da Lendüha'ya tam güvenmek için onu denemek ister. Lendüha'ya yanlış bilgi aldığını, maşukası olmadığını ve tekrar kafese girmesini ister. Lendüha da hiç tereddüt etmeyip girerken Hamza hemen Lendüha'ya seslenerek aslında sadece imtihan ettiğini söyler. Hamza hemen anlından öpüp Mihr kurtarmasını ister. Ömer hemen Hamza'ya dönüp Lendüha'nın kendi sözünden çıkmaması için emir vermesini ister. Hamza da emir verir. Lendüha ve Ömer askerlerden önce varıp başka bir plan yaparlar. Ömer Lendüha'ya direk savaşmayacağını başka

kılığa girip Hem Mezuban'ı ele geçirip hem de Mihr'i kurtaracağını söyler. Torbasından ayı postu bir elbise çıkarıp verir. Lendüha, ilk önce kabul etmese de Hamza'nın emri aklına gelip giyer. Daha sonra Ömer de bir davul çıkarıp ayı oynatır gibi çalmaya başlar. Ömer bir yandan etrafı kolaçan edip bir yandan davul çalar. Lendüha da ayı gibi davulun ritmine uyup zıplar. Böylece Merzuban'ın çadırına doğru giderler. Askerler toplanıp bu garip hadiseyi öğrenmek için yanlarına gelirler. Ayıdan daha iri olan birini küçük küçük bir adamın zincire bağladığını görürler. Millet toplanıp nasıl olabilir diye kendi aralarında konuşmaya başlarlar. Ayı gibi iri olan bir insan nasıl olur da küçük cılız birisinin elinde oyuncak olur diye söylenirler. Millet ayıyı oynatmasını ister. Ömer önce padişaha gösteri düzenleyeceğini söyler. Padişahın çadırına yaklaşırken, Merzuban o sırada beyleriyle birlikte içip Mihr'in aşkından bahseder. Dışardaki sesleri duyunca neler olduğunu öğrenmek ister. Asker de öğrenip küçük sıska birisinin ayı boyunda birisini boynuna zincir geçirip oynattığını söyler. Merzuban merak ederek çadırın açılmasını ister. Çadır açılır ve Merzuban gördükleri karşısında hayretler içerisinde kalır. Ömer'e bu durumun nasıl olduğunu sorar. Ömer de kendisinin bir dua bildiğini ve okuduğunda itaat ettiğini söyler. Merzuban biraz oynatmasını ister. Bu duruma öfkelenen Lendüha, Ömer'e sessiz bir şekilde öldürmesi için izin vermesini ister. Ömer izin vermeyip davulu çalmaya başlar. Lendüha yapmacıktan bir kaç defa zıplar ve yer sarsılır. Merzuban kahkahalar atarak tekrar oynatmasını ister. Ömer de oynayamayacağını, aç olduğunu bahşış verirse oynayacağını söyler. O sırada Ömer, Lendüha'ya Merzuban'ın elini öpmesini ister. Merzuban kabul etmese de Lendüha yanına yanaşıp boğazına yapışır. Bir eliyle Merzuban'ın boğazında iken bir eli yanındaki askerleri böcekler gibi savurur. Ömer o sırada hemen elindeki aleti üfleyip diğer askerleri çağırır. Dağın ardında bekleyen beyler hemen saldırmaya başlarlar. Lendüha bir taraftan, Ömer Ayyar bir taraftan vurmaya başlar. Lendüha, Merzuban'ın boynundan tutup bir köşeye atıp Madi'ye sıkıca bağlanmasını ister. Madi hemen bağlayıp yanında durur. Diğer taraftan Ömer de Mihr'e haber vermek için çadırına gider. Mihr de sesleri duyup Hamza'nın beyleri olduğunu anlar. Ömer, Mihr'e Lendüha'nın Hamza'ya kul olduğu ve Merzuban'ı esir aldığını söyleyerek müjdeli haber verir. Savaş ikindiye yakın devam eder. Merzuban'ın askerleri sultanlarının esir alındığını görünce çareyi kaçmakla bulurlar. Bir gurup asker Bisütun şehrine bir kısmı da Medayin şehrine doğru kaçar.

Savaş bitmeye varınca askerler bütün malları bir yere yığar ve Lendüha'ya dualar ederler. Hemen Mihr'e yeni çadır kurup o gece ziyafetler düzenlerler. Bu arada Hamza'ya haber vermek için Berki'yi gönderirler. Ayyar, müjdeli haberi Hamza'ya verir. Hamza başta Lendüha olmak üzere bütün beylere dua eder. Sabah olunca Lendüha ve bayler hemen hazırlanıp Hamza'nın bulunduğu yere gelirler. Lendüha, Hamza'ya dualar edip elini öpüp sağ salim Mihr'i getirdiğini söyler. Hamza anlından öpüp dua eder. Hamza, Mihr'i görmek için sabırsızlanır. Ortalık sakinleşince Mihr'i Hamza'nın yanına getirirler. Hamza, Mihr'i görünce sevinip sarılır. Mihr de olan olayları anlatıp Hamza'ya sarılıp ağlar. Bu arada Hamza'nın yüzünü bir bez ile kapatmıştır. Mihr, Hamza'ya yüzünü açmasını ister. Hamza da göstermek istemediğini, zehirin etkisiyle eski haline benzemediğini söyler. Mihr ısrar edince yüzündeki bezi kaldırır. Mihr yüzünü görünce şok olur. Çünkü eski halinde eser kalmayıp yüzü bakır gibi kızarıp kaşları yok olmuş. Bu sefer Mihr hemen çadırdan kaçır. Dışarda bekleyen Ömer, neden hemen çıktığını sorar. Mihr, Ömer'e kızıp neden yalan söylediğini, Hamza'nın öldüğünü, çadırdaki adamın Hamza olmadığını söyler. Böyle bir durumda intihar edeceğini, kendisine yalan söylediği için kızır. Ömer ne kadar Hamza olduğunu dese de inanmaz. Ömer Ayyar, Mihr'e çok pişman olacağını ve Hamza'nın iyileşeceğini söyler. Mihr inanmayıp; eğer çadırdaki Hamza ise bana gereği yok deyip babasının diyarına gitmek için hazırlanır. Ömer ne kadar ısrar etse de dinlemez. Ömer, beylere bu hususu söyleyip hepsi Hamza'nın huzuruna çıkarlar. Hamza'ya olayı anlatıp Mihr'i geri çevirmek için izin isterler. Hamza izin vermeyip; eğer bir gün iyileşirsem gidip babasının kalesinden alacağını söyler. Beyler, Mihr hazırlanıp yola çıkarken tekrar Hamza'dan icazet almak için gelirler. Ama Hamza istemeyip hemen Mekke'ye doğru yola çıkacağını emreder. Bu arada Merzuban'ın Medeyin'e doğru kaçan askerleri şahın huzuruna gelip olayları anlatır. Şah askerlerin feryat figan hallerini görünce neye uğradığını şaşırır. Askerler Hamza'nın ölmediğini, Lendüha ile beylerinin gelip Merzuban'ı esir aldığını ve cümle askerini öldürdüğü bildirir. Bu arada Mihr çıka gelir. Şah hemen Mihr'in yanına varıp Arapların elinden nasıl kaçtığını sorar. Mihr de Merzuban'ı esir aldıklarını, Hamza diye birisini kendisine gösterdiklerini ama Hamza olmadığını söyler. Bu durumda orada kalmak istemediğini ve hemen saraya döndüğünü söyler. Bu sözleri duyan Bahtek, hemen laf arasına girip şaha, o kişinin Hamza olduğunu, zehrin etkisiyle yüzünü

kaybettiğini, tek çaresi hazine de olan tiyak-ı ekber olduğunu söyler. Bu durumda Ömer gelip tiyakın peşine düşeceğini ve bir an önce saklaması gerektiğini bildirir. Şah bu sözler karşısında hazineye girip tiyakı iyice saklar.

Diğer taraftan Hamza Mekke'ye ulaşır. Ömer Ayyar, Hamza'nın geldiği müjdesini vermek için önden gelerek Abdülmüttalip'e elini öpüp haber verir. Mekke eşrafı olan olayları kimi zaman Hamza'nın öldüğünü, kimi zaman zehirlenip ölmediği haberi alınca mateme girip yas tutarlar. Ömer, Hamza'nın Lendüha ile nasıl savaşmış esir aldığını, Kestahum'un nasıl zehir verdiğini, Merzuban ile olan savaşları tek tek Mekke'nin bütün eşrafına anlatır. Bu olayları duyan eşraf, sevinerek ziyafetler verir. Ömer daha sonra anne ve babasına uğrayıp hayır dualarını alır. Ömer bütün halka olayları anlattıktan sonra hemen Yemen'e doğru yola çıkar. Yemen'e varınca Yemen şahı Numan Şah ve oğulları ile görüşüp Hamza'nın Hindistan'dan sağ salim geldiği müjdesi verir. Numan Şah, duyduğu sözler karşısında çok sevinip Ömer' elbiseler giydirip altın verir. Ömer daha sonra tekrar Mekke'ye döner. Hamza'nın Mekke'ye yaklaştığını görür. Bütün halk Hamza'yı karşılayıp şükrederler. Lendüha'yı görüp böyle bir koca yiğidi esir aldığına övünüp Hamza'ya dua ederler. Hamza ailesin ve akrabalarıyla hasret giderip cümle eşrafa olan olayları anlatır. Daha sonra yerine çekilip Aklamun-ı Hakim şerbetler hazırlayıp Hamza'ya verir. Bir süre sonra Hamza bütün beylerine haber verip huzuruna çağırır. Beyler, Hamza'nın huzuruna çıkıp emirlerini bekler. Hamza bütün beylerinin artık memleketlerine gitmesini, bir süre sonra tekrar çağırıp Mihr'i almak için Medayin'e gideceğini söyler. Hamza, Merzuban'ı imana davet eder. Kabul etmeyince Ömer Madi'ye emir verip kalesinde iyi muhafaza etmesi gerektiğini söyler. Daha sonra bütün beyler memleketlerine geri dönmek için hazırlanırlar.

Bütün beyler diyarlarına giderken bir gün Aklamun, Hamza'ya bütün ilaçlarını yaptığını ve artık daha faydası olmayacağını söyler. Tek çaresi Şah Nuşirrevan'ın hazinesinde bulunan tiyak-ı ekberin olduğunu, bunu içmezse eğer eski haline gelmeyeceğini söyler. Hamza, şahın incindiğini, tiyakı vermek istemeyeceğini söyler. Ömer hemen söze girip izin verilmesi takdirde gidip alacağını söyler. Hamza da biraz düşünüp kabul eder. Ömer hemen tedarikini görüp Medayin'e doğru yola çıkar. Medayin'e varınca başka bir kılığa girip şahın divanına girer. Divan odasında Kestahum'un Rüstem

sandalyesine oturduğunu görür ve iyilikle alamayacağını düşünerek direk hazineye girer. Hazineye saatlerce arar ama tiryakı bulamaz. Kasten sakladığını anlar ve saraydan ayrılıp تنها bir tepede düşünür. Bir süre sonra bazı köylülerin kimi yumurta kimi yoğurt satmak için saraya doğru gittiğini görür. Ömer düşünerek yoğurt satan bir köylünün önünü keser. Kendisinin nereye gideceğini ve yoğurtları kime sattığını sorar. Köylü, müşterisi olduğunu her zaman ona götürdüğünü söyler. Ömer köylü hakkında epey bilgi alınca adamı boğazlayıp öldürür. Hemen elbiselerini giyip eşeğe binerek saraya doğru yola çıkar. Dana önceden köylüden yoğurt alan halk tekrar almak isteyince Ömer, şaha götüreceğini ve bugünlük kimseye satmayacağını söyler. Halk dalga geçip şahın yoğurthanesi olduğunu, bir köylünün yoğurduna tenezzül etmeyeceğini söylerler. Ömer dinlemeyip divan kapısına gelir. Oradaki kapıcılara şaha yoğurt vereceğini söyler. Kapıcılar dalga geçip yoğurdun iki kabını yerler. Ardından Ömer feryat eder. Bu durum karşısında kapıcılar şahın duyacağını düşünerek eline birkaç akçe verip divana alırlar. Şah, Ömer'e neden geldiğini sorar. Ömer, kendisinin dünyada bir evladı olduğunu, ormanda yılan ısırıldığını ve hekimler tiryaka ihtiyaç olduğunu söyler. Tiryak sadece hazinede olduğu için geldiğini ve boş gelmek istemediği için yoğurt getirdiğini söyler. Yoğurdun iki kabını kapıcılar yediğini söyleyip ağlamaya başlar. Bu durum karşısında ne yapacağını şaşırان şah, Bahtek'e bakarak fikrini sorar. Baktek de tiryakın şuan veremeyeceğini, onun yerine macun verilmesini ister. Ömer bu sözlere karşın hemen feryat figan halde kendisini yerden yere vurup ağıt yakar. Divanda bulunan beyler bu duruma üzülür. Hatta Baktek bile etkilenip ağlar. O sırada şah tacından anahtarı çıkarıp Baktek'e emir verip bir miktar tiryak getirmesini ister. Baktek ve Hürmüz hemen anahtarı alıp hazineye gider. Bir miktar tiryak çıkarıp Ömer'e verirler. Ömer, bu tiryakın az olduğunu söyler. Bunlar aralarında gülüşüp yeterli olduğunu söyler. Ömer, şaha dualar edip divandan çıkıp gider. Daha sonra Hacı'nın yanına uğrar. Hacı, Hamza'nın durumunu sorar. O da iyileştiğini ancak tiryak olmadan kuvveti geri gelmeyeceğini söyler. Hacı daha önce elinde bir miktar tiryak olduğunu verebileceğini söyler. Ömer, Hacı'ye dua ederek alır. O sırada kapı çalar. Ömer saklanıp Hacı'nın gir demesiyle Hürmüz içeriye girip selam verir. Hacı bu vakitte neden geldiğini sorar. Hürmüz bu sabah bir köylüye bir miktar tiryak verdiğini Hamza için de bir miktar aldığını söyleyip Hacı'ye verir. Bu duruma sevinen Hacı, Ömer'in de

burada olduğunu söyleyip saklandığı yerden çıkmasını ister. Ömer çıkıp Hürmüz'e hürmetlerini sunarak hal hatırını sorar. Gece ziyafet ederler. Hürmüz, Hamza'ya mektup yazarak Ömer'e verir. Ömer sabah erkenden üç miktar tiryak alıp Mekke'ye doğru yola çıkar. Mekke'ye varıp Hamza ile buluşur. Başından geçen olayları anlatır. Hamza ve beyleri bu olayları duyduğunda kahkaha atarlar. Ömer getirdiği tiyakı hekime verir. Hekim tiryakin bir kısmını Hamza'ya içirip bir kısmını vücuduna sürer. Gün geçtikçe Hamza iyileşmeye başlar. Vücudundaki deriler yenilenir ve eski halinden hem güzel hem de güçlü olur. Daha sonra Ömer'e haber verip bütün beyleri toplanmasını ister. Ömer cümle beylere haber verir. Bütün beyler gelip Hamza'nın halini görünce şükrederler. Hamza, Lendüha ve Ömer Madi'yi alıp bir tepe çıkıp sohbet eder. Hamza; acaba eski gücüm yerine geldi mi diye kendini imtihan etmek ister. Sağ yanında duran Lendüha'nın kemerinden tutar. Diğer taraftan sol yanında bulunan Madi'nin kemerinden tutup kaldırarak atlarına bindirir. Bu durum karşısında şaşırان Lendüha ve Madi, Hamza'ya neden bu şekilde küçük düşürdüğünü sorarlar. Hamza küçük düşürmediğini, eskiden yendiği güçlü pehlivanları denemek istediğini ve kendini imtihan ettiğini söyler. Bu şekilde gücü eskisinden daha iyi olduğunu anladiğini söyler. Bunlar biraz Hamza'ya sitem edip gülüşürler. Daha sonra Hamza artık Medayin'e gitmenin zamanı geldiğini, beylerine emir vererek hazırlanmasını ister. Bütün beyler tedariklerini yaparak yirmi dört bin askerle Medayin'e doğru yola çıkarlar. Medayin'e varmadan bir yerde çadırlarını kurması için emir veren Hamza, Medayin'e varmadan bir mektup yollanması daha uygun olduğunu söyler. Herkes Hamza'ya hak verir. Hamza, Ömer'e mektubu götürmesini, eğer istemezse başka birisi de gidebileceğini söyler. Bu duruma alınan Ömer, kendisinin gitmesi gerektiğini daha önce Hürmüz'e söz verdiğini, mektubun cevabını getirmesi takdirde güzel elbiseler ve bin altın vereceğini söyler. Bu sözleri duyan Hamza gülmekten kendini alamaz. Hemen Şah Nuşirrevan'a mektup yazar. Ömer mektubu alıp yanına birkaç kişi ile Medayin'e doğru yola çıkar. Medayin'e varıp divana Hamza'dan elçi geldiğini söyler. Asker divana girip şaha dualar edip Hamza'dan elçi geldiğini söyler. Şah içeri alınmasını ister. Yanında bulunan vezir şaha, tiryak için geldiğini söyler. Ömer şahın huzuruna çıkıp önce güzel sözler söyleyip dua okuduktan sonra Hamza'nın gönderdiği mektubu öpüp tahtın kenarına koyar. Şaha seslenerek mektubu Hamza'dan geldiğini söyler. Şah, Ömer'i sandalye verip şarap ikram eder. Mektubu

okuması için Hâce'ye verir. Hece ayağa kalkarak okumaya başlar. Hamza mektupta başından gelenleri anlatır. En son Kestehun cariye aracılığıyla zehir verdiğini ve iyileştğini, daha sonra Medayin'e gelirken Merzuban'la karşılaştığını, Lendüha'yı kafesten salarak esir aldığını, Mihr'i alıp yanına getirdiğini söyler. Ancak Mihr yüzünü görünce beğenmediğini tekrar Medayine geldiğini söyler. Daha sonra Ömer aracılığıyla tiryak istediğini ve sizin verdiğinizizi, şuan tamamen iyileşip huzurlarına gelmek istediğini belirtir. Bahtek hemen Ömer'e dönüp ne zaman tiryak aldığını söyler. Ömer de kendisinin verdiğini söyler. Bahtek aklına yoğurt satan köylü aklına gelip Ömer'in hile yaptığını anlar. Şah hemen araya girip bütün bunların müsebbibi Bahtek'in olduğu söyleyerek, biraz daha konuşursa öldüreceğini söyler. Bahtek neye uğradığını şaşırıp susar. Şah, Ömer'e dönerek Hamza'nın gelmesini, kendisi bu olaylarla ilgisi olmadığını söyleyerek Ayyar'a kıyafetler giydirip gönderir. Ömer sevinçle yola çıkar.

Ömer'i gönderdikten sonra Şah hemen Mihr'in yanına gelir. Hamza'nın ölmediğini, gördüğü kişinin Hamza olduğunu, tedavi görüp eskisinden daha da güçlü ve güzel olduğunu söyler. Bu sözleri duyan Mihr ne uğradığını şaşırır ve babasından izin alarak çıkar. Mihr bir süre düşünüp ne yapacağını bilemez. Mihr kendi kendine söylenerek, Hamza'nın yüzüne nasıl bakacağını, o zaman gitmemesi gerektiğini söyleyerek yüreği yanar. Hamza, Ömer'den gelen cevabı alınca hemen yola çıkar. Medayin'e girmek üzereyken emir verip çadırlar kurdurur. Şah Nuşirrevan yüksek bir tepeye çıkıp cümle halkı ile Hamza'nın gelişini seyreder. Hamza atına binip şahın bulunduğu tepeye sürer. Halk Hamza'yı görünce sevinip dua ederler. Ardından Lendüha'yı görürler. Filine binerek sanki dağlar yürüyor gibi gelen Lendüha, halkın görmesiyle tekrar Hamza'nın nasıl güçlü bir er olduğunu anlarlar. Hamza divana gitmek için hazırlanır. Ama Lendüha'yı çadırda bırakır. Madi ile divana girerler. Şaha selam verip Rüstem sandalyesine oturur. Biraz sohbet ettikten sonra başından geçen olayları anlatır. Bahtek el altından yine fitnecilik yapmak ister. Hamza'nın Lendüha'yı getirmediğini belirterek sözünden döndüğünü söyler. Hâce ne kadar karşı çıksa da şah Bahtek'i dinler. Şah, Hamza'dan Lendüha'yı ister. Hamza, Ömer'e emir vererek elini bağlayıp getirmesini ister. Ömer durumu kabullenemeyip gitmek istemez. Ardından Hamza, Mukbil'e emreder. Mukbil bir şey diyemeyip çıkar. Lendüha'dan icazet alarak elini bağlar. Diğer taraftan Bahtek, Lendüha'nın olay çıkaracağını ve Hamza'nın rezil olacağını düşünerek içi içini yer. Mukbil eli bağlı bir şekilde

Lendüha'yı divana getirir. Divana iki büklüm giren Lendüha, şahı hiç takmayıp Hamza'ya selam verir. Bu şekilde Hamzanâmenin 5.cildin birinci bölümü bitmiş olur.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

[1b/1]Hamza-i bā-şafā-raēiyallahu anh-Hazretlerinüñ beşinci cildidür.

- (2) Kışsa bezminde mest olan ol baş
- (3) böyle kılmış rāz-ı pinhān-ı fāş
- (4) çün dünki kışsa buldı kararın
- (5) bugünkü kışsadan gel diñle varın
- (6) bu şirîn kışsaya bu kadar nihāyet
- (7) hikāyet diñle ki çokdur şikāyet

(8) Rāviyān-ı aḥbār acāyib-şiār ve nākilān-ı esrār (9) ğarāyib-nigar ve muḥaddiān-ı silsile-yi devr-i rūzgār öyle (10) rivāyet iderler ki şāhib-kırān-ıālem Hamza-yı bā-şafāhazretleri (11) diyār-ı Hindistān'a varup Lendühā ibn-i Şadān ile (12) kırk gün ceng eyleyüp āḥir kemerinden kapup kolına alup (13) yire urup bende çekdi. Çadırına getürdi. Meger Çipūr [2a/1] Şāh bir timürden bir kafes düzdirmişdi. Ziyāde vāsi (2) ve muḥkem idi. Bu muşālih için itdürmişdi. Bir kārban- (3) serāyı kadar var idi. Zirā Lendühā'nuñkaddi seksen (4) altı arış ve yigirmi dört arış sinesinüñ eni (5) vardı. Ol kafesi üstād öyle düzmişdi ki (6) Lendühā anuñ içine oturduĝda başı yukaru degmeye, (7) andan Lendühā'yıkat-ender-kat pūlād zencir ile (8) bend idüp iletüp ol kafese koyup habs (9) eylediler. Ammā Lendühā'nuñ ḥayretinden aklı ğāh gelür (10) ğāh giderdi. Zirā Lendühā kendüye bu ḥāl olacaĝuñ (11) Haṭırına getürmezdi. Ne ihtimāldür ki Hamza bu kadar kadd (12) ile on dört yaşında bir civān Lendühā gibi bir kūh-pāre (13) dilāveri yirinden kapup kolı üzere alup yire urup (14) bende çeke. Bu bir özge emr-i muḥāldür. Nihāyet server-i cihād (15) aşk sevdāsıyla meydāna girüp ğayret cengin (16) eyledi. Āḥir ināyet-i Haḫ olup ğālib oldu. Andan (17) Lendühā kimseye inanmayup Ömer-i Ayyār Ayyār Ömer Madî ve (18) Muḫbil-i Zerrin-kemer ışmarladı. Bade server bārgāh-ı Hişām'a (19) gelüp şandalyesinde karar eyledi. Begler ve Kestehüm [2b/1] medḫ ükenālar idüp İy dilāver-i ālem erlik

ise ancak (2) olur bugün itdügin erligi Kahramân ve Rüstem-i Zâl
itmedi (3) gerçi anlar da cihân serâyında çok erlikler eyledi.
(4) Lâkin anların her birinün kıddları seksen toksan arış (5)
dahı ziyâde imiş. kahramân ve Sâm'ın yüz onar arış (6) kıddları
var imiş. Anlara bu kadar hüner baîd degüldür. (7) Ammâ
sizlerden bu işler kerâmetdür didiler. Server-i Cihân (8)
bunlar ile biraz işret idüp diledi ki varup (9) maşûkası Mihr-i
Nigâr'ın câriyesi olan Dilârâm-ı (10) Ceng'i ile işret ide zirâ
nâmesinde "Lendühâ'yı (11) başduğun gice gönderdigüm câriye
elinden benüm aşkıma (12) içesin hemân benüm elimden içmiş gibi
olursun." (13) dimişlerdi. Ol düzme nâmede Hamza bunlardan (14)
kırtulup halvete gideyüm dirken kulu mübârek gelüp (15)
Hamza'ya eyitdi: "İy server bârgâh-ı İshâk'a, bir alay muhteşem
(16) kimseler geldi sizi isterler: "Buyuruñ." didi server
(17) "Acaba kimlerdür?" diyerek bârgâh-ı İshâk'a gelüp (18) gördi
bir niķâb-dâr-ı şâhâne libâslar mücevher tâc (19) giymiş taht
üzre oturur. Yanında bir pîr-i nûrânî [3a/1] oturmuş akşakal
sînede ammâ bunların kanaatları (2) var. Karşularında vâfir
perriler el kavuşup tururlar. (3) Meger bu taht üzre oturan
niķâb-dâr Esmâ Perrî idi. (4) Ol dem Hamza-yı görüp ayağa turup:
"Buyur iy nev-civân. (5) Bu bendeñüz yabândan degüldür. Bu
niķâb-dâra Sultân-ı Kâf (6) Esmâ Perrî dirler. Dahı küçükden
Mekke şahrâsında (7) bād-ı Fâtîma kırbında şikâr üzre saña berât
bağısladı (8) eyitdi. Şimdi yine sizi ziyârete gelüp ve bugün
(9) Lendühâ'yı başduğda başına cevâhir-nigâr itdürdi." (10)
didiler. Emîr-i cihân eyitdi: "Luţufları dâim olsun. (11) Biz ne
gedâyüz ki sizün gibi âlî-cenâba muķârin olavuz (12) ve bizi
Şehriyâr-ı Âdem yirine kıoya." diyüp âdâb (13) üzre turup Esmâ da
Hamza'yı görüp dikkat ile (14) bakup: "Server-i Cihân seçilüp
büyümiş yigit olmuş. (15) Zirâ evvel gördükde henüz tıfıl idi.
Bugün boy çeküp (16) tenâsüb-i âzâkaddi mevzûn olup hüsn-i
cemâli (17) günden güne efzûn olmuş." Ol dem hemân Sultân-ı

(18) Kāf' uñ aşkâteşi tazelenüp derûnından şule-yi (19) aşkâlevlenüp aklı zülfi gibi perişân oldu. [3b/1] Dönüp veziri Muallim-i Kāf'a: "İy dānā, benüm hālüm niçe olur? (2) Sen dimişdüñ ki Hamza senden evvel avrat almaz. Yā bu (3) şimdi Nüşirrevān gibi pâdişāhuñkızına nāmzed (4) olmuş birbirlerine āşık işte Lendühā'yı dahı (5) ele getürdi. Bundan şoñra varup ol kıızı alır." (6) didi. Muallim-i Kāf eyitdi: "İy Sultān-ı Kāf, bu kadar zamāndur (7) senüñ yanında bir sözüm yalan çıkıdı mı? Gerçi böyle (8) oldu ammā Hamza ol kıızı almağa kâdir degüldür. Göre (9) başına ne hāller getürirler yine kıızı virmezler. Āhır ol (10) kıızdan ötüri Hamza'ya zehirlü kıılıç ile zahm ururlar. (11) Merhem-i Süleymāniye muhtāç olur. Ol sebep ile Kūh-ı (12) Kāf'a düşer ve seni Allah emriyle almayınca Kūh-ı Kāf'dan (13) çıkup gidemez." didi. Bu kadar cevablar perrî lisānınca (14) söyleşdiler. Bir rivāyetde Esmā: "Hamza'yı elbette ben (15) Kāf'a alup giderüm." diyüp güçle alup gitmek diler. (16) Hamza'yı bāşafā serkeşlik idüp Esmā'nuñ bir nice (17) muḳarreblerin helāk ider. Esmā Perrî görür olmaz alır. (18) Yürüyü virür ammā bir rivāyetde Esmā Perrî'nüñ Muallim-i (19) Kāf'a ziyāde itimādı vardı. Bilürdi ki sözinde [4a/1] hılāf yokdur. Āhır şabırdan özge çāre bulmayup ve kendünüñ (2) Hamza'ya āşık olduğıñ bildürmedi. Zirā ferāsetle (3) bildi ki Hamza'nuñ sevdāsı ğayrı başında bir āhır (4) hevāsı var gözine cihān görünmez. Dönüp Esmā (5) eyitdi: "İy civān bizüm saña riāyetimiz birkaç cihetden (6) lāzım gelmişdür. Bir bu kim Kabetullah-ı Harrāmî eşrāfındansın (7) ve bir de bu kim Hazret-i İbrāhim aşlındansın ve bir dahı (8) şāhib-kırān-ıālemsin. Belki mahallinde bize de lāzım olasın (9) ve ziyāde büyük şerifüñāhır zamān Peyğamberi ammu-ı (10) hāsınsın." diyüp Serveri taht üzre çıkarup (11) biraz sohbet-i haş ve işret eylediler. Andan Esmā (12) Server-i Cihān için mahşüş armağanlar getürmişdi. (13) Mücevher hançerler ve tiğler ve bi-had bi-kıyās cevāhirler ve (14) misk-i anberler

envā dürlü yādigārlar ki Rubè-ı Meskûn'da (15) beri dağı bulunmazdı. Bir rivāyetde birrağş dağı virür. (16) ZirāHamza'nuñ bir eyü rağşın Lendühā helāk etmişdi. (17) Ol ecelden berāt dağı virür. Andan Esmā Perrî Hamza'ya (18) vedā idüp yine tahtına oturup dıvler götürüp (19) hevānuñ bir katına çıkup: "Kandasın diyār-ı Kûh-ıKāf [4b/1] ve şehr-i Zerrin" diyüp çekilüp gitdi. Hamza'nuñ hayāli gözinde (2) kaldı. Ammā bu taraftan Emir-i Arab ol Esmā virdügi (3) yādigārlarıhazinedārına virüp ve cān atup Dilārām (4) şöhetine geldükde, ol laine hezār dürlü şive, nāz ile (5) ve dürlü mekr, al ilekarşu gelüp istikbāl idüp (6) emir-i cihānıkarşulayup koltuğına girüp maķāmında (7) karar itdürdi. Meclis hāzır envā meyve ve şüküfe ile (8) donanmış. Server geçüp karar eyledi. Hemān melüne (9) şurāhî-yi eline alup ol cām-ı pür-şafāyı surāhiden (10) doldurup evvel kendüsi nüş idüp andan Emir-i (11) Merdān'a şundı. Nitekim ādet mülük-i kadımdür. Andan (12) bunlar işrete başladılar. Ol mekkāre laine kendü (13) murādı olmadan ötüri Emir-i Merdān'ũ mutlak helākına (14) kaşd idüp: "YāŞāhib-kırān, işte işitdüm Lendühā'yı (15) ele getürmişsin. Mübārek ola ve Mihr-i Nigār'ũ emānetini (16) bu gice size virüp ol hizmeti edā itmek gerekir." (17) didi. Server şād olup: "İmdi iy bānū getür hemān, (18) benüm de murādum odur. İnşāallāh Mihr-i Nigār'ı ben alduķda (19) seni de beglerümden bir güzel yigide vireyüm." didi. Ol [5a/1] mekkāre hizmet idüp bir uğurdan ol zehiri şunmağa (2) korkup şāyed tıyula diyü baz sözlere çeküp: (3) "N'ola server ol taleb itdügin virürem. Hele biraz (4) işret idelüm. Zirā ol cāmı virdükde Mihr aşķıyla (5) mest olup bizüm ile işret idemeyesin. Hele (6) birkaç kadeh dağı nüş idüñ." diyüp vire eyledi, (7) ve sāzın eline alup āvāzın uydurup Mihr-i Nigār (8) üzerine şiirler okıyup serverüñ dibelük aşķı (9) cüş-ıhurüş idüp ol kadar bāde nüş eyledi ki (10) güyā deryāları nüş eyledi. Nısf-ı gice olup ālem (11) ağyardan bi'l-küllüye hali olup bu yañadan

ise (12) Kestehüm cümle begler ile hâtır pür-silâh müheyyâtururlar (13) idi ki cāriye işi görüp gelüp kendülere haber (14) ide. Ol daḥı asker-i İslâm'a kılıç kıyup târ-mâr (15) ide. Zirâ müşâvereleri bu idi ki cāriye ol gice (16) Ḥamza'ya zehiri virdükden soñra gelüp bunlara haber (17) ide. Eger zehiri viremez ise bunlar da hareket (18) itmeyeler. Zirâ bilürler kim Ḥamza'ya cevāba kâdir degüllerdür. (19) Ol mekkāre gördü ki server-i Arab şöyle mest **[5b/1]** oldu ki yirden gögi fark itmez oldu. Gāhî Mihr'i yād (2) idüp āh eyledükçe ağzından âteşler çıkup duḥānı (3) göge çıkardı. Hemān ol maḥalde lain mekkāre fırāat (4) bulup ol muraşsa ve muşanna cāmı çıkarup ol (5) bir buçuk miâkāl zehiri ol cāma koyup üzerine (6) bāde doldurup emir-i cihāna şundi, eyitdi: "İy (7) emir, işte bu ol cāmdur ki maşūkuñ Mihr-i Nigār (8) virüp eyitdi ki: "Bu cāmı senüñ elünden alup içmek (9) hemān bizzāt benüm elünden içer gibi nüş eylesün didi." (10) didükde Dilir-i Ālem şād olup ol cāmı pür-cefāy (11) eline aldı. Ammā rāviler bunda ihtilāf itdiler. (12) Bazılar Ḥamza begāyet mestāne idi. Ne olduğın (13) bilmez içdi. Ammā bir rivāyet Emir-i Merdān ol cāmı (14) eline alup gördi cām içinde bādenüñ rengi (15) tegāyyür olup ve güyā cām altında âteş var gibi kaynar. (16) Ḥamza şarābuñ hareketin görüp taaccüb idüp eyitdi: (17) "İy Nigār, bu ne acebkaynıyor? Nedür aşlı?" didi. Ol (18) melūne eyitdi: "Daḥı tâze şıkılmış yeñi bādedür. (19) Eskisi tamām oldu. Bugün çok bāde içdiñüz."**[6a/1]** diyüp dürlü bahāneler eyledi. Ammā server-i cihān tuydı. Kışsa-yı (2) biraz fikr idüp yine gönlinden eyitdi: "YāḤamza, hele her ne (3) ise şu cānān elinden gelmişdür. İçmek gereksin. (4) Emr-i İlāhî taḳdir bozulmaz ve dimişlerdür eger zehir ise (5) hüşdur yār elinden, gerekmez sükkeri ağyār elinden." (6) diyüp andan eyitdi: "İy Dilārām, taḥkik bu cāmı baña (7) Mihr-i Nigār mı gönderdi? Yoḥsa bir ğayrı kimse (8) gönderüp tezvîr ile olmasun?" didi. Melūne

tuylam (9) diyü ne diyecegin bilmezdi, eyitdi: "Dilāver, Mihr-i Nigār (10) virdi ve bu sırrı baña gizlüce virdi." didi. "Mihr'i (11) böyle mi seversin ki tereddüd idüp böyle dürlü dürlü (12) suāller idersin." didi. Server gördi olmaz. (13) Mihr'den geldi nāmuñ işidüp artuḳḳarārı ḳalmayup (14) hemān bir yol ol evvel cāmıḳaldırup eyitdi: (15) "Zehr-i ḳātil de olursa cigerin ḳaṭresin yire dökersem (16) lākin." diyüp leb urup bilā cura nūş (18) eyledi. Ol anda ol zehirḤamza'nuñ cigerin doḡrayup derūnına kār eyledi. Server-i cihān n'olduḡın tuypup (19) āh idüp elinde olan cāmıḳaldırup yire ḳaldı. **[6b/1]** aḳlı zāil olup arḳası üzere yıḳıldı. Fi'l-hāl (2) vücdı şişüp tuluma döndü ve çatlayup (3) şarı şular aḳmaḡa başladı. Cāriye melūne (4) ol hālī görüp şād olup ol aradan çıkup: "Ḳandasın (5) Kestehüm askeri?" diyüp gitdi, ammā Çipūr Şāh (6) ḳalasında yaturken vāḳasında gördi ki Ḥamza (7) üzerine bir siyāh bulut çökdü ve askeri üzerine (8) bir seyl gelüp cümle sipāhı tār-mār eyledi. Añsuz (9) uyanup oḡlıÇibāl Şāh'ı ḳaldırup: "Ciger-güşem, (10) şöyle bir düş gördüm lākin eyü degüldür. Tiz var Ḥamza (11) askerin gör ne var ne yok, baña bir ḡaber getir. Ḳorḳaram ki (12) ol dilāvere Kestehüm bir zarar itmesün. Zirā işidirüz (13) birbirleri ile mācerāları varmış." didükde Çibāl Şāh (14) yirinden turup silāhlanup ḳala ḳapusın (15) açdırup piyāde segirdüp Ḥamza askerine (16) ve bārgāhına giderken gördi ki iki sipāh ortasında (17) bir piyāde kimesne Ḥamza sipāhından çıkup segirdirkeñ (18) Kestehüm sipāhına gider. Hemān Çibāl Şehzāde bunuñ (19) öñin alup: "Bre kimsin? Ḳanda gidersin?" didi. Meger bu **[7a/1]** Dilārām-ı melūne idi. Çibāl Şāh'ı Kestehüm oḡlı (2) Erdeşir'i zanneyledi. Hemān elin öpüp "Yā Erdeşir! (3) Ḥamza gitti, ḳanı babañ Kestehüm Beg?" didükde Çibāl (4) Şāh'uñ bu sözden aḳlı gidüp hemān kendüsin (5) cem idüp: "Bre Ḥamza ḳanda gitti ve sen kimsin? (6) Bir ḡüşca cevāb vir." didükde melūne eyitdi: "İy (7) şehzāde beni bilmezmissin? Mihr'üñ

cāriyesi Dilārām-ı (8) Cengi degülmiyem ki bu gice fırsat ile
 Ḥamza'yı tamām mest (9) idüp şarābına zehir katup içürdüm. Tiz ol
 atañ (10) Kestehüm'e haber vir, varup Lendühā'yı zabt eylesün
 (11) ve Ḥamza askerin tiğden geçürsün." didükde Çibāl (12) şāh:
 "Hāy melūne, neaceb olmaz iş eylemişsin? (13) Öyle bir ser-
 firāzı yok yire zāyi eyledüñ. Bārī ben de (14) anuñ intikāmuñ
 senden alayum." diyüp hemān tiğüñ (15) çeküp depre melūneye bir
 tiğ öyle urdı ki iki pāre (16) eyledi. Andan cān atup Ḥamza
 bārgāhına geldi. Bekçilere (17) haykırup Ömer ile Muḳbil
 kandadur?" didükde eyitdiler: "Sultānum, (18) anlar Lendühā'yı
 beklerler." didiler. Çibāl şāh "Bre ne gāfil (19) yatarsız?
 Ḥamza kandadur ve nerede yatur?" didükde begler [7b/1] bu
 sözden bozulup: "Ḥayır mıdur, neylersiz?" didiler. Çibāl (2)
 şāh eyitdi: "Tiz baña gösterüñ Ḥamza nerede?" didükde
 eyitdiler: (3) "Ḥalvet bārgāhında Mihr'üñ cāriyesi ile her gice
 işret ider." (4) didiler. Çibāl şāh "āh işte kabāhat ol
 cāriyededür, (5) tiz ol bārgāhı kandadur? Varup Şāhib-kırān sağ
 mıdur (6) görelüm." didükde begler bu olmaz sözden şaşup (7)
 üçü de maan segirdüp ol ḥalvethāne bārgāhına (8) evvel Muḳbil
 içeri girüp emir-i cihānı ol ḥālde görüp (9) yakasın çāk idüp
 feryād eyledi. Bunlar da gelüp (10) gördiler server-i ālem
 şişüp bir tulumda dönmiş (11) yüz göz belürsüz olmuş bunlardur
 feryād idüp (12) ağlaşmağa başladılar. Çibāl Şehzāde ziyāde akıl
 (13) idi: "Bre meded, ağlaşacak zamān degüldür. Kestehüm gibi
 (14) ulu düşmen karşıңызda, Lendühā gibi bir ifrit yanıñuzda.
 (15) Ol da tıyarsa ḥāl müşkil olur." didükde bunlar (16) daḥı
 ziyāde şaşup: "İy şehzāde, yā ne öğüt (17) virirsin, nice
 idelüm?" didüklerinde Çibāl şāh eyitdi: (18) "Dilāverler, hemān
 revā olan budur ki açmazdan beglere haber (19) idüp ḥātır olup
 henüz daḥı şabāha vardur. Şabāh [8a/1] olmadan şāhib-kırānı ve
 Lendühā'yı kafes ile ola kim kalaya düşiresiz. (2) Ben varup bu
 aḥvāli atama haber ideyüm." diyüp (3) gitdi. Beriden Ömer-i

Ayyār Ayyār fi'l-hāl cümle begleri dolaşup (4) haber-dār eyledi. Begler cümlesi gām-gin olup (5) bir yire gelüp müşāvere eylediler. Bilürlerdi ki bunların (6) içinde Kestehüm'e cevāb virür adam yokdur. Huşūşā (7) yanında yüz biñ askeri var: "İmdi söz burada (8) şehzādenüñdür." diyüp hemān kalaya gitmegi revā gördiler. (9) Tiz esbāb ve enfālı yükletdiler. Kimi çadırları yıkdılar. Bir (10) anda hemān kalaya toğrıkaçan kaçanuñ oldu. Bu (11) yañadan Çibāl Şāh, babasıÇipūr Şāh'a gelüp (12) olan ahvāli haber virince Çipūr Şāh'uñaklı gitdi. (13) "Bre medet, Hamza ve Lendühā'yıkaldıra görelim." diyüp teziyye (14) beglerine haber idüp kaladan taşra çıktılar ve(15) èale'l acele Lendühā'yıkafes ile bir file yükletdüler, süratle (16) kalaya düşürdiler. Çipūr Şāh hemān bu işe muqayyed (17) oldu. Zirā Lendühā'dan ziyāde gözi korkmuşdı. (18) "Bu deli boşanursa ayruk kim zabt idebilür?" didi. (19) Bu yañadan Ömer ve Muḳbil-i Zerrin-kemer ve Ömer Madî hemān Hamza [8b/1] bir kilim içine koyup bir fil üzere şarup yüz miqdārı (2) adam ile kalaya uçurdılar. Ammā bu yañadan Kestehüm-i (3) Lain ol gice cübbe ve cevşen giyüp cümle sipāhını (4)hātır eyledi ki şimdi cāriye Hamza'ya zehir virüp (5) haber götürir. Bizler de hātır olup Arap sipāhını (6) kıılıçdan geçüp intikām alam diyüp bu arzuda gice (7) yarusına dek beklediler. Bir år zuhūr itmedi: Aceb (8) n'ola aşlı yoḥsa cāriye tıyulup halāş olmadı mı?"(9) diyüp birkaç çapañ adam gönderdi ki: "Varın görün(10)Arab askerinde ne havādis vardır?" didi.Ol zarifler (11) gelip gördüler Arap sipāhında bir karışlık vardır. (12) Güyākıyāmetden bir ālāmet "Bre yükledüñ, bre bozuñ(13) bre bağlan, bre tut." diyüp bunlar Kala-yı Çimāpūr'a (14) doğrı ulam ulam olup kaçarlar. Asker az degül, (15) yigirmi biñden ziyāde adam ne kadar tecemmülātı olur? Huşūşā (16) böyle añsızdan ola dahı ziyāde şaşkınlık olur. (17) Hemān ol casūs lar görüp tiz Kestehüm'e gelüp (18) haber itdiler. Bilmeyüz nedür aşlı Arap askeriniñ (19) hāli digergün

turmayup acele ile kaçup [9a/1] kalaya giderler diyince Kestehüm-i lain hemân bildi ki cāriye (2) iş görüp Hamza'ya zehiri virmişdür. Ammā ne aceb (3) gelüp çıkmadı. "Bre meded, tiz binüñ varup yetişelüm, (4) bolaykim Hamza'nuñ Lendühā'nuñ başların keseüz." didi (5) Acem begleri ve asker-i küffārdur binüp yürüyüp ehl-i (6) İslām'uña üzerine aķın eylediler, İslām begleri (7) bu hāli görüp cān başlarına şıçrayup kimisi (8) el kılıca urup şabāh olunca döğüşüp ve kimi esbāb (9) taşurlardı.Ve'l-hāşıl şabāholduķda cümlesi (10) kalaya girüp kapuların kapayup hişāruñ ceng (11) yirlerin alup turdılar. Ammā bārgāhların çoğı (12) taşrada dökülüp kaldı.Bu yañadan Kestehüm-i (13) Lain şoluyarak gelüp: "Hāy meded, evvelce haberdār (14) olamadık, bunları ele getüremedik." diyüp lainler geldiler (15) ehl-i İslāmuñkalan esbābın ve tavarların zabt (16) eylediler ve meydān ortasında ol cāriyenüñ leş-i (17) murdāruñ buldılar. İki pāre olmuş yatur. Kestehüm (18) anı görüp ziyāde acıdı. Derd-mend biçāre başın (19) meydāna koyup: "Eyü hizmet eyledi, ammāmurādına [9b/1] irmeyüp nā-murād gitdi." didi. İşte bunlar bunda ammā (2) bu taraıdan emir-i cihānı begler ılğar ile Çipūr Şāh'uña (3) sarāyına getürdiler. Şöyle döşek üzerine yatura (4) kodılar ve çevresin alup başına üşdiler. Acaba (5) sağ mıdur diyüp gördiler zerre hareket yok bedenine (6) yapışdılar. Gördiler dağı sıcaķdur, andan ağzına (7) ayna dutdılar. Gördiler ayna terledi bildiler ki henüz (8) sağdur, dağı ölmemiş. Çipūr Şāh tiz emr eyledi. (9) Şehirde ne kadar üstād-ıhāzıķhakim var ise cümle (10) getürdiler. Çipūr Şāh bunlara: "Meded iy hükemā kerem (11) idüñ.Eger bu dilāvere bir çāre idüp eyü idebilirseñüz (12) size çok māl virüp ve nice ihsānlar iderüm." (13) diyüp çok vadler kıldı. Bunlar dağı hep bir yire (14) gelüp müşāvere idüp kitābların görüp ve Hamza'nuñ (15) hālin görüp eyitdiler: "İy şāh, bizler buna ilāç (16) idemeyüz. Ammā filān kaşabada bir tabib vardur, (17) adına Aķlımün-ı Hakim

dirler. Eger ol bunda olaydı (18) buna ilāç iderdi. Yoḥsa biz buna el urmaḡa (19) kād̄ir degülüz.” didiler. Ḥamza begleri eyitdiler: “İmdi [10a/1] ol ḥakīme adam gitsün getürsün ola kim bu dilāver (2) helāk olmaya.” didiler. Anlar eyitdiler: “Nice k̄ābildür, ol (3) ḥakīm bunda kaçan gelür olduḡı yir on beş günlük (4) yoldadır. On beş günde andan bunda gelür, otuz (5) gün geçer. Bu zehirüñ ise hükmi yigirmi dört s̄aatdur. (6) Eger yigirmi dört s̄aat içinde ilāç olursa olur, (7) olmazsa artukilāç kabūl itmez.” didükde begler bu (8) söze ziyāde elem çeküp ağlaşdılar: “Yā nice olur (9) ḥāl? Göz göre bu dilāver helāk olup gitsün mi? Hele (10) dahı cānı vardır. Dirler ki çıkmaduk cānda ümid (11) vardır, ḥudā kerīmdür.” didiler. Hemān ol maḥalde sultān-ı (12) ayyāran Ömer ibn-i Ümeyye ilerü gelüp Çipür Şāh’a baş (13) koyup eyitdi: “İy Şāh-ı Hind, baña kulaḡuz koşun (14) ol ḥakīmi buluvirsin. İnşāallāh luṭf-ı Ḥaḡ ile (15) bugün aḡşam olmadan ben varup ol ol ḥakīmi bunda (16) getürürem.” didükde ḥakīmler eyitdiler: “İy sultān-ı ayyāran, (17) eger işte böyle bir erlik iderseñüz olur. Zirā bu Server (18) bu zehiri içeli dört beş s̄aat olmadı. Yigirmi (19) dört s̄aat hükmi var, ḥayli zamāndurḥāşılı ol ḥakīm-i [10b/1] ḥāzıú elbette bu gice gelüp irişmek gerekdür.” didiler. Ömer: (2) “Ḥayrola hemān baña bir adam buluñkulaḡuz olsun.” didi. (3) Çipür Şāh’uñ bir çabükayyārı vardı, Sebük-pāy-ı (4) Ayyār nāmında. Anı getürüp tiz bir nāme yazdılar. Çipür (5) Şāh ağzından ve biraz armaḡan ile ol ḥakīme (6) Sebük-pāy-ı Ayyār’ı Ömer-i Ayyār Ayyār’a koşup gönderdiler. (7) Ayyār-ı Cihān hemān şabāḥ karañusunda kaladan (8) çıkup ḥakīmüñ vilāyetine toḡrı bād-ı şabāleyin (9) çekilüp gitdiler. Ammā Ömer-i Ayyār Ayyār ile ayakdaş olup (10) yürimek nice k̄ābil, Ömer ilerü gider Sebük-pāy girüye (11) kalur. Ömer ise yolları bilmez, turur ardına bakar bekler (12) idi. Kanı iligi kurıdı, eyitdi: “Siz de Peyki Şāh’ı (13) olsañuz gerek.” dirdi. Ammā Ömer-i Ayyār Ayyār’da

velāyet mertebesi (14) vardır. Kırk günlük yolu bir günde alır. Böyle adama (15) kim ayakdaş olabilir. Aḥir Ömer-i Ayyār Ayyār gördi ki olur (16) beter iş degüldür, eyitdi: "Yigidüm hemān gel berü." diyüp (17) Sebük-pāy-ıAyyār'ı kapup arkaşına alup eyitdi: (18) "Ayup degüldür, hemān sen baña arkamdan yol göster ki (19) sağa git sola git diyüp haber vir işāret eyle. **[11a/1]** Eger kim korkarsañ gözün yum, dişlerin kış." diyüp (2) bir yol katı yaydan ok çıkar miāāl çıkup gitti. Hadd-ı (3) zātında öyle gitdi ki üzerinde Sebük-pāy'ın gözleri (4) kararup esbābı dürlü şadālar virüp gözlerin kapayup (5) dişlerin şıkup iki eliyle Ömer'ün boğazına pek (6) şarılup tırdı. Şabr eyledi, lākin gördi ki (7) kendünün arkaşına bir şey pat pat urur. Meger Ömer'ün (8) ökçeleri idi. Üstād eydür kaçan Ömer-iAyyār Ayyār segirttügi (9) zamānda ayağınun ökçeleri kendüsünüñ eñsesine (10) dokunurdu. HakkāÖmer'ün eñsesi ökçesi zarbindan (11) naşırlanmışdı. Bu kez Sebük-pāy-ıAyyār: "Aceb nedür şol (12) arkaşa pek pek dokunan?" diyüp bir yol eliyle Ömer'ün (13) ayağın kavrayup tutdı. Ömer-i Ayyār Ayyār: "Hāy!" diyüp (14) yüzünüñ üzerine yıkıldı. Üzerinden Sebük-pāy-ı Hindî (15) bir cānibe gitdi. Ömer-i Ayyār Ayyār yirinden tırup: "İy nābekār, (16) deli mi olduñ ayağımı tutarsın?" diyüp ğazabından (17) ayyār'a bir iki sille urdı: "Bre zevāid-i nābekār seni, (18) getürdiğim yitmez mi? Az kalup yüzüm pers olayazdı. (19) Beni şakat mı olsun dirsın? Eger bu defa baña lāzım **[11b/1]** olmasan seni katl iderdüm." didi. Sebük-pāy hatasın (2) bilüp yalvarup: "İy Sultān-ıAyyārān, bilmedüm (3) hatā eyledüm." diyüp özr diledi. Andan Ömer neylesün yine bunu (4) yüklenüp bir belādur, şal yürü makāmında çekilüp (5) gitdi. Henüz öyle zamānı olmadan hakim olduğı (6) dükkāna irişdiler. Hakimün öñinde baş koyup: "İy (7) üstād-ı kāmīl, sizlere şehr-i Çimāpūr sultānı Çipūr (8) Şāh selāmlar idüp şol nāmeyi gönderdi ve bu (9) hediyeleri dağı irsāl eyledi, dağı aña ihsānum (10) çok olur. Hemān luḫf

idüp bizüm bu hizmetimiz ihtiyâr (11) eylesünler.' didi." diyince Aklımün-ı hakim ayak üzere (12) tûrup ol nâmeye tahim idüp öpüp başına (13) koyup andan yine yirine oturup ol nâmeyi okıdı. (14) Evvelinde Hâk teâlâyı zikr idüp andan dimiş ki: "Benüm tarafumdan(15) Serhadd-i Hind'ün sultânıÇipür Şâh'um, sen kim kâlımün (16) hakimsün. Nâmum vuşûlinda malûm ola kim muqaddemâ benüm(17)karındaşum oğlı baña haşm olup cevab virmeyüp (18) âciz oldum. Eger Şâh-ı Nüşirrevân'a elçi gönderüp (19) imdât taleb eyledüm. Ol da bize on dört yaşında [12a/1] bir Nev-civân-ışâhib-kırân gönderdi. Gelüp hışmum tutup bende (2) çekdi, ammâ ol nev-civânun dahı bir düşmeni var imiş. (3) Ol lain hîle yüzinden ol şâhib-kırâna hîle ile (4) şarâb içine zehirkatup içürdiler, hayin melûn (5) aceb iş eyledi. Ol nev-civânun vücûdı şişüp (6) bi-hüş yatur, ölmedi hâlâşağdur. Luţf idüp (7) bu tarafa irişesin. Bir ilâç kâbil ise idesin (8) ben de saña ol kadar mâl virüp ol kadar izzet ideyüm ki(9) devletle başını künbed-i gerdüne berâber idem." diyüp (10) çok vadler eylemiş. Hakim fikr idüp gönünden (11) eyitdi: "Bu Hamza yezdân-perest imiş ve bir er pehlivân (12) imiş, varup ilâç edeyüm de eyü olup Nâr-ı Nûr (13) kullarına diniñüzden dönün diyüp kılıç ursun. (14) Şoñra âhiretde Nâr-ı Nûra ne cevâb vireyüm. Benüm adüvvümün (15) hayatına sebep olduñ." didükde "İmdi benüm ne kefaretüme (16) yarar. İster ölsün ister ise sağ olsun." (17) diyüp andan eyitdi: "İy kişiler, anun işi şimdiye dek (18) çokdan tamâm olmışdur. Hiç dünyâda bir buçuk miâkâl (19) zehir içen adam sağ mıkalur? Şimdi ben anda gitmelü [12b/1] olsam ihtiyâr adamum. Bir ayda ancak varırım. Ol kadar vakte kadar (2) bayağlıhasta bile olsa ölür, yahüd iyi olup (3) kalkar. İmdi Çipür Şâh sizi ne akl ile bunda (4) gönderdi? Bu olur iş degüldür, varın sağlık ile." (5) didi. Ömer-i Ayyâr Ayyâr eyitdi: "İy üstâd, bizler ayyârlaruz, bir aylık (6) yolu bir günde alırız. Ol şâhib-kırân bu gice yarusında (7)

zehir virdiler. Anda olan hükema eyitdiler: "Buňa yigirmi dört (8) s ate dek il ç olur l kin biz el uramayuz." diyüp (9) seni sağlık virdiler. "K l m n h kimi getürmek k bil (10) olsa il ç iderdi." didiler. Biz dağı Ő h h z rında (11) d 'v id p Őab h nam zında  ıkuup iŐte öyle (12) zam nı bunda geldük, ve yine ađŐam olmadan seni de (13) iriŐd rmege k dir z. Kerem eyle  zr bahane-yi ko kökü (14) saňa l zım olan esb bını al.M heyy  eyle, biz seni arkamızda (15) u urup fi'l-h l ilet r z." did kte hüküm bunların (16) yüzlerine dik dik bakup eyitdi: "Bre adamlar, sizler (17) naŐıl adamsız bu kadar günlük yolu dört beŐ s atde (18) alup bunda geldi n z,hele biri n z cinni Ay akdiy p  mer'i (19) gösterdi. Ömer: "Bre hey  st d, her ne olursa  olalum [13a/1] kökü gidelüm geç kalduk. Bizler Ő h  ninde dav muza hil f (2)  ıkmayalum. Ola kim ol Ő hib-kır n-ı Nev-civ na bir derm n ola." (3) diyüp ikd m eyledi. Hüküm gördi kurtulamaz eyitdi: (4) " y Ayy rlar, size sözin toğrusı budur ki gidemem, (5) zir  ol Hamza yezd n-perest imiŐ, bizüm anu la adavet-i (6) diniyyem z vardır, ve bir de budur ki benüm aŐla bir Őeye (7)ih tiy cum yokdur,ve hem  ip r Ő h'a minnet m yoktur. (8) İmdi varın sağlıkla benden size derm n yokdur." didi. (9)Ömer yalvara gördi: " y hüküm, Őo ra peŐim n olursun, (10)  ip r Ő h seni öldürür." diye gördi olmadı, (11) söz geçmedi. Bir riv yetde Bahtek'den h kime n me gelmiŐ(12) idi. "N Őirrev n a zından ki Hamza n m kimse içün (13) zehir içdi,saňa il ç eyle dirlerse mu ayyed olmayasın. (14) Zir  biz anı anda hel k olsun diyü gönderdi id k. (15) K Őden baŐımızdan Őavduk." dimiŐdi. Zir  Bahtek ilm-i(16) remlı H ce-yi D n 'dan  grenmiŐdi. Nih yet reml mur dına muv fık gelmediği zam nda amel itmezdi. Hamza Hindist n'a (18) gitd kden Őo ra a ıbeti nice olaca dur. Yoklayup bilüp (19) ardınca Kestehüm'i ol c riye-i melüne ile zehir peyd [13b/1] idüp g nd ren lain h kime dağı n me gönderse (2) c izd r. Hem ol hüküm-i mec s  ateŐe tapardı. H Őıllı (3) ol

pir nāḥalef olmadı. Ḥamza'ya merḥamet itmeyüp (4) gitmedi. Ömer ve Sebük-pāy ziyāde maḥzūn oldılar. Neylesünler (5) girüye dönüp şehirden taşra çıkdılar. Ömer eyitdi: (6) "İy birāder, var sen yolınca gide tur ilerüye, ben kalup (7) ol nābekār kocayı alup gitmeyince komazum inşā'allāh. (8) Yine ol sāate dek anda yetişdirürem. Artık ben yolları (9) öğrendüm, sen baña ğayrı lāzım degülsin,ve hem benim ile (10) berāber yol yürüyemezsin." didi. Sebük-pāy-ı Ayyār "Ḥiş (11) n'ola server." diyüp yolına revāne oldu. Bade Ömer (12) kendüni bir öksüzce oğlan şekline koyup sürüp (13) Aklımūn-ıhakim'ün dükkānıkarşusına gelüp divāra (14) tayanup ağlamağa başladı. Ḥakim, Ömer'i görüp çağırup (15) suāl eyledi: "İy oğlancık, niçün ağlarsın?" didi. (16) Ömer eyitdi: "Bir öksüzüm, anam babam yokdur, bir bezirġān (17) ḥāceye yanaşmış idüm. Bu gice ben uyurken ḥācem (18) kalkup gitmiş, ben bunda şöyle ğarib kaldum, kimse (19) yokdur. Kanda gideyüm?" diyüp gözine şoġan şuyuyla [14a/1] destmālin sürüp ağlamağa başladı. Ḥekimün yüregi (2) acıyup eyitdi: "İy cigeri yanuk küçük, çünkü kimse (3) yokdur, bārî gel baña ḥizmet eyle. Seni giydirüp (4) kuşadup yanumda tur, saña sanat öğredeyüm, vara (5) vara bir adam olasun." didi. Ömer hemān segirdüp gelüp (6) ḥakimün elin öpdi. "Ol iḥsān senüñdür, sen (7) hemān beni tek kabül eyle kimsem yokdur. İşte dört (8) yol arasında kaldum." didi. Ḥakim de gördi bu oğlanda (9) akıl var. Ḥazz idüp Ömer'i elinden tutup dükkāna çıkardı. (10) Ömer'ün öñine taām koyup karnın toyurdu. Arkasına (11) libās, başına takye, ayaġına mest-i penāpūç virdi. (12) Tamām kemāliyle Ömer'e iltifāt idüp şākird idindi. (13) Ömer ise kabīl-i şākird cüst-i çāpek-i zirek bir alā (14) ḥakim şākirdi olup ḥizmete başladı. Ḥakim bu (15) oğlana bir ḥizmet buyursa ol oğlan yirinden (16) turmadan ömrü evvel ḥizmeti yirine getürirdi ve (17) ortalığı gözden geçirüp Aceb Ḥamza içün ilāç kanāi ḥokkada (18) ve kangışışede ve kangıkutuda ola. Birazdan üstādum

(19) ile bile olup götürsem." dir idi. Vel'hāşıl Ayyārı-ı Cihān [14b/1] ol gün hakīmüñ hizmetinde pervāne olup havānda halife (2) ve hakīm ile baz eczāları döküp ve elekden eleyüp (3) macūn ve şerbet yapmakda hizmetler eyledi ki hakīm taḥsīn (4) eyledi. Āferin bre küçük! Sen de ziyāde kābiliyet var gördüm, (5) ancak olur göreyüm seni böyle hizmet ile yabānda (6) kalmazsın." didi. Ömer de baş halıfeye yanaşup: "Cānum (7) kalfa, şol alaca kavanozda olan şerbet naşıl (8) şerbetdür ve şol siyāh kavanozlarda olan naşıl (9) macūndur luṭf idüp baña haber vir, ögreneyümḥayr (10) şāhibi ol!" didi. Halife gelüp eyitdi: "Neylersin teziyye (11) Ömerüstādum sanatıdır öğrenürem. Üstādum teziyye (12) isterse kalkup alıvirem." didükde halife gelüp: (13) "İy küçük, fi'l-hāl usta mı olmak istersin?" (14) didi. Hakīm bu kil ukāli işidüp "Nedür?" didi. Halife (15) eyitdi: "Ġarib temāşādur. bu oĝlan bugün geldi. (16) Dükkānda beşyüz kavanoz var, her birin öğrenmek ister." (17) didükde hakīm hazz idüp eyitdi: "Bre bre ögredüñ, (18) anuñ sanata ziyāde hevesi vardur. Göre sizüñ her (19) biriñüz nice yıllık şākirdlersiz. Biriñüz şorup öğrenelüm [15a/1] dir misiz?" didi. Ömer'üñ ise murādı bolayki Hamza'ya müteallik (2) bir ilāç haber alam." dirdi. Lākin murād eyledügi üzre (3) bir şey bulamadı. Hele bāri yokdan yüzden ziyāde (4) kavanozuñ adın söylediler. Ömer fi'l-hāl ezberleyüp (5) bunlara tekrār cümlesün diyüvirdi. Hakīm başun (6) şalup: "Bārekallah, eyüce zekāsı var, bu oĝlan (7) eger sağ olursa bir üstād hakīm olur misli bulunmaz. (8) Hemān ben bunu oĝul idinüp cümle sanatum buña talim (9) ideyüm. Tā kim yirümi tutup ḥayr ile yād olam ve hünelerüm (10) zāyi olmaya." didi. El-kıssa ol gün aḥşam (11) oldu. Hakīm Ömer'i bile alup evine geldi. Hakīmüñ (12) avratı Ömer'i görüp: "Nedür bu küçük oĝlancık, (13) kanda bulduñ?" didi. Hakīm eyitdi: "Bir öksüzce imiş, (14) kārbandan kalmış, ammā acebakıllu ve çapuñ çalak (15) oĝlandur. Bir ḥişça tutuñ,

yetimdür sevābı çokdur (16) ve azim kâbiliyeti var, murādum oğul eylemekdür.” didi. (17) Birazdan ortaya taām gelüp kıssa-yı dırāz itmeyelüm. (18) Ömer-i Ayyār Ayyār burada hekimün oğlışüretine girüp: “Baba (19) eger Arab Hamza’ya ilāç eyleseñ kanāı hokkadān macūn [15b/1] virirdüñ?” diyüp haber alması vardır, çünkü taām (2) geldi. Ömer bir lub ile hizmet ider gibi taāmlarına (3) darūlayup cümlesi yiyüp bi-hüş oldılar. Ömer bir (4) mum yakup hakimün evi içinde bir hāş odası (5) var idi. Cümle eczāsıkavanozlarda vesāir levāzımātı (6) anda idi. Ayyār-ı Cihān ol odaya girüp hakime (7) müteallik her ne varsa enbāna şalup şöyle kim (8) hakimün evinde çalı süpürgesin bir çübe rāst (9) gelmek eyledi. Andan hakimi bir boş bal fıçusu bulup (10) içine koyup andan hakimi götürüp dükkāna geldi, (11) ve anda dahı ne kadar kavanoz ve kutu varsa ve hokka (12) ve çömlek, otlar, eczālar varsa hep aldı. Hakkā (13) havānların ve süpürgelerin bile aldı ki hakim bir (14) bahāne idüp: “Hāy falānum anda kalmamış, yoħsa (15) dermān iderdüm.”dimeye Ömer anda dahı mum ile (16) dükkānı dahı öyle sildi süpürdü ki dükkānı (17) görenler: “Zamān-ı kadimde bunda hakim var mıdur ola.” (18) dirler. Cümle kitāblarından bir barmak kadar kağıduñ bile (19) komadı. Cümle hakimün eşyāsın harārlara kosañ [16a/1] bir kaşır deve ancak götürirdi. Ayyār-ı Cihān bu kadar eşyayı (2) enbāna serpişdirdükden soñra hakimi dahı bal fıçusu (3) ile götürüp şehirden taşra çıkup gördi, (4) bir şu kenārında tāze aşkabağı bitmiş. Ömer eyitdi: (5) “Şāyed hakim bundan isteye.” diyüp andan dahı (6) birkaç kabak alup: “Yā Allāh, meded senden.” diyüp (7) “Kuvvet ve kudret senüñdür, bu zaif kulına kuvvet (8) vir yetişeyüm.” diyüp bād-ı şar-şar gibi taban götürüp: (9) “Kandasın Kala-yı Çimapūr” diyüp uçup gitdi. (10) On beş günlük yolu üç sātde alup gelüp (11) irişdi. Ezincānib bu yañadan Kestehüm-i (12) Lain gördi ehl-i İslām kaçup kalaya kapanur (13) ve cāriye öldikden soñra tahkik bildi ki Hamza ol

(14) zehiri içmiş, lākin öldi mi yoḥsa sağmıdır (15) ḥaber alımadı. Kala karşusunda gelüp çağırıp (16) eyitdi: "İy Ḥamza begleri, kanı Ḥamza nice oldu? Benüm size (17) zararum yokdur. Hemān Ḥamza ve Lendühā'nuñ başın baña (18) teslim idüñ, varup gideyüm. Siz de diyārıñuza (19) gidüñ. Ben bu işi kendümden itmedüm, işte [16b/1] şahuñ emri elimdedür. Zehiri daḥı cāriye ile (2) anlar gönderdiler. İmdi ināt ve muḥālefet itmeyüp (3) oldu olacak hemān virüñ! Yoḥsa soñra biriñüz (4) sağkomam." diyüp nara urdı. Ömer Madî'ye ḥaber (5) virdiler, burç üzere gelüp nara urup eyitdi: (6) "İy ḥilekār-ı lain, Ḥamza ölmedi sağdur, yoḥsa (7) cümlemiz birden çıkup senden intikām alurduk, (8) yaḥūd şehid olurduk, yaḥūd Ömer-i Ayyār Ayyār'a izin virirdük (9) Filbirüz-ıAdeni gibi bir gice başın keserdi. Hele görelüm (10) Şāhib-kırān'dan daḥı ümidimiz vardur." didi. Kestehüm-i (11) Lain kaḳıyup kalaya yürümiş eyledi. Bunlar taşradan (12) Ḥamza begleri içerüden aḥşam olinca ceng eylediler. (13) Lain Kestehüm aḥşam olduḳda dönüp yüz biñ (14) er ile ḥişārı çevre alup kuşadup muḥāşara (15) idüp konup yir yir meşaleler yaḳdılar. Oturup (16) beklemeye başladılar ki şāyed Arab askeri bir uğrın (17) kapudan çıkup kaçmayalar. Bunlar bu ḥālde iken (18) Ömer çıkageldi. Gördi ḥāl böyle, ortalık muḥkem (19) yasaḳ beklenür ḥavf ile hemān Ömer ḥarārî ve ḥakîmi [17a/1] fıçu ile bir yirde şaklayup kendü etrāfı dolaşup (2) hele bir yirden kalaya yol bulup gelüp ḥakîmi alup (3) bir tariḳle kalaya çıkardı. Kemend ile bir pasbanaḥaber (4) virüp ḥarārî aña yükledüp kendü ḥakîmi yüklenüp (5) sürüp Çipūr Şāh'ı sarāyına geldi. Ḥakîm (6) ve ḥarārî meydāna ḳodı. Çipūr Şāh ḥayrān olup: (7) "Bre Ayyār bu ḳadar yük ile böyle tiz nice geldüñ?" (8) didi. Ömer eyitdi: "Ḥaḳ teālā ben ḳulına çok luḫflar (9) eylemişdür. İy Şāh, luḫf-ı Ḥaḳla bu gördigin ayyār (10) İnan diyārından yalıñuzca bir başum ile bu ḳadar beriyye (11) ve dār-bend ve yırtıcı canavarlar içünden geçüp diyār-ı (12)

Hind'e karadan tolaşup gelüp Lendühā'nuñ idmān (13) hānesinde olan sengin gürzlerin kapup kaldıran (14) Ömer-i Ayyār Ayyār benüm." didi. Ol dem Çipūr Şāh 'Ömer'e hilat-ı (15) hāş virüp vāfir altun virdi. Hamza begleri (16) kezālik Ömer'i ğani eylediler. Andan hakime bakup: (17) "YāÖmer, bunun aklı başında degül, aşlı nedür?" didiler. (18)Ömer eyitdi: "Kışşa çokdur,inād idüp gelmedi. (19) Āhir şākird olup bir günde başka çıkdum." didi. **[17b/1]** "Yā bu harār nedür?" didiler. Ömer eyitdi: "Hakimūñ puşadıdır. (2) Onda ve dükkānında nesi varsa süpürgesine varınca (3) heb getürdüm ki filān şey lāzım bunda olaydı (4) dimiye, bu kadar zahmeti ihtiyār eyitdüm." didükde cümle (5) begler Ömer'ün idrākına hayrān olup taħsin kıldılar. (6)Andan Ömer hakime ilāç idüp aklı başına (7) gelüp gözün açup gördi ki kendüni bir aceb yire (8) getürmişler. Gice içre divān tırmuş, Çipūr Şāh (9) taht üzerinde ve etrafında şandalyeler üzre Arab (10) ve Hind bahādırları oturmuşlar,kendüye bakarlar. (11)Hakim taaccüb idüp aceb bu nasıl düşdür? (12) Bugün ol ayyārlar gelüp beni davet idüp (13) gitmedüm. Şimdi odur ki düşüme girmişler." diyüp (14) yine gözlerin yumdı. Ömer eyitdi: "İy usta, gözün (15) aç yiter uyuduñ. Çipūr Şāh divānına geldüñ, (16) gör saña ne emr iderler." didi. Hakim kendin cemè (17) idüp gördi hāl ğayrı, yirinden tırup (18) Çipūr Şāh'a tapu kırup: "Beni bunda kim getürdi (19) ve murādıñuz nedür?" didi. Ömer eyitdi: "İşte ben şākirdüñ ki **[18a/1]** baña açıyup öksüz oğlancıkdur diyü oyuna getürdüñ, (2) seni ben getürdüm." didi. Eyitdi: "İy hîle-kār, beni ne yavuz (3) aldatduñ, şākird üstādına böyle mi ider?" didi. (4) Ömer: "Güçle şākird olan bundan eyü olacaķdegül ki." (5) didi. Çipūr Şāh baş getürüp: "İy hakim hiş (6) geldüñ! İmdi kerem eyle, şu dilāvere bir dermān eyle. (7) Bize bu kadar eylük eyledi ve hem tāze nev-civān yigit (8) ve hem aşık-ı nā-murāddur." didi. Begler çok yalvardılar. (9) Hakim Hamza'nuñ yanına gelüp açup

nazar eyledi, (10) gördi ki hâli harâb, ağzına ayna tutdı. Gördi (11) cānı var, taaccüb idüp: "Bir buçuk miskāl zehir yiyen (12) dahı bu zamāna dek ölmeye ne hikmetdür." diyüp (13) dönüp eyitdi: "İy Şehriyār, buña şimden girü ilâç (14) olmaz, buña olmuş olacak hiç bu kadar zehir yiyen adam (15) sağ mı olur?" didi. Begler eyitdiler: "Yok yokilâç (16) olsun." didiler. Çipür Şāh da ilâç eyle görelüm." (17) didükde hakīm inād idüp "Olmaz." didi. Ömer kışşayı bilüp (18) hemān dal hançer olup: "İy bi-din kāfir, mecūsibi-rabb-i Kabe (19) ve zemzem senün burnuñ kulağın kesüp deriñi [18b/1] diri ikeñ soyup şaman doldırup kendüni kala (2) burcundan aşağı atarum. Hemān turma ilâç eyle." didi. (3) Hakīm gördi kurtulmaz eyitdi: "İy Ayyār, benüm bunda ālātum (4) ve esbābum yokdur. Ben buña nice ilâç iderem?" didi. (5) Ömer eyitdi: "Ben senün herşeyün getürdim, hemān ne (6) ister iseñ söyle." didi. Hakīm taaccüb idüp (7) eyitdi: "Evvelā anda semender kuşunuñ yağı var idi, (8) şu renge bir alaca kutu içinde idi." didükde Ömer de (9) el urup harārdan çıkarup öñine kodı. Hakīm başın (10) şalup anı alup: "Ejderhā yağı var idi, söyle (11) bir siyāh hoçkadadır." didükde Ömer çıkarup öñine (13) kodı. El-hāşıl hakīm her ne istedi ise Ömer birer (13) birer çıkarup öñine dizdi. Hakīm taaccüb kılup: (14) "Bu kadar nesnelere ve beni nice getürdi ola?" diyüp (15) andan kitābların istedi. Ömer hep çıkarup öñine (16) kodı. Huşūşa havān içinde olan söyüncesine (17) varınca envā dürlü ālātın kimünharārdan ve kimün enbān-ı (18) kirāmeden çıkarup ortaya yıga kodı. Görenler hayrān (19) olup Aqlımün-ı Óakim dembeste kaldı. Göñlinden: "Hāy[19a/1] Nār-ı Nūr, hışmına uğrayacak benüm varum yoğun alup (2) bunda getürmüş." diyüp eyitdi: "Şöyle bir aşkabağı (3) olaydı ol da lāzım idi." didükde Ömer aniden çıkarup (4) öñine kodı. Hakīm bu kerre bildi ki ne haşma rāst (5) gelmişdür. Bu kadardan sonra yine ilâç itmeyüp eyitdi: (6) "Buña kırk yıllık çürük şaman lāzımdur ki

boğına koyup (7) terledevüz." didi. Murādışöyle böyle diyüp zamān (8) geçüre, Hamza öle de bu da kurtula. Ol dem şāh (9) adamlar gönderüp arayup kırk yıllıkşaman bulmağ (10) nice kâbildür. Hele bāribir on beş yıllıkşaman (11) bulup getürdiler. Hakīm artuğ bahāne bulamayup (12) buyurdı. Şamanı şuya koyup kaynatdılar. Andan (13) bir büyük kaba döküp Emīr-i Merdān'ı içine koyup (14) yaturdılar, göme kodılar. Andan hakīm eyitdi: "İmdi (15) varın sizler kendü ālemiñüzde olun, benüm üzerime (16) havāle olup şaşurmañ, bu gice böyle yatsun (17) yarın ğayriilāç iderem." didi. Bunlar gerçek (18) şanup tağılıp gitdiler. Hakīme de bir döşek (19) bırağdılar, girüp yatup uyudu. Hikmet-i Hudā[19b/1] Fi'l-hāl vāka gördi. Hakīm düşinde gördi ki (2) kıyāmet kopup haşır neşir olup cemihalk yalın (3) ayak,baş açuğ yirlerinden turmuş. Herkese başı (4) kayusu olmuş. Kimüñ melekler burāklara bindirüp (5) cennete götürirler. Bilāhesab ve lāazāb murādına irgürirler. (6) Ammā kimüñ turmayup āteşten zencirler ile bağlayup (7) sürüp kazā kürsüsine muhāsabeye götürirler. Kimin de (8) hemān şormayup izlemeyüp zebāniler tutup doğru (9) cehenneme iletürler. Ol maħalde hemān iki zebāni gelüp (10) hakīme yapışup boğazına zencir geçirüp: "Yüri (11) cehenneme!" diyüp sürdiler. Hakīm feryād idüp: "İy (12) melekler, benüm günāhum nedür ki beni böyle hağāretle āteşe (13) alup gidersiz?" didükde anlar eyitdiler: "Senüñ şuçuñ (14) budur ki; evvelāHak teālā-yı bilmeyüp şirk koşar kāfirsın (15) ve daħı āħir zamān peygamberinüñammu-yı hāşşın ol hālde (16) görüp saña ilāç eyle didiler. Sen ilāç itmeyüp (17) helākına kaşd eyledüñ." diyüp sürdiler. Hakīm bu hāli (18) görüp ziyāde peşimān olup: "Bre meded,tevbe olsun (19) mecūsilikden ferāğat eyledüm,ol dilāvere ilāç ideyüm. [20a/1] Beni āzād idüñ!" diyüp yalvardı. Anlar: "Hayır bre Rabbimüzden (2) emir olmayınca seni koyu viremeyüz." diyüp bunu sürüp (3) giderken anı gördi karşusunda bir yüzi nūrāni zāt-ı (4) şerif nürdan taht üzre

oturmuş bazān mücrimlere (5) şefāat idüp Hāk teālādan emir
olinup zebāniler (6) koyu virirler. Hākīm feryād idüp: "Amān iy
tengrinüñ (7) sevgülisi baña da eyle şefāat ola kim Hāk teālā
(8) benüm de şuçum bağışlıya." didükde ol pîr-i nūrāni bundan
(9) yüzün çevirüp: "İy hākīm, ben saña nice şefāat idem ki?
(10) Benüm evlādumdan Hāmza nām dilāvere zehir içürdiler saña
(11) ilāç eyle diyü getürdiler. Senüñ ise aşla eksigüñ (12)
olmadı. İmdi eger benüm şefāatüm umar iseñ imāna gel! (13) Tiz
var Hāmza'ya ilāç eyle." didi. Hākīm cān havliyle: "N'ola (14)
sultānum." didi. Meger ol pîr İbrāhim aleyhi's-selām idi. (15)
hākīm ol dem öñinde Müslimān olup ol havf ile (16) uyanup gördi
yüregi ditrer, olduğu makām nūr (17) ile dolmuş. Hemān yirinden
şıçrayup huddāmları (18) çağırup: "Bre meded baña Ömer ile
Muḳbil-i Zerrin-i Kemer'i çağırūñ!" (19) didi. Segirdüp haber
virdiler. Hākīme ne oldu [20b/1] ola diyüp segirdirkeñ hākīmüñ
yanına geldiler, eyitdi: "Meded, (2) tiz oluñ Hāmza'yı şamandan
çıkarūñ! Ben anı ölsün diyü anda (3) ḳomışdum. Bu kerre baña
hidāyet-i Hāk irişdi, vākamda ḳıyāmet (4) ḳopmuş beni cehenneme
götürirlerken Hāzret-i İbrāhim beni imāna (5) getürüp zebāniler
elinden ḳurtardı: "Var Hāmza'ya ilāç (6) eyle." didi. İmdi size
müştāk ki Hāzret İbrāhim'üñ (7) işāretinden añlanan budur ki
Hāmza ölmez eyü olur." didi. (8) Bunlar ziyāde sevinüp fi'il-
hāl Şerver-i Cihān'ı ol (9) şamandan çıkardılar. Dibelük
vücūdını rize rize eylemiş (10) Hākīm vücūduñ yağlayup dürlü
yağlar ile andan kitābına (11) bakup eyitdi: "Buña ilāç bir
nesne dahı lāzım, ol şey (12) olmayınca olmaz, ol ise bizde
yokdur nice olur?" didi. (13) Yine beglere haber olup cümlesi
hākīmüñ başına üşüp (14) eyitdiler: "Ne lāzımdur? Söyle bize
elbette bulup getürelim." (15) didiler. Hākīm eyitdi: "Ejderhānuñ
başında olur bāz-mühre (16) dirler bir küçük nesnedür. Ol
olaydı bu hemān (17) eylüge dönerdi. Öyle de eyü olur, ammā
geç eyü olur." didi. (18) Muḳbil'üñ hātırına geldi, bunlar Hind

seferine çıkduḡda (19) Hāce, Ḥamza'nuñ bazusın yarup bir nesne
ḡomıḡdı, [21a/1] ammā maḡallī geldi mi ola? diyüp ṡurırdı.
Ammāḡhakīm böyle (2) diyince begler birbirine baḡıḡup: "Yā nice
olur, biz anı ḡanda (3) bulurız?" didiler. Ḥakīm eyitdi: "Ol
her yirde bulunmaz, yā(4)ḡāḡhib-ḡırānlarda yaḡūd ulu pādiḡāhlarda
bulunur. (5) ḡimdiki zamānda yedi iḡlīm ḡāḡ Nūḡirrevān'uñ (6)
ḡazinesinde ancaḡ bulunur." didi. Begler eyitdiler: "İḡte bu
(7) aḡla olacaḡ iḡ degüldür." didiler. Andan: "Bunda ne zamān
(8) bāz-mühre gelür altı ayda daḡı olmaz, hemān ḡayrıilāḡ (9)
ḡör." didiler. Kimi "Varmāḡ gerek." diyüp her biri bir söz (10)
söyledi. Ḥakīm eyitdi: "Böyle bu eyü olursa daḡı (11) ḡāḡıl
olup murād üzere eyü olmaz." didükde Ömer baḡın (12) ḡalup
hemān yirinden ṡurup: "İy ḡakīm ḡünki böyledür, (13) beni
duādan unutmañ. Ben inḡā'allāḡ bir ayda varup (14) alup
getürürem." didi. Begler: "İy Serbāz-ı Cihān, bundan (15)
ziyāde yārluḡ olmaz, meded eyle." didiler. Hemān Ömer-i Ayyār
Ayyār (16) Ḥazret-i Mūsā'nuñ sermüzelerin ayaḡına ḡeküp yola
(17) revāne olunca Muḡbil-i Zerrin-kemerÖmer'uñ ardına düşüp:
(18) "Gel yāÖmer!" diyü ḡayḡırdı. Ömer dönüp geldi: "Nedür yā
Muḡbil?" (19) didükde Muḡbil: "Mekke'ye de uḡrar mısın?" didi.
Ömer: "Nice [21b/1] belki uḡrarum." didi Muḡbil: "Var ḡaḡlıḡla
Allāḡ selāmet vire." (2) didi Ömer yā bundan murād nedür diyüp
yine yola teveccüh (3) idüp biraz gidince Muḡbil ḡayḡırup: "Tur
ḡitme yāÖmer (4) aḡlı vardır." Didi.Ömer dönüp yine Muḡbil'in
yanına (5) geldi "Aḡlı nedür söyle ḡöreyüm." Didi. Muḡbil
eyitdi: (6) "YāÖmer saña bir sözüm var ammāaceb disem mi
bilmem." didi. (7) Ömer: "Bir iḡe yarar söz ise söyle!" diyince
Muḡbil hele var (8) ḡimdi maḡallī degül diyüp süḡüt oldu.Ömer
darılup: (9) "Beni niye oyalarsın? Bunda senüñ musaḡḡhıruñ
yoḡa." diyüp (10) yürüyü virdi,biraz gidince Muḡbil: "Bre gel
yāÖmer!aḡluma bir (11) ḡey geldi aḡlı var." didi.Ömer ḡördi
olmaz dönüp geldi: (12) "İḡte beni cin eyledüñdi, imdi ne

nedür sözin yā Muḳbil? (13) Bu kerre de dimezsüñ senüñ keyfüñ yaparam çokdan sen (14) benden kötek yimedüñ behey nā-bekār.” didükde Muḳbil gülüp lāṭifeye (15) bozup: “YāÖmer, kāşki ol bāz-mühre bunda bulunsa saña (16) altı ayluk yola zahmet olmaz diyü.” didi.Ömer eyitdi: “Müşkil (17) ḥāll eyledüñ iy nā-bekār bu söz mi ola.” didi. Muḳbil: “Olsa (18) ḥazz ider mi idüñ? didi.Ömer: “zāhir ḥazz iderüm.” diyince (19) Muḳbil: “hazz iderdüm ammā ben de ammā belki ola lākin yāÖmer senüñ **[22a/1]** babana Ümeyye Sārbān dirler yā beñüm babama kim dirler.” diyüp (2) saçuma ḳaraya bozdı.Ömer yavuzlanup: “Behey zevāid-i (3) nā-bekār deli mi olduñ? Böyle maḥalde beni yolumdan alı (4) ḳorsun işte buña baba Ömer sillesi dirler.” diyüp (5) Muḳbil’in eñsesine bir eyü dimiş ki sille urdı ki (6) Muḳbil şabāḥ oldu şanup ḳulaḳları çekilüp gözleri (7) ḳarardı.Ömer yine yolına gidicek Muḳbil-i Zerrin-kemer eyitdi: (8) “kur yāÖmer gitme, iş yirin bulup tamām oldu bāz-mühre (9) bunda vardur, ḳaçan biz bu sefere çıkdukda Hāce-i dānā (10) bizi göndermege bile çıkup bir gün Ḥamza’yı tenhālayup bir (11) macūn yidirüp Ḥamza’nuñ aḳlı gidüp yıkıldı.Hāce (12) şāḥib-ḳırānuñ bazusın açıp ustura ile yarup (13) içine bir nesne ḳoyup ve üzerine merhem sürüp belürsüz (14) eyledi. Ben gözedürdüm içerü girdüm Hāce eyitdi: (15) “Yā Muḳbil, Hindistān da Ḥamza’ya zehir virirler bu ol zamān (16) lāzım olur, Ömer saña bir sille urursa söyle dimişdi.” (17) diyüp hikāyet eyledi. Bunlar şād olup hakim emirüñ (18) bazusın yarup bāz-mühreyi çıkardı, gördiler bir küçük (19) ḳuş yumurçası ḳadar nesnedür óakim eyitdi: “Áferin! Ol **[22b/1]** dānā’yı āleme bunu istiḥrāc idüp ḳomış ḥikmeti bu imiş (2) teziyye bu olmadı.” diyüp baz-mühre-yi ezüp bir nice eczā (3) ile ḳarışdırup bıçaḳ ile Ḥamza’nuñ aḳzın açup (4) boḳazına aḳıtdı ve buyurđı. Dört kuvvetlü pehlivān (5) Ḥamza’yı bir kilim içine ḳoyup ucların ol serverlere virüp (6) emiri yuvarmaḡa başladılar. Bir sāatden soñra anı gördiler, (7) Emir-

i Merdān çağıl çağıl kuşmağa başladı. Begler anı (8) görüp şād oldılar "Elḥamdüllillāh hele server sağ (9) imiş." didiler ammā server-i cihān ol kadar yeşil yeşil kuşdı ki (10) legen legen taşıyup taşra dökdiler, andan bir miqdār (11) dahı bāz-mühreden biraz eczālar ile ve ejderhā yağıyla ezüp (12) Ḥamza'nuñ cümle vücūdına sürdi andan üçkaşuk (13) çorba suyu boğazına akıtdılar ol dem kuşması (14) kesildi. Hakim pervāne gibi dönüp üç gün üç gice (15) bu minvāl üzre Ḥamza'ya timār eyledi dördinci gün server-i (16) cihān göz açup etrafına bakup gördi cümle begler başına (17) üşüp Çipūr Şāh anda ve bir Hakim sūretinde bir kimse (18) kendüye turmaz hizmet ider, güçle söze gelüp: "Kanı (19) Ömer." didi. Hakim karine ile egleyüp Ömer'i yanına çağırdı: "Ḥamza [23a/1] ister." didi. Ḥamza, Ömer'i görüp bildi: "Yākarındaşum, Ömer baña (2) ne oldu ve Lendühā nice oldu." didi. Ammāāvāzı yok nefesi (3) güçle çıkar, Ömer tiz fehm idüp: Yā emir-i cihān, saña (4) Kestehüm-i Lain hile ile ol cāriye melüne eliyle zehir (5) içürdiler. İşte bu hāle geldüñ hele el'ḥamdüllillāh teālā (6) ölmedüñ, böyle bir ḥakim-i ḥazık buldık saña 'ilāç eyledi, (7) ilüne döndin şimden soñra elem çekme Lendühākafes içre (8) bend zındādadur." didi. Server-i cihān göğüs geçürüp (9) āh eyledi. Neylesün dermān yok irak söylemediler, begler Ḥamza'nın (10) bu kadar kelimātın işidüp sevinçlerinden ağlaşdılar, ḥamd (11) eylediler. Fukāraya şadağalar ulaşdırup kurbānlar eylediler, (12) andan ḥakim eyitdi: "İy begler işte gördiñüz bu server (13) bu kadarca ifākat buldı sizüñle kelimāt eyledi. Şimden (14) soñra gerekdür ki kırk güne dek biriñüz bunuñ yöresine (15) yanına uğramayasız. Zirā sizi görünce turmaz söz söyler (16) ve ḥareket ider buña öyle söz söylemek ve ḥareket eylemek (17) ziyāde zarardur ve şu kılınur yaramaz olur." diyüp ḥakim ziyāde (18) yasağ eyledi. Begler "N'ola iy ḥakim hemān sen nice bilürsüñ (19) öyle eyle." didiler. Andan ḥakim Ḥamza'yı bir

tenhâsıca koṭaya [23b/1] koyup kapuların kapayup pencerelerin perdeleriyle muḥkem berkitdi (2) ve kendü üzerine turup vaktiyle Ḥamza'nuñ mizâcına göre (3) taâm ve şerbet virüp yağlayup dürlülâçlar idüp (4) tımarına meşğül oldu. İşte bunlar bunda ezincânib (5) bu taraftan Kestehüm ḥaram-zâde daḥı gice gündüz yüriyüş (6) idüp "Elbette Ḥamza ve Lendühâ'nuñ başun baña virüñ yoḥsa (7) kıla-yı feth idüp soñra biriñüzi diri koṃayup tiğden (8) geçürirem." dirdi. Begler içerüden "İy kıltabân-ı melün Ḥamza (9) sağdur, bir kılin virmeyüz ve LendühâḤamza'nuñ şikârıdur (10) ve Müslimân bir dilâverdür anuñ daḥı bir kılin virmeyüz, bildüğinden (11) kalma!" didiler. Kestehüm: "İy nâ-bekârlar zehir içen adam (12) sağ mıkalur? İnâdıkoñ virüñ kendü başıñuz kırtaruñ." (13) dirdi. Bu üslûb üzre anlar taşradan bunlar içerüden (14) ok ile ve seng-i dıraḥt ile cenk iderlerdi, kıla (15) muḥkem olmakla bir taşın almağa kıdir olamadılar ammâ begler (16) zaḥîreye oduna şuya bunalup eleme düşdiler. Bir (17) zamân şıkıldılar ammâ beriden Lendühâ'yı ol gice bu kıadar adam (18) kıaldırup kıla getirüp zindâna kıodılar. Lendühâ yanında (19) olanlara: "Nedür aşlı beni bunda niçün getürdiñüz?" didükde onlar [24a/1] eyitdiler: "Seni bunda anaçün getürdük ki taşrada olunca askerin (2) ve ayyârlarından kırtara, diyüp ihtiyâṭ idüp bunda getürdük." (3) didiler. Lendühâ eyitdi: "Eger beni kıoyu virseñüz ben artukḥalâsluk (4) istemem, zirâ şimden soñra baña bu nâm ile sağ olmakdan (5) ölmek yüz şuyıdur." didi. soñra gördi cenk şadâsı (6) gelür taşrada kıtürdi çok erenler naèrası seng-i dıraḥt (7) kıtürdisi atlar Süheyl-i gergedânlar gü müldüsi ve hây-ı (8) hüy ile âlem kıoldı. Lendühâ yine suâl idüp: (9) "Nedür bu cengin aşlı?" didi. ÂḥirÖmer-i Madî eyitdi: "İy (10) dilâver, ol Kestehüm didikleri lain-i ḥilekâr Ḥamza'ya şarâb (11) ile zehir virdi, hele el'hâmdüllillâh ölmedi ḥâlâ zebün (12) yatur ḥakim timâr ider ol yasaḥ idüp kıırkı güne dek (13) ḥareket ve söz

söylemesün diyü bir tenhâ oṭada timâr ider. (14) Ol lain Kestehüm ise her gün kalaya yürüyüş idüp (15) elbette Hamza'nuñ ve Lendühâ'nuñ başların kesüp baña virüñ (16) dir, biz de söyleme yabâna melün Hamza şağdur ve Lendühâ (17) daḥı bir Müslimân dilâverdür. Müslimân'ı kâfire niçün virirüz (18) cümlemüz kırılıruruz bir murdâr kılların bile virmeyüz diyüp (19) cenk ideyoruz." didi. Lendühâ, Hamza'nuñ böyle olduğına [24b/1] ziyâde elem çekdi: "hayf ol nev-civâna ne yavuz iş olmuş (2) yâ Ömer Madî gelin beni koyu virüñ, çıkup ol melünü (3) gürzüm altında hürd u hām idüp vücūdınıālemden (4) kaldırayum. Ahdum olsun yine size bağlanup kafese (5) girüp oturayum." didi. Ömer Madî eyitdi: "İy hüsrev-i (6) Hindistân, biz kendümüz sizi koyu viremeyüz ve hem korkaruz (7) sonra sen de bize bir haşm kavî olasın, biz Kestehüm (8) kâfire cevâb viremezken sonra seni nice idelüm." didi. (9) Lendühâ eyitdi: "Varın Hamza'ya söyleyin ola kim icâzet (10) vire idi. Ben ol nâmerdlerden degülem ki zebûna kıyam (11) haşmum kâfir bile olsa kanda kaldı ki Müslimân ola." (12) didi. Gelüp Hamza'ya bu cevâbı söylemek istediler, hakîm (13) kâil olmadı. "Hemân emegimiz hebâ olur." didi. "Ve'l-hâşıl (14) çün kırk gün tamâm oldu beglerin cânları kılıca kalmış (15) idi. Server-i cihâna kemâl-i mertebe iştiyâkları vardı, (16) ol dem kalkup gürüh ile Hamza'nuñ olduâı yire geldiler (17) hakîmden izin alup içerü girüp gördiler server-i âlem (18) döşekte yatur, ammâ zaif olmuş şöyle kim evvelden (19) olan et deri heb dökülüp yeñiden et bitmege başlamış [25a/1] üzerinde deri yokkıbızıl et yüzi bakırdan taş (2) beñzer kaş kirpik dökülüp iki gözleri iki beñ gibi (3) kalmış bir şürete girmiş ki insân şüretidür dimekten (4) kalmış hele beglerdür gelüp selâm virüp serverüñ (5) hâliñi hatrın şordılar. Hamza: "Hudâya hamd idüp (6) el'hamdülillâh bu da başımızda yazı imiş daḥı ecelimiz gelmemiş, (7) sizüñ hâliñüz nicedür? Lendühâ beñüm bu hâlimi duydu mı (8) Kestehüm harâm-

zāde nice oldı~~k~~alkup gitdi mi.” didi. (9) Begler eyitdiler: “Dilāver ~~k~~anda gider? Bir lain ~~h~~ālā bunda bu ~~k~~adar (10) askeriyle ~~k~~alayı mu~~h~~āşara idüp bizümle gice gündüz (11) cenk ider. Hamza ölmişdür Lendühā’yı baña virüñ dir biz (12) ise ~~ş~~āhib-kırān ~~ş~~āğdur dirüz inanmaz. Lendühā ise (13) sizüñ böyle olduğıñuza elem çekdi, yalvarup beni ~~k~~oyu (14) virüñ varup şol melūnuñ~~h~~akkından geleyüm dir. Biz ise (15) ~~k~~orkaruz çok yemin eyledi siz ne buyurursız.” didiler.~~Hamza~~ (16) icāzet virmedi: “Yok begler ~~ş~~akınuñ kerem idüñ Lendühāyı (17) bir ~~h~~işça gözedüñ bendden boşanmasun tāze dilberdür (18) soñra ~~h~~āl müşkil olur.” didi. Begler: “Server, Lendühā~~k~~kafes (19) ile zındānadur siz elem çekmegüñ Allāh teālā~~ş~~āğlık virsün.” [25b/1] didiler. Andan ~~h~~akim bunlara: “Yine varın gidüñ çok (2) söyletmeñ eyü degüldür.” didi. Begler ~~k~~alkup gitdiler (3) server-i cihānuñ bu ~~h~~āliline dahı şükürler eylediler andan (4) yine varup ~~h~~işār cengine mu~~k~~ayyed oldılar. Kestehüm (5) ise çağırup bağırur ki “İy nā-bekārlar yā virüñ ~~Hamza~~ (6) ve Lendühā’yı yahūd ~~ç~~ıkuñ cenk idelüm , görün erligi (7) nice olur.” diyüp azim yürüişler eyledi lain ol ~~k~~adar (8) i~~k~~dām eyledi ki az ~~k~~aldı hendegi geçüp ~~k~~ala ~~k~~apusın (9) gürze tuta, ~~ā~~hır Ömer-i Ayyār burç üzre gelüp naera (10) urup: “Yā Kestehüm artuk yeter! Var yıkıl git yo~~h~~sa (11) bir gice ~~ç~~ıkup senüñ burnuñ ~~k~~ulağıñ keserüm.” (12) didi. Kestehüm: “İy ayyār sen kimüñ içün cenk (13) idersin, ~~Hamza~~ ~~h~~od çokdan gitdi gel baña yanaş (14) saña ~~Hamza~~’dan ziyāde riāyet ideyüm.” didi.Ömer: “Sen (15) ne köpeksin ki ben saña ~~h~~izmet ideyüm, ~~Hamza~~ (16) ~~ş~~āğdur Aklımün-ı Hakim’i getürdüm timār ideyor, (17) ~~ş~~āğlasun andan sen de göresen kim saña neler (18) ider.” didi. Kestehüm inanmadı elbette “~~Hamza~~ ölmişdür (19) siz ~~ğ~~ayret çekersiz.” didi.Ömer ~~ş~~āğdur diyüp vāfir [26a/1] bahā eylediler ~~ā~~hır Kestehüm eyitdi: “İmdi bizüm ~~Hamza~~ ile (2) aramızda bir sırr vāka olmuşdur. İkimüzden ~~ğ~~ayrı kimse (3) bilmez var ~~Hamza~~’ya suāl idüp eger

şağ ise saña (4) söyler andan gel baña söyle ben de inanuram ki
 Hamza şağdur." (5) didi.Ömer eyitdi: "Söyle imdi ne diyeyüm."
 Kestehüm (6) eyitdi: "Kaçan ben Melik-i Behrām Kürd**h**akānı-yı
 bend ile getürdüm. (7) Nūşirrevān cümle begleriyle baña karşı
 çıktı, hazzāHamza da (8) bile sen de bilürsin Medāyin şahrāsında
 atlarımızdan (9) inüp görüşdükte mābeynmüzde bir hāl zuhūr
 eyledi. Ben (10) Hamza'ya kimseye dime diyü yemin virdüm,
 eger Hamza şağ (11) ise ol hāli şimdi saña söyler." didi.Ömer:
 "Hiş (12) n'ola şimdi saña haber getüreyüm." diyüp fi'l-hāl
 Hamza'ya (13) gelüp bulışdı. Zīrā**h**akim Ömer ile Muḳbil'e icāzet
 (14) virmişdi, ne zamān murād iderler ise gelüp gideler andan
 (15) Kestehüm sözün Hamza'ya arz eyledi, server-i cihān (16)
 bi-ihtiyār gülüp eyitdi: "Hāy lain dahı ol zamāndan berü (17)
 bunu unutmaduñ mı? diyüp yā Ömer kaçan ol zamān bulışduk (18)
 ol beni kucup ziyāde şıkdı öldürmek kaçdına (19) ben de murāduñ
 bilüp anı şıkdıgum gibi bir eygüsi kırıldı **[26b1]** ve bir eyüce
 zarfa çekdi ki cihān şadā ile taldı ziyāde (2) hicāb idüp baña
 yalvardı ki kimseye söyleme diyü, (3) ben de dimedüm ve
 unuttum işte o dur ki şimdi kendüşormiş (4) benüm de hātıruma
 geldi." didi. Hemān Ömer segirdüp qala (5) burcından nara urup
 yā Kestehüm diñle imdi ol (6) şorduğūñkışsa ne imiş Kestehüm
 kulak (7) urdı.Ömer eyitdi: "Kaçan ki Medāyin şahrāsında Hamza
 ile (8) birbiriñüze muşāfahada arz-ı kuvvet idüp öldürmek (9)
 kaçdıyla şıkmışsın." didükde Kestehüm **h**orde-yi (10) tuyup mağlaṭa
 idüp: "İy ayyār yiter bildüm ki Hamza (11) şağdur artuḳ cenk
 itmem gel buraya saña altun (12) vireyüm dimege başladı. Ömer
 Ayyār diñlemeyüp eyitdi: (13) "Hamza dahı seni şıḳdukda
 eygülerin kırılup ard (14) ḳapudan bir eyü top atmışsın ve'l-
 hāşıl Hamza seni (15) osurtmış." didükde Kestehüm lain öyle
 hacil oldu ki (16) olamaz zīrā begleri gülüşmege başladılar
 lain: "Hāy (17) nā-bekārlar Ayyār, beni ne aceb rüsvāy eyledi."
 diyüp dönüp (18) çadırına dekkaçdı.Ömer-i Ayyār Ayyār ardından

hurt (19) ıslıkçaldı. Kestehüm-i Lain tahkik bildi ki Hamza [27a/1] şağdur, kalaya aceb ikdām ile yüriyiş eyledi ki (2) zebūn iken ola kim ele getüre idem dirdi. Hamza begleri (3) ğāyet şıkılup bir yire gelüp müşāvere idüp cümle (4) "Çıkup dögüşelüm eger cümlemüz birden kırılırsak girü (5) kalan nice olursa olsun." didiler. Ömer Madî eyitdi: (6) "hiş n'ola benüm sencileyin bir başum var, Hamza yolına (7) fedā olsun ammā bizüm olmamız ile bir iş olur mı (8) ve Hamza da bu işe rāzı olmaz bilürsüz." didi. Meger (9) Lendühākafes içinde oturırken bu ğavğaları heb (10) dinlerdi. Ömer Madî'ye "Yalvarup beni şalı virin (11) çıkayum bu melūnı helāk ideyüm ata belinden ana rahmine (12) harām gelmişlerden olayum. Eger Hamza'ya yā size bir yaramaz (13) kaşdum var ise ben ol adam degülem ki zebūna kıyamdur." (14) didi. Ömer Ma'èdi: "Yok server, her ne dir iseñ elinden (15) gelür ammā Hamza'nuñ icāzeti yokdur." dirdi. Zirā beş (16) nefer karındaşıyla Ömer Madî Lendühāüzre bekci idi. (17) Bu kerre cümle beglerine gelüp Ömer Ma'èdi ile böyle söyleşdiler, (18) Lendühā diñleyüp kafesden eyitdi: "İy begler çün (19) beni şalı virmege korqarsız, beni kafesüm ile [27b/1] kapu üzerine burca iletüñ ve siz kapudan çıkuñ. Ben de (2) kafes içinden bir nara urayum, siz de hamle idün ol (3) lain benüm tabancam yimişdür, korkup beni şalı virdiler (4) şanup kaçup yüzi döner." didükde begler Lendühā'nuñ (5) bu sözüni maķūl gördiler. Hemān otuz kırkpehlivān (6) kafesüñ her tarafından yapışup getürüp kalanuñ (7) kapu üzerinde olan burca getürüp kodılar. Andan yigirmi (8) dört biñ Arap sipāhi ve Hind serverleri süvār (9) olup kütür kütür kala kapuların açup taşra çıkmāğa (10) başladılar. Ol maħalde hemān Lendühā bir nara-yı cān-sitān (11) şöyle urdı ki zemīn-i zamān çarḥ-ı asmān bir zamān (12) lerzān olup Hind tağları birbirine tokındı. (13) Ol kalanuñ nice yirleri ol naranuñ şiddetinden (14) yıkıldı. "Benüm şir-i siyāhān-ı Hüsrev-i Hindistān Lendühā (15) İbn-i

Sadān, iy lain Kestehüm cān elimden kanda (16) ḥalās idersiz arayasuñ tur işte vardum.” (17) diyüp pey-ā-pey naèralar urup çıkardukda, Kestehüm (18) lain bu naèraları işitdukde serāseme olup (19) güçle aklın cem idüp cān başına şıçradı. **[28a/1]** “Hay nā-bekār Hindî, bu nice boşandı ola eyvāh (2) ḥāl müşkil oldı. Lendühā’nuñ elinden nice kurtuluram.” (3) diyüp hemān kafāsında bir yügrük yedek atı vardı, (4) aña süvār olup bir yol at başınıçevirüp “Kandasın (5) iskele?” diyüp yollar galabaluk olmadan kaçup gitdi. (6) Lain cühüd yürekli kāfirler gördiler başlarıkaçdı, (7) güyāküş idi uçdı bunlar da artukturamayup (8) kaçmağa başladılar. AmmāArap begleri ve Hind dilāverleri (9) tekbir getürüp Hind’i kılıçların èuryān idüp (10) yüzi dönmiş kāfirleri bir nice fersah yir koğup (11) kırup ve bir nicesin tutup esir idüp (12) girüye dönüp ammā Kestehüm güçle iskeleye düşüp (13) gemilere girüp kenārdan alarāa eylediler. Ardından asker (14) ulam ulam olup dökülüp gemilere giren girenüñ oldı. (15) Ana baba günü olup aşla birbirlerine bakmayup hemān (16) gemilere kırılmış gibi girürlerdi. Hiç ardlarına bakmayup (17) “Aceb bizi ardımızdan koğar var mı yok mı?” dimezlerdi. (18) Kalblerine ḥavf düşüp güyā ardlarından yüz biñ (19) kahramān u nerimān geliyor şanurlardı. Her neleri varsa **[28b/1]** bırağup cānlarıḥalāsına çalışurlardı. Lainlerin bi-hesāp (2) mälların ve esbābları bār-gāhları dökilüp (3) kalan eşyāların Arap begleri ve Hind serverleri (4) zabt idüp ve Çipūr Şāh küffār-ı ḥāksārdan kalan (5) bu kadar mālı bir yire cem itdirüp tağlar gibi yığa (6) kodılar. Andan döndiler Lendühā’yı burçüzerinden (7) kaldırup yirine getürdiler, ammā bir rivāyetde Lendühā (8) Arap beglerine beni koyu virüñ diye gördi olmadı, (9) baña bunu korkularından koyu virmediler. Gördi olamaz (10) bunlar Lendühā’yıkoyu virmezler, āḥir Lendühākafese bir depme (11) urup kafesüñ bir tarafın kırup virān eyledi. (12) Hemān aç arslan gibi zencirlerin süriyerek sürüp (13) kala kapusına çıkup

naralar urup yürüdükde, (14) Kestehüm ol hâli görüp artu~~k~~turmağa mecâli (15) olmayup kaçır gider. Bade Lendühâ yine kendüsi (16) kafese girüp yirinde karar ider bu kavlı şahîhdür anuñ (17) için buña fet~~h~~-i Lendühâ dirler ammâ bu yañadan Hamza yaturken (18) Lendühâ'nuñ ol mehîb narasın işidüp "Bre nedür (19) aşlı? Yo~~h~~sa Lendühâ bendden halâş oldu mı?[29a/1] baña Ömer'i çağıruñ!" didükde Ömer-i Ayyâr Ayyâr gelüp ahvâli Hamza'ya (2) haber virüp Lendühâ'nuñ itdügi erligi söyledi. (3) İşte tur vardum yâ Kestehüm didükde laèin cümleden (4) evvel kaçır vesâir askeri ardına düşüp (5) gitdiler. "Mâl ü menâlleri dökülüp kaldı." didükde server-i (6) cihân bi-ihtiyâr gülüp şâd oldu ve Lendühâ'ya Âferin (7) eyledi "YâÖmer ne dîrsin Lendühâ'nuñ bu mürüvvetine (8) ben aña bu kadar hakâret kendü diyârında şahîb-kırân geçerken (9) ırzını yıkır bend ile kafese koyam ol bizüm bu maħalde (10) ğayretimüz çeküp böyle erlik ve eylik eyleye. İmdi benümde (11) ahdum olsun Lendühâ'nuñ bir kıllı düşdügi yirde (12) başum virem, böyle bend ile vardu~~k~~da Nüşirrevân eger (13) katl itmek dilerse komayup ellerinden alup halâş (14) idem." diyüp yemin eyledi. Andan beglerdür gelüp (15) Hüsrev-i Hindistân'a vâfir dil hoşlığı virüp andan Çipür (16) Şâh'a Kestehüm kaçır gitdügin haber virüp (17) şenlikler eylediler, herkes istedügi yire varup (18) hu~~z~~ür eylediler. Bundan soñra server-i âlem de bir miqdâr (19) eylüge yüz tutdı. Bir rivâyetde kâlimün-ı Hakîm Hamza'ya [29b/1] diyârına getirüp anda murâdı üzre timâr ider bir (2) rivâyetde hemân bunda ider el-hâşıl ol kış anda kalır (3) altı ay tamâm timâr idüp server-i cihân da~~h~~ı eylüge (4) yüz tutup eti derisi yeñiden bitüp hele ayağa (5) kalkır gezer oldu. Ammâ evvelki hüsni gitdi ve göydesi (6) kapkara oldu. Yüzi bakır taş gibi kıbkızıl olup (7) kaşı kirpigi gelmedi. Server-i cihân bu haline şükr (8) idüp çünkü evvel bahâr oldu begleri cemè idüp (9) eyitdi: "İy begler şimden girü tedârik görin varup (10) diyârımıza gidelüm bu kadar zamândur

sizde benden ötüri (11) gurbetdegezüp derd ü
 belâçekersiz, herkes varsun vaṭanına (12) akraba-yı taallukâtına
 bulışup bir zamân diyârlarında kendü (13) şafâlarında olsunlar,
 görelüm baña da ḥudâ-yı müteâl kuvvet (14) kudret virüp şihhat
 bulursam yine ḥurûc idüp (15) bir cânibe sefer idüp dîn-i İslâm
 yolına ğazâ ve cihâd (16) idüp feth ü fütühât ile mâlı ğazâyâ
 sizi müstağrak (17) idem ve hem görelüm baña Kestehüm'ün
 eylediği işlerden (18) Nüşirrevân'un haberi var mıdur? Yoḥsa ol
 laeîn (19) kendü ḥasedünden mi baña böyle iş eyledi. kuç **[30a/1]**
 her kaḡısınıñ ise ḥakḡından gelüp intikâmum alam." didi. (2)
 Begler makûl görüp Çipür Şâh'ı davet idüp (3) şâhib-kırânuñ murâduñ
 ilâm eylediler. Çipür Şâh: "N'ola (4) emr şâhib-kırânuñ." diyüp
 hemân buyurdu, gemiler hazır (5) olsun diyü adamlar tayin
 eyledi. Andan Çipür Şâh: (6) "kâhib-kırâna Lendühâ'yı niçe
 idersiz, şunu öldürmedigin ammâ korkaram sizün böyle dermânsız
 olduñuz bilüp (8) bir fesâd itmeye." didi. Ḥamza eyitdi: "İy
 şâh, elem çekme (9) ben Lendühâ'yı ziyâde şâdıḡ buldum. Ümidüm
 budur ki (10) andan bize zarar gelmez, belki çoú fâidesi ola
 imdi (11) sen elem çekersin evvelâ şimdi sizün ikiñüzi (12)
 barışdırup sine-i şâf iderem. Zirââhdum (13) vardur Lendühâ'ya
 kıymak degül aña egri bakan gözi (14) oyup çıkarırım. Eger
 Nüşirrevân ve eger kıızı Mihr kim maşûkumdur (15) anlar daḡı
 olursa bile." didi. Çipür Şâh şâd (16) olup: "N'ola server kâşki
 öyle olsa benüm daḡı ziyâde (17) murâdum odur." didi. Emir-i
 cihân yüzine niḡâb aşdı ki (18) her gören kendüden ikrâh itmege
 andan tamâm yigirmi dört (19) biñ askere yetiŷecek gemiler
 hazırlanup "Zaḡireleri **[30b/1]** müḡeyyâ olup hemân gidelüm."
 didükleri maḡalde Emir-i Merdân hemân (2) birkaç müteayyin
 beglerin yanına alup Seyf-i Zü'l-yezîn (3) ve Ömer-i Madî ve
 Muḡbil-i Zerrin-kemer ve Ömer-i Ayyâr Ayyâr bunların (4)
 emsâli on beş yigirmi dilâverler ile Çipür Şâh'ı (5) bile alup
 Lendühâḡabs olduğı yire geldiler. Cümleden (6) evvel Ḥamza

ilerü gelüp Lendühā'ya selām virdi. (7) Lendühā aleyk alup tazim idüp dizi üzre (8) geldi eyitdi: "Hāy server şükr sağlığa nedür (9) hālin ne èaceb varṭa şavduñ?" didükde Hamza da "El'hāmdüillillāh (10) iy Hüsrev-i Hindistān, aceb hāl oldu senüñ (11) hālin nedür? Biz de saña çok cefā eyledük neyleyeyüm saña (12) maëlūmdur aşk belāsıyla ammā bir gün ola kim bu da (13) geçüp senüñle yār karındaş olup çokşafālar (14) idersiz ve seni ol gün bağlamazdum. Lākin Nüşirrevān divānında (15) bu kadar İran Tūrān ve Arap Acem bahādurları arasında (16) senüñ taşvirüñ gelüp bu kadar kadd u kāmēt ve heybet (17) şalābetle temāşā idüp ve elçi senüñ vaşfın takrİR (18) eyledükde, Nüşirrevān baş getirüp iy İran ve Tūrān (19) dilāverleri sizden kañğıñuz dir ki cān baş benüm uārumda [31a/1] fedā idüp varup şöyle bir haşmuñ haqqından gelüp (2) huzyırma başın getüre yahūd bağlayup getüre." didükde (3) bu kadar İran, Turān ve Sāsān ve Semenkān dilāverlerinden (4) bir kimsenüñ zühresi olmadı ki ben varup haqqından (5) gelürem diye cümlesi sükūt idüp hamūş oldılar (6) ve başların yire şalup turdılar ben ben de ise (7) şāhuñkızına āşık olmaqla cān başum meydāna (8) koyup işte gelüp yolda ve bunda bu kadar meşakkat çeküp (9) e'lhamdüillillāh hudā-yı müteāl fırsatı baña virüp senüñ gibi (10) baña bir yegāne-i ālemi ele getirüp ahdum üzre bend ile seni (11) Nüşirrevān divānına getirürem. Ammā elem çekme erenler de (12) bahādurlar da başup başılmaķayıp degüldür devr-i ādemden berü (13) ola gelmişdür aşla elem çekme bi-rabb-i Kabe bir kılına (14) başum virdüm saña elem getürmem ol kıızdan ferāgat (15) iderüm senüñ bir kılından geçmem hemān bu kadar ulu divānda (16) bunca dilāverler huzyırında bir davāyı merd eyledüm. Lendühā'yı (17) yā başın yahūd kendüni bağlu getirirem huzyur-ı şāha (18) didüm. Bu kavlı üzre sözimüñ eri olup ahduma (19) vefā idem ki Nüşirrevān dahı özr bahāne itmeyüp baña [31b/1] kızuñ vire ben de ol zamān seni şāhdan dilek idüp (2)

kurtaruram." didükde Lendühāhazz idüp Ḥamza'ya ziyāde (3) muḥabbet eyledi eyitdi: "YāḤamza, ben hiç elem çekmem dünyāda (4) hemān sen sağ ol ve senüñhālını evvel gördükde (5) bildüm anuñçün hemān başum kes diyü saña teklif eyledüm. (6) Ol zamān başum kesmek gerek idüñ, şimden girüde (7) ben saña teslim olmuşamdur, her nice bilürsüñ(8)öyle eyle." didi.Ḥamza,Lendühā'ya duā idüp "İy (9) Ḥüsrev-i Hindistān, çünkü bu böyledür imdi beni (10) sever iseñ benüm sözümde çıkmazsın benüm senden (11) bir ricām vardır. Emirdür kabül idesin." didükde (12) Lendühā eyitdi: "Behey server niçün böyle dursun? (13) Dünyāda hiç efendi kulından ne ricāsı olur, (14) sen benüm efendüm olasın da niçün böyle buyurırsun (15) buyuruñ emriñüz nedür?" didi.Ḥamza eyitdi: "Ricāmuz budur ki (16) Çipūr Şāh hem ammuñdur ve hem ulu atañ yirindedür, (17) olan oldu geçen geçti imdi bizüm hatırımız için (18) birbiriñüz ile barışasız böyle küdüret ile ayrılmayasız, (19) her kaçan hak teālāsağlık virüp gelürseñ tahtuñdur, [32a/1] oturasın kimse mānidegüldür. Eger Çipūr Şāh muḥālefet (2) iderse ḥaşmı ben oluram." didükde Çipūr Şāh da ol dem (3) ilerü gelüp eyitdi: "Yāşāhib-kırān, niçün muḥālefet iderüm? (4) Evvelde bazı munāfık söziyle bir ḥatadır benden şadr oldu, (5) bunda dahı hak teālānuñhikmeti var imiş, bu bahāne ile (6) siz de bu diyāra gelüp zehir içecek imişsiz ve türbe-yi (7) Ḥazret-i Ādem'i ziyāret idüp bu kadar yiyecek lokma ve (8) içecek şu ve dökülecek kan varmış taqdır de (9) oldu. İmdi her kaçan şehzāde bu diyāra gelürse (10) babası tahtıdır. Allāh teālā mübārek ide ben de anuñ (11) babası yirinde bir duācısıyam oturup duā iderem,(12) dilerse baña da bir dilim ekmek virsin mürüvvetine (13) lāyık olanı eylesün." didi. Lendühā "Eylesün."didi. Lendühā eyitdi: "Āh yāammı, (14) sen baña çok iş itdüñ, olunca unutacak degüldür (15) beni bir karañulıkkuyıda on beş yıl ḥabs eyledüñ. (16) Yoḥsa ben dahı çok büyürdüm hele olan oldu , (17)

nihāyet efendüm **şāhib-kırān** **h**atırı için geçdüm. Eger bir (18) **taş** zehir ise içdüm cümle begler **şāhid** olsun (19) var **ālemūnde** ol öerre **ka**dar benüm tarafumdan elem çekme. **[32b/1]** Emin ol her ne ise senden geleni hazm itdüm **ka**lbümden (2) **kibr** ü **k**in adāveti **ka**ldırdum.” didi. **Çipūr Şāh şād** (3) oldu. **Lendühā** eleminden berü olup **şafāyıh**atır eyle (4) bunların **tedārikūñ** görüp gemilerüm yiyecek yükledüp (5) ve birkaç gemiye **Hind yādīgār**larından doldurup gitmek (6) **lāzım** geldükde **Ḥamza Lendühā’**nuñ beglerine eyitdi: “Her (7) **ka**ngıñuz **murād** iderse bizüm ile bile gelsün. Ben **İran** (8) zemine vardukda **Lendühā’**yıkoynu virirem.” didükde yüz (9) seksen biñ askerin içinden on iki (10) biñ er seçilüp andan **Dānyāl-iāzam dahmesinden** (11) çıkardığı **Lendühā’**nuñālāt-ı **harbūñ** ve **gürzlerin** (12) ve **bārgāhuñ vesāir levāzımuñ** hep bile alup andan (13) bir **mübārek sāatde ka**lkup **Lendühā’**yıkafe ile (14) **ka**ldırup getürüp gemiye kodılar. **Ḥamza** da begleri (15) ile cümle askeriyle **ka**lkup gemiye geldiler. **Çipūr** (16) **Şāh** bunları gönderi gemiye iskeleye bile gelüp (17) andan atların ve **esbābların** cümle gemilere koyup andan (18) kendüler bir **mübārek sāatde** gemilere girüp **āklimūn-ı** (19) **hakim Ḥamza** ile bile gitdi. **Zirā** henüz **tīmār** iderdi, **[33a /1]** tā ki evvelki kuvveti **kemāle** irüp ata binüp **silāh** kullanınca (2) **hakim** serverden ayrulmaz baède **Çipūr Şāh** ile **vedā** (3) idüp “**Ḳandasın diyār-ı İ**ran-ı memleket-i **Acem.**” diyüp (4) **revāne** oldılar. Bu kerre **Ömer-i Ayyār Ayyār** da **Ḥamza** ile gemiye (5) girdi **zirā** geldükde **ka**radan çok **zaḥmet** çekmişdi, (6) bunlardur bir nice **eyyam-ı deryā** yüzinde gidüp **gāh** (7) **kenār**lar görünür **gāh** görünmez nice **cezireler acāyibler** (8) **seyr** iderek **giderlerdi**. **Ḳaçan limānlık** olsa (9) **Ömer-i Ayyār Ayyār** yüksek yirlere **çıkup** **gāh** **geminūñ** başına (10) ve **gāh kı**çına **gāh** **seren üzre** **çıkup** **rebāb** çalar (11) **çağırır** **şenlikler** iderdi. **Birūh**: “Bu gemi ne **yavuz güzel** (12) imiş hem oturup **zevk** idersin hem **gidersin.**” (13) diyüp **dürlü letāyif** iderdi **begler gülüşürler** idi. (14) **Ammāka** **kaçan hevālar**

serd olup furtına olsa Ömer anbāra (15) girüp aşla baş göstermezdi, kāmara kapusın (16) ardından muhkem kapayup bindigine peşimān olurdu. (17) ;şte bunlardur bu hāl üzre çekilüp İnan zemine (18) gelmekde, ezincānib ol zamān ki Kestehüm haram-zāde (19) Lendühā’nuñ naèrasından nice kaçduğın bilmeyüp [33b/1] deryā yüzinde nice dürlü derd-i miñnet çeküp hele bir gün (2) ne hāliyse bir gün gelüp İnan diyārına iskeleye (3) yanaşup çıkup karaya ayak başdılar. Cümle sağ olan (4) lainler kırk biñ miqdārı kāfir askeri ile birkaç (5) konakkaradan gidüp bir gün bir yire konup müşāvere (6) idüp Kestehüm beglerine eyitdi: “Şimdi biz şāha (7) ne cevāb virelüm?Hamza’nuñ böyle olduğundan şāhuñ (8) haberi yokdur. Şimdi vardukda bize haber şorar, eger (9) Hamza Lendühā’yı başup bağladı dirsüñ. Niçün (10) siz Hamza ile berāber gelmediñüz diye ardımızca geleyor. (11) Biz ilerüce geldük dirsüñ bugün yarın Hamza sağ (12) gelür bizüm zehir virdigimiz duyup bizden şikāyet iderse, (13) şāh taħkik bizi katl ider hele bārī Hamza ölmüş (14) olaydı söz kesilür idi.hāl ziyāde müşkil (15) oldu işimiz ilerü varmadı.” dir idi. Andan çok (16) bilenler eyitdiler: “Yāpehlivan, bu hāli gizlüce Bahtek’e ilām (17) idüñ evvelde bu tedbiri ol idüp düzdi gönderdi. (18) Yine ol tedbir ider zirā ol şerr işin şeytānidur (19) çok bilür hileyi iblis andan öğrenür.” didiler. Kestehüm-i [34a/1] Lain, bu tedbiri begenüp tiz bir mektüb yazup içinde (2) cümle hāli ilām idüp gizlüce Bahtek’e gönderdi. (3) Ol mektübı götüren harif Bahtek’in tenhāsına gelüp (4) bulışdı ve nāme-yi virdi. Bahtek bed-kār açup (5) okıdı dimiş kim: “Ben kim Kestehüm, ibn-i Püreşkem sen ki (6) hāce-yi Bahtek’sin nāmem saña vuşul buldukda (7) malūm ola kim işte senüñ reyüñ ile varup (8) Hindistān da bu kadar derd-i belā çekdüm.Ömer-i Ayyār Ayyār beni (9) pāreye atup Lendühā’ya helāk itdürde yazdı. (10) Öñinden kaçdum, başum yarup güçle kurtuldum. Andan (11) Hamza, Lendühā ile

kırk gün cenk idüp ahir Lendühā'yı (12) başup bende çekdi. Ol gice cāriye eliyle Hamza'ya (13) zehiri içürdi bilmem ne oldu Hamza ölmedi. Çün (14) böyle oldu Araplar Hamza'yı kalaya kaçurdılar ben de (15) haber aldum ki Hamza sağdur, kalaya yürümiş eyledük (16) zebün oldılar. Ben kala-yı alacak zamān hemān Lendühā'yı (17) koyu virdiler mi yohsa kendü mi boşandı kaladan (18) çıkup üzerimize yürüdi. Askerimiz taktat getüremeyüp (19) kaçdılar. Ben de yalınız kalup nā-çār döndüm. [34b/1] Biraz Lendühā ile elleşüp nā-bekār Hindi'ye bir iki zahm urdum. (2) Andan döndüm askerin çoğukırıldı. Ardımıza (3) bakmayup gemilere düşüp kaçup bu cānibe düşdüm. (4) Ammā Lendühā benim urduğum zahmdan sağkalmamışdur. (5) Lākin soñra nice oldu bilmem. İmdi baña ne öğüt virirsin, (6) şimdi ben şāha varduğda ne cevāb vireyüm evvelde (7) sen gönderdüñ yine sen ne dirsin aña göre amel (8) ideyüm." demiş ol şerr işüñ peyki bu haberi işidüp (9) bir zamān fikr eyledi. Andan bir iblis-i telebbüslük peydā idüp (10) hemān bir kâğıda yazup nāme-yi getüren kimesneye hilat (11) giyürdi, ol kâğıdı virdi. Gelüp çünki Kestehüm'e (12) virdi, lain şād olup kâğıdı okıdı. Bahtek (13) demiş ki: "İy dilaver, hüş geldüñ lākin bu huāūāda senüñ de (14) benim de başımız gidecek yirdür. Zirā çünki Hamza ölmedi. (15) Bizüm bu hilemüz tuylacak olursa şāh Nūşirrevān (16) ādildür ne seni kor ne beni katl ider. İmdi şimdi (17) cevāb budur ki oradan kalkup bunda gelürsün şāh (18) senden haber şorup Hamza nice oldu didükde dirsin ki (19) Hamza Lendühā'yı başdı. Lendühā da hile ile Hamza'ya [35a/1] kul olup ve Hamza'ya ziyāfet idüp şarābına darūkatup (2) içürdi andan Lendühā'dur dönüp ğazab idüp bizüm (3) sipāhimize kılıç kodı, ğaflet ile çok fesād eyledi, (4)askerimiz kırup benim başum yardı. Bizde gördük (5) böyle tursak cümle asker kırılır kaçdık. (6) soñra ardımızdan haber geldi ki Ömer-i Ayyār Ayyār da hile ile (7) bir gice Lendühā'yı öldürmüş didiler. Ayruk biz

gelüp gitdük (8) bilmeyüz nice oldu diyesin. Görelüm ahvāl nice (9) olur? Eger şahib-kırān Hamza sağ olup gelüp şāha (10) buluşursa, dahı benüm aña hilelerüm çokdur. Nār-ı Nūr'ın (11) devletinde." demiş Kestehüm: "hişmıdı öyle olsun (12) görelüm hālinüzden zuhūr ider." diyüp bu haberi (13) askerine bildirüp ve ışmarlayup azim tenbih itdi ki (14) bu sözden ğayrı söz açmayalar irtesi andan kalkup (15) bir gün Medāyin'e yakın gelüp birkaç adamlar ile şāha (16) haber gönderdiler. Ol kimseler bir gün gelüp şāha (17) ilām idüp "Şāhum pehlivān-ı cihān, Kestehüm-i Sipāhi (18) ile Hindistān seferinden geldiler yarın hizmet (19) şerifiñuze gelüp hākî pāyınuza yüz sürür." didiler. Şāh Nūşirrevān [35b/1] eyitdi: "Server de bile midür? Bunlar hayır sultānum degül o Kestehüm (2) çokluk keyfi yokdur." didiler. Şāh: "Nedür aşlı?" didi. İrtesi (3) Kestehüm gelüp kondı andan divāna gelüp şāha başın (4) koyup duā eyledi. Nūşirrevān: "hiş geldüñ pehlivan, kanı oğlum (5) server Lendühā ile nice oldılar?" didükde Kestehüm āh idüp (6) aalar gibi olup "Şāhum ol server Arab'a hayf oldu. Bundan (7) bendeñüz varup şahımuñ heddiyesin ve kılıç käftan götürüp (8) virdigümde, azim hazz idüp ve sen şāha duālar eyledi ve ğayrete gelüp Lendühā ile kırk gün cenk idüp āhir galebe eyledi. Lendühā da hile ile servere kul (11) olup sarāyına davet idüp taāmına zehirkatup (12) serveri helāk eyledi ve bize bashuñ virüp askerimüzi (13) kırup geçürdi ve benüm de ğaflet ile başum yardı. (14) Gördüm asker kaçmışlar ben de gelüp gitdüm ardımızdan birkaç (15) kimseler gelüp didiler ki Ömer-i Ayyār Ayyār dahı bir gice [36a/1] fırsat bulup Óamza kanı için Lendühā'yı öldürmiş (2) ve Ömer'i de tutup helāk eylemişler didiler. İşte (3) böyle oldu kışsa." didi. Bu sözden şāh azim (4) gām-gin oldu "Hey dirig şu civāna böyle tāzelikde (5) zāyiè ola yok yire günah-kār olup gönderdüñ, (6) diyüp aaladı. Yāhāce bu defa sen de remlinde (7) aceb haṭā eyledüñ ve eger sen reml

idüp Hamza (8) Lendühā'yı bağlayup getürir dimemiş olayduñ ben ol (9) serveri göndermezdüm. Ziyāde vebāl šāhibi oldum, (10) hayf ol nev-civāna." diyüp elin eline urup gözlerinden (11) yaş akdı. ZirāHamza'ya ziyāde muhabbeti var idi. (12) hāce kaşdı, tınmadı göreyüm šāh ne dir diyüp (13) tecrübe iderdi. Tamām diñledükden soñra dönüp: (14) "Šāhum ben remlümde haṭā itmem. Elem çekme Hamza sağdur (15) ve Lendühāhālā bend zencirde maḥbūsdur bugün yarın (16) gelür irişür. Nihāyet haṭāyı ğayrılar eylediler ki (17) böyle dāmı tiz vir korup kurtuldılar. Evvelde Hamza'nuñ (18) başuna yazılmışdı, gördi ammā yine soñu hayırdur." (19) didükde Nūşirrevān eyitdi: "Yāhāce, yā sen şimdi [36b/1] ne dirsın?Hamza sağ mıdur?" didi.hāce: "Belī šāhum, (2) Hamza da Lendühā da sağdur biride ölmedi." didükde (3) Baḥtek turamayup eyitdi: "İy Hāce, sen ölür (4) gidersin, Arab Hamza'nuñ ğayretin komazsın. (5) hālīyāHamza zehir içmedi mi?" didi.Hāce eyitdi: (6) "Bir buçuk miākāl zehir içürdiler ammā ben anuñ zehir içeceğin (7) ilm ile buldum. Muḳaddem tedārikin gördüm kaçan bundan (8) gitmelü oldu, kolın yarup bazusına bāz-mühre (9) ḳodum ol içdügi zehirüñ şiddetin defē ider andan (10) ilāç iderler, ölmez lākin çok zahmet çeker." didi. Baḥtek (11) darılup eyitdi: "Bu naşıl sözdür? Bir adam bir buçuú miākāl (12) zehir yiyüp ölmeye bir miākāl yise ölür, bu muḥāldur yok (13) yire inād itme." didi.Hāce: "hiş mıdı inanmazsıñuz (14) siz bilürsüz." didi. Artuḳ Baḥtek ve Kestehüm Hāce'nüñ (15) üzerine şormadılar ki zehiri siz virdiñüz diye deyü. (16) Bu minvāl üzre ḳalup gerüden aceb ne ḥaber zuhūr ide deyü ḥabere muntaōir oldılar ammā bu yañadan bu ḥaber Mihr'e (18) irişüp āh idüp nice defa akılı gidüp göñli (19) ve ḥātrı siyāh zülfi gibi perişān olup diledi ki [37a/1] bir tenhā yire varup ḥançere düşüp helāk ola. Ammā yine (2) kendüni cemē idüp göñlinden eyitdi: "Egerçi böyle bed (3) ḥaber zuhūr eyledi, ammāHāce ile Baḥtek baḥā itmişler. (4) Hāce Hamza sağ u sālindür

dimiş ammā, göreyüm bu (5) sözün aşlı var mıdur?Hāce yalan söylemez bu kadar (6) zamāndur ol pîrûñ sözi hılāf çıkmadı.” diyüp āhîr (7) bir tezkire yazup bir hādîm ile Hāce’ye gönderdi. (8) “Var bunu gizlüce Hāce’ye vir, gör ne cevāb iderse (9) baña haber getür.” didi. Ol hādîm gelüp Hāce’ye ol varakayı (10) virdi.Hāce nazar idüp mefhūmuñ bilüp varakanuñ (11) ardına birkaç satır yazu yazup teziyye hādîmi gönderdi, (12) gelüp varakayı Mihr’e virdi. Nigār-ı èālem açup okıdı, (13) dimiş ki: “İy Nigār, şakın munāfıklar hasūdlar sözine (14) bakup aldanma, egerçi Hāma’ya zehir içürdiler ammā ölmez (15) bugün yarın saña müjde gelür.haṭruñhîş tut.” dimiş. (16) Mihr-i Nigār şād olup Hāce’ye duālar eyledi, ammā (17) ezincānib bu yañadan Baḥtek-i bed-kār hınzîr-hānesine (18) gelüp hîle fikrine sâlik olup sıñarı birkaç hasūd (19) cühūdları daèvet idüp lainşarı çalmasın [37b/1] başından çıkarup hār u zeyn giyüp müşāvereye oturdılar. (2) Baḥtek eyitdi: “İy dîn-i bāṭıl uluları siz ne dirsiz? İşte (3) bu defa Hāma, Lendühā’yı getürüp şāh ol Arab’a (4) Mihr’i virir.gayret Nār-ı Nūr nice olur.” didi. Anlar (5) eyitdiler: “YāHāma, sağ gele çekün bildüğimi belki söz (6) Kestehüm’üñdür oldı, ola sen ne elem çekersin?” (7) didiler. Baḥtek eyitdi: “Öyle ammā görmezmişiz ol hammāl-zāde (8) Hāce didükleri kuzgun nefeslü yine ağız açup (9) Hāma sağdur gelür.” didi. Ol ise her ne dirse (10) aceb hikmetdür, gelür elbette zuhūr eyler.Kārûn-ı Acem, (11) Hāma’ya zahm urduḡda bilmez misiz? Benümle bahā eyledi. (12) Āhîr yine anuñ sözleri çıkdı. Meger Hızır peygamber gelüp (13) Hāma’nuñ zahmuñ eliyle şıgayup eyü olur anuñ çün zahm (14) bellü olmadı, ben yok yire beş yüz degnek yidüm.” didi. (15) Andan her biri bir söz söyledi, āhîr sözi bunuñ (16)üzerine kodılar ki Mihr-i Nigār’ı virmege bir müşteri (17)ve bir eyü tālib bulalar.Hāma gelmezden evvel Mihr’i ere vireler(18) Hāma da gelürse görür bu hāl böyle vāki olmuş,(19) neylese gerekdür ferāaat idüp

gider.” didiler. Andan yā[38a/1] gemi bulalum diyüp çok aradılar meger ol yakın yirde bir (2) kıla var idi. Adına şehri Bî-sütün dirlerdi, bir (3) şahı var idi adına Merzubân Şâh dirlerdi. (4) Ol yıllarda vefât idüp üç oğlıkaldı. Birüne (5) Behmen ve birüne Behrâm ve büyüklerine Evlâd-ıİbn-i Merzubân (6) dirlerdi.Üçü de ziyâde yarar bahâdur pehlivânlar idiler ve (7) yüz biñaskere mâlikler idi. Bahtek-i Melûn ile (8) sâir melâin bunu fikr eylediler ki anlara haber şalup (9) Mihr’i vaşf idüp terğib ideler andan Bahtek-i Lain (10) tiz bildügi üzre bir nâme inşâ idüp içinde çok herze-i (11) hezeyân yiyüp mühür urup bir beyüñ eline virüp kıla-yı (12) Bî-sütün’a gönderdi. Bir gün ol beyüñ kıla-yı Bî-sütün’a (13) gelüp kendüni bildirüp Evlâd-ı ibn-i Merzubân’a buluşup (14) nâmesin virdi. Evlâd-ı ibn-i Merzubân açup okıdı (15) gördi “Evvelinde Nâr-ı Nûr’ı medh idüp dimiş ki ben kim (16) yedi iklim şahı Nüşirrevân’uñ veziri Bahtek ben Şemûn (17) ben Şehmûr ibn-i melèünam. Sen ki kıla-yı Bî-sütün sultânı (18) Evlâd-ı ibn-i Merzubân’sın nâmem vuşülünde malûm ola ki (19) Nüşirrevân’uñ bir hûb-şüret melek-siret duhter-güneş [38b/1] ahteri vardur ki hûsn-i cemâli âleme ziyâ virüp dillerde (2) çav olmışdur. Arab evlâdından Mekke reisinüñ Hamza nâm (3) bir oğlı zuhûr idüp şahuñ yanında bir vezir vardur, (4) yezdân-perestdür. Hamza da Müslimân olmaqla gayretin görüp (5) şahâ gice gündüz tarif iderek şah da Hamza’ya (6) meyl idüp yanına getürdi soñra hâş bağçesinde (7) ziyâfet iderken Hamza şahuñ kızuñ görüp kız da (8) Hamza’yı görüp birbirlerine aşık olurlar kışsa çok (9) soñra Hindistân da Lendühâ nâm bir pehlivânzuhûr idüp (10) andan şahâ şikâyet eylediler. Şâh kızuñ Hamza’ya iürâr (11) idüp Hind’e göndermişdi.Şimdi andan Hamza öldi (12) diyü haber geldi, imdi senüñ atañ zamânından berü eyü (13) adın işidirüz. Hemân bir kimse kıızı şahdan istemedden (14) sen evvel gelüp isteyesün ben de saña yardım idüp (15) ol kıızı alıvireyüm şah Nüşirrevân’a

dāmād olup (16) baña ḥayır duā idesin.” demiş. Evlād-ı ibn-i Merzubān (17) bu ḥaberi işidüp ol anda Mihr-i Nigār’a kulağdan (18) aşık oldu. Nitekim demişlerdür gelenler bizden öñdin (19) kulağışık olurmuş. Gözden öñdin hemān Evlād-ı [39a/1] ibn-i Merzubān’uñşabr-ıkarārı kalmayup evvelā ol gelen adama (2) vāfir riāyet idüp bir ḥilat-ı fāḥire giyürüp ve bir yādīgār (3) at bağışladı ve biñ altun virdi ve Baḥtek de bir fāḥiri (4) ḥilēat virdi kendüni yedi iqlim şāhınuñ dāmādı (5) oldum şandı. Ol dem eyitdi: “Var Öāce Baḥtek’e bizden (6) selām eyle. Bizi sever imiş, Nār-ı Nūr andan ḥişnūd (7) olsun. Hemān ben de tedāriküm düzüp askerüm alup (8) işte vardum.” didi. Ol ḥarīf oradan yıkılıp Baḥtek’e (9) geldi, ḥilatı virüp evlāduñ cevābların söyledi. (10) Harām-zāde şād olup fitne-yi uyardum diyüp açmaz (11) kodı ammā, bu yañadan Evlād-ı ibn-i Merzubān tiz emr eyledi. (12) hazīne açup atasından ve dedesinden kalan mālı yükledüp (13) taşra çıkarup yüz biñ asker cem idüp ol mālın (14) birazın Nūşirrevān’a ağırlık için şanduklara kodı (15) ve bir miqdāruñ dahı askerine ulaşdırdı tamām tedārikin (16) görüp karındaşları Behmen ile Behrām’ı diyārlarında (17) koyup vilāyeti anlara ışmarlayup salṭanat sevdāsın (18) unudup aşk sevdāsına düşdi. Zirā demişlerdür (19) mest-i lā-yakıl ider adem-i cām-ı Cem-i aşk [39b/1] geçirirür iki cihāndan kişi-yi ālem-i aşk (2) ve’l-ḥāşıl andan bir gün yüz biñ askeriyle Evlād-ı ibn-i (3) Merzubān göç idüp “Kandasın şehr-i Medāyin?” diyüp (3) revāne oldu. Bir gün yakın gelüp bir yirde kondı, (5) andan kātibine emr eyledi. Murādı üzre bir nāme inşā (6) idüp evvelā kendüsi gözden geçirüp begendi mührin (7) urup bir vezirüñ elçi tayin idüp biraz peş-keş (8) ile şāha gönderdi. Beriden Nūşirrevān’uñ durup (9) nice meşālih görüp alup virmekte iken nā-gāh kapuda (10) bir ğalebe zāhir oldu. Bre nedür diyince birkaç bevṵāb içerü (11) girüp şāha duā idüp eyitdiler: “İy şāh, heft-i (12) kişver şehr-i Bì-sütün sulṭānı Evlād-ı ibn-i

Merzubān'dan (13) elçi geldi, ne buyurursuz, içerü gelsünler mi emriñüz nedür?" (14) didükde Nüşirrevān:"Gelsün görelüm murādları nedür?" didi. (15) Çavışlar varup öfine düşüp elçi-yi alup (16) içerü götürdiler. Şāha başkoyup duā eyledi, (17) altına şandalyekoyup eline şerbet virdiler içdi. (18) Andan şāh: "hiş geldiñüz murādıñuz nedür?" didi. Elçi (19) yirinden turup tekrār yir öpüp şāha duā idüp **[40a/1]** eyitdi: "İy şehriyār-ı k̄ala-yı Bî-sütün sultānı Evlād-ı ibn-i (2) Merzubān h̄ākî pāy saādet meābıña yüz sürüp şol (3) nāmesin şāha gönderdi." diyüp taht kenārına (4) k̄odı. Şāh alup mührin giydirüp Bahtek'in eline (5) virdi. Bahtek-i Lain ise k̄ışsa-yı bilür ol da ayak (6) üzre turup bülend-āvāz ile nāme-yi okıdı. "Evvelinde (7) Nār-ı Nūr alup ben kim Evlād-ı ibn-i Merzubān'um. Sen ki yedi (8) iklim şāhı olan Nüşirrevān-ı ādilsin, nāme-yi (9) bende-yi efgende h̄uzūr-ıizzet-i şiare vuşul bulduķda (10) malūm ola kim bu k̄uluñ işitdüm ki Mihr-i Nigār nām bir (11) duhter-i sad ahteriñüz yetişüp ere virecek olmışsuz. (12) İmdi ben ol nāzeninüñh̄usn ü cemālüñi çokdan (13) elden işidüp k̄ulaķdan āşık olmışam, nihāyet dahı (14) küçükdür dirlerdi. Ol ecelden şabr idüp mukayyed (15) olmazdum bade işitdüm. Arab oğlı Hamza'ya virecek (16) olmuşsın ve ol dilāveri Hindistān'a Lendühā cengine (17) göndermişsiz anda helāk olmuş. İmdi iy şāh, (18) heft-i kişver evvelde senüñ Hamza'ya kız virmenüñ (19) hiç münāsebeti yok idi hele varup gidüp **[40b/1]** kurtulmuşsın. Zirā yezdān-perestler ile ateş-pereslerin (2) ne münāsebeti vardır, imdi bu k̄ulın sizüñle bir (3) dinde olup ve hem yakın koñşuluk da var ve hem sen (4) ulu pādişāh iseñ ben de cedd be-cedd pādişāh-zādeyüm. (5) Bu kadar diyārlara h̄ükm idüp atadan ve dededen bu (6) kadar māl firāvāna mālिकüm ve yüz biñden ziyāde sipāhüm (7) vardır, ammā Hamza'yı Arab'a senüñ gibi şāh kız virmek (8) lāyık degüldür ziyāde ırzıñuza noķşān ve şānıñuza düşmez (9) ve'l-hāşıl cihān yüzinde ben tururken ol

kıızı kimse (10) alamaz, hālā yüz biñ mükemmel müretteb pür-silāhasker (11) ile gelüp irişdüm. İmdi ne kadar māl ağırluk ister (12) iseñ vireyümç Baña maüşükamı teslim eyle, eger yok (13) dirseñ bu yolda başum meydāna kōmışumdur. Cümle (14) sipāhüm kırılıp başum gidince çalışuram şöylece (15) bilesin nice olmalı ise varın adıma cevāb (16) viresiz ben de aña göre amel ideyüm.” dimiş Nūşirrevān (17) bu cevābları işidüp reng-i rūy müteğayyir olup (18) ne cevāb virecegin bilmedi. Zirā bu aklı mülāyim çok (19) söz yazmış ve hem evlādı ziyāde bahādur pehlivāndur diyü[41a/1] işitmişdi. Şāh fikr idüp gönlinden “Şimdi bu (2) kāfire virmem diyü cevāb virirsem yavuzlanup şāyed Hişām (3) ibn-i Alkame vākası gibi bir hatā ola Kestehüm de henüz (4) yoldan gelmiş, yorgundur buña cevāb vire bilür mi (5) yoħsa virmeye mi?” didi. Andan şāh başkaldırıp (6) elçiye eyitdi: İy vezir, evlāduñ cevābları yirinde kim (7) dimemiş, biz de yañıldık ol dilāver bir iki defea hizmetimizde bulunmak ile kızum ol dilāver (8) ikrār eyledüm ve hālā (9) şimdi Hindistān da Lendühā gibi bir ulu ejderuñ (10) cengindedür. Kimi öldi kimi diridür diyür, ben ikrārımdan (11) nice döneyüm bir pādişāh kim ikrārından dönüp sözi (12) bir olmaya ol kimse artuk pādişāhlık idemez. Var (13) söyle evlāda birkaç gün şabr eylesün. Bir şahihce (14) haber alalum, eger Hamza gerçek öldiyse n’ola kızum kim Mihr’i (15) aña vireyüm. Yok eger Hamza sağ ise viremem.” didügi (16) ol maħalde Bahtek-i Lain eyitdi: “İy şehri-yār-ıālem, bu nasıl (17) cevābdur hiç evlādı bilür misin nasıl pehlivāndur, (18) huşūşa şimdi başında aşk sevdası da var (19) yanar ateşe girer ve hem yanında yüz biñ cenk eri ola. [41b/1] Aña kim cevabākādir olur Kestehüm degül otuz dāne Arab (2) Hamza olsa aña cevāba kādir olmayup bir şey idemez (3) hele elçi-yi alı ko bu gice biz de müşāvere idelüm. Bu an (4) iş degüldür devlete lāyık ne ise cevāb virilsün. (5) Yoħsa soñu eyü olmaz yaramaz olur.”

didi. Nūşirrevān (6) dönüp Hāce'ye "Sen ne dirsın yāhāce?" (7) didi. Hāce, omuz şıku: "Siz bilirsiz, bu huşūşa (8) ben karışmam. Siz nice bilürseñüz öyle idüñ. (9) En soñ bu fitneleri cümle Bahtek kaynātdı, yine (10) ol cevāb virsüñ." didi. ZirāHāce ākıbetine nazar (11) itmişdi, bilürdi ki kazā-yı Allāh taqdirde her ne ise (12) olur. Şāh gördi Öāce cevāb virmedi, emr eyledi. (13) Elçi-i Bahtek alup ol gice Hıznır-hānesine iletüp (14) ziyāfet eyledi eyitdi: "İy vezir, siz bunda yatup (15) huşūr idüñ ben yine şāha varup hākī pāyına yüzüm (16) sürüp sözüm vardır, göñlini uğurlayam ola kim bir (17) maşlahat yapayuz." didi. Bir oğlı vardı, atasından (18) ziyāde veled-i zinā idi adına Bahtkān dirlerdi. Bu da (19) ol kadar çoğ bilür her harām-zāde idi ki derd babası [42a/1] kadar şeytān idi. Anuñ çün Bahtkān dirlerdi ki Bahtek (2) Hint dilince şeytān demek olur. Yoħsa Bahtkān (3) kendü ism-i Kābiħ-i aklāmon idi buña Bahtkān." didiler. (4) Yani şeytān-ı āāni olup iki babası kadar şeytān (5) dimektür. İşte bunlar şöyle melūn ibn-i melūnlardır ki (6) cedd-i nā-pākī Firavūn ve Nemrūd'a çıkardı. Andan Bahtek-i (7) lain aklı Bahtkān'a ışmarlayup eyitdi: "Elçi bege (8) bir hişça nice hizmet ile riāyetinde kuşūr itme ben (9) şāha giderüm." diyüp çıkup gitdi. Şāhuñ (10) tenhāsına gelüp eyitdi: "Şāhum nice oldu, Mihr-i (11) Nigār'ı evlāda virecek olduñuz mı?" didi. Şāh, (12) "Ben de bilmem hayrān kaldum ne cevāb vireyüm." didi. (13) Bahtek-i Lain eyitdi: "Behey şāhum, ne var bunda ne var (14) tereddüd idecek hemān vir gitsün. Hamza ölmişdür, (15) eger ölmediyse de artuħ bir dahı ilerü gelmek muhāldür (16) cudam marazına uğrar mādemki tiryāk-ı ekber yimege (17) kuvveti ve cemāli yirüne gelmez tiryāk ise sizden gayrı yirde (18) bulunmaz. Ol eyü olunca oturup bekler misiz kız ise (19) gelüp yetişdi, er ister işte her taraftan tālibleri [42b/1] çoğalup arada fitne fesād olur gavāadan bi-zār (2) olursuz ve eger Hamza da gelürse dirsın ki seni zehir (3) yiyüp öldi diyü

haber geldi. Kızıñ t̄alibleri (4) zuhūr eyledi, üzerime çokasker ile geldi (5) sen ise ırak yirde sağ olduđuñ ne bileyüm (6) dirsın ve bu iş bakarsuñ eyü oldı. Sencileyin (7) p̄adişāh d̄ininde olmayan kimseye kız virmek (8) ziyāde arsızlıkdur, cihān şāhları işüdüp (9) tayib iderler göreydi ikl̄im sultānı geçinüp dünyāda (10) kızına kendü d̄ininde bir adam bulamamış da varup (11) bir yezdān-pereste Mekke reisinüñ oğlına virmiş. (12) Zih̄i r̄üsvāylık diyeler.” diyüp laèin ol kadar şeytān (13) gibi iāvā virdi ki bi’z-zarūri şāhıkendü sözine (14) döndürdi. Āh̄ir Āciz olup şāh eyitdi: “Yā şimdi (15) nice idelüm.” Bahtek eyitdi: “Hemān yarın ale-s-seher (16) elçi-yi getirüp hilat giyürüp gönderirsiniz. Evlādı (17) davet idüp mālın alup Mihr’i virirsüz ol dağı (18) kızını alup diyārına götürüp gider gavga başılır, (19) kurtulursın. Eger Ĥamza sağ gelürse cevābuñ ben [43a/1] virürem.” didi. Şāh dağı bu kav̄l üzere haremine girüp (2) rāhata vardı. Bahtek elçiye gelüp müjde eyledi, (3) elçi de adamlarından evlāda müjdeciler gönderdi (4) çün irtesi Nuşirrevān tahtına çıkup divān t̄urdu. (5) Bahtek’e bakup “Kanı elçi var getir fikr eyledüm bu kızını (6) evlāda virmeyince olmaz.” didi. Bahtek varup elçi-yi (7) divāna getürdi şāh buyurdu cümlesine hilat (8) virdiler andan eyitdi: “İy vezir, var imdi benden evlād-ı (9) ibn-i Merzubān’a selām eyle hemān gelsün. Mihr’i aña (10) virelüm.” didi. Elçikalkup evlāda gelüp olan hāl̄i (11) bir bir beyān idüp “Āh̄ir kızuñ virecek oldı.” didükde (12) evlād şād olup hemān yigirmi biñ kadar sipāh (13) ile oradan kalkup Medāyin ön̄ine gelecegi gün (14) èaskerin z̄inet eyledi. Yigirmi biñ sipāha elmās (15) cübbeler giydürdi ve yigirmi biñüne lāl cübbeler ve yigirmi (16) biñ yākut ve yigirmi biñüne altun ve yigirmi biñüne (17) gümüş cübbeler giydirip ve yigirmi biñüne p̄ulād cübbeler (18) giydürdi. Andan alāyın düzüp bu z̄inetle geldükte (19) Nuşirrevān bir yüksek yire çıkup bunuñ alāyın seyr

[43b/1] beğendi. Şöyle bir dāmāda mālîk oldum deyü ferāh eyledi. (2) Hele bunlardur gelip Medāyin'ün bir tarafına günagün (3) bārgāhlar kurup karar eylediler. Şāh tarafından nüzül (4) nimetler gelüp Bahtek harām-zāde ardınca gelüp evlāda (5) haber oldu. Şāhuñ ikinci veziri "Hāce-i Bahtek (6) geldi." diyü evlād buña karşı gelüp birbirleriyle buluşup (7) görüşdiler. İki toñuz göt tokuşdılar. Evlād, Bahtek'i (8) alup bārgāhına getirüp vāfir riāyet ve izzet eyledi. (9) Anuñ çün maşşuş armağanlar getürmüşdi, vüzerāya lāyık (10) nazarında kodı. "İy hāce-i Bahtek, mazūr tut acele (11) geldüm. Lākin gine diyāruma varduğda saña çok yādigār (12) gönderirüm." didi. Bahtek eyitdi: "İy şehriyar, bilürem (13) ben seni hemān sağıl benüm murādum māl-ı menāl degüldür. (14) Hemān dîn gayretidür seni sevdiğüm yoğsa benüm dünyāda (15) zerre kadar bir şeye ihtiyācum yokdur." diyüp andan (16) başladı şāh ile geçen mücādelelerin bir bir hikāye eyledi (17) ve Hāce-yi dānādan çok şikāyet eyledi. Bunlar biraz (18) muşāhabet idüp andan Bahtek gitmek murād eyledükde (19) evlād, Bahtek'e bir ağır hılat dağı giydürdi ve bir muraşşae egerlü [44a/1] rahş altına çeki virdi. Olharām-zāde binübeylik kaz (2) gibi şorıdup Nüşirrevān'a geldi. Şāh, evlāduñ bu (3) insāniyyetüñ görüp hazz eyledi. Bahtek ise sağına (4) solına kendüñi gösterüp Hāce'ye taфра şatardı. (5) Hāce aāla muqayyed olmadı. "İy lain cühüd-ı kātılan hele (6) Hamza gelsün görirsün başına neler getürür dir." idi. (7) Andan çünkü şabāh oldu, şāh tarafından çavuşlar (8) ile çavuşbaşı-yı gönderdiler gelüp evlāda buluşup (9) öñine düşüp tazim ile divān-ı şāha getürdiler. (10) Evlād-ı ibn-i Merzubān gelüp şāhuñ elin öpdi. Şāh: (11) hiş geldüñ oğul buyur." diyüp taht üzre yanına aldı. (12) Ondan biraz hāl hātır şorişdılar bade taām gelüp (13) yidiler şerbetler içildi. Andan evlāduñ peşkeşleri (14) yürüdi bu kadar kise altun ve bu kadar at ve deve (15) katır üzerinde kızlar, cariyeler, hādimler ol kadar

taşıdılar ki (16) Nüşirrevân ve sâirıyan divân-ı hayrân olup taḥsîn (17) eylediler. Cümle maḳbûle geçdükden soñra üç gün evlâd-ı (18) âli ziyâfet idüp dördünci gün Baḥtek şāhuñ (19) ayağın öpüp eyitdi: "İmdi şāhum, evlâdı sevindirüñ [44b/1] bu kadar zamândır ḥasret ve iştiyāk çeker imiş, hemân aḳd-i (2) nikāḥ idüp ber-murād idelüm." didi. Nüşirrevân: "Hiş imdi (3) varup Mihr'üñ vekāletin alup şabāḥ niḳāḥ idelüm." diyüp (4) ḳalkup ḥaremine gitdi. Mihr'üñ vālidesine bu ḥāli (5) ḥaber virdi. "İşte Mihr'i evlâda iḳrār eyledüm, çağıruñ (6) Mihr'üñ de sözi nedür görelüm." didi varup Mihr'e "Gel seni (7) atañ şāḥ ister." didiler. Mihr-i Nigār da şalını bulanı (8) gelüp atası şāhuñ elin öpdi. Andan el ḳavuşup (9) ḫurdı. Şāḥ baş ḳaldırup "Ne dirsın baḳ a ḳızum, (10) işte taḥḳikḫamza öldi seni aña virmek müyesser olmadı. (11) Lākin bir andan güzel ve hem devletlü aşlı nesli pādişāḥ (12) oğlı pādişāḥ kimseye seni virdüm.hāḫruñ (13) ḫiş ḫut, hemân vekilligüñ vir varup niḳāḥ idelüm (14) gerdek olun." didi. Mihr feryād edüp maāz-Allāḥ baña (15) er lâzımdegüldür diyüp ağlamaya başladı. Nüşirrevân (16) Mihr'den bu vazı görüp pür-ateş olup: "Hāy saçı (17) biçik taḥḳikḫamza senüñ ḫamza ile èalāḳañ var imiş, (18) baña dirlerdi inanmazdum, bu kerre aşikāre eyledüñ imdi (19) bārî seni öldüreyüm böyle adım çekilmeden biraz ḳurtulalum." [45a/1] diyüp hemân bir kerre dal ḫançer olup Mihr üzre yüridi ki (2) urup öldüre cāriyeler hemân şāhuñ ayağına düşüp (3) "İtme şāhum hiç kişi böyle güzel evlâdını böyle (4) gazab ile ḳıyar mı?sabr ile görelüm istemem dimekden (5) murādıḫamza'dan ḳayrı kimse-yi istemem mi dirse (6) suç bunuñ olur, ammā hiç er lâzım degül dirse (7) bu ḳıza zulm eylemiş olursun." diyüp zarāfet ile (8) Mihr'e yol gösterdiler. Mihr ise tiz fehm āḳile-i nigār (9) idi ḳıssa-yı ḫuyup hemân şāhuñ ayağına düşüp (10) "İy devletüm çerağı atacağum benüm, ḫamza ve ḳayrı ile ne (11) alāḳam vardur nihāyet kendü baht-ı şūumdan ötüri (12) feryād iderüm ağlarum

ki geçende Filburz-ı Adeni de benüm (13) öçümden katl olındı, korķaram bu dilāverde bir belāya (14) uğraya kendimüñ oñmadık başum için ağlaram (15) yoħsa emr senüñdür isterseñ kapuñ da bir derbānına (16) veyā bir sekbānına vir ben neyüm ki istemem dimeye kādir (17) olam.” diyüp yine ağladı. Nūşirrevān bu cevābı (18) işidüp biraz yumuşadı ve Mihr’üñ de atasına (19) iltiyāmı olduķıkorķusından degül idi belki **[45b/1]**Hāce-yi Dānā, Hamza sağdur gelir yakında didiğünden(2)idi.ZirāMihr taħķikHamza’nuñ öldüğün bilseydi (3) ol dem kendüsin helāk iderdi andan şāhdur (4) Mihr’den yalan cevāb almaķla taşra divāna çıkdı.(5) Baħtek’e emr idüp Mihr’i evlāda nikāh eyledi. Andan (6) düğün tedārikine başladılar, ammā bu yañadan Mihr ise (7) eleminden nice idecegin bilmez hele bir kāğıd yazup (8) bir hādım ile Hāce’ye gönderdi.Hāce okıdı (9) dimiş ki “İy dānā-yı rüzgār tapduğun yezdān-ı (10) pāk ve Hūdāvend-i zemīn-i hāk ve eflāk aşķına (11) olsun baña toğrı cevāb viresin ki anuñla amel (12) ideyüm. İşte beni bir kāfire virmek isterler bu iş ise (13) emri muħāldur eger gerçek Hamza öldiyse baña bildür, (14) kendümi helāk ideyüm eger Hamza sağ ise benüm bunlar (15) ile hālīm nice olur baña şāfi cevāb viresiz.” diyüp (16) çok niyāz eylemiş Hāce de cevāb yazup Mihr’e (17) geldükde okıdı dimiş ki “Kızum eger sen benüm sözüm (18) tutar iseñ aşla muħālefet itmeyüp teslim ol, seni (19) evlāda virsünler ve evlād seni alup filān konağa **[46a/1]** varduķda anda oturaķ idüp oturasın üç gün (2) soñra Hamza ile buluşup evlāddan kurtulursın.” dimiş (3) Mihr-i Nigār bilür ki hācenüñ sözi beyhūde degüldür (4) şād olup çünkü ahşam şāh,Mihr’üñ yanına (5) geldi. Mihr atasınuñ ayağın öpüp şu kadar tedārik (6) görüp eyitdi “Devletüm ata çünkü beni evlāda virdiñüz, (7) benüm de senden ricām budur ki hiç baña düğün itmeyüp (8) ve bunda gerdek itmeyüp hemān beni evlāda teslim eyle ki (9) diyārına götürüp anda düğün idip gerdek olavuz.” (10) didi. Şāh: “N’ola” diyüp irtesi bu cevābı vezīrlere (11)

didükde Hâce-yi Dānākışsa-yı tıydu ammā Bahtek bilmeyüp(12)
Mihr'ün bu cevābından hazz eyledi.Hadd-i zātında belki (13)
Hamza gelüp irişe çünkü bir ulu fitneye bāiā ola (14) diyüp
döndi. Şāhum, Mihr-i Nigār eyüce tedbir eylemiş (15) hayırlu
iş i uzatma ālem yokdur, zirā şāyed Mihr-i Nigār'a (16) bir
tālib dahı Zuhūr eyleye ara yirde bir Gavgaya bāis (17) ola ve
devr-i kadimden berü pādişāhların kızlarına tālib (18) çok olur.
İmdi hemān teziyye idüp eyleyüp gavāayı (19) başından şavmak
yekdür." didi. Şāh maķūl görüp [46b/1] evlādı davet idüp
Mihr'ün cevābını söyledi. Evlād: (2) "N'ola emr-i şehriyāruñ
her nice murād iderseñüz öyle (3) idelüm." didi. Andan şāhdur
beş on güne dek (4) cümle tedārik görüp cihāzı ile Mihr'i vlāda
(5) teslim eylediler. Evlād-ı ibn-i Merzubān şād-ıhāndan oldu.
(6) "Hemān murāda vaşıl oldum kıyās idüp bıyıkların (7) balta
kesmez oldu. Yedi iklim şāhınuñ damādı (8) oldum." diyüp Mihr-i
Nigār için bir kırmızı atlāsdan (9) bārgāh kurup Mihr-i Nigār'dur
cümle hādimleri ve cāriyeleri (10) ile sarāyından çıkup hezār
nāz u istignaile bārgāha (11) gelüp karār eyledi. Üç gün oturup
dördüncü gün (12) evlād-ı ibn-i Merzubān şāhuñ elin öpüp hılat
giyüp (13) andan revāne olmalı olduğda, Nüşirrevān ile vedā
idüp (14) kalkup yüz yigirmi biñ askeriyle "Azm-i şehri-i Bî-
sütün." (15) diyüp gitdiler. Hemān ki Medāyin'den ayrılup evvel
konağa (16) kondılar. Mihr-i Nigār siyāhlar giyüp mātem
tonlarını giydi, (17) aḥşam olduğda evlād-ı ibn-i Merzubān giyinüp
(18) kuşandı cevāhire garķ olup Mihr'ün bārgāhına geldiler.
Mihr-i Nigār (19) kendüni bu şüretle görüp meyl-i muḥabbet
eyleye ḥaķikat [47a/1] evlād dahı güzel yigit idi, ammā Mihr'ün
göñli gayrıya bağlu (2) gözi bunu görmez aķlı fikri Hamza'da
taşvirüñ elinden (3) gidermez put idinmişdür. "Seni koyup
dil-i cān (4) gayrıya māil mi olur gökde hūrşidi gören zerreye
(5) kāil mi olur?" dirdi. Bu maḥalde evlād gelüp Mihr'ün (6)
ḥalvet-hānesine girmek diledi, gelüp Mihr'e ḥaber (7) virdiler

kapu ağasını gönderüp var evlāda de "Kim şimdi (8) benüm ibtidā nām-zed oldığım adam öldi, kırk gün mātem tutaram (9) şimdi benüm yanına girmesün soñra bir yire gelüp görüşevüz." (10) didi.hādım ağa dahı gelüp evlāda söyledi, evlād elem (11) çeküp "Var söyle kırk gün kaçan olur ben tākāt getüremem (12) ve ben aña neylerüm ol beni görsün ben anı göreyüm zāhir şimdi (13) nikāhlu avratumdur. Ben dahı şehrüme varmayınca aña el uzatmam (14) hemān cemāli seyrine kāilüm inād itmesün, hātırdan geçecek (15) ben de bilirüm işimi." didi.hādım yine Mihr'e gelüp bu (16) sözlerin didi. Mihr-i Nigār: "hayır ben mātemdeyken anuñ yüzünü (17) görmek istemem, varsun şabr eylesün yoħsa (18) kendü kendümi helāk iderüm." didi.hādım yine evlāda (19) gelüp Mihr'ün cevābların virdükde evlād gördi olacak[47b/1] hāl degül āhir ferāgat eyledi, dönüp çadırına gitdi. (2) "Hemān diyārımuza düşelüm anda yāb yābHamza-yı unudup bizüm (3) ile alışur." didi ve yola revāne oldılar. Bir gün Hāce-yi (4) dānā didügi yire geldiler, bu kerre Mihr-i Nigār dahı evlāda haber (5) gönderdi ki "Bu konağda üç gün oturağ olsun havāsı (6) hiş yirler ancaktabum havāsından ziyāde şafā eyledi. (7) didi. Evlād: "N'ola oturalum." diyüp askere de nidā eyledi, (8) "Zirā muhālefet yoğa nice gönliñe girerüm." diyüp neyledügin (9) bilmezdi. Bunlardur oturup eve koşa muqayyed olup (10) olup etrafa tağıldılar. Mihr de yollar gözedür idi ki (11) Aceb Hamza gelür mi ola yoħsa Öāce beni aldatdı mı?" (12) diyü gice gündüz hasret yaşların döküp ağlardı. (13) İşte bunlar bunda ammā bizüm kışşamız emir-i cihān (14) Hamza-yı şahib-kırāna geldi. Ol zamān ki dilāver-iālem diyār-ı (15) Hindistān'dan on iki biñ Hind askeriyle ve on (16) iki biñ Arab askeriyle Lendühā-ı ibn-i Sadān bend(17) ile kafesde gemiye koyup azm-i diyār-ı İnan-ı zemin (18) ve memleket-i Acem diyüp revāne oldılar muvāfık rüzgārıyla (19) bir gün gelüp Acem iskelesine ki aña Hürmüzābād dirler.[48a/1] Ol iskeleye irişdiler andan gemilerden çıkup

atların (2) esbābların ve çadırların taşra çıkardılar
bārgāhlarını (3) kurup karar eylediler cümle şād olup selāmetle
(4) deryādan kurtulduklarına şükürler eylediler. Andan emir-i
(5) cihān bu hastalık ile maşūkası hātırına (6) gelüp Ömer-i
Ayyār Ayyār'ıñ yüzine bakup: "İy ayyār yār-ı gārum (7) gele var
gör şāh Nūşirrevān ne ālemeddür ve hem (8) bizüm böyle
oldıgumuzdan rızāsı ve haberi var mıdur (9) ve Mihr-i
Niğār'ıñhāli nicedür bir haber getür andan varup (10) Mekke'ye
gidelüm." didi.Ömer: "N'ola aler-resi-velayn." (11) diyüp taban
getürüp gitdi kuşluk zamānı olmadan bir (12) püşte üzerine
çıkup öte cānibebakup gördi (13) bir asker konup çadırlar
kurılmış günagün atlās (14) ve kemha bārgāhlar bir zinetlü
askerdür ki olamaz meger (15) bu asker evlād-ı ibn-i
Merzubān'ıñ idi Ömer-i Ayyār Ayyār bu asker (16) n'ola diyüp
sürüp geldi. Birinden suēāl eyledi, (17) "Bu askerüñ serdārına
kim dirler ve kandan gelüp kanda (18) gider?" didi.zarîf
eyitdi: "Yā sen Belhüz misin bu diyār (19) ademisi degül misin
ne şorarsın?" didi.Ömer eyitdi: "Belî **[48b/1]** bu diyār adamı
degülüm, ben diyār-ı Hind'den gelüp gemiden çıkup (2) Kabe
ziyāretine giderken bunda geldüm." didi.zarîf eyitdi: (3) "Yā
şöyle mi imdi bu askerin serdārına evlād-ı ibn-i (4) Merzubān
dirler. Şehr-i Bî-sütün pâdişāhıdur hālā yedi (5) iklim sultānı
Nūşirrevān buña kızuñ virüp damād (6) oldı şimdi kıızı götürüp
diyārına gider." didükde (7) Ömer-i Ayyār Ayyār'ıñ cān başına
sıçradı "İy kişi aceb bu (8) şāhuñ kanayı kızuñ aldı ola hiç
bilür misin?" didi. (9) zarîf eyitdi: "Şimdi dillerde hüsni
cemāli (10) dasitān olan Mihr-i Niğār'ı virdi." didi.Ömer
eyitdi: (12) "Yā ben işitdüm,Mihr-i,Niğār'ıArab bahādırlarından
hamza nām (11) bir dilāvere virüp Hindistān'a Lendühā'nuñ
cengine hak (13) göndermiş. Ol dahı Lendühā'nuñ başın Şirbehā
getürecek (13) olmuş." didi.zarîf eyitdi: "Gerçek öyle idi ammā
(15) Kestehüm geldi haber getürdi ki Hamza, Lendühā başup (16)

nā-bekār Hindî hîle ile Hamza'ya kul olup ânâyı (17) ziyâfetde Hamza'nuñ taâmına zehirkatup helāk eyledi ve (18)Hamza'nuñ bir ayyārı var imiş. Ömer-i Ayyār Ayyār dirler imiş ol da (19) bir gice varup bir hançer urup Lendühâ'yı öldürmiş. [49a/1] Mihr-i Nigār bu taraftan mahlûle kalur anuñ çün buña virdiler." (2) didi.Ömer-i Ayyār Ayyār güzel ne alā düzen itmişler gönlerinden (3) derd-mend Ömer gör saña ne bühtân iderler ömrümüzde (4) bir kâfir öldürdük kıyâmete dek her ola ki Ömer öldürdi (5) dirler." didi. Andan gine eyitdi: "İy birâder, yâ buña Mihr de (6) râzı oldı mıkendüni evlâd-ı ibn-i Merzubân'a virdüklerine?" (7) didükde harîf "Tüh ne aceb geveze harîfe beñzersin (8) ne bileyüm var şor kâil oldı mı elinden ne gelür arben (9) virdiler, dahı pâdişâhımızu yanına getürmedi benüm kırk (10) gün yasum var dir Hamza için karalar giymüş gice gündüz (11) aglar imiş evlâd zor ile üzerine girmek ister. (12) Mihr-i Nigār haber gönderdi ki gelmesün yoħsa kendü ile (13) cenk iderüm eger anı öldüre bildüm hiş öldürmeye (14) kâdir olamazsam hançere düşüp kendümi helāk (15) iderüm, dimiş evlâd dahı âciz olup üzerine (16) varmadan ferâgat eyledi." didi. Zîrâ üstâd ider şâh (17) hemân kiMihr'i evlâda virdi. Mihr-i Nigār dahı atasınuñ(18) hazînesinden zehir alup bir hatimi var idi taşın (19) kaldırup altına zehiri koyup yine hatimi şakladı [49b/1] parmağına kodı ki eger evlâda zebün olursa elinden (2) halâşa çâre olmazsa ol zehiri yiyüp helākı (3) ihtiyâr ide Hamza'dan Gayrı etegine kimse el urmaya (4) işte bu zehiri tâölünce getürüp yanından bir an (5) ayırmazdı, ammâ çün Ömer-i Ayyār Ayyār ol harîfden bu cevâbları (6) işidüp hayrân oldı, ne güzel düzüp koşmışlar (7) maşlahat tamâm olmuş bize hâcet kalmamış diyüp (8) diledi ki hemân taban getürüp Hamza cânibine gide gine (9) gönlerinden eyitdi: "Çünkü hâl böyle olmuş bâri Mihr-i (10) Nigār'a buluşup hâli nedür göreyüm ve Hamza'dan haber virüp (11) sevindireyüm ve biraz

h aklayupfilorisin alayum." diyüp (12) tenh sına varup kendüni bir al  remm l idüp (13) andan Mihr' n cadır  olduğı yire yakın varup  fine (14) bir tahta koyup ve yanına bir köhne ayy r-n me kit bın koyup (15) başladı çağırmaya, her kim n kaybolmiş adamı varsa (16) haber vireyüm ve yitiklerin buluvirey m mur dlar n uzdan haber (17) vireyüm dimege bu kerre halk başına uř p bize bir reml (18) idi vir fil nımız ga'ibdir gelür mi bize haber vir dimege (19) başladılar. mer-i Ayy r Ayy r ise ol gün kendüni bir aceb muhteşem [50a/1] şurete k mişdi, eyüce lib slar giyüp řa  şakal (2) müşekkel hep yirindeydi zir  sult n-ıkadın hazretlerine (3) girüp bir reml itse gerekdür. Her  ulluya  ul bulişdurmaz (4) bu kerre  mer-i Ayy r Ayy r ol bize reml idi vir diyenlere eyitdi: (5) "Ben her adama reml eylemezem ben devletl lere reml iderüm." (6) didi. Anlar eyitdiler: "Behey uřta, bizüm saňa bir reml itdireceg z (7) nesne bir altun degmez beř altunı saňa nice virelüm." (8) dirlerdi. mer-i Ayy r Ayy r da "Varın sen de bir ak el k remm le (9) reml itd r." dirdi. Bir kimseye reml itmez amm  yine çağırır (10)  urmaz gelin ha reml idi vireyüm ve yitiklerini ve yab nda (11) olanlarını haber vireyüm dir." Reml ise bilmez y  neylesün (12) mur dı Mihr işidüp getür de mur d nice birkaç söz (13) söyleyüp h klaya Mihr-i Nig r da çadırında oturup (14) "Ne aceb Hamza'dan bir haber zuh r itmedi. Yarın   gün (15) ol bir gün burdan kalkmak l zım gelür H ce'n n (16) sözi gelüp çıkmadı, benüm h l m nice olur." dirken n -g h (17) Ömer-i Ayy r Ayy r' n  v zı kulağına yetişdi. Diňley p h dimlere (18) "Bre tiz varın řol remm li alup getürün!" didi.H dimler (19) segirduş p  mer'e gelüp "Usta remm l kalkt rma [50b/1] gidelüm başına devlet k ndı, seni yedi ikl m ş hı (2) kızı Mihr-i Nig r ister eger mur dına göre cev b (3) virirseň seni zengin ider." didiler. mer: "hiř (4) n'ola amm , ne kadar altun virir beř yüz altun virir mi?" (5) didi."h dimler ne söyler bu

ḥarîf hemân tek (6) sen murâduñ bil ol saña çok iḥsân ider (7) niye ihtiyâcı var?" didiler. Ömer-i Ayyâr Ayyâr yirinden turup (8) "Yürin imdi gidelüm ammâ hele söyleyin beş yüz (9) altundan eksik virmesün, eger dahı ziyâde virirse (10) virsün incinmeyüz." didi. hâdimler: "Bre gel, elem çekme (11) murâduñ altun ise ne kadar isterseñ al." didiler. (12) İçerü girüp işte Mihr-i Nigârüñ çadırına (13) geldiler "İşte sultânım ḥarîfi getürdük, (14) ammâ aceb nâzlı güçle getürdüm anda olanların (15) birine reml itmez imiş her birinden yüz altun (16) ister bu kerre sizi ister didükde ol devletlü (17) imiş beş yüz altun isterüm ziyâde olursa (18) elem çekmem alırım. Ammâ eksik olursa alman dir (19) bilmeyüz ne ḥâllu adamdur." didiler. Mihr-i Nigâr: "Getürüñ [51a/1] görelüm, nâzına göre maërifeti dahı var mıdur?" didi. (2) Bade Ömer'i içerü getürdiler Mihr-i Nigâr da yirde (3) ardında "İy üstâd bize de bir reml eyle niyyetüm (4) bilirseñ beş yüz altunı vireyüm." didi. Ömer (5) eyitdi: "Hele evvel altunı virüñ! Eger niyyetiñüz bilmezsem (6) yine aluñ şu kadar askerın içinden çıkup (7) kaçacağdegülüm." didi. Mihr-i Nigâr: "Behey kişi, yâ biz de (8) saña ikrârımızdan döner mi kıyâs idersin. Bre (9) virüñ şuña gönli emîn olsun." didi. hâdim (10) getirip beş yüz altunı Ömer'üñ öñine kodı. (11) Mihr-i Nigâr eyitdi: "İmdi görelüm dahı ne bahâne (12) bulursun. Eger murâdumı bilirseñ beş yüz altun (13) dahı vireyüm." didi. Ömer: "Ha şöyle ben de ḥişca bir (14) şafâ ile muḳayyed oluram sizüñ gibi şehzâdeler (15) cömerd olmağ gerekdür." diyüp ol düzme reml taḥtasın (16) öñine alup ḳum döküp ḳura şalup bir ḳalem (17) renginde ağaç ile biraz çizdi bozdı ve ayyâr (18) nâme-yi gerden-kesanebakup biraz müṭâla eyledi ve (19) ol düzme şaḳalın çekinüp başın şaldı. [51b/1] Mihr-i Nigâr: "İy usta ne eaceb çok müṭâela itdüñ (2) söyle imdi görelüm ne dirsüñ?" didi. Ömer-i Ayyâr (3) Ayyâr eyitdi: "Sen evvelden bir kimseye nâmzed imişsin, (4) ol

nāmzed olduğın dilāver uzak diyāra (5) gitmiş ondan suāl idersin.” didi. Mihr’uñ ağzın (6) aradı ki göreyüm Hamza dağı suāl ider yoḥsa (7) evlād-ı Merzubān’dan mı aña göre cevāb tedārik ide (8) Mihr-i Nigār eyitdi: “İy usta ol ḥaberi sen (9) elden işitmek olur lākin ol dilāveri ḥālā (10) kimi öldi dir ve kimi sağdur dir imdi senüñ de (11) hünerüñ varsa baña anuñ şıḥhatinden ḥaber vir.” didi. (12) Ömer: “N’ola imdi evvel beşyüz altunı dağı vir, (13) ben de gör saña ne ḥaber vireyüm.” didi. Mihr-i Nigār (14) şād olup Ömer’e beşyüz altun dağı virdi. (15) Ayyār-ı cihān-giz reml ider gibi olup andan eyitdi: (16) “İy şehzāde saña müjde olsun ki ol murād (17) itdigin kimesne gerçi bir azim vartaya uğrayup (18) ölüm menziline bir nemaḳkalmış yine ḥaḳ teālā tekrār (19) şıḥhat virmiş. İşte bu yakında bir yire ḳonmuş [52a/1] oturur inşāallāh şabāḥ bulışursuz.” didi. Mihr-i Nigār (2) eyitdi: “Belki yalan söylersin nerden bilelüm böyle (3) olduğın işte bir sözdür söyledüñ.” didi. (4) Ömer: “Ben yalan söylemem ister iseñüz ortalığıḥalvet (5) eyle o kimsenüñ nişānuñ saña diyi vireyüm.” didi. (6) Mihr: “N’ola diyüp bir sırdāş ḥādinden gayrı (7) kimse ḳomadı taşra eyledi imdi söyle.” didi. (8) Ömer: “hiş söyleyelüm kimse olmasun!” didi. Baḳup (9) aradılar gördiler kimse yokdur Ömer eyitdi: “Perde-yi (10) ḳaldur göreyüm Mihr misin ben de söyleyeyüm.” didi. (11) Mihr: “Behey kişi beni şatın mı alursun sözün (12) varsa söyle.” didi. Ömer eyitdi: “Bu ḳaçak (13) seni görmeyince olmaz söylemem ḳorḳma benüm saña (14) yaramaz naōarum yokdur, luṭf-ı iḥsān idüp bundan (15) benüm murādum yiri vardur.” didi. Mihr-i Nigār nā-ḳār olup (16) yüzine niḳāb aşup öñine çekilen perde-yi ḳaldırdı. (17) Ömer-i Ayyār Ayyār gördi ki Mihr-i Nigār yas tonların giyüp (18) siyāh-pūş olmuş bildi ki gerçekten Hamza-yı severmiş, [52b/1] anuñ çün mātem tutar dönüp eyitdi: “İy Nigār çünkü (2) Hamza-yı bu ḳadar severdüñ yā niçün gayrıya

varduñ?" (3) didi. Mihr eyitdi: "Atam şāh êarbice virdi (4) elimden ne gelür ammā şāhuñ bir veziri vardur. (5) Büzr-i Cumhur dirler, ilm-i nücūmda ğayet mahāreti (6) vardur ol baña var muḥālefet itme bu konağda Ḥamza (7) ile bulışursın sağdur didi. Ben de yasum (8) vardur diye mühlet aldum şimdi ise sen de (9) Hamza geldi dirsın, ola kim gerçek ola." didi. (10) Ömer-i Ayyār Ayyār gördi ortalık tenhākendüni bildirüp (11) eyitdi: "İy Nigār ḥaṭruñ ḥiş tut ben ḳuluñ (12) Ömer-i Ayyār Ayyār'um imdi şāhib-ḳırān geldi buraya (13) yakın yirde ḳondı. Lendühā bend ile ḳafes (14) içinde biledür senüñ böyle oldığından ḥaberi (15) yokdur Kestehüm-i Lain senüñ Çeng-i Dilarām (16) nāmında bir cāriyeni alup Hind'e berāber götürmiş, (17) senüñ ağızından nāme peydā idüp Lendühā'yı (18) başduğı gice şu ḳadeḥ ile bir tolu içüp [53a/1] hemān benim elümden içmiş gibi olur diyüp şarāba (2) zehir ḳatup Hamza'ya içürür server-i cihān öle yazdı. (3) Hele şavdı ammā ol cemāl-i kemāl gitdi ḳuvveti gidüp (4) şimdi görseñ bilemezsin şöyle bir ḥāle (5) vardı. Şimdi gemiden çıkup beni gönderdi ki (6) var Medāyin'de ne var gör şāhuñ baña olan ḥāldan (7) ḥaberi var mıdur yoḥsa yok mıdur? Hemān Kestehüm (8) didükleri lain mi bu fitne-yi eyledi didi. İşte (9) ben de Medāyin'e giderken yolum bu askere rāst (10) gelüp suéal eyledüm sizüñ ahvāliñüz ḥaber aldum (11) koyup gitmek isterdüm yine eyitdüm bāri bānū-yı (12) cihāna buluşup hem ḥaber virüp şād ideyüm ve hem (13) zarāfetle Nigār'ı ālemüñ iḥsānuñ alayum diyüp (14) işte bu zarāfetle geldüm yoḥsa benüm remmāllıḳda ne (15) alāḳam vardur aşla mibadḥaberüm daḥı yokdur." (16) diyüp ol düzme şūretten çıkup kendü şekline (17) girdi. Mihr şād olup Ömer'e çok iḥşān (18) eyledi eyitdi: "YāÖmer, luḫf eyle şāhib-ḳırāna benden (19) selām eyle söyle, baña bir dermān eylesün yoḥsa [53b/1] ben kendümi helāk itmek muḳarrerdür." didi. Ömer eyitdi: "İy (2) Nigār, sen şimden girü elem çekme gerçi Hamza'nuñ ḳuvveti (3)

yokdur ammā begler cümle bir olup gelürlerse ümiddür ki (4)
bunları dağıtırlar seni ḥalāş iderüz." didi. Mihr (5) eyitdi:
"İmdi göreyüm seni." diyüp Ömer-i Ayyār Ayyār'ı Hamza'ya (6)
gönderdi ayyār-ı cihān hemān ol aradan ṭaban getirüp (7)
Hamza'ya server-ı ālem Ömer'i görüp "Nedür aşlı ayyār, niçün (8)
gitmedüñ." didükde Ömer eyitdi: "Yā Hamza, Medāyin şehri (9)
bunda yakın gelmiş anuñ çün döndüm." didi. Hamza eyitdi: (10)
"Nice." Ömer eyitdi: "Medāyin'e varmağdan murād Mihr-i Nigār
degül midür? (11) Şimdi Mihr'i bir adama virmişler ve daḥı
dügünler (12) itmeden vesāir marekeler itmeden alel acele
Mihr'i alup (13) diyārlarına götürüp giderler imiş, ben daḥı
sizüñ (14) yanıñuzdan ṭaban getirüp an vaḳit içinde bir püşte
(15) üzre çıkup öte tarafta bir asker ḳonmuş birinden (16)
ḥaber aldum ki evlad-ı ibn-i Merzubān askeri imiş. Mihr'i (17)
arben virmişler, remmāl şekline girüp Mihr-i Nigār'a (18)
bulışdum. Senüñ çün siyāhlar giymiş mātem idüp (19) vesāeir
kendü cāriye ve ḥādimlerine cümle ḥizmetkārları [54a/1] daḥı
kendü muḥibleri olmağla anlar daḥı mātem libāsları (2) giyüp
aşlı budur ki Hamza öldi dimişler. Nüşirrevān (3) daḥı Mihr'i
buña virmiş." didi. Hamza āh eyledi felek (4) ayinesin siyāh
eyledi bir zamān aḳlı gitsi andan (5) kendüye gelüp eyitdi:
"Hey diriğ yā nice olur bu ḳadar (6) askeriyle Mihr'i anların
ellerinden almağ nice ḳabildür?" (7) didi. Begler Ömer'i görüp
bir yire geldiler ḳışsa-yı ḥaber (8) alup her biri Hamza'ya
ḥāllince teselli virüp eyitdiler: (9) "Biz cümlemüz bir olup
varup Allah keremiyle cenk (10) idüp Mihr'i alup gelirüz."
didiler. Bunlar bu güft ü (11) güde iken ol maḥalde meger
Lendühā'nuñ ḳafes ile yatduğı (12) yir, yani ḥapishāne çadırı
ol araya yakın idi. (13) Hamzan'uß āhın işidüp yanında olanlara
şordı ki (14) "Nedür aşlı, Hamza'nuñ çadırında bir miḳdār
fısıldı var (15) ve Hamza āh ider sebep nedür ve beglerin
şamaṭası nedür?" (16) didi. Muḳbil eyitdi: "İy server-i Hamza,

bu kadar derd-i (17) meşakkat ve begler bu kadar zahmet çeküp
 anuñ çün sefer (18) idüp senüñle bu kadar ceng-i cidāl
 eyledükleri (19) kıızı şah-ı Nüşirrevān şimdi bir ahir kimseye
 virmiş [54b/1] işte odur. Hamza'nuñ ah eyledüginüñ aşlı." Didi.
 Lendühā (2) gayrete gelüp "Yā Muḳbil var Hamza'ya söyle beni
 koyu (3) virsünler varup ol harifüñ hakkında geleyüm ve yine
 (4) gelüp beni bağlayup kafese koyuñ inād muḳālefet itmem." (5)
 didi. Muḳbil-i Zerrin-kemer, Hamza gelüp Lendühā'nuñ cevābların
 (6) söyledi. Hamza kāil olmadı "Hiç olur mı benüm böyle (7)
 zebūnlıgumda ol daḫı bir adüvv-i kahr olur zirā ben aña (8) az
 iş itmedüm." didi. Muḳbil, Lendühā'ya gelüp Hamza'nuñ (9)
 cevābların didi. Lendühā "Bre korkmasun yezdān-ı pāk (10) Hāk
 içün benüm murādum aña hizmet itmekdür, sonra gine (11) bendi
 ihtiyār iderüm." diyüp çok and içdi hattā (12) beriden Hamza
 işitdi ahir Ömer-i Ayyār Ayyār'a bakup "Bre varın (13) koyu
 virüñ ne olmak ihtimāli var yā taht ola yā baht (14) herçe bād
 ābād başa yazılan gelür." didi. Ömer de (15) varup Lendühā'ya
 "Gel imdi iy sultān-ı Hindistān." (16) diyüp kafesden çıkarup
 bendüñ alup şalı virdi. (17) Lendühā gelüp Hamza'nuñ ayağına
 düşdi, hāl hātrın (18) şordı server de Lendühā'nuñ alnın öpüp
 "Berhudār (19) ol iy Hüsrev-i Hindistān işte söyle bir hāl
 [55a/1] Zuhūr eyledi. Bizi öldi diyüp maşūkamuz gayrı (2)
 kimseye virüp hālā vilāyetine götürüp gideyor (3) imiş, ben
 ise bu hālde bulundum sen varup hakkında (4) gelüp Mihr'i
 getüreyüm dimişsin şol erligi ider misin?" (5) didi. Lendühā
 eyitdi: "N'ola cān başum sen (6) şahib-ķırānuñ yolına fedā
 olsun, ya ben kuluñ daḫı neye (7) yararum himmet-i āliyeñüzde
 ol kāfirlere bir iş ideyüm ki (8) dāsitān olup bir zamān
 söylene." didi. sāhib-ķırān (9) "Yüri imdi ālāt-ı harbin üzerine
 giyüp var göreyüm (10) seni er gibi ol." didi. Lendühā-i ibn-i
 Sadān n'ola diyüp (11) birkaç adım yir gitdükte server-i cihān
 imtiḫān içün (12) ardından çağırup "Gel yā Lendühā, gitme

ferāgat eyledüm zirā (13) şāhuñ evlāda virdigi Mihr-i Nigār degül imiş küçük (14) kıızı Gülfeher-i Gühertāc imiş tut elin bağlasınlar gine (15) kafes içine gir. Ben seni bend ile Nūşirrevān'a götürmeyince (16) olmaz." didi. Hemān Lendühā aşla muḥālefet itmeyüp döndi (17) "Emr şāhib-kırānuñdur." diyüp diz çöküp elin elinüñ üzerine (18) koyup teslim oldu. Óamza işāret idüp Mukḫbil gelüp (19) Lendühā'yı bende çeküp Lendühā diledi ki varup kafese gire **[55b/1]** Hamza gördi Lendühā tamām ḫavluñde fiilinde şādık erdür ki (2) miāli cihānda bulunmaz şāhib-kırān şafāsından ağlayup (3) kendüsi varup "Üur yā Lendühā, ben sen de olan (4) ḫaḫikat-ı mürüvveti bir kimsede görmedüm benüm murādum seni (5) tecrübe idi. İmdi bildüm ki sen de şadaḫat kemālinde (6) imiş ḫıyānet gelmek ihtimali yokdur, luḫf idüp (7) gücenme ve hem senüñ gibi merd-güzin lāyık degüldür ki bend (8) içinde ola bugünden böyle yār ḫarındaşum ol birbirimüze (9) arḫa yardım olup inşāallāh erlikler ideyüz ki (10) selefde geçen şāhib-kırānlar umuduyla." diyüp kendü ile (11) Lendühā'nuñ bendin alup kucaḫlayup öpüşdiler. (12) Birbirine azim-i muḫabbet ve meveddet eylediler. Andan ol gün (13) Lendühā kendü bārgāhına varup rāḫat oldu ḫulları (14) ve lālāları ve atasınuñ vezirleri bunuñ ḫalāş olduain (15) görüp şād-ı ḫāndan oldu şabāḫa dek ol şafā (16) ile işret ve şöḫbet eylediler. Çünkü şabāḫ oldu (17) Lendühā yirinde ḫurup seksen altı arış ḫaddini (18) pūlāda ḫarḫ idüp cübbe ve cevşen giyüp ve kūh-ı (19) peyker gürzin eline alup filine süvār olup Óamza **[56a/1]** öñine gelüp devletlü şāhib-kırān ḫanı Ömer-i Ayyār Ayyār baña ol kāfirleri (2) göstersiz didükde Hamza diledi ki asker ḫoşa Ömer (3) eyitdi: "Yokaskerlāzımdegüldür biz Lendühā ile yalınuz (4) giderüz nihāyet ardımızca asker gelsün biz evlādı (5) ele getürelüm. Mihr'i ḫurtaralum bir zarar gelmesün." didi. (6) Ḥamza: "N'ola hemān er gibi olun!" didi. Ömer eyitdi: "Yāşāhib-kırān, (7) Lendühā'ya ısmarlayın ben her ne dirsem sözümden çıḫmaya, (8)

zirā benüm anlara idecek işüm vardur." didi. Hamza, Lendühā'ya (9) "İy dilāver benüm hātrüm dilerseñ Ömer-i Ayyār Ayyār'a muhālefet (10) eyleme sözün tut." didi. Lendühā: "Baş üzre." diyüp (11) Ömer'üñ yanınca revāne oldılar. Küffāra yaklaşdıķda Ömer: (12) "Yā Lendühā, in filinden saña ögrenecegüm var." didi. Lendühā (13) inüp Ömer eyitdi: "İy dilaver, benüm murādum budur ki şimdi (14) bu şüret ile varırsak Mihr'i alup kaçır iş şarb (15) olur ğayrı tedārik lāzımdur." didi. Lendühā'yı imdi (16) göreyüm nice idersin didi.Ömer eyitdi: "Benim enbān kerāmetümden (17) saña ğayrı libās çıkarup cübbe üzerine giydirirem. (18) Seni bir aceb heyete koram acāyib'ül-bahrî diyüp (19) boğazına ip dakup asker içinde oynadur gibi [56b/1] olup gāhî sen de şıçrayu virirsin, evlāda duhūl (2) idüp ben saña işāret itdigüm zamān evlādı (3) kapup kolına siper ile askerine tiğ uralum." (4)didi. Lendühā: "Güzel ammā benüm boyuma münāsib libās ķanda (5) bulursun?" didi.Ömer: "Vardur hemān sen seyirci ol." (6)didi. Lendühā: "İmdi görelüm." didi.Ömer-i Ayyār Ayyār el urup (7) enbān-ı kirāmeden bir büyük ayu derisinden ķaftan çıkardı. (8) Lendühā'nuñ öñine ķodı Lendühā gördi boyuna münāsibdür (9) döndi "İy ayyār hiç pādişāhlar böyle nesne giyer mi?" didi. (10) Ömer eyitdi: "İy server, berā-yı maşlahat ķayurmaz ķadimden (11) böyle ola gelmişdür." didi. Lendühā èārlanup tayandı (12)Ömer hemān alup yürüyü virdi. Lendühā gördi olmaz Óamza (13) Ömer'üñ sözinden çıkma didi. Lendühā: "Gel yāÖmer, bunu da (14) ihtiyār idelüm.Hamza'nuñ hātırını içün." didi. Andan Ömer (15) dönüp ol ayu derisinden ķaftanı Lendühā'ya giydürdi. (16) Üzerine bir zencir kuşakķuşadup ve gürzine bir (17) deri zarf geçürdi amūduñbeline şokdı ve başına (18) bir ķalpak giydürdi ve bir ince ipek bir ucın Lendühā'nuñ (19) boğazına bağlayup bir ucını kendü eline aldı. Lendühā, [57a/1] Ömer'üñ bu şanatına hāyrān olup "YāÖmer, baña bir ayna varsa (2) vir

göreyüm ne şürete girmişüm." didi. Ömer-i Ayyār Ayyār enbāndan (3) bir büyük ayna çıkarup Lendühā'ya şundı. Lendühā (4) alup kendüye nazar eyledi, eleminden vāfir güldi. Bir aceb (5) kıyāfete girmiş ki diyü Süleymān'dan nişān virir evvel ki (6) şüretinde heybetinden kimse yüzine bakamazdı buña (7) bu kadar korkunç olmak gerekdür kıyās olına, Lendühā ayna-yı (8) Ömer'ün eline virüp "Yā Ömer-i Ayyār Ayyār saña hüdādan virilmişdür (9) kimseler bu tedāriki senden ğayrı itmege kādır degüldür." (10) didi. Andan Ömer enbāndan bir büyük tavul çıkarup (11) kendü boynına aşdı, meçkin eline alup "İy Hüsrev-i (12) Hindistān, ben davulı çaldıkça sen gāhice bir sıçrayu (13) virün bu hāliyle tā evlāduñ çadırı önine varalum sen (14) evlādı tutup bende çek bende Mihr-i Nigār'ı göreyüm (15) alup kaçmasunlar begler de ardımızdan gelüp yetişürler. (16) Bunları dağıdup Mihr'i alup Hamza'ya götürelüm." didi. (17) Lendühā: "YāÖmer, bu kadar kışsa-yı nereden çıkarursın tağarcık (18) hod bunuñ birin almaz yoħsa göz bağıcısın." didi. (19) Ömer eyitdi: "Server buña enbān-ı kerāmet dirler, buna kıyās [57b/1] bu kadar deryāları içine kosañ olur murād eylesün gine (2) içinden taālar kadar nesne çıkar." didi. Lendühā: "YāÖmer, (3) şunu şatmaz mısın? Gel baña şat ne kadar altun ister (4) iseñ vireyüm." didi. Ömer eyitdi: "İy sultān-ı Hindistān, (5) bunu benden Hamza da istedi virmedüm zor ile aldı (6) ammā, içinden bir nesne çıkmadı āħir yine baña viridi." (7) didi. Lendühā: "YāÖmer, haķ teālā bunu saña naşib itmiş (8) ancak bundan senden ğayrıya şey çıkmıyor." didi. Ömer: (9) "Belì server ancak baña mahşüşdur." didi. Lendühā: "Hiş (10) imdi şahibine mübārek olsun." diyüp muşāhabet (11) iderek evlāduñ askerine yakın geldükde Ömer-i Ayyār Ayyār (12) hemān ol dāvle zahme urmaāa tavul da gümleyüp şadā (13) virdükde asker halkı bakup ne gördiler bir meyl mināreye (14) beñzer kāmetslü bir harifi bir boynı küçük hindi şeklinde (15) bir kimse öyle bu kadar boylu ve heybetlü

kimsenüñ (16) boğazına bir incecik ip dağup yidüp getürir (17) ve ol küçük adam kendü boğazına bir tavul aşmış (18) turmayup çalar bunlar ürküp biraz kaçdılar. Lendühā'yı (19) ayu şanup Ömer çin kıyās eylediler. Giderek gözleri [58a/1] alışup bunların başına üşdiler Lendühā'ya nazar eylediler. (2) Vücūda bir tağa beñzer kolları çınar dalına beñzer başı (3) günbede gözleri kalkana her bir ayağı bir azim camii diregine (4) beñzer ol örtülü gürzün şapı ardından kuşağına (5) şokmış güyÀ ki Kāf tağından boşanmış bir ifritdür (6) ammā bir Lendühā'ya bakup bir de Ömer-i Ayyār'a bakarlar bu (7) küçük adam bunu nice zabt ider diyü taaccüb iderlerdi. (8) Ömer de turmaz tavul çalardı halk ise birbirinden haber (9) alup orduya şöyle bir seyr gelmiş "Gelin temāşā (10) idelüm." diyüp Ömer ile Lendühā'nuñ başına üşirlerdi "İy (11) kişi, sen bunu kanda bulduñ ve nice zabt idersin?" (12) didiler.Ömer eyitdi: "Buña acayib elçi dirler, deñiz adamıdur (13) Hind cezirelerinde on beş yıl bunu gözedüp güç (14) ile ele getürdüm." dirdi. Anlar "İtdükleri bu bahri inlersin." (15) didiler.Ömer eyitdi: "Oynadup akçe kazanuram." didi. Anlar (16) eyitdiler: "İmdi oynad saña akçe virelüm." didiler.Ömer: (17) "Yok evvel pādişāh öñinde oynadup bahşiş alayum, (18) soñra size de oynadıram tek uşanmayuñ." didi. Bunlar (19) "Bre bunlar ne ğarib temāşādur, bu merd bahr ile bu Hindî'nüñ [58b/1] hāli bu cüsse ile şol Hindî bunu kendüye musahhar ide." (2) dirlerdi.Evlāduñ otağıöñine yakın geldiler, evlād-ı (3) ibn-i Merzubān bārgāhda oturup kendünüñ muşāhibleri (4) ile şarāb nüş idüp Mihr-i Niğār'uñ eaşkı ile (5) nāgāh bu götürdi(kütürdi)işidüp halk "Brevardı bre (6) kaç yanında bre şavıyla seni helāk ider." dirlerdi.(7) nedür ol diyince taşradan birkaç kimseler gelüp (8) "İyşehriyār civān-ı baht asker arasına şöyle (9) bir acāyibatdantemāşā gelmiş ammāGarib kışsa görilmiş (10) degül." didiler.Evlād eyitdi: "Bre varın ol Hindü'ye (11) söyleyin

buraya getirsin, temāşā idelüm." Gelüp Ömer'e (12) evlāduñ emrini söylediler.Ömer n'ola diyüp Lendühā'yı (13) ip ile yiderek evlāduñöñinegetürdi evlād (14) işāret eyledi. Bārgāhuñ eteklerini kaldırdılar(15) meydān açıldı, evlād Lendühā'ya nazar idüp gördi ki (16)bir acayib àarāyib heyet ki görülmüş degüldür ve Ömer'i (17)ol kıddiyle görüp "Bre nasıl adamsın ki böyle (18) canavarıele getirüp kendüne muṭi eylemişsin?" (19) didi.Ömer eyitdi: "Sultānum bir duā bilürem anuñla ben buni [59a/1] muṭiidelüm." didi. "Yā bu oynar mı? didi.Ömer: "Belî oynar." (2) "Yā niçünbu kıdar zahmet çekdüm ol kıdar çok yimek (3) yir ki olmaz." didi. Evlād eyitdi: "Yā bu ne yir kim toyar?" (4) didi.Ömer eyitdi: "Sultānum ne olursa yir bulsa (5) adamı da yir."didi. Evlādeyitdi: "Eyüsır bu nasıl (6) nesne olur, iy Hindî'di imdi oynatgörelüm." (7) didi.Ömer, Lendühā'ya bakupdı "İmdi oyna." diyüp(8) işāret eyledi. Lendühā görünmege başladı. "İy ayyār (9)nice bir şabr idelüm destūr vir hemān kellesini (10)madenüs gibi kıparayum nice bir söylersin." didi. (11) Ömer, Hindî dilince "sakın öldürme,Hamza kâil (12) olmaz diricegötürelüm." didi. Evlād bilmeyüp "Nee söyler (13) iy Hindî bu?"didi.Ömer eyitdi: "Baḥşış ister (14) birazdan baña yimek gerekdür."didi. Evlād: "N'ola hele bir (15) miqdār oynat Zāhir virirüz." didi.Ömer de oyna diye (16) işāret idüp kendü tavul çalmayabaşladı. (17) Lendühā da gördi olmaz Ömer'ün elindenkırtulmaz (18) birkaç kerre hob hobşıçrayup yir şarşıldı.(19) Evlād, Lendühā'nuñ bu hālını görüp gülmekten bayıldı.[59b/1] Lendühā göñlinden "Şimdi görürsün gülmek nice (2)olur dirdi andan Ömer Lendühā'ya işāret eyledi (3) var şehriyāruñ elini öp saña baḥşış virsün."(4)didi.Lendühā, ilerüyüridükde, evlād heybetinden (5) kırkıp "Yok yoktursun yirinde ben göndürirem." (6) didi.Ömer:"Bre yürü var elini öp."diyüp ipi (7) boğazından çıkarı virdi. Lendühā dahıhışmıyla (8) sūre varup "İy haram-zāde melūn ne

gülersin(9) ben senüñ maşharan mı oldum?" diyüp bre harif zabı (10)eyle şol canavarı diyünce Lendühā bir yol kol şunup (11) bireliyle evlāduñ yaķasından öyle kapdı ki şahin (12) serçekapar gibi bir elinde evlād bir elinde gürz-i girān (13) nā-gāhbir nefre-yi cānistān öyle urdı ki zemīn-i zamān (14) şarşılıpasmān güm güm gümledi."Benüm şır-i (15) siyāhān-ı Lendühā ibn-i Sadān ğalam Hazret-i Hamza-yı (16) şahib-ķırān iyķavm-i kāfirān cān elimden ķanda ħalāş (17) idersiz?" diyüp seyreturan hariflere gürz ile (18) girişdi, kāfirler bu ħāli görüp "Bre nedür aşlı?" (19) diyince Lendühāālem-i fenāya virdi.Ömer de ceng ħarbī [60a/1] çalmaya başladı."Koma ķurdum göreyüm seni, gayret gönder." (2) didi. Ammā bu cānibden o zamān ki Ömer ile Lendühā gitdiler, begler (3) Hamza'dan icāzet alup biz de varalum çoklukaskerdür (4) Lendühā'ya yardım idüp ğanīmet mālın bir yire cem (5) idelüm belki Mihr de anlar ile gelmeye diyüp üç biñ (6) dāne cihān-ı yemin dilāverleri ve Benī-ēād bahādırları daķı (7) Hindistān serverleri güzide koyulup gelüp ol (8) tağuñ ardında tururlardı.Nā-gāh Lendühā'nuñ narasını (9) işidüp hemān üç biñ bahādır bir uğurdan at (10) şalup irişdiler. Naralar urup bir cānibden girdiler, (11) küffāruñ içine ħazān yaprağı gibi at üzerinden döküp (12) kıрмаğa başladılar.Kāfirler ańsuzın neye uğradıķların (13) bilmeyüp çoai şaşup cübbe giyüp ata binmege kādir (14) olamadılar. Beriden ise Lendühā bir elinde evlādı siper (15) idüp ve bir elinde gürz-i Kerāngāh kılıç ile cenk idüp (16) kendüye ħamle idenüñ ok ve kılıcına ķarşu virirdi. (17) Evlād çağırup "Bre urmañ hep beni urursız." dirdi. (18) Āķir cenk iderek Muķbil-i Zerrīn-kemer Lendühā olduğu (19) yire geldi. LendühāMuķbil'i görüp evlādı yire urup [60b/1] "İy dilaver, sen bunu bağlayup bir ħişca sakla ben (2) bunları bināyetullah fi'l-ħāl tağıtayum." didi. Muķbil (3) daķı evlāda muķayyed olup kendü kafā-dārlarıyla Ömer de (4) bir fil bulup Lendühā'ya

yetişdirdi, sũvār olup (5) yũriyũp kāfirlerin başına kıyāmet
kõpardı.Ömer de (6) Mihr-i Nigār'a mũjde itmege gitdi, ammā
beriden Mihr-i Nigār (7) otururken nā-gāh evvel Lendũhā'nuñ
soñra beglerin naralarını (8) işitdi ki kimi Ömer Madī kim
Sad-ı Vaķķāř (9) ve Muķbil peleng-pũř diyũp Mihr-i Nigār bildi
ki Hamza (10) begleri gelũp irişdiler řād olup bārgāh (11)
ķapusına gelũp bunların cenklerin temāřā iderken (12) Ömer-i
Ayyār Ayyār gelũp çıķa geldi bānũya mũjde idũp (13) "İy Nigār,
Lendũhā, Hamza'ya ķul oldu işte gelũp (14) evlādı tũtup bağladı
ve cũmle Hamza begleri gelũp (15) irişdiler inřāallāh şimdi
kāfirleri bozarlar." (16) didi.Bānũ-yı cihān řād olup Ömer'e
vāfir iħsān (17) eyledi bu şarafdan evlāduñ askeri bu hāli (18)
gõrũp bir faşıl eyũ cenk eylediler ammā, Arab (19) dilāverinũñ
bahādırları bunlara vũcũd virmeyũp [61a/1] bõlũk bõlũk idũp
ķırarlardı el-ķıřřa ikinci (2) zamānına dek cenk idũp āħir
kāfirler gõrdiler řāhları (3) esir oldu kendũler dahı ķılıķdan
geçũp cũmlesin (4) helāk idiyorlar. Hemān yāb yāb ķaçmađa
başladılar (5) aħřam olunca ikisi bir yirde ķalmadı kimi şehr-i
(6) Bì-sũtũn şarafına ve kimi Nũřirrevān cānibine gitdiler. (7)
Yũz biñ askerin ve evlāduñ bu ķadar māl-ı menālı (8) cem
dõkilũp ķaldı begler bir yire gelũp bu ķadar mālı (9) cem
eylediler. Lendũhā da evlāduñ bārgāhuñ zabt (10) idũp ķarār
eyledi. Begler gelũp Lendũhā'ya duālar eylediler. (11) Sehlden
Mihr-i Nigār'ruñķolları altun gũmũř řāhānlar (12) ile nimet geldi
bānũ sizlere selāmlar eyledi "Gazāları (13) mũbārek olsun." didi
diyincei begler řafā idũp bānũ-ı (14) cihāna duālar eylediler.
Nimeti yiyũp ol gice orada (15) ķaldılar ve Hamza'ya Barķ-ı
Pāy-ı Ayyār'ı mũjdeye gõnderdiler (16) ve evlādı meydāna getũrũp
bend ũzerine bend urup (17) ħaps eylediler irtesi bunca māl ve
bāringāhı develere (18) ķatırlara yũkledũp ve Mihr-i Nigār'ı
cũmle tevābieleri ile (19) alup "Ķandasın Hamza?" diyũp
gitdiler.Bunlardan evvel [61b/1] Barķ-ı pāy-ı Ayyār Hamza'ya

gelüp cümle olan kıssa-yı haber (2) virdi. Lendühā'nuñ itdügi erlikleri ve Ömer-i Ayyār Ayyār'uñ (3) hılebāzlıkların naql eyledi. Hamza şafālar idüp (4) anlara duālar eyledi. Kuşluk zamānıhasr u Hindistān (5) bu kadar dilāverān-ı İslām ile yetişüp şahib-kırān'uñ (6) kademine baş koyup "Yā emir-i cihān, işte kādir (7) olduğumuz kadar hizmetinüzde çalışup El-ḥamdülillāh (8) fetih müyesser oldu." didüklerinde server-iālem el kaldırup (9) cümlesine duālar idüp "Yā Lendühā, karındaşlık ise (10) ancak eyü mahallinde erlik eyledüñ bundan artık olmaz." (11) didi. Andan begler gelüp buluşdılar. Ömer-i Ayyār Ayyār, Mihr'i (12) getirüp Hamza çadırı yanında çadırıñ kurup (13) kondırdı. Hamza'nuñ ise cānı kılıca kalmışdı.(14) Mihr-i Nigār'uñ "Nāmuñ işidüp yüzün görsem." (15) diyüp yine aşkı debreşdi. Mihr-i Nigār daḥı kezālik (16) aceb Hamza-yı kaçan görsem diyüp cān atardı. (17) Bunlar birbirine böyle aşık-ı maşuk iken iştiyāk (18) çekerken gör şimdi fi'l-ḥāl tebdil olup birbirlerinden (19) şovurlar. Rāvi idür çünki Mihr-i Nigār geldi. [62a/1] Hamza'nuñ gözinde nesne yok hemān yirinden turup (2) bargāh-ı İshāk'a gelüp ortalıai ḥalved idüp Mihr-i Nigār'a (3) haber itdiler. Nigār'uñ daḥı ol siyāh libāslar (4) üzerinde idi, sürüp emir- cihān'uñ ouōūrına (5) gelüp gördi server daḥı niķāb ile oturur (6) Nigār'ı görüp ayaga turup "Hāy bānu-yı (7) cihānum derdli yüregimüñ dermānı gör kim ben de senüñ (8) yolında neler çekdüm ve ne zehirler yutdum hele El-ḥamdil-lāh (9) seni görecek gözlerüm var imiş ḥiş geldüñ (10) daḥı ölmeyüp cemāl-i bā-kemālüñmüşāhededimüyesser oldu (11)şimden girü ölürsem de gam degül." didi. Mihr- Nigār da (12) şahib-kırāna şarıilup "İy server ser-firāzum siz de (13) ḥiş geldiñüz günde biñ kerre helāk eylerdi. (14) Hicrānuñ beni ḥakka yüz biñ şükür minnet şaa (15) isen gördüm seni behey serverüm ben cāriyeñ (16) gice gündüz senüñ elinden helāk oldum munāfıklar (17) dürlü dürlü hıleler ve şeytānlıklar idüp āķıbet (18) sizi öldi

diyü ad çıkardılar ve beni bir kâfire virdiler (19) Hâce-yi âkıl
baña sizün şıhhat haberiñüz virmese [62b/1] kendümi helâk
iderdüm.” diyüp başından geçen serencâmı (2) hikâyet eyledi.
Hamza da “hiş n’ola itsünler ben de (3) şıhhat tām bulursam
inşāallāh teālā cümlesi (4) ile söyleşürüm.” diyüp bir zamān
birbiriyle şöbet (5) hāş u arz muhabbet eylediler ammā
Hamza’nuñ āvāzı (6) bile bozulup bir gayrı dürlü Mihr-i Nigār
gördi (7) Hamza’nuñ āvāzı bir şekl anda eyitdi: “İy server (8)
yüzinden niçün niķāb tutarsın kaldıruñ bir kerre (9) yüzini
göreyüm benden ne şaklarsın.” didi. (10) Hamza eyitdi: “İy
Nigār-ı nāzenin Hamza şimdi gördiñüz (11) şüretten çıkdı hüsni-
cemali mütegayyir oldı, (12) şimdi beni göreceğ olursañ
korķaram (13) ikrāh idersin.” didi. Mihr-i Nigār eyitdi: “İy
(14) serverüm cānum bu naşıl sözdür benim öyle mi (15) severüm
ki biraz cümle bozılmakla senden ikrāh idem.” didi. (16) Hamza
eyitdi: “Taħkik ikrāh idersin ķo (17) görme zirā benüm çeşm-i
ebrūdan ve müy-ı rūdan aşla (18) eger kalmadı belki görseñ
Hamza idi kim bilmezsin.” (19) didi. Mihr-i Nigār “Elbette
göreyüm hāşā ki ben senden [63a/1] ikrāh idem ve seni
bilmem.”diyüp ziyāde ikdām ve ibrām (2) eyledi. Āhir Hamza
gördi olmaz bir yol niķābı yüzinden (3) kaldırdıkdā Mihr-i
Nigār bakup gördi. (4) Hamza bir āleme varmış ki insān
şüretinden çıkup (5) kaş kirpik gidüp çehresi kırmızı bakır taşā
(6) dönmiş. El-hāşıl şöyle bir hāle varmış ki (7) buna Hamzadur
dimek beyn-es-semāi-yi vel-arz hemān (8) Mihr-i Nigār bozulup
geşş oldı ve kendü niķābuñ (9) bir kez kendü yüzine çeküp hemān
gerüçekildi. (10) Hamza da yüzine niķābuñçeküp “İy Nigār,
hayrete (11) vardığıñuzda ben saña dimedüm mi? Göre imdi nice
ikrāh itdüñ, (12) hiş hele bizden ikrāh eyledüñ yā kendin
niçün niķāb (13) tutduñ.” didi. Mihr-i Nigār artık söylemeyüp
yāb (14) yāb yirinden turup taşra oldı. Kendü çadırına (15)
gelüp Ömer'i çağırtdı geldükde “Ne haber iy Nigār ne (16) tiz

Hamza-yı bırağup kaçduñ?" didi. Mihr-i Nigār bir ğazab (17) yavuzlanmış. "İy nā-bekār-ı ayyār kanı Hamza?" didi. Ömer (18) eyitdi: "Yā buluşmaduñ mı işte içerüde oturır Mihr'üm (19) kaçan gelür. Yüzün göreyüm diyüp yollara bakar." didi. **[63b/1]** Mihr eyitdi: "Yalan söylersin ol Hamza degüldür bir mariz (2) harifi bulup Hamza'dur diyü beni aldatmak dilersiz (3) hiç bir buçuk miskāl zehir yir adam şağkalur mı? (4) Çün Hamza öldi. Yā beni bunda getürmeden murādıñuz (5) nedür ben Nüşirrevān gibi bir pādişahuñ kıızı olamda (6) sizüñ kanğıñuza lāyık gördiğiñüz beni bunda aldayup (7) getürdiñüz ben şimden girü ere varmak ihtimāli (8) yoktur. Eger arb ile olursa kendümi helāk (9) iderüm. Hamza içdüğü zehirden bende alup kendüme de (10) şakladum. Her kaçan dāmenime bir yād el doķına ol zehiri (11) nüş idüp dünyā'nuñ ğamuñ ferāmüş iderüm. Baña (12) Hamza'dan ğayrı er harām olsun ve dünyā'ya belki doğrı (13) bakmayam." diyüp ağlamağa başladı. Ömer-i Ayyār Ayyār'ıñ Mihr'üñ bu (14) hālın görüp eyitdi: "İy Bānū-yı Cihān ol gördiğiñ (15) Hamza'dur niçün ğalať idersin. Hiç olur mı ki biz (16) yabāndan kimseyi getürüp bu Hamza'dur diyüp seni (17) aldadavuz Allāh Teālā bizlere ol günü göstermesün. (18) Bir an Hamza'dandur alavuz yā öyle bir hāl olsa (19) Lendühā'yı kim Zabť iderdi ve bu begler bir yirde cemiyet (20) idüp turlurlar mı idi ve seni aldatmağa ne hācet **[64a/1]**Askeri dağıtduķ seni esir iderdük haťā idersin (2) soñra Hamza saña küser, barışmak güç olur var yürü (3) özr eyleyüp Emir-i Merdān'üñ elin öpüp hizmetinde (4) ol bugün yarın eyüce olduķda utanursın." (5) didi. Mihr-i Nigār feryād idüp "Hayır ol Hamza degüldür. (6) Yalan söylersiz ben çāk şöyle idrāksız mi oldum. (7) Hamza-yı hüsni olmamak ile bilmeyem." diyüp hemān (8) atası cānibine gitmege hatırlanmağa başladı. Ömer: "Behey (9) Nigār itme bu işi soñra utanursın peşimān (10) olursun." diye gördi olmadı. Mihr-i Nigār inanmadı. (11) Āhir Ömer eyitdi: "Yā Mihr, eger bu Hamza

olursa soñra nice (12) yüzine bakarsın." didi. Mihr eyitdi: "İy Ayyār, yüri (13) şuradan eger ol Hamza ise de baña gerekmez ferāgat (14) eyledüm. Baña nice bir cefā idersin." didi. Anuñ çün (15) avrat tāifesiñ üzerine sürmek olmaz (16) zirā anların aşlı Hazret-i Ádem'üñ ayagu kemüğinden (17) hulķ olunmuşdur. Eger bir uğurdan dogrultayum dir (18) isen egri kemük kırılır. Anlara bir huşuşdan (19) ziyāde ikdām idecek olursañinādalarına [64b/1] muşirr olup küfr-i inādi ihtiyār iderler. Bu maħalde (2) Mihr-i Niğār da ināda düşüp bir kimse sözün (3) kabül itmedi. Áhir Ömer-i Ayyār Ayyār yanından gidüp beglere (4) haber eyledi. Cümlesi Hamza'ya gelüp "Nice olurhāl (5) işte Mihr böyle." diyüp hikāyet eylediler. Hamza: "Koñ (6) varup gitsün!kağ olursam ben anı buluram ve Haķ (7) Teā`lā naşib iderse sāir esirler gibi anıda (8) saçından yapışup atasıñ sarāyından sürüyüp (9) çıkarayum." didi. Zirā Ömer-i Ayyār Ayyār ile cümle mücādelesin (10) işidürdi. Pes bu taraftan Mihr-i Niğār artukkarār (11) itmeyüp cihāzın yükledüp tevābile revāne oldı. (12) Hamza'ya haber virdiler "Varup arben çevirelüm." diyü. (13) Óamza: "Hayır kāil degülem ol beni istemedükden soñra (14) ben de istemem." didi. Ömer-i Ayyār Ayyār bir yañadan Ömer Madı (15) bir yañadan "Behey server hātır şikārı almışken niçün (16) kıyu virirsin, ko arben varup döndirelüm. Mekke'ye (17) götürelüm soñra Nüşirrevān saña yalvarup kızumı al bir (18) hişça düğün ile diyüp araya dilekçiler koyup (19) saña minnet eylesüñ." didi. Hamza kāil olmadı, "Ben anlardan [65a/1]āciz degülüm hemān yürüñ Mekke'ye gidelüm. soñucu nice (2) olur görelüm." diyüp ol aradan geçüp "Kandasın (3) Mekke?" diyüp gitmekde izn-i cānib ol zamān ki şāh (4) evlāda mühri virüp güft ü guden emīn oldı. Ammā (5) Bahtek-i Laèin gice gice gündüz çeşm-i güşede idi ki Hamza'dan (6) ne haber zuhūr ide dirken evlāduñ bozğun askeri (7) dökülüp geldi. Nüşirrevān öñinde tācların yire urup (8) "Dād-ı feryād-ı Şehriyār-ı Lendühā

ve Hamza beyleri elinden." didiler. (9) Şāh: "Bre n'oldiñuz naşıl Lendühā ve Hamza beyleri?" didükde (10) eyitdiler: "Şāhum filān konakda Mihr-i Nigār oturağ olsun (11) didi. Biz de oturup şayd u şikār iderken bir gün bir (12) büyük harif boğazına bir küçük Hindî bir ip dakup (13) kendü boynında bir büyük tavul tağup çalara gelüp (14) acāyib'ül-baħrî diyü oynatdı. Āħir evlāduñkarşusunda (15) oynadır gibi olup ol acāyib'ül-baħrî didügi meger Lendühā (16) imiş ve küçük Hindî Ömer-i Ayyār Ayyār imiş nā-gāh ol maħalde (17) evlādı yaķasından kapup bir nara-yı cānistān urup (18) Hamza begleri de pusudan çıkup bizi kırup kaçırup (19) Mihr-i Nigār'ı alup gitdiler." didükde Nūşirrevān'ıñ èaklı [65b/1] gitdi. "Bre bu söz gerçek midür?" dirken birkaç adamlar daħı (2) gelüp böyle feryād idüp evvelki haberi virdiler. Ol (3) maħalde Mihr-i Nigār da çıkı geldi varup sarāyına girdi, (4) karār eyledi. Şāha haber olup Mihr de buluşup "Bre kız (5) Arab'lardan nice kurtulduñ?" didükde Mihr: "Devletüm ata Arab'lar (6) Lendühā'yı kendülere bilmem nice tābikılmışlar. Gelüp (7) askeri şol şüretde başup Arab'lar da gelüp (8) evlādı esir idüp askerin tağıtdılar. Beni tutup (9) götürdiler. Hamza'dur deyü bir niķāb-dāruñ yanına götürdiler. (10) Yüzin açdırup bakıp gördüm. Hamza degüldür hemān (11) taşra çıkup kaçdum hele ardumca kimse gelmedi." (12) didi. Ol maħalde Baħtek kapu dibine gelüp diñler idi (13) eyitdi: "Şāhum, Nigār'ıñ ol niķāblu gördügi taħķik (14) Hamza'dur. Mihr-i Nigār anı bilememiş ammā mademki Hamza (15) Tiryāk-ı Ekber yimege eyü olmaz ol maraž ile ölür gider. (16) İmdi kendin ħazîneye girüp Tiryāk-ı Ekberi şaklaya (17) Hāce ve yahūd Ömer-i Ayyār Ayyār uğurlamasun Hamza'ya (18) virmesünler. Ol maraž ile ölüp gitsün bir yezdān- (19) pereste kıızıñuza el urup cihān içinde rüsvāy [66a/1] olmayalum. Şimdi dirler ki yedi iķlim sultānı kızuñ (2) virecek bir adam bulamayup bir Arab oālanına virmiş (3) dirler." didi.

Nüşirrevān da Bahtek söziyle hazineye (4) girüp Tiryākı dipden dibe şakladı. Şöyle ki kendüden (5) gayrı kimse bilmedi miftāhuñ dahı kendüde şakladı. (6) Evlāda böyle olduğından Hamza'ya incinüp Tiryāk (7) isterler ise eylükle ve kendlük ile virmeyecek oldu. (8) İzn-i cānib'i Hamza bir gün Mekke'ye yakın geldükde Ömer-i Ayyār Ayyār (9) ilerü segirdüp Abdülmuttalib'e gelüp elin öpdi. (10) Hamza'nuñ geldigin müjde eyledi. Bunlar ise gāh Hamza-yı (11) Lendühā elinde helāk oldu diyü işidüp ve gāh (12) girdāba ğark oldu gāh Kestehüm zehir virüp (13) helāk oldu. Bu kez şihhat ile geldügi haberin işidüp (14) bunlar kät-ender-kāt Hamza'nuñ ve beglerin mātemüñ tutup (15) ırak memleket olmaqla bir şahihhaber alamazlardı. Bu kez Ömer (16) Ayyār gelüp böyle haber götürince ziyāde şād olup (17) şafālar kesb idüp Ömer'e çoú ihsānlar eylediler. (18) Andan Ömer'dür Hamza'nuñ vālidesine ve karındaşlarına (19) müjde idüp sāir eşrāf-ı Mekke-yi cümle dolaşup **[66b/1]** Hamza'ya müteallik adamları bütün hakladı bade kendünuñ (2) babası Ümmiyye-yi Sarbān'a buluşup vālidesinüñ (3)elin öpüp Hindistān yādigārlarından bunlara tuhfe (4) ve armağanlar getürmişdi viridi, bunlarda şād olup (5) "El-hamdüli-llāh oğlumuz şöyle bir fedāyi koydı. Küçük (6) iken biz bunu ögmedük başına devlet konmadık ölür (7) deyü taşalanur idük." didiler ve bütün Mekke halkı şād (8) olup şenlikler eylediler. Andan Ömer-i Ayyār Ayyār başladı bunların (9) nice Hind'e varup neylediler ve Lendühā ile olan kışşaların (10) ve Hamza Lendühā'yı nice başup kafese kodığın (11) Kestehüm-i Lain ol cāriye eliyle nice zehirü virüp (12) Hamza neler çekdügin ve Evlād-ı İbn-i Merzubān ile olan kışşaların (13) cümle hikāyet eyledi herkes hayrān olup (14) bunların bu tazelikte eyledükleri hünerler āferin eylediler. (15) Andan Ömer ol aradan Beniād kabilesine varup (16) Ömer Madî'nuñ vālidesine buluşup müjde kıldı. (17) Ādiye Bānū da Ömer'e vāfir riāyet eyledi. Andan Ömer (18) ol ortalıkda beglerin

teväbièlerin dolaşup müjde (19) kılup haqladukdan soñra taban kakup Yemen'e geldi, [67a/1] Nuemân Şâh'a oğulları Hamza ile Hind'den sağ sâlim (2) geldüklerin müjde kıldı. Numân Şâh hazz idüp Ömer'e (3) hilat giydürdi ve çok bahşiş virdi andan Ömer (4) yine Mekke'ye geldi gördi dahıHamza gelmemiş zirâgâyet (5) yâb yâb yürirlerdi.Hamza zaif olmaqla hele bir gün (6) saâdetle emir-i cihân yigirmi dört biñHicâz ü Yemen ü (7) Hind dilâverleri ile gelüp irişdiler.Abdülmuttalib (8) oğulları ve Mekke eşrâfıyla karşılayup görüşdiler.Hamza (9) atasınıñ elin öpdi karındaşlarıyla kucuşup (10) vesâir eşrâf-ı Mekke ile görüşüp gördiler Hamza'nuñ (11) hâli kat-ıharâb gâyet zebûn olmuş. Hele ölmedigine şükr (12) eylediler. Andan Ömer Madî gelüp Abdülmuttalib ile görüşdi. (13) Bade Lendühâ gelüp Abdülmuttalib'ün elinöpüp Mekke (14) halkı Lendühâ'yı görüp "Subhâna'llah insân şüretinden (15) neler halk eyler." diyüp hayrân oldılar ve Hamza'ya âferin (16) idüp hudâ ne kuvvet virmiş ki böyle divi zebûn (17) eyleyüp kendüye râm eylemişdidiler. Hele bunlardur gelüp (18) yigirmi dört biñasker bârgâhların kurup (19) Mekke şahrâsında karar eylediler. Andan Hamza kendü sarâyına [67b/1] gelüp vâlidesiyle buluşup oturup Aqlımün-ı hakim (2) gice gündüz Hamza şerbetler içürüp ve macûnlar yidirüp (3) bazı muâleceler iderdi. Birkaç gün Ârâm olundukdan (4) soñra Hamza begleri davet idüp "İy begler şimden girü (5) size icâzetdür varın herbiriñüz diyârıñuza gidin. Bu kadar yıllardur (6) her biriñüz diyârıñuzdan ayrıldıñuz. Nice hasretiñüz vardur ki (7) size muntazırdur bu kış oturak idelüm. Görelüm ben de eyülüge (8) dönersem evvel bahârda size haber şalup gine gelesiz (9) şâhdan Mihr'i taleb iderem eylükle virirse (10) hiş eger virmezse asker çeküp üzerine varup (11) her nice olmalı ise olsun." didi. Beglerde "N'ola emr (12) şahib-kırânuñ." didiler. Bade her nâm-dâr kendü tevâbiüñ olup (13) evvelâÖmer Madî üç biñaskerin

olup karındaşları (14) ile Benî-ād'a gitdi. Zül'-Humār karındaşı Bi'l-Humār-ı Mest (15) ve áaşmeşim-i Hicāzî-ı tavkı-ı garrām ve Sad-ı Vakķāş gitdiler. (16) Andan Esad-i Feyz ve Behrām ve Behmen-i Feyz'i gitdiler. Sad-ı (17) Yemenî ve Saîd-i Yemenî ve Seyf-i Züvālîz ve Numān Şāh ve oğulları (18) Kays ve Menzer ve Kahtān-ı Yemenî ve kaytān-ı Yemenî ve Muķbil-i Yekēarb (19) ve Merd- i Efgan-i Yemenî üç biñ asker ile Yemen'e gitdiler. Bade **[68a/1]** Evlād-ı ibn-i Merzubān'ı dîne davet eylediler kabūl itmedi, (2) āhîr Muķbil-i Peleng-pūş'a teslim idüp "Var bu haram-zāde-yi (3) kalana haps eyle bir hüşca gözet ayyār filān halāş (4) itmesün." didi. Muķbil-i Peleng-pūş "Hayr ola Server benüm (5) ana tedāriküm vardır." diyüp üç biñ askerinin alup (6) evladı götürüp kalasına çekilüp gitdi. Hemān Lendühā (7) on iki biñ Hind askeri ile kaldı. Mekke'de karar (8) idüp şayd-ı şikār'a meşğul oldılar. Bunlar da böyle (9) rāvi ider ammā bir gün Aklımūn-ı Hakîm Hamza'ya eyitdi: (10) "İy server, işte ben saña cümle idecek ilāçları (11) eyledüm. İmdi mādemki sen Tiryāk-ı Ekber yimeyesin ne kuvvetin (12) yirine gelür ve ne kaş kirpigin ve ne evvelki gibi hüsni cemālin (13) gelür didi. Tiryāk-ı Ekber ise Nüşirrevān hazinesinden (14) ğayrı yirde bulunmaz. İmdi tiryākı almağa bir çāre göresin (15) didi. Hamza yā nice olur şāh şimdi bize incinmişdür. (16) Hiç tiryākı virir didi. Abdülmuttalib elime düşdi buña (17) ne tedārik görsek." didi. Āhîr Ömer-i Ayyār Ayyār eyitdi: "Baña izn (18) virün varup şāhdan tiryāk alup getüreyüm." didi. (19) Hamza eyitdi: "N'ola iy yār-ı ğār var ammā bolayki iyilükle alayduñ **[68b/1]** uğurlamaya idün." didi. Ömer eyitdi: "Uğurlamam inşā'allah (2) şöyle alayum ki safā-yı hātır ile virsünler." didi. Hamza: (3) "Var imdi göreyüm seni." diyüp yol harçlıları virüp (4) gönderdiler. Ayyār-ı Cihān taban getirüp bir gün Medāyin'e (5) gelüp şüret-i tebdil idüp şāh divānına girüp (6) gördi. Kendü ālemlerinde hiç kendüleri ağızda degül (7) unutmuşlar.

Kestehüm-i Melûn Rüstem şandalyesinde (8) murâdına irüp oturmuş. Ömer gönlinden "N'ola melûnlar (9) hele Hamza iyüce olsun ben sizüñle söyleşem ."diyüp (10) Ahşama deg şabr eyledi. Çünkü ahşam (11) olduÖmer fikr idüp "Hamza baña eyelük ile iste." (12) didi. Lâkin bunlar baña eyelük ile tiryâkı virürler hemân (13) iyüsi hazîneye varup tiryâkı alup götüreyüm. Hamza (14) ne bilür maşlahat bitsün." diyüp pâk-ı hazînenüñ (15) kilidlerin açup içerü girüp mum yakup ol kadar (16) arayup karışdırdı ki uşandı. Tiryâk nâmında (17) aşla bir nesne bulmadı geldi, şabâh olduâciz (18) olup âhir çıkup gitdi. Bildi ki kaşdışakladılar. (19) Şehirden taşra çıkup bir tenhâ yire varup fikr [69a/1] idüp aceb ne yoldan bunlardan tiryâk alsan çok (2) taşavvurlar eyledi. Hiç biri kendüne râst gelmedi. Ammâ (3) birazdan gördi, köy halkışehir kimi tavuk ve kimi (4) yumurta kimi yoğurt getürür kimi odun getürür Ömer-i Ayyâr Ayyâr (5) bunları temâşâ idüp gönülden aceb şunların (6) birinüñşüretiyle varsam bir iş başara bilür miyem (7) dirken bunlar hep geçüp yol aralandı gördi eñ (8) soñra bir pîr-i fânî bir hımâra bir heybe iki cânibine dört (9) çömlek yoğurt komış kendüsi üzerine binmiş (10) deh çüş diyerek Ömer'üñ yanına uarayup kendü (11) kendüyle başladı pîrlikden şikâyete "Yâ Nâr-ı Nür bârî (12) cânım al! Ben bu derdi nice bir çekecegüm pîr oldum. (13) Dermânsız oldum." dir. Ömer bunuñ mezesinçıkıkarup (14) hâtırına bir nesne geldi hemân Ayyâr-ı Cihân hımârınuñ (15) yularından yapışupçeküp yoldan çıkardı tenhâ (16) yire koca Ömer'i görüp "İy oğul beni kanda götürürsün (17) ne istersin?" didi. Ömer eyitdi: "Hele şimdi görürsün (18) ammâ adın nedür kangı köyden olursun?" didi. (19) Ol koca eyitdi: "İşte filân köydenüm ve adum filândur. [69b/1]Ömer eyitdi: "Kaçkoyunun var?"Koca eyitdi: "Koyunum yokdur (2) ammâ birkaç inegüm vardur. Bu yoğurdı andan şağarum varır (3) yoğurdı şehirde şatup lâzım olan harcım alup (4) evime giderüm." didi. Ömer eyitdi: "Oğluñkızıñ

var mıdır? (5) koca vardır didi. Ömer "Yâ bu yoğurdu şehriñ
(6) ne cânibinde şatarsın?" Zarîf eyitdi: "Filân mahallede (7)
anda benüm yoğurdumı bilürler karşılayup gelüp alurlar." (8)
didi. Ömer buña ol kadar suâl eyledi ki koca âciz (9) olup "Nâr-
ı Nûr benden bu kadar şormaz diyüp bre ne (10) şorarsın dibine
darı mı ekersin?" didi. Ömer yine (11) şorup "Hele aşlı
vardur." diyüp harîfi cânından (12) uşandırdı. Andan kocanuñ
boğazına kemend dakup (13) "Neylersin." diyince "Nâr-ı Nûr'a
gönderirüm." diyüp boaup (14) cânuñ cehenme gönderdi andan
koca-yı şoyup (15) libâsların kendü giyüp ol kocanuñ şüretine
girüp (16) ve hımâra binüp koca-yı güm atduktan soñra şehre
doarı (17) gitdi, çünkü şehir kapusından içerü girdi (18)
hemân dostoarı Nüşirrevân'ın sarâyına çıkdı (19) koca didügi
mahalleye geldükde Ömer'e karşı gelüp yoğurt [70a/1] almak
istediler.Ömer: "Yok bugün şatmam şâha peşkeş (2) götürürüm
zirâ şahdan murâdum vardır." didi. Bunlar (3) gülüşüp "Bre deli
koca şah senüñ yoğurduñ (4) neylesün anuñ başka yoğurt-hânesi
vardur (5) kendüye maşşuş herkesüñ taâmuñ şah yir mi?" (6)
didiler. Ömer diñlemedi "Şâh benüm bu yoğurdum gibi (7)
yoğurdu kanda bulur? Benüm yoğurdum kaymaklıdur (8) ve akdur."
didi. Bunlar: "Hey bunamış koca dünyâda (9) yoğurdum karadır
var mıdır var imdi seni ol (10) kapuya bu yoğurduñ ile korlar
mı?" didiler.Ömer diñlemeyüp (11) hımâruñ sürüp şahuñ divan-hâne
kapusına (12) varup hımârından inüp kapuya vardukda bevvâblar da
(13) bu koca-yı bilürlerdi "Bunun yoğurdu iyüdür." (14) diyüp
hemân karşı gelüp "Behey koca baba getür." diyüp (15) her biri
bir çömlek yakaladı Ömer feryâd idüp "Bre (16) ben bugün bu
yoğurdu şatmam şâha armağan götürürüm (17) zirâ şahdan murâdum
yiri vardır." didi. Bevvâblarına (18) söyler bu bunamış koca
şahdan muraduñ var (19) ise bir arzuhâl şun seni ber-murâd ider
yohsa [70b/1]şahuñ siz aşlı fakîre ne ihtiyâcı vardır." didiler.
(2) Ömer: "Yokşâh böyle yoğurdu kanda bulur. Bu köy (3)

yoğurdıdır, armağan olunca baña istedigün virür.” didi. (4) Bevvāblar da diñlemeyüp yoğurdu yimege başladılar. “Hāy (5) şaşkın koca işte biz saña iki kat bahāsın (6) virirüz.” didiler. Ömer feryād idüp hemān divān- (8) hāneye doğru “İy şāh- iāleminüñkapuñda böyle (9) zulm olduğdan soñra biz kanda varalum.” diyüp yürüdükde (10) bevvāblar şaşdılar. “Bre şuş gel al yoğurduñ civān-ı (11) merg ol geçdüñ senüñ yoğurdundan şāh işidünce (12) olursa bize ğazab ider.” didiler. Meger dört çömlek (13) yoğurduñ ikisini yidiler. İkisi dahıtururdu (14) eline virdiler. Bir avuç akçede virüp “kuşşamaña (15) itme ayıbdü.”r didiler. Ömer akçe-yi alup ol iki (16) çömlek yoğurdu da alup heybesin omuzına (17) urup şamaña ile ağlayurak divān- hāneye girüp (18) her gören “Bre n’olduñ derd-mend saña kim zulm eyledi.” (19) dirlerdi. Ömer dahı pek çağırırdu eyitdi: “Nüşirrevān-ı (20) ādil kanāısidur baña gösterüñ benüm hayfımı diñlesün.” [71a/1] dirdi. Bunlar “Aceb şol fakire ne zulm itdiler ola (2) böyle feryād iderler.” dirlerdi. Hāy Nüşirrevān dahı Ömer’üñ (3) feryāduñ işidüp “Bre nedür getürüñ görelüm.” didükde (4) Ömer’i şāhuñöñine getürdiler. Şāh nazar idüp (5) gördi bir köylükocasıkış kirpik ağarmış (6) ayağından çarık ve başında pāre pāre bir külāh baş (7) ditrer ayak ditrer omuzında bir heybe iki elinde iki (8) çömlek bir hımāruñ yuların ardından beline bağlanmış (9) feryād iderek şāhuñkarşusına geldi şāh (10) bunu bu şüretde görüp “Bre n’olduñ iy bi-çāre çāk (11) Bu kadar zulm kimden gördün? Söyle hakkından gelelüm.” (12) didükde Ömer eyitdi: “İy şehriyar, ben kuluñ filān köyde (13) olurum. Birkaç ineklerüm vardır anların südü yoğurdu (14) ile geçinirüm her gün bu şehre getürüp şatup (15) zahırecek alup obama giderüm devām-ı devletine duā (16) iderüm. Ammāömrümde dār-ı dünyā’da bir oğul yetiştirdüm. (17) Yigirmi beş yaşında andan ğayrı bir oğlum dahı (18) yokdur dün tağda odun keserken yılan şokdı. (19) Buña tiryāk-ı ekber olmazsa

ölür didiler. Cān başuma [71b/1]şıçradı tiryākı kanda bulurām
diyü suāl eyledüm. Hālā (2) yedi iklīmşāhı Nūşirrevān da
bulunur. Ğayrı yirde bulunmaz (3) didiler. Ben de sulţānuma boş
varmayayum diyü dört (4) çömlek kaymakluca yoğurd yayup
getürdüm. Sarāy (5) kapusından kapucılar zulm ile elümden alup
akçesin (6) virdiler. Andan kaymaklı yoğurd idi."didi.Şāh, (7)
Bahtek'e bakup "Ne dirsın?" didi. Bahtek de omuz şıkdı, (8)
bir uğurdan virme de diyemedi. ZırāÖmer'ün feryād-ı (9) fiğānuñ
görüp terahhüm eyledi döndişāh eyitdi: (10) "İy pır tiryāk
olmaklāzım degül elbette saña ğayrı macūn (11) virsünler. Şimdi
kimseye tiryāk virmeyüz zırā (12) ğayrı aşlı vardır." didi. Ömer
feryād idüp yüzün (13) yire sürüp "İy şāh-ı ādil öyle dime
benüm ömrüm (14) hāşl-ı evlādumdur. Baña sağlık virin tiryāk-ı
ekber olmaz (15) ise ölür didi. İmdi kerem eyelük yok demek
diyüp (16) zārılık idüp Nār-ı Nūr aşkına olsun ben çok (17)
istemem hemān bir miqdār didiler. Ol kadar isterüm." diyüp (18)
ol kadar ağladı ki ehl-i divānıñ cümlesi Ömer Ayyār'a (19) üzi
göyünüp aña acıdılar. Derd-mend koca oğlını [72a/1] ne aceb sür
diyüp hattā Bahtek-i bî-din bile Ömer'ün (2) hāline merhamet
idüp bile ağladı eyitdi: "Şāhum (3) neylesün gerek bir pirdür.
Ancak Nār-ı Nūr bunuñ göz (4) yaşıyla bizi yarlığaya." didi.
Andan şāh meger tiryāk (5) olan şandüğün miftāhuñ kendü tācında
şaklayup (6) kimseye inanmazdı. Miftāhı tācından çıkarup (7)
Bahtek'e virdi. Andan hālı Hürmüz-i tādār'ı davet (8) idüp
"Varın ikiñüz filān şandığı açup bir miqdār (9) bir miākāl tiryāk
alup getürün bu adama virelüm." didi. Ömer (10) işidüp "Bir
miākāl ne kadardur şol heybem tolar mı (11) kerem idün az virmeñ
korqaram yitişmez." didi. Bunlar gülüşüp (12) "Behey derd-mend
senün heybeñtolusı şāh'ün (13) hazinesinde bile bu kadar bir
miskāl saña yiter artık neylersin?" (14) didiler. Ömer eyitdi:
"Hiş siz bilürsüz ammā miskāl ne kadardur?(15) Bir miqdār var
mıdır zırā baña bir miqdār gerekdür." didi. Bunlar (16) "Hey

oàuz koca olur daħı ne miskāl ve ne miqdār bilür (17) elem çekme bir miqdār virirler." didiler. Ammahāce-i dānāÖmer'üñ (18) çokçok ikdām eyledüğinden "Bre şol Ömer-i Ayyār èAyyār olmasun?" (19) diyüp dikkat ile nazar idüp gördi tahkikÖmer-iAyyār Ayyār'dur. [72b/1] Tahsîn idüp "Hāy nā-bekār-ı ayyār ne dirsin şunuñ (2) kalleşliğine." didi. Bu taraftan Bahtek ile Hürmüz-i meztācdār (3) hazîne varup şandığı açup Hürmüz tiryākı çıkardı. (4) Bahtek ü zinā ile bir miâkāl tartıp bakı kalanuñ (5) yine yirine koyup kilidleyüp yine şāh huzūrına (6) geldiler. Nüşirrevān işāret eyledi virüñ diyü. Ömer'e (7) tiryākı virdiler ayyār-ı cihān tiryākı alup yine tecāhül (8) yüzinden "İy şāh-ı ālem bu nedür kanı azdur bārî şu (9) çömlegi doldıruñ."didi.Bunlar gülüşüp "Yürî var (10) bu saña yiter, hemān tiz yitişölmeden." didiler. Ömer: "Nār-ı Nūr (11) sizden hüşnüd olsun." diyüp duēalar iderek (12) çıkup gittiler. Andan Ayyār-ı Cihān ol gün ahşam (13) olunca Medāyin şehrin temāşā eyledi. Çünkü ahşam (14) oldu Ömer, Hāce-i ālem, Bezer-i Cuħur'uñ sarāyına gelüp (15) buluşup hāl Hatır şorişdılar. Hāce "YāÖmer (16) hüş geldüñ oğlum, Hamza'nuñhāli nicedür eyüce (17) oldu mı?" didi. Ömer eyitdi: "El'hamdüli-llāh-i teālāyüce (18) oldu ammākuvvet ve cemāli daħı yirine gelmedi şimdi (19) tiryākılazım olup geldüm ammā bilmem nice oluruz. Şāhdan [73a/1] bārî siz bir hāl eyleseñüz." didi. Hāce bilmezlikden gelüp (2) "İy ayyār erkence gelmedüñ. Bugün bir köylünüñ oğlını (3) yılan şokmış. Şāhdan geldi tiryāk aldı. Sen (4) ana rāst geleydüñ elinden alırduñ." didi. Ömer gülüp (5) "İy Hāce, nice şol Zarāfeti begendüñ mi eyü yoğurt (6) şatmadum mı?" didi. Hāce: "Áferîn yāÖmer, eyü şatduñ (7) ve hem eyüayyārluķ eyledüñ. Bahtek-i harām-zāde bile (8) aldandı. Ammā ben tıydum kışsa-yı açmaz koyup seyrim (9) çaldum." didi. Ömer eyitdi: "İy dānā-ı rüzgār hele ne (10) hāl ise tiryākı aldum ammākı az virdiler. Bilmem kifāyet (11) ider mi?"Hāce

eyitdi: "Zarūretde yiter ammā ben de de vardur (12) bir miāḳāl
çouḡ daḡı yaşaḳ olmazdan evvel belki lāzım (13) ola diyüp alup
şaḳlamışdum anı da saña vireyüm." didi. (14) Ömer duālar idüp
"İy akıl-ı rūzgār (15) senüñ bu ālem kemāline evvelden her işin
soñın fikr (16) idüp aña göre tedbır ve tedārik görürsün."
didi. (17) Bunlar bu muşāḡabetde iken ḡācenüñ ḡapusu uruldı.
(18) Hāce görün diyince varup gördiler."Şāhuñ oḡlı (19) Hürmüz-
i tācdār'dur." didiler. "N'ola aşlı?" diyüp Ömer'i [73b/1]
perde ardına şaḳladı. Andan şehzāde-yi ḡarşuladı iki (2)
ḡizmetḡār ile gelüp şadra geçürdi, sükker-işerbetler (3)
içildükden soñra "İy şehzāde-yi Civān-baḡt ḡiş (4) geldiñüz
nedür aşlı böyle bi-vaḡt gelmeden murādiñüz (5) n'ola buyur
ḡizmetde olalalum." didi. Hürmüz eyitdi: (6) "İy Hāce, bugün
ḡāzineden tiryāk ḡıḡarurken bir (7) miḡdār tiryāk aldum al sen
de ḡursun eger Ömer (8) gelürse viresin Hamza-yı bā-şafāya
götürsün ol (9) dilāvere yazuḡdur şöyle bir derde uğrayup
rencūr (10) oldu. Bolaykim eyü olaydı, aceb göñlüm sevdi. Şu
(11) dilāveri." didükde Hāce: "Ber-ḡudār ol oḡul iy şehzāde (12)
eyü itmişsin. İşte Ömer-i Ayyār Ayyār daḡı bundandır." (13)
didükde Ömer perde ardından ḡıḡup Hürmüz'e bulışup (14) ḡāl
ḡāḡır şorişdılar. Hürmüz, Hamza-yı suāl eyledi. (15) Ömer de
duā idüp "İy şehzāde-i Civān-baḡt, Hamza, (16) Lendühā elinde
çokarbeler yiyüp ve zehirden çok (17) dertler çekdi ammā hele
şimdi eyücedür tiryāk (18) yidükde evvelkiden yek olur." didi.
Hürmüz, Lendühā'nuñ (19) vaşfuñ işidüp ḡayrān oldu. "Bunda gelse
görsen [74a/1] görsek." didi. Andan Hürmüz götürdüḡi bir miāḳāl
tiryākı ve (2) Hāce de bir miāḳāl virdi üç miāḳāl tiryāk oldu.
(3) Andan ol gice Ömer'i vāfir zıyāfet idüp andan Hāce (4) ve
Hürmüz Ömer'e vāfir filorivirdi ve bir muḡabbet-nāme (5) yazup
Hamza'ya gönderüp Hürmüz yine maḡāmına gitdi. (6) Ömer de ol
gice ḡāce ile şoḡbet idüp şabāḡ (7) olduḡda Hāce'ye vedā idüp
andan yolına revāne (8) olup gitdi. Birgün Mekke'ye gelüp

Hamza'ya ve Abdülmüttalib'e (9) buluşup tiryākı teslim eyledi ve nice aldığı hikāye (10) eyledi. Bunlar gülmeden bayıldılar andan Hāce'nün ve (11) Hürmüz'ün selāmuñdegirüp nāmesin virdi. Hamza (12) okıdı kendüye vāfir arz-ı muḥabbetler eylemiş şükr sağlıāa (13) "İy server hemān eyüce olup yine bunda gelmege say-ı (14) ikdām eyleyesin." demiş. Hamza tamām safā eyledi. Andan (15) Aqlimün-ıHākim gelüp ol tiryākın kimün tedric ile (16) yidirüp kimin de göydesine sürdi. Hamza'nun bir kat (17) derisi daḥı başdan başa şoyulup altından (18) beyāz derisi bitüp bedeni pāk şoyulmuş yumurṭaya (19) döndi. Daḥı günden güne reng-i rūy gelüp kaş [74b/1] kirpik bitüp kuvveti gelmege başladı. Üç dört aya dek (2) tamām ḥüsn-i cemāli yirine gelüp evvelkinden beşkat (3) şüret bağladı ki gören cemāl-i kemāline ḥayrān olurdu. (4) Ve kuvveti evvelkinden pek mertebe ziyāde oldu. Andan (5) Lendühā ve Ömer-i ḥicān bahādurları ile atlara binüp (6) şikāra ve ayş u işrete ve bizüm safāya başladılar. (7) Pes Abdülmüttalib vesāir dostları Hamza'nun bu (8) Hālin görüp şükr-i yezdān iderlerdi. Çünkü bu ḥaber (9) cümleden evvel Ömer Madî'ye irişdi. Hamza tamāmşihhat (10) buldı. Mekke şahrālarına şayd u şikār idüp aceb (11) şevketivar didiler. Ömer Madî şād olup hemāñkabile-yi (12) Benî-ād dilāverlerin cem idüp vālidesi Ādiye (13) Bānū'ya vedā idüp kandasın Hamza diyüp revāne (14) oldu. Birgün Mekke'ye gelüp Hamza'ya ḥaber oldu. Ömer Madî (15) geldi diyü Emîr-i Merdān daḥıkarşu çıkup yārānıyla (16) ve Ömer Madî ile buluşup görüşüp ḥāl ḥātır şorişdılar. (17) Anlarda Mekke şahrāsına bārgāhların kurup karar (18) eylediler. Bir birine azim ziyāfetler idüp Hamza'nun (19) şihhat buldığına azim āenākār idüp evvel bahāra degin [75a/1] ayş u işret veşayd-ışikāra meşgūl oldılar. Rāvi (2) ider birgün Emîr-i Merdān ve Lendühāibn-i Sadān ve Ömer Madî (3) şikāra çıkmışlardı. Üçü at başı berāber Server-i (4) Cihānün sağ yanında Lendühāşol yanında Ömer Madî (5) muşāḥabet

idüp giderlerdi. Hamza'nun göñline bu geldi ki (6) bir zamān Ömer Madî-yi bir depme ile yıkdum ve Lendühā (7) İbn-i Sadān'ı bu kadar kıdd u kāmēt ile üzerinde olan (8) cebe ve cevşeni vesa'ir ālāt-ıharbiyle yirden kopup (9) kolunuñüzlerine aldum. Şimdi ise bir buçuk yıldur (10) hastalıklar çekdüm. aceb yine evvelki kuvvetüm yirine geldi mi (11) yoħsa gelmedi mi diyüp düşündi. Bārî kendümi (12) tecrübe ideyüm diyüp sağ eliyle Lendühā kemerine yapışdı.(13) "Yā Lendühā bir zamān Hindistān da senüñle ne marekeler (14) eyledük." didi. Lendühā: "Evet yā bilmezmiyüm şahib-kırāna kimler (15) hā'il olur?" didükde Ömer Madî'nün dahı kemerine yapışup (16) "YāÖmer Madî kabîle-yi Benî-ād öñinde senüñle dahı eyü (17) kütürdiler eyledük idi aceb benüm ol kuvvetüm yirine (18) geldi mi ola." didükde bunlar eyitdiler: Bilmeyüz gelmişdür, zirā (19) mizācınıñuz düzeldi." didükde Hamza bir kerre yā mabūd-ı bi-hemtā[75b/1] diyüp añsızın şöyle zor eyledi ki ikisini birden iki (2) kolunuñüzlerine aldı ve gine atlarınıñ üzerlerine kodı. (3) Lendühā bu hāli görüp eyitdi: "İy server benüm hod Hind de (4) tamām ırzum yıkmışduñ yā bunda tekrār böyle eylemek (5) neden iktizā eyledi. Bu kulıñuzdan ne cürm şadur oldu." (6) didi. Ömer Madî bir yañadan "İy birāder göñlüm bulandırduñ (7) bundan muraduñ nedür?" didi. Hamza eyitdi: "İy dilāverler (8) hātırınıñuza bir nesne gelmesün bu kadar zehir içüp hastalıklar (9) çektüüm kuvvetüm yirine geldi mi deyü imtiħān eyledüm." didi.Ömer Madî'yi (10) "Pöh āferin bizümle bulduñ imtiħān idecek adamuñ (11) yidügin burnından getürürsün." diyüp biraz lāṭife eylediler. (12) Andan Hamza şād olup "El'hamdüli-llāh kuvvetüm yirine gelmiş. İmdi (13) hemān şah Nüşirrevān'dan varup Mihr-i Nigār'ı taleb idelüm. (14) Eyülik ile olmaz ise arben almaqlāzım olmuşdur." didi. (15) Lendühā ve Ömer Madî maķūldur "N'ola hemān tedārik görüp (16) gidelüm." didiler. Andan Ömer'e bakup "İy ayyār var sen beglere (17) haber viresüñ

bizümle seferden hazz idenler gelsünler." didükde (18) Ömer-i Ayyār Ayyār: "N'ola" diyüp taban götürüp revāne oldu. Birkaç (19) gün içinde cümlesüñ dolaşup haber viridi. Evvel [76a/1]bahār olunca beglerine gelüp yigirmi dört biñ asker cem (2) olup Mekke şahrāsında konup karar eylediler. Andan müşāvere (3) idüp "Hemān kalkup gidelüm mi yoḥsa evvel nāme mi (4) göndirelüm." didükde Ömer Madî eyitdi: "Ne haber göndirürsün (5) hemān gidelüm." didi. Gitmege tedārike başladılar. Ol maḥalde Aklımün-ı (6) Hakim Hamza'dan icāzet istedi. "Şimden girü hizmet (7) tamām oldu. Ben de varup evümegideyüm āḥir Ömer-i māder evlādum (8) yanında olayum." didi. Hamza: "N'ola maèküldür var saḡlıḡla (9) El'hamdüli-llāh şimden girü şihhat buldum. Haḡ Teālā saña da (10) ecirler vire bizüm zahmetimüz çekdüñ." diyüp buña vāfir Rüm (11) yādigārları baḡışladı. Ol daḡıḡanı olup yol tedārikin (12) görüp Çıybūr Şāh'a de nāme yazupAklımün-ı (13) Hakim'e virüp vilāyetine gönderdiler. Birgün Hicāz ve Yemen (14) dilāveriyle Beni-ād bahādırlarıyla Merd-i Efgān-ı Yemeni Şāh Merdān'uañ (15) bārgāhların kaldırup ardınca Ömer Madî beşkarındaşı (16) ile ser-asker pāyesinde kalkup andan ser-kaḡplān yirine (17) Lendühā vesāir asker Hamza-yı ortaya alup şehr-i Mekke'den (18) kalkup ḡandasınşehr-i Medāyin Şāh Nūşirrevān diyüp (19) yola revāne olup çekilüp gitdiler. Birgün Meyşe-yi Feyza [76b/1] yetişüp ol maḡāmda birkaç gün ārām eylediler. Zirāāb hevāsı (2) lātif işretgāhiçok ve şikārı bol yirlerdür. Zirā Rüstem (3) dāsitān eker ḡodiāi maḡāmdur muḡaddemā bunuñ vaşfı beyān (4) olınmışdur ve yine Esad-i Feyzi karındaşlarıyla dāmen der-miyān (5) idüp Hamza'ya āli ziyāfetler eyledi. Emir-i Merdān: "İy begler, (6) çünkü bunda birkaç gün ārām itmek lāzum geldi benüm murādum (7) şāh Nūşirrevāna nāme göndermekdür. Ol da aḡāh olsun (8) yine geldigimüz bilsün belki añsızdan varınca hāy bunlar benümle (9) cenge gelmişlerdür." diyüp ol da ceng murād ide aramıza (10)

kıllıç düşüp dibelük adāvete bāis ola ortalık uzayup (11) yine murādımız el virmeye eyü olmaz huşūşa bu kadar nān nemek (12) yidük ve ihsānuñ gördük bir uğurdan bir kız hātrı (13) için yüzine karşıklıççekmek merdlük degüldür hele (14) ben inşāf görmem siz ne dirsiz?" didi. Cümle begler duā (15) idüp eyitdiler: "Yāşāhib-kırān hezārāferin izānına eyü tedbir (16) eylediñüz size lāyık olanda budur eger ol cānibden bir miqdār (17) cefā dahı olursa teħammül itmek gereksiz zirā bu kadar eylüge biraz (18) kemlükde olursa hāzm olmağ gerekdürhuşūşa şāhuñ (19) bundan belki haberi yoğdur munāfıklar hasedinden böyle fitne [77a/1]kaynadurlar ki arañuza adāvet düşüp seyriñüz çalarlar." didiler. (2) Server-iālem kendü eliyle bir nāme yazup mührüñ urup Ömer'e (3) "İy yār-ı āār bu nāme-yi şāha sen götürür misin yoğsa (4) ğayrı adam gönderelüm mi?" didi. Ömer-i Ayyār Ayyār yirinden şıçrayup "Yā (5) şāhib-kırān ben var iken kimi göndürürsin evvelāşimdi varup (6) Bahtek'e tiryāk virdigi eyüligi ögüp bağ kināyecekler (7) idüp hānde yüzinden cefā itsem gerekdür ve şāhdan kendü (8) ikrārı üzre ben de temessüki vardur. Her kaçan Hamza nāmesiyle (9) gelesin saña biñ altun ve bir hilat bir afitāba ve bir (10) hānçer virecekdür." didi. Hamza gülüp "Yā virmezse nice (11) idersin? didi. Ömer: "Virmezse ben anlardan güciyle (12) almasında bilürüm cānı varsa virmesünler." didi. (13) Hamza: "Yüri imdi göreyüm bize cevāb getür." didi. Ömer: (14) "Pür-çeşm." diyüp nāme-yi alup kendüçadırna gelüp (15) giyinüp kuşandışākirdlerinden on dāne ayyār (16) alup andan taban götürüp şehri Medāyin'e geldiler, hemān (17) dostoğrişāhuñ divān-hānesine gelüp (18) bevvāblara tiz oluñ şāha arz idüñ Hamza'dan elçi geldi (19) didükde, bevvāblar Ömer'i bilüp "İy ayyār nedür aşlı Hamza şaāalddı mı?" [77b/1] didi. Ömer: "Belı şāha haber virüñ nāmem var." didi. Bevvāblar içerü (2) girüp kapucılar ketħudāsı Zermeyān ağaya haber virdiler. (3) Ol da şāha girüp duālar idüp "İy şāh-

1âlem, Ömer (4) geldi. Hamza'dan elçilige geldüm dir. Ne emr idersiñüz?" didükde (5) Nüşirrevân: "Getürüñ görelüm, ne ister ola." didi. Bahtek: "Bellü yâ (6) tiryâk ister, şaķın virme eger şıhhat bulursa yine Mihr'i (7) ister tek tırmaz arada fesâd olur. Evlâd-ı ibn-i Merzubân (8) gibi pâdişâhızâyieyledi." didi. Bevvâblar eyitdi: "Hamza (9) şıhhat bulmuş ve hâlâ Meyşe-yi Feyza'da imiş anda gelüp (10) Ömer'i oradan göndermiş." didiler. Bu kerre bunlar bekleyüp (11) "Bre gerçek mi ola Ömer'üñ yalanı olmaya şâyed aşlı yokdur. (12) Ola hele varın götürüñ görelüm ne söyler? didiler. Bevvâblar (13) gelüp Ömer'üñ önüne düşüp içerü getürdiler. Şâh ve Bahtek (14) gördi ki Ömer-i Ayyâr Ayyâr kendüye zînet virüp Hâce-yi Dâna'nuñ (15) virdigi yedi kat kerrâke giyüp başına bir afitâba hançerlerin (16) daķınup teber pādüpāomuzında şöyle kim kaşd eylese felegin (17) çenberinden geçer on dâne ayyâr kafâsında teber ber-düş (18) olup kafâ-dâr ve hevâdâr olup tırdılar hemân ilerü gelüp (19) Ömer-i Ayyâr Ayyâr şâha bir medh okıyup nâme-yi öpüp taht **[78a/1]** kenârında kodı andan eyitdi: "İy şâh-1âlem oğluñ Hamza-yı (2) şahib-ķırân size selâm duâlar eyledi, bu nâme-yi muhabbet (3) Ākârı gönderdi ve yine cevâb istedi." didi. Şâh (4) işâret eyledi Ömer'üñ altına bir şandelyekodılar geçüp (5) oturdı. Eline şerbet virdiler içdi andan şâh nâme-yi (6) açup Hâce'nüñ eline virdi, Hâce-yi Dâna ayaküzre (7) tırup bülend âvâz ile okıdı: "Evvelinde Haķ teâlâ-yı (8) medh idüp dimiş ki ser-nâme-yi be-nâm-ı hudâ ki oldur (9) kâdir hayy-i tuvâna benüm katumdan ki Hamza ibn-i Abdülmuttalib (10) sen ki yedi iķlîm şâhı Nüşirrevân'sın nâme-yi (11) muhabbet ââarum, saña vaşıl olinca malûm ola ki bu ķulını (12) diyâr-ı Hind'e Lendühâ cengine gönderüp baède ardumca (13) Kestehüm didükleri harâm-zâde-yi baż munâfıķlar söziyle (14) imdâda göndermişsiz, sizüñşuçıñuz ve haberiñüz yokdur. (15) Ammâ ol lain baña câriye eliyle bâdeye zehirķatup (16) içürüp az kaldıöle yazdum hele el-ħamdüli-llâh

dağı (17) ecelimüz yokımuş ölmedümve Lendühā'nuñ başın Mihr
içün (18) şirbehā itmiş idiñüz ben bend zencire urup kafese
(19) koyup göydesin.. Fazıl'a getürdüm bunda geldükde meger
bizi **[78b/1]** yine dostlarımız size öldi diyü size yañlış
añladup (2) Mihr-i Niğār'ı Evlād-ı ibn-i Merzubān'a virmişler.
Biz de yolda (3) rāst gelüp benüm ise dağı dermānum yoğıdı
zehirüñ (4) arbından bu hāl gücüme gelüp gördüm siz ahdıñuz
bozmışsınız. (5) Ben de Lendühā'yışalı virdüm evlādıtutup Mihr-i
Niğār'ı baña (6) getürdi cümle askerın tağıtdı. Mihr ise beni
ol hālde (7) görüp begenmedi çıkup sizüñ cānibiñüze gitdi. Biz
de māni (8) olmaduk yine her kaçan ise bizümdür ve hem şahuñ
rızsası (9) olmağ gerekdür diyü açmaz kodum ondan Mekke'ye varup
Ömer'i (10) size tiryāk viresiz deyü gönderdüm devletiñüz dāim
olsun. (11) Hele virmişsiz yiyüp hüsn-i cemālüm yirine gelüp
kuvvetüm evvelkinden (12) çok mertebe-i ziyāde oldı hālāhizmet-i
āliyeñüze geldüm ve (13) Lendühā'yı getürdim huzūr şerifiñüze
varalum mı emriñüz nedür anda (14) varan ayyārum ile cevāb
gönderesiz." dimiş.Şāh, gāh (15) kızardı ve gāh bozardı hemān
Bahtek тұramayup "YāÖmer sen (16) bunda ne zamān geldüñ ve saña
tiryākı kim virdi yoğsa (17) Hāce mi virdi?" didi. Ömer eyitdi:
"Şāh buyurdı, sen (18) şehzāde ile varup hazineden çıkarup
getürüp (19) virdiñüz." didükde Bahtek тұydı, kıssa-yı göñlinden
eyitdi: **[79a/1]**"Hāy nā-bekār Nār-ı Nūr hışmı ol köylüşüretinde
gelen tahkik (2) bu imiş." diyüp döndi. "İy ayyār yoğsa yoğurtcı
(3) koca sen miydüñ?" didi.Ömer: saklıāla bilme belı (4) iy
hāce-i Bahtek ben idüm, oğlumı yılan şokdı (5) idi ben de
geldüm istedüm siz de virdiñüz." didi. Bahtek (6) başınşalup
"İy uğr-ı taaccüb beni aldaduñ ne idi (7) ol feryāduñ ben
gerçek şandum. Merhamet eyledüm hele yuri (8) bu da bize bir
evreng olsun." didi. Ehl-i divān bu ahvāli (9) bilüp Ömer'üñ ol
hilesine engüşt ber-dehān idüp (10) hayrān olup kaldılar. Cümle
bildiler ki Hamza tiryāk yiyüp (11) şihhat bulmuş, Nüşirrevān

vüzerāsına bakup "Şimdi niçe (12) olur, ol dilāverüñ yüzine niçe bakaruz? Beni hālime komayup (13) azdurdıñuz bir zamān ol bizi Hişām gibi cabbāruñ pençe-yi (14) kahrından kırtarup giden mālimumuzı bî-kuşūr alup (15) ziyādesiyle bize gönderdi. Şimdi yine Lendühā gibi (16) adam ejderhāsın bende çeküp getüre pes cihān da bu (17) eyüligi kim kime eylemişdür. Ol bize böyle eylükler eyleye de (18) biz aña kemlük ideyüz." didi. Bahtek-i harāmzāde söyleyem şandı. (19) "Şāhum Kestehüm kuluñuz da Mülk-i Pehrām-Kürd Haķan'ı [79b/1] getür diye niçün aña iltifāt itmezsın hemān Hamza-yı medh idersin." (2) didükde Nūşirrevān gazaba gelüp "İy kör laèin heb senden (3) oldu ol bizden imdād istemedi yāne lāzım idi ol (4) şıñaruñpelidi gönderüp şeytānlıķögredirsın (5) hemān tut dilini otur yirinde yoħsa şimdi emr (6) iderüm başını keserler." didi. Bahtek gördi olmaz artık (7) söylemedi andan Hāce eyitdi: "Öyle olur şāhum (8) elem çekme Hamza bir deryādil kimesnedür. Hemān ol server'i (9) davet eyle gelsın Mihr-i Nigār'ı vir ğavġalıkkalksun her (10) kanda bir Lendühā gibi hışm Zuhūr iderse aña gönder haķķından (11) gelsün sen de hużūr eyle." didi Şāh eyitdi: "YāHāce, (12) söz senüñdür ben senüñ sözün tutmayup bu kör lain (13) Bahtek sözine uyduġum için böyle her yirde hicāb (14) çekerüm." didi. Andan Ömer'e tayin olunan cāizesin (15) virüp ol bir ayyārlara da hil'atlar giydürdiler. Şāh (16) eyitdi: "YāÖmer var imdi benden oġlum Hamza'ya selām (17) eyle şafā geldi hemān gelsün yirü işte bildüñ ki benüm (18) bu işlerden haberüm yokdur. Bir alāy hasūdlar katına kaynadup (19) olmaz işler itmişler." didi. Ömer: "N'ola emr şehriyāruñ." [80a/1] diyüp selāmlayup çıkup gitdi. Hamza'ya gelüp şāhuñ (2) selāmuñ degürüp cümle cevābların beyān eyledi. Emir-i Arab (3) haôô idüp ol aradan kalkup cānān ellerin arzulayup (4) çekildiler. Rāvi ider Nūşirrevān Ömer-i Ayyār Ayyār gitdükden (5) soñra aħşam olduķda harem hāşına girüp Mihr'i (6) yanına getürdüp "İy bahtsız kız Hamza sağ olmiş,

(7) bugün Ömer-i Ayyār Ayyār elçilik ile geldi tahkik gördüğün
(8) Hamza imiş geçende Ömer gelüp bizden Zarāfetle tiryāk-ı (9)
ekber aldı. Şimdi Hamza eyü olmuş, yine hüsni cemāli (10)
yirine gelmiş. Evvelkinden yek olmuşşimdi ne senüñ (11) ve
benüm ol dilāverüñ yüzine bakmağa yüzümüz kalmadı." (12) didi.
Mihr-i Nigār atasından hicāb idüp hiç söz söylemedi. (13) Ammā
gönlinden itdüğü "İşte peşimān oldı taaccüb hatā (14) itdüm hele
birkaç gün yanında turup ahvāline muṭṭalı (15) olmağ gerek idüm."
didi. Yine aşú ateşi derūnından berķ (16) urup alevlendi. Gice
gündüz fikr iderdi ki Hamza ile (17) nice barışırım ve
bulışdukda ne cevāb vire şāh yine (18) böyle Hamza'dan hicābda
kaldılar bunlar işte bu hālde (19) ammā Bahtek-i Pelidüñ ise
yine yüreginde hased ateşi [80b/1]tutuşup niçe idecegin
bilmezdi. Birgün Emir-i Merdān şehr-i (2) Medāyin'e yakın
geldükde şāha haber oldı ki "Yarın Hamza (3) cümle askeriyle
gelür." didiler. Nüşirrevān ayān-ı eşraf (4) ve muşāhibleriyle
şehrden taşra çıkup bir yüksek yirde (5) sāyeban kurdırup seyre
turdılar ve şehrde ne kadar (6) büyük küçük varsa temāşaya
çıkdılar gerçi Hamza-yı (7) bilürler idi ki niçe erdür ammā
Lendühā'yı daḥı görmediler. (8) "Görelüm naşıl erdür." dirlendi.
Öteden Emir-i Merdān (9) askeriñzinet ve tertib idüp alāyın
düzüp evvelā (10) askerin öñince Ömer Madī geçüp şāhib-kırānuñ
(11) bārgāhlarınkurup karar eyledi anuñ ardınca cümle (12) asker
bölük bölük gelüp geçdiler. Çünkü server-i ālem (13) yakın
gelüp gördi şāh kendüsin temāşaya çıkmışlar. (14) Hemān
hanuñişhāk'a mahmūz urup elinde olan nize-yi (15) yire tayayup
bir yol at koparup yiri ikinci şapanıgibi (16) yarup
tāşahuñturdığı yire degin sürdi. (17) Şāh vesāiri Hamza'nuñ bu
kuvvetin görüp hayrān (18) oldılar. Hamza geçince ardınca
Lendühāİbn-i Sadān bir kara (19) tağ gibi file süvār olup
omuzunda bir gürz mānend kūh-ı [81a/1] elbürz kendüñ hūn
göydesi bir kara tağ gibidür. Seccān-ı (2) El'hallāk-ı Medāyin

halkı Lendühā'yı bu heybette görüp aklıları (3) gidüp hayrān oldılar. "Bre bre bu div ile adam nice cenk (4) idebilür." didiler. İdrakiolanlar aňladılar ki (5) Hamza ne mertebe kuvvete mālīkdür ve ne mertebe erligi olduĝuñ (6) Bahtek, Lendühā'yı görüp havf idüp övdi şayda yezid-i (7) Kestehüm yanında idi. "İy dilāver şimdi Hamza bunuñla (8) ĥasmāne ceng idüp zorbāzū ile böyle bir dīve (9) ĝalebe idüp ele getürdi mi?" didi. Kestehüm: "Belī Hamza böyle (10) bir adam ejderhasıyla kırk gün kelle bir kelle ceng idüp (11) başup bende çekdi ben de ol gice zehiri içürdüm. Ammā (12) Ne fāide işte olmadı. Yine sağ u sālīm geldi." didi. (13) Andan bunlardur kalkup şehre taĝıldılar. Şāh sarāyına (14) geldi meger Mihr daĥı tāc-ĥāne üzerinden temāşā ider (15) idi. Hamza-yı ve Lendühā'yı görüp aşkı tazelendi. "Hey (16) diriĝ ben nevar idi şabr itmeyüp yañıldum. Bir daĥı ol (17) dilāverüñ yüzine nice bakarum." didi. El-kıssa Hamza'dur ol (18) gün begleriyle bārgāhlarında konup karar eylediler. İki gün (19) oturup şāha ve bellü vezīrlere ve beglerine Hind[81b/1] tuĥfelerinden armaĝanlar düzüp andan şāhuñ divānına (2) geldiler ammā Lendühā'yı getürmeyüp bārgāhda kodı çünki (3) divān-ışāha gelüp şāhla ve ĝayrılar ile bulısup (4) görışdi hāl ĥatır şorişdılar andan server-i cihān (5)şāha heddiyesin çeküp Hind yādigārlarından (6) ūd-ıanber ve darçın karanfıl zencebil ve esbāba müteallik (7) dülbend vesāirkumaşlar dürlü tefārik tuĥfeler, şāha (8) başka oĝullarına başka Mihr'e vālidesine başka Hāce'ye (9) var āayāvezire vesāir vüzerāya ve Bahtek-i Lain'e ve Kestehüm (10) melūna her birine hāllu hālince boş komayup mahrüm (11) kimse kalmadı. Hasūdlar Ĥamza'nuñ bu seĥāsına hayrān (12) olup taaccüb iderlerdi bu seĥası erliginden (13) ziyādedür anuñ çün buña ĝalebe kimse idemez dirlerdi. (14) Bahtek-i Pelid ise Ĥamza'nuñ öñinde munāfık-āne yüzine (15) gülüp elin ayāĝın öpmek isterdi. "İy dilaver, ĥōş (16)

geldüñşafā geldüñ yüzimüz başa geldüñ cemāline müştāk (17) idüm hayli zamāndur sizi görmeyeli.” diyüp dürlü dürlü (18) muḥabbetler arz idüp yaltaqlanurdi.Ḥamza ise bilürüm (19) “İy ḥāce-i Baḥtek eskiden pek sever dostumsın **[82a/1]** tiryākı daÖmer’e sen virmişsin.” didi. Baḥtek-i Pelid: “İy (2) server, şāha kalsa belki virmezdi, ben iḳdām idüp (3) alı virdüm.” didi.Ḥamza da “Bilürüm ne ḥacet söylemeğe,(4) zehiri de sen virdüñ.” didükde Baḥtek: “Hāşā yāşāḥib-ḳırān, (5) benüm suçum yokdur bu ḳulıñuzı öyle ḳıyās itmeñ ki (6) sizüñ ardıñuzca düşmānlık idem.” didi. Āḥır şāh: (7) “Bre şuşhey melūn yiter kendüni rüsvāy itme, bizi (8) bile utandırdüñ bir serverüñ yanında.” didi. Andan Rüstem-i (9) dāsitān şandalyesinüñ pūşidesin ḳaldırdılar. (10) Emir-i Merdān geçüp oturdu alt yanında Ömer Madī vesāir (11) Arab begleri ve Ḥicāz Yemen serverleri yollu yolınca (12) oturup ḳarār eylediler şol ḳolda Kestehüm ve oğlu (13) Erdeşir ve Ḳārūn-ı Acem cümle Acem begleriyle oturdılar. (14) Andan Simāt Şāh’ı düşünüp taāma şala dinildi (15) herkes murādınca yiyüp Simāt ḳalkup şāh emr (16) eyledi Besāt-ıayş gelüp yir yir meclisler ḳurılıp (17) bölük bölük Arab begleri ve Acem begleri ḥalka ḥalka (18) olup işrete oturdılar. Bunlardur bir miḳdār yiyüp (19) içüp neşe-dār olduḳda şāh, Ḥamza’nuñ Lendühā**[82b/1]** ile olan marekesinden suāl eyledi.Ḥamza başladı (2) yolda gördüğinden ve Hind’de Lendühā ile olan marekelerinden (3) ḥikāye itmeğe bu ḥāl ile aḥşam olunca ayş (4) u nūş idüp aḥşam olduḳda Nūşirrevān bunları (5) ḳoyu virmeyüp tekrār meclisi işrete başladılar ammā, (6) Baḥtek-i ḥarām-zāde, şāha bakup “İy şehriyar, şimdi (7) Mihr’i Ḥamza’ya virür misin?” didi. Şāh “Yā nice idelüm (8) zāhir iḳrārımızdan dönecek degülüz hemān virürüm.” didi. (9) Baḥtek: “Hōş güzel sen iḳrārına ḫurursun ammā, (10) ḳanı Ḥamza’nuñ iḳrārı ol zamānda siz Mihr’i iḳrār idicek (11) Ḥamza da Lendühā’nuñ başın yāḥūd diri getürüp (12) size teslim idecek oldu, şimdi

kendüye kul (13) idüp ser-kaflan idindi ol size düşmendür. Hamza (14) bir cânibe gitse yahūd bir hāl olsa ol size intikām (15) kaşd itmek muḳarrerdür imdi fırsat elde iken Hamza (16) ikrārı üzre getürüp katl eyle, zirā Hamza'nuñ varup (17) kendünün böyleirzinyı kup kendü diyarından bend (18) zencir ile İnan'a getürdigin heb sizden bilür size (19) adāveti muḳarrerdür." didi. Hāce-yi Dānā bu cevābı işidüp [83a/1] "Bre kör lain-i cehūd, otur yirinde yine bir fitneye bāiā (2) olma. Hamza anı şimden soñra başın virür virmez siz (3) ahdiñuza turdiñuz mı ol bunda yoğ iken Mihr'i (4) ğayrı kimseye virdiñüz. Ol dahı işidüp Lendühā'yı (5) koyu virdi karındaş oldılar. Şimden girü Hamza'nuñ (6) kulu oldu. Hamza anı karındaşlarından ziyāde sever (7) ve hem dünyā ve āhiret karındaş oldılar şimden girü Hamza (8) anuñ bir kılın size virmez başın kesdürmek katında (9) cāizdür, ammā bil ki Lendühā' nuñ bir kılı gitmesine (10) rızası yokdur soñra siz bilürsüz." didi. Bahtek: (11) "Göz koyup aldanma Hāce yezdān-perestdür anların (12) öldüklerin istemez Hamza sözünün eridür ikrārından (13) dönmez huşūşa sizden murādı vardur āşıkdur ol (14) Mihr-i Nigār için bir doğmuş karındaşın istesek (15) virür kanda kaldı ki Lendühā hemān iste vaktidür fırsatı (16) kaçurma Lendühā kavī haşumdur soñra zarar görürsün." (17) didi. İşte Nūşirrevān neylesün ol öyle dir bu böyle (18) dir bu kıssa-yı hānlar şāhı ruha teşbihidüp Hāce'yi (19) sağında melek, Bahtek'i şolında şeytān dimişler. İmdi [83b/1] her kaçan Nūşirrevān Hāce-yi Dānā'ya uyarsa safāya (2) vaşıl olur. Bahtek'e tābi olursa dürlü derde miḳnete (3) uğrar bu maḳalde yine bed-kār Bahtek'e uyup Hāce'nün (4) ol hikmet-i āmiz sözlerin kabül itmeyüp şeytānı (5) ğālib oldu. Andan dönüp "Yā Hamza kanı Lendühā'yı neyledün (6) ne hōş bunda biyle getürmedün?" didi. Hamza eyitdi: (7) "Devletlü şāh, çadurındadır getürmedüm eger emr iderseñ (8) gelsün." didi. Nūşirrevān: "İy dilaver, kanı senünle kavlimüz (9) benden Mihr'i istersin

ammā Lendühā'nuñ ne başın (10) ve ne kendüsin getürmedüñ yā böyle niçe olur?" didükde (11) Hamza'nuñ reng-i rūyı tebdil olup "İy şehriyar, ben (12) sözümde dönmem siz yalıñuz başın istediñüz ben (13) göydesin fazla getürdüm yine elin bağlayup eliñüze (14) teslim ideyüm, niçe bilürseñüz öyle idüñ." didi. (15) Şāh: "Hemān getür ol kara yüzlünüñ hakkından geleyüm." didi. (16) Hemān Hamza Ömer'e bakup "İy ayyār, var Lendühā'yı bağlayup (17) al getür." didi. Ömer eyitdi: "İy dilaver, bu naşıl sözdür (18) Lendühā gibi şeh-bāzı göz göre getürüp eli bağlu böyle (19) bi-rahm tāifeye niçe teslim idersin, ben buña **[84a/1]** kâil degülem." diyüp bir cānibe çekildi. Hamza yavuzlanup Muḳbil'e (2) emr eyledi. "Tiz var bārgāhdan benüm kemendüm olup Lendühā'yı (3) muḳkem bende çeküp getür bunda benden selām eyle şaḳın (4) inād ve muḳhālefet itmesün yoḥsa kendüm varup (5) götürürüm." didi. Muḳbil: "Emr şāhib-ḳırānuñ." diyüp bārgāha (6) varup kemendi alup Lendühā'nuñ çadırına varup (7) gördi sultān-ı Hindistān kendü begleriyle oturup (8) işret ider. Muḳbil, Lendühā'dan ḥicāb idüp bir uğurdan (9) varup Hamza'nuñ emrin söyliyemedi, selāmlayup (10) karşıusunda el bağlayup tırınca Lendühā, Muḳbil-i Zerrin-i (11) Kemer'i görüp tazim eyledi. Zirā bilür ki şāhib-ḳırānuñ (12) maḳbül ḳulıdur "Yā Muḳbil, ḥōş geldüñ buyur şuraya (13) yoḥsa şāhib-ḳırān bir ḥizmete mi gönderdi." didi. (14) Muḳbil: "Hayır siz oturuñ şafāda olun." Didi. Lendühā: (15) "Yā ḥizmet nedür söyle görelüm." didi. Muḳbil: "hayır nesne (16) yoḳdur." didükde Lendühā renk alup "Yā Muḳbil nedür aşlı (17) sen de bir ḥaber var ammā diyemiyorsın şāhib-ḳırān (18) şimdi ḳandadır?" didükde Muḳbil eyitdi: "Nüşirrevān bu (19) gice begleriyle alı ḳodı ziyāfet ideyor." didi. Lendühā: **[84b/1]** "hōş ne buyurdi söyleseñe!" diyüp bunuñ yüzine (2) bakup deger iken gördi Muḳbil etegi altında kemendüñ (3) ucunu görünür. Hemān izān ile tıydı "Yā Muḳbil, (4) nedür ol kemend yoḥsa şāhib-ḳırān beni bağla getür

mi?" (5) didi. **Qorq**ma doğrı söyle." didi. Mu**q**bil: "İy dilāver (6) öyledidi ammā, benüm ne **h**addümdür ki size öyle nā-ma**q**ül (7) vazè idem nihāyet zora u**ğ**radum **đ**arben gönderdiler." didi. (8) Lendühā hemān yirinden **ş**ıçrayup "Yā Mu**q**bil, gel bağla ben (9) **ş**āhib-kırānuñ bir köpegi bile gelse anuñ adına mu**ğ**l (10) olurum ve ölümden **q**or**q**ar degülüm ammā, ne oldu (11) a**ş**lı nedür baña söyle?" didi. Mu**q**bil eyitdi: "Bilmem oturup (12) i**ş**ret iderken **ş**āha gine kim iāvāvirdi döndi (13) **ş**āhib-kırāna yā**h**amza kanı Lendühā'yı niçün bile götürmedüñ? (14) didi. Emīr-i Merdān kendüçadırında i**ş**ret ider didi. (15) Nū**ş**irrevān yā**h**amza sen benden **k**ız istersin (16) yā**q**anı Hindistān'a varup **ş**irbehā baña Lendühā'nuñ (17) başın getürmege gitdüñ idi yā**q**anı neyledüñ? (18) didi.**ş**āhib-kırān eyitdi, işte bārgāhında oturuyor (19) eger isterseñ bağlayup teslimideyüm didi. **[85a/1]**Nū**ş**irrevān elbette getürüñ ben de Mihr'i saña vireyüm didi.(2)**h**amza, Ömer'e buyurdi var bağla getür diyü Ömer gelmedi, (3)**ā**hir baña buyurdi ben mu**h**ālefet idemeyüp geldüm ammā(4)ne zehirüm vardur ki size el uzadam eger giderseñüz (5)**ş**öyle gidelüm ve hem **h**atırına bir nesne getürme.(6)**h**amza senüñ bir **q**ılını dünyāya virmez ve **h**atā getürmez (7) nihāyet sözleri yirine gelsün dir gine seni **q**urtarur."(8)didi. Lendühā: "Bre bağla bre ol vādide degülem ölmek (9)benüm yanumda şey degüldür hemān **ş**āhib-kırānuñ emri yirine (10)varsun murādına irsün." diyüp elin eli üzre (11)**q**oyup teslim oldu. İşte erlik ve merdānelük (12)böyle olur. Kişi bir efendiye **q**ul olıca**q** böyle (13)in**q**ıyād ve itāat itmek gerekdür eger **h**akikī ve eger mecāzi(14)olsun mādem ki böyle teslim ve itāat olmaya (15)ne efendi **q**uldan**h**az ider ve ne **q**ul efendisinden (16)**h**ayır ider el-**q**ı**ş**sa Mu**q**bil-i Zerrin-kemer hezār **h**avf ile (17)Lendühā'yı bağladı ve öñine düşüp alup **ş**āh (18) sarāyına getürdi. Bunlar ise "Hiç Lendühā, Mu**q**bil (19)söziyle kendüni bağladup gelür mi? Şimdi inād **[85b/1]** idüp gelmezse eyü sırçalaruz, birbirine girüp (2) mestāne eyü temāşāları olur

dirler.” idi.(3) Birazdan anı gördiler dîvân-hânesinden (4) Mukbil öñince kemendüñ bir ucı elinde koca Lendühâ (5)ardınca meyl-i minâre gibi eli bağlu kaçan-ı arslan(6)miââl kapudan başın egüp ve belin iki kat (7) idüp içerü girdi ve sağsola heybet ile (8) nazâr idüp gördi şâh taht üzerinde vüzerâsıyla (9) meclis kurup oturur bir cÂnibinde Acem (10) begleri halka halka olup otururlar ve bir taraftan (11) Hamza begleriyle bölük bölük oturup eîşret (12) iderler. Lendühâ aşla şâhı adam yirine komayup (13) ve kimseye iltifât itmeyüp şâhib-kırânı selâmlayup (14) ve baş koyup karşusunda turdı ammâ, Bahtek (15) ve Kestehüm vesâir ehl-i dîvân oturduğları (16)yirde, Lendühâ’nuñ heybeti üzerlerine düşüp (17) kâdir-i mađz oldılar. Hiç birisi hayr ve şerr bir söz (18) söylemeye kâdir olmadılar. Ol mağalde Hamza baş getürüp (19)“İy şâh-ı âlem işte sen baña Lendühâ’nuñ başın.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK

-A-

a Ünlem, emrin ikinci teklik şahsına gelerek seslenme, uyarma, dikkat çekme bildirir: 44b/9.

āb (f) Su: 76b/1.

ābād (f) Mamur, bayındır: 54b/14.

Abdülmuttalib Özel isim: 67a/7, 67a/12, 68a/16, 74b/7, 78a/9, 66a/9, 74a/8, 67a/13.

ac- Kapalı olan bir şeyi açık duruma getirmek: 17b/15, 28b/12, 22a/12, 35a/14, 39a/10, 73a/8, 78b/9, 7b/18, 19b/3, 17b/7, 18a/9, 22b/3, 22b/16, 27b/9, 34a/4, 37a/12, 37b/8, 38a/14, 39a/12, 68b/15, 72a/8, 72b/3, 78a/6.

acaba (a) Merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz, acep: 2b/17, 9b/4.

acāyib (a) Şaşılacak, yadırganacak, tuhaf: 1b/8, 58a/12, 58b/16, 33a/7.

acāyibāt (a) Acāyib şeyler: 58b/9.

acāyib'ül-bahri 56a/18, 65a/14, 65a/15.

aceb, acep (a) Taaccüb, şaşma, gariplik, hayret edilen şey: 9a/2, 21b/6, 26b/17, 27a/1, 28a/17, 30b/9, 30b/10, 36a/7, 36b/16, 37b/10, 47b/11, 48b/7, 49a/7, 49b/19, 50a/14, 50b/14, 51b/1, 56a/18, 57a/4, 61b/16, 72a/1, 73b/10, 74b/10, 75a/10, 75a/17, 69a/1, 69a/5, 71a/1, 5b/17, 7a/12, 8b/7, 11a/11, 12a/5, 14a/17, 15a/14, 17b/7, 17b/11.

acele (a) Bir işi çabuk yapmaya ve çabuk bitirmeye çalışma, çabuk, çabukluk: 8a/15, 8b/19, 43b/10, 53b/12.

acele gel- Acele etmek: 43b/10.

Acem (a) İran, İran ülkesi: 9a/5, 30b/15, 33a/3, 37b/10, 47b/18, 47b/19, 82a/13, 82a/13, 82a/17, 85b/9.

acı- Merhamet etmek: 9a/18, 71b/19.

âciz (a) Gücü yetmeyen, güçsüz: 11b/18, 49a/15, 65a/1, 68b/17, 69b/8, 42b/14.

Â. ol- Gücü yetmemek, acz göstermek: 11b/18, 42b/14, 49a/15, 68b/17, 69b/8.

aç- bkz. ac-

açdır- Açma işini yaptırmak: 6b/15, 65b/10.

açıl- Kapalı iken açık hale getirmek: 058b/15.

açı- Merhamet etmek: 18a/1.

ad İsim, ad: 62a/18, 40b/15, 15a/4, 38b/13, 69a/18, 9b/17, 38a/2, 38a/3, 41b/18, 84b/9, 69a/19.

âdâb (a) Terbiyeler, utanmalar: 3a/12.

adam (a) İnsan, kişi, şahıs: 8a/6, 8b/2, 8b/9, 8b/15, 10a/1, 10b/2, 12a/19, 14a/5, 18a/14, 23b/17, 27a/13, 36b/11, 42b/10, 47a/8, 57b/17, 58a/7, 63b/3, 66a/2, 77a/4, 79a/16, 81a/3, 81a/10, 85b/12, 10b/14, 39a/1, 50a/5, 53b/11, 72a/9, 50b/19, 48b/1, 49b/15, 59a/5, 58a/12, 12b/16, 19a/9, 30a/5, 35a/15, 65b/1, 66b/1, 43a/3, 58b/17, 12b/1, 75b/10.

adamsız Güvenecek kimsesi olmayan, dayanağı bulunmayan, arkasız: 12b/17.

adâvet (a) Düşmanlık: 13a/5, 77a/1, 76b/10, 32b/2, 82b/19.

a.-e düş- Düşmanlığa düşmek: 77a/1.

a.-li ol-Düşmanlığı olmak: 76b/10.

a.-i diniyye Din düşmanlığı: 13a/5.

èa. kıaldır-Düşmanlığı kaldırmak, bitirmek: 32b/2, 82b/19.

adem¹ (a) Adam: 23b/11.

Âdem (a) Özel isim, " İlk insan ve ilk peygamber. Rivayetlerin ve Mukaddes kitapların beyanlarına göre Cenâb-ı Allah Âdem'i topraktan, eşi Havvâ'yı Âdem'in kürek kemiğinden yarattı. Melekler gibi hayat geçirmelerini, ibadet etmelerini ve yalnız memnû' meyveden yememelerini ferman etti. Hatta, Âdem'in zatını tebci için bütün meleklerle Âdem'e secde etmelerini ferman buyurdu. (Onay, 27: 13)" : 3a/12, 32a/7, 64a/16, 31a/12, 39a/19.

devr-i Âdem Âdem Devri: 31a/12.

adem² (a) Yokluk: 39a/19.

Ademi Hazret-i Âdem'in neslinden olmak: 48a/19.

Aden (a) Yemen civarında bir şehir: 16b/9, 45a/12

âdet (a) Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre: 4b/11.

adım Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri: 44b/19, 55a/11.

âdil (a) Adaletle iş gören, adaletin hükmünü yerine getiren: 70b/19, 071b/13, 034b/16, 040a/8.

Âdiye BÂnÿ Özel isim: 66b/17, 74b/12.

Adur idebilür didiler A. iki olanlar aňladılar ki81a/4

adüvv (a) Düşman, hasım: 12a/14, 54b/7.

a.-i ol- Düşman sahibi olmak: 54b/7.

Àferin (f) Beğenme, takdir etme: 14b/4, 66b/14, 67a/15, 73a/6, 75b/10, 76b/15, 22a/19, 29a/6.

afitāb (f) Güneş, güneş gibi parlak yüzlü: 77a/9, 77b/15.

ağa Çevresinde sevilen ve sözü geçen erkeklere verilen unvan: 47a/10, 47a/7, 77b/2.

ağaç Meyve veren ve gövdesi odun olmaya elverişli olan bitki: 51a/17.

ağāh (f) Haberdar, haberi olan: 76b/7.

ağar- Beyazlanmak: 71a/5.

ağır Tartıda çok çeken, hafif karşıtı, yavaş: 43b/19.

ağırluk Ağır olma durumu, ağırlık: 39a/14, 40b/11.

ağız Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ: 37b/8, 68b/6, 22b/3, 51b/5, 9b/6, 18a/10, 5b/2, 10/5, 52b/17, 13a/12.

ağla- Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek: 36a/6, 45a/17, 71b/18, 72a/2, 13b/14, 14a/1,

63b/13, 44b/15, 35b/6, 49a/11, 45a/14, 47b/12, 13b/15, 45a/12, 70b/16, 55b/2.

ağlaş- Birlikte ağlamak: 7b/13, 10a/8, 23a/10, 7b/12.

ağyār (a) Yabancılar, başkaları, rakip: 5a/11, 6a/5.

Àh Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi, acı vb. duygular anlatan bir söz: 5b/2, 6a/19, 7b/4, 23a/9, 32a/13, 35b/5, 36b/18, 54a/3, 54a/13, 54a/15, 54b/1.

À. eyle- Acı duymak: 23a/9, 54a/3, 54a/15.

À. işit- Acı duymak, inlemek: 54a/13.

À. it- İnleyip sızlamak, feryat etmek: 6a/19, 35b/5, 36b/18.

aḥbār (a) Haber: 1b/8.

ahd (a) Yemin, ant: 24b/4, 29a/11, 31a/10, 78b/4, 83a/3, 30a/12, 31a/18.

a. boz- Sözünden vazgeçmek: 78b/4.

a. ol- Söz vermek: 24b/4, 29a/11, 31a/10.

a. ṭur- Sözünde durmak: 83a/3.

ahır (a) Sonra, en sonra, sonunda: 4a/3, 82a/6.

āhir (a) Son, en son, sonra, en sonra, sonunda: 1b/12, 2a/16, 3b/9, 4a/1, 4a/9, 17a/19, 19b/15, 24a/9, 25b/9, 26a/1, 28b/10, 34a/11, 35b/10, 37a/6, 37b/12, 37b/15, 42b/14, 43a/11, 47b/1, 54a/19, 54b/12, 57b/6, 61a/2, 63a/2, 64a/11, 64b/3, 65a/14, 68a/2, 68a/17, 68b/18, 76a/7, 85a/3, 10b/15, 60a/18.

āḥiret (a) Dinî inanışa göre, insanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Tanrı'ya hesap vereceği yer, öbür dünyâ, öteki dünyâ: 83a/7, 12a/14.

ahşam Güneşin batmasına yakın zamandan gecenin başlamasına kadar olan vakit, akşam vakti, akşamleyin: 10a/15, 12b/12, 15a/10, 16b/12, 16b/13, 46a/4, 46b/17, 61a/5, 68b/10, 72b/12, 82b/3, 82b/4, 68b/10, 72b/13, 80a/5.

ahter (f) Yıldız: 38b/1, 40a/11.

ahval (a) Haller, durumlar: 35a/8, 8a/2, 8a/12, 29a/1, 79a/8, 80a/14, 53a/10.

aķKar, sūt vb.nin rengi, beyaz, kara ve siyah karřıtı: 3a/1, 70a/8.

akçeHer tür madenî para, akçe: 58a/15, 58a/16, 70b/14, 70b/13, 71b/5.

akçelük Akçelik: 50a/8.

akd (a) Sözleşme, antlaşma: 044b/1.

akd-i nikāh Nikāh sözü: 44b/1.

a.it- Sözleşmek, anlaşmak: 44b/1.

aķ- 1.Sıvı maddelerin aşağıya doğru ilerlemek: 6b/3; 2. Zamanın geçmesi: 36a/11.

ākıbet(a) Son: 13a/18, 62a/17, 41b/10.

akl, akıl (a) Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us, kanı: 7b/12, 14a/9, 73a/14, 81a/2, 12b/3, 40b/18, 2a/9, 3a/19, 6b/1, 8a/12, 17a/17, 17b/6, 22a/11, 36b/18, 47a/2, 54a/4, 65a/19, 7a/4, 27b/19, 21b/10.

aklı git- Normal düşünmemek, düşünme gücünü kaybetmek: 7a/4.

a. it- Düşünmek, kavramak: 27b/19.

aķıllu Akıllı olma: 15a/14.

aķınKalabalık bir şeyin arkası kesilmeyen bir geliş durumunda olması: 9a/6.

a. eyle- Bir yeri almak için üzerine yürüme: 9a/6.

aķıt- Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek: 22b/4, 22b/13.

ākıl(a) Akıllı: 62a/19, 45a/8.

Aķlimün-ı Hakim Özel isim: 9b/17, 11b/11, 13b/13, 18b/19, 67b/1, 68a/9, 76a/5, 76a/12, 74a/15.

akraba (a) Kan bağı olan kimseler: 29b/12.

al-1. Bir şeyi birinden veya bir yerden almak, elde etmek: 1b/12, 2a/13, 3b/15, 4b/9, 5a/7, 5b/8, 5b/14, 6b/19, 9a/11, 9b/4, 10b/17, 12b/18, 13b/7, 15a/11, 16a/6, 16a/10, 16b/14, 17a/2, 18b/10, 19a/1, 19b/13, 21a/14, 24b/17, 29a/13, 30b/2, 30b/5, 30b/7, 32b/12, 39a/7, 39b/9, 39b/15, 40a/4, 40a/7, 41b/13, 42b/17, 42b/18, 43b/8, 44b/3, 45b/19, 49a/18, 50a/18, 51a/16, 52b/16, 53b/12, 54a/8, 54b/16, 55b/11, 55b/19, 56a/14, 56b/12, 57a/4, 57a/11, 57a/15, 57a/16, 58a/9, 60a/3, 61a/19, 63b/9, 65a/19, 68a/5, 68a/18, 68b/13, 69b/3, 70b/14, 70b/15, 71a/15, 71b/5, 72a/9, 72b/7, 73a/13, 76a/17, 77a/14, 77a/16, 79a/14, 84a/6, 84a/16, 85a/17, 3b/5, 3b/17, 10b/14, 16b/7, 69b/7, 52a/11, 51a/6, 54a/10, 3b/8, 23b/15, 68a/14, 45b/4, 54a/6, 70a/1, 75b/14, 50b/18, 15b/1, 77a/12, 3b/12, 3b/2, 57a/18, 64b/15, 69a/1, 22a/3, 41b/3, 82a/3, 84a/19, 16a/15, 73a/4, 50b/18, 12b/6, 4b/5, 12b/14, 50b/11, 64b/17, 69a/12, 70b/9, 73b/7, 83b/17, 8b/6, 15a/2, 30a/1, 8b/6, 15a/2, 30a/10, 40b/10, 66a/15, 5b/11, 15b/12, 15b/13, 44a/11, 48b/8, 56b/19, 57b/5, 73a/3, 75b/2, 80a/9, 74a/9, 4b/18, 34a/15, 52b/8, 53a/10, 53b/16, 73a/10, 73b/7, 75a/9; **2.** Kazanmak, elde etmek: 34a/16; **3.** Mesaj almak: 41a/14; **4.** Öç duygusu gütmek: 8b/6, 15a/2, 30a/1, 63b/18, 68a/19, 7a/14, 49b/11, 53a/13, 58a/17, 68b/2.

alıvir- Al- fiilinin tezlik hâli: 14b/12, 38b/15.

alâ(a) Daha yüksek, en yüksek: 14a/13, 49a/2, 49b/12.

alaca Birkaç rengin karışımından oluşan renk, ala: 14b/7, 18b/8.

alâka (a) İlgî, yakınlık: 44b/17, 45a/11, 53a/15.

alâmet (a) Belirti, işâret, iz, nişan: 8b/12

alarâa(itl) Açık deniz, engin: 28a/13.

a.eyle- Açık denize yönelmek: 28a/13.

âlât (a) Bir el işini veya mekanik bir işi gerçekleştirmek için özel olarak yapılmış nesne, aletler: 18b/17, 18b/3, 32b/11, 55a/9, 75a/8.

â.-ıharb Savaş aletleri: 32b/11, 55a/9, 75a/8.

alây Genellikle üç tabur ve bunlara bağlı birliklerden oluşan asker topluluğu: 2b/15, 79b/18, 43a/18, 43a/19, 80b/9.

alayılar düz- Asker saf saf olup savaş düzenine girmek: 43a/18, 80b/9.

alda- Kandırmak, oyun etmek: 63b/17, 63b/6.

aldan- Kanmak, oyuna gelmek: 73a/8, 37a/14, 83a/11

aldat- Kandırmak, hile yapmak: 79a/6, 47b/11, 18a/3, 63b/20, 63b/2.

âlem (a) Dünyâ, cihân: 1b/10, 2b/1, 5a/10, 5b/10, 7b/10, 24a/8, 24b/17, 29a/18, 37a/12, 41a/16, 46a/15, 47b/14, 53b/7, 61b/8, 72b/8, 72b/14, 73a/15, 77a/2, 77b/3, 78a/1, 80b/12, 85b/19, 31a/10, 39b/1, 59b/19, 48a/7, 24b/3, 22b/1, 38b/1, 63a/4, 70b/7, 19a/15, 68b/6, 4a/8, 53a/13, 32a/19.

ale'l acele (a) Çarçabuk, acele olarak: 8a/15, 53b/12.

'ale-s-seher (a) Seherleyin, seher vakti, gündeğmadan evvel: 42b/15.

alevlen- Şiddeti artmak: 3a/19, 80a/16.

aleyhisselâm (a) Selam onun üzerine olsun: 20a/14.

aleyk (a) Selâm, selâmlama, Selam verildiğinde karşılık olarak söylenen söz: 30b/7.

alış- Yadırgamaz duruma gelmek: 58a/1, 47b/3.

âli(a) Yüce, yüksek: 3a/11, 44a/18, 76b/5, 55a/7, 78b/12.

aler-resi-velayn (a) Baş ve göz üstüne: 48a/10

Alkame Özel isim: 41a/3.

Allâh (a) Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hudâ: 3b/12, 16a/6, 21b/1, 25a/19, 32a/10, 41b/11, 54a/9, 63b/17.

alın Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölüm: 54b/18.

alt Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı: 82a/10, 39b/17, 44a/1, 49a/19, 78a/4, 5b/15, 24b/3, 84b/2, 74a/17.

altı¹ Beş ile yedi arasındaki rakamın adı: 2a/4, 21a/8, 21b/16, 29b/3, 55b/17.

altun Bilinen kıymetli mâden: 17a/15, 26b/11, 39a/3, 43a/16, 44a/14, 5a/7, 50b/4, 50b/11, 50b/15, 50b/17,

51a/12, 51b/14, 57b/3, 61a/11, 77a/9, 50b/9, 50a/7,
51a/4, 51a/5, 51a/10, 51b/12.

ammā (a) Ama, fakat, lakin: 34b/4, 2a/9, 2b/7, 3a/1,
3b/8, 3b/18, 4b/2, 5b/11, 5b/13, 6a/1, 6b/5, 8b/2,
9a/2, 9a/11, 9a/19, 9b/1, 9b/16, 10b/9, 10b/13, 12a/2,
15a/14, 19b/6, 20b/17, 21a/1, 21b/6, 21b/19, 22b/9,
23a/2, 23b/15, 23b/17, 24b/18, 27a/7, 27a/15, 28a/8,
28a/12, 28b/7, 28b/17, 29b/5, 30a/7, 30b/12, 31a/11,
33a/14, 36a/18, 36b/6, 36b/17, 37a/1, 37a/3, 37a/4,
37a/14, 37a/16, 37b/7, 39a/11, 40b/7, 45a/6, 45b/6,
46a/11, 47a/1, 47b/13, 48b/14, 49b/5, 50a/9, 50b/4,
50b/8, 50b/14, 50b/18, 52b/4, 53a/3, 53b/3, 56b/4,
57b/6, 58a/6, 58b/9, 60a/2, 60b/6, 60b/18, 62b/5,
65a/4, 65b/14, 68a/9, 68a/19, 69a/2, 69a/18, 69b/2,
71a/16, 72a/14, 72a/17, 72b/18, 72b/19, 73a/8, 73a/10,
73a/11, 73b/17, 78a/15, 80a/13, 80a/19, 80b/7, 81a/11,
81b/2, 82b/5, 82b/9, 83a/9, 83b/9, 84a/17, 84b/6,
84b/10, 85a/3, 85b/14.

amān (a) Bir suçun bağışlanmasının istendiğini anlatan bir söz:
20a/6.

amel (a) Bir kimsenin dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptıkları: 13a/17, 34b/7, 40b/16, 45b/11.

èa. it- Dinin buyruklarını yerine getirmek için çalışmak:
13a/17, 34b/7, 40b/16, 45b/11.

āmiz (f) ... le karışık, ...yi içine alan: 83b/4.

amm (a) Amca: 32a/13, 4a/9, 19b/15, 31b/16.

Amr Özel isim: 14b/11.

amūd (a) Direk, sütun: 56b/17.

an (a) Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası,
lahza, dakika: 41b/3, 49b/4, 53b/14, 63b/18.

ana Ona ("Ol" işâret zamirinin datif hâli): 27a/11, 28a/15,
68a/5, 73a/4, 11b/9, 17a/4, 28a/4, 29a/8, 30a/13, 34b/7,
35a/10, 40b/16, 41a/15, 41b/1, 41b/2, 43a/9, 44b/10,
47a/12, 47a/13, 47b/19, 51b/7, 54b/7, 54b/10, 71b/19,
73a/16, 79a/18, 79b/1, 79b/10.

anaçün Onun için: 24a/1.

ana Anne: 13b/16.

anbār (f) Genellikle tahıl saklanan yer: 33a/14.

anber (a) Amber balığından çıkarılan güzel kokulu, kül renginde bir madde: 4a/14, 81b/6.

ancağ Yalnız, sadece: 2b/1, 12b/1, 14b/5, 16a/1, 21a/6, 47b/6, 57b/8, 57b/9, 61b/10, 72a/3.

and Yemin: 54b/11.

a. iç- Yemin içmek: 54b/11.

anda Onda, orada: 6a/17, 8a/10, 12a/19, 12b/7, 13a/14, 13b/8, 15b/6, 15b/11, 15b/14, 15b/15, 18b/7, 20b/2, 22b/17, 29b/1, 29b/2, 38b/17, 40a/17, 46a/1, 46a/9, 47b/2, 50b/14, 62b/7, 69b/7, 77b/9, 78b/13.

andan Sonra, ondan sonra, ondan, oradan: 2a/7, 2a/16, 4a/11, 4a/17, 4b/10, 4b/11, 6a/6, 7a/16, 9b/6, 10a/4, 11b/3, 11b/13, 11b/14, 12a/17, 15b/9, 15b/10, 16a/5, 17a/16, 17b/6, 18b/15, 19a/12, 19a/14, 20b/10, 21a/7, 22b/10, 22b/12, 23a/12, 23a/19, 25b/1, 25b/3, 25b/17, 26a/4, 26a/14, 27b/7, 28b/6, 29a/14, 29a/15, 30a/5, 30a/10, 30a/18, 32b/10, 32b/12, 32b/17, 33b/15, 33b/19, 34a/10, 34b/2, 34b/9, 35a/2, 35a/14, 35b/3, 36b/9, 37b/15, 37b/19, 38a/9, 38b/10, 38b/11, 39a/6, 39b/2, 39b/5, 39b/18, 41a/5, 42a/6, 43a/8, 43a/18, 43b/15, 43b/18, 44a/7, 44a/13, 44b/8, 44b/11, 45b/3, 45b/5, 46b/3, 46b/13, 48a/1, 48a/4, 48a/9, 49a/5, 49b/13, 51b/15, 54a/4, 55b/12, 56b/14, 57a/10, 59b/2, 61b/11, 66a/18, 66b/8, 66b/15, 66b/17, 67a/3, 67a/12, 67a/19, 67b/16, 69b/2, 69b/12, 69b/14, 71a/17, 71b/6, 72a/4, 72a/7, 72b/12, 73b/1, 74a/1, 74a/3, 74a/7, 74a/10, 74a/14, 74b/4, 75b/12, 75b/16, 76a/2, 76a/16, 77a/16, 78a/1, 78a/5, 79b/7, 79b/14, 81a/13, 81b/1, 81b/4, 82a/8, 82a/14, 83b/5.

anı Onu ("Ol" zamirinin akkuzatif hâli): 9a/18, 10b/4, 13a/14, 18b/10, 20a/3, 20b/2, 21a/2, 22b/6, 22b/7, 26a/19, 47a/12, 49a/13, 64b/6, 65b/14, 73a/13, 83a/2, 83a/6, 85b/3, 64b/7.

aniden Ansızın, birden bire: 19a/3.

anlar Onlar: 2b/3, 7a/18, 10a/2, 16b/2, 19b/13, 20a/1, 23b/13, 30a/15, 37b/4, 50a/6, 54a/1, 58a/14, 58a/15, 60a/5, 2b/6, 38a/8, 39a/17, 56a/8, 61b/4, 64a/18, 74b/17, 64b/19, 77a/11, 2b/4, 54a/6, 64a/16, 71a/13, 83a/11.

añla-Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak: 081a/4, 78b/1, 20b/7.

anuñ Onun ("Ol" zamirinin genitif hâli): 2a/6, 7a/14, 12a/17, 14b/18, 23b/10, 28b/16, 31b/5, 32a/10, 36b/6,

37b/12, 37b/13, 42a/1, 43b/9, 47a/16, 49a/1, 51b/11,
52b/1, 53b/9, 54a/17, 64a/14, 70a/4, 80b/11, 81b/13,
83a/8, 4b/9, 13a/5, 45b/11, 58b/19.

añsız¹Onsuz: 6b/8, 8b/16, 76b/8.

añsız²Aniden, birden bire: 75b/1, 60a/12.

ara 1.Orta, ara: 6b/4, 53b/6, 65a/2, 66b/15, 80a/3, 58b/8,
14a/8, 30b/15, 54a/12, 64b/18; **2.** İki şeyin arasındaki mesafe:
46a/16; **3.** Çok iyi, çok yakın dostluk: 42b/1, 77b/7, 76b/9,
26a/2, 77a/1.

Arab (a) Arap milleti: 4b/2, 5a/19, 8b/10, 15a/19eger,
16b/16, 17b/9, 36b/4, 38b/2, 40a/15, 41b/1, 47b/16, 48b/11,
60b/18, 66a/2, 80a/2, 82a/11, 82a/17, 35b/6, 37b/3, 40b/7,
65b/5, 65b/7, 65b/5, 8b/5, 8b/11, 8b/18, 27b/8, 28a/8,
28b/3, 28b/8, 30b/15, 34a/14.

ara- Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak: 051b/6, 38a/1,
52a/9, 27b/16, 19a/9, 68b/16.

aralan- Biraz açılmak, aralık olmak: 69a/7.

Ārām (f) İstirahat etme: 67b/3, 76b/1, 76b/6.

ard Arka, art: 26b/13, 34b/2, 33b/10, 56a/4, 28a/17, 35a/6,
35b/14, 57a/15, 10b/11, 21a/17, 29a/4, 37a/11, 73b/1, 13a/19,
43b/4, 76a/15, 80b/11, 80b/18, 85b/5, 51a/3, 60a/8, 26b/18,
28a/13, 33a/16, 55a/12, 58a/4, 71a/8, 73b/13, 82a/6, 28a/16,
28a/18, 065b/11, 78a/12.

arış (f) Eski dokumacıların kullandıkları bir uzunluk ölçüsü,
arşın: 2a/4, 2b/4, 2b/5, 55b/17.

arқа Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön
karşıtı: 55b/9, 11a/12, 10b/18, 12b/14, 6b/1, 10b/17, 11a/7,
14a/10.

arlan- Utanmak: 56b/11, 10/5, 70b/3, 70a/16, 4a/12, 43b/9,
66b/4, 81b/.

armağan Hediye: 70a/16.

arsızlık Utanmazlık: 42b/8.

arслан Arslan: 28b/12, 85b/5.

artık Bundan böyle, bundan sonra: 13b/8, 61b/10, 63a/13,
72a/13, 79b/6, 6a/13, 10a/7, 19a/11, 24a/3, 25b/10, 26b/11,
28a/7, 28b/14, 36b/14, 41a/12, 42a/15, 64b/10.

arz (a) Büyük bir kişiye anlatma, bildirme, gösterme, sunma: 62b/5, 77a/18, 26a/15, 81b/18, 26b/8, 74a/12.

a.-ı muhabbet eyle-Muhabbet göstermek: 62b/5, 77a/18.

a. eyle- Sunmak: 26a/15, 81b/18.

a.-ı kuvvet it- Kuvvet etmek: 26b/8, 74a/12.

arzu (f) Dilek, istek: 8b/6.

arzuḥāl (a) Mektup, dilekçe: 70a/19.

a. sun- Mektup sunmak: 70a/19.

arzula- İstek duymak, özlemek, istemek: 80a/3.

aş- Bir şeyi aşağı sarkıtmak: 30a/17, 57a/11, 57b/17, 52a/16.

Àsâr (a) Eserler: 78a/3, 78a/11.

asker (a) Er, ordu: 5a/14, 6b/7, 8a/7, 9a/5, 16b/16, 29a/4, 33b/4, 53b/16, 60b/17, 64a/1, 65a/6, 65b/7, 68a/7, 8b/14, 28a/13, 35a/5, 35b/14, 39a/13, 40b/10, 42b/4, 48a/13, 48a/15, 53b/15, 56a/2, 56a/3, 56a/4, 56a/19, 57b/13, 58b/8, 67a/18, 67b/10, 67b/19, 76a/1, 76a/17, 80b/12, 48a/14, 60a/3, 30a/19, 38a/7, 47b/7, 53a/9, 6b/5, 34a/18, 35b/12, 6b/11, 7a/11, 24a/1, 32b/9, 34b/2, 43a/14, 48b/3, 51a/6, 61a/7, 65b/8, 67b/13, 68a/5, 78b/6, 80b/10, 8b/10, 6b/15, 35a/13, 39a/15, 56b/3, 57b/11, 8b/18, 25a/10, 32b/15, 39b/2, 46b/14, 47b/15, 47b/16, 54a/6, 80b/3, 80b/9, 39a/7, 48a/17.

aşla (a) Hiçbir zaman, hiçbir şekilde, katiyen: 13a/6, 20a/11, 21a/7, 28a/15, 31a/13, 33a/15, 45b/18, 53a/15, 55a/16, 62b/17, 85b/12, 44a/5, 68b/17.

aslı (a) Asıl, gerçek, bir şeyin kendisi, örnek, kopya karşıtı: 8b/8, 8b/18, 17a/17, 21b/4, 21b/5, 21b/11, 23b/19, 24a/9, 28b/19, 35b/2, 37a/5, 44b/11, 53b/7, 54a/2, 54a/14, 54b/1, 59b/18, 64a/16, 69b/11, 70b/1, 71b/12, 73a/19, 73b/4, 77a/19, 77b/11, 84a/16, 84b/11, 5b/17, 4a/7.

asmân (f) Gök, sema: 27b/11, 59b/14.

aşYemek: 16a/4, 19a/2.

aşağı Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı: 18b/2.

Àşık (a) Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse: 18a/8, 61b/17, 31a/7, 38b/8, 38b/18, 38b/19, 40a/13, 83a/13, 3b/4, 4a/2.

aşikār (f) Açık, belli: 44b/18.

aşķ(a) Sevgi: 2a/15, 3a/18, 3a/19, 30b/12, 39a/18, 39a/19, 39b/1, 41a/18, 80a/15, 5a/8, 58b/4, 81a/15, 61b/15, 2b/11, 45b/10, 71b/16, 5a/4.

at At: 028a/4, 39a/3, 44a/14, 60a/9, 60a/11, 75a/3, 80b/15, 27a/11, 33a/1, 46a/6, 60a/13, 65b/5, 28a/3, 24a/7, 74b/5, 26a/8, 32b/17, 48a/1, 75b/2.

at- 1. Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak, atmak: 45a/10, 18b/2, 69b/16, 4b/3, 7a/16, 34a/9, 26b/14. 2. Şiddetle arzu etmek, çok istemek: 61b/16.

cān at- Şiddetle arzu etmek: 61b/16.

ata Baba, ced, ata: 40b/5, 52b/3, 8a/2, 44b/8, 64a/8, 45a/18, 39a/12, 41b/17, 80a/12, 46a/5, 49a/17, 55b/14, 64b/8, 67a/9, 7a/9, 31b/16, 38b/12, 44b/7.

āteş (f) Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nār: 5b/15, 40b/1, 13b/2, 19b/12, 41a/19, 3a/18, 80a/15, 80a/19, 5b/2, 19b/6.

Ā.-perest(f) Mecusi, ateşe tapan kimse: 40b/1.

ā.-e tap- Ateşe tapınmak: 13b/2, 19b/12.

aṭlās Yüzü parlak, sık dokunmuş bir ipekli kumaş türü, saten: 48a/13, 46b/8.

ÀvÀz (f) Yüksek ses, nara, âvâze: 78a/7, 23a/2, 50a/17, 62b/5, 62b/7, 5a/7.

avrat Kadın, eş: 3b/2, 64a/15, 15a/12, 47a/13.

avuç Avuç: 70b/13.

ay Yılın on ikide biri: 29b/3, 74b/1, 12b/1, 21a/8, 21a/13.

ayak bkz. ayak

ayak Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü: 3a/4, 29b/4, 62a/6, 58a/3, 11a/16, 11a/13, 44a/19, 46a/5, 81b/15, 14a/11, 21a/16, 45a/2, 45a/9, 54b/17, 71a/6, 11a/9,

64a/16, 10b/9, 10b/15, 11b/11, 19b/3, 71a/7, 78a/6, 33b/3, 40a/5.

a.-a  tur- Ayakta durmak: 3a/4.

a.-ın  avra- Ayağını kavramak: 11a/13.

ay n (a) Bir yerin ileri gelenleri: 80b/3.

Ay ak  zel isim: 12b/18.

ayb (a) Kusur, eksiklik, ayıp: 10b/18, 70b/14, 31a/12.

ayır- B lmek: 49b/5.

ayine (f) Ayna: 54a/4.

aylık Birine, g revi karşılığı olarak veya geimi iin her ay  denen para, maaş: 12b/5, 21b/16.

ayna Işığı yansıtan, varlıkların g r nt s n  veren, cilalı ve sırlı cam: 9b/7, 18a/10, 57a/1, 57a/3, 57a/7.

ayrıl- Uzak kalmak, ayrılmak: 67b/6, 31b/18, 46b/15, 33a/2.

ayru  Aık, aılmak: 8a/18, 35a/7.

ayş (a) Yiyip ime: 74b/6, 75a/1, 82a/16, 82b/3.

ayu Ayı: 56b/7, 56b/15, 57b/19.

ayy r (a) Hilek r, dolandırıcı, zeki, kurnaz, evik, yiğit: 2a/17, 8a/3, 10b/4, 10b/9, 10b/15, 11a/8, 11a/11, 11a/13, 11a/15, 12b/5, 13b/10, 15a/18, 17a/7, 17a/9, 17a/14, 18b/3, 21a/15, 25b/9, 25b/12, 26b/10, 26b/12, 26b/17, 26b/18, 29a/1, 30b/3, 33a/4, 33a/9, 34a/8, 35a/6, 35b/15, 48a/15, 48b/18, 49a/2, 49b/5, 49b/19, 50a/4, 50a/8, 50b/7, 51a/17, 51b/3, 52a/17, 52b/10, 53b/7, 56a/1, 56b/6, 56b/9, 57a/2, 57a/8, 57b/11, 59a/8, 60b/12, 61b/1, 61b/11, 63a/17, 64a/12, 64b/3, 64b/9, 64b/14, 65a/16, 65b/17, 66a/8, 66a/16, 66b/8, 68a/3, 68a/17, 69a/4, 72a/18, 72b/1, 73a/2, 73b/12, 75b/16, 75b/18, 77a/4, 77a/15, 77b/14, 77b/17, 77b/19, 79a/2, 80a/4, 80a/7, 83b/16, 10b/6, 10b/7, 10b/17, 15b/6, 16a/1, 48b/18, 51b/15, 53b/5, 53b/6, 61a/15, 68b/4, 72b/7, 72b/12, 49b/14, 48a/6, 10b/6, 11a/17, 16b/8, 54b/12, 56a/9, 58a/6, 71b/18, 77a/19, 14a/19, 13a/4, 17b/12, 79b/15, 24a/2, 12b/5, 52b/12, 78b/14, 48a/6, 48b/7, 50a/17, 61b/2, 63b/13, 10b/3, 69a/14, 10b/13, 72a/19.

ayy r n (a) Dolandırıcılar, hilek rlar: 10a/12, 10a/16, 11b/2.

ayyârluk Dolandırıcılık, hilekârlık: 73a/7.

az Güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı: 8b/14, 11a/18, 25b/8, 54b/8, 72a/11, 73a/10, 78a/16, 72b/8, 79a/13.

azâb (a) Büyük sıkıntı, eziyet: 19b/5.

âzâd (f) Özgür: 20a/1.

À. it- Özgür bırakmak: 20a/1.

âzam (a) Daha büyük, en büyük: 32b/10.

azîm (a) Kesin karar ile yola girme, hareket etme, yüz tutma, kast niyet: 15a/16, 35a/13, 35b/8, 36a/3, 51b/17, 74b/18, 74b/19, 55b/12, 58a/3, 25b/7.

âzâ (a) Organ: 3a/16.

azm (a) Gitme, gidiş, katı niyet: 46b/14, 47b/17.

-B-

bâ (a) İle, birlikte: 1b/1, 1b/10, 3b/16, 73b/8, 62a/10.

bâ-şafâSefâlı, sefâ süren ile: 1b/1, 1b/10, 3b/16, 73b/8.

bâ-kemâlFaziletli: 62a/10.

baba Çocuğu olan erkek, baba, peder: 15a/18, 22a/4, 28a/15, 70a/14, 13b/16, 22a/1, 22a/1, 8a/11, 32a/10, 32a/11, 41b/19, 42a/4, 66b/2, 7a/3,

bâd (f) Rüzgar: 3a/7, 10b/8, 16a/8, 54b/14.

bad (f) Zaman zarfıdır ve tehir ifade eder. Kesinlik ifade eder: 53a/15.

bade (a) Sonra, ondan sonra: 2a/18, 13b/11, 28b/15, 33a/2, 40a/15, 44a/12, 51a/2, 66b/1, 67a/13, 67b/12, 67b/19, 78a/12.

bâde (f) Şarap: 5a/9, 5b/6, 5b/19, 5b/18, 5b/14, 78a/15.

bağçe (f) Bahçe, bağ: 38b/6.

bağıcı Bakma işiyle görevlendirilen kimse: 57a/18.

bağır- İnsan yüksek ve gür ses çıkarmak: 25b/5.

bağışla- Herhangi bir kötü davranış için ceza vermektен vazgeçmek, affetmek: 3a/7, 20a/8, 39a/3, 76a/11.

bağla- Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak, düğümlemek: 84b/4, 84b/8, 85a/2, 85a/8, 33b/9, 60b/14, 74b/3, 85a/17, 85a/19, 30b/14, 8b/13, 71a/8, 24b/4, 55a/14, 19b/6, 56b/19, 31a/2, 36a/8, 54b/4, 60b/1, 83b/13, 83b/16, 84a/10, 84b/19, 31a/17, 47a/1, 83b/18, 85b/5.

bahā (f) Değer, kıymet: 70b/5.

bahādır (f) Yiğit, kahraman: 60a/9, 17b/10, 60a/6, 60b/19, 48b/11, 76a/14, 38a/6, 40b/19, 31a/12, 30b/15, 74b/5.

bahāne (f) Sebep, vesîle: 6a/1, 12b/13, 15b/14, 19a/11, 31a/19, 32a/5, 51a/11.

b. eyle-Herhangi bir şeyi sebep olarak kabûl etmek: 6a/1.

b. it- Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek: 15b/14, 19a/11, 31a/19, 32a/5, 51a/11.

b.-yi қо-Herhangi bir şeyi, bir sebebe bağlamak: 12b/13.

bahār (a) İlk yaz, ilkbahar: 29b/8, 76a/1, 74b/19, 67b/8.

bağır (a) Deniz, büyük göl veya nehir: 58a/19.

bağırî (a) Denize ait, denize mensup, denizle alakalı: 58a/14.

bağır (a) Bahis: 26a/1, 37a/3, 37b/11.

b. eyle- Söz etmek: 26a/1, 37a/3, 37b/11.

bağırış İş yapan kişilere, kararlaştırılan ücretin hâricinde verilen para: 59a/13, 59b/3, 67a/3, 58a/17.

b. al- Para almak: 58a/17.

b. iste- Para istemek: 59a/13.

baht (f) Nasip, kısmet: 45a/11, 54b/13, 58b/8.

Bahtek Özel isim: 13a/15, 34a/4, 34b/12, 36b/3, 36b/10, 36b/14, 37a/3, 37a/17, 37b/2, 37b/7, 38a/16, 39a/3, 41b/9, 41b/13, 42a/1, 42b/15, 43a/2, 43a/6, 43b/4, 43b/5, 43b/10, 43b/12, 43b/18, 44a/3, 44a/18, 46a/11, 65b/12, 66a/3, 71b/7, 72b/2, 72b/4, 77b/5, 77b/13, 78b/15, 78b/19, 79a/4, 79a/5,

79b/6, 79b/13, 81a/6, 81b/19, 82a/4, 82b/9, 83a/10, 85b/14,
38a/7, 38a/9, 40a/5, 41a/16, 42a/6, 42a/13, 43b/7, 65a/5,
72a/1, 73a/7, 80a/19, 81b/9, 81b/14, 82a/1, 82b/6, 83a/19,
13a/11, 33b/16, 34a/2, 39a/5, 39a/8, 43a/5, 43b/19, 45b/5,
71b/7, 72a/7, 77a/6, 83b/2, 83b/3, 34a/3, 40a/4, 34a/6,
79a/18.

Bahtkân Özel isim: 41b/18, 42a/1, 42a/2, 42a/3, 42a/7.

bahtsız Bahtı kötü olan, mutsuz, talihsiz: 80a/6.

baïd (a) Uzak, ırak, umulmadık: 2b/6.

bāïd (a) Sebep, neden: 46a/13, 46a/16, 76b/10, 83a/1.

b. ol- Sebep olmak: 46a/13.

bağ- 1. Görmek için gözleri bir şeye yöneltmek: 57a/6, 30a/13,
10b/11, 63a/19, 17b/10, 58a/6, 64a/12, 42b/6, 81a/17, 79a/12,
72b/4, 65b/10, 80a/11, 63b/13, 28a/15, 28a/16, 34b/3, 3a/14,
12b/16, 17a/16, 20b/11, 37a/14, 43a/5, 48a/6, 48a/12, 51a/18,
52a/8, 54b/12, 57b/13, 58a/6, 63a/3, 71b/7, 75b/16, 79a/11,
82b/6, 83b/16, 84b/2, 22b/16, 59a/7; 2. Anlamak, farkına
varmak, fark etmek, dikkat çekmek: 44b/9.

bağır Kolay dövülür ve işlenir olduğundan eski çağlardan beri
türlü işlerde kullanılan, kıvılcıklı renkli element: 29b/6, 63a/5,
25a/1.

bağış- Karşılıklı bakma işini yapmak: 21a/2.

bal Arının yaptığı tatlı madde: 15b/9, 16a/2.

balğa Ağacı kesme, yarma, yontma vb. işlerde kullanılan ağaç
saplı, demir araç: 46b/7.

baña Ben zamirinin yönelme eki almış hâli: 6a/6, 6a/10,
6b/11, 7b/2, 10a/13, 10b/2, 10b/18, 11a/19, 11b/17, 13b/9,
14a/3, 14b/9, 16a/17, 18a/1, 20a/7, 20a/18, 20b/3, 23a/1,
23b/6, 24a/4, 24a/15, 25a/11, 25b/13, 26a/4, 26a/7, 26b/2,
28b/9, 29a/1, 29b/13, 29b/17, 29b/19, 31a/9, 31a/10, 31a/19,
32a/12, 32a/14, 34b/5, 37a/9, 38b/16, 40b/12, 44b/14, 44b/18,
45b/11, 45b/13, 45b/15, 46a/7, 51b/11, 52b/6, 53a/6, 53a/19,
56a/1, 57a/1, 57b/3, 57b/6, 57b/9, 59a/14, 62a/19, 63b/11,
64a/13, 64a/14, 68a/17, 68b/11, 68b/12, 70b/3, 70b/19, 71b/14,
72a/15, 78a/15, 78b/5, 84b/11, 84b/16, 85a/3, 85b/19.

bāny Bayan, büyük hanım: 62a/6, 4b/17, 61a/12, 66b/17,
61a/13, 53a/11, 60b/16, 63b/14, 60b/12, 74b/13.

Bârekallah (a) Allah mübârek etsin. Beğenme ve şaşakalma durumunda 'mâşallah' ve 'levhaşallah' "Allah ırak etmesin, âferin" gibi söylenen bir duâ sözüdür: 15a/6.

bârgâh (f) Girmek için izin almak lâzım gelen, girilebilecek yer, çadır, yüksek dîvân: 46b/10, 28b/2, 2a/18, 2b/15, 2b/17, 7b/5, 46b/9, 60b/10, 62a/2, 84a/5, 58b/3, 81b/2, 84a/2, 6b/16, 7a/16, 7b/7, 43b/8, 46b/18, 55b/13, 7b/3, 84b/18, 43b/3, 48a/14, 9a/11, 67a/18, 74b/17, 76a/15, 80b/11, 81a/18, 48a/2, 32b/12, 58b/14, 61a/9.

barış- Uzlaşıp anlaşmak, barışmak: 31b/18, 80a/17, 64a/2.

barışdır- Barışmalarını sağlamak, ara bulmak: 30a/12.

bârî (f) Hiç olmazsa: 7a/13, 14a/3, 15a/3, 19a/10, 33b/13, 44b/19, 72b/8, 73a/1, 75a/11, 49b/9, 53a/11, 69a/11.

bâringâh (f) Yük: 61a/17.

Barú-ı Pây-ı Ayyâr Özel isim: 61a/15, 61b/1.

barmağ Parmak: 15b/18.

bas-1. Vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak: 33b/3. **2.** Baskın yapmak, hücum etmek: 81b/16, 34b/19, 52b/18, 2b/11, 3a/9, 31a/12, 42b/18, 31a/12, 33b/9, 34a/12, 48b/15, 65b/7, 66b/10, 81a/11.

başuñ Suç işlediği veya suçluların bulunduğu sanılan bir yere ansızın girme: 35b/12.

b. vir- Aniden saldırmak: 35b/12.

baş 1. Kafa, başlangıç, bela: 1b/2, 10a/12, 11b/6, 14b/6, 18a/5, 19b/3, 30b/18, 30b/19, 33a/15, 39b/16, 41a/5, 44b/9, 56a/10, 61b/6, 71a/6, 85b/14, 85b/18, 74a/17, 2a/6, 19b/3, 58a/2, 75a/3, 34b/14, 9a/18, 16a/17, 16b/9, 18b/9, 21a/11, 31a/2, 31a/17, 35b/3, 48b/13, 51a/19, 78a/17, 79a/6, 82b/11, 83a/2, 83a/8, 83b/9, 83b/12, 84b/17, 85b/6, 85b/19, 3a/9, 3b/9, 9b/4, 11b/12, 14a/11, 17b/6, 20b/13, 22b/16, 27b/19, 33a/9, 44a/6, 48b/7, 49b/17, 50b/1, 56b/17, 58a/1, 58a/10, 60b/5, 66b/6, 77b/15, 4a/3, 17a/17, 20b/15, 41a/18, 71a/6, 37b/1, 46a/19, 62b/1, 12a/9, 28a/4, 79b/6, 23b/12, 13a/15, 9a/7, 15a/5, 23b/6, 9a/4, 24a/15, 31a/6, 71a/19. **2.** Bir topluluğu yöneten kimse: 28a/6. **3.** Yanında başkaları olmayarak, tek başına: 17a/10, 27a/6, 29a/12, 31a/7, 31a/14, 31b/5, 31b/6, 34a/10, 35a/4, 35b/13, 40b/13, 40b/14, 45a/14, 55a/5. **4.** Kader, alın yazı: 54b/14, 74a/17, 25a/6, 36a/18.

başarabil-Başarma imkânı veya olasılığı bulunmak: 69a/6.

başka Bilinenden ayrı, değişik, farklı: 17a/19, 70a/4, 81b/8.

başla- Bir işe girişmek, kalkışmak, ilk adımı atmak, davranmak: 6b/3, 13b/14, 14a/1, 14a/14, 22b/7, 26b/12, 43b/16, 44b/15, 49b/15, 59a/8, 59a/16, 60a/1, 63b/13, 64a/8, 66b/8, 69a/11, 74b/1, 82b/1, 4b/12, 7b/12, 16b/16, 22b/6, 26b/16, 27b/10, 28a/8, 45b/6, 49b/19, 60a/12, 61a/4, 70b/4, 74b/6, 76a/5, 82b/5, 24b/19.

bâtil (a) İnançlar bakımından gerçek olmayan, geçersiz: 37b/2.

bayıl- Baygın duruma girmek, uyur gibi olmak, kendinden geçmek, kendini kaybetmek: 59a/19, 74a/10.

baz (a) Birkaç, bazı: 5a/2, 14b/2, 77a/6, 78a/13,

bâz (f) Kelimenin sonuna veya baş tarafına getirilerek kullanılan bir ektir: 20b/15, 21a/8, 21b/15, 22a/8, 36b/8, 22b/11, 22a/18, 22b/2.

bazânBazen: 20a/4.

bazı Bazı: 32a/4, 5b/12, 67b/3.

bazı Pazu: 22a/12, 22a/18, 36b/8, 20b/19.

be (f) Ey, hey, yahu anlamlarında bir seslenme sözü: 78a/8.

bed (f) Kötü: 34a/4, 37a/17, 83b/3, 78a/8.

b.-nâm (f) Adı kötüye çıkmış: 78a/8.

b.-kâr (f) Kötü mal: 34a/4, 37a/17, 83b/3.

b.-haber (f) Kötü haber: 37a/2.

beden (a) Gövde, vücut: 74a/18, 9b/5.

beg Bey, ileri gelen nüfuzlu kimse: 7a/3, 42a/7, 2a/19, 5a/12, 7a/19, 7b/6, 8a/4, 10a/7, 17b/5, 18a/8, 18a/15, 21a/2, 21a/6, 21a/14, 22b/7, 22b/16, 23a/9, 23a/12, 23a/18, 23b/8, 23b/15, 25a/9, 25a/16, 25a/18, 25b/2, 27a/18, 27b/4, 29b/9, 30a/2, 32a/18, 33a/13, 53b/3, 54a/7, 54a/17, 57a/15, 60a/2, 61a/8, 61a/10, 61a/13, 61b/11, 63b/19, 67b/4, 76b/5, 76b/14, 9b/2, 67b/11, 25a/4, 29a/14, 7b/18, 20b/13, 64b/3, 75b/16, 8a/3, 9a/5, 9a/6, 9b/19, 16a/16, 16b/12, 17a/15, 26b/16, 27a/2, 28a/8, 28b/3, 29b/8, 32b/14, 60b/10, 60b/14,

65a/18, 67b/4, 82a/11, 82a/17, 85b/10, 4b/19, 24b/14, 30b/2, 54a/15, 60b/7, 66a/14, 66b/18, 8a/14, 27a/17, 28b/8, 32b/6, 33b/6, 76a/1, 81a/19, 26a/7, 81a/18, 82a/13, 84a/7, 84a/19, 85b/11.

beğâyet (a) pek çok, aşırı: 5b/12.

begen- Beğenmek, hoşuna gitmek: 39b/6, 43b/1, 73a/5, 78b/7, 34a/1.

behey Öfke ve kızgınlık hâlinde kullanılan bir ünlem: 21b/14, 22a/2, 31b/12, 42a/13, 50a/6, 51a/7, 52a/11, 62a/15, 64a/8, 64b/15, 70a/14, 72a/12.

Behmen Özel isim: 38a/5, 39a/16, 67b/16.

Behrâm Özel isim: 39a/16, 26a/6, 38a/5, 67b/16.

bekci Bir yeri veyâ bir şeyi bekleyip koruyan kimse: 27a/16, 7a/16.

bekle- Bir yerde kalmak, durmak: 8b/7, 77b/10, 16b/16, 16b/19, 10b/11, 7a/18, 42a/18.

bel Sırtın altına rastlayan bölge: 85b/6, 27a/11, 56b/17, 71a/8.

belâ(a) Felaket, musibet, sıkıntı: 30b/12, 45a/13, 29b/11, 34a/8, 11b/4.

derd ü b. çek- Dert ve sıkıntı çekmek: 29b/11, 34a/8.

b.-ya âal- Felakete salmak: 11b/4.

Belhüz Özel isim: 48a/18.

beli (a) Evet: 36b/1, 48a/19, 57b/9, 59a/1, 77b/1, 79a/3, 81a/9.

belki (f) Olabilir, umulur: 4a/8, 21b/1, 21b/19, 30a/10, 37b/5, 45a/19, 46a/12, 52a/2, 60a/5, 62b/18, 63b/12, 73a/12, 76b/8, 76b/19, 82a/2.

bellü Açık, ortada, meydanda olan, belli, net: 37b/14, 77b/5, 81a/19.

belürsüz Açıkta olmayan, belli olmayan, belirsiz: 22a/13, 7b/11.

beñ¹ Çoğu doğuştan, tende bulunan ufak, koyu renkli leke veya kabartı: 25a/2.

ben² Teklik birinci şahıs zamiri: 3b/14, 4b/18, 7a/13, 8a/2, 10a/15, 12a/8, 12a/19, 13b/6, 13b/8, 13b/17, 13b/18, 15a/8, 16a/19, 17a/8, 17b/19, 18a/2, 18b/4, 18b/5, 20a/9, 20b/2, 21a/13, 21b/19, 22a/14, 24a/3, 24b/10, 25b/15, 26a/4, 26a/6, 26a/9, 26a/19, 26b/3, 27a/13, 27b/1, 29a/8, 30a/9, 31a/4, 31a/6, 31b/1, 31b/3, 31b/7, 32a/2, 32a/10, 32a/16, 32b/7, 34a/5, 34a/14, 34a/16, 34a/19, 34b/6, 35b/14, 36a/8, 36a/14, 36b/6, 37b/14, 38a/15, 38a/16, 38a/17, 38b/14, 39a/7, 40a/7, 40a/12, 40b/4, 40b/9, 40b/16, 41a/10, 41b/8, 41b/15, 42a/8, 42a/12, 42b/19, 43b/13, 45a/16, 47a/11, 47a/12, 47a/13, 47a/15, 47a/16, 48b/1, 48b/11, 50a/5, 51a/13, 51b/13, 52a/4, 52a/10, 52b/7, 52b/11, 53a/9, 53b/1, 53b/13, 54b/7, 55a/3, 55a/6, 55a/15, 55b/3, 56a/7, 56b/2, 57a/12, 58b/19, 59b/5, 59b/9, 60b/1, 62a/7, 62a/15, 62b/2, 62b/19, 63a/11, 63b/5, 63b/7, 63b/9, 64a/6, 64b/6, 64b/14, 64b/19, 67b/7, 68a/10, 68b/9, 69a/12, 70a/16, 71a/12, 71b/3, 71b/16, 73a/8, 73a/11, 76a/7, 76b/14, 77a/5, 77a/8, 77a/11, 78a/18, 78b/5, 79a/4, 79a/5, 79a/7, 79b/12, 81a/11, 81a/16, 82a/2, 83b/11, 83b/12, 83b/19, 84b/8, 85a/1, 85a/3, 13a/8, 21b/14, 29b/10, 32a/4, 43a/8, 53a/18, 57b/5, 62b/9, 69b/9, 79b/16, 83b/9, 84a/3, 84b/15, 7a/7, 11a/19, 14a/7, 17b/12, 17b/18, 18a/2, 18b/14, 19b/12, 20a/1, 20b/4, 21a/13, 21b/9, 21b/12, 22a/3, 23b/19, 24a/3, 24b/2, 25a/13, 26a/18, 26b/17, 27a/10, 27a/19, 27b/3, 28b/8, 31b/9, 32a/15, 34a/8, 34b/16, 45b/12, 46a/6, 46a/8, 47a/12, 47b/11, 52a/11, 53a/5, 54b/2, 54b/4, 60a/17, 62a/14, 63b/2, 63b/4, 63b/6, 64b/13, 65b/8, 69a/16, 78b/6, 79a/6, 79a/12, 84b/4, 62b/12, 62a/18.

bend (f) Bağ, yular, düşüm: 2a/8, 23a/8, 26a/6, 29a/9, 29a/12, 31a/10, 36a/15, 47b/16, 52b/13, 55a/15, 55b/7, 61a/16, 78a/18, 82b/17, 25a/17, 28b/19, 1b/13, 2a/14, 12a/1, 34a/12, 55a/19, 57a/14, 79a/16, 81a/11, 84a/3, 40a/9, 3a/5, 35b/7, 54b/11, 55b/11, 54b/16.

b. al-Bağlamak: 55b/11, 54b/16.

b. boşan- Çözölmek: 25a/17, 28b/19.

b. çek- Bağlamak: 1b/13.

b. it-Bağlamak: 2a/8.

beni (a) Oğullar: 60a/6, 66b/15, 74b/12, 75a/16, 76a/14, 67b/14.

BeniAd Özel isim: 60a/6, 66b/15, 74b/12, 75a/16, 76a/14, 67b/14.

benüm Sâhiplik ve âitlik ifâde eder: 2b/11, 2b/12, 3b/1, 4b/18, 5b/9, 11b/14, 11b/16, 12a/14, 12a/15, 13a/6, 16a/16,

17a/14, 18b/3, 19a/1, 19a/15, 19b/12, 20a/8, 20a/10, 20a/12, 26b/4, 27a/6, 27b/3, 27b/14, 30a/16, 30b/19, 31b/10, 31b/14, 32a/19, 34b/4, 34b/14, 35a/4=askerimiz, 35a/10, 35b/13, 43b/13, 43b/14, 45a/10, 45a/12, 45b/14, 45b/17, 46a/7, 47a/8, 47a/9, 49a/9, 50a/16, 52a/13, 52a/15, 53a/14, 54b/6, 54b/10, 55b/4, 56a/8, 56a/9, 56a/13, 56b/4, 59b/14, 62b/17, 68a/4, 69b/7, 70a/6, 70a/7, 70b/19, 71b/13, 75a/17, 75b/3, 76b/6, 78a/9, 78b/3, 79b/17, 80a/11, 82a/5, 84a/2, 84b/6, 85a/9, 29a/10, 37b/11, 76b/8, 13b/9, 53a/1, 56a/16, 62b/14, 22a/1, 25a/7.

beñzer Nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, benzeri, müşabih, mümasil: 25a/2, 57b/14, 58a/2, 58a/4, 49a/7.

ber (f) Üstünde, üzerinde olmayı ifâde eder: 44b/2, 70a/19, 54b/18, 73b/11, 77b/17.

b.-düş (f) Berduş: 77b/17.

b.-hüdâr (f) Selamette, mükafata erişen: 54b/18, 73b/11.

b.-murâd (f) Arzusuna kavuşan, dileğine eren: 44b/2, 70a/19.

berâ' (f) Her ayın ilk ve son günü: 56b/10.

berâber (f) Birlikte, eşit: 12a/9, 13b/10, 33b/10, 52b/16, 75a/3.

berât (a) Bir buluştan, bir haktan yararlanmak için devletçe verilen belge, patent, nişan, rütbe: 3a/7, 4a/17.

b. bağışla- Rütbe veya nişan vermek: 3a/7, 4a/17.

beri Daha yakın tarafta olan: 4a/15, 8a/3, 23b/17, 39b/8, 54b/12, 60a/14, 60b/6, 17a/10.

berķSert, katı, sağlam: 80a/15, 23b/1.

berü Daha yakın tarafta olan, söz söyleyene göre yakın olan yer, bu taraf, ötenin zıttı: 46a/17, 10b/16, 26a/16, 31a/12, 32b/3.

Besât - ıayşÖzel isim: 82a/16.

beş Dörtten sonra gelen rakam, beş: 010a/3, 10a/4, 10a/18, 12b/17, 16a/10, 19a/10, 27a/15, 30b/4, 32a/15, 37b/14, 46b/3, 50a/7, 50b/4, 50b/8, 50b/17, 51a/4, 51a/10, 51a/12, 58a/13, 71a/17, 74b/2, 76a/15, 14b/16, 51b/12, 51b/14.

beşinci Beşinci: 1b/1.

beter (f) Daha kötü, çok kötü: 10b/16.

bevvāb (a) Kapıda bekleyen adam, kapıcı: 39b/10, 70a/12, 70b/4, 70b/9, 77a/19, 77b/1, 77b/8, 77b/12, 77a/18, 70a/17.

beyān (a) Anlatma, açık söyleme, açıklama: 043a/11, 76b/3, 80a/2.

b. it- Anlatmak, izâhta bulunmak: 43a/11.

beyāz (a) Beyaz: 74a/18.

beyhūde (f) Boş, faydasız: 46a/3.

bey Küçük bir toplumun veya küçük bir devletin başkanı, ileri gelen kimse: 65a/8, 65a/9, 38a/11, 38a/12.

beylik Bey olma durumu: 44a/1.

beyn (a) Ara, aralık, orta: 63a/7.

beyn-es-semāi-yi vel-arz Yer ile gök arası: 63a/7.

Bezer-i Cuhur Özel isim: 72b/14.

bezirgān (f) Ticaretle uğraşan kimse, tüccar, tacir: 013b/16.

bezm (f) Eğlence meclisi, içkili meclis: 1b/2.

bıçaq Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç: 22b/3.

bıraú-/à Terketmek, bırakmak: 28b/1, 63a/16, 19a/19.

bıyık Erkeğin üst dudağı üzerinde çıkan kıllar: 46b/6.

bi (f) İle: 18a/18, 31a/13, 67b/14, 5a/11, 50b/6, 83a/9.

b.-kumār İçki veya uyku sersemliği: 67b/14.

b. ināyetullah Allah'ın yardımını ile: 60b/2

b.-külliye Bütünü, bütün bütün: 5a/11.

b.-rabb Rabbimle, rabbime: 18a/18, 31a/13

bi'z-zarūri (a) Zaruri olarak, mecburi olarak: 42b/13.

bî (f) Başına eklendiği kelimenin manasını olumsuz yapan Farsça ön ek: 9a/18, 71a/10, 18a/18, 72a/1, 4a/13, 28b/1, 12a/6, 15b/3, 26a/16, 29a/6, 4a/13, 79a/14, 83b/19, 38a/2, 38a/17, 39b/12, 40a/1, 46b/14, 48b/4, 61a/6, 38a/12, 73b/4, 42b/1, 75a/19.

b.-çâre (f) Çaresiz: 9a/18, 71a/10.

b.-dîn (f) Dinsiz: 18a/18, 72a/1.

b.-had (f) Hadsiz: 4a/13.

b.-hesâp (f) Hesapsız: 28b/1.

b.-hüş (f) Akılsız, deli, şaşkın, sersem: 12a/6, 15b/3.

b.-ihtiyâr (f) Kendi istemeksizin, irâdesini katmaksızın: 26a/16, 29a/6.

b.-kıyâs (f) Kıyassız, ölçüsüz: 4a/13.

b.-kuşûr (f) Kusursuz: 79a/14.

b.-rahm (f) Merhametsiz: 83b/19.

b.-sütûn (f) 38a/2, 38a/17, 39b/12, 40a/1, 46b/14, 48b/4, 61a/6, 38a/12.

b.-vaqt (f) Vakitsiz, zamansız: 73b/4.

b.-zâr (f) Bıkmış, usanmış, bezmiş: 42b/1.

biçik Kesik, kesilmiş: 44b/17.

bil-1. Bir şey hakkında bilgi sâhibi olmak, anlamak: 45b/2, 76b/8, 11b/2, 13a/18, 18a/17, 26a/19, 30a/7, 37a/10, 77a/19, 79a/9, 33b/19, 40a/5, 41a/4, 41a/17, 41b/19, 46a/3, 48b/8, 68b/14, 69a/6, 72a/16, 82b/18, 84a/11, 3b/19, 41b/11, 43b/12, 58b/19, 5a/18, 69b/7, 80b/7, 8a/5, 70a/13, 41b/8, 83b/14, 26a/8, 27a/8, 36b/14, 72a/14, 83a/10, 23a/18, 31b/7, 77a/12, 81b/18, 82a/3, 4a/3, 9a/1, 16a/13, 19a/4, 23a/1, 26b/19, 52a/18, 60b/9, 68b/18, 26b/10, 31b/5, 49a/13, 55b/5, 33b/16, 40b/15, 42b/5, 49a/8, 51a/4, 51a/12, 41b/7, 47a/15, 79a/3, 40b/18, 66a/5, 11b/2, 21b/6, 34a/13, 34b/5, 42a/12, 63a/1, 65b/6, 72b/19, 73a/10, 84b/11, 64a/7, 19b/14, 33a/19, 46a/11, 59a/12, 60a/13. **2.** Tanımak, hatırlamak: 79b/17, 65b/14, 53a/4. **3.** Zannetmek, inanmak, düşünmek, öyle saymak, sanmak:

9b/7, 79a/10, 38a/10, 37b/5, 23b/10, 52a/2, 8b/18, 35a/8, 50b/19, 75a/18.

bilā-çūra (a) Yudum almadan, yudumlamadan: 6a/16, 19b/5.

bildir- Herhangi bir şeyi haber vermek, bildirmek: 35a/13, 38a/13, 52b/10, 45b/13, 4a/2.

bile Dahı, da, de: 12b/214a/19, 15a/11, 15b/13, 15b/18, 22a/10, 24a/18, 24b/11, 26a/8, 30a/15, 30b/5, 32b/7, 32b/12, 32b/16, 32b/19, 35b/1, 62b/6, 72a/1, 72a/2, 72a/13, 82a/8, 84b/9, 84b/13, 52b/14.

bilmez Bilmeyen, cahil: 5b/13, 10b/11, 26a/3, 37b/11, 45b/7, 50a/11, 6a/9, 47b/9, 80b/1, 7a/7, 75a/14, 51a/5, 62b/18.

bilmezlik Bilmez olma hâli: 73a/1

biñ¹On kere yüz, onluk sistemde dördüncü sırada yazılan sayı: 77a/9, 8a/7, 16b/13, 27b/8, 28a/18, 30a/19, 32b/9, 32b/10, 33b/4, 38a/7, 39a/3, 39a/13, 39b/2, 40b/10, 41a/19, 43a/12, 43a/14, 43a/16, 46b/14, 47b/15, 47b/16, 60a/5, 60a/9, 61a/7, 62a/13, 62a/14, 67a/6, 67a/18, 67b/13, 67b/19, 68a/5, 68a/7, 76a/1, 8b/15, 40b/6, 43a/15, 43a/16, 43a/17.

bin⁻² Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak: 60a/13, 9a/5, 33a/1, 44a/1, 69b/16, 74b/5, 9a/3, 33a/16, 69a/9.

bindir- Bir kimseyi bir şeyin üzerine çıkartmak, oturtmak: 019b/4.

bir En küçük sayı, ilk rakam: 2a/1, 2a/2, 2a/12, 2a/14, 2b/15, 2b/18, 2b/19, 3b/7, 3b/14, 3b/16, 3b/18, 4a/3, 4a/6, 4a/7, 4a/15, 4a/16, 4a/19, 4b/19, 5a/1, 5b/5, 5b/13, 6a/7, 6a/14, 6b/7, 6b/8, 6b/10, 6b/11, 6b/12, 6b/17, 7a/6, 7a/13, 7a/15, 7b/10, 7b/14, 8a/5, 8a/9, 8a/15, 8b/1, 8b/7, 8b/11, 8b/12, 9b/11, 9b/13, 9b/16, 10a/17, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/14, 11a/2, 11a/7, 11a/12, 11a/15, 11a/17, 11b/4, 12a/1, 12a/2, 12a/7, 12a/11, 12a/18, 12b/1, 12b/5, 12b/6, 13a/2, 13a/6, 13a/11, 13b/12, 13b/16, 14a/5, 14a/13, 14a/15, 15a/2, 15a/3, 15a/7, 15a/13, 15a/15, 15b/2, 15b/3, 15b/4, 15b/8, 15b/9, 15b/13, 15b/18, 16a/1, 16a/4, 16b/9, 16b/16, 17a/1, 17a/2, 17a/3, 17a/10, 17a/19, 17b/7, 18a/6, 18a/11, 18b/8, 18b/11, 19a/2, 19a/10, 19a/13, 19a/18, 20a/3, 20b/11, 20b/16, 20b/19, 21a/9, 21a/13, 21b/6, 21b/7, 21b/10, 22a/5, 22a/10, 22a/13, 22a/16, 22a/18, 22b/2, 22b/5, 22b/6, 22b/10, 22b/17, 23a/6, 23a/19, 23b/9, 23b/10, 23b/15, 23b/16, 24a/13, 24a/17, 24a/18, 24b/7, 25a/3, 25a/9, 25a/17, 25b/11, 26a/2, 26a/9, 26a/19, 26b/1, 26b/14, 27a/3, 27a/6, 27a/7, 27a/12, 27b/2, 27b/10, 27b/11, 28a/3, 28a/4,

28a/10, 28a/11, 28b/5, 28b/7, 28b/10, 28b/11, 29a/11, 29a/18, 29a/19, 29b/1, 29b/12, 29b/15, 30a/8, 30b/12, 31a/1, 31a/4, 31a/10, 31a/13, 31a/15, 31a/16, 31b/11, 32a/4, 32a/11, 32a/12, 32a/15, 32a/17, 32b/13, 32b/18, 33a/6, 33b/1, 33b/2, 33b/5, 34a/1, 34b/1, 34b/9, 34b/10, 35a/7, 35a/15, 35a/16, 35b/15, 36b/6, 36b/11, 36b/12, 37a/1, 37a/7, 37b/15, 37b/16, 37b/17, 38a/1, 38a/2, 38a/10, 38a/11, 38a/12, 38a/19, 38b/3, 38b/9, 38b/13, 39a/2, 39a/3, 39a/15, 39b/2, 39b/4, 39b/5, 39b/7, 39b/10, 40a/10, 40b/2, 41a/3, 41a/7, 41a/9, 41a/11, 41a/12, 41a/13, 41b/2, 41b/16, 41b/17, 42a/8, 42a/15, 42b/10, 42b/11, 43a/11, 43a/19, 43b/1, 43b/2, 43b/15, 43b/16, 43b/19, 44b/11, 45a/1, 45a/13, 45a/15, 45a/16, 45b/7, 45b/8, 45b/12, 46a/13, 46a/16, 46b/8, 47a/9, 47b/3, 47b/19, 48a/9, 48a/11, 48a/13, 48a/14, 48b/12, 48b/18, 48b/19, 49a/4, 49a/18, 49b/4, 49b/12, 49b/14, 49b/17, 49b/19, 50a/3, 50a/6, 50a/7, 50a/8, 50a/9, 50a/14, 50a/15, 51a/3, 51a/13, 51a/16, 51b/3, 51b/17, 51b/18, 51b/19, 52a/3, 52a/6, 52b/4, 52b/16, 52b/18, 53a/4, 53a/19, 53b/3, 53b/11, 53b/14, 53b/15, 54a/4, 54a/7, 54a/9, 54a/14, 54a/19, 54b/7, 54b/19, 55a/7, 55a/8, 55b/4, 56a/5, 56a/18, 56b/7, 56b/16, 56b/18, 56b/19, 57a/1, 57a/3, 57a/4, 57a/10, 57a/12, 57b/6, 57b/13, 57b/14, 57b/15, 57b/16, 57b/17, 58a/2, 58a/3, 58a/5, 58a/6, 58a/9, 58b/9, 58b/16, 58b/19, 59a/9, 59a/10, 59a/14, 59b/10, 59b/11, 59b/12, 59b/13, 60a/4, 60a/9, 60a/10, 60a/14, 60a/15, 60b/1, 60b/4, 60b/18, 61a/5, 61a/8, 62a/18, 62b/4, 62b/6, 62b/7, 62b/8, 63a/2, 63a/4, 63a/6, 63a/9, 63a/16, 63b/1, 63b/3, 63b/5, 63b/10, 63b/18, 63b/19, 64a/14, 64a/17, 64a/18, 64b/2, 64b/14, 64b/15, 64b/17, 65a/11, 65a/12, 65a/13, 65a/17, 65b/9, 65b/18, 66a/2, 66a/8, 66a/15, 66b/5, 67a/5, 68a/3, 68a/9, 68a/14, 68b/4, 68b/17, 68b/19, 69a/6, 69a/8, 69a/12, 69a/14, 70a/15, 70a/19, 70b/13, 71a/5gördi, 71a/6, 71a/7, 71a/8, 71a/16, 71a/17, 71b/8, 71b/17, 72a/3, 72a/8, 72a/9, 72a/10, 72a/13, 72a/15, 72a/17, 72b/4, 73a/1, 73a/2, 73a/12, 73b/6, 73b/9, 74a/1, 74a/2, 74a/4, 74a/16, 74b/18, 75a/6, 75a/9, 75a/13, 75a/19, 75b/6, 75b/8, 76b/12, 76b/16, 77a/2, 77a/9, 77b/15, 77b/19, 78a/4, 79a/8, 79a/9, 79a/13, 79b/8, 79b/10, 79b/15, 79b/18, 80b/4, 80b/15, 80b/18, 80b/19, 81a/1, 81a/8, 81a/10, 81a/16, 82a/8, 82a/18, 82b/14, 83a/1, 83a/8, 83a/9, 83a/14, 84a/1, 84a/8, 84a/13, 84a/17, 84b/9, 85a/5, 85a/6, 85a/12, 85b/4, 85b/9, 85b/10, 85b/17.

birâder (f) Erkek kardeş: 13b/6, 49a/5, 75b/6.

biraz Az miktarda, bir parça, çok veyâ yeterince değil: 2b/8, 4a/11, 5a/3, 6a/2, 10/5, 21b/3, 21b/10, 22b/11, 34b/1, 39b/7, 43b/17, 44a/12, 44b/19, 45a/18, 49b/11, 51a/17, 51a/18, 57b/18, 62b/15, 75b/11, 76b/17, 14a/18, 15a/17, 59a/14, 69a/3, 85b/3, 39a/14.

birbiri Karşılıklı olarak bir diğeri: 55b/8, 58a/8, 21a/2, 27b/12, 55b/12, 61b/17, 85b/1, 62b/4, 31b/18, 26b/8, 6b/13, 61b/18, 3b/4, 28a/15, 38b/8, 43b/6.

birden Aniden: 16b/7, 27a/4, 75b/1.

birer Teker, bir sayısının üleştirme almış hali: 18b/12, 18b/13.

birgün Herhangi bir gün: 74a/8, 74b/14, 75a/2, 76a/13, 76a/19, 80b/1.

biri Bir tanesi, bilinmeyen bir kimse: 21a/9, 37b/15, 54a/8, 69a/2, 70a/15, 36b/2, 14b/16, 57a/18, 48a/16, 50b/15, 53b/15, 50b/15, 74b/18, 81b/10, 69a/6, 2b/4, 85b/17, 12b/18, 14b/19, 16b/3, 23a/14, 67b/6, 23b/7, 38b/12, 38a/4, 38a/5.

birkaç Az sayıda kimse veyâ şey: 4a/5, 5a/6, 8b/9, 16a/6, 30b/2, 32b/5, 33b/4, 35a/15, 35b/14, 37a/11, 37a/18, 39b/10, 41a/13, 50a/12, 55a/11, 58b/7, 59a/18, 65b/1, 67b/3, 69b/2, 71a/13, 75b/18, 76b/1, 76b/6, 80a/14.

Birüh çağırır şenlikler iderdi B. Bu gemi ne yavuz güzel33a/11

bit- Tükenmek, sona ermek: 24b/19, 16a/4, 68b/14, 29b/4, 74a/18, 74b/1.

biz Çokluk birinci kişiyi gösteren söz: 3a/11, 9b/18, 12b/8, 12b/10, 12b/14, 13a/14, 21a/2, 22a/9, 24a/16, 24b/6, 24b/7, 25a/11, 25a/14, 30b/11, 33b/6, 33b/11, 35a/7, 41a/7, 41b/3, 51a/7, 54a/9, 56a/3, 56a/4, 60a/3, 63b/15, 65a/11, 66b/6, 70b/5, 70b/8, 78b/2, 78b/7, 79a/18, 20b/12, 35a/4, 33b/12, 38b/18, 39a/5, 63a/12, 79b/3, 80a/8, 4a/8, 11b/19, 18a/7, 20b/14, 24b/7, 30a/10, 33b/8, 35b/12, 49b/7, 49b/17, 49b/18, 50a/4, 51a/3, 68a/15, 70b/11, 77a/13, 79a/8, 79a/15, 79a/17, 3a/12, 22a/10, 28a/17, 33b/13, 39a/6, 55a/1, 65a/18, 72a/4, 78a/19, 79a/13, 82a/7, 8b/5, 9b/15, 12b/5, 13a/1, 63b/17.

bizüm Birinci çokluk şahıs zamiri "biz" in tamlayan şekli: 4a/5, 5a/5, 11b/10, 13a/5, 26a/1, 27a/7, 29a/9, 31b/17, 32b/7, 33b/12, 34b/15, 35a/2, 47b/2, 47b/13, 48a/8, 50a/6, 74b/6, 76a/10, 78b/8, 25a/10, 75b/10, 75b/17.

bizzât (a) Aracısız, kendisi olarak, şahsen: 5b/9.

boğaz¹ Boynun dış tarafı, boynun önü, gerdan: 11a/5, 19b/10, 56a/19, 56b/19, 57b/16, 57b/17, 65a/12, 69b/12, 22b/4, 22b/13, 59b/7.

boğBohça: 019a/6.

bog-Bir canlıyı, soluk almasına engel olarak öldürmek: 69b/13.

bol Çok: 76b/2.

bolayki Bari, keşke, hiç olmazsa, öyle ise: 15a/1, 68a/19, 9a/4, 73b/10.

boş Dolu olmayan, gösterilen gayret ve çaba işe yaramamak, olumlu sonuca varamamak: 15b/9, 71b/3, 81b/10.

boşan- Hayvanın koşum takımından veya bağından kurtulmak, serbest bırakılmak, çözülmek: 28a/1, 34a/17, 25a/17, 58a/5, 8a/18.

boy Uzunluk, boy: 3a/15, 56b/4, 56b/8.

b. çek- Uzunluk çekmek: 3a/15.

boylu Boyu olan: 57b/15

boyun Vücûdun başla gövde arasındaki kısmı: 57b/14, 57a/11, 65a/13.

boz- Bozguna uğratmak, yenmek, mağlup etmek: 78b/15, 60b/15, 22a/2, 51a/17, 78b/4, 21b/15, 8b/12.

bozğun Yenilme, yenik düşme, düşman karşısında tutunamayarak düzensiz bir şekilde geri çekilme, mağlûbiyet, hezimet: 65a/6.

bozıl- Bir şeye kızmak, içermek: 62b/15, 6a/4, 7b/1, 62b/6, 63a/8.

bölük Takımlardan meydana gelen, bir tabur teşkil eden birlik, kısım, parça: 61a/1, 80b/12, 82a/17, 85b/11.

böyle Bunun gibi, buna benzer: 18a/3, 1b/3, 3b/7, 6a/11, 8b/16, 10a/17, 10b/14, 14b/5, 16b/18, 17a/7, 19a/7, 19a/16, 19b/12, 21a/1, 21a/10, 22a/3, 23a/6, 24a/19, 25a/13, 27a/17, 29a/10, 29a/12, 29b/19, 30a/7, 31b/12, 31b/14, 31b/18, 33b/7, 34a/14, 35a/5, 36a/3, 36a/4, 36a/17, 37a/2, 37b/18, 44b/19, 45a/3, 48a/8, 49b/9, 52a/2, 52b/14, 54b/6, 55b/8, 56b/9, 56b/11, 58b/17, 61b/17, 64b/5, 65b/2, 66a/6, 66a/16, 67a/16, 68a/8, 70b/2, 70b/7, 71a/2, 73b/4, 75b/4, 76b/19, 79a/17, 79b/13, 80a/18, 81a/8, 81a/9, 82b/17, 83a/17, 83b/10, 83b/18, 85a/12, 85a/14, 21a/12, 31b/9.

bre (r) Ey, hey anlamında kullanılan bir seslenme sözü:
6b/19, 7a/5, 7a/18, 7b/13, 8a/13, 8b/12, 8b/13, 9a/3,
11a/17, 12b/16, 12b/19, 14b/4, 14b/17, 17a/7, 19b/18, 20a/1,
20a/18, 21b/10, 28b/18, 39b/10, 50a/18, 50b/10, 51a/8, 54b/9,
54b/12, 69b/9, 58a/19, 58b/5, 58b/6, 58b/10, 58b/17, 59b/6,
59b/9, 59b/18, 60a/17, 65a/9, 65b/1, 65b/4, 70a/3, 70a/15,
70b/9, 70b/17, 71a/3, 71a/10, 72a/18, 77b/11, 81a/3, 82a/7,
83a/1, 85a/8.

bu Bu, işaret zamiri ve sıfatı: 1b/6, 2a/2, 2a/10, 2a/11,
2a/14, 2b/6, 2b/7, 3a/3, 3a/5, 3b/2, 3b/6, 3b/13,
4a/6, 4a/7, 4b/2, 4b/16, 5a/11, 5a/15, 5b/7, 5b/8,
5b/17, 6a/6, 6a/10, 6b/19, 7a/4, 7a/8, 7b/1, 7b/6,
8a/2, 8a/10, 8a/16, 8a/18, 8a/19, 8b/2, 8b/6, 9a/7,
9a/12, 9b/2, 9b/11, 10a/1, 10a/5, 10a/7, 10a/9, 10a/17,
10a/18, 10b/1, 11a/11, 11a/19, 11b/8, 11b/10, 12a/7,
12a/11eyitdi, 12b/4, 12b/6, 12b/17, 13b/17, 14a/8, 14a/14,
14b/14, 14b/15, 15a/6, 15a/12, 16a/1, 16a/7, 16a/11, 16a/19,
16b/17, 17a/7, 17a/9, 17a/10, 17b/1, 17b/4, 17b/11, 18a/7,
18a/12, 18a/14, 18b/14, 19a/4, 19a/5, 19a/8, 19a/16, 19b/17,
20b/3, 20b/16, 21a/6, 21a/10, 21b/13, 21b/17, 22a/9, 22a/15,
22b/1, 22b/2, 22b/15, 23a/5, 23a/12, 23a/13, 23b/5, 23b/13,
23b/17, 24a/4, 24a/9, 24b/12, 25a/6, 25a/7, 25a/9, 25b/3,
27a/8, 27a/9, 27a/11, 27a/17, 27b/5, 27b/18, 28a/1, 28b/5,
28b/16, 28b/17, 29a/7, 29a/8, 29a/9, 29b/7, 29b/10, 30b/12,
30b/15, 30b/16, 31a/3, 31a/8, 31a/15, 31a/18, 31b/9, 32a/5,
32a/6, 32a/7, 32a/9, 33a/4, 33a/11, 33a/17, 33b/16, 33b/17,
34a/1, 34a/8, 34b/3, 34b/8, 34b/13, 34b/15, 35a/12, 35a/14,
36a/3, 36a/6, 36b/11, 36b/12, 36b/16, 36b/17, 37a/4, 37a/5,
37a/17, 37b/3, 37b/18, 38b/17, 39a/11, 40a/10, 40b/2, 40b/5,
40b/13, 40b/17, 40b/18, 41a/1, 41a/16, 41b/3, 41b/7, 41b/9,
41b/18, 42b/6, 43a/1, 43a/5, 43a/18, 44a/2, 44a/14, 44b/1,
44b/4, 44b/16, 44b/18, 45a/7, 45a/13, 45a/17, 45b/6, 45b/12,
46a/10, 46a/12, 46b/19, 47a/5, 47a/15, 47b/4, 47b/5, 48a/5,
48a/15, 48a/17, 48a/18, 48b/1, 48b/3, 48b/7, 49a/1, 49b/4,
49b/5, 49b/17, 50a/4, 50b/5, 50b/16, 51b/19, 52a/12, 52b/2,
52b/6, 53a/8, 53a/9, 53a/14, 54a/5, 54a/10, 54a/16, 54a/17,
54a/18, 55a/3, 56a/14, 57a/1, 57a/7, 57a/9, 57a/13, 57a/17,
57b/1, 57b/15, 58a/6, 58a/14, 58a/19, 58b/1, 58b/5, 59a/1,
59a/2, 59a/3, 59a/5, 59a/13, 59a/19, 59b/18, 60a/2, 60b/17,
61a/7, 61a/8, 61b/5, 62b/14, 63b/13, 63b/16, 63b/19, 64a/9,
64a/11, 64b/1, 64b/10, 65b/1, 66a/13, 66a/15, 66b/14, 67b/5,
67b/7, 68a/2, 69a/12, 69b/2, 69b/5, 69b/9, 70a/6, 70a/10,
70a/13, 70a/16, 70a/18, 70b/2, 71a/10, 71a/11, 71a/14, 72a/9,
72a/13, 72b/2, 72b/8, 72b/10, 73a/15, 73a/17, 74b/7, 74b/8,
75a/5, 75a/7, 75b/3, 75b/5, 75b/8, 76b/11, 76b/17, 77a/3,
77b/10, 78a/2, 78a/11, 78b/4, 79a/2, 79a/8, 79a/16, 79b/12,
79b/18, 80a/18, 80b/17, 81a/2, 81a/3, 81b/11, 81b/12, 82a/5,
82b/3, 82b/19, 83a/17, 83a/18, 83b/3, 83b/17, 84a/18, 7b/18,
13a/4, 13a/6, 19b/14, 20b/7, 30a/9, 31b/15, 34b/17, 46a/7,
54a/2, 56a/13, 76b/16.

buçuk Yarım: 5b/5, 12a/18, 18a/11, 63b/3, 75a/9,
036b/6, 36b/11

bugün İçinde bulunulan gün: 2b/2, 3a/8, 3a/15, 5b/19,
10a/15, 17b/12, 33b/11, 36a/15, 37a/15, 64a/4, 70a/1, 70a/16,
73a/2, 73b/6, 80a/7, 55b/8, 1b/5.

bul- Kaybolmuş bir şeyi arayarak tekrar ele geçirmek: 37b/17,
38a/1, 15a/3, 42b/10, 19a/11, 66a/2, 44b/7, 1b/4, 23a/13,
74b/10, 74b/19, 23a/6, 9a/17, 34a/6, 40a/9, 30a/9, 36b/7,
76a/9, 58a/11, 75b/10, 15a/13, 15a/7, 21a/3, 55b/2, 68a/14,
4a/15, 68b/17, 19a/9, 4a/1, 77b/9, 79a/11, 59a/4, 70a/7,
70b/2, 64b/6, 71b/1, 21a/3, 77b/6, 29b/14, 62b/3, 51a/12,
56b/5.

buluvir-Çabucak bulmak: 49b/16, 10a/14.

bulandır-Bulanmasına yol açmak, bulanmasını sağlamak:
075b/6.

bulaş- Çatmak, sataşmak, tedirgin etmek: 61b/11.

buluş- Karşılaşmak, rastlaşmak, buluşmak: 26a/13, 34a/4,
26a/17, 80a/17, 53b/18, 29b/12, 46a/2, 66b/16, 73b/13, 74a/9,
74b/16, 81b/3, 35a/10, 52b/7, 52a/1, 63a/18, 38a/13, 43b/6,
44a/8, 49b/10, 53a/12, 65b/4, 66b/2, 67b/1, 72b/15.

buluşdur-Bir araya gelmelerini sağlamak, bir araya getirmek:
50a/3.

bulun- Her yanı bir şeyle kaplanmak: 55a/3, 41a/7, 42a/18,
71b/2, 21b/15, 21a/4, 21a/6, 71b/2, 5b/4, 15b/9, 17a/2,
19a/11, 20b/14, 22a/8, 36a/1, 60b/4, 63b/2, 10b/2.

buluŕBulut: 6b/7.

buna Buraya, bunu: 9b/15, 9b/18, 57a/19, 63a/7.

bunal- İçi sıkılmak, tedirgin ve rahatsız olmak: 23b/16.

buna- Çeşitli sebeplerle zihin gücünü yitirerek ne yaptığını
bilemez duruma gelmek: 70a/8, 70a/18.

bunca Bu kadar, bu denli, epey: 31a/16, 61a/17

bunda Buraya, burada: 5b/11, 9b/1, 9b/17, 10a/3, 10a/4,
10a/15, 12b/3, 12b/12, 12b/18, 13b/18, 15b/17, 17b/3, 17b/18,
18b/3, 19a/2, 21a/7, 21b/9, 21b/15, 22a/9, 23b/4, 23b/19,
24a/1, 24a/2, 25a/9, 29b/2, 31a/8, 32a/5, 34b/17, 41b/14,

42a/13, 46a/8, 47b/13, 48b/2, 53b/9, 63b/4, 63b/6, 73b/19, 74a/13, 75b/4, 76b/6, 78a/19, 78b/16, 83a/3, 83b/6, 84a/3.

bundan Bu nedenle, buradan: 3b/5, 16a/5, 18a/4, 20a/8, 21a/14, 21b/2, 29a/18, 35b/6, 36b/7, 52a/14, 57b/8, 61b/10, 75b/7, 76b/19, 73b/12.

bunu, **bunu** Bunu: 11b/3, 15a/8, 20a/2, 22b/1, 26a/17, 28b/9, 37a/8, 38a/8, 47a/2, 56b/13, 57b/7, 58a/11, 58a/13, 58b/19, 60b/1, 66b/6, 71a/10, 57b/5, 58a/7, 58b/1, 17a/17, 70a/13, 6b/18, 23a/14, 37b/15, 43a/19, 45a/6, 55b/14, 57a/18, 69a/13, 72a/3, 76b/3, 84b/1, 81a/7.

bunlar Bu zamirinin çokluk biçimi: 2b/8, 4b/12, 5a/17, 7b/9, 7b/15, 8b/13, 9b/1, 9b/13, 16b/11, 16b/17, 19a/17, 20b/8, 20b/18Mukbilüñ, 22a/17, 23b/4, 23b/13, 28a/7, 28b/10, 35b/1, 42a/5, 43b/17, 45b/14, 47b/13, 54a/10, 57b/18, 58a/18, 58a/19, 61b/17, 66a/10, 66a/14, 68a/8, 68b/12, 69a/7, 70a/2, 70a/8, 71a/1, 72a/11, 72a/15, 72b/9, 73a/17, 74a/10, 75a/18, 76b/8, 77b/10, 80a/18, 85a/18, 5a/16, 9b/10, 15a/5, 25b/1, 60b/19, 66b/3, 66b/4, 2b/13, 61a/19, 69a/1, 7b/11, 33a/6, 33a/17, 43b/2, 47b/9, 67a/17, 81a/13, 82a/18, 9a/14, 32b/16, 53b/4, 57a/16, 60b/2, 69a/5, 82b/4, 3a/1, 8a/5, 12b/15, 30b/3, 32b/4, 58a/1, 60b/11, 66b/8, 66b/14.

bura Bu yer: 8a/7, 15a/18, 26b/11, 52b/12, 58b/11.

burāk (a) Cennete mahsus bir binek hayvan: 19b/4.

burc (a) Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı: 27b/1, 27b/7, 26b/5, 18b/2, 16b/5, 25b/9, 28b/6.

burun Yüzün ortasında iki kaşın arasından ağzın üstüne dek ve iki yanak ile gözün arasına uzanan, nefes almaya ve koklamaya yarayan iki delikli ve çıkıntılı organ: 75b/11, 18a/19, 25b/11.

buyur- Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek: 3a/4, 44a/11, 73b/5, 84a/12, 19a/12, 22b/4, 30a/4, 43a/7, 84b/1, 85a/2, 85a/3, 78b/17, 31b/14, 14a/15, 25a/15, 39b/13, 2b/16, 31b/15.

buña Buraya, bunu: 12b/7, 15a/8, 18a/13, 18a/14, 18b/4, 19a/6, 20b/11, 22a/4, 23a/16, 28b/17, 41a/4, 42a/3, 43b/6, 48b/5, 49a/1, 49a/5, 54a/3, 57a/6, 57a/19, 58a/12, 68a/16, 69b/8, 71a/19, 76a/10, 81b/13, 83b/19.

bühtān (a) Kara çalma, iftira: 49a/3.

bülend-āvāz (f) Haykırma, yüksek ses: 40a/6, 78a/7.

bütün Eksiksiz, tam: 66b/1, 66b/7.

büyü- Eskisinden büyük duruma gelmek: 3a/14, 32a/16.

büyük Hacimce çok yer tutan; en, boy ve yüksekliği çok olan, iri, ulu: 4a/9, 19a/13, 56b/7, 57a/3, 57a/10, 65a/12, 65a/13, 80b/6, 38a/5.

Büzz-i Cumhur Özel isim: 52b/5.

-C-

cabbār (a) Zorlayan, cebreden: 79a/13.

cām (f) Cam, bardak, şarap kadehi: 4b/9, 5a/4, 5b/4, 5b/8, 5b/10, 5b/13, 6a/6, 6a/14, 6a/19, 39a/19, 5b/14, 5b/15, 5b/5, 5b/7.

camii (a) Müslümanların namaz kılmak için toplandıkları yer: 58a/3.

cān (f) Gönülden istemek, samimiyetle arzu etmek, yaşama, hayat, ruh: 4b/3, 7a/16, 9a/7, 20a/13, 27b/15, 27b/19, 30b/19, 31a/7, 47a/3, 48b/7, 55a/5, 59b/16, 61b/16, 71a/19, 27b/10, 10a/10, 10a/10, 18a/11, 61b/13, 77a/12, 69b/11, 24b/14, 28b/1, 14b/6, 62b/14, 69a/12, 69b/14.

c. at-Çok isteyerek, ciddî bir sevgi ile istemek: 4b/3, 7a/16, 61b/16.

c. başlarına şıçra- Çok korkmak: 9a/7, 27b/19, 48b/7.

c.-ından usandır- Bıktırmak: 69b/11.

cānān (f) Sevgili: 6a/3, 80a/3.

canavar (f) Masallarda sözü geçen yabani, yırtıcı hayvan: 058b/18, 59b/10, 17a/11.

cānib (a) Taraf: 16a/11, 23b/5, 33a/18, 37a/17, 65a/3, 60a/2, 60a/10, 76b/16, 11a/15, 29b/15, 34b/3, 48a/12, 82b/14, 84a/1, 66a/8, 69b/6, 49b/8, 61a/6, 64a/8, 69a/8, 78b/7, 85b/9.

cānistān (f) Can alan, can alıcısı: 59b/13, 65a/17.

cāriye (a) Zevce muâmelesi yapılmak üzere alınan kız, kadın hizmetçi, köle: 2b/11, 5a/13, 5a/15, 6b/3, 8b/4, 8b/8, 9a/1, 16a/13, 16b/1, 23a/4, 34a/12, 53b/19, 66b/11, 78a/15,

13a/19, 7b/4, 44a/15, 45a/2, 46b/9, 52b/16, 9a/16, 2b/9, 7a/7, 7b/3, 62a/15.

casūs (a) Düşman tarafından bir devletin askeri durumunu, kuvvetini ve sırlarını öğrenmek üzere kılık değiştirerek onu ülkesine veyâ ordusuna sokulmuş veyâ kendi vatani aleyhinde böylesine hâince bir görevde bulunmak üzere düşman tarafından kazanılmış (kişi): 8b/17.

cāiz (a) Yapılmasında bir sakınca bulunmayan, doğru olan şey: 13b/2, 83a/9.

cāize (a) Armağan, hediye, para: 79b/14.

cā'ize vir- Hediye vermek: 79b/14.

cebe (m) Zırh, silah: 075a/8.

cedd (a) Bir sülâlenin başı olan, "kurucusu kabul edilen" kişi: 42a/6.

cedd be-cedd Büyük babadan büyük babaya intikal suretiyle: 40b/4.

cefā (a) Üzme, eziyet eme: 30b/11, 64a/14, 76b/17, 77a/7.

c. eyle-Üzmek, eziyet etmek: 30b/11.

c. it-Üzmek, eziyet etmek: 64a/14, 77a/7.

cehennem (a) Günah işleyenlerin öldükten sonra azap gördükleri yer: 19b/9, 20b/4, 69b/14.

cehūd (a) Yahudi, Çıfıt: 83a/1.

cem (a) Toplama, biriktirme, devşirme, yığma: 7a/5, 17b/16, 27b/19, 28b/5, 29b/8, 37a/2, 39a/13, 60a/4, 61a/8, 61a/9, 74b/12, 76a/1.

cem eyle- Toplamak: 61a/9.

cemit- Toplamak: 7a/5, 17b/16, 27b/19, 28b/5, 29b/8, 37a/2, 39a/13, 60a/4, 61a/8, 74b/12, 76a/1.

Cem Şarabı bulan kişinin adı: 39a/19.

cemāl (a) Güzellik, yüz güzelliği: 3a/16, 38b/1, 42a/17, 47a/14, 48b/9, 53a/3, 62a/10, 72b/18, 74b/2, 74b/3, 80a/9, 62b/11, 68a/12, 81b/16, 78b/11, 40a/12.

cemî (a) Cümle, hep, bütün: 019b/2.

cemiyet (a) Topluluk, toplum: 63b/19.

ceng/k (f) "Savaş": 1b/12, 9a/10, 16b/12, 59b/19, 76b/9, 81a/8, 81a/10, 2b/10, 7a/8, 54a/18, 76b/9, 2a/15, 24a/9, 41a/10, 25b/4, 40a/16, 48b/12, 78a/12, 23b/14, 24a/5, 24a/19, 25a/11, 25b/6, 25b/12, 26b/11, 34a/11, 35b/9, 41a/19, 49a/13, 54a/9, 60a/15, 60a/18, 60b/18, 61a/2, 81a/3, 60b/11.

c. eyle- Savaşmak, dövüşmek: 1b/12, 2a/15, 16b/12.

c. it- Savaşmak, dövüşmek: 81a/8, 81a/10.

cennet (a) Öte dünyada; inanmış, bağlanmış ve doğru yolda giderek iyi işler yapmış olan kimseler için Allah tarafından vaadedilen yurt: 19b/5.

ceşş (a) Dövme, kırma, vurma, temizleme: 58b/1.

cevâb (a) Bir soruya karşı söylenen söz: 7a/6, 8a/6, 12a/14, 24b/8, 34b/6, 34b/17, 37a/8, 40b/15, 40b/18, 41a/2, 41a/4, 41b/4, 41b/10, 41b/12, 42a/12, 45b/4, 45b/11, 45b/15, 45b/16, 50b/2, 51b/7, 77a/13, 78a/3, 78b/14, 80a/17, 11b/17, 5a/18, 41b/2, 41b/1, 41a/17, 24b/12, 45a/17, 46a/10, 82b/19, 46a/12, 46b/1, 3b/13, 40b/17, 41a/6, 49b/5, 39a/9, 47a/19, 54b/9, 80a/2, 42b/19, 33b/7, 54b/5.

c. vir- Karşılık vermek, cevap vermek: 7a/6, 8a/6, 12a/14, 24b/8, 34b/6.

c. it- Yanıt vermek, karşılık vermek: 37a/8.

cevâhir (a) Kıymetli taş, elmas: 3a/9, 46b/18, 4a/13.

cevşen (f) Zırhlı giysi: 8b/3, 55b/18, 75a/8.

cezire (a) Ada: 33a/7, 58a/13.

cıkar- Birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak: 5b/4.

cidâl (a) Kavga, muharebe, ceng, mücadele: 54a/18.

c. eyle- Mücadele etmek: 54a/18.

ciger (f) İç, yürek, ciğer: 6b/9, 14a/2, 6a/15, 6a/17.

ciger- kışem Ciğerimin köşesi, çok sevgili, çok yakın: 6b/9.

cihād (a) Din uğruna yapılan savaş: 2a/14, 29b/15.

cihān (f) Yeryüzü, dünyâ: 2b/3, 2b/7, 3a/10, 3a/14, 4a/4, 4a/12, 6a/1, 6a/18, 10b/7, 14a/19, 15b/6, 16a/1, 21a/14, 22b/9, 22b/16, 23a/3, 23a/8, 26a/15, 26b/1, 29a/6, 29b/3, 29b/7, 30a/17, 35a/17, 40b/9, 42b/8, 47b/13, 48a/5, 53a/2, 53b/6, 55a/11, 60b/16, 61b/6, 63b/14, 65b/19, 67a/6, 68b/4, 69a/14, 72b/7, 72b/12, 79a/16, 81b/4, 4b/6, 7b/8, 9b/2, 20b/8, 60a/6, 5b/6, 24b/15, 53a/12, 61a/14, 55b/2, 39b/1, 62a/7, 25b/3, 62a/4, 75a/4.

cihāz (a) Çeyiz, aygıt, sistem: 46b/4, 64b/11.

cihet (a) Yön, taraf, sebep: 4a/5.

cild (a) Bir büyük kitabın bölündüğü kısımların her biri: 1b/1.

cin(a) İnsanlardan ayrı olarak gözle görülemeyen yaratıklar, cin: 21b/12.

cinnî (a) Cin sınıfından bir varlık: 12b/18.

civān (f) Yakışıklı genç erkek veya güzel genç kadın: 2a/12, 4a/5, 36a/4, 58b/8, 73b/3, 73b/15, 70b/9.

cömerd (f) Eli açık: 51a/15.

cudam Becerksiz, güçsüz, görgüsüz kimse: 42a/16.

Cuḥur Özel isim: 72b/14.

cumhur (a) Halk, topluluk: 052b/5.

Büzz-i Cumhur Özel isim: 52b/5.

curèa (f) Tek yudumluk, bir içimlik: 6a/16.

cüş (f) Coşku: 5a/9.

cübbe (a) Üste giyilen bol elbise, cübbe: 8b/3, 55b/18, 56a/17, 60a/13, 43a/15, 43a/17.

cühüd (f) Bilerek inkâr eden: 28a/6, 37a/19, 44a/5.

cümle (a) Bütün, hep: 5a/12, 6b/8, 8a/3, 8b/3, 9b/9, 15a/8, 15b/5, 15b/18, 15b/19, 17b/4, 22b/12, 22b/16, 26a/7, 27a/3, 27a/17, 32a/18, 32b/15, 32b/17, 33b/3, 34a/2, 35a/5, 40b/13, 41b/9, 44a/17, 46b/4, 46b/9, 48a/3, 53b/3, 53b/19, 60b/14, 61a/18, 61b/1, 64b/9, 66a/19, 66b/13, 68a/10, 76b/14,

78b/6, 79a/10, 80a/2, 80b/3, 80b/11, 82a/13, 29a/3, 30b/5,
74b/9, 16b/7, 24a/18, 27a/4, 54a/9, 62b/15, 8a/4, 9a/9,
15b/3, 20b/13, 31a/5, 62b/3, 64b/4, 71b/18, 61a/3, 43a/7,
61b/9, 15a/5, 75b/19.

cürm (a) Kabahat, günah, suç: 75b/5.

cüst (f) Arama, sorma, araştırma: 14a/13.

-Ç-

çadır (f) Göçebelerin, ordunun konakladığı yerlerde, askerlerin, bekçi ve korucu gibi kimselerin de geçici olarak kullandıkları barınak: 49b/13, 54a/12, 57a/13, 61b/12, 1b/13, 26b/18, 47b/1, 50b/12, 63a/14, 84a/6, 50a/13, 54a/14, 84b/14, 48a/13, 8a/9, 48a/2, 77a/14, 61b/12, 83b/7.

çağıl Emiri merdān ç. ç. kumağa başladı begler anı22b/7.

çağır- Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek: 22b/19, 33a/11, 50a/9, 70b/18, 49b/15, 13b/14, 16a/15, 20a/18, 25b/5, 55a/12, 60a/17, 20a/18, 29a/1, 44b/5.

çağırt- Çağırma işini yaptırmak: 63a/15.

çāk(f) Yırtık: 7b/9, 64a/6, 71a/10

ç. it- Yırtmak: 7b/9.

çal- Vurarak, sürterek veya üfleyerek ses çıkartmak, çalmak: 33a/10, 57b/18, 15a/14, 65a/13, 58a/8, 77a/1, 6a/19, 26b/19, 57a/12, 73a/9, 37a/19, 59a/16, 60a/1.

rebāb çal- Saz çalmak: 33a/10, 57b/18.

çalı Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki: 15b/8.

çalış- Bir şeyi oluşturmak veya ortaya çıkarmak için emek harcamak: 61b/7, 40b/14, 28b/1.

çapañ diyüp birkaç ç. adam gönderdi ki Varın görün 8b/9, 10b/3

çāpek Ömer ise kābili şākird cūsti ç. zeyrek bir aēlā14a/13

çapuñ Kārbāndan kalmış Ammāèacep akıllu ve ç. çalağ15a/14

çāre (f) Tedbir, ilaç, derman: 4a/1, 9b/11, 49b/2, 68a/14.

ç. bul- Tedbir almak: 4a/1.

çarlı (f) Devreden, dönen: 27b/11.

ç.-ı asmân Dönen Gökyüzü: 27b/11.

çarık İşlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı: 71a/6.

çatla- Parçaları ayrılıp dağılmayacak biçimde yarılmak: 6b/2.

çav (f) Ses, ün, haber: 38b/2.

ç. ol- Haber olmak: 38b/2.

çavuş Onbaşidan sonra gelen ve görevi manga komutanlığı olan erbaş: 39b/15, 44a/7, 44a/8.

çavuşbaşı Padişah divanı çavuşlarının buyurucusu: 044a/8.

çehre (f) Yüz, surat: 63a/5.

çek- 1. Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek: 1b/13, 2a/14, 4b/1, 5a/2, 10b/9, 11b/4, 12a/2, 21a/16, 26b/1, 31a/8, 33a/17, 34a/12, 37b/5, 44a/1, 44b/19, 51a/19, 52a/16, 55a/19, 57a/14, 63a/9, 67b/10, 68a/6, 69a/15; 2. Bir silahla saldırmak için davranmak: 7a/15; 3. Bir duyguyu içine atmak, sıkıntı, zorluk, dert ve kederle iç içe olmak: 10a/8, 23a/7, 24b/1, 25a/13, 25a/19, 29b/11, 30a/8, 30a/11, 31a/11, 31a/13, 31b/3, 32a/19, 33a/5, 33b/1, 34a/8, 36a/14, 36b/10, 44b/1, 47a/11, 50b/10, 50b/18, 53b/2, 54a/17, 59a/2, 61b/18, 62a/8, 72a/17, 73b/17, 75a/10, 75b/9, 76a/10, 81a/11, 79b/14, 84a/1, 080a/4, 22a/6, 76a/19, 79b/8, 76b/13, 29a/10, 79a/16, 81b/5, 84a/3; 4. Dayanmak, katlanmak: 25b/19, 66b/12, 69a/12; 5. Boy uzunluğunu belirtmek: 3a/15; 6. Kapatmak, örtmek: 63a/9, 63a/10.

bende çek- Bağlamak: 1b/13, 2a/14, 12a/2, 34a/12, 55a/19, 57a/14.

belâ çek- Sıkıntı, dert, tasa çekmek: 29b/11.

boy çek- Uzunluğu ölçmek: 3a/15.

elem çek- Sıkıntı, dert, tasa çekmek: 10a/8, 23a/7, 24b/1, 25a/13, 25a/19, 30a/8, 30a/11, 31a/11, 31a/13, 31b/3, 32a/19, 36a/14, 37b/6, 47a/11, 50b/10, 50b/18, 53b/2, 72a/17.

çenber (f) Çember, yuvarlak: 77b/17.

Çeng-i Dilarâm Özel isim: 52b/15.

çerağ(f) Mum, kandil, lamba vb. ışık veren araç, çırağ: 45a/10.

çeşm(f) Göz: 62b/17, 65a/5.

çevir- Bir şeyin yönünü değiştirmek, döndürmek: 64b/12, 20a/9, 28a/4.

çevre Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, çevre, kıyı: 16b/14, 9b/4.

çık- Ortaya çıkmak, görünmek, içeriden dışarıya varmak, çıkmak: 060b/12, 65b/3, 16b/18, 11a/2, 23a/3, 57b/2, 64b/9, 5b/3, 14a/9, 17a/3, 042a/6, 56b/7, 69a/15, 72b/3, 22a/18, 20b/9, 48a/2, 62a/18, 32b/11, 027b/17, 30a/14, 59b/7, 4a/10, 18b/9, 18b/11, 18b/13, 18b/15, 18b/18, 19a/3, 37b/1, 39a/13, 54b/16, 56a/17, 57a/3, 57a/10, 69a/13, 72a/6, 78b/18, 73b/6, 57a/17, 20b/2027a/11, 3b/7, 26a/7, 37b/12, 45b/4, 62b/11, 69b/18, 13b/5, 80b/6, 20b/18, 22a/9, 17a/19, 56b/13, 9a/3, 50a/16, 57b/6, 37a/6, 10a/10, 27b/9, 56a/7, 13a/2, 57b/8, 31b/10, 80b/13, 75a/3, 8a/14, 74b/15, 3b/13, 4a/19, 5b/2, 6b/4, 6b/17, 10b/8, 11a/2, 12b/11, 16a/3, 16b/7, 16b/17, 22a/10, 24b/2, 25b/11, 27a/4, 28b/13, 33a/9, 33b/3, 34a/18, 42a/9, 43a/4, 43a/19, 46b/10, 48a/1, 48a/12, 48b/1, 51a/6, 53a/5, 53a/16, 63a/4, 65a/18, 65b/11, 68b/18, 68b/19, 72b/12, 73b/13, 78b/7, 80a/1, 80b/4, 33a/10, 53b/15, 25b/6, 27b/1.

çınar (f) Gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç: 58a/2.

Çıybür Şâh Özel isim: 76a/12.

Çibâl Şâh Özel isim: 6b/9, 6b/13, 6b/18, 7a/1, 7a/3, 7a/11, 7a/18, 7b/1, 7b/4, 7b/12, 7b/17, 8a/11.

ÇimâpürSulţan Özel isim: 11b/7, 16a/9.

şehr-i Çimâpür Sulţan Çimâpür Sulţan'ın şehri: 11b/7.

ķale-yi Çimâpür Çimâpür'un kalesi: 8b/13, 16a/9.

Çipür Şâh Özel isim: 1b/13, 6b/5, 8a/11, 8a/12, 8a/16, 9b/2, 9b/8, 9b/10, 10a/12, 10b/3, 10b/4, 11b/7, 11b/15, 12b/3, 13a/7, 13a/10, 17a/5, 17a/6, 17a/14, 17b/8, 17b/15, 17b/18, 18a/5, 18a/16, 22b/17, 28b/4, 29a/15, 30a/2, 30a/3, 30a/5, 30a/15, 30b/4, 31b/16, 32a/1, 32a/2, 32b/2, 32b/15, 33a/2.

çiz- çizgi çekmek 51a/17.

çoğal- Azken çok olmak: 42b/1.

çok Az olmayan, çok, pek çok: 9a/11, 34b/2, 60a/13, 2b/3, 5b/19, 9b/12, 9b/13, 11b/10, 12a/10, 17a/8, 18a/8, 24a/6, 25a/15, 25b/1, 30b/11, 30b/13, 32a/14, 32a/16, 33a/5, 33b/15, 33b/19, 35a/3, 36b/10, 38a/1, 38a/10, 38b/8, 40b/18, 43b/11, 43b/17, 45b/16, 46a/18, 50b/6, 51b/1, 53a/17, 54b/11, 59a/2, 67a/3, 69a/1, 71b/16, 72a/18, 73b/16, 76b/2, 78b/12, 12a/18, 21b/13, 25b/13, 40a/12, 1b/7, 15a/15, 17a/18, 35a/10, 30a/10, 41b/19, 42b/4, 66a/17, 73a/12.

çokluk Sayı veya ölçü yönünden çok olma durumu, çoğul, kesret, ekseriyet, teklik karşıtı: 35b/2, 60a/3.

çorba (f) Sebze, tahıl, et vb. ile hazırlanan sıcak, sulu içecek: 22b/13.

çök-Bulunduğu düzeyden aşağı inmek, çukurlaşmak: 6b/7, 55a/17.

çömlek Toprak tencere: 15b/12, 69a/9, 70a/15, 70b/11, 70b/15, 71a/8, 71b/4, 72b/9.

çul (a) Genellikle kıldan yapılmış kaba dokuma: 50a/3, 050a/3.

çullu Kıldan yapılmış yaygı: 50a/3.

çün (f) Gibi, mademki, nasıl, için, çünkü: 1b/4, 24b/14, 27a/18, 31b/5, 34a/13, 37b/13, 42a/1, 43a/4, 43b/9, 49a/1, 49b/5, 52b/1, 53b/9, 53b/18, 54a/17, 63b/4, 64a/14, 81b/13.

çünkü (f) Çünkü: 14a/2, 15b/1, 21a/12, 34b/11, 34b/14, 61b/19, 68b/10, 69b/17, 72b/13, 74b/8, 81b/2, 29b/8, 31b/9, 44a/7, 46a/4, 46a/6, 46a/13, 49b/9, 52b/1, 55b/16, 76b/6, 80b/12.

çürük çürümüş olan 19a/6. **çüş** Yürüyen eşeği durdurmak için söylenen söz: 69a/10.

çübe (a) Hukukçuların, üniversite öğretim üyelerinin, din adamlarının, mezuniyet törenlerinde öğrencilerin elbise üstüne giydikleri uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi: 15b/8.

da da, de (bağlaç), dahi: 2b/3, 3a/13, 5a/17, 7b/9, 7b/15, 11b/19, 18a/16, 19a/3, 19a/8, 20a/7, 22a/15, 25a/6, 26a/7, 27a/8, 28a/7, 29b/13, 30b/9, 30b/12, 31a/12, 31b/14, 32a/2, 32a/12, 32b/14, 33a/4, 34a/8, 34b/19, 35a/6, 35b/10, 36b/2, 37b/18, 38b/4, 38b/5, 38b/7, 38b/9, 40a/5, 40b/3, 41a/9, 41a/18, 41b/18, 42b/2, 42b/10, 44b/7, 45a/15, 48b/18, 50a/8, 50a/13, 51a/2, 56b/13, 57b/5, 57b/12, 59a/5, 59a/17, 61a/9, 62a/11, 62b/2, 63a/10, 64b/2, 65b/3, 65b/7, 66a/3, 66b/17, 68a/8, 70a/12, 70b/4, 70b/15, 71b/2, 73a/13, 75a/13, 76a/9, 76b/7, 76b/9, 77b/3, 79a/8, 79a/16, 79a/19, 79b/15, 82a/1, 82a/3, 82b/11.

dād (f) Adalet: 65a/8.

dağıt- Paylaştırmak, pay etmek, uzaklaştırmak veya ayırmak: 57a/16, 64a/1, 53b/4.

dağı Hem, bile, da, de: 2b/5, 3a/6, 3b/4, 4a/7, 4a/15, 4a/17, 5a/6, 5a/14, 5b/18, 7b/16, 7b/19, 8b/16, 9b/6, 9b/8, 9b/13, 10a/10, 11b/9, 12a/2, 12b/10, 13b/1, 15b/11, 15b/15, 15b/16, 16a/2, 16a/5, 16b/1, 16b/10, 18a/12, 19b/15, 20b/11, 21a/8, 21a/10, 22b/11, 23b/5, 23b/10, 24a/17, 25a/6, 26a/16, 26b/13, 29b/3, 30a/15, 30a/16, 31a/19, 32a/5, 32a/16, 35a/10, 35b/15, 39a/15, 40a/13, 42a/15, 42b/17, 43a/1, 43b/19, 46a/16, 47a/1, 47a/10, 47a/13, 47b/4, 48b/13, 49a/9, 49a/15, 49a/17, 50b/9, 51a/1, 51a/11, 51a/13, 51b/6, 51b/12, 51b/14, 53a/15, 53b/11, 53b/13, 54a/1, 54a/3, 54b/7, 55a/6, 59b/7, 60a/6, 60b/3, 61a/3, 61b/15, 62a/3, 62a/5, 62a/10, 65b/1, 66a/5, 67a/4, 70b/12, 70b/18, 71a/2, 71a/17, 72a/16, 72b/18, 73a/12, 73b/12, 74a/17, 74a/19, 74b/15, 75a/15, 75a/16, 76a/11, 76b/17, 78a/16, 78b/3, 80b/7, 81a/14, 81a/16, 83a/4, 25b/3.

dağme (f) Mezar, kabir: 32b/10.

dağın- Kendine takmak: 77b/16.

dak- Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek: 56a/19, 65a/12, 69b/12, 57b/16.

dal¹ Kınsız kılıç: 18a/18, 45a/1.

d. hañçer ol-: Hañçeri kullanmak: 18a/18, 45a/1.

dal² Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri: 58a/2.

dām (f) Tuzak, kapan: 36a/17.

damād (f) Evlenmekte olan bir erkeğe, evlenme töreni sırasında verilen ad, güveyi: 38b/15, 48b/5, 43b/1, 39a/4, 46b/7.

dāmen (f) Etek: 76b/4, 63b/10.

dānā (f) Bilgili, iyi bilen: 3b/1, 22a/9, 45b/1, 46a/11, 47b/4, 72a/17, 78a/6, 82b/19, 73a/9, 22b/1, 45b/9, 13a/16, 43b/17, 77b/14, 83b/1.

dāne (f) Tane: 041b/1, 60a/6, 77b/17, 77a/15.

Dānyāl (ib) 1. Kutsal kitapta adı geçen İsrail peygamberi: 32b/10.

dār (a) Bulunan, durulan veya oturulan yer, yurt: 71a/16.

dār-bend (f) Geçit, sınırdaki bulunan küçük kale: 17a/11.

darb (a) Vuruş, dövme: 63b/8, 73b/16, 49a/8, 52b/3, 53b/17, 64b/12, 64b/16, 75b/14, 84b/7, 78b/4.

darçin (f) Bu ağacın, içinde kokulu bir yağ bulunması dolayısıyla baharat gibi kullanılan kabuğu: 81b/6.

darı Mısır: 69b/10.

darıl- Hoşa gitmeyen bir tutum, davranış veya söz dolayısıyla gücenip görüşmez olmak, gücenmek, küsmek, ilgiyi kesmek: 21b/8, 36b/11.

darū (f) İlaç, zehir: 35a/1.

d. kat- İlaç, zehir koymak: 35a/1.

darūla- İlaçlamak veya zehirlemek: 015b/3.

dāsītān (f) Destan: 48b/10, 55a/8, 76b/3, 82a/9.

dāv (f) Sövme: 57b/12.

davā (a) Bir kimsenin kendisinde bulunmayan nitelik ve üstünlüğü varmış gibi ileri sürmesi, iddiâ: 13a/1, 31a/16, 12b/11.

d. it- İddia etmek: 13a/1, 31a/16, 12b/11.

davet (a) Çağırma, bir yerde bulunmayı "bir hâl üzere olmayı" teklif etme: 17b/12, 30a/2, 35b/11, 37a/19, 46b/1, 67b/4, 68a/1, 72a/7, 79b/9, 42b/17.

d. eyle- Çağırma: 68a/1, 79b/9.

d. it- Çağırarak: 17b/12, 30a/2, 35b/11, 37a/19, 46b/1, 67b/4, 72a/7, 42b/17.

davul (a) İki tarafı deri ile kaplanmış, tokmakla vurularak çalınan, yüksek ve gürültülü ses çıkaran çalgı âleti: 57a/12.

dâim (a) Devâm eden, devâm üzre olan, kesintiye uğramayan: 3a/10, 78b/10.

de da, de (bağlaç), dahi: 4a/7, 4a/8, 4b/18, 4b/19, 6a/15, 7a/13, 7b/7, 8b/5, 10b/12, 12a/8, 12a/12, 12b/12, 13a/6, 14a/8, 14b/4, 14b/6, 16a/18, 18b/8, 19a/8, 19a/18, 19b/7, 20a/8, 20b/17, 21a/19, 21b/13, 21b/19, 24a/16, 24b/7, 25b/17, 26a/4, 26a/8, 26a/19, 26b/3, 26b/4, 27b/1, 27b/2, 29a/18, 30b/11, 31a/6, 31a/11, 31b/1, 32a/6, 32a/8, 32a/10, 34a/14, 34a/19, 34b/13, 34b/14, 35b/1, 35b/13, 35b/14, 36a/2, 36a/6, 38a/6, 38b/14, 39a/3, 39a/7, 40b/4, 40b/16, 41a/3, 41a/7, 41b/3, 42a/12, 42a/15, 43a/3, 44b/6, 45a/12, 45a/18, 45b/16, 46a/7, 47a/7, 47a/15, 47b/7, 47b/10, 49a/5, 50a/8, 50a/12, 51a/3, 51a/7, 51a/13, 51b/10, 51b/13, 52a/10, 52b/7, 52b/8, 53a/9, 54b/14, 54b/18, 55b/3, 55b/5, 56b/1, 57a/15, 58a/6, 58a/8, 58a/18, 59a/15, 59b/19, 60a/3, 60a/5, 60b/3, 60b/5, 62a/7, 62a/11, 62a/12, 62b/2, 63b/9, 64a/13, 64b/14, 65a/11, 65a/18, 65b/4, 67b/7, 71b/3, 71b/7, 71b/8, 73a/11, 73b/7, 73b/15, 74a/2, 74a/6, 74a/16, 75b/3, 76a/7, 76a/12, 77a/8, 78b/2, 78b/5, 78b/7, 79a/5, 79a/17, 79b/11, 81a/11, 82a/4, 84a/17, 85a/1.

de- bkz. di-

debreş- Kımıldamak, oynamak: 61b/15.

dede Torunu olan erkek, büyük baba, büyük peder: 040b/5, 39a/12.

def(a) Uzaklaştırmak, gidermek: 36b/9.

def it- Uzaklaştırmak, gidermek: 36b/9.

defa (a) Kerre, kez: 11a/19, 36a/6, 36b/18, 37b/3, 41a/7.

deg- Dokunmak, temas etmek: 2a/6, 50a/7.

deg bkz. dek

deger Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet: 84b/2.

degin Kadar, dek: 74b/19, 80b/16.

degül Değil, olumsuzluk anlamı taşıyan sözcük: 8b/14, 17a/17, 18a/4, 2b/6, 3a/5, 3b/8, 6b/10, 7b/13, 10b/16, 10b/18, 12b/4, 21a/7, 25b/2, 31a/12, 32a/1, 32a/14, 41b/4, 43b/13, 44b/15, 46a/3, 56a/3, 57a/9, 58b/16, 63b/1, 64a/5, 65b/10, 76b/13, 85a/9, 64b/13, 84a/1, 85a/8, 5a/18, 53b/10, 48b/1, 51a/7, 65a/1, 84b/10, 9b/19, 82b/8, 21b/8, 30a/13, 35b/1, 41b/1, 45a/6, 45a/19, 47b/1, 48a/19, 55a/13, 58b/10, 62a/11, 68b/6, 71b/10, 40b/8, 55b/7, 24b/10, 27a/13, 7a/8, 13b/9.

Degirüp Hürmüzüñ selāmuñ d. nāmesin virdi Óamza74a/11

degnek Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak: 37b/14.

degür-Ulaştırmak, yetiştirmek: 80a/2.

dehBinek veya koşum hayvanlarını yürütmek için söylenen bir söz, dah: 69a/10.

dehān (f) Ağız: 79a/9.

dekKadar, değin: 8b/7, 12a/17, 12b/8, 13b/8, 18a/12, 23a/14, 24a/12, 46b/3, 49a/4, 55b/15, 68b/10, 26b/18, 61a/2, 74b/1.

deliAklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun: 8a/18, 11a/16, 22a/3, 70a/3.

dem (f): 1. An, zaman, vakit: 3a/4, 3a/17, 17a/14, 19a/8, 20a/15, 22b/13, 24b/16, 32a/2, 39a/5, 45b/3.

dembeste (f) Sesi soluğu kesilmiş, susmuş: 018b/19.

depme Tekme, çifte: 28b/10, 75a/6.

depre Hareket etmek, harekete gelmek, kımıldamak: 7a/15.

der (f) İçinde bulunma bildirir, -de içinde: 76b/4,

derbān (f) Kapıcı, kapıya bakan: 45a/15

derd (f) Keder, acı, tasa: 33b/1, 34a/8, 54a/16, 69a/12, 9a/18, 49a/3, 70b/17, 71b/19, 72a/12, 29b/11, 41b/19, 73b/9, 83b/2, 73b/17.

d. çek- Elem, tasa çekmek: 73b/17.

derd-mend (f) Dert sâhibi, tasalı: 33b/1, 34a/8, 54a/16, 69a/12, 9a/18, 49a/3, 70b/17, 71b/19, 72a/12.

derdli Derdi olan62a/7.

deri İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten: 24b/19, 25a/1, 56b/17, 29b/4, 74a/17, 74a/18, 56b/7, 56b/15, 18a/19.

der-miyân (f) Ortada, arada: 76b/4.

dermân (f) İlaç, çare, deva: 13a/2, 13a/8, 15b/15, 18a/6, 23a/9, 53a/19, 62a/7, 78b/3.

d.ol- Çare olmak: 13a/2, 13a/8, 15b/15, 18a/6, 23a/9, 53a/19

dermânsız Dermansız, ilaçsız: 30a/7, 69a/13.

deryâ (f) Deniz: 33a/6, 33b/1, 48a/4, 79b/8, 5a/10, 57b/1.

derûn (f) İç, içerisi, gönül: 6a/18, 3a/18, 80a/15.

destmâl (f) Mendil: 14a/1.

destÿr (f) İzin, müsaade: 59a/9.

d. vir- İzin vermek: 59a/9.

devâm (a) Daim olma: 71a/15.

deve Deve: 16a/1, 44a/14, 61a/17.

devlet (a) Yönetimi elinde bulunduran sülâle, hükümdarlık hânedânı: 50b/1, 66b/6, 41b/4, 35a/11, 71a/15, 78b/10, 12a/9, 44b/11, 50b/16, 56a/1, 83b/7, 50a/5, 45a/10, 46a/6, 65b/5.

devr (a) Etrâfı kollamak veya bir şey aramak amacıyla gezinmek: 1b/9, 31a/12, 46a/17.

deyü Diye: 36b/15, 36b/17, 43b/1, 65b/9, 66b/7, 75b/9, 78b/10.

deñiz Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi: 58a/12.

dıraht (f) Ağaç: 23b/14, 24a/6.

dib Bir şeyin en derin ve en aşağı yeri, altı: 66a/4, 65b/12, 69b/10.

dibelük Büsbütün, tamamıyla: 5a/8, 20b/9, 76b/10.

di-, **de-** Söylemek, ağızdan bir söz çıkarmak: 2b/16, 3b/6, 3b/13, 4b/17, 4b/19, 5b/9, 5b/17, 6a/8, 6a/10, 6a/12, 6b/19, 8a/18, 8b/10, 9a/4, 9b/1, 10b/2, 11b/1, 11b/11, 15b/15, 12b/5, 13a/8, 13b/10, 13b/15, 14a/5, 14a/8, 14b/6, 14b/10, 14b/14, 43a/10, 48b/10, 58b/19, 47b/4, 46a/11, 48b/6, 50b/16, 53b/8, 56a/2, 78b/19, 53a/8, 45b/9, 45b/17, 22a/16, 6a/4, 39a/18, 15a/1, 15a/10, 15a/13, 15a/16, 16b/10, 17a/8, 17a/14, 17a/19, 17b/16, 17b/19, 18a/2, 18a/3, 18a/5, 18a/8, 18a/15, 18a/17, 18b/2, 18b/4, 18b/6, 19a/7, 19a/17, 20a/13, 20a/14, 20a/19, 20b/6, 20b/7, 20b/12, 20b/17, 21a/6, 21a/14, 21a/19, 21b/1, 21b/2, 21b/4, 21b/5, 21b/6, 21b/11, 21b/16, 21b/17, 21b/18, 22b/19, 23a/1, 23a/2, 23a/8, 24a/5, 24a/9, 24a/19, 24b/5, 24b/8, 24b/12, 24b/13, 25a/8, 25a/18, 25b/2, 25b/12, 25b/14, 25b/18, 25b/19, 26a/5, 26a/11, 26b/4, 27a/8, 30a/1, 30a/8, 30a/15, 30a/17, 31b/8, 31b/15, 32a/13, 32b/2, 35b/2, 36a/3, 36b/1, 36b/5, 36b/10, 36b/13, 36b/14, 37a/9, 37b/4, 37b/9, 37b/14, 39a/8, 39b/14, 39b/18, 41a/5, 41b/5, 41b/7, 41b/10, 41b/17, 42a/11, 42a/12, 43a/1, 43a/6, 43b/12, 44b/2, 44b/6, 44b/14, 46a/10, 46a/19, 46b/3, 47a/10, 47a/15, 47a/16, 47a/18, 47b/3, 47b/7, 48a/10, 48a/18, 48a/19, 48b/2, 48b/8, 48b/14, 49a/2, 49a/5, 49a/16, 50a/6, 50a/18, 50b/5, 50b/10, 51a/1, 51a/4, 51a/7, 51a/9, 51a/13, 51b/2, 51b/5, 51b/11, 51b/13, 52a/1, 52a/3, 52a/5, 52a/7, 52a/8, 52a/10, 52a/12, 52a/15, 52b/3, 52b/7, 52b/9, 53a/8, 53b/1, 53b/4, 53b/9, 54a/3, 54a/7, 54a/16, 54b/1, 54b/5, 54b/8, 54b/9, 54b/14, 55a/5, 55a/8, 55a/10, 55a/16, 56a/5, 56a/6, 56a/8, 56a/10, 56a/12, 56a/15, 56a/16, 56b/4, 56b/5, 56b/6, 56b/9, 56b/11, 56b/13, 56b/14, 57a/2, 57a/10, 57a/16, 57a/18, 57b/2, 57b/4, 57b/7, 57b/8, 57b/9, 58a/15, 58a/18, 59a/1, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 59a/7, 59a/10, 59a/12, 59a/13, 59a/14, 59a/15, 59b/4, 59b/6, 60a/2, 60b/2, 60b/16, 61a/13, 61b/11, 62a/11, 62b/9, 62b/13, 62b/15, 62b/19, 63a/13, 63a/16, 63a/17, 63a/19, 64a/5, 64a/12, 64a/14, 64b/9, 64b/14, 64b/19, 65a/11, 65b/12, 66a/3, 67b/11, 68a/4, 68a/13, 68a/15, 68a/16, 68a/17, 68a/18, 68b/1, 68b/2, 68b/12, 69a/17, 69a/18, 69b/4, 69b/5, 69b/8, 69b/10, 70a/2, 70a/8, 70a/17, 70b/3, 71b/6, 71b/7, 71b/12, 71b/15, 72a/4, 72a/9, 72a/11, 72a/15, 72b/2, 72b/9, 72b/17, 73a/1, 73a/4, 73a/6, 73a/9, 73a/13, 73a/16, 73b/5, 73b/18, 74a/1, 75a/14, 75b/6, 75b/7, 75b/9, 75b/14, 76a/5, 76a/8, 76b/14, 77a/4, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/13, 77b/1, 77b/5, 77b/8, 78a/3, 78b/17, 79a/3, 79a/5, 79a/8, 79a/18, 79b/6, 79b/11, 79b/14, 79b/19, 80a/12, 80a/15, 81a/9, 81a/12, 81a/17, 82a/1, 82a/3, 82a/6, 82a/8, 82b/7, 82b/8, 82b/19, 83a/10, 83a/17, 83b/6, 83b/8, 83b/14, 83b/15, 83b/17, 84a/5, 84a/13, 84a/14, 84a/15, 84a/19, 84b/5, 84b/6, 84b/7, 84b/11, 84b/14, 84b/18, 84b/19, 85a/1, 85a/8, 53b/5, 65a/2, 45b/1, 24a/10, 2b/7, 3a/10, 7a/18, 7b/1, 7b/4, 9b/19, 10a/2, 10a/11, 10b/1, 12b/10, 17a/17, 17b/1, 18a/16, 19b/16, 20b/15, 21a/3, 21a/7, 21a/9, 21a/15, 22b/9, 23a/19, 23b/11, 24a/3, 25a/15, korkaruz, 25b/1, 27a/5, 33b/19, 35a/7, 35a/19, 35b/2, 35b/15, 36a/2, 37b/7, 37b/19, 42a/3, 44b/7, 50b/3, 50b/7,

50b/11, 50b/19, 54a/10, 58a/12, 58a/15, 58a/16, 58b/10, 65a/8,
66b/7, 67a/17, 67b/12, 70a/6, 70a/10, 70b/1, 70b/6, 70b/11,
70b/14, 71a/19, 71b/3, 71b/17, 72a/14, 72a/17, 72b/10, 73a/19,
74b/11, 75b/16, 77a/1, 77b/10, 77b/12, 80b/3, 81a/4, 41a/15,
65a/15, 69b/19, 5b/10, 6b/13, 7a/3, 7a/6, 7a/11, 7a/17,
7a/19, 7b/2, 7b/6, 7b/15, 10a/7, 10a/16, 12a/15, 14b/12,
14b/17, 17b/4, 18a/17, 18b/8, 18b/11, 19a/3, 19b/13, 20a/8,
21a/11, 21a/19, 21b/14, 23b/19, 26b/9, 26b/15, 27b/4, 29a/1,
29a/3, 29a/5, 30b/9, 31a/2, 31b/2, 31b/11, 32a/2, 32b/8,
34b/18, 35b/5, 36a/19, 36b/2, 39b/14, 43a/11, 49a/7, 65a/9,
65a/19, 65b/5, 71a/3, 071a/12, 73b/11, 73b/13, 75a/15, 75a/19,
75b/17, 76a/4, 77a/19, 77b/4, 79b/2, 82a/4, 83b/10, 84a/16,
84a/18, 30b/1, 37b/8, 78a/13, 7b/17, 61b/8, 12b/15, 75a/18,
22a/5, 31a/18, 26a/10, 71b/13, 26b/3, 63a/11, 26b/12, 49b/17,
49b/18, 42a/2, 63a/7, 71b/15, 25a/3, 45a/4, 42a/5, 36a/8,
41a/7, 45a/16, 28a/17, 21b/13, 11b/14, 34a/5, 34b/8, 34b/13,
35a/11, 37a/4, 37a/13, 37a/15, 38a/15, 38b/16, 40b/16, 46a/2,
49a/15, 74a/14, 78a/8, 78b/14, 13a/15, 3b/2, 54a/2, 83a/19,
2b/13, 38b/18, 55a/4, 17b/4, 14a/19, 15a/1, 24a/16, 25a/11,
25a/14, 27a/14, 30b/19, 33b/15, 36a/12, 44a/6, 49a/10, 50a/11,
50b/18, 51b/10, 64a/17, 69a/13, 77b/4, 83a/17, 83a/18, 85a/7,
10b/13, 15a/2, 23b/8, 23b/13, 27a/2, 27a/15, 47a/5, 50a/9,
58a/14, 59b/2, 60a/17, 71a/1, 2b/14, 50a/16, 65a/6, 65b/1,
69a/7, 3a/6, 9b/17, 10a/10, 15b/18, 20b/16, 22a/1, 22a/4,
28b/17, 47b/19, 48a/17, 48b/4, 48b/18, 49a/5, 52b/5, 57a/19,
58a/12, 66a/1, 66a/3, 85b/2, 38a/2, 38a/3, 38a/6, 40a/14,
41b/18, 42a/1, 44b/18, 50a/8, 58b/2, 58b/6, 70b/18, 71a/2,
80b/8, 81b/13, 13a/13, 37b/9, 45a/5, 45a/6, 56a/7, 40b/13,
29a/7, 31b/12, 34b/7, 34b/18, 36b/1, 41b/6, 42b/2, 42b/6,
44b/9, 52b/9, 71b/7, 72b/1, 11a/19, 37b/2, 76b/14, 33b/9,
33b/11, 51b/2, 25a/12, 21b/6, 13a/10, 28b/8, 31a/5, 33b/10,
36b/15, 52b/8, 59a/15, 64a/10, 79b/1, 6a/9, 42b/12, 71b/8,
84a/17, 50a/4, 2b/17, 69a/10, 35a/8, 26a/5, 52a/5, 9a/1,
21a/2, 21b/7, 21b/18, 39b/10, 58b/7, 59b/19, 61a/13, 69b/13,
73a/18, 44a/11, 45a/17, 51a/15, 5a/2, 6a/9, 13a/14, 18a/1,
20a/11, 20b/2, 21a/18, 21b/16, 24a/13, 26a/10, 26b/2, 30a/5,
31b/5, 38b/12, 40b/19, 41a/2, 42b/3, 43b/6, 47b/12, 57a/5,
58a/7, 62a/18, 63b/2, 64b/12, 65a/14, 66a/11, 71b/1, 71b/3,
72b/6, 74b/15, 78b/1, 78b/9, 85a/2, 11b/11, 59b/10, 3a/12,
3b/15, 4a/10, 4b/1, 5a/6, 6a/1, 6a/6, 6a/16, 6b/5,
7a/14, 8a/2, 8a/8, 8a/13, 8b/6, 8b/9, 8b/13, 9a/14,
9b/5, 9b/13, 10b/16, 10b/19, 11a/1, 11a/12, 11a/13, 11a/16,
11b/3, 12a/9, 12a/13, 12a/17, 12b/8, 12b/18, 13a/3, 13b/11,
13b/19, 15b/1, 16a/5, 16a/6, 16a/8, 16a/9, 16b/4, 17b/13,
18a/12, 18b/14, 19a/2, 19a/7, 19b/11Cehenneme, 19b/17, 20a/1,
20a/2, 20b/1, 21a/1, 21a/9, 21b/2, 21b/8, 21b/9, 22a/1, 22a/4,
22a/17, 22b/2, 23a/17, 24a/2, 24a/18, 25b/7, 25b/19, 26a/12,
26a/17, 26b/17, 27b/17, 28a/3, 28a/5, 29a/14, 30a/4, 33a/3,
33a/13, 35a/12, 36a/6, 36a/10, 36a/12, 37a/6, 38a/1, 39a/10,
39b/3, 40a/3, 42a/9, 42b/12, 43b/15, 44b/3, 44b/15, 45a/1,
45a/7, 45b/15, 46a/10, 46a/14, 46b/8, 46b/15, 47b/7, 47b/8,

47b/18, 48a/11, 48a/16, 49b/7, 49b/11, 52a/6, 53a/1, 53a/13, 53a/16, 54b/11, 54b/16, 55a/1, 55a/10, 55a/17, 55b/10, 56a/10, 56a/18, 57b/10, 58a/10, 58b/12, 59a/7, 59b/6, 59b/9, 59b/17, 60a/5, 60b/9, 61a/19, 61b/15, 61b/16, 62b/1, 62b/4, 63a/1, 63a/19, 63b/13, 63b/16, 64a/7, 64b/5, 64b/18, 65a/3, 67a/15, 68a/5, 68b/3, 68b/9, 68b/14, 69b/9, 69b/11, 69b/13, 70a/14, 70b/8, 71b/15, 71b/17, 72a/1, 72a/19, 72b/11, 73a/13, 73a/19, 74b/13, 75a/11, 75a/12, 75b/1, 75b/11, 75b/18, 76a/10, 76a/18, 76b/9, 77a/14, 79a/2, 80a/1, 81b/17, 84a/1, 84a/5, 84b/1, 85a/10, 41a/10, 15a/5.

diger (f) Başka,özge,ötekiöbür8b/19.

dik Kaba ,yersiz (davranış)12b/16.

d. d. bak- Kaba bir şekilde bakmak: 12b/16.

diğkat (a) İnceden inceye düşünme veya bakma: 3a/13, 72a/19.

dil İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan: 29a/15, 47a/3, 79b/5, 42a/2, 59a/11, 38b/1, 48b/9.

Dilārām Özel isim: 2b/9, 7a/1, 4b/3, 6a/6, 7a/7, 52b/15.

dilāver (f) Yürek taşıyan, yürekli, cesur, kahraman, yiğit: 2a/13, 2b/1, 40a/16, 47b/14, 51b/9, 73b/11, 6a/9, 10a/1, 10a/9, 24a/10, 25a/9, 34b/13, 41a/7, 51b/4, 56a/9, 56a/13, 60b/1, 81a/7, 81b/15, 83b/8, 83b/17, 84b/5, 45a/13, 23b/10, 24a/17, 6b/12, 9b/11, 18a/6, 19b/19, 20a/10, 48b/12, 73b/9, 60b/19, 76a/14, 7b/18, 30b/4, 31a/16, 75b/7, 28a/8, 30b/19, 60a/6, 67a/7, 74b/12, 31a/3, 79a/12, 80a/11, 81a/17.

dilāverān (f) [Dilāver'in çoğulu] Yiğitler: 61b/5.

d.-ı İslām İslam Kahramanları: 61b/5.

dilber (f) Gönül alan, gönülleri kendine çekip alan, alımlı: 25a/17.

dile- Bir şeyin yapılmasını ya da olmasını istemek: 2b/8, 11b/3, 36b/19, 47a/6, 49b/8, 55a/19, 56a/2, 3b/15, 29a/13, 32a/12, 56a/9, 63b/2.

dilek İstek: 31b/1.

d. it- İstemek: 31b/1.

dilekçik kız istemeye giden kimse064b/18.

dilim Parça, kısım: 32a/12.

Dilîr-i e'Âlem Özel isim: 5b/10.

dîn (a) Allah'a ibâdet ve îmân hakkında her milletin tuttuğu yol: 29b/15, 37b/2, 43b/14, 40b/3, 68a/1, 42b/7, 42b/10, 13a/6, 12a/13.

d.-i İslâm İslam dini: 29b/15, 37b/2

diñle- İşitmek için kulak vermek: 82a/14, 1b/5, 1b/7, 26b/5, 36a/13, 70a/6, 26b/12, 70a/10, 70b/4, 65b/12, 27a/10, 70b/19, 27a/18, 50a/17.

dip Bir şeyin en derin ve en aşağı yeri, altı: 66a/4.

dıraz (f) Uzun: 15a/17.

dırıra-yı dıraz it- Sözü uzun etmek: 15a/17.

direg/k Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek:58a/3.

diri Canlı: 18b/1, 23b/7, 82b/11, 41a/10,

dirice diri olarak59a/12.

dirik(f) Esirgeme: 36a/4, 81a/16, 54a/5.

diş (a) Çene kemiklerinin üstüne dizili,ısıırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert,beyaz organlardan her biri:
: 11a/1, 11a/5.

ditre-Titremek: 20a/16, 71a/7.

dîv (f) Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü yaratık, dev: 81a/3, 81a/8, 67a/16, 4a/18.

dîvân (a) Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis: 17b/8, 43a/4, 70b/6, 79a/8, 85b/15, 85b/3, 77a/17, 70b/16, 44a/9, 44a/16, 81b/3, 70a/11, 035b/3, 43a/7, 45b/4, 31a/15, 17b/15, 31a/11, 68b/5, 81b/1, 30b/14, 71b/18.

divâr (f) Gerek binânın yüzünü örme, gerekse içini bölmelere ayırmak veya bir yeri çevirmek için taş, tuğla veya kerpiçten yapılmış set: 13b/13.

diyâr (a) Ülke, topraklar, memleket: 1b/11, 4a/19, 17a/11, 33a/3, 47b/14, 47b/17, 48b/1, 78a/12, 48a/18, 48b/1, 32a/6, 32a/9, 51b/4, 43b/11, 29b/10, 47b/2, 29b/1, 33b/2, 42b/18, 46a/9, 48b/6, 29a/8, 17a/10, 82b/17, 16a/18, 67b/5, 67b/6, 40b/5, 53b/13, 29b/12, 39a/16.

diyâr-ı Hind Hint ülkesi: 1b/11, 4a/19, 17a/11, 33a/3, 47b/14, 47b/17, 48b/1, 78a/12.

diz Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer: 55a/17, 30b/7.

diz- Sıralamak: 18b/13.

doğ-Dünyaya gelmek83a/14.

doğra- Keserek parçalamak veya elle küçük parçalara ayırmak:: 6a/17.

doğrı Yalan olmayan, gerçek: 8b/14, 63b/12, 70b/7, 84b/5, 69b/16, 19b/8.

doğrult-Doğrulmasını sağlamak, doğru duruma getirmek64a/17.

doğun- soğukluk,sertlik,yumuşaklık vb.niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak,değmek,el sürmek,temas etmek:63b/10, 11a/12, 11a/10.nesnelerin sıcaklık

dolaş- Gezme, gezinme: 8a/3, 17a/1, 66a/19, 66b/18, 75b/19.

doldır- Boş bir şeyi dolu hâle getirmek, içine bir şey koymak: 4b/10, 5b/6, 18b/1, 32b/5, 72b/9.

dol- Dolu duruma gelmek: 20a/17.

donan- Gerekli nesnelere bir araya getirmek: 4b/8.

dost (f) Sevilen kimse, arkadaş, dost: 74b/7, 78b/1, 81b/19.

doşoârı doğru,sağa sola sapmadan69b/18, 77a/17.Çok

dögüş- Karşılıklı birbirini dövmek,vuruşmak27a/4, 9a/8.

dök- Sıvı veya tahıl gibi bir şeyi bulunduğu kap veya yerden dışarıya veya başka kaba boşaltmak:

022b/10, 6a/15, 14b/2, 19a/13, 47b/12, 51a/16, 60a/11.

dökül- Dökme işi yapılmak veya dökme işine konu olmak24b/19, 28b/2, 61a/8, 32a/8, 9a/12, 25a/2, 28a/14, 29a/5, 65a/7.

dön-1. Kendü eksenini üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek: 46a/14, 55a/16, 56b/9, 71b/9, 74a/19, 79a/2, 84b/12. 2. Geri gelmek, geri gitmek: 28b/6, 23a/7, 34a/19, 34b/2, 53b/9, 67b/8, 41a/11, 83a/13, 3b/1, 4a/4, 13b/5, 16b/13, 18a/13, 21a/18, 21b/4, 21b/11, 22b/14, 26b/17, 28a/12, 35a/2, 36a/13, 41a/11, 41b/6, 47b/1, 52b/1, 56b/15, 83b/5, 12a/13. 3. Sözüde durmak: 82b/8, 20b/17, 83b/12, 4. Çevresi

dönüyor, ayağının altında yer kayıyor duygusuyla kendini yitirir gibi olmak: 6b/2, 27b/4, 51a/8, 7b/10, 28a/10, 63a/6.

döndir- Başka bir hâle koymak, çevirmek, geriye çevirmek: 64b/16, 42b/14.

dördüncü Dört sayısının sıra sıfatı, sırada üçüncüden sonra gelen: 22b/15, 44a/18, 46b/11.

dört Dört: 2a/4, 2a/12, 10a/5, 10a/6, 10a/18, 10a/19, 11b/19, 12b/7, 12b/17, 14a/7, 22b/4, 27b/8, 30a/18, 67a/6, 67a/18, 69a/8, 70b/11, 71b/3, 74b/1, 76a/1.

döşek Yatak: 9b/3, 19a/18, 24b/18.

duâ (a) Birinin iyiliği için Allah'a yalvarma: 31b/8, 32a/11, 35b/4, 38b/16, 39b/11, 39b/16, 39b/19, 58b/19, 71a/15, 73b/15, 76b/14, 77b/3, 32a/11, 21a/13, 35b/8, 37a/16, 61a/10, 61a/14, 61b/4, 61b/9, 72b/11, 73a/14, 78a/2.

duhân (a) Duman: 5b/2.

duhter (f) Kız: 038a/19, 40a/11.

d.-güneş Güneşin kızı: 38a/19.

d.-i sad Sad'ın kızı: 40a/11.

duhül (a) Girme ,giriş56b/1.

dur- Beklemek, dikilmek: 26b/3, 39b/8.

dut- elde bulundurmak,ele almak9b/7.

duy- İşitmek, ses almak, haber almak: 25a/7, 33b/12.

düğün Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence: 46a/7, 46a/9, 64b/18, 45b/6, 53b/11.

d. it-46a/7, 46a/9, 64b/18, 45b/6, 53b/11.

dükân (a) Esnafın perakende satış yaptığı, küçük zanaat sahiplerinin çalıştıkları yer, işyeri: 11b/6, 14a/9, 13b/13, 17b/2, 15b/10, 14b/16, 15b/16.

dülbend (f) ince ve seyrek dokunmuş,hafif ve yumuşak pamuklu bez:81b/7.

dün İçinde bulunulan günden önceki gün: 71a/18, 1b/4.

dünyâ (a) Âlem, ahrete göre şimdi yaşadığımız âlem, dünya: 83a/7, 12a/18, 31b/3, 31b/13, 42b/9, 43b/14, 70a/8, 71a/16, 63b/11, 63b/12, 85a/6.

dürlü Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif, türlü: 4a/14, 4b/4, 4b/5, 6a/1, 6a/11, 62a/17, 62b/6, 18b/17, 20b/10, 23b/3, 33a/13, 11a/4, 33b/1, 81b/7, 81b/17, 83b/2.

düş Rüya, mânâ âlemi: 6b/10, 17b/11, 019b/1, 17b/13,

düş gör- Rüya görmek: 6b/10, 19b/1

düş ol- Mana alemine dalmak:

düş- 1.Yere düşmek: 29a/11, 40b/8, 2. Korkuya kapılmak: 3. Kuşkulanmak: 4. Aşırı ilgi veya sevgi göstermek: 39a/18, 54b/17, 68a/16 5. Keyfi kaçmak: 6. Yer çekiminin etkisiyle yukarıdan aşağıya bir şey inmek: 3b/12, 6. Yapılması gereken bir şeyi gerçekleştirmenin yollarını aramak: 7. Sıkıntıya düşmek: 23b/16, 8.Utanmak: 9. Aralarında anlaşmazlık çıkıp birbiriyle uğraşmaya başlama: 10. Çok yalvarmak: 11. Peşine düşmek, peşine takılmak: 34b/3, 47b/2, 8a/1, 21a/17, 28a/12, 28a/18, 29a/4, 34b/3, 37a/1, 39b/15, 44a/9, 45a/2, 45a/9, 49a/14, 64b/2, 76b/10, 77a/1, 77b/13, 85a/17, 85b/16.

düşmânlıkdüşmanca,duyguveyadavranış,yağlıllık,hasımlık,adaver,m uhasamat,husumet,hasımlık: 82a/6.

düşmen (f) Aralarında birbirleriyle çatışmaya varacak ölçüde anlaşmazlık olan taraflar: 7b/14, 82b/13, 12a/2

düşün- Düşünmek, tefekkür etmek: 75a/11, 82a/14.

düşür- Düşmesine yol açmak, düşmesine sebep olmak: 8a/16.

düz- Düzenlemek, hazırlamak: 33b/17, 2a/5, 39a/7, 43a/18, 49b/6, 80b/9, 81b/1,

düz Yatay durumda olan,eğik ve dik olmayan:2a/1.

düzel- düz duruma gelmek,düzleşmek75a/19.

düzenBelli yöntem,ilke veya yasalara göre kurulmuş olandurum uyum,nizam,sistem49a/2.

düzme Uydurma, hile, aldatmaca: 2b/13, 51a/15, 51a/19, 53a/16.

ebrū (f) Kaş: 62b/17.

ecel (a) Her canlının ve bilhassa insanın mukadder olan ölme vakti: 4a/17, 40a/14, 25a/6, 78a/17.

ecr, ecir (a) Sevap, para: 76a/10.

eczā (a) Parçalar, kısımlar: 22b/2, 15b/12, 22b/11, 14b/2, 15b/5.

edā (a) Yapma, kılma, "yerine getirme": 4b/16.

e. it- Yerine getirmek: 4b/16.

efendi (r) Sâhip, mâlik, "buyruğu geçen, sözü tutulan kimse": 31b/13, 85a/15
085a/15, 85a/12, 31b/14, 32a/17.

Efgān -ı Yemenî Özel isim: 67b/19, 76a/14.

efgende (f) Yıkılmış, yıkık, düşkün, biçâre: 40a/9.

eflāk (a) Felek: 45b/10.

efzūn (a) Fazla, çok ziyade: 3a/17.

eg- Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek: 85b/6.

eger (f) Eğer, şayet: 5a/17, 6a/4, 9b/11, 9b/17, 10a/6, 10a/17, 11a/1, 11a/19, 11b/18, 15a/7, 20a/12, 24a/3, 26a/3, 26a/10, 27a/4, 27a/12, 29a/12, 30a/14, 32a/1, 32a/17, 33b/8, 35a/9, 36a/7, 40b/12, 41a/14, 41a/15, 42a/15, 42b/2, 42b/19, 45b/13, 45b/14, 45b/17, 49a/13, 49b/1, 50b/2, 50b/9, 51a/5, 51a/12, 64a/11, 64a/13, 64a/17, 67b/10, 73b/7, 76b/16, 77b/6, 83b/7, 84b/19, 85a/4, 85a/13, 37a/2, 37a/14, 63b/8.

egerlü Eyerli: 43b/19.

egle- Ekleme, katmak: 22b/19.

egri Doğru veya düz olmayan: 30a/13, 64a/18.

ehl (a) Muktedir, becerikli, erbab, "usta", bir yere veya bir görüşe mensup: 9a/5, 9a/15, 16a/12, 71b/18, 79a/8, 85b/15.

e.-i İslām İslām'ı kabûl eden kimse, Müslümân: 9a/5, 9a/15, 16a/12,

ejder (f) Büyük canavar, büyük yılan: 41a/9.

ejderhā (f) Yılanı benzer; ancak dört ayaklı ve kanatlı olan ve ağzından alevler püskürttüğüne inanılan bir hayâlî hayvan: 18b/10, 22b/11, 20b/15, 79a/16, 81a/10.

ekber (a) Daha büyük, pek büyük, en büyük: 42a/16, 65b/15, 68a/11, 68a/13, 71a/19, 71b/14, 80a/9, 65b/16.

ek-Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek: 69b/10.

ekmek Tahıl ununda yapılmış hamurun fırında, sacda veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek, nan nani aziz 32a/12.

eksik Az, eksik: 20a/11, 50b/9, 50b/18.

el¹ 1. Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü: 3a/2, 9a/8, 9b/18, 12b/8, 18b/9, 44b/8, 47a/13, 49b/3, 56b/6, 61b/8, 63b/10, 65b/19, 76b/11, 84a/10, 85a/4, 82b/15, 83b/18, 85a/10, 85b/5, 16b/1, 2b/12, 27b/15, 59b/16, 68a/16, 7a/2, 14a/6, 36a/10, 44a/10, 44b/8, 46b/12, 55a/14, 55a/17, 64a/3, 66a/9, 66b/3, 67a/9, 67a/13, 81b/15, 83b/13, 85a/10, 6a/19, 59b/12, 60a/14, 60a/15, 66a/11, 71a/7, 73b/16, 80b/14, 85b/4, 2b/11, 6a/3, 6a/5, 14a/9, 20b/5, 27a/14, 28a/2, 47a/2, 49a/8, 49b/1, 59a/17, 62a/16, 65a/8, 73a/4, 4b/9, 5a/7, 5b/11, 5b/14, 36a/10, 38a/11, 39b/17, 40a/4, 55b/19, 56b/19, 57a/8, 57a/11, 70b/13, 78a/5, 78a/6, 59b/3, 59b/6, 55a/17, 11a/5, 11a/12, 23a/4, 34a/12, 37b/13, 59b/11, 66b/11, 75a/12, 77a/2, 78a/15, 83b/13, 80a/3, 29a/13, 54a/6, 5b/9, 52b/4, 53a/1, 71b/5, 5b/8. 2. Ele girmek, yakayı ele vermek, yakalanmak: 3b/5, 4b/15, 9a/14, 27a/2, 31a/10, 56a/5, 58a/14, 58b/18, 81a/9.

el² yakınların dışında kalan kimse, yabancı: 40a/13, 51b/9.

el³ (a) Arapça'da belirli durumlarda isimden önce kullanılan takı, hikâye, rivayet: 62a/8, 23a/5, 25a/6, 31a/9, 66b/5, 75b/12, 76a/9, 61b/7, 78a/16, 18b/12, 29b/2, 63a/6, 15a/10, 61a/1, 81a/17, 85a/16.

e.-hamdillāh (a) Allah'a hamd ve şükürler olsun: 62a/8, 23a/5, 25a/6, 31a/9, 66b/5, 75b/12, 76a/9, 61b/7, 78a/16.

e.-hāşıl (a) Kısacası: 18b/12, 29b/2, 63a/6.

e.-kışsa (a) Hikaye, rivayet: 15a/10, 61a/1, 81a/17, 85a/16

elbette (a) Şüphesiz: 3b/14, 10b/1, 20b/14, 23b/6, 24a/15, 25b/18, 37b/10, 62b/19, 71b/10, 85a/1.

Elbürz Yer adı: 81a/1.

elçi Herhangi bir konuda anlaşmayı sağlamak üzere karşı tarafa gönderilen kimse, aracı: 11b/18, 30b/17, 39b/7, 39b/13,

39b/18, 42a/7, 58a/12, 77a/18, 39b/15, 41b/3, 42b/16, 43a/6, 41a/6, 41b/13, 43a/3, 43a/5, 43a/10, 43a/2.

elçilik Elçinin sıfatı ve vazîfesi: 77b/4, 80a/7.

ele-Elek yardımıyla ayıklamak veya ,incesini kabasından ayırmak,elekten geçirmek:14b/2.

elek Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak veya incesini kabasında ayırmak için kullanılan,tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş gözenekli tel.kıl.bez.vboluşan araç:14b/2.

elem (a) Keder, dert, üzüntü: 010a/8, 23a/7, 23b/16, 24b/1, 25a/13, 25a/19, 30a/8, 30a/11, 31a/11, 31a/13, 31a/14, 31b/3, 32a/19, 32b/3, 36a/14, 37b/6, 45b/7, 47a/10, 50b/10, 50b/18, 53b/2, 57a/4, 72a/17, 79b/8.

elem çek- Dert çekmek: 10a/8, 23a/7, 24b/1, 25a/13, 25a/19, 30a/8, 30a/11, 31a/11, 31a/13, 31b/3, 32a/19, 36a/14, 37b/6, 47a/10, 50b/10, 53b/2, 57a/4, 72a/17, 79b/8.

eleme düş- Derde, üzüntüye düşmek: 23b/16.

elḥamdüllillāh (a) Şükür, Allah'a şükürler olsun: 72b/17, 22b/8, 24a/11, 30b/9.

elleş-ulaşmak,yetişmek tutmak: 34b/1.

elmās (a) Mücevher olarak kullanılan, saydam, değerli taş: 43a/14.

emānet (a) Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişice korunması gereken eşya, kimse vb. inam, vedia: 4b/15.

emek, g Çalışma, "bir işin yapılması için harcanan beden ve zihin gücü.": 24b/13.

emin (a) Şüphe etmeyen, tam bir doğrulukla bilen: 32b/1, 51a/9, 65a/4.

e. ol- Şüphesiz olmak: 32b/1, 51a/9, 65a/4.

emir (a) Bey, emirlik başkanı, emir: 31b/11, 22a/17, 3a/10, 4b/2, 4b/6, 4b/10, 4b/13, 5b/6, 5b/13, 7b/8, 9b/2, 19a/13, 22b/6, 22b/7, 23a/3, 30a/17, 30b/1, 47b/13, 48a/4, 61b/6, 64a/3, 67a/6, 74b/15, 75a/2, 76b/5, 80a/2, 80b/1, 80b/8, 82a/10, 84b/14.

e.-i Arab Arap Emiri: 4b/2, 80a/2.

e.-i cihān Cihanın emiri: 3a/10, 4b/6, 5b/6, 7b/8, 9b/2, 23a/3, 30a/17, 47b/13, 48a/4, 61b/6, 64a/3, 67a/6.

e.-i merdân Merdân Emir: 4b/10, 4b/13, 5b/13, 19a/13, 22b/7, 30b/1, 74b/15, 75a/2, 76b/5, 80b/1, 80b/8, 82a/10, 84b/14.

emr bkz. emir

emir (a) Emir, buyruk, iş: 5b/7, 62a/4, 020a/2, 20a/5, 2a/14, 6a/4, 16b/1, 45b/13, 46b/2, 85a/9, 9b/8, 17b/16, 30a/4, 39a/11, 39b/5, 41b/12, 45a/15, 45b/5, 55a/17, 67b/11, 77b/4, 79b/5, 79b/19, 82a/15, 83b/7, 84a/2, 84a/5, 84a/9, 58b/12, 3b/12, 31b/15, 39b/13, 78b/13.

emââl (a) Benzerler, örnekler: 30b/4.

eñ [Sıfatların ve zarfların başına gelerek onların üstünlük derecesini yapar.] En büyük, en yüksek, en güzel: 41b/9, 69a/7.

en Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik, boy, uzunluk karşıtı: 2a/4.

enbân (f) Dağarcık denilen deri çanta, yiyecek çantası, heybe: 15b/7, 18b/17, 56b/7, 57a/19, 56a/16, 16a/2, 57a/2, 57a/10

enban âal- Çanta içine bir şey koymak: 15b/7

enfâl (f) Ganimetler, düşmandan alınmış mallar: 8a/9.

engüşť (f) Parmak: 79a/9.

eñse Boynun arkası: 11a/10, 11a/9, 22a/5.

envâ (a) Çeşitler, türler: 4a/14, 4b/7, 18b/17.

er¹ Değerli adam, hakkıyla adam demeye lâyık kişi, bahadır, yiğit: 012a/11, 16b/14, 32b/10, 42a/19, 44b/15, 45a/6, 55a/10, 56a/6, 63b/12, 55b/1, 80b/7, 80b/8, 37b/17, 40a/11, 63b/7

er² Koca, eş: 31a/18, 41a/19, 83a/12.

Erdeşir Özel isim: 82a/13, 7a/2, 7a/2.

eren Hakk'a yakın olan ve velîlik derecesine ulaşanlar: 24a/6, 31a/11.

erkence Vakit geçmeden, "zamanın ilerlememiş olduğu bir sırada": 73a/2.

erlik Bahadırlık, yiğitlik: 2b/2, 25b/6, 29a/2, 55a/4, 81a/5, 81b/12, 2b/1, 10a/17, 29a/10, 61b/10, 85a/11, 2b/3, 55b/9, 61b/2.

Esad-i Feyzi Özel isim: 76b/4, 67b/16.

esbāb (a) Sebepler, "Esvap" kelimesinin halk ağzındaki şekli, elbise: 8a/9, 9a/8, 81b/6, 11a/4, 9a/15, 12b/14, 28b/2, 32b/17, 48a/2, 18b/4.

eser (a) Bir şeyin varlığını gösteren nitelik, iz, belirti: 8b/7, 62b/18, 76b/3.

esir (a) Tutsak, harpte düşman eline düşen: 28a/11, 61a/3, 64a/1, 65b/8, 64b/7.

e. it- Esir etmek, tutsak etmek: 28a/11, 64a/1, 65b/8, 64b/7.

e. ol- Esir olmak, tutsak olmak: 61a/3,

eskiden Geçmiş zamanlarda, geçmiş çağlarda, geçmişte, mukaddema: 81b/19.

eski Eski: 5b/19.

Esmā Perri Özel isim: 3a/3, 3a/6, 3a/13, 3b/14, 3b/17, 3b/18, 3b/16, 4a/4, 4a/11, 4a/17, 4b/2.

esnā (a) Sırasında: 48b/16.

esrār (a) Gizler, sırlar: 1b/8, 76b/15.

eşrāf (a) şeref ve itibar sahibi kimseler, ileri gelenler: 66a/19, 67a/10, 80b/3, 4a/6, 67a/8.

eşyā (a) Mevcut olan şeyler, nesnelere: 28b/3, 15b/19, 16a/1.

et Et: 24b/19, 25a/1, 29b/4.

etek Etek: 84b/2, 49b/3, 58b/14.

eṭrāf (a) Yöre, çevre: 47b/10, 17a/1, 22b/16, 17b/9.

ev Ev: 047b/9, 15b/4, 69b/4, 15b/8, 15a/11.

evet Öyledir anlamında kullanılan bir doğrulama veya onaylama sözü, olur, oldu, peki, tamam, ya, beli, ha, he: 75a/14.

evlād (a) Çocuk: 20a/10, 38b/1, 39a/9, 40b/19, 41a/6, 41a/13, 41a/17, 42a/11, 43a/3, 43a/6, 43a/10, 43a/12, 43b/4, 43b/6, 43b/7, 43b/19, 44a/2, 44a/8, 44a/13, 44a/17, 44a/19, 44b/5, 45a/3, 45b/5, 45b/19, 45b/19, 46a/2, 46a/6, 46a/8, 46b/1, 46b/2, 47a/1, 47a/5, 47a/7, 47a/10, 47a/10, 47a/18, 47a/19, 47b/4, 47b/7, 49a/11, 49a/5, 49b/1, 55a/13, 56a/4.

Evlād- ıibni Merzubān Özel isim: 38a/5, 38a/13, 38a/14, 38a/18, 38b/16, 38b/19, 39a/11, 39b/2, 39b/12, 40a/1, 40a/7, 40b/19, 41a/17, 43a/8, 43b/7, 43b/19, 44a/10, 44a/17, 44a/19, 46b/1, 46b/5, 46b/17, 49a/6, 51b/7, 56a/4, 56b/2, 57a/14, 58b/2, 60a/19, 60b/14, 61a/16, 65a/17, 65b/8, 66b/12, 68a/1, 77b/7, 78b/2, 78b/5, 43a/12, 43b/6, 45b/19, 46b/1, 46b/12, 47a/1, 47a/5, 47a/10, 47a/19, 47b/7, 49a/11, 49a/15, 58b/10, 58b/13, 58b/15, 59a/3, 59a/5, 59a/12, 59a/14, 59a/19, 59b/4, 59b/12, 60a/14, 60a/17, 41a/13, 42a/11, 43a/3, 43a/6, 43a/10, 44a/8, 44b/5, 45b/5, 45b/19, 46a/6, 46a/8, 47a/7, 47a/10, 47a/18, 47b/4, 49a/17, 49b/1, 55a/13, 56b/1, 60b/3, 65a/4, 66a/6, 43b/4, 46a/2, 38b/2, 45a/3, 76a/7, 20a/10, 71b/14, 39a/9, 41a/6, 44a/2, 44a/13, 57a/13, 57b/11, 58b/2, 58b/12, 58b/13, 59b/11, 60b/17, 61a/7, 61a/9, 65a/6, 65a/14, 42b/16, 48a/15, 48b/3, 53b/16, 68a/6, 46b/4.

evreng (f) Taht, şan, şöhret: 79a/8.

evvel (a) Eski, geçmiş: 3a/15, 3b/2, 4b/10, 6a/14, 7b/8, 14a/16, 29a/4, 29b/8, 30b/6, 31b/4, 37b/17, 38b/14, 46b/15, 51a/5, 51b/12, 57a/5, 58a/17, 60b/7, 61a/19, 67b/8, 73a/12, 74b/9, 74b/19, 75b/19, 76a/3, 9a/13, 32a/4, 33b/17, 34b/6, 36a/17, 40a/18, 24b/18, 51b/3, 73a/15, 11b/14, 38a/15, 40a/6, 78a/7, 29b/5, 33a/1, 65b/2, 68a/12, 75a/10, 73b/18, 74b/2, 74b/4, 78b/11, 80a/10.

evvelā (a) İlkin, ilk önce: 18b/7, 19b/14, 30a/11, 39a/1, 39b/6, 67b/13, 77a/5, 80b/9.

eydür Söyler, anlatır: 11a/8.

eygü Kemik: 26b/13, 26a/19.

eyit- Söylemek, demek, konuşmak: 2b/15, 3a/8, 3a/10, 3b/6, 4a/5, 5b/6, 5b/8, 5b/16, 5b/18, 6a/2, 6a/6, 6a/9, 6a/14, 7a/6, 7b/2, 7b/17, 10a/13, 10b/12, 10b/16, 10b/17, 12a/17, 12b/5, 12b/16, 13a/3, 13b/5, 13b/16, 14a/2, 14b/10, 14b/15, 14b/17, 15a/13, 16a/4, 16a/16, 16b/5, 17a/8, 17a/18, 17b/1, 17b/14, 17b/19, 18a/2, 18a/13, 18b/3, 18b/5, 18b/7, 19a/2, 19a/5, 19a/14, 20b/1, 20b/11, 20b/15, 21a/3, 21a/10, 21b/5, 21b/16, 22a/7, 22a/14, 22a/19, 23a/12, 24a/3, 24a/9, 24b/5, 24b/9, 26a/1, 26a/5, 26a/6, 26a/16, 26b/7, 26b/12, 27a/5, 27a/18, 29b/9, 30a/8, 30b/8, 31b/3, 31b/12,

31b/15, 32a/3, 32a/13, 32b/6, 33b/6, 35b/1, 36a/19, 36b/3,
36b/5, 36b/11, 37a/2, 37b/2, 37b/7, 39a/5, 40a/1, 41a/6,
41a/16, 41b/14, 42a/7, 42a/10, 42a/13, 42b/14, 42b/15, 43a/8,
43b/12, 44a/19, 46a/6, 48a/18, 48a/19, 48b/2, 48b/9, 48b/10,
48b/14, 49a/5, 49b/9, 50a/4, 51a/5, 51a/11, 51b/3, 51b/8,
51b/15, 52a/2, 52a/9, 52a/12, 52b/1, 52b/3, 52b/11, 53a/18,
53b/1, 53b/5, 53b/8, 53b/9, 53b/10, 54a/5, 54a/16, 55a/5,
56a/3, 56a/6, 56a/13, 56a/16, 56b/10, 57a/19, 57b/4, 58a/12,
58a/15, 58b/10, 58b/19, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 59a/13, 62b/7,
62b/10, 62b/13, 62b/16, 63a/18, 63b/1, 63b/14, 64a/11, 64a/12,
65b/13, 68a/9, 68a/17, 68a/19, 68b/1, 69a/17, 69a/19, 69b/1,
69b/4, 69b/6, 70b/18, 71a/12, 71b/9, 72a/2, 72a/14, 72b/17,
73a/9, 73a/11, 73b/5, 75b/3, 75b/7, 76a/4, 77b/8, 78a/1,
78b/17, 78b/19, 79b/7, 79b/11, 79b/16, 83b/6, 83b/17, 84a/18,
84b/11, 84b/18, 7a/17, 7b/2, 9b/15, 9b/19, 10a/2, 10a/16,
12b/7, 18a/15, 19b/13, 20b/14, 21a/6, 24a/1, 25a/9, 33b/16,
37b/5, 39b/11, 50a/6, 54a/8, 65a/10, 75a/18, 76b/15, 17b/4,
53a/11.

eyle- [Konuşma dilinde az kullanılıp, eski yazıda 'etmek'
yerine yardımcı fiil olarak çok kullanılır. Arapça mastarlarla
birleşik fiiller yapar.] Etmek, kılmak, yapmak, işlemek:
10b/19, 12b/13, 12b/14, 13a/13, 14a/3, 14a/7, 18a/6, 18a/16,
18b/2, 19b/16, 20a/7, 20a/11, 20a/13, 20b/6, 21a/15, 23a/19,
31b/8, 32b/3, 39a/6, 40b/12, 43a/9, 46a/8, 51a/3, 52a/5,
53a/18, 53a/19, 59b/10, 68a/3, 79b/9, 79b/11, 79b/17, 82b/16,
84a/3, 2a/16, 2a/19, 2b/3, 4b/8, 5a/6, 5a/9, 5a/10,
6a/1, 6a/17, 6a/18, 6b/8, 7a/2, 7a/16, 7b/9, 8a/4,
8b/4, 9a/19, 9b/8, 11a/6, 11b/9, 12a/5, 13a/3, 13b/15,
14b/3, 14b/4, 15b/9, 16b/11, 18a/7, 18a/9, 22a/14, 22a/17,
22b/15, 23a/6, 23a/9, 23a/13, 23a/18, 25a/15, 25b/7, 25b/8,
26a/9, 26a/15, 26b/17, 27a/1, 28b/11, 29a/7, 29a/14, 29b/19,
30a/5, 31b/3, 34b/9, 35a/3, 35b/4, 35b/8, 35b/10, 35b/12,
37a/3, 37a/16, 37b/11, 39a/11, 39b/5, 39b/16, 41b/12, 41b/14,
42b/4, 43a/2, 43a/14, 43b/1, 43b/8, 43b/16, 43b/17, 44a/3,
45b/5, 46a/12, 46b/11, 47b/1, 47b/6, 47b/7, 48a/16, 48b/17,
49a/16, 51a/18, 52a/7, 53a/8, 53a/18, 54a/3, 54a/4, 55a/1,
57a/4, 58b/14, 59a/8, 59b/2, 60b/17, 61a/10, 61a/12, 61b/3,
61b/4, 62b/2, 63a/2, 64b/4, 65b/4, 66a/10, 66b/13, 66b/17,
68b/10, 69a/2, 69b/8, 70b/17, 71b/9, 72b/6, 72b/13, 73b/14,
74a/9, 74a/10, 74a/14, 75b/1, 75b/5, 76b/5, 77b/8, 78a/2,
78a/4, 80a/2, 80b/11, 82a/16, 82b/1, 84a/2, 84a/11, 2a/9,
4a/11, 8a/5, 9a/6, 9a/16, 16b/12, 17a/16, 23a/11, 25b/3,
26a/1, 28a/13, 29a/17, 29a/18, 30a/3, 36a/16, 38a/8, 38b/10,
43b/3, 44a/17, 46b/5, 48a/3, 48a/4, 55b/12, 55b/16, 57b/19,
58a/1, 60b/18, 61a/9, 61a/10, 61a/14, 61a/17, 62b/5, 64b/5,
66a/17, 66b/8, 66b/14, 67a/12, 67a/19, 68a/1, 74b/18, 75b/11,
76a/2, 76b/1, 81a/18, 82a/12, 76b/16, 54b/1, 15a/2, 29b/17,
72a/18, 30b/11, 34a/15, 75a/14, 75a/17, 5b/2, 30b/18, 43b/18,
54a/18, 66b/14, 11b/3, 11b/19, 19b/19, 31a/16, 31b/5, 41a/8,
43a/5, 44b/5, 53a/10, 55a/12, 64a/14, 68a/11, 71b/1, 75b/9,

79a/7, 7a/13, 19b/17, 21b/17, 32a/15, 36a/7, 44b/18, 61b/10, 63a/12, 73a/7, 21b/12, 56a/10, 23a/16, 75b/4, 15a/16, 50a/5, 12a/10, 20b/9, 45a/7, 45b/16, 46a/14, 67a/17, 74a/12, 17a/9, 79a/17, 36a/2, 7a/12, 58b/18, 37b/10, 67a/15, 62a/13, 77b/16, 15a/19, 73a/1, 5b/9, 7a/10, 32a/13, 41a/13, 47a/17, 53a/19, 11b/11, 57b/1, 64b/19, 29a/10, 46a/16, 46b/19, 79a/17, 74a/14, 1b/12, 46a/18, 64a/3, 67a/17.

eyü İyi, güzel, hoş: 4a/16, 6b/10, 9a/19, 9b/11, 12a/12, 18a/4, 20b/7, 20b/17, 21a/10, 21a/11, hâşıl, 22a/5, 25b/2, 26b/14, 37b/13, 37b/17, 38b/12, 41b/5, 42a/18, 42b/6, 60b/18, 61b/10, 65b/15, 73a/5, 73a/6, 73a/7, 73b/10, 73b/12, 75a/16, 76b/11, 76b/15, 80a/9, 85b/1, 85b/2.

eyüce İyice: 15a/6, 26b/1, 46a/14, 50a/1, 64a/4, 72b/16, 72b/17, 74a/13, 73b/17

eylük İyi olan şeyin hâli, hoşluk, iyilik, iyilik: 67b/7, 68b/11, 68b/12, 71b/15, 66a/7, 79a/17, 18a/7, 29a/10, 20b/17, 29a/19, 29b/3, 76b/17, 67b/9, 75b/14, 77a/6, 79a/17.

eyüsır adamı da yir didi evlād eyitdi e. bu naşıl 59a/5

eyvāh (f) "Kötü bir haber veya beklenmedik bir kayıp karşısında duyulan acımayı anlatır.": 28a/1.

eyyām (a) Sözü geçerlik, nüfuz: 33a/6.

ez-Üstüne basarak veya bir şey arasına sıkıştırarak yassılaştırmak, biçimini değiştirmek: 22b/2, 22b/11.

ezberle-Bir şeyi olduğu gibi akılda tutmak, ezber etmek, hıfzetmek: 15a/4.

ezincānib Hemen sonra, daha sonra: 16a/11, 23b/4, 33a/18, 37a/17.

-F-

fāhır (a) Kıymetli, değerli: 39a/2, 39a/3.

faķır (a) Çaresiz, zavallı, yoksul, züğürt, malsız servetsiz, parasız: 70b/1, 71a/1.

falān (a) Cümlede belirtilen nesne veya nesnelere sonra gelerek "ve benzerleri" anlamında kullanılan bir söz: 15b/14.

fānî (a) Ölümlü, yok olucu, geçici: 69a/8.

farķ(a) Ayırma, ayırt etme: 5b/1.

f. it- Ayırmak, ayırt etmek: 5b/1.

faşıl (a) Belli bir sürede yapılan iş, karşılaşılan durum veya olay, güldürücü, eğlendirici sözler söyleyerek bir toplumu eğlendirme: 60b/18.

fāş (f) Duyulma, açığa vurma: 1b/3.

Fâtıma Özel isim: 3a/7.

fāéide (a) Yarar, fayda: 81a/12, 30a/10.

Fazıl Özel isim: 78a/19.

fazla (a) Gereğinden, alışılmıştan çok, aşırı olan, ziyade: 83b/13.

fedā (a) Bir kimsenin uğruna verilen veya harcanılan şey, kurban: 27a/7, 31a/1, 55a/6.

fedāyi (a) Yoluna canını hiçe sayan: 66b/5.

fehî (f) Anlayış, idrak ve zekâ: 23a/3, 45a/8.

f. it- Anlamak: 23a/3.

felek (a) Gökyüzü, talih, kader: 77b/16, 54a/3.

felevrisin? sevindireyüm ve biraz haklayup f. alayum diyüp49b/11

felürî ve Hürmüz eÖmere vāfir f. florifilluri virdi ve bir muhabbetnāme74a/4

fenā (a) Kötü: 59b/19.

ferāgat (a) Vazgeçme, el çekme: 19b/19, 49a/16, 31a/14, 37b/19, 55a/12, 64a/13, 47b/1.

f. eyle-Vazgeçmek: 19b/19, 47b/1, 49a/16, 55a/12, 64a/13.

f. it- Vazgeçmek: 31a/14, 37b/19.

ferāh (a) Gönül alçaklığı, sevinme, sevinç: 43b/1.

f. eyle-Sevinmek: 43b/1.

ferāmūş (f) Unutma: 63b/11.

f. it- Unutmak: 63b/11.

ferāset (a) Anlayış, çabuk seziş: 4a/2.

fersah (a) Yaklaşık 5 kilometrelik bir uzaklık ölçüsü, çok uzun mesafe, uzaklık: 28a/10.

feryād (f) Yardım isteme bağıışı, haykırış, sızlanma: 7b/9, 7b/11, 19b/11, 20a/6, 44b/14, 45a/12, 64a/5, 65b/2, 70a/15, 70b/6, 71a/2, 71a/9, 71b/12, 65a/8, 71b/8, 71a/3, 79a/7.

fesād (a) Bozukluk, kötülük: 30a/8, 35a/3, 42b/1, 77b/7.

f.it-Kötülük yapmak: 30a/8, 35a/3, 42b/1, 77b/7.

feth (a) Zapt etme, bir şehir ve memleketi düşman elinden alma ve bilhassa İslâm memleketi hâline getirme: 23b/7, 29b/16, 28b/17.

feth it- Zapt etmek: 23b/7, 29b/16

fetiḥ (a) Bir şehir veya ülkeyi savaşarak alma: 61b/8.

fıçu (r) Bir araya getirilerek çemberlerle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karnı şişkin ve altı üstü düz kap: 15b/9, 16a/2, 17a/1.

fırşat (a) Uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, fırsat: 5b/3, 7a/8, 82b/15, 31a/9, 83a/15.

fısl Başkalarının duyamayacağı kadar alçak sesle konuşmak, fıslamak: 54a/14.

fi (a) İçinde bulunma bildirir. -de, içinde, içre: 6b/1, 8a/3, 12b/15, 14b/13, 15a/4, 19b/1, 20b/8, 26a/12, 60b/2, 61b/18.

fiğān (f) Feryat etme, ah çekme: 71b/9.

fikir (a) Görüş, bir insanın kendi düşüncesine göre kararlaştırıp uygun gördüğü yol: 6a/2, 12a/10, 34b/9, 38a/8, 41a/1, 43a/5, 68b/11, 68b/19, 73a/15, 80a/16, 47a/2, 37a/18.

f. eyle- Düşünmek: 34b/9, 38a/8, 43a/5.

f. it- Düşünce üretmek: 6a/2, 12a/10, 41a/1, 68b/11, 68b/19, 73a/15, 80a/16.

fikr bkz. fikir

fil (a) Bilinen büyük hayvan, Hindistan ve Afrika gibi sıcak bölgelerde yabâni ve uysal bir hâlde yaşar: 8b/1, 8a/15, 80b/19, 56a/12, 55b/19, 60b/4.

fi'il-hâl (a) Bu anda, hemen, şimdi: 6b/1, 8a/3, 12b/15, 14b/13, 15a/4, 19b/1, 20b/8, 26a/12, 60b/2, 61b/18.

filân (a) Falan, filan: 9b/16, 17b/3, 45b/19, 65a/10, 68a/3, 69a/19, 69b/6, 71a/12, 72a/8, 69a/19, 49b/18.

Filbîrüz-ı Adenî Özel isim: 016b/9, 45a/12.

fiil (a) İş, davranış, olumlu veya olumsuz olarak çekimli durumda zaman kavramı taşıyan veya zaman kavramı ile birlikte kişi kavramı veren kelime, eylem: 55b/1.

firāvân (f) Bol, çok, ziyade, aşırı fazla: 40b/6.

Firavûn (a) Eski Mısır hükümdarlarına verilen unvan: 42a/6.

fitne (a) Bölücülük, kargaşa çıkartma: 39a/10, 53a/8, 42b/1, 76b/19, 41b/9, 46a/13, 83a/1.

f. fesâd ol- Ara bozucu söz söylemek: 42b/1, 76b/19.

flori - felürî f.-filluri virdi ve bir muḥabbetnâme74a/4

fuḳâra (a) Yoksul, fakir, zavallı: 23a/11.

furşat (a) Uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, fırsat: 36a/1.

furtına (it) Çok güçlü esen rüzgâr: 33a/14.

fütühât (a) Fetihler, zaferler, galibiyetler: 29b/16.

-G-

ġâfil (a) Yapacağını veya başına geleceği önceden düşünmeyip gevşek davranan, gaflette bulunan, ihtiyatsız, dikkatsiz, habersiz: 7a/18.

àâfil ol- İhtiyatsız olmak: 7a/18.

ġaflet (a) Habersizlik, dikkatsizlik, dalgınlık: 35a/3, 35b/13.

ġāh (f) Bazen, kimi vakit, bazı bazı, kah: 2a/9, 2a/10, 33a/6, 33a/7, 33a/9, 33a/10, 60a/15, 66a/10, 66a/11, 66a/12, 78b/14, 78b/15.

ġāhî (f) Bazen, ara sıra: 5b/1, 56b/1.

ġāhice (f) Bazen, bazı kere: 57a/12.

ġa'ib (a) Nerede olduğu bilinmeyen, bulunamayan, kayıp: 49b/18.

ġalabaluk (a) Çok sayıda insanın bir araya gelmesiyle oluşan insan topluluğu: 28a/5.

ġalamAman: 59b/15.

ġalař (a) Yanlış kelime veya söz: 63b/15.

ġ. it- Yanlış söz söylemek: 63b/15.

ġalebe (a) Üstünlük, yenme, ġālip gelme: 35b/10, 39b/10, 81a/9, 81b/13.

ġalebe eyle- Üstün gelmek: 35b/10.

ġalebe it- Üstün gelmek: 81a/9, 81b/13.

ġalebe ol- Üstün gelmek: 39b/10.

ġālib (a) Yenen, üstün gelen, ġalebe çalan: 2a/16, 83b/5.

ġ. ol- Yenmek: 2a/16, 83b/5.

ġam-ġin (f) Kederli, hüznü, ġamlı: 8a/4, 36a/4.

ġ.-ġin ol-Kederli olmak: 8a/4, 36a/4.

ġam (a) Keder, tasa, kaygı: 62a/11, 63b/11.

ġani (a) Zengin, varlıklı: 17a/16, 76a/11.

ġ.eyle- 17a/16, 76a/11.

ġanimet (a) Ganimetler, savaşta düşmandan elde edilen mal: 60a/4.

ġarāyib (a) Tuhaf, şaşılacak şeyler: 1b/9, 58b/16.

ġarib (a) Tuhaf, şaşılacak, bambaşka, yabancı: 13b/18, 14b/15, 58b/9, 58a/19.

ġ. ħal- Yabancı olmak: 13b/18.

garġ (a) Boġulma, batma, yok olma: 046b/18, 55b/18, 66a/12.

à. ol-Boġulmak, batmak: 46b/18.

ġ. it-Yok olmak: 55b/18, 66a/12.

garrām (f) Homurdayan, kükreyen: 067b/15.

gaşmeşim-i hicāzî İslam ordusunda yer alan bir kahramanın adı: 67b/15.

gavga (f) Kavga, dövüşme, vuruşma; gürültü: 42b/18, 27a/9, 46a/16, 46a/18.

ġavġalık Kavga, dövüşme, vuruşma: 79b/9, 42b/1.

ġāyet (a) Çok fazla, son derece: 27a/3, 52b/5, 67a/4, 67a/11.

gayret (a) Çalışma, çaba: 2a/15, 25b/19, 37b/4, 60a/1, 35b/9, 54b/2, 43b/14, 29a/10, 36b/4, 38b/4.

gayret eyle- Çalışmak, çaba göstermek: 2a/15.

gayr/gayrı (a) Başka, diġer: 4a/3, 6a/7, 13b/9, 17b/17, 19a/17, 21a/8, 26a/2, 35a/14, 55a/1, 56a/15, 56a/17, 57a/9, 63b/12, 66a/5, 68a/14, 71a/17, 71b/2, 71b/10, 71b/12, 77a/4, 83a/4, 42a/17, 45a/5, 45a/10, 49b/3, 52a/6, 62b/6, 36a/16, 81b/3, 47a/1, 47a/4, 52b/2, 57b/8.

gayâ (a) Yaġmur: 81b/9.

ġazā(a) Din uğruna yapılan savaş: 29b/15, 61a/12, 29b/16.

à. it- savaşmak: 29b/15, 61a/12, 29b/16.

gazab (a) Kızma, kızgınlık, hiddet, öfke: 35a/2, 45a/4, 11a/16, 63a/16, 70b/11, 79b/2.

ġ. it- Kızmak, öfkelenmek: 35a/2, 45a/4.

geç- 1.Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek: 70b/10, 47a/14, 31b/17, 43b/16, 55b/10, 62b/1. 2.Yürüyerek yol almak, bir

yerden başka bir yere gitmek, bir yerin bir tarafından girip
öbür tarafından çıkmak: 80b/12, 32a/17, 29a/8, 80b/18, 13a/11,
31a/15, 4b/8, 8b/6, 17a/11, 25b/8, 30b/13, 61a/3, 65a/2,
69a/7, 78a/4, 80b/10, 82a/10. 3.Öldürmek: 39b/1, 14a/17,
19b/10, 39b/6. 4.Kulak asma, değer verme, inceleme: 44a/17.
6.Gitmek, geçmek: 31b/17. 8.Zamanı aşmak, geride bırakmak:
13a/1, 20b/17, 45a/12, 80a/8, 10a/5, 77b/17.

geçin- Yaşamak için gerekeni sağlamak: 71a/14, 42b/9.

geçür- 1. Bir iş veya topluluğun başına getirmek: 35b/13,
73b/2. 2. Üstünlük sağlamak: 23a/8. 3.Zaman geçirmek: 19a/8.
4. Öldürmek: 7a/11, 23b/8. 5. Yerleştirmek, örtmek,
kaplamak: 56b/17.

geda (f) Dilenci, yoksul: 3a/11.

gel- Gelmek, bir yere varmak, erişmek, ulaşmak: 1b/5,
10b/16, 14a/3, 20a/12, 21a/18, 21b/10, 25b/13, 26a/4, 26b/11,
44b/6, 50b/10, 54b/15, 55a/12, 56b/13, 57b/3, 70b/9, 84b/8,
2b/16, 6a/13, 7a/16, 14b/15, 15a/11, 15b/2, 15b/10, 17a/5,
20b/18, 21a/1, 21a/18, 21b/5, 21b/11, 26b/4, 30b/8, 35a/6,
38b/12, 39a/9, 39b/13, 42b/3, 42b/4, 43b/6, 44a/2, 46a/5,
47b/14, 48a/16, 48b/15, 52b/9, 52b/12, 60a/19, 60b/12, 61a/12,
61b/19, 65a/7, 65b/3, 66b/19, 67a/4, 68b/17, 69a/14, 71a/9,
73a/3, 74b/15, 75a/5, 75a/10, 75a/18, 75b/9, 76b/6, 77a/18,
77b/4, 79b/17, 80a/7, 81a/12, 81a/14, 76b/8, 66a/10, 9a/14,
20b/1, 24b/16, 30b/5, 32b/15, 35a/18, 46b/18, 47b/4, 50b/13,
54a/7, 58b/2, 72b/6, 77a/16, 81b/2, 12b/18, 39b/18, 62a/13,
73b/4, 66a/13, 12b/12, 33b/11, 4b/4, 32b/6, 33a/5, 45b/17,
57b/11, 63a/15, 66a/8, 69b/19, 78a/19, 80b/2, 67a/2, 43a/18,
43b/11, 48b/2, 53a/14, 72b/19, 77b/4, 78b/12, 79a/5, 85a/3,
17b/15, 18a/6, 23a/5, 34b/13, 35b/4, 44a/11, 62a/9, 72b/16,
78b/16, 81b/16, 84a/12, 17a/7, 37b/5, 48a/7, 43a/13, 71a/11,
39a/1, 79a/1, 32b/1, 38b/18, 77a/9, 67b/8, 73a/4, 33b/10,
25a/14, 54b/3, 83b/15, 24b/2, 50a/10, 58a/9, 8b/11, 43b/2,
45b/1, 54a/10, 28a/19, 73b/4, 17a/18, 29b/7, 65b/11, 69a/2,
72b/18, 75a/11, 85a/2, 33b/10, 13a/17, 73a/2, 74a/13, 74b/1,
15b/9, 42a/15, 55b/6, 33a/18, 25a/6, 67a/4, 56a/5, 75b/8,
49a/12, 60a/5, 30a/10, 42a/17, 37b/17, 85b/1, 13a/11, 41a/4,
53b/9, 58a/9, 58b/9, 75b/12, 80a/10, 4a/6, 6a/3, 19a/5,
31a/13, 56b/11, 75a/18, 27a/12, 76b/9, 73b/19, 84b/9, 79b/9,
32b/7, 39b/14, 43a/9, 44a/6, 56a/4, 79b/11, 79b/17, 83b/8,
85a/7, 39b/13, 75b/17, 2a/19, 2b/14, 2b/17, 3a/8, 4b/5,
5a/13, 5a/16, 6b/8, 7b/9, 8a/5, 8a/11, 8b/17, 9a/3,
9a/13, 9b/14, 10a/12, 10b/1, 12a/1, 13b/13, 14a/5, 14b/10,
14b/12, 15a/17, 16a/10, 16a/15, 16b/5, 17a/2, 17a/12, 17b/7,
17b/12, 18a/9, 19b/9, 22b/18, 24b/12, 25a/4, 25b/9, 26a/13,
26a/14, 27a/3, 27a/17, 29a/1, 29a/14, 30a/1, 30b/6, 30b/16,
31a/1, 31a/8, 32a/3, 32a/6, 32b/16, 33b/2, 34a/3, 34b/11,
35a/7, 35a/9, 35a/15, 35a/16, 35a/19, 35b/3, 35b/9, 35b/14,

35b/15, 37a/9, 37a/12, 37a/18, 37b/12, 38a/13, 38b/14, 39b/4, 40b/11, 42a/10, 42a/19, 43a/2, 43a/10, 43b/4, 43b/6, 44a/8, 44a/10, 44a/12, 44b/8, 46a/13, 46b/11, 47a/5, 47a/6, 47a/9, 47a/10, 47a/15, 47a/19, 47b/19, 48a/6, 48a/17, 48b/1, 50a/16, 50a/19, 53a/10, 54a/5, 54b/2, 54b/4, 54b/5, 54b/8, 54b/17, 55a/4, 55a/18, 56a/1, 57a/15, 58b/7, 58b/11, 60a/7, 60b/10, 60b/11, 60b/12, 60b/13, 60b/14, 61a/8, 61a/10, 61b/1, 61b/11, 62a/2, 62a/5, 63a/15, 64b/4, 65a/13, 65b/2, 65b/6, 65b/7, 65b/12, 66a/9, 66a/16, 67a/7, 67a/12, 67a/13, 67a/17, 67b/1, 68b/5, 69b/7, 69b/19, 70a/14, 72b/14, 73a/1, 73b/2, 74a/15, 74a/19, 74a/8, 74b/2, 74b/14, 76a/1, 77a/14, 77a/17, 77b/9, 77b/13, 77b/18, 78b/3, 78b/4, 78b/11, 79b/2, 80a/1, 80a/8, 80b/12, 80b/13, 81b/3, 82a/16, 2a/9, 10a/3, 10a/4, 21a/8, 24a/6, 27a/15, 33b/12, 36a/16, 37a/15, 37b/9, 37b/10, 47b/11, 49a/8, 49b/18, 50a/15, 52b/4, 54b/14, 63a/19, 68a/12, 68a/13, 80b/3, 85a/19, 31a/5, 53b/3, 32a/9, 37b/18, 42b/2, 42b/19, 73b/8, 31b/19, 34b/17.

gemi Su üstünde yüzen, insan ve yük taşımaya yarayan büyük taşıt: 33a/11, 38a/1, 48b/1, 53a/5, 30a/4, 30a/19, 48a/1, 28a/13, 28a/14, 28a/16, 32b/17, 32b/18, 34b/3, 32b/4, 33a/9, 32b/5, 32b/14, 32b/15, 32b/16, 33a/4, 47b/17.

gerçek Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat: 19a/17, 41a/14, 45b/13, 48b/14, 52b/9, 65b/1, 77b/11, 79a/7, 52a/18.

gerçi (f) Her ne kadar... ise de, vakıa: 2b/3, 3b/7, 51b/17, 53b/2, 80b/6.

gerdek (f) Gelin ve damadın düğün gecesi baş başa kalmaları ve ilk kez birlikte olmaları: 44b/14, 46a/8, 46a/9.

g. ol- Zifaf olmak: 44b/14, 46a/8, 46a/9.

gerden-keâ (f) İnatçı; kibirli: 51a/18.

gerdüne (f) Araba: 12a/9.

gerek Gerçekleşmesi zorunlu olarak beklenen, lazım, icap: 10b/13, 21a/9, 31b/6, 72a/3, 80a/15, 10b/1, 23a/14, 37b/19, 50a/3, 51a/15, 57a/7, 59a/14, 72a/15, 76b/18, 77a/7, 78b/9, 85a/13, 4b/16, 6a/3,

gereksiz Gereği olmayan, yararsız, lüzumsuz: 6a/5, 64a/13, 76b/17.

gergedân (f) Sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, kalın derili, saldırgan bir hayvan: 24a/7.

gerü Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı: 63a/9, 36b/16.

geşş (f) Eda ve naz yaparak yürüme: 63a/8.

getür- Gelmesini sağlamak, getirmek: 4b/17, 6b/11, 37a/9, 48a/9, 50a/12, 70a/14, 77a/13, 79b/1, 83b/15, 83b/17, 84a/3, 84b/4, 85a/2, 1b/13, 3b/5, 17b/18, 18b/14, 38b/6, 43a/7, 58b/13, 78b/6, 81a/9, 85a/18, 11a/18, 82b/18, 9b/3, 9b/10, 19a/11, 20a/11, 28b/7, 44a/9, 71a/4, 77b/13, 18b/5, 78b/13, 23b/19, 63b/7, 24a/1, 24a/2, 17b/3, 18a/2, 25b/16, 26a/6, 58a/14, 78a/19, 83b/13, 80a/6, 18a/1, 27a/2, 31a/2, 79a/16, 48b/13, 20b/14, 56a/5, 9a/14, 47a/11, 34a/18, 34b/10, 26a/12, 68a/18, 36a/8, 57b/16, 14a/16, 31a/17, 3b/9, 75b/11, 85a/5, 63b/4, 49a/9, 83b/7, 83b/6, 83b/10, 84b/17, 12b/9, 31a/14, 81b/2, 85a/6, 2a/11, 19a/2, 4a/12, 43b/9, 66b/4, 17b/8, 4b/15, 58b/11, 10a/1, 10b/4, 16a/3, 18a/5, 20b/5, 27b/6, 27b/7, 29b/1, 32b/14, 49b/4, 49b/8, 58b/18, 63b/16, 68b/4, 71a/14, 82b/11, 82b/16, 83b/18, 85b/18, 10a/16, 21a/14, 71a/3, 72a/9, 85a/1, 43a/5, 48b/15, 51a/2, 50b/13, 50b/14, 71b/4, 055a/4, 51a/10, 50b/19, 023b/18, 28a/9, 30b/18, 31a/10, 37b/3, 42b/16, 43b/8, 48a/11, 53b/6, 53b/14, 61a/16, 61b/12, 78b/18, 44a/6, 69a/4, 31a/11, 50a/18, 77b/5.

geveze Çokkonuşan, çenesi düşük, gevşekağızlı, lafçı, lafazan, zevzek, lakırtı ebesi, ağız kavafı, lakırtı kavafı, çene kavafı, cır cır çaçaron 49a/7.

gez- 1. Yürümek, dolaşmak: 29b/5. 2. Dolaşmak, seyahat etmek: 29b/11.

gezer ol- Uyurgezer olmak: 29b/5.

gibi Benzetme, temsil ifâde eder: 2a/12, 2b/12, 3a/11, 3a/19, 3b/3, 5b/9, 5b/15, 7b/13, 7b/14, 15b/2, 16a/8, 16b/9, 22b/14, 25a/2, 26a/19, 28a/16, 28b/5, 28b/12, 29b/6, 31a/9, 35b/6, 36b/19, 40b/7, 41a/3, 41a/9, 42b/13, 44a/2, 51a/14, 51b/15, 53a/1, 55a/10, 55b/7, 56a/6, 56a/19, 59a/10, 59b/12, 60a/11, 63b/5, 64b/7, 65a/15, 68a/12, 70a/6, 77b/8, 79a/13, 79a/15, 79b/10, 80b/15, 80b/19, 83b/18, 85b/5, 81a/1.

gice Gün kararmasından gün ağarmasına dek geçen zaman aralığı: 2b/11, 4b/16, 5a/10, 5a/15, 7a/8, 7b/3, 8b/3, 8b/6, 10b/1, 12b/6, 13b/17, 16b/9, 17b/8, 19a/16, 22b/14, 23b/5, 23b/17, 25a/10, 25b/11, 34a/12, 35a/7, 35b/15, 38b/5, 41b/3, 41b/13, 47b/12, 48b/19, 49a/10, 52b/18, 61a/14, 62a/16, 65a/5, 67b/2, 74a/3, 74a/6, 80a/16, 81a/11, 84a/19.

git- Bir yere doğru yönelmek, bir yerden ayrılmak, çıkmak, ulaşmak: 13b/6, 49b/8, 22a/7, 34b/14, 26a/14, 13a/1, 29b/10, 30b/1, 48a/10, 50b/1, 50b/8, 65a/1, 75b/16, 76a/3, 76a/5, 85a/5, 13a/4, 3b/13, 79a/14, 6b/18, 10b/10, 25a/9, 28b/15,

37b/19, 42b/18, 48a/18, 48b/6, 65b/15, 2a/10, 57b/19, 6b/16,
20a/3, 48b/2, 53a/9, 9a/1, 53b/13, 33a/8, 75a/5, 47a/3,
85a/4, 33a/12, 36b/4, 6b/19, 19b/13, 3b/15, 42a/9, 69b/4,
71a/15, 56a/4, 55a/2, 2b/14, 16a/18, 76a/7, 13b/19, 67b/5,
21b/3, 21b/10, 40b/14, 7a/4, 22a/11, 33a/6, 33b/5, 36b/18,
40a/19, 53a/3, 63a/5, 64b/3, 81a/3, 16a/19, 25b/1.

gine Yine, tekrar: 43b/11, 49a/5, 49b/8, 54b/10, 55a/14,
57b/1, 67b/8, 75b/2, 84b/12, 85a/7

gir-Dışarıdan içeriye geçmek: 55a/15, 2a/15, 4b/6, 7b/8,
9a/10, 15a/18, 15b/6, 19a/19, 24b/5, 24b/17, 28a/13, 28b/16,
32b/18, 33a/15, 39b/11, 43a/1, 50a/3, 50b/12, 53b/17, 65b/16,
66a/4, 68b/5, 68b/15, 69b/15, 70b/16, 77b/2, 77b/3, 80a/5,
85b/1, 28a/16, 33a/5, 53a/17, 65b/3, 69b/17, 85b/7, 60a/10,
22a/14, 55a/19, 28a/14, 28a/14, 41a/19, 47b/8, 47a/6, 49a/11,
47a/9, 25a/3, 57a/5, 17b/13, 57a/2.

girān (f) Ağır, saki: 59b/12

giriş- Bir işi ele almak: 59b/18.

girdāba (f) Suların döndüğü ve çukurlaştığı yer, çevrinti:
66a/12.

girü Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf,
ileri karşıtı: 18a/13, 27a/4, 29b/9, 53b/2, 62a/11, 63b/7,
67b/4, 76a/6, 76a/9, 83a/5, 83a/7, 31b/6, 10b/10, 13b/5,
28a/12.

git-Bir yere doğru yönelmek, bir yerden ayrılmak, çıkmak,
ulaşmak: 10b/19, 25b/10, 4b/1, 6b/5, 8a/3, 8a/12, 9b/1,
11a/3, 11a/15, 11b/5, 16a/9, 25a/8, 25b/13, 28a/5, 29b/5,
32b/19, 42a/9, 44b/4, 47b/1, 48a/11, 53a/3, 60b/6, 65b/1,
67b/14, 68a/6, 68b/18, 69b/17, 74a/5, 74a/8, 78b/7, 80a/1,
10b/9, 19a/18, 25b/2, 29a/5, 46b/15, 60a/2, 61a/6, 61a/19,
65a/19, 67b/15, 67b/16, 67b/19, 76a/19, 29a/16, 35a/7, 55a/11,
13a/18, 80a/4, 35b/14, 84b/17, 21b/3, 22a/8, 55a/12, 13b/4,
17b/13, 53b/8, 64a/8, 76a/5, 8a/8, 3b/15, 32b/5, 43b/18,
53a/11, 65a/3, 12a/19, 36b/8, 83a/9, 13b/7, 13b/18, 51b/5,
82b/14, 54a/4, 10a/1, 10a/9, 42a/14, 64b/6, 65b/18, 7a/3,
7a/5, 11a/2, 72b/12.

giy- Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek: 46b/16,
56b/9, 2b/19, 53b/18, 49a/10, 8b/3, 37b/1, 46b/12, 46b/16,
50a/1, 52a/17, 54a/2, 55a/9, 55b/18, 60a/13, 69b/15, 77b/15.

giyin- (Çamaşır, elbise, zırh vb.) Üstüne alıp bedeni
örtmek: 46b/17, 77a/15.

giydir- Birinin bedenini elbise, çamaşır, başörtüsü ve ayakkabı gibi şeylerle örtmek: 43a/17, 56a/17, 14a/3, 40a/4, 43a/15, 43a/18, 43b/19, 56b/15, 56b/18, 67a/3, 79b/15.

giyür-Giydirmek: 34b/11, 39a/2, 42b/16.

gizlüce Kimseye göstermeden,kimseye belli etmeksizin gizli olarak zuladan6a/10, 33b/16, 34a/2, 37a/8.

göç Kendi yerini, yurdunu terk ederek başka bir yere gitme, yer değiştirme: 39b/3.

göç it- Yer değiştirmek: 39b/3.

göç- Yer değiştirme eylemi:

gögüs Vücudun boyun ile karın arasında kalan bölümü: 23a/8.

g. geçür- Üstünlük sağlamak: 23a/8.

gök Sema, gök: 5b/3, 5b/1, 47a/4.

göm- Yerin içine veya diğer bir şeye sokmak, batırmak, örtmek: 19a/14.

gömeço- Göm- fiilinin süreklilik hâli: 19a/14.

gönder - Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak: 60a/1, 79b/10, 8b/9, 11b/8, 12a/1, 13a/14, 33b/17, 34a/2, 37a/7, 37a/11, 38a/12, 39b/8, 40a/3, 43a/3, 45b/8, 47b/5, 49a/12, 53a/5, 53b/6, 69b/14, 78a/3, 79a/15, 84a/13, 6a/7, 12b/4, 2b/11, 10b/6, 16b/2, 35a/16, 44a/8, 61a/15, 68b/4, 76a/13, 84b/7, 78b/10, 34b/7, 36a/5, 78b/14, 32b/16, 42b/16, 43b/12, 69b/13, 22a/10, 76b/7, 36a/9, 48b/13, 77b/10, 38b/11, 40a/17, 78a/14, 13b/1, 6a/8, 11b/18, 19a/9, 47a/7, 74a/5, 78a/12, 79b/4, 76a/4, 77a/4, 13b/1, 59b/5, 77a/5, 76a/4.

gönül Kalp, yürek, gönül: 51a/9, 47b/8, 69a/5, 36b/18, 47a/1, 6a/2, 12a/10, 18b/19, 37a/2, 41a/1, 49a/2, 49b/9, 59b/1, 68b/8, 78b/19, 80a/13, 75a/5, 41b/16, 73b/10, 75b/6.

gönle gir- Gönül vermek, severek bağlanmak: 47b/8

gör- Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek: 6b/11, 17b/16, 21a/9, 37a/8, 48a/7, 49a/3, 51b/13, 53a/6, 61b/18, 62a/7, 56b/8, 2b/18, 5b/14, 6a/12, 6b/6, 6b/16, 10b/15, 11a/6, 13a/3, 13a/9, 13a/10, 14a/8, 16a/3, 16a/12, 16b/18, 17b/7, 17b/17, 18a/10, 18b/3, 19b/1, 20a/3, 20a/16, 21b/11, 22b/16, 24a/5, 28b/8, 28b/9, 36a/18, 38a/15, 41b/12, 47a/19, 48a/12, 52a/17, 52b/10, 55b/1, 56b/12, 58b/15, 59a/17,

62a/5, 62b/6, 63a/2, 63a/3, 64a/10, 67a/4, 68b/6, 69a/3,
69a/7, 72a/19, 77b/14, 79b/6, 80b/13, 84a/7, 84b/2, 85b/8,
17a/9, 63b/6, 63b/14, 7b/10, 8a/8, 9b/5, 9b/6, 9b/7,
22a/18, 22b/6, 24b/17, 27b/5, 28a/6, 52a/9, 57b/13, 61a/2,
67a/10, 73a/18, 85b/3, 23a/12, 62b/10, 5a/19, 65b/13, 80a/7,
82b/2, 35a/4, 76b/12, 3a/15, 31b/4, 8b/11, 6b/10, 14b/4,
35b/14, 36b/7, 62a/15, 65b/10, 78b/4, 71a/11, 62a/9, 62b/12,
8a/13, 7b/6, 16b/9, 18a/16, 29b/13, 29b/17, 35a/8, 35a/12,
39b/14, 44b/6, 45a/4, 51a/1, 51a/11, 51b/2, 56b/6, 59a/6,
65a/2, 67b/7, 71a/3, 77b/5, 77b/12, 80b/8, 84a/15, 30a/18,
47a/4, 70b/17, 74b/3, 15b/17, 18b/18, 25b/17, 68a/14, 42b/9,
14b/5, 21b/5, 36a/12, 37a/4, 47a/12, 49b/10, 51b/6, 52a/10,
53b/5, 55a/9, 56a/16, 57a/2, 57a/14, 60a/1, 62b/9, 62b/19,
63a/19, 68b/3, 77a/13, 3a/4, 3a/13, 5a/13, 5b/16, 6b/4,
7b/8, 8b/17, 9a/2, 9a/7, 9a/18, 9b/14, 9b/15, 13b/14,
15a/12, 19b/16, 19b/18, 22b/8, 23a/1, 28b/14, 30a/2, 32b/4,
38b/4, 38b/7, 38b/8, 39a/16, 39b/9, 44a/3, 44b/16, 46a/6,
46a/19, 46b/4, 46b/19, 53b/7, 54a/7, 55b/15, 58b/17, 59a/19,
59b/18, 60a/19, 60b/18, 62a/6, 63b/14, 67a/14, 69a/16, 71a/10,
71b/9, 74b/8, 75b/3, 75b/15, 76a/12, 78b/7, 80b/17, 81a/2,
81a/6, 81a/15, 84a/11, 3b/17, 37b/18, 59b/1, 69a/17, 73a/16,
62b/17, 80b/7, 55b/4, 47a/17, 76b/14, 81b/17, 052a/13, 47a/2,
37b/7, 68a/17, 74a/1, 61b/14, 61b/16, 62b/18, 73b/19, 53a/4,
47a/12, 44a/6, 83a/16

göre Göre: 3b/8, 10a/9, 14b/18, 23b/2, 34b/7, 40b/16, 50b/2,
51a/1, 51b/7, 63a/11, 73a/16, 83b/18.

görül- Daha evvel bir durumla karşılaşmak: 058b/9, 58b/16.

görin- Görünmek: 8b/9, 25b/6, 29b/9, 73a/18, 23a/15, 4a/4,
33a/7, 59a/8, 33a/7, 84b/3.

göriş- Buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek: 43b/7,
26a/9, 47a/9, 67a/10, 67a/12, 81b/4, 67a/8, 74b/16.

göster- Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek, göstermek:
10b/18, 12b/19, 45a/8, 63b/17, 33a/15, 56a/2, 44a/4, 7b/2,
70b/19.

göt 1. Alt taraf, dip, kaba et, kış: 43b/7.

g. tokuş-43b/7.

götür- Taşımak, ulaştırmak veya koymak: 77b/12, 58b/5,
39b/16, 65b/9, 74a/1, 57a/16, 59a/12, 64b/17, 34a/3, 68b/13,
66a/16, 8b/5, 77a/3, 16a/1, 19b/5, 19b/7, 20b/4, 70a/2,
70a/16, 84a/5, 84b/13, 55a/15, 52b/16, 14a/19, 73b/8, 4a/18,
15b/10, 16a/8, 35b/7, 42b/18, 46a/9, 48b/6, 53b/13, 55a/2,
68a/6, 75b/18, 77a/16, 69a/16.

göyde Gövde, vücudun asıl bölümü: 29b/5, 81a/1078a/19, 83b/13, 74a/16.

göyünüp Üzi g. aña acıdılar Derdmend koca oğlını: 71b/19

göz İnsanlarda ve hayvanlarda görme organı: 7b/11, 10a/9, 22b/16, 57a/18, 72a/3, 83a/11, 83b/18, 14a/17, 38b/19, 39b/6, 8a/17, 30a/13, 47a/2, 11a/1, 17b/7, 17b/14, 4b/1, 62a/1, 4a/4, 13b/19, 11a/3, 22a/6, 25a/2, 57b/19, 58a/3, 11a/4, 17b/14, 36a/10, 62a/9.

g.-den geçir- Niteliğini anlamak için bir şeyin her yanına bakmak, incelemek, muayene etmek: 14a/17, 38b/19, 39b/6.

gözed- Gözetlemek, beklemek, bakmak, ummak: 058a/13, 47b/10, 22a/14, 25a/17, 68a/3.

gurbet (a) Gariplik, yabancı diyar: 29b/11.

gücen- Birinin beklenilmeyen bir davranışı veya sözü karşısında kırgınlık duymak, kırılmak: 55b/7.

güc, ç Kuvvet, tâkat, kudret: 77a/11, 78b/4, 58a/13, 64a/2, 3b/15, 18a/4, 22b/18, 23a/3, 27b/19, 28a/12, 34a/10, 50b/14.

gu(y) (f) Diyen, söyleyen anlamına gelir ve birleşik kelimelerle yapılır: 54a/11, 65a/4.

güft (f) Dedi, söyledi, söz, kelam:

güft u gu (f) Dedi kodu yapmak: 65a/4, 54a/10

Gülfeher-i Gühertâc Özel isim: 55a/14.

gül- Sevinmek, neşelenmek, gülmek: 57a/4, 59b/8, 74a/10, 59b/1, 59a/19, 21b/14, 26a/16, 29a/6, 73a/4, 77a/10, 81b/15.

gülüş- Birlikte gülmek, birbirini güldürmek, şakalaşmak, latifeleşmek: 26b/16, 72a/11, 72b/9, 33a/13, 70a/3.

güm Derinde ve patlayıcı yankılı gürültü: 69b/16.

güm güm Güm güm, gümbür gümbür: 59b/14.

gümle- "Güm" diye ses çıkarmak: 59b/14, 57b/12.

gümül- Gürültü, kuvvetli ayak sesi: 24a/7.

gümüş Gümüş: 43a/17, 61a/11.

gün Yirmi dört saatlik günün aydınlık olan kısmı: 1b/12, 10a/5, 14b/1, 14b/15, 15a/10, 22a/10, 22b/14, 22b/15, 24a/14, 24b/14, 30b/12, 30b/14, 33b/1, 33b/2, 33b/5, 34a/11, 35a/15, 35a/16, 35b/9, 38a/12, 39b/2, 39b/4, 41a/13, 43a/13, 44a/17, 44a/18, 46a/1, 46b/11, 47a/8, 47a/11, 47b/3, 47b/5, 47b/19, 49a/10, 49b/19, 50a/14, 50a/15, 55b/12, 65a/11, 66a/8, 67a/5, 67b/3, 68a/9, 68b/4, 71a/14, 72b/12, 75b/19, 76b/1, 76b/6, 80a/14, 81a/10, 81a/18, 10a/4, 10b/14, 12b/6, 17a/19, 62a/13, 3a/17, 74a/19, 3a/17, 23a/14, 24a/12, 46b/3, 74a/19, 28a/15, 63b/17,

güna gün (f) Türlü, çeşitli nevilerden olan: 043b/2, 48a/13.

günāh (f) Āhiretçe cezâyı gerektiren iş: 19b/12.

günah- kār (f) Günah işleyen, günahlı: 36a/5.

g.-kār ol- Günahkar olmak: 36a/5.

günbed (f) Kubbe: 58a/3.

gündüz Gündüz, gündüz vakti: 23b/5, 25a/10, 38b/5, 47b/12, 49a/10, 62a/16, 65a/5, 67b/2, 80a/16.

günlük Güne âit ve lâıyk olan: 10a/3, 10b/14, 12b/17, 16a/10.

gürz Eskiden silah olarak kullanılan uzun saplı büyük demir, topuz: 59b/17, 80b/19, 25b/9, 55b/19, 56b/16, 17a/13, 32b/11024b/3, 58a/4, 59b/12, 60a/15.

gürūh (f) Bölük, cemaat, takım, kısım: 24b/16.

güyā (f) Sanki, diyelim ki: 5a/10, 5b/15, 8b/12, 28a/7, 28a/18, 58a/5.

güş (f) Kulak: 65a/5.

güzel Göze iyi görünen, şekli ve görünüşü beğenilen, sevilen: 4b/19, 33a/11, 44b/11, 45a/3, 47a/1, 49a/2, 49b/6, 56b/4, 82b/9.

güzide (f) Seçkin, seçilmiş: 60a/7.

-H-

ha Uyarma, hatırlatma ve dikkati çekme anlatır: 50a/10, 51a/13.

haber (a) Olan bir şeyin bildirilmesi, bir şeyin bir hâdise üzerine orada bulunmayanlara verilen bilgi: 5a/16, 6b/11, 7a/10, 7b/18, 8a/2, 8a/12, 8a/14, 8b/5, 8b/18, 14b/9, 15a/2, 15b/1, 16a/15, 16b/4, 17a/3, 20a/19, 26a/12, 29a/16, 33b/8, 34a/15, 34b/18, 35a/6, 35a/16, 36b/16, 36b/17, 37a/3, 37a/9, 38a/8, 38b/12, 41a/14, 42b/3, 43b/5, 44b/5, 47a/6, 47b/4, 48a/9, 48b/15, 49a/12, 49b/10, 49b/16, 49b/18, 50a/11, 50a/14, 51b/11, 51b/13, 53a/10, 53a/12, 53b/16, 54a/7, 58a/8, 61b/1, 62a/3, 63a/15, 64b/4, 64b/12, 65a/6, 65b/4, 66a/15, 66a/16, 67b/8, 74b/8, 74b/14, 75b/17, 76a/4, 77b/1, 77b/2, 80b/2, 84a/17, 5a/13, 10b/19, 20b/13, 29a/2, 75b/19, 36b/17, 29b/18, 33b/8, 34b/8, 35a/12, 38b/17, 48a/8, 51b/8, 52b/14, 53a/7, 65b/2, 76b/19, 66a/13, 62a/19, 78a/14, 53a/15, 79b/18.

h. al-Bir şeyle ilgili bilgi almak: 15a/2, 15b/1.

h. gönder- Bir şeyle ilgili bilgi göndermek: 35a/16, 47b/4.

h. işit- Bir şeyle ilgili bilgi bulmak: 34b/8, 38b/17.

h. it- Bilgi vermek: 5a/16, 7b/18, 8a/2.

h. ol- Bildirilmek, haber verilmek: 43b/5.

h. vir- Haber vermek, bilgi vermek: 7a/10, 8a/12.

haber-dâr (f) Bir işten haber ve bilgisi olan, mâlumatlı: 8a/4, 9a/13.

h. eyle- Bilgi sahibi olmak: 8a/4, 9a/13.

habs (a) Hapis, bir yere kapatıp salıvermeme, cezalandırma, hapis: 2a/8, 30b/5, 32a/15.

óabs eyle-Tutma, bırakmama, koyuvermeme: 2a/8, 32a/15.

óabs ol-Tutulmak: 30b/5.

Hâce (f) Hoca, efendi: 20b/19, 22a/11, 22a/14, 36a/6, 36a/12, 36b/1, 36b/3, 36b/5, 36b/13, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/10, 37b/8, 39a/5, 41b/6, 41b/7, 41b/10, 41b/12, 43b/5, 43b/10, 45b/8, 45b/16, 47b/11, 65b/17, 72b/15, 73a/1, 73a/5, 73a/6, 73a/11, 13a/16, 13b/17, 13b/17, 73a/18, 73b/6, 73b/11, 74a/2, 74a/3, 74a/6, 78b/17, 79b/7, 79b/11, 83a/11, 22a/9, 72a/17, 72b/14, 79a/4, 81b/19, 34a/6, 43b/17, 45b/1, 46a/11, 47b/3, 62a/19, 77b/14, 78a/6, 82b/19, 83a/18, 83b/1, 44a/5, 36b/14, 46a/3, 50a/15, 73a/17, 74a/10, 78a/6, 83b/3, 36a/19, 44a/5, 37a/7, 37a/8, 37a/9, 37a/16, 41b/6, 44a/4, 45b/8, 74a/7, 81b/8.

h̄acet (a) İhtiyaç, lüzum: 49b/7, 63b/20, 82a/3.

h̄acil (a) Utanma: 26b/15.

h̄. ol-Utanmak: 26b/15.

hadd (a) Sınır, derece, mertebe: 11a/2, 46a/12, 84b/6.

Hadd-ı zātındaZaten, aslında: 11a/2, 46a/12.

h̄ādim (a) Hizmet eden, hizmetçi, hizmetkâr: 37a/7, 45b/8, 47a/10, 47a/15, 47a/18, 51a/9, 37a/9, 52a/6, 37a/11, 44a/15, 50a/18, 50b/5, 50b/10, 50a/17, 46b/9, 53b/19.

h̄ā'il (a) İki şey arasında veya bir şey önünde perde olan, mani olan, arayı kapayan, engel: 75a/15.

h̄. ol- Engel olmak: 75a/15.

H̄aḫ(ú) (a) Allah'ın bir ismi, doğru, adalet, pay: 2a/16, 10a/14, 11b/14, 17a/8, 19b/14, 20a/5, 20a/7, 31b/19, 32a/5, 51b/18, 54b/10, 57b/7, 64b/6, 76a/9, 78a/7, 20b/3, 48b/12, 45b/10, 62a/14, 17a/9.

h̄ākī (f) Toprağa âit ve onunla ilgili veya topraktan meydana gelen dünya adamı: 35a/19, 40a/2, 41b/15.

h̄aḫan Türk Moğol ve Tatar hanları için hükümdarlar hükümdarı anlamında kullanılan bir ünvan,osmanlı padişahlarına verilen ünvan:26a/6, 79a/19.

h̄aḫāret (a) Hürmetsizlik, itibarsızlık, saygısızlık, hor ve basit görme, aşağılık davranışta bulunma: 29a/8, 19b/12.

h̄aḫīḫat (a) Bir şeyin doğrusu: 46b/19, 55b/4.

h̄aūīḫī (a) Gerçek: 85a/13.

h̄akīm (a) Yargıç: 9b/9, 10a/3, 11b/5, 12a/10, 12b/15, 13a/3, 13a/9, 13b/14, 14a/8, 14a/14, 14b/2, 14b/3, 14b/14, 14b/17, 15a/5, 15a/7, 15a/11, 15a/13, 15b/13, 15b/17, 16a/5, 17a/5, 17b/11, 17b/16, 18a/9, 18a/17, 18b/3, 18b/6, 18b/9, 018b/12, 18b/13, 19a/4, 19a/11, 19a/14, 19b/1, 19b/11, 19b/17, 20a/6, 20a/9, 20a/13, 20b/10, 20b/15, 21a/1, 21a/3, 21a/10, 21a/12, 23a/12, 23a/17, 23a/18, 23a/19, 24a/12, 24b/12, 25b/1, 26a/13, 33a/2, 10a/14, 10a/15, 10a/19, 12b/9, 13b/2, 15b/9, 15b/10, 16a/2, 16b/19, 17a/2, 17a/4, 23a/6, 25b/16, 10/5, 10a/1, 13a/11, 13b/1, 15b/6, 17a/16, 17b/6, 19a/18, 19b/10, 20a/19, 76a/13, 24b/17, 10a/16, 11b/16, 10b/8, 11b/6, 14a/6, 14b/1, 15a/11, 15b/4, 15b/8, 15b/19, 17b/1, 20b/1, 20b/13, 18a/5, 20a/15, 22a/17, 22a/19, 22b/14, 22b/17, 22b/19.

hakkında Husûsunda, ilgili olarak: 25a/14, 30a/1, 31a/1, 31a/4, 54b/3, 55a/3, 71a/11, 79b/10, 83b/15.

hakkından gel- Üstesinden gelmek, baş etmek: 25a/14, 30a/1, 31a/1, 31a/4, 54b/3, 55a/3, 71a/11, 79b/10, 83b/15.

hağla- Hakkından gelmek, yenmek: 66b/1, 66b/19, 50a/13, 49b/11.

hâksâr (f) Toz toprak içinde kalmış: 28b/4.

hâl (a) Durum, yol, davranış, hal: 2a/10, 7b/15, 16b/18, 17b/17, 25a/18, 26a/9, 28a/2, 30b/10, 33a/17, 33b/14, 37b/18, 44a/12, 47b/1, 49b/9, 54b/17, 54b/19, 63b/18, 64b/4, 72b/15, 73a/1, 73a/10, 73b/14, 74b/16, 78b/4, 81b/4, 82b/3, 82b/14, 10a/9, 53a/6, 7b/8, 16b/17, 19b/15, 55a/3, 78b/6, 80a/18, 23a/5, 53a/4, 63a/6, 5a/11, 6b/4, 8b/19, 18a/10, 19b/17, 26a/11, 28b/14, 33b/16, 34a/2, 43a/10, 44b/4, 48a/9, 49b/10, 58b/1, 59b/18, 60b/17, 67a/11, 72b/16, 75b/3, 9a/7, 45b/15, 79a/12, 25a/7, 9b/15, 30b/11, 63b/14, 81b/10, 25b/3, 72a/2, 31b/4, 59a/19, 35a/12, 57a/13, 33b/2, 25a/7, 30b/9, 74b/8, 29b/7, 3b/9, 54a/8, 50b/19, 81b/10, 3b/1, 50a/16.

hâlâ (a) Şimdi, henüz: 12a/6, 24a/11, 25a/9, 36a/15, 40b/10, 41a/8, 48b/4, 51b/9, 55a/2, 77b/9, 71b/1, 78b/12.

halÂâ (a) Kurtuluş, kurtulma: 8b/8, 27b/16, 28b/19, 29a/13, 53b/4, 55b/14, 59b/16, 68a/3, 49b/2, 28b/1.

halÂâ ol- Kurtulmak: 8b/8, 28b/19, 49b/2, 55b/14.

halÂâ it- Kurtarmak: 27b/16, 29a/13, 53b/4, 59b/16, 68a/3.

halâsluk Kurtarılmak: 24a/3.

hâliyâ (a) Şu anda, şimdi: 36b/5.

halife (a) Halef, yerine geçen; Hz. Muhammed'den sonra Müslümanların Yöneticiliğini üstlenen kişi: 14b/1, 14b/10, 14b/12, 14b/14, 14b/6.

halk (a) İnsanlar: 19b/2, 49b/17, 58a/8, 58b/5, 67a/15, 82a/17, 85b/10, 57b/13, 66b/7, 67a/14, 69a/3, 81a/2.

hâll (a) Sağlamlaştırmak, dostluk, sadakat: 21b/17.

h. eyle- Sağlamlaştırmak: 21b/17.

ḥalvet (a) Tenha, baş başa kalma, özel oda: 62a/2, 7b/3, 52a/4, 2b/14, 7b/7, 47a/6.

ḥ. it-Başbaşa kalmak: 62a/2.

ḥ.-e git- Özel odaya gitmek: 2b/14.

ḥalvetḥāne (f) saraylarda girilmesi yasak olan oda, tekkelerde dervişlerin yalnızca ibadet ve çile doldurmak için kapandıkları oda: 7b/7, 47a/6.

ḥām (f) işlenmemiş (madde) 24b/3.

ḥamd (a) Allah'a şükretme: 23a/10, 25a/5.

ḥamle (a) Atılma, saldırma, hücum etme: 27b/2, 60a/16.

hamle it- Saldırma eylemini başlatmak: 27b/2, 60a/16.

ḥammāl (a) taşıyıcı 37b/7. taşıyıcı

ḥ.-zāde (f) Taşıyıcının oğlu: 37b/7.

Ḥamza (a) Özel İsim: 1b/1, 1b/10, 3a/4, 3a/13, 3b/14, 3b/16, 7a/8, 20b/2, 22a/10, 22b/5, 23a/19, 29a/19, 34a/14, 38b/8, 40b/7, 2a/11, 2b/13, 3b/2, 3b/8, 5b/12, 5b/16, 6a/2, 6b/6, 6b/10, 6b/15, 6b/17, 7a/3, 7a/5, 7a/11, 7a/16, 7a/19, 7b/2, 8a/13, 8a/19, 9b/19, 12a/11, 13a/5, 13a/12, 13a/17, 14a/17, 16a/13, 16a/16, 16a/17, 16b/6, 16b/12, 17a/15, 19a/8, 20a/10, 20b/7, 22b/19, 23a/1, 23b/6, 23b/8, 24a/16, 25a/5, 25a/15, 25b/5, 25b/13, 25b/15, 25b/18, 26a/1, 26a/4, 26a/7, 26a/10, 26b/7, 26b/10, 26b/13, 26b/14, 26b/19, 27a/2, 27a/6, 27a/8, 28b/17, 30a/8, 30b/6, 30b/9, 31b/3, 31b/8, 31b/15, 32b/6, 32b/14, 32b/19, 33a/4, 33b/9, 33b/10, 33b/11, 33b/13, 34a/11, 34a/13, 34a/15, 34b/14, 34b/18, 34b/19, 35a/9, 36a/7, 36a/14, 36b/1, 36b/2, 36b/5, 37a/4, 37b/3, 37b/5, 37b/9, 37b/17, 37b/18, 38b/2, 38b/4, 38b/7, 38b/11, 41a/14, 41a/15, 41b/2, 42a/14, 42b/2, 42b/19, 44a/6, 44b/10, 46a/13, 52b/6, 56a/6, 81b/18, 82a/3, 82b/1, 82b/11, 82b/13, 82b/15, 83a/2, 83a/6, 83a/7, 83a/12, 83b/5, 83b/6, 83b/16, 84a/1, 84b/13, 84b/15, 85a/2, 85a/6, 85b/11, 85b/18, 25a/11, 36a/1, 46a/2, 48b/11, 48b/15, 49a/10, 49b/8, 51b/6, 52b/9, 53b/8, 53b/9, 54a/2, 54a/3, 54a/15, 54a/16, 54b/5, 54b/6, 54b/12, 55a/18, 55b/1, 55b/19, 56a/2, 56a/8, 56b/12, 57b/5, 59a/11, 60b/9, 60b/14, 61a/19, 61b/3, 61b/12, 62b/2, 62b/10, 62b/16, 62b/18, 63a/2, 63a/4, 63a/10, 63a/17, 63b/1, 63b/4, 63b/9, 64a/2, 64a/5, 64a/11, 64a/13, 64b/5, 64b/13, 64b/19, 65a/8, 65a/9, 65a/18, 65b/10, 65b/14, 66a/8, 66b/10, 66b/12, 67a/1, 67a/4, 67a/5, 67a/8, 67a/19, 67b/2, 67b/4, 68a/15, 68a/19, 68b/2, 68b/9, 68b/11, 68b/13, 73b/15, 74a/11, 74a/14, 74b/9, 74b/13, 75a/19, 75b/7, 75b/12, 76a/8, 77a/8,

77a/10, 77a/13, 77a/19, 77b/8, 78a/9, 79a/10, 79b/8, 80a/6, 80a/8, 80a/9, 80a/16, 80b/2, 80b/18, 81a/5, 81a/7, 81a/9, 52a/18, 52b/2, 59b/15, 61b/16, 63a/16, 64a/7, 66a/10, 73b/8, 73b/14, 76a/17, 78a/1, 79b/1, 80b/6, 81a/15, 47a/2, 25b/14, 49b/3, 49b/10, 50a/14, 60a/3, 63b/12, 65a/5, 76a/6, 77a/18, 77b/4, 80a/18, 63b/18, 63a/7, 63b/2, 63b/15, 63b/16, 65b/9, 65b/14, 81a/17, 23a/9, 80b/17, 4a/3, 4a/16, 4b/1, 6a/17, 9a/4, 9b/14, 18a/9, 20b/19, 22a/11, 22b/3, 22b/12, 23b/2, 23b/9, 24a/15, 24a/19, 24b/16, 27a/15, 33b/7, 36b/4, 37b/13, 81b/11, 81b/14, 82a/19, 82b/10, 82b/16, 83a/5, 83b/11, 84a/9, 36a/17, 48b/17, 48b/18, 53b/2, 54a/13, 54a/14, 54b/1, 54b/8, 54b/17, 56b/14, 61b/13, 62a/1, 62b/5, 62b/7, 66a/10, 66a/14, 66a/18, 67a/10, 72b/16, 74a/16, 74b/7, 74b/18, 75a/5, 2b/15, 3b/10, 4a/2, 4a/17, 5a/16, 5a/18, 8b/4, 9a/2, 13b/3, 15a/1, 15a/19, 20a/13, 20b/5, 22a/15, 22b/15, 24a/10, 24b/9, 24b/12, 26a/3, 26a/10, 26a/12, 26a/15, 27a/12, 29a/1, 31b/2, 34a/12, 34b/19, 35a/1, 36a/11, 37a/14, 37b/11, 38b/5, 38b/10, 40a/15, 40a/18, 82b/7, 48b/16, 53a/2, 53b/5, 53b/7, 54a/8, 54b/2, 57a/16, 60b/13, 61a/15, 61b/1, 64b/4, 64b/12, 65b/17, 66a/6, 66b/1, 68a/9, 74a/5, 74a/8, 74b/14, 76b/5, 79b/16, 80a/1, 67a/15, 44b/17, 45a/10, 45b/1, 45b/13, 45b/14, 47b/11, 47b/2, 47b/14, 45a/5, 45b/2.

hamüş (f) Susmuş, sessiz, sakit: 31a/5.

h. ol- Susmak: 31a/5.

han (a) Padişahların ya da beylerin adlarının sonuna getirilen unvan: 80b/14.

hançer (a) Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak: 18a/18, 45a/1, 48b/19, 77a/10, 37a/1, 49a/14, 4a/13, 77b/15.

hândan (f) Gülen, şen: 46b/5, 55b/15.

h. ol- Gülmek: 46b/5, 55b/15.

hande (f) Gülme, gülüş: 77a/7.

hâne (f) Ev, mesken: 17a/13, 37a/17, 70b/7.

hapışhâne (f) cezaevi 54a/12.

haps (a) Hapis: 61a/17, 68a/3.

h. eyle- Tutuklamak: 61a/17, 68a/3.

hâr (a) Dantelli kumaş, elbise: 37b/1.

h. u zeyn giy- Dantelli, süslü elbise giymek. 37b/1.

ḥarāb (a) Yıkma, bozma, virân etme, vîranlık, bayındırlığını bozma: 18a/10, 67a/11.

ḥarām (a) Dinen yasaklanmış olan, haram: 27a/12, 63b/12, 23b/5, 25a/8, 33a/18, 39a/10, 41b/19, 43b/4, 44a/1, 59b/8, 82b/6, 73a/7, 79a/18, 68a/2, 78a/13.

ḥarām-zāde (f) Nikâhsız meydana gelen çocuk anlamında hakaret olarak kullanılan bir söz, piç: 23b/5, 25a/8, 33a/18, 39a/10, 41b/19, 43b/4, 44a/1, 59b/8, 82b/6, 73a/7, 79a/18, 68a/2, 78a/13.

ḥarār (a) çoğu kıldan dokunmuş, büyük çuval: 17b/1, 18b/9, 18b/17, 17a/4, 17a/6, 15b/19.

ḥarārî yasağ beklenür ḥavf ile hemân Ömer ḥ. ve ḥakîmî: 16b/19

harb (a) Cenk, kavga, dövüş, savaş: 55a/9, 75a/8, 32b/11.

ḥarbi (a) Savaşla ilgili, savaşa ait: 59b/19.

ḥarc Harcanan para, masraf: 069b/3.

ḥ. al- İhtiyaçları almak: 69b/3.

ḥarçlık ufak tefek gereksinimler için harçanacak para: 68b/3.

ḥ. vir- Para vermek: 68b/3.

ḥareket (a) Bir cismi veya vücudu oynatma, kıpırdatma veya kimıldanma, tavır, muamele: 5a/17, 9b/5, 23a/16, 24a/13, 5b/16.

ḥarem (a) Herkesin giremeyeceği yer: 80a/5, 43a/1, 44b/4.

ḥarîf (a) Âdi ve bayağı kimse, alçak ve terbiyesiz kimse: 34a/3, 39a/8, 48a/18, 48b/2, 48b/9, 48b/14, 49a/7, 50b/5, 59b/9, 65a/12, 69b/6, 49b/5, 49a/7, 50b/13, 57b/14, 63b/2, 69b/11, 8b/10, 59b/17, 54b/3.

Kabetullah-ı Ḥarrāmî Özel isim/ Bir topluluk ismi: 4a/6.

ḥāş (a) Özgü, has, saf, özel: 4a/11, 15b/4, 17a/15, 38b/6, 62b/5, 4a/10, 80a/5.

ḥ. odası Özel oda: 15b/4, 17a/15, 38b/6.

harem hāşına gir- Özel odaya girmek, has odaya girmek: 80a/5.

hased (a) Başkasının servet, refah ve üstünlüğünü çekemeyip onun düşmesini arzu etme, kıskanma: 76b/19, 29b/19, 80a/19.

hāsıl (a) Olan, ortaya çıkan, görünen: 10a/19, 13b/2, 71b/14.

hāsıl ol- Ortaya çıkmak: 10a/19, 13b/2.

haşım (a) Düşman: 83a/16, 11b/17, 24b/7, 19a/4, 24b/11, 31a/1

ò. ol- Düşman olmak: 11b/17, 24b/7.

haşım bkz. haşım

hasmāne (f) Düşmanca: 32a/2, 81a/8.

h. ceng it- Düşmanca savaşmak: 81a/8.

hāşş (a) Bir kimseye veya eşyâya mahsus olan hâl, kuvvet, tesir: 19b/15.

hasr (a) Bir şeyin içine alma, askerlerle etrafını kuşatmak: 061b/4.

hasret (a) Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak: 44b/1, 47b/12, 67b/6.

h. çek- Özlemek: 44b/1, 47b/12.

hasta (f) Rahatsız, hasta: 12b/2.

hastalık organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın, bozulması, durumu, rahatsızlık, çor, dsayrılık, illet, maraz, maraza, esenlik karşıtı: 48a/5, 75a/10, 75b/8.

hasūd (a) Hasetçi, kıskanç, çekemeyen: 37a/18, 37a/13, 79b/18, 81b/11.

hāşā (a) Bir durum veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatan bir söz: 62b/19, 82a/4.

haşır (a) Toplanıp dağılma, yayılma: 19b/2.

haşır u neşir ol- Toplanıp dağılmak, yayılmak: 19b/2.

ḥaṭā (a) Yanlışlık, hata, zarar: 11b/3, 36a/7, 36a/14, 41a/3, 64a/1, 85a/6, 32a/4, 36a/16, 80a/13, 11b/1.

ḥatā eyle- Yanlış yapmak: 11b/3, 36a/7, 36a/16.

ḥatā it- Yanlış yapmak: 36a/14, 64a/1.

ḥātim, ḥātm (a) Sona erdiren, sonuncu olan, nişan, hediye: 49a/18, 49a/19.

ḥātır (a) 1. Saygı: 32b/3, 47a/14, 56a/9, 2a/11, 20b/18. 2. Keyif, hâl: 72b/15, 44a/12, 68b/2, 73b/14, 74b/16, 81b/4, 54b/17, 25a/5, 37a/15, 52b/11. 3. İnsanın düşünme ve akılda tutma kuvveti, fikir, zihin, akıl, hafıza kuvveti: 56b/14, 69a/14, 75b/8, 36b/19, 76b/12, 44b/12, 32a/17, 31b/17, 48a/5, 26b/4, 85a/5.

ḥ. eyle Saygı duymak: 32b/3.

ḥatırına gel- Aklına gelmek, hatırlamak: 26b/4.

ḥatır sorış-Birbirinin hatırını, durumunu sormak: 72b/15, 44a/12, 68b/2, 73b/14, 74b/16, 81b/4, 54b/17.

ḥatır sor-Birinin hatırını, durumunu sormak: 25a/5.

ḥaṭṭā (a) Bile, o derece, bir derecedeki: 54b/11, 72a/1, 11a/10, 26a/7, 15b/12.

ḥavādis (a) ilgi ile karşılanabilecek haber :8b/10.

ḥavāle (a) Bir şeyi birine veya bir yere doğru savurma, yöneltme: 19a/16.

ḥavāle ol- Yöneltmek, savurmak: 19a/16.

ḥavān (a) Arslan, esed: 14b/1, 83a/18, 15b/13, 18b/16.

ḥavā (a) Hava, gökyüzü: 47b/5, 47b/6.

ḥavf (a) Korku: 16b/19, 20a/15, 28a/18, 81a/6, 85a/16.

ḥavfa düş- Korkuya kapılmak: 28a/18.

ḥavf it- Korkmak: 81a/6.

ḥavl (a) Güç: 020a/13.

ḥāy İyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirmede kullanılan bir söz: 7a/12, 9a/13, 15b/14, 18b/19, 26a/16,

26b/16, 28a/1, 30b/8, 44b/16, 62a/6, 70b/4, 71a/2, 72b/1, 76b/8, 79a/1, 24a/7, 11a/13.

ḥayāl (a) Hayal: 4b/1.

ḥayat (a) Yaşam, hayat: 12a/15.

ḥayf (a) Yazık, çok yazık, eyvahlar olsun: 24b/1, 35b/6, 36a/10, 70b/19.

hayır (a) "Yok, olmaz, öyle değil." anlamlarında olumsuzluk belirtir: 20a/1, 35b/1, 47a/16, 64b/13, 84a/14, 84a/15.

hayr (a) İyi, fayda, sevap, iyilik, iyi iş: 7b/1, 36a/18, 38b/16, 64a/5, 85a/16, 14b/9, 15a/9, 68a/4, 85b/17.

ḥayırlı İyi, faydalı, yararlı: 46a/15.

hayın (a) iyiliğine karşı nankörlük eden, kötülük yapmaktan hoşlanan kimse hain :12a/4.

ḥaykır-Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırarak: 21a/18, 7a/17, 21b/3.

hayli (f) Çok, oldukça, epeyce: 10a/19, 81b/17.

hayran (a) Şaşakalmış, şaşkın, hayrette kalan: 17a/6, 17b/5, 18b/18, 42a/12, 44a/16, 49b/6, 57a/1, 66b/13, 67a/15, 73b/19, 74b/3, 79a/10, 80b/17, 81a/3, 81b/11.

hayran ol- Şaşakalmak, hayrete düşmek: 17a/6, 17b/5, 18b/18, 42a/12, 44a/16, 49b/6, 57a/1, 66b/13, 67a/15, 73b/19, 74b/3, 79a/10, 80b/17, 81a/3, 81b/11.

ḥayret (a) Şaşma, şaşma kalma: 63a/10, 2a/9.

hayrola İyi, güzel neticelensin anlamında kullanılan bir söz: 10b/2.

ḥayy (a) Diri: 78a/9.

ḥaz (a) Zevk, tat: 21b/19.

haz it-Zevk almak, zevk duymak: 21b/19.

ḥazān (f) Sonbahar, güz: 60a/11.

ḥ. yaprağı Sonbahar yaprağı: 60a/11.

h̄azıķ (a) Meharetli, işinin ehli, mütehasıs: 9b/9, 10b/1, 23a/6.

h̄azır (a) Sözü edilen yerde var olan, bizzat bulunan: 5a/12, 7b/19, 8b/4, 8b/5, 30a/4, 64b/15, 4b/7.

h̄azır eyle- Bulundurmak: 8b/4.

h̄azır ol- Bulunmak: 7b/19, 8b/5, 30a/4.

h̄azırlan-Gerekenleri elde edip hazır olmak: 64a/8, 30a/19.

h̄azîne (a) Altın, gümüş, mücevher vb. değerli eşya yığını, büyük servet: 72b/3, 73b/6, 78b/18, 68b/14, 72a/13, 49a/18, 68a/13, 65b/16, 66a/3, 68b/13, 21a/6, 39a/12.

h̄azinedâr (f) Bir hazînenin idâresi ve korunması ile görevlendirilmiş kimse: 4b/3.

hazm (a) Sindirim, benimseme, kabul etme: 032b/1.

h. it- Sindirmek, benimsemek, kabul etmek: 32b/1.

hazret (a) Ön, huzur: 1b/1, 1b/10, 4a/7, 50a/2, 59b/15, 64a/16.

hazz (a) Sevinç: 14a/9, 14b/17, 21b/18, 31b/2, 35b/8, 44a/3, 46a/12, 67a/2, 75b/17, 80a/3, 76b/18, 85a/15.

ó. it- Sevinmek: 14a/9, 85a/15.

heb Bütün, hiçbiri dışarı kalmamak üzere: 17b/3, 24b/19, 27a/9, 79b/2, 82b/18, 9b/13, 15b/12, 18b/15, 32b/12, 50a/2, 60a/17, 69a/7.

hebâ (a) Yok yere, boş nafîle: 24b/13.

h. ol- boşa gitmek, ziyan olmak: 24b/13.

hediye (a) Armağan, bahşış, hediye: 35b/7, 81b/5, 11b/9

heft-i kişver (f) Yedi ülke, yedi bölge: 39b/11, 40a/18.

hekim (a) Hastalıkları teşhis edip, onları ilaçlarla veya çeşitli vasıtalarla tedavi eden kimse, doktor: 14a/1, 15a/18.

helâk (a) Ölme, öldürme, yok olma, yok etme: 3b/17, 4a/16, 10a/2, 10a/9, 13a/14, 27a/11, 34a/9, 35b/12, 36a/2, 37a/1, 40a/17, 45b/3, 45b/14, 47a/18, 48b/17, 49a/14, 53b/1, 58b/6,

61a/4, 62a/13, 62a/16, 62b/1, 63b/8, 66a/11, 66a/13, 49b/2, 4b/13, 19b/17.

hele Sonunda anlamıyla geciken davranışları bildirmek için kullanılan bir söz: 5a/3, 5a/5, 6a/2, 10a/9, 12b/18, 15a/3, 16b/9, 17a/2, 19a/10, 21b/7, 22b/8, 23a/5, 24a/11, 25a/4, 29b/4, 32a/16, 33b/1, 33b/13, 40a/19, 41b/3, 43b/2, 44a/5, 45b/7, 50b/8, 51a/5, 53a/3, 59a/14, 62a/8, 63a/12, 65b/11, 67a/5, 67a/11, 67a/17, 68b/9, 69a/17, 69b/11, 73a/9, 73b/17, 76b/13, 77b/12, 78a/16, 78b/11, 79a/7, 80a/14.

hem (f) İki veya çok şeyin, bilhassa birbirine zıt olan şeylerin birlikte bulduklarını göstermek için tekrar edilerek kullanılır: 13a/7, 13b/2, 13b/9, 18a/7, 18a/8, 24b/6, 29b/17, 31b/16, 33a/12, 40b/3, 40b/19, 41a/19, 44b/11, 48a/7, 53a/12, 55b/7, 73a/7, 78b/8, 83a/7, 85a/5.

hemân (f) Hemen, âniden, çabucak: 2b/12, 3a/17, 4b/8, 4b/17, 5b/3, 5b/9, 6a/14, 6b/18, 7a/2, 7a/4, 7a/14, 7b/18, 8a/8, 8a/10, 8a/16, 8a/19, 8b/17, 9a/1, 10a/11, 10b/2, 10b/7, 10b/16, 10b/18, 11b/10, 14a/5, 14a/7, 15a/8, 16a/17, 16b/3, 16b/19, 18a/18, 18b/2, 18b/5, 19b/8, 19b/9, 20a/17, 20b/16, 21a/8, 21a/12, 21a/15, 23a/18, 24b/13, 26b/4, 27b/5, 27b/10, 28a/3, 28a/15, 28b/12, 29b/2, 30a/4, 30b/1, 31a/15, 31b/4, 31b/5, 34a/16, 34b/10, 38b/13, 38b/19, 39a/7, 42a/14, 42b/15, 43a/9, 43a/12, 43b/13, 43b/14, 44b/1, 44b/13, 45a/1, 45a/2, 45a/9, 46a/8, 46a/18, 46b/6, 46b/15, 47a/14, 47b/2, 49a/17, 49b/8, 50b/5, 53a/1, 53a/7, 53b/6, 55a/16, 56a/6, 56b/5, 56b/12, 57b/12, 59a/9, 60a/9, 61a/4, 62a/1, 63a/7, 63a/9, 64a/7, 65a/1, 65b/10, 68a/6, 68b/12, 69a/14, 69b/18, 70a/14, 70b/6, 71b/17, 72b/10, 74a/13, 75b/13, 75b/15, 76a/3, 76a/5, 77a/16, 77b/18, 78b/15, 79b/1, 79b/5, 79b/8, 79b/17, 80b/14, 82b/8, 83b/15, 83b/16, 84b/8, 85a/9, 83a/15, 84b/3, 74b/11.

hemtâ (f) Benzer ,denk, eşit: 075a/19.

bî-hemtâ Benzersiz: 75a/19.

hendek, g (a) Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur: 25b/8.

henüz (f) Daha, hâlâ, şimdi, henüz: 3a/15, 7b/19, 9b/7, 11b/5, 32b/19, 41a/3.

her (f) Önüne geldiği ismin tamamını bildirir, birer birer olarak hepsi, hep: 2b/4, 6a/2, 7b/3, 12b/19, 14b/16, 14b/18, 15b/7, 18b/12, 21a/3, 21a/9, 24a/14, 27a/14, 27b/6, 28a/19, 30a/1, 30a/18, 31b/7, 31b/19, 32a/9, 32b/1, 32b/6, 37b/9, 37b/15, 41b/11, 41b/19, 42a/19, 46b/2, 49a/4, 49b/15, 50a/3, 50a/5, 50b/15, 54a/8, 56a/7, 58a/3, 63b/10, 67b/6,

67b/11, 67b/12, 70a/15, 70b/17, 71a/14, 73a/15, 77a/8, 78b/8, 79b/9, 79b/13, 81b/10, 83b/1, 67b/5, 18b/5.

herçe bād ābād (f) Ne olursa olsun: 54b/14.

herkes (f) İnsanların bütünü: 29a/17, 29b/11, 66b/13, 82a/15, 19b/3, 70a/5.

herze (f) Saçma sapan söz, gevezelik, boş söz: 38a/10.

hesab (a) Hesap tutma: 19b/5.

hevā (a) İstek, nefsin isteği, düşkünlük: 33a/14, 4a/19, 4a/4, 76b/1.

hevādār (f) Havası bol, temiz olan yer: 77b/18.

heves (a) İstek, arzu, heves: 014b/18.

hey Seslenmek, dikkat çekmek, azarlamak için kullanılır: 12b/19, 36a/4, 54a/5, 70a/8, 72a/16, 81a/15, 82a/7.

heybe (a) At eşek vb. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış ikigözlü torba, omza geçirilebilen tek gözlü bir tür çanta :69a/8, 71a/7, 72a/10, 70b/15, 72a/12.

heybet (a) Korku ve saygı uyandıran görünüş, mehabet: 30b/16, 85b/7, 85b/16, 57a/6, 59b/4, 81a/2.

heybetlü Korku veren, korkutan, korkunç: 57b/15.

heyet (a) Kılık, durum: 58b/16, 56a/18.

hezār (f) Bin: 4b/4, 46b/10, 85a/16.

hezeyān (a) Saçmalama: 38a/11.

hılāf (a) Yalan: 4a/1.

hımār (a) Eşek: 69a/8, 69b/16, 70a/12, 69a/14, 70a/11, 71a/8.

hınzır (a) Pis ve katı yürekli, gaddar, hâin: 37a/17.

hınzır-hāne (f) Hainin evi: 41b/13.

hışm (a) Yakın, akraba, hısım: 79b/10, 12a/1.

hışm (f) Kızgınlık, öfke: 79a/1, 19a/1, 59b/7.

hıyānet (a) Hainlik: 55b/6.

Hızır Özel isim: 37b/12.

hicāb (a) Utanma, mahçubiyet: 26b/2, 79b/13, 80a/12, 84a/8, 80a/18.

h. it- Utanmak: 26b/2, 79b/13, 80a/12, 84a/8.

h.-ı úaldır- Mahçup olmamak: 80a/18.

hicān (a) İyi, kerim kimse: 74b/5.

hicāz (a) Arabistan'da Mekke ve Medine'nin yer aldığı kutsal bölge: 67a/6, 76a/13, 82a/11, 67b/15.

hicrān (a) Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık: 62a/14.:

hiç (f) Yok olan veya yok denilecek kadar az olan: 12a/18, 18a/14, 28a/16, 31b/3, 31b/13, 40a/19, 41a/17, 45a/3, 45a/6, 46a/7, 48b/8, 54b/6, 56b/9, 63b/3, 63b/15, 68a/16, 68b/6, 69a/2, 80a/12, 85a/18, 85b/17.

hidāyet (a) Doğru yolu gösterme, hakka sevk etme: 20b/3.

h.-i Hāk Allah'ın hidayeti: 20b/3.

hikāye (a) Olan veya baştan geçen bir şeyi sırasıyla anlatma, nakletme: 43b/16, 74a/9, 82b/3, 1b/7, 62b/2, 64b/5, 66b/13, 22a/17.

h. eyle- Anlatmak, nakletmek: 22a/17.

hikāyet bkz. hikāye

hikmet (a) Gizli sır, ne olduğu anlaşılmaz sebep ve hakikat: 19a/19, 22b/1, 32a/5, 83b/4, 18a/12, 37b/10.

hilāf (a) Aykırılık, zıt: 13a/1, 37a/6.

hilāfa düş- Ayrılığa düşmek: 13a/1, 37a/6.

hilat (a) Hükümdar ve vezirler tarafından birine hürmet ve mükāfat yerine giydirilen kaftan: 17a/14, 39a/2, 39a/9, 34b/10, 39a/4, 42b/16, 43a/7, 43b/19, 46b/12, 67a/3, 77a/9,

h. giyür- Kaftan giymek: 39a/2, 42b/16, 46b/12.

h. giydür-Kaftan giydirilmek: 34b/10, 43b/19, 79b/15.

hile (a) Aldatacak yol ve düzen, sahtekârlık: 48b/16, 12a/3, 23a/4, 34b/19, 35a/6, 35b/10, 37a/18, 18a/2, 24a/10, 33b/19, 62a/17, 35a/10, 34b/15, 79a/9.

hilebâzlıkhileci61b/3.

hile-kâr (f) Düzenbaz, hileci: 18a/2, 24a/10, 16b/6.

hîmmet (a) İyilikle davranma, iyilik, yardım: 55a/7.

Hind Hindistan: 10a/13, 17b/10, 20b/18, 27b/8, 27b/12, 28a/8, 28b/3, 32b/5, 47b/15, 58a/13, 67a/7, 68a/7, 75b/3, 81a/19, 81b/5, 82b/2, 48b/1, 67a/1, 17a/12, 38b/11, 52b/16, 66b/9, 78a/12, 28a/9, 57b/14, 11b/15, 42a/2.

Hindî (a) Hinde ait, Hintli: 11a/14, 28a/1, 48b/16, 58b/1, 59a/11, 59a/13, 65a/12, 65a/16, 59a/6, 58a/19, 34b/1, 58b/10.

Hindistân Yer ismi: 22a/15, 24b/6, 27b/14, 30b/10, 31b/9, 34a/8, 35a/18, 38b/9, 41a/9, 54b/15, 54b/19, 57a/12, 57b/4, 60a/7, 61b/4, 66b/3, 75a/13, 84a/7, 1b/11, 13a/17, 29a/15, 40a/16, 48b/12, 47b/15, 84b/16.

hişâr (a) Kale, hisar: 25b/4, 16b/14, 9a/10.

Hişâm ibn-i Alkame Özel isim: 41a/2, 79a/13, 2a/18.

hizmet (a) Birinin işini görme: 22b/18, 35a/18, 64a/3, 4b/16, 14a/16, 78b/12, 5a/1, 9a/19, 14a/3, 14a/15, 14b/5, 25b/15, 42a/8, 54b/10, 76a/6, 84a/15, 15b/2, 73b/5, 14a/14, 84a/13, 11b/10, 41a/7, 14b/1, 61b/7, 14b/3.

ó. it- Birinin işini görmek: 22b/18, 4b/16, 14a/16, 78b/12, 5a/1, 9a/19, 14a/3, 14a/15, 14b/5, 25b/15, 42a/8, 54b/10, 76a/6, 84a/15, 15b/2.

hizmetkâr (f) Hizmetçi: 53b/19, 73b/2.

hob óob Birden hızla ve hafiflikle kalkıp sıçramayı taklit ve tasvir eder: 59a/18.

hod (f) Kendi: 25b/13, 57a/18, 75b/3.

hoğka (a) Küçük kap: 15b/11, 14a/17, 18b/11, 15a/19.

horde - kaçdıyla şıkmışsın didükde Kestehüm h.-yi26b/9

hüş (f) Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren: 18a/5, 26a/11, 27a/6, 34b/13, 35b/4, 37a/15, 39b/18, 44b/13, 47b/6, 49a/13, 50b/3, 52a/8, 52b/11, 57b/9, 62a/9, 62a/13, 62b/2, 63a/12, 67b/10, 72a/14, 72b/16, 73b/3, 81b/15, 82b/9, 83b/6, 84a/12, 84b/1

hüş (f) Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren: 36b/13, 44a/11, 44b/2, 13b/10, 6a/5, 35a/11.

hüşca Hoş bir şekilde olan: 7a/6, 51a/13, 60b/1, 68a/3, 15a/15, 64b/18, 42a/8, 25a/17.

hoşlık Hoş olma durumu letafet29a/15.

hüşnüd (f) Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olan, yakınması olmayan39a/6, 72b/11.

hüb-şüret (f) Güzel yüzlü: 38a/19.

Hudā (f) Allah: 19a/19, 25a/5, 31a/9, 29b/13, 67a/16, 78a/8, 57a/8, 10a/11.

huddām (f) Hizmet eden, hizmetçi, hizmetkâr: 20a/17.

hulķ (a) Kırık: 64a/17.

h. ol- Kırılmak: 64a/17.

hün (f) Kan: 81a/1.

hurd (f) Küçük, ufak: 24b/3.

hürşid (f) Güneş: 47a/4.

hurüc (a) Çıkma, dışarı çıkma, ayaklanma, isyan: 29b/14.

h. it- Çıkmak, isyan etmek: 29b/14.

hurüş (f) Coşku: 5a/9.

h. it- Coşku etmek: 5a/9.

huşüşā (a) Başkaca, ayrıca: 8a/6, 8b/15, 18b/16, 41a/18, 41b/7, 76b/11, 76b/18, 83a/13.

husus (a) Konu: 34b/13, 64a/18.

huzūr (a) Padişah makamı: 78b/13, 62a/4, 72b/5, 12b/10, 40a/9, 41b/15, 79b/11, 31a/17, 31a/2, 31a/16, 29a/18.

hūy (f) Alışkanlık, mizaç: 24a/8.

Hüdāvend-i zemīn Yer ismi: 45b/10.

hükemā (a) Âlimler, çok bilgili kimseler: 9b/10, 12b/7.

óüküm (a) Karar, bir dâvâ veya bir meseleyi dinleyip iyice inceledikten ve muhâkeme ettikten sonra sona erdirmek için verilen kesin karar ve netîce, kânunun gerektirdiği karârın verilmesi: 40b/5, 10a/5, 10a/19.

hüküm bkz. hüküm

hüner (f) Yetenek, beceri: 2b/6, 66b/14, 15a/9, 51b/11.

Hürmüz-i Tâcdâr Özel isim: 72a/7, 72b/2, 73a/19.

hüsn (a) Güzellik, iyilik: 29b/5, 38b/1, 64a/7, 68a/12, 74b/2, 40a/12, 3a/16, 48b/9, 62b/11, 78b/11, 80a/9.

hüsn-i cemālYüz güzelliği: 29b/5, 38b/1, 64a/7, 68a/12, 74b/2, 40a/12, 3a/16, 48b/9, 62b/11, 78b/11, 80a/9.

hüsrev-i Hindistân Özel isim: 24b/5, 27b/14, 29a/15, 30b/10, 31b/9, 54b/19, 57a/11.

-I-

ılgâr (m) Müfreze, ihtiyat askeri: 9b/2.

ıraq Uzak: 23a/9, 42b/5, 66a/15.

ırz (a) Bir kimsenin, başkaları tarafından dokunulmaması ve saygı gösterilmesi gereken iffeti: 29a/9, 75b/4, 82b/17, 40b/8.

ı. yıķ-Herkesin içinde küçük düşürmek: 75b/4, 82b/17, 29a/9.

ısıcak Sıcak: 23a/19.

ıslıkDudakların büzülerek veya parmağın dil üzerine getirilmesiyle çıkarılan ince ve tiz ses26b/19.

ışmarla- Sipariş etmek: 2a/18, 56a/7, 35a/13, 39a/17, 42a/7.

ıyan (a) Açık, belli, aşikâr, ortada, ayan: 44a/16.

iblis (a) Şeytan: 33b/19, 34b/9.

ibn (a) Oğul: 1b/11, 10a/12, 27b/15, 34a/5, 38a/5, 38a/13, 38a/14, 38a/17, 38a/18, 38b/16, 39a/1, 39a/11, 39b/2, 39b/12, 40a/1, 40a/7, 41a/3, 42a/5, 43a/9, 44a/10, 46b/5, 46b/12, 46b/17, 47b/16, 48a/15, 48b/3, 49a/6, 53b/16, 55a/10, 58b/3, 59b/15, 66b/12, 68a/1, 75a/2, 75a/7, 77b/7, 78a/9, 78b/2, 80b/18.

İbrâhim (a) Hazret-i İbrahim (as) Özel isim: 4a/7, 20a/14, 20b/4, 20b/6.

ibrâm (a) Can sıkacak derecede ısrâr etme, üstüne düşme, zorlama: 63a/1.

ibtidâ (a) Başta, en önce: 47a/8.

icâzet (a) İzin, ruhsat, müsâde: 24b/9, 25a/16, 26a/13, 60a/3, 76a/6, 67b/5, 27a/15.

iç İçerideki, herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer: 8a/6, 10a/6, 15b/4, 18b/8, 18b/16, 27a/9, 34a/1, 38a/10, 52b/14, 53b/14, 55b/8, 56a/19, 65b/19, 75b/19, 27b/2, 32b/9, 51a/6, 57b/2, 57b/6, 2a/6, 8b/1, 12a/4, 15b/10, 19a/13, 22a/13, 22b/5, 55a/15, 57b/1, 60a/11, 5b/14, 17a/11,

iç- Ağızdan içeriye çekmek: 5b/13, 13a/13, 39b/17, 54b/11, 78a/5, 5b/19, 36b/9, 63b/9, 32a/18, 36b/6, 32a/6, 32a/8, 10a/18, 12a/19, 23b/11, 5b/9, 2b/12, 36b/5, 5b/8, 6a/3, 2b/12, 16a/14, 53a/1, 52b/18, 75b/8, 82a/19,

içerü İçte, içe doğru, iç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı: 22a/14, 24b/17, 39b/10, 39b/13, 39b/16, 50b/12, 51a/2, 68b/15, 69b/17, 77b/1, 77b/13, 85b/7, 63a/18, 16b/12, 23b/8, 23b/13, 7b/8.

içil- İçme işini yapmak: 44a/13, 73b/3.

içre Arasında, içinde: 017b/8, 23a/7

içün Maksat ve gâye bildirir: 2a/2, 4a/12, 13a/12, 25b/12, 28b/17, 31b/17, 32a/17, 36a/1, 39a/14, 45a/14, 46b/8, 49a/10, 54b/10, 55a/11, 76b/13, 78a/17, 79b/13, 83a/14, 14a/17, 56b/14.

içür- İçmesine yol açmak, içmesini sağlamak: 34a/13, 35a/2, 12a/4, 20a/10, 23a/5, 36b/6, 37a/14, 78a/16, 7a/9, 81a/11, 67b/2, 53a/2.

id- Etmek, eylemek, yapmak: 42b/15, 44b/2, 44b/3, 44b/13, 58a/10, 59a/9, 45a/12, 47a/18, 49a/13, 53b/4, 12a/12, 45b/14, 53a/12, 14a/12, 47a/3, 61a/4, 44b/14, 54a/10, 2b/10, 5a/14, 5a/15, 5a/17, 32a/10, 36b/16, 49b/3, 51b/7, 58b/1, 65a/6, 76b/9, 9b/11, 81a/4, 8a/18, 45b/7, 80b/1, 42a/14, 56a/8, 64a/19, 68a/10, 75b/10, 82b/12, 54a/18, 38a/9, 5a/4, 24b/8, 25b/6, 41b/3, 46b/3, 56b/14, 58b/11, 59a/1, 60a/5, 67b/7, 75b/13, 82b/7, 7b/17, 12a/9, 20a/9, 27a/2, 29a/14, 29b/17, 31a/19, 62b/15, 63a/1, 82a/6, 84b/7, 5a/5, 85a/3, 9b/16, 41a/12, 41b/2, 81b/13, 75b/17, 60a/16, 3b/17, 7b/3, 15b/2, 21b/18, 22b/18, 23a/16, 24a/12, 24a/13, 25a/11, 25b/18, 28b/16, 29b/1, 29b/2, 33b/13, 33b/18, 34b/16, 35a/12, 36b/9, 39a/19, 49a/16, 50b/3, 50b/6, 51b/6, 51b/15, 54a/15, 55a/4, 58a/7, 58b/6, 68a/9, 70a/19, 70b/11, 73a/11, 75a/2, 80a/4, 81a/14, 84a/8, 84b/14, 85a/15, 85a/16, 18a/3, 9b/18, 12b/10, 32b/19, 33a/11, 33a/13, 36a/13, 45b/3, 63b/19, 67b/3, 80a/16, 64a/1, 11b/1, 15b/15, 21b/19, 62b/1, 33a/8, 38b/5, 57b/11, 60a/18, 71a/9, 72b/11, 19a/17, 30a/12, 32a/11, 67b/9, 18b/4, 38b/7, 60b/11, 65a/11, 84b/12, 1b/10, 17b/16, 26a/14, 36b/10, 42b/9, 49a/3, 64b/1, 71a/2, 85b/12, 23b/14, 58a/7, 74b/8, 81b/12, 32a/2, 32b/7, 33b/12, 37a/8, 64b/7, 79b/10, 83b/7, 10a/17, 46b/2, 6a/12, 25b/13, 33a/12, 51a/8, 51b/5, 56a/16, 58a/11, 62b/13, 62b/16, 63b/15, 64a/1, 64a/14, 77a/11, 79b/1, 83b/19, 27b/16, 30a/6, 30b/14, 59b/17, 77b/4, 9b/12, 21b/18, 31a/15, 32a/3, 49a/15, 50a/5, 54b/11, 63b/9, 63b/11, 71a/16, 79b/6, 12a/7, 31b/11, 38b/16, 83b/14, 25b/16, 84a/19, 24a/19, 8a/2, 12a/8, 15a/9, 19b/19, 25b/14, 25b/15, 27a/11, 34b/8, 40b/16, 45b/12, 55a/7, 75a/12, 84b/19, 55b/9, 79a/18, 82b/10, 38a/6, 82b/13, 15a/8, 44a/18, 46a/9, 78a/18, 27b/2, 2a/8, 2b/1, 2b/8, 3b/16, 4a/18, 4b/5, 4b/10, 4b/14, 5a/1, 5a/9, 5b/2, 5b/16, 6a/2, 6a/11, 6a/19, 7a/5, 7a/9, 7b/9, 7b/11, 7b/19, 8a/14, 9b/11, 9b/14, 11b/8, 11b/10, 11b/12, 11b/14, 12a/6, 12a/10, 12b/11, 13b/1, 14a/9, 14a/12, 14b/9, 14b/17, 15b/14, 16b/15, 17a/18, 17b/6, 17b/11, 17b/12, 17b/17, 18a/11, 18a/17, 18b/6, 19b/11, 20a/5, 20a/6, 21b/3, 22b/1, 23a/3, 23b/3, 23b/6, 23b/7, 24a/2, 24a/8, 24a/12, 24a/14, 24b/3, 25a/5, 25a/10, 26a/3, 26b/2, 26b/8, 26b/10, 27a/3, 27b/19, 28a/9, 28a/11, 28b/4, 29b/3, 29b/8, 29b/14, 29b/15, 29b/16, 30a/2, 30b/7, 30b/17, 31a/1, 31a/5, 31b/1, 31b/2, 31b/8, 32a/7, 33a/3, 33b/6, 33b/17, 34a/2, 34a/11, 34b/9, 35a/1, 35a/2, 35a/17, 35b/5, 35b/8, 35b/9, 35b/11, 36a/7, 36b/18, 37a/2, 37a/10, 37a/19, 37b/19, 38a/4, 38a/9, 38a/10, 38a/15, 38b/3, 38b/6, 38b/9, 38b/11, 38b/14, 39a/2, 39a/13, 39b/3, 39b/6, 39b/7, 39b/11, 39b/19, 40a/14, 40b/5, 41a/1, 42b/17, 43a/11, 43b/18, 44b/2, 45b/5, 46a/1, 46a/18, 46b/1, 46b/6, 46b/13, 49b/12, 52a/14, 52b/17, 53b/18, 55a/18, 55b/6, 55b/18, 56b/2, 58b/4, 58b/15, 59a/16, 60a/4, 60a/15,

60b/12, 61a/1, 61a/2, 61a/10, 61a/13, 61b/3, 61b/9, 62a/2, 62a/17, 63b/11, 63b/20, 64a/5, 65b/2, 65b/8, 66a/17, 66a/19, 67a/2, 67a/16, 67b/4, 68a/2, 68a/8, 68b/5, 68b/11, 69a/1, 69a/5, 70a/15, 70b/6, 71a/4, 71b/12, 71b/16, 72a/2, 72a/8, 72a/19, 72b/1, 73a/14, 73a/16, 73b/15, 74a/3, 74a/6, 74a/7, 74b/10, 74b/12, 74b/13, 74b/18, 74b/19, 75a/5, 76a/3, 76b/5, 76b/15, 77a/7, 77b/3, 78a/8, 79a/9, 80a/3, 80a/12, 80b/9, 81a/6, 81a/8, 81a/9, 81a/10, 81b/18, 82a/2, 82b/4, 82b/13, 83a/18, 84a/8, 85b/1, 85b/7, 85b/8, 5a/6, 9b/11, 16a/18, 20a/1, 21b/18, 25a/16, 31b/6, 33b/17, 41b/8, 41b/15, 68b/1, 72a/11, 77a/18, 83b/14.

idi Bilinen geçmiş zaman ek fiili: 2a/2, 2a/3, 3a/3, 3a/15, 5a/13, 5a/15, 5b/12, 7a/1, 7b/13, 10b/12, 11a/8, 13a/12, 14a/19, 15b/5, 15b/6, 18b/7, 18b/8, 18b/10, 19a/3, 20a/14, 24b/10, 24b/15, 27a/14, 27a/16, 28a/7, 33a/13, 33b/14, 33b/15, 36a/11, 38a/2, 38a/3, 38a/7, 40a/19, 41b/18, 41b/19, 42a/1, 42a/3, 44a/6, 45a/9, 45a/19, 45b/2, 47a/1, 47b/10, 48a/15, 48b/14, 49a/18, 49b/18, 50a/4, 50a/10, 54a/12, 55b/5, 62a/4, 62b/18, 63b/20, 65a/5, 65b/12, 71b/6, 75a/17, 79a/5, 79a/6, 79b/3, 80b/7, 81a/7, 81a/15, 81a/16, 84b/17, 85b/2, 61b/19, 13a/14, 66b/7, 13b/17, 79a/4, 80a/15, 81b/17.

idmān (a) Herhangi bir duruma veya şeye alışkanlık kazanma, alıştıırma: 017a/12.

idrāk (a) Anlama yeteneği anlayış, akılerdirme: 17b/5.

idrāksız Anlayışsız, akılsız: 064a/6.

ifākat (a) Hasta, iyi olma, iyiliğe dönme: 23a/13.

ifrīt (a) Zararlı ve korkunç mahlūk: 7b/14, 58a/5.

ifvā (a) Baştan çıkarma, yolunu şaşırtma, ayartma: 42b/13, 84b/12.

iḥsān (a) Yardım etme, iyi davranma, lütuf: 14a/6, 50b/6, 52a/14, 60b/16, 53a/17, 11b/9, 9b/12, 66a/17, 53a/13, 76b/12.

i. **it-**Lütuf etmek: 9b/12, 66a/17.

i. **al-** Yardım almak: 53a/13, 76b/12.

iḥtilāf (a) Ayrılık, anlaşmazlık, aykırılık, uyuşmazlık: 5b/11.

i. **itdil-** Anlaşmazlık olmak: 5b/11.

iḥtimāl (a) Mümkün olma, imkân, akla yakın olma, bir şeyin olabilmesi: 2a/11, 54b/13, 63b/7, 55b/6

iḥtiyāc (a) Lüzum, lâzım gelme, ihtiyaç: 50b/7, 70b/1, 13a/7, 43b/15.

iḥtiyār (a) Kabûl etme, katlanma, râzı olma, seçme, tercih etme: 11b/10, 12b/1, 17b/4, 49b/3, 54b/11, 56b/14, 64b/1.

iḥtiyâṭ (a) Herhangi bir konuda ileriye düşünerek ölçülü davranma ,sakinma24a/2.

i. it- Bir konu hakkında ileri görüşlü olmak: 24a/2.

iḳdām (a) Gayretle ve yılmadan çalışma, sürekli çalışma: 13a/3, 25b/8, 27a/1, 63a/1, 64a/19, 72a/18, 74a/14, 82a/2.

i. eyle- Sürekli çalışmak: 13a/3, 25b/8, 72a/18, 74a/14, 27a/1, 63a/1, 64a/19, 82a/2.

iken Zarf fiil eki: 16b/17, 27a/2, 39b/9, 54a/11, 61b/17, 66b/6, 73a/17, 77a/5, 82b/15, 83a/3, 84b/2, 18b/1.

iki Birden sonra gelen rakam: 6b/16, 7a/15, 9a/17, 11a/5, 11a/17, 19b/9, 25a/2, 32b/9, 34b/1, 39b/1, 41a/7, 42a/4, 43b/7, 47b/15, 47b/16, 68a/7, 69a/8, 70b/5, 70b/14, 71a/7, 73b/1, 75b/1, 81a/4, 81a/18, 85b/6, 26a/2, 61a/5, 70b/12, 70b/12, 75b/1, 72a/8, 30a/11.

ikinci İkinci: 43b/5, 80b/15.

ikindi Öğle ile akşam arasındaki namaz vakti: 61a/1.

iḳlīm (a) Memleket, ülke, kıta, diyar: 21a/5, 38a/16, 39a/4, 40a/8, 42b/9, 78a/10, 46b/7, 48b/5, 50b/1, 66a/1, 71b/2.

ikrāh (a) Zorla ve isteksiz olarak iş yaptıрма: 30a/18, 62b/13, 62b/15, 62b/16, 63a/1, 63a/11, 63a/12.

iḳrār (a) Saklamayıp açıktan söyleme: 38b/10, 41a/8, 44b/5, 82b/10, 77a/8, 82b/10, 82b/16, 51a/8, 82b/8, 82b/9, 41a/11, 83a/12, 41a/10.

iḳtizā (a) Gerek, ihtiyaç: 75b/5.

il Memleket, diyar: 23a/7.

ilāç (a) Çare, ilaç: 36b/10, 9b/15, 9b/18, 10a/6, 10a/7, 12a/7, 12a/12, 12b/8, 12b/10, 13a/13, 14a/17, 15a/2, 15a/19eger, 17b/6, 18a/13, 18a/15, 18a/16, 18b/2, 18b/4, 19a/5, 19a/17, 19b/16, 19b/19, 20a/11, 20a/13, 20b/5, 20b/11, 21a/8, 23b/3, 68a/10, 23a/6.

ilāhî (a) Allah ile ilgili, Allah'a ait: 6a/4.

ilām (a) Bildirme, anlatma: 30a/3, 33b/16, 34a/2, 35a/17.

i. eyle- Anlatmak, bildirmek: 30a/3, 33b/16, 34a/2, 35a/17.

ile Birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz: 1b/11, 2a/7, 2a/12, 2b/8, 2b/10, 3a/13, 3b/10, 3b/11, 4b/4, 4b/5, 4b/7, 5a/5, 5a/12, 6a/8, 6b/13, 7a/8, 7a/17, 7b/3, 8a/1, 8a/15, 8b/2, 8b/19, 9b/2, 10/5, 10a/14, 10b/9, 12a/3, 12b/3, 12b/4, 13a/19, 13b/9, 14a/19, 14b/2, 14b/5, 15a/9, 15b/2, 15b/15, 16a/3, 16b/1, 16b/14, 16b/19, 17a/1, 17a/3, 17a/7, 17a/10, 19b/6, 20a/15, 20a/17, 20a/18, 20b/10, 22a/12, 22b/3, 22b/11, 22b/19, 23a/4, 23b/14, 24a/4, 24a/8, 24a/11, 24b/16, 25a/19, 26a/1, 26a/6, 26a/13, 26b/1, 26b/7, 27a/1, 27a/7, 27a/17, 27a/19, 29a/9, 29a/12, 29b/16, 30b/4, 31a/10, 31b/18, 32a/5, 32b/7, 32b/13, 32b/15, 32b/19, 33a/2, 33a/4, 33b/4, 33b/10, 34a/7, 34a/11, 34b/1, 34b/19, 35a/3, 35a/6, 35a/15, 35a/18, 35b/5, 35b/9, 35b/10, 35b/13, 36b/7, 37a/3, 37a/7, 38a/7, 39a/16, 39b/8, 40a/6, 40b/1, 40b/11, 41a/7, 42a/8, 42b/4, 43a/13, 43b/16, 44a/8, 44a/9, 44b/17, 45a/4, 45a/7, 45a/10, 45b/8, 45b/15, 46a/2, 46b/4, 46b/10, 46b/13, 47b/3, 47b/17, 48a/5, 48b/16, 49a/11, 49a/12, 51a/14, 51a/17, 52b/7, 52b/13, 52b/18, 54a/11, 55a/15, 55b/10, 55b/16, 56a/3, 56a/14, 56b/3, 57b/5, 58a/10, 58a/14, 58a/19, 58b/1, 58b/4, 58b/13, 59b/17, 60a/2, 60a/5, 60a/15, 61a/12, 61a/18, 61b/5, 62a/5, 62b/4, 63b/8, 64a/7, 64b/9, 64b/18, 65b/15, 65b/18, 66a/7, 66a/13, 66b/9, 66b/12, 67a/1, 67a/7, 67a/10, 67a/12, 67b/14, 67b/19, 68a/7, 68b/2, 68b/11, 68b/12, 70a/10, 70b/16, 71a/14, 71b/5, 72a/19, 72b/2, 72b/4, 73b/2, 74a/6, 74a/15, 74b/5, 74b/16, 75a/6, 75a/7, 75b/14, 76a/16, 78a/7, 78b/14, 78b/18, 80a/7, 80a/16, 81a/3, 81a/8, 81b/3, 82b/1, 82b/2, 82b/3, 82b/18, 84b/3, 85a/16, 85b/7.

ilerü İleride, önde bulunan, önde giden: 10a/12, 10b/10, 30b/6, 32a/3, 33b/15, 42a/15, 59b/4, 77b/18, 13b/6, 66a/9, 33b/11.

ilet-Ulaştırmak, bilgi vermek: 2a/8, 41b/13, 12b/15, 27b/1, 19b/9.

ilik Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde;10b/12.

ilm (a) Bilme, biliş, bilgi: 13a/15, 36b/7, 52b/5.

ilm-i nücÿm Yıldızlar ilmi: 52b/5.

iltifāt (a) İlgi gösterme, rağbet etme: 14a/12, 79b/1, 85b/13.

i. **it-** İlgi göstermek: 14a/12, 79b/1, 85b/13.

iltiyām (a) Yaranın kapanıp iyi olması: 45a/19.

imān (a) Allah'a inanma, dini inanç: 20b/4, 20a/12.

imāna gel-Müslüman olmak: 20a/12.

imdād (a) Yardım, darda kalmış bir kimsenin yardımına yetişme: 79b/3, 78a/14, 11b/19.

i. **iste-** Yardım istemek: 79b/3.

i. **ṭaleb eyle-** Yardım talep etmek: 11b/19.

imdi Bu hâlde, böyle olduğu hâlde, buna göre, özetlemeye ve toparlamaya işaret eder: 4b/17, 8a/7, 9b/19, 12a/15, 12b/3, 13a/8, 16b/2, 18a/6, 19a/14, 20a/12, 20b/6, 21b/12, 26a/1, 26a/5, 26b/5, 29a/10, 30a/10, 31b/9, 31b/17, 32a/9, 34b/5, 34b/16, 38b/12, 40a/12, 40a/17, 40b/2, 40b/11, 43a/8, 44a/19, 44b/2, 44b/18, 46a/18, 48b/3, 50b/8, 51a/11, 51b/2, 51b/10, 51b/12, 52a/7, 52b/12, 53b/5, 54b/15, 55a/9, 55b/5, 56a/15, 56b/6, 57b/10, 58a/16, 59a/6, 59a/7, 63a/11, 65b/16, 68a/11, 68a/14, 68b/3, 70a/9, 71b/15, 75b/12, 77a/13, 79b/16, 82b/15, 83a/19.

imiş Öğrenilen geçmiş zaman ek fiili: 2b/5, 2b/6, 12a/2, 12a/11eyitdi, 12a/12, 13a/5, 15a/13, 22b/1, 22b/9, 25a/6, 26b/6, 32a/5, 33a/12, 39a/6, 44b/1, 44b/17, 48b/18, 49a/11, 50b/15, 50b/17, 53b/13, 53b/16, 55a/3, 55a/13, 55a/14, 55b/6, 62a/9, 65a/16, 77b/9, 79a/2, 80a/8, 51b/3, 32a/6.

imtiḥān (a) Deneme, sınama, tecrübe: 55a/11, 75b/9, 75b/10.

in- Binek hayvanının üstünden yere ayak basmak: 56a/12.

inād (a) Bir konuda direnme, ayak direme, diretme, direnim: 17a/18, 18a/17, 36b/13, 47a/14, 84a/4, 85a/19, 64b/2, 23b/12, 64b/1, 64a/19, 54b/4, 16b/2.

inād it- İnat etmek: 17a/18, 18a/17, 36b/13, 47a/14, 84a/4, 85a/19.

inan- Bir şeyi doğru olarak benimsemek, gerçek olarak kabul etmek: 25b/18, 64a/10, 2a/17, 25a/12, 72a/6, 44b/18, 36b/13, 26a/4.

ināyet (a) Lütuf, ihsan, iyilik: 2a/16.

ince Kalın olmayan: 56b/18.

incecik Çok ince olan: 57b/16.

incin- Gücenmek, kırılmak, rahatsız olmak: 50b/10, 68a/15, 66a/6.

inek dişi sığır: 69b/2, 71a/13.

inķıyād (a) Boyun eğme; kendini teslim etme: 85a/13.

inle- Acı ve keder ifâdesi olan ve kesik kesik gelen sesler çıkarmak: 58a/14.

inşāf (a) Acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet: 76b/14.

insān (a) İnsan, düşünme ve konuşma yetileri olan bilinçli, toplumsal canlı, Âdem evladı: 25a/3, 63a/4, 67a/14.

insāniyyet (a) İnsanlık, insana yakışır hal ve durum: 44a/3.

inşā (f) Güzel yazı yazma: 38a/10, 39b/5.

i. it- Güzel yazı yazmak: 38a/10, 39b/5.

inşāallāh (a) "Allah isterse.", "Allah'ın emri olursa.", "Allah'ın izni ile" anlamında çok kullanılan bir duâ sözüdür ve gelecekte bahsedilirken kullanılır: 4b/18, 10a/14, 52a/1, 55b/9, 60b/15, 62b/3, 13b/7, 21a/13, 68b/1.

intiķām (a) Öç, acı çıkarma: 7a/14, 8b/6, 16b/7, 82b/14, 30a/1.

i. al- Öcünü almak: 7a/14, 8b/6, 16b/7, 82b/14.

in- Binek hayvanının üstünden yere ayak basmak veya yukarıdan aşağıya inmek: 26a/9, 56a/13, 70a/12.

ip İplik: 56a/19, 57b/16, 58b/13, 65a/12, 59b/6.

ipek ipek böçeği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince esnek parlak tel: 56b/18.

İran (f) İran, resmi adı İran İslam Cumhuriyeti veya Cumhuriyet-i İslamiyye İran, Güneybatı Asya'da bulunan Güneyde Basra Körfezi ve Umman Körfezi, Kuzeyde ise Hazar denizi ile çevrili bir Orta Doğu ülkesidir: 17a/10, 31a/3, 30b/15, 30b/18, 32b/7, 33a/3, 33a/17, 33b/2, 47b/17, 82b/18.

irgür- Ulaştırmak, eriştirmek: 19b/5.

ir- Erişmek: 33a/1, 68b/8, 9b/1, 85a/10.

kemāle ir- Olgunluğa erişmek, vahdete erişmek: 33a/1, 68b/8.

iriş- Bir yere ulaşmak, varmak, erişmek: 16a/11, 20b/3, 74b/9, 11b/6, 48a/1, 60a/10, 60b/10, 60b/15, 67a/7, 40b/11, 46a/13, 12a/7, 10b/1, 36b/18, 36a/16.

irişdür- Erimesini sağlamak, ulaşmasını sağlamak: 12/b

irsāl (a) Gönderme, yollama: 11b/9.

irtesi Herhangi bir günün, haftanın, ayın ya da yılın hemen ardından gelen günü, haftayı, ayı, yılı ya da belli bir olayın arkasından gelen, sonraki zamanı gösterir: 35a/14, 35b/2, 43a/4, 46a/10, 61a/17.

ise Olunca, olursa, olsa da, -ince, -diği için, -diği vakit: 2b/1, 5a/11, 5a/17, 6a/3, 6a/4, 9b/9, 10a/5, 10b/11, 12a/7, 12a/16, 14a/13, 15a/1, 18b/12, 20a/11, 20b/12, 21b/7, 24a/14, 25a/12, 25a/14, 25b/5, 26a/3, 26a/11, 26a/14, 27a/13, 30a/1, 31a/6, 32a/18, 32b/1, 37b/9, 40a/5, 40b/15, 41a/15, 41b/4, 41b/11, 42a/17, 42a/18, 42b/5, 44a/3, 45a/8, 45b/6, 45b/12, 45b/14, 49b/19, 50a/11, 50b/11, 52b/8, 55a/3, 58a/8, 60a/14, 61b/9, 61b/13, 64a/13, 66a/7, 66a/10, 67b/11, 68a/13, 70a/19, 71b/15, 73a/10, 75a/9, 75b/14, 78b/3, 78b/6, 78b/8, 80a/19, 81b/14, 81b/18, 85a/18, 62a/15, 64a/18, 18b/6, 20a/12, 27a/14, 31b/10, 40b/4, 40b/12, 45b/18, 57b/4, 52a/4

işhāk Özel isim: 2b/15, 2b/17, 62a/2, 80b/14.

isim (a) Ad, isim: 42a/3.

iskele (İtl) Deniz kıyısında gemi ve kayıkların yanaştığı, çoğu denize uzanmış rıhtım veya kazıklar üzerine oturtulmuş sal biçiminde olan yer: 28a/5, 47b/19, 28a/12, 32b/16, 33b/2, 48a/1.

İslām (a) Hz. Muhammed (sav)'in insanlığa tebliğ ettiği, Allah tarafından gönderilen son din, Müslümanlık: 9a/6, 16a/12, 29b/15, 61b/5, 5a/14, 9a/6, 9a/15.

ism bkz. isim

iste- Dilemek, arzu etmek, talep etmek, istemek: 68b/11, 83a/15, 18b/12, 18b/15, 57b/5, 76a/6, 78a/3, 70b/3, 24b/12, 70a/1, 83b/12, 29a/17, 79a/5, 38b/13, 79b/3, 64b/13, 24a/4, 45a/4, 45a/5, 45a/16, 47a/17, 64b/14, 71b/17, 83a/12, 12a/16, 14b/16, 18b/6, 23a/1, 40b/11, 42a/19, 44b/7, 49a/11, 50b/2,

50b/16, 52a/4, 57b/3, 59a/13, 77b/5, 77b/6, 77b/7, 81b/15, 53a/11, 2b/16, 45b/12, 66a/7, 14b/12, 45a/15, 50b/11, 84b/19, 69a/17, 83b/9, 84b/15, 14b/13, 71b/17, 50b/17, 83a/14, 16a/5, 38b/14.

istiàna (a) Önerilen bir işe karşı nazlanma, nazlı davranma: 46b/10.

istihrâc (a) Bir şeyin içinden bir şey çıkarmak: 22b/1.

istikbâl (a) Gelecek, karşılama: 4b/5.

i. it- Karşılama: 4b/5.

iş Çalışma, uğraşma, emek, işçilik: 7a/12, 9a/2, 10b/16, 12a/5, 12b/4, 21a/7, 22a/8, 24b/1, 27a/7, 29b/19, 32a/14, 41b/4, 42b/6, 45b/12, 54b/8, 55a/7, 56a/14, 69a/6, 8a/16, 21b/7, 27a/8, 5a/13, 12a/17, 16a/19, 46a/15, 64a/9, 47a/15, 33b/15, 33b/18, 73a/15, 2b/7, 79b/19, 29b/17, 79b/18, 56a/8, 34b/8.

işâret (a) Bir nesneyi, bir durumu belirten şey, belirti: 10b/19, 55a/18, 56b/2, 58b/14, 59a/8, 59a/16, 59b/2, 78a/4, 72b/6, 20b/7.

işid, t- Duymak, haberdar olmak: 6b/12, 38b/13, 70b/10, 6a/13, 14b/14, 23a/10bu, 28b/18, 34b/8, 38b/17, 40a/13, 40b/17, 45a/18, 49b/6, 50a/12, 54a/13, 58b/5, 60a/9, 61b/14, 66a/11, 66a/13, 71a/3, 72a/10, 73b/19, 82b/19, 83a/4, 64b/10, 42b/8, 54b/12, 60b/8, 27b/18, 4b/14, 40a/10, 40a/15, 48b/11, 51b/9, 41a/1.

işret (a) İçki içme, yiyip içmeye başlama: 2b/8, 2b/10, 4a/11, 5a/4, 5a/5, 7b/3, 55b/16, 75a/1, 84a/8, 84b/12, 84b/14, 85b/11, 4b/12, 74b/6, 82a/18, 82b/5.

işretgâh (f) İşret edip içki içilecek yer: 76b/2.

işte Bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz, aha, ahacık: 3b/4, 4b/14, 5b/7, 7b/4, 9b/1, 10a/17, 12b/11, 14a/7, 16a/19, 17b/19, 21a/6, 21b/12, 22a/4, 23a/5, 23a/12, 23b/4, 26b/3, 27b/16, 29a/3, 31a/8, 33a/17, 34a/7, 36a/2, 37b/2, 39a/8, 42a/5, 42a/19, 44b/5, 44b/10, 45b/12, 47b/13, 49b/4, 50b/12, 50b/13, 51b/19, 52a/3, 53a/8, 53a/14, 54b/1, 54b/19, 60b/13, 61b/6, 63a/18, 64b/5, 68a/10, 69a/19, 70b/5, 73b/12, 79b/17, 80a/13, 80a/18, 81a/12, 83a/17, 84b/18, 85a/11, 85b/19.

iştîyâk (a) Şevklenme, göreceği gelme, özleme: 24b/15, 44b/1, 61b/17.

i. çek- Özlem çekmek: 44b/1, 61b/17.

iḫāat (a) söz dinleme ,boyun eğme,buyruğa uyma85a/13, 85a/14.

itāat it- Söz dinlemek: 85a/13, 85a/14.

it- Eylemek, yapmak, kılmak, işlenir hâle getirmek: 2b/2, 54b/8, 6b/12, 4a/16, 5a/3, 35a/13, 51b/17, 56b/2, 5b/11, 8b/18, 62a/3, 71a/1, 50a/6, 29a/2, 61b/2, 80a/13, 2b/2, 58a/14, 32b/1, 80a/14, 32a/14, 51b/1, 63a/11, 36b/13, 42a/8, 45a/3, 52b/6, 64a/9, 70b/14, 82a/7, 53b/12, 8b/7, 50a/14, 64b/3, 68a/1, 16a/19, 30a/18, 57a/9, 60b/6, 82b/3, 4b/16, 29a/13, 53b/1, 76b/6, 76b/17, 82b/15, 85a/13, 54b/10, 26b/11, 36a/14, 54b/4, 47a/14, 68a/4, 84a/4, 30a/8, 5a/18, 15a/17, 13b/3, 16b/2, 19a/5, 19b/16, 31a/19, 45b/18, 46a/7, 46a/8, 55a/16, 64b/11, 81a/16, 83b/4, 85b/13, 5b/1, 10a/7, 50a/9, 50b/15, 13a/17, 79b/1, 82a/5, 57b/7, 78a/18, 41b/11, 37a/3, 49a/2, 79b/19, 73b/12, 50a/3, 77a/7, 62b/2.

itdir- Yaptırmak: 28b/5, 50a/9, 34a/9, 3a/9, 4b/7, 2a/2.

itimād (a) Güven, güvenç, emniyet: 3b/19.

iy Ey (Hitap, seslenme edatı): 2b/1, 2b/15, 3a/4, 3b/1, 3b/6, 4a/5, 4b/17, 5b/6, 5b/17, 7a/6, 7b/16, 9b/10, 9b/15, 10a/13, 10a/16, 11a/15, 11b/2, 11b/6, 12a/17, 12b/5, 13a/4, 13a/9, 13b/6, 13b/15, 14a/2, 14b/13, 16a/16, 16b/6, 17a/9, 17b/14, 18a/2, 18a/5, 18a/13, 18a/18, 18b/3, 19b/11, 20a/6, 20a/9, 21a/12, 21a/14, 21b/17, 23a/12, 23a/18, 23b/8, 23b/11, 24a/9, 24b/5, 25b/5, 25b/12, 26b/10, 27a/18, 27b/15, 29b/9, 30a/8, 30b/10, 30b/18, 31b/8, 34b/13, 36b/3, 37a/13, 37b/2, 39b/11, 40a/1, 40a/17, 41a/6, 41a/16, 41b/14, 43a/8, 43b/10, 43b/12, 44a/5, 45a/10, 45b/9, 48a/6, 48b/7, 49a/5, 51a/3, 51b/1, 51b/8, 51b/16, 52b/1, 52b/11, 53b/1, 54a/16, 54b/15, 54b/19, 56a/9, 56a/13, 56b/9, 56b/10, 57a/11, 57b/4, 58a/10, 58b/8, 59a/6, 59a/8, 59a/13, 59b/8, 59b/16, 60b/1, 60b/13, 62a/12, 62b/7, 62b/10, 62b/13, 63a/10, 63a/15, 63a/17, 63b/14, 64a/12, 67b/4, 68a/10, 68a/19, 69a/16, 70b/7, 71a/10, 71a/12, 71b/10, 71b/13, 72b/8, 73a/2, 73a/5, 73a/9, 73a/14, 73b/3, 73b/6, 73b/11, 73b/15, 74a/13, 75b/3, 75b/6, 75b/7, 75b/16, 76b/5, 77a/3, 77a/19, 77b/3, 78a/1, 79a/2, 79a/4, 79b/2, 80a/6, 81a/7, 81b/15, 81b/19, 82a/1, 82b/6, 83b/8, 83b/11, 83b/16, 83b/17, 84b/5, 85b/19, 6a/6, 79a/6.

iyi İyi olan şeyin hâli, hoşluk: 12b/2, 68b/9, 70a/13, 68b/13.

iyilükKarşılık beklenilmeden yapılan yardım: 68a/19.

izān (a) Anlayış, anlama yeteneği: 084b/3, 76b/15.

izle- İzlemek, takip etmek: 19b/8.

izn, izin (a) Bir işte yasağın kaldırılması, ruhsat: 65a/3, 66a/8, 68a/17, 16b/8, 24b/17.

izzet (a) Büyüklük, yücelik, ululuk: 12a/8, 43b/8, 40a/9.

izzet it- Büyüklük göstermek: 12a/8, 43b/8.

K

ķab İçine bir madde sığabilen veya konulabilen oyuk nesne: 19a/13.

ķabak Kabak: 16a/4, 16a/6, 19a/2.

ķabāhat (a) Hafif suç, kusur, tekdir cezâsı verilmesini gerektiren suç: 7b/4.

Kabe, Kabetullah (a) Mekke'de bulunan, Müslümanlarca kible olarak kabul edilen ve hac ibadeti yapılırken tavaf edilen kutsal yer, Allah'ın evi: 4a/6, 18a/18, 31a/13, 48b/2.

ķabih-i kalāmon Özel isim: 42a/3.

ķabil (a) Yetenekli, mümkün: 10b/10, 12a/7, 12b/9, 14a/13, 10a/2, 19a/10, 54a/6

ķabile (a) Boy: 66b/15, 74b/11, 75a/16.

ķabiliyet (a) Yetenek: 14b/4, 15a/16.

ķabūl (a) Benimseme, kabul etme: 14a/7, 64b/3, 68a/1, 10a/7, 31b/11, 83b/4.

ķ ey- Kabul etmek, uygun bulmak: 14a/7.

ķ. it- Kabul etmek, uygun bulmak: 64b/3, 68a/1, 10a/7, 31b/11, 83b/4.

ķaç- Kurtulmak, yakayı sıyırmak, firar etmek: 8b/19, 16a/12, 27b/4, 28a/5, 29a/4, 29a/16, 34b/3, 8b/14, 26b/18, 28a/6, 28b/15, 56a/14, 51a/7, 58b/6, 35a/5, 34a/19, 34a/10, 65b/11, 33a/19, 63a/16, 65a/18, 28a/8, 61a/4, 16b/17, 57a/15, 35b/14, 57b/18, 69b/1.

kaçak Bağlı bulunduğu yerden veya yasadan kaçan, uzaklaşan: 52a/12.

kaçan "Ne zaman, ne zaman ki, vaktâ ki, -dığı zaman" fonksiyonu ifâde eder: 8a/10, 8a/10, 10a/3, 11a/8, 22a/9, 26a/6, 26a/17, 26b/7, 31b/19, 32a/9, 33a/8, 33a/14, 36b/7, 47a/11, 61b/16, 63a/19, 63b/10, 77a/8, 78b/8, 83b/1.

kaçur- 1. Kaçmasını sağlamak veya kaçmasına imkân yaratmak: 34a/14; 2. Bir daha ele geçmemek üzere yitirmek: 83a/16.

kadâr (a) Miktâr ve nicelik ve benzetme bildirir: 1b/6, 2a/3, 2a/11, 2b/6, 3b/6, 3b/13, 5a/9, 8b/15, 9b/9, 12a/8, 12b/1, 12b/17, 15b/11, 15b/18, 16a/1, 17a/7, 17a/10, 17b/4, 18a/7, 18a/14, 18b/14, 22a/19, 22b/9, 23a/10, 23b/17, 25a/9, 25b/7, 28b/5, 29a/8, 29b/10, 30b/15, 30b/16, 31a/3, 31a/8, 31a/15, 32a/7, 32a/19, 34a/8, 37a/5, 40b/5, 40b/6, 40b/11, 41b/19, 42a/1, 42a/4, 42b/12, 43a/12, 43b/15, 44a/14, 44a/15, 23a/13, 19a/5, 72a/10, 72a/14, 44b/1, 46a/5, 50b/4, 50b/11, 51a/6, 52b/2, 54a/5, 54a/16, 54a/17, 54a/18, 57a/7, 57a/17, 57b/1, 57b/2, 57b/3, 57b/15, 59a/2, 61a/7, 61a/8, 61b/5, 61b/7, 67b/5, 68b/15, 69b/8, 69b/9, 71a/11, 71b/17, 71b/18, 72a/13, 75a/7, 75b/8, 76b/11, 76b/17, 80b/5.

kadâd (a) Boy, uzunluk: 2a/11, 2a/3, 2b/4, 2b/6, 3a/16, 30b/16, 75a/7, 58b/17, 55b/17.

kadêh (a) Bardak, kâse, su ve şarap vb. içmeye yarayan her türlü kap: 5a/6, 52b/18.

kadem (a) Ayak: 61b/6.

kadın Dişi cinsten olan insan: 50a/2.

kadîm (a) Geçmiş, eski: 4b/11, 15b/17, 46a/17, 56b/10.

kadîr (a) (Her şeye) gücü yeten, muktedir: 3b/8, 5a/18, 9b/19, 12b/13, 23b/15, 41b/1, 41b/2, 45a/16, 49a/14, 57a/9, 60a/13, 61b/6, 78a/9, 85b/17, 85b/18.

Kâf (a) Masallarda adı geçen, arzın etrafını kuşatan dağın adı: 3a/5, 3b/6, 4a/19, 58a/5, 3b/1, 3b/12, 3b/19, 3b/15, 3a/18, 3b/12.

kafäh (a) Baş, ser: 28a/3, 77b/17.

ķafā-dār (f) Birine uyan, birinin ardından giden, arkası sıra giden: 60b/3, 77b/18.

ķafes (a) Aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme: 2a/1, 8a/1, 8a/15, 23a/7, 25a/18, 27a/9, 27b/2, 32b/13, 47b/17, 52b/13, 54a/11, 55a/15, 27a/18, 54b/16, 2a/8, 24b/4, 28b/10, 28b/16, 29a/9, 54b/4, 55a/19, 66b/10, 78a/182a/5, 27a/19, 27b/6, 28b/11.

ķāfir (a) Allah'a ve Allah'ın birliğine inanmayan, Allah'a ortak koşan veya O'na beşerî sıfatlar yükleyen: 18a/18, 24b/11, 33b/4, 49a/4, 24a/17, 24b/8, 41a/2, 45b/12, 62a/18, 28a/6, 59b/18, 60a/12, 61a/2, 55a/7, 28a/10, 56a/1, 60b/15, 60b/5, 59b/16, 19b/14.

ķāftan Daha çok gönül almak ve mükāfatlandırmak için giydirilen üstlük, süslü elbise: 35b/7, 56b/7, 56b/15.

ķađan Hanların bağlı olduğu devlet başkanı, hakan, imparator: 85b/5.

ķāđıd (f) Yazı yazmak, kitap basmak ve bir şey sormak gibi işlerde kullanılan türlü maddelerden yapılmış yaprak: 45b/7, 34b/10, 34b/11, 34b/12, 15b/18.

ķahr (a) Derin üzüntü veya acı, sıkıntı: 54b/7, 79a/14.

ķahramān Özel isim: 2b/2, 2b/5, 28a/19.

ķađān-ı Yemeni Özel isim: 67b/18.

ķak- İtmek, vurmak: 66b/19.

ķakı- Kızmak, öfkelenmek: 16b/11.

ķal- Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek: 9a/15, 27a/5, 28b/3, 28b/4, 39a/12, 72b/4, 4b/2, 9a/12, 24b/11, 25b/8, 29a/5, 38a/4, 61a/8, 68a/7, 78a/16, 83a/15, 18b/19, 61a/15, 23b/11, 82a/2, 61a/5, 62b/18, 80a/11, 81b/11, 15b/14, 49b/7, 34b/4, 11a/18, 13b/6, 29b/2, 34a/19, 36b/16, 10b/11, 23b/12, 49a/1, 63b/3, 12a/19, 6a/13, 39a/1, 14b/6, 1b/3, 15a/14, 24b/14, 25a/3, 25a/4, 51b/18, 61b/13, 13b/18, 14a/8, 13a/1, 42a/12, 79a/10, 80a/18

ķala (a) Kale, hisar: 6b/14, 16a/15, 18b/1, 23b/14, 23b/18, 25b/8, 26b/4, 27b/9, 28b/13, 8b/13, 23b/7, 25a/10, 34a/16, 38a/11, 38a/12, 38a/17, 40a/1, 38a/2, 8a/14, 10b/7, 34a/17, 68a/3, 27b/6, 16a/9, 27b/13, 68a/6, 6b/6, 8a/1, 8a/8,

8a/10, 8a/16, 8b/2, 9a/1, 9a/10, 16a/12, 16b/11, 17a/2, 17a/3, 24a/14, 27a/1, 34a/14, 34a/15.

kalb (a) Gönül, kalp: 28a/18, 32b/1.

kaldir- Yukarı doğru hareket ettirmek: 8a/13, 17a/13, 24b/4, 58b/14, 63a/3, 32b/2, 49a/19, 6a/14, 6a/19, 6b/9, 28b/7, 32b/14, 41a/5, 44b/9, 61b/8, 76a/15, 23b/18, 62b/8, 52a/10, 52a/16, 82a/9

kalem (a) Kalem: 51a/16.

kalfa (a) Aşaması çırakla usta arasında bulunan zanaatçı: 14b/7.

kālīmūn-ı Hākim Özel isim: 11b/15, 12b/9, 29a/19, 25b/16, 32b/18.

kāl (a) Söz, laf: 14b/14.

kalķ- Oturma durumundan dik duruma gelmek, doğrulmak: 12b/13, 13a/1, 50a/19, 58a/3, 12b/3, 50a/15, 79b/9, 13b/18, 14b/12, 24b/16, 25a/8, 25b/2, 29b/5, 32b/13, 32b/15, 34b/17, 35a/14, 43a/10, 43a/13, 44b/4, 46b/14, 76a/3, 76a/16, 76a/18, 80a/3, 81a/13, 82a/15.

kalleş Arkadan vuran, sözünden dönerek bir işi yüz üstü bırakan, dönek: 72b/2.

kalpak Kesik koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık: 56b/18.

kaltabān (f) Pezevenk; namussuz: 23b/8.

kamara (itl) Gemilerde oda: 33a/15.

kāmet (a) Boy: 30b/16, 75a/7, 57b/14.

kāmil (a) Olgunlaşmış, ilim, hüner ve iyi ahlak sahibi: 11b/7.

kan Damarlarda dolaşan hayat sıvısı: 32a/8.

kanaḫ Hayâli bir kahramanın uçmasını sağlayan uzun tüylü ve açılır kapanır bir çift organ: 3a/1

kanda Nerede, nereye: 6b/19, 7a/5, 13b/19, 15a/13, 21a/2, 24b/11, 25a/9, 27b/15, 48a/17, 56b/4, 58a/11, 59b/16, 69a/16, 70a/7, 70b/2, 70b/8, 71b/1, 79b/10, 83a/15, 7a/19, 84a/18,

76a/18, 7a/17, 7b/5, 48a/17, 4a/19, 6b/4, 16a/9, 28a/4, 33a/3, 39b/3, 61a/19, 65a/2, 74b/13.

ķanàı Hangi: 14a/17, 15a/19, 48b/8, 14a/18, 69a/18, 70b/19, 30a/1, 30b/19, 32b/7, 63b/6.

ķanı Hani: 7a/3, 10b/12, 16a/16, 22b/18, 35b/4, 36a/1, 43a/5, 56a/1, 63a/17, 72b/8, 73a/10, 82b/10, 83b/5, 83b/8, 84b/13, 84b/16, 84b/17.

ķap- Birdenbire yakalayarak, çekerek almak: 1b/12, 2a/13, 10b/17, 17a/13, 56b/3, 65a/17, 59b/11.

ķapa- Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yerin üzerine getirmek: 16a/12, 59b/12, 9a/10, 11a/4, 23b/1, 33a/16.

ķapķara Çok kara, her yanı kara, simsiyah: 29b/6.

ķ. ol- Simsiyah olmak: 29b/6.

ķapu Ev, konak, dâire ve her çeşit binânın girilip çıkılacak yeri: 27b/1, 27b/7, 47a/7, 65b/12, 71b/5, 77b/2, 39b/9, 16b/17, 26b/14, 27b/1, 85b/6, 9a/10, 23b/1, 27b/9, 6b/14, 25b/8, 33a/15, 28b/13, 60b/11, 70a/11, 69b/17, 71b/5, 73a/17, 70a/10, 70a/12, 45a/15, 70b/7

ķâr (f) Yarar, fayda: 6a/18.

ķ. eyle- Faydalanmak: 6a/18.

ķara (a) Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak: 17a/12, 33a/5, 80b/18, 81a/1, 33b/3, 33b/5.

ķara Siyah: 49a/10, 70a/9, 22a/2, 83b/15.

ķaranfil (a) Karanfil: 81b/6.

ķarañu Karanlık, siyah: 10b/7.

ķarañulıķ Karanlık: 32a/15.

ķarâr (a) Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı: 1b/4, 6a/13, 39a/1

ķ eyle- Karar vermek: 4b/7, 28b/16, 64b/10, 68a/7.

ķ. it- Karar vermek: 65b/4, 2a/19, 4b/8, 43b/3, 46b/11, 48a/3, 61a/10, 67a/19, 74b/17, 76a/2, 80b/11, 81a/18, 82a/12.

karar- Simsiyah kesilmek, kararmak: 11a/4.

kārbān (f) Kervan: 15a/14.

kārbān-serāy (f) Kervansaray: 2a/2.

karındaş Kardeş: 030b/13, 83a/5, 83a/7, 67b/14, 76a/15, 83a/14, 27a/16, 39a/16, 67b/13, 66a/18, 83a/6, 67a/9, 76b/4, 61b/9, 11b/17, 23a/1, 55b/8.

karış Açık elin baş parmak ucunda serçe parmağı ucuna kadar olan ve ölçü gibi kullanılan açıklığı: 8b/11.

karış- Birbirine girmek, alt üst olmak, birleşmek: 41b/8.

karışdır- Birbirine katmak, alt üst etmek: 22b/3, 68b/16.

karine (a) Karışık bir iş veya mes'elenin anlaşılması, çözülmesine yarıyan, hal, ipucu: 22b/19.

karın Karın: 14a/10.

karşula- Dışarıdan gelen bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak: 3a/2, 4b/6, 67a/8, 69b/7, 73b/1

karşu Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi, karşı: 76b/13, 13b/13, 71a/9, 16a/15, 20a/3, 84a/10, 85b/14, 65a/14, 7b/14, 60a/16, 26a/7, 74b/15, 4b/5, 43b/6, 69b/19, 70a/14.

ķ. gel- Muhalefet etmek: 4b/5, 43b/6, 69b/19, 70a/14.

ķ çık- Karşılama: 26a/7, 74b/15.

ķ vir- Karşılık vermek: 60a/16.

kārūn-ı Acem Özel isim: 37b/10, 82a/13

kaşaba (a) Kasaba: 9b/16

kaşd(a) Kasıt: 4b/14, 82b/15, 19b/17, 77b/16, 13a/15, 36a/12, 26a/18, 26b/9, 68b/18, 27a/13.

ķ. eyle- Zarar vermek: 19b/17, 77b/16,

ķ. it- Zarar vermek: 4b/14, 82b/15

kaş Kaş: 25a/2, 63a/5, 68a/12, 71a/5gördi, 74a/19, 29b/7

kāşki (f) "Keşke, ne olurdu" gibi, özleme veya pişmanlık ifade eder: 21b/15, 30a/16.

kaşukKaşık: 22b/12.

kat Katman, makam, mevki: 70b/5, 74a/16, 4a/19, 83a/8, 79b/18, 74b/2, 85b/6, 61a/18, 78a/9, 77b/15.

ķ.-ender kat Üst üste, defalarca:2a/7, 11a/2, 67a/11

kat- Ekleme, karıştırmak: 7a/9, 12a/4, 35a/1, 35b/11, 48b/17, 53a/2, 78a/15.

kaţır Erkek eşekle kısrağın çiftleşmesinden doğan ve kendisi doğurmayan bir yük hayvanı: 44a/15, 16a/1.

kātil (a) İnsan öldüren kimse, canı: 6a/15, 44a/5.

kātib (a) Bir büyük kimsenin yanında veya bir resmî dâirede yazı yazmakla vazifeli olan memur, yazıcı, bitikçi: 39b/5.

katl (a) Öldürme: 11b/1, 29a/13, 33b/13, 34b/16, 82b/16, 45a/13.

ķ. eyle- Öldürmek: 82b/16.

ķ. it- Öldürmek: 11b/1, 29a/13, 33b/13, 34b/16.

ķ. olın-Öldürmek: 45a/13.

kaţre (a) Damla, damlıyan şey: 6a/15.

kavanoz (r) Plastik, cam vb. maddelerden yapılmış ağzı geniş, çeşitli boylarda kap: 14b/16, 15b/11, 14b/7, 14b/8, 15b/5, 15a/4.

kaṽi (a) Güçlü: 24b/7, 83a/16.

kaṽl (a) Söz: 28b/16, 31a/18, 43a/1, 83b/8, 55b/1.

kaṽm (a) Kavim, ulus: 59b/16.

kaṽra- Elle sıkıca tutmak: 11a/13.

kaṽuş- Bir araya gelmek, birleşmek: 3a/2, 44b/8.

kaṽbol- Görünür olmaktan çıkmak, görünmez olmak:49b/15.

kaṽmak Sütün veya yoğurdun yüzünde zar durumunda toplanan açık sarı renkli, koyu yağlı katman, krema:71b/6, 70a/7, 71b/4.

kaṽnat- Kaynatmasını sağlamak: 77a/1, 19a/12, 41b/9, 79b/18.

ķayna-:Bir sıvı,sıcaklığı belli bir dereceyi bulduğunda buhar durumuna geçerek fokurdamak5b/15, 5b/17.

ķays Özel isim: 67b/18.

ķayfān-ı Yemeni Özel isim: 67b/18.

ķayur- koruyarak başarısını sağlamak ,elinde tutmak himmet etmek56b/10.

ķayusı Kayısı: 19b/4.

ķaz Büyük su kuşu, kaz: 44a/1.

ķazā (a) Beklenmedik olay: 19b/7, 41b/11.

ķazan- Kazanç sağlamak: 58a/15.

ķāil (a) Rızlı olan, boyun eğen.47a/14, 64b/13, 84a/1, 24b/13, 49a/8, 47a/5, 54b/6, 59a/11, 64b/19.

ķ. ol- Rızlı olmak: 24b/13, 49a/8, 47a/5, 54b/6, 59a/11, 64b/19.

ķefāret (a) Karşılık, kefare: 12a/15.

ķelimāt (a) Kelimeler, lakırdılar, sözler: 23a/13, 23a/10.

ķelle (a) Baş, kafa: 81a/10, 59a/9

ķemāl (a) Olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik: 24b/15, 53a/3, 33a/1, 55b/5, 73a/15, 74b/3, 14a/12.

ķemend (f) Eskiden düşmanı ve avda bazı hayvanları yakalamak için uzaktan atılan ucu ilmikli, boyuna geçtikten sonra çekilince sıkışan ip: 017a/3, 69b/12, 84b/4, 84a/6, 84a/2, 84b/2, 85b/4.

ķemer (f) Bele dolayarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı: 1b/12, 75a/12, 75a/15.

ķemħa (f) İpek kumaş; havsız kadife: 48a/14.

ķemlūk Kötülük: 66a/7, 79a/18, 76b/18, 64a/16.

ķemūk Kemik: 64a/18.

ķenār (f) Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka: 28a/13, 40a/3, 16a/4, 78a/1, 33a/7.

ķendü İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat: 26b/3, 42b/10, 42b/13,

47a/18, 49a/12, 53a/16, 53b/19, 57a/11, 57b/17, 49a/14,
45a/14, 17b/16, 63a/12, 65b/16, 58b/18, 69a/2, 49a/6, 52b/10,
55b/3, 45b/3, 4b/12, 17a/1, 17a/4, 19a/15, 23b/2, 23b/12,
29a/8, 29b/12, 29b/19, 34a/17, 42a/3, 45a/11, 54a/1, 55b/10,
55b/13, 56b/19, 59a/16, 60b/3, 63a/8, 63a/9, 63a/14, 65a/13,
67a/19, 67b/12, 68b/6, 69a/10, 69b/15, 72a/5, 77a/2, 77a/7,
77a/14, 82b/17, 84a/7, 84b/14, 66a/5, 30a/18, 66a/4, 32b/18,
61a/3, 5a/13, 65b/6, 68b/6, 084a/4, 16a/19, 63b/9, 45b/14,
47a/18, 53b/1, 62b/1, 63b/8, 75a/11, 13b/12, 17b/7, 18b/1,
31a/17, 37a/2, 38a/13, 39a/4, 46b/19, 49b/12, 49b/19, 82a/7,
85a/19, 4a/1, 11a/7, 58b/3, 24b/6, 66b/1, 81a/1, 82b/17,
4b/10, 28b/15, 39b/6, 69a/9, 7a/4, 80b/13, 83b/10, 11a/9,
2a/10, 17b/10, 22b/18, 54a/5, 57a/4, 58b/1, 60a/16, 67a/17,
70a/5, 74a/12, 77b/14, 82b/12, 69a/11, 44a/4.

kerâmet (a) Cömertlik, kerem, velîlerin gösterdikleri
olağandışı hal: 57a/19, 2b/7, 56a/16.

Kerāngāh Özel isim: 60a/15.

kerem (a) Cömertlik, lütuf ve ihsan: 71b/15, 54a/9,
12b/13, 18a/6, 25a/16, 72a/11, 9b/10.

k. eyle- Cömert davranmak, iyilik yapmak, lütufta
bulunmak: 12b/13, 18a/6.

k. it- Cömert davranmak, iyilik yapmak, lütufta
bulunmak: 25a/16, 72a/11, 9b/10.

kerim (a) Sonsuzluk sahibi, Allah: 10a/11.

kerrāke (a) ince softan hafif ve dar bir üstlük77b/15.

kerre (a) Defa: 19a/4, 21b/13, 27a/17, 33a/4, 44b/18, 45a/1,
47b/4, 49b/17, 50a/4, 50b/16, 59a/18, 62a/13, 62b/8, 75a/19,
77b/10, 20b/3

kes- Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak,
parçalamak, doğramak, koparmak: 16b/9, 79b/6, 25b/11, 9a/4,
31b/6, 18a/19, 24a/15, 46b/7, 71a/18, 31b/5.

kesb (a) Çalışıp kazanma: 66a/17.

kesdür- Kestirmek: 83a/8.

kesil- Kesme işi yapılmak: 22b/14, 33b/14.

Kestehüm Özel isim: 2a/19, 5a/12, 6b/5, 6b/12, 6b/18,
7a/1, 7a/3, 7b/13, 9a/17, 16b/13, 23a/4, 23b/5, 23b/11,
24a/10, 24a/14, 24b/7, 25a/8, 25b/4, 25b/10, 25b/12, 25b/18,
26a/1, 26a/5, 26a/15, 26b/5, 26b/6, 26b/9, 26b/15, 26b/19,
27b/15, 27b/17, 28a/12, 28b/14, 29a/3, 29a/16, 33a/18, 33b/6,

34a/5, 35a/11, 35b/1, 35b/3, 35b/5, 68b/7, 66a/12, 78a/13, 79a/19, 81a/7, 81a/9, 81b/9, 82a/12, 85b/15, 66b/11, 36b/14, 41a/3, 41b/1, 48b/15, 53a/7, 8b/2, 9a/1, 9a/12, 13a/19, 16a/11, 16b/10, 33b/19, 35a/17, 52b/15, 7a/10, 8a/6, 8b/17, 34b/11, 29b/17, 37b/6.

ketḥudās (f) Zengin kimselerin ve devlet büyüklerinin buyruğunda çalışan, onların birtakım işlerini gören kimse, kâhya: 77b/2.

keyf (a) Keyif, afiyet: 35b/2, 21b/13.

kez Defa, kere, sefer: 011a/11, 63a/9, 66a/13, 66a/15.

kezâlik (a) Kezâ, bu; bu da öyle: 17a/16, 61b/15.

ķibķızıl Her yanı kızıl, çok kızıl: 25a/1, 29b/6.

ķiç Kuyruk sokumu bölgesi. kaba et , kaba but , popo, makat : 33a/10.

ķıl- Yapmak, etmek: 9b/13, 65b/6, 17b/18, 18b/13, 66b/19, 66b/16, 17b/5, 67a/2.

ķıl Saç teli: 29a/11, 83a/9, 23b/9, 23b/10, 24a/18, 85a/6, 31a/13, 31a/15, 83a/8.

ķılıç Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah: 9a/8, 61b/13, 60a/16, 24b/14, 3b/10, 5a/14, 12a/13, 35a/3, 35b/7, 60a/15, 76b/10, 76b/13, 8b/6, 61a/3, 28a/9

ķ. çek- Savaş için kılıcı eline almak: 76b/13.

ķ. ur- Kılıçla vurmak: 12a/13.

ķılın- Her hangi bir tavır ve hareket takınmak 23a/17.

ķır- Sert şeyleri vurarak veya ezerek parçalamak: 28a/11, 28b/11, 35a/4, 35b/13, 65a/18, 60a/12, 61a/1.

ķırıl- kırma işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak; 26a/19, 34b/2, 27a/4, 28a/16, 26b/13, 40b/14, 35a/5, 64a/18, 24a/18.

ķırķ: otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı: 1b/12, 10b/14, 19a/6, 19a/9, 23a/14, 24a/12, 24b/14, 33b/4, 34a/11, 35b/9, 47a/8, 47a/11, 49a/9, 81a/10, 27b/5.

ķırmızı (a) Al, kızıl renk 46b/8, 63a/5.

ķış- Sıkmak, sıkıştırmak: 11a/1.

kıışa (a) Ders alınması gereken kısa hikâye: 1b/2, 1b/4, 17a/18, 26b/6, 36a/3, 38b/8, 58b/9, 6a/1, 15a/17, 18a/17, 40a/5, 46a/11, 54a/7, 57a/17, 61b/1, 73a/8, 83a/18, 45a/9, 78b/19, 1b/5, 66b/9, 66b/12, 47b/13, 1b/6.

kıış Kıış: 29b/2, 67b/7.

kıy- Acımasızca öldürmek: 24b/10, 30a/13, 64b/16, 5a/14, 45a/4, 27a/13.

kıyâfet (a) Giysi: 57a/5.

kıyâmet (a) Dünyanın son bulduğu zamanda bütün ölümlerin dirilip bir araya toplanması, varlığın bozulup dağılması: 19b/2, 20b/3, 60b/5, 8b/12, 49a/4.

kıyâs (a) Bir şeyi başka bir şeye benzeterek veya onunla bir tutarak hüküm verme, benzetme: 57a/7, 57a/19, 57b/19, 51a/8, 46b/6, 82a/5.

ķ. eyle- Kıyaslamak, karşılaştırmak: 57b/19,

ķ. it- Kıyaslamak, karşılaştırmak: 51a/8, 46b/6, 82a/5

ķız Genç ve evlenmemiş dişi insan: 38b/7, 40a/18, 40b/7, 42b/7, 76b/12, 84b/15, 45a/7, 42a/18, 65b/4, 80a/6, 3b/10, 31a/14, 3b/5, 3b/8, 3b/9, 30a/14, 38b/13, 38b/15, 40b/9, 42b/18, 43a/5, 48b/6, 50b/2, 54a/19, 55a/14, 63b/5, 64b/17, 3b/3, 42b/10, 31a/7, 65b/19, 44a/15, 46a/17, 41a/7, 41a/14, 44b/9, 45b/17, 31b/1, 38b/7, 38b/10, 42b/3, 43a/11, 48b/5, 48b/8, 69b/4, 66a/1

ķızar- Utanmak, utanmaktan ötürü kan yüze hüçüm edip çehresi kırmızı bir renk almak: 78b/15.

ķi "Tâ, ķi, hattâ..." gibi gâye ve sonuç bildirip, kendisinden sonraki cümlede belirtilen faaliyetin öncekine bağlı ve onunla ilgili olduğunu gösterir: 1b/7, 1b/10, 2a/5, 2a/11, 2b/8, 3a/11, 3b/2, 3b/19, 4a/3, 4a/14, 5a/9, 5a/13, 5a/15, 5a/19, 5b/1, 5b/7, 5b/8, 6a/11, 6b/6, 6b/11, 6b/16, 7a/8, 7a/15, 7b/18, 8a/5, 8b/4, 8b/9, 9a/1, 9b/7, 10a/10, 10b/15, 10b/18, 11a/3, 11a/6, 11b/14, 12a/8, 13a/4, 13a/6, 13a/12, 14b/3, 15b/13, 15b/16, 16a/13, 16b/16, 17b/3, 17b/7, 17b/13, 17b/19, 18a/4, 18a/10, 19a/4, 19a/6, 19b/1, 19b/12, 19b/14, 20b/6, 20b/7, 22a/5, 22b/9, 23a/14, 24a/1, 24b/10, 24b/11, 25a/3, 25b/5, 25b/8, 25b/15, 26a/4, 26b/1, 42a/16, 65b/14, 68a/11, 85a/14, 26b/2, 26b/3, 26b/7, 26b/10, 26b/15, 26b/19, 27a/1, 27a/13, 27b/11, 30a/9, 30a/17, 30b/19, 31a/4, 31a/19, 31b/15, 33a/1, 33a/18, 34a/5, 34a/15, 34b/13, 34b/17, 34b/18, 35a/6, 35a/13, 35b/15, 36a/16,

36b/15, 36b/19, 37a/13, 37b/16, 38a/8, 38a/15, 38a/17, 38a/18, 38b/1, 40a/7, 40a/10, 41b/11, 41b/19, 42a/1, 42a/5, 42b/2, 42b/13, 44a/15, 45a/1, 45a/12, 45a/16, 45b/9, 45b/11, 45b/17, 46a/3, 46a/7, 46a/8, 46b/15, 47b/5, 47b/10, 47b/14, 47b/19, 48a/14, 48b/15, 49a/4, 49a/12, 49a/17, 49b/1, 49b/8, 51b/6, 51b/16, 52a/17, 52a/18, 53a/5, 53b/3, 53b/16, 54a/2, 54a/13, 55a/7, 55a/19, 55b/1, 55b/5, 55b/7, 55b/9, 56a/2, 56a/13, 57a/5, 58a/5, 58b/15, 58b/16, 58b/17, 59a/3, 59b/11, 59b/13, 60a/2, 60b/8, 60b/9, 62b/15, 62b/19, 63a/4, 63a/6, 63b/15, 65a/3, 65a/5, 66a/1, 66a/4, 67a/16, 67b/6, 68b/2, 68b/16, 68b/18, 69b/8, 71b/18, 74b/3, 75a/5, 75b/1, 77a/1, 77b/14, 78a/8, 78a/9, 78a/10, 78a/11, 79a/10, 79b/17, 80a/16, 80b/2, 80b/7, 81a/4, 82a/5, 83a/9, 83a/15, 84a/11, 84b/6, 85a/4, 20a/9.

kibr (a) Büyüklük taslama, yüksekte bakma: 32b/2.

kifâyet (a) Yeterli olma, yararlılık: 73a/10.

ķil (a) Söz: 14b/14.

ķil ü ķal: Dedikodu: 14b/14.

kilid (f) Anahtar: 68b/15.

kilidle- (Kapı) kilitlemek: 72b/5.

ķilim (f) döşeme, divan gibi yerlere serilen genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma 8b/1, 22b/5

ķim 1. "Hangi kişi? Anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz: 2b/17, 8a/18, 10b/15, 17b/18, 22a/1, 25b/17, 41b/1, 48a/17, 63b/19, 70b/18, 78b/16, 79a/17, 84b/12, 6b/19, 7a/5, 18b/17, 19b/4, 19b/6, 25b/12, 49b/15, 71a/11, 19b/7, 8a/9, 9a/8, 21a/9, 41a/10, 51b/10, 60b/8, 61a/5, 61a/6, 74a/15, 75a/14, 69a/3, 69a/4, 77a/5, 74a/16, 9a/7, 79a/17; **2.** Bağlaç ki: 4a/6, 4a/7, 5a/18, 8a/1, 10a/1, 11a/1, 11b/15, 11b/16, 13a/2, 15a/9, 15b/7, 20a/7, 24b/9, 24b/18, 27a/2, 30a/14, 30b/12, 34a/5, 34a/7, 38a/15, 40a/7, 40a/10, 41a/6, 41a/11, 41a/14, 41b/16, 47a/7, 52b/9, 59a/3, 60b/8, 62a/7, 62b/18, 77b/16.

ķimesne Kimse: 6b/17, 51b/17, 34b/10, 79b/8.

ķimse Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi: 6a/7, 13a/12, 13b/18, 14a/2, 22b/17, 26a/2, 32a/1, 38b/13, 40b/9, 41a/12, 49b/3, 52a/7, 52a/8, 52a/9, 57a/6, 57b/15, 64b/2, 65b/11, 66a/5, 81b/11, 81b/13, 45a/5, 63b/16, 55b/4, 2b/16, 35a/16, 35b/15, 57a/9, 58b/7, 14a/7, 31a/4, 52a/5, 57b/15,

2a/17, 26a/10, 26b/2, 42b/7, 44b/12, 50a/9, 51b/3, 54a/19, 55a/2, 71b/11, 72a/6, 83a/4, 85b/13

kin (f) Gizli düşmanlık, garaz: 32b/2.

kināye (a) Maksadı, kapalı bir şekilde dolayısıyla anlatan söz: 77a/6.

kirām (a) Cömertler, eliaçıklar: 18b/18, 56b/7.

kirpikGöz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri: 29b/7, 68a/12, 25a/2, 63a/5, 74b/1, 71a/5.

kise (f) Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba, kese: 44a/14.

kişi Şahıs, zat, nefer: 39b/1, 45a/3, 48b/7, 51a/7, 52a/11, 58a/11, 85a/12, 12a/17.

kişver (f) İklim; memleket, vilayet, ülke: 39b/12, 40a/18

kitāb (a) Herhangi bir konuda yazılmış eser: 49b/14, 20b/10, 9b/14, 18b/15, 15b/18.

ko- Koymak, bırakmak: 12b/13, 17a/6, 18b/9, 18b/12, 18b/16, 18b/18, 19a/4, 35a/3, 39a/11, 39a/14, 40a/4, 43b/10, 49b/1, 60a/1, 15b/19, 52a/7, 16b/4, 23b/7, 29a/13, 79a/12, 81b/10, 85b/12, 36b/4, 13b/7, 22b/1, 69a/9, 20b/19, 50a/1, 20b/3, 40b/13, 51a/10, 64b/5, 56b/8, 75b/2, 78a/1, 81b/2, 84a/19, 76b/3, 9b/4, 19a/14, 23b/12, 23b/18, 27b/7, 28b/6, 32b/14, 37b/16, 66b/10, 36b/9, 78b/9, 62b/16, 64b/16, 41b/3

koça Yaşlı, ihtiyar, pir, yüksek, büyük, ulu: 13b/7, 69b/14, 69b/16, 70a/13, 69a/16, 69a/19, 69b/1, 69b/5, 69b/8, 69b/19, 70a/3, 70a/8, 70a/14, 70a/18, 70b/5, 71b/19, 72a/16, 79a/3, 85b/4, 69b/12, 69b/15, 71a/5.

koğ- Kovmak: 28a/10, 28a/17.

kol İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm: 59b/10, 82a/12, 2a/13, 36b/8, 1b/12, 56b/3, 75b/2, 58a/2, 61a/11, 75a/9

koltukOmuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer: 4b/6.

konakYolculukta geceyi geçirmek için inilen, konaklanılan yer: 33b/5, 45b/19, 46b/15, 47b/5, 52b/6, 65a/10.

kon- Bir yerde kalmak, konuk olmak: 35b/3, 39b/4, 50b/1, 52b/13, 46b/16, 66b/6, 51b/19, 53b/15, 16b/15, 33b/5, 48a/13, 76a/2, 81a/18

ķondır- Yerleştirmek: 61b/13.

ķop- Herhangi bir yerinden ikiye ayrılmak: 20b/4, 19b/2, 75a/8

ķopar- Kopmasını sağlamak, kopmasına yol açmak: 59a/10, 60b/5, 80b/15

ķor- Bırakmak, kormak: 34b/16, 22a/4, 36a/17, 15b/19, 57b/1, 70a/10, 56a/18.

ķorķ- Korkmak, endişe etmek: 84b/10, 6b/11, 30a/7, 45a/13, 62b/12, 72a/11, 11a/1, 27a/19, 24b/6, 52a/13, 84b/5, 54b/9, 8a/17, 45a/19, 28b/9, 5a/2, 27b/3, 59b/5

ķorķunę 7çok korkulu , korku veren, dehřete dūřüren, mūthiř: 57a/

ķoř- Koşmak: 47b/9, 56a/2, 19b/14, 49b/6, 10a/13, 10b/6.

ķoy- Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek: 3a/12, 29a/9, 66b/5, 78a/4, 34a/17, 54b/2, 54b/13, 20a/2, 2a/8, 5b/5, 8b/1, 9a/19, 10a/13, 11b/6, 11b/13, 13b/12, 14a/10, 15b/10, 19a/6, 19a/12, 19a/13, 22a/13, 22b/5, 23b/1, 31a/8, 32b/17, 35b/4, 54b/4, 39a/17, 39b/16, 39b/17, 47a/3, 47b/17, 49a/19, 49b/14, 53a/11, 55a/18, 61b/6, 64b/18, 72b/5, 73a/8, 78a/19, 83a/11, 85a/11, 85b/14, 20a/6, 24a/3, 25a/13, 28b/8, 28b/9, 28b/10, 32b/8, 82b/5, 83a/5, 24b/2, 24b/6.

ķoyuvir Koy- fiilinin tezlik hâli: 34a/17, 54b/2, 54b/13, 20a/2, 20a/6, 24a/3, 25a/13, 28b/8, 28b/9, 28b/10, 32b/8, 82b/5, 83a/5, 24b/2, 24b/6.

ķoyul- Koyma işine konu olmak: 60a/7.

ķoyun Bir hayvan türü, koyun: 69b/1, 69b/1

ķoņřu Komşu: 40b/3.

ķöhne (f) Eski, eskimiş: 49b/14.

ķöpek Köpek: 84b/9, 25b/15.

ķör Habersiz, gâfil: 79b/2, 79b/12, 83a/1.

ķötek (f) Sopayla atılan dayak, patak, değnek: 21b/14.

köy (f) Genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri: 69a/3, 70b/2, 71a/12, 69a/18, 69a/19, 71a/5, 79a/1, 73a/2

ķuc- Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak: 67a/9, 26a/18.

ķucaķla- Kollarla sarıp göğüs üzerine bastırmak: 55b/11.

ķudret (a) Güç kuvvet: 16a/7, 29b/14.

küh (f) Dağ: 3b/11, 3b/12, 4a/19, 55b/18, 80b/19.

küh-pāre(f) Dağ parçası: 2a/12.

ķul Hizmet için satın alınmış kimse, köle: 35b/10, 85a/15, 2b/14, 84a/12, 40b/2, 35a/1, 48b/16, 60b/13, 85a/12, 16a/7, 82a/5, 40a/10, 52b/11, 55a/6, 71a/12, 55b/13, 12a/13, 83a/6, 75b/5, 17a/8, 85a/15, 79a/19, 31b/13, 78a/11, 82b/12.

ķ. it- Köle yapmak: 82b/12.

ķ. ol- Köle olmak: 35b/10, 35a/1, 48b/16, 60b/13, 85a/12.

ķulaķ İşitme organı, kulak: 18a/19, 25b/11, 38b/17, 40a/13, 22a/6, 26b/6, 38b/19, 50a/17.

ķulağuz Rehber, kılavuz: 10a/13, 10b/2.

kullan- İş gördürmek, hizmette bulundurmak, çalıştırmak: 33a/1.

ķum Kum: 51a/16.

ķumaş (a) Pamuk, yün, ipek ve benzerinden dokunmuş her türlü dokuma: 81b/7.

ķura (a) Yalnız tesâdüfe ve talihe bağlı bir ayırma yapmak üzere başvuru olan her türlü vâsıta; ad çekme: 51a/16.

ķurbān (a) Bir amaç uğruna canını feda etme: 23a/11.

ķurb (a) Yakın olma, yakınlık: 3a/7.

ķur Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek: 43b/3, 46b/9, 48a/3, 61b/12, 67a/18, 74b/17, 80b/11, 85b/9, 60a/1.

ķurdır- Kurma işini yaptırmak: 80b/5.

ķurı-cılızlaşmak , sıskalamak, zayıflamak 10b/12.

ķurıl- tertip edilmek, organize edilmek 48a/13, 82a/16

ķurtar- Kurtulmasını sağlamak: 24a/2, 56a/5, 20b/5, 85a/7, 31b/2, 23b/12, 79a/14

ķurtul- Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak: 19a/8, 44b/19, 13a/3, 36a/17, 48a/4, 34a/10, 65b/5, 18b/3, 59a/17, 40b/1, 2b/14, 28a/2, 46a/2

ķus- Yediğini çıkarmak, istifrâğ etmek: 22b/9, 22b/7, 22b/13.

ķuşūr (a) Eksiklik: 42a/8.

ķuş Kuş: 22a/19, 18b/7, 28a/7.

ķuşad- Çevrelemek, beline bağlamak: 14a/4, 56b/16, 16b/14.

ķuşaķ sağlamlılığını artırmak için bir şeyin çevresine geçirilen ağaçtan veya metalden bağ:
56b/16, 58a/4.

ķuşan- Beline kuşak, kılıç, kemer vb. şeyler bağlamak:
46b/18, 77a/15.

ķuşluk Sabah ile öğle arasındaki vakit: 48a/11, 61b/4.

ķutu (r) ince tahta, mukavva teneke, plastik vb. neden yapılmış, genellikle kapaklı kap:
15b/11, 18b/8, 14a/18.

ķuvvet (a) Güç: 16a/7, 26b/8, 29b/13, 67a/16, 72b/18, 81a/5, 33a/1, 53a/3, 53b/2, 74b/1, 74b/4, 42a/17, 75a/10, 75a/17, 75b/9, 75b/12, 78b/11, 68a/11, 80b/17

ķuvvetlü Güçlü, kuvvetli: 22b/4.

ķuyı su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan genellikle silindirik biçiminde çevresine duvar örülen suyunda yararlanılan çukur: 32a/15.

ķuzğun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasındadır, kuzgun 37b/8

ķçük Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan:
14a/2, 14b/4, 14b/13, 15a/12, 20b/16, 22a/18, 55a/13, 57b/14, 57b/17, 58a/7, 65a/12, 65a/16, 66b/5, 80b/6, 3a/6, 40a/14.

ķüdūret (a) Bulanıklık: 31b/18.

ķüffār (a) Müslüman olmayanlar, kâfirler: 28b/4, 56a/11, 9a/5, 60a/11.

küfr (a) Allah'a ve dine ait şeylere inanmama, Canâb-ı Hakk'a ortak koşma: 64b/1.

küfr-i inâdî İçinden bilip diliyle ikrât ettiği halde islam dinine girmeme: 64b/1.

külâh (f) Erkeklerin giydiği genellikle keçeden, ucu sivri veya yüksek başlık: 71a/6.

künbed (f) Kubbe: 12a/9.

kürsü (a) Kalabalığa karşı konuşma yapanların önünde bulunan yüksekçe yer: 19b/7.

küs- Darılmak: 64a/2.

kütür Mücadele sırasında çıkan ses: 27b/9.

kütürdi Mücadele, kavga: 24a/6, 75a/17, 24a/7

L

lâ (a) Menfi (olumsuzluk) edatı: 19b/5.

lain (a) Lanetlenmiş, melun: 5b/3, 8b/3, 9a/1, 9a/13, 12a/3, 13b/1, 16a/12, 16b/6, 16b/11, 16b/13, 23a/4, 24a/14, 25a/9, 25b/7, 26a/16, 26b/15osurtmış, 26b/16, 83a/1, 26b/19, 27b/3, 34a/1, 27b/15, 27b/18, 28a/6, 29a/3, 29b/18, 34b/12, 38a/9, 40a/5, 41a/16, 42a/7, 42a/13, 42b/12, 44a/5, 52b/15, 53a/8, 65a/5, 66b/11, 78a/15, 79b/2, 79b/12, 24a/10, 37a/19, 4b/4, 4b/12, 81b/9, 9a/14, 33b/4, 28b/1

lâkin (a) Ama, fakat: 2b/4, 6a/16, 6b/10, 11a/6, 12b/8, 15a/2, 16a/14, 21b/19, 30b/14, 34b/5, 34b/13, 36b/10, 43b/11, 44b/11, 51b/9, 68b/12

lâl (a) Kırmızı, al: 43a/15.

lâlâ (f) Çocuğun bakım, eğitim ve öğretimiyle görevli kimse: 55b/14.

lâîf (a) Yumuşak, hoş, güzel; nâzik: 76b/2.

lâîfe (a) Güldürücü tuhaf ve güzel söz, şaka, mizah: 75b/11, 21b/14.

1. **eyle-** Gülmek için, şaka olsun diye söylemek: 75b/11,

lâ-yakıl (a) Kendinde olmayan, dalgın: 39a/19.

lāyık (a) Yakışan, yaraşan, uygun: 40b/8, 41b/4, 43b/9, 55b/7, 63b/6, 32a/13, 76b/16.

1. **ol**-Uygun olmak: 32a/13, 76b/16

lāzım (a) Gerek, gerekli: 13b/9, 17b/3, 19a/3, 19a/6, 20b/14, 44b/15, 45a/6, 56a/3, 56a/15, 79b/3, 4a/6, 32b/6, 50a/15, 4a/8, 11a/19, 12b/14, 20b/11, 22a/16, 69b/3, 71b/10, 72b/19, 73a/12, 75b/14, 76b/6.

1. **gel**-Gerekli olmak: 4a/6, 32b/6, 50a/15.

1. **ol**-Gerekli olmak: 4a/8, 11a/19, 12b/14, 20b/11, 22a/16, 69b/3, 71b/10, 72b/19, 73a/12, 75b/14, 76b/6.

leb (f) Dudak: 6a/16.

legen (f) Leğen: 22b/10, 22b/10.

Lendühā Özel isim: 24a/15, 82a/19, 82b/2, 9a/4, 83b/9, 4b/14, 78b/13, 23a/7, 48b/15, 30a/13, 1b/11, 2a/6, 2a/10, 2a/12, 2a/17, 4a/16, 7b/14, 23a/2, 23b/9, 23b/18, 24a/3, 24a/8, 24a/16, 24a/19, 24b/9, 25a/7, 25a/12, 25a/18, 27a/9, 27a/16, 27a/18, 27b/10, 27b/14, 28b/7, 28b/10, 28b/15, 28b/17, 28b/19, 30b/5, 30b/7, 31b/2, 31b/12, 32a/13, 32b/3, 34a/11, 34b/1, 34b/4, 34b/19, 35b/9, 35b/10, 36b/2, 38b/9, 40a/16, 41a/9, 52b/13, 54b/1, 54b/9, 54b/17, 55a/5, 55a/12, 55a/16, 55a/19, 55b/1, 55b/3, 55b/13, 55b/17, 56a/3, 56a/10, 56a/12, 56b/4, 56b/6, 56b/8, 56b/11, 56b/12, 56b/13, 56b/19, 57a/3, 57a/7, 57a/17, 57b/2, 57b/7, 57b/9, 59a/8, 59a/17, 59b/1, 59b/4, 59b/7, 59b/10, 59b/15, 59b/19, 60a/2, 60a/14, 60a/18, 60a/19, 60b/13, 61a/9, 61b/9, 65a/8, 65a/9, 65a/15, 66a/11, 66b/9, 67a/13, 68a/6, 73b/16, 74b/5, 75a/2, 75a/4, 75a/6, 75a/12, 75a/13, 75a/14, 75b/3, 75b/15, 76a/17, 78a/12, 79a/15, 80b/18, 83a/9, 83a/15, 83a/16, 83b/18, 84a/10, 84a/14, 84a/16, 84a/19, 84b/8, 85a/8, 85a/18, 85b/4, 85b/12, 35b/5, 36a/15, 79b/10, 47b/16, 55a/10, 8a/17, 84a/8, 35a/2, 84a/6, 2a/3, 2a/9, 16a/17, 17a/12, 23b/6, 28b/18, 29a/2, 29a/7, 29a/11, 32b/6, 32b/11, 33a/19, 48b/12, 48b/13, 54a/11, 55b/11, 56b/8, 56b/18, 58a/10, 59a/19, 60a/8, 60b/7, 61b/2, 73b/18, 78a/17, 82b/11, 84b/16, 85b/16, 85b/19, 27b/4, 28a/2, 54b/18, 54b/5, 29a/6, 30b/6, 31b/8, 34a/9, 54b/8, 54b/15, 56a/7, 56a/8, 56b/15, 57a/3, 58a/1, 58a/6, 58b/15, 59a/7, 59b/2, 60a/4, 60b/4, 61a/10, 2a/7, 2b/10, 3a/9, 3b/4, 7a/10, 7a/18, 8a/1, 8a/13, 8a/15, 23b/17, 25a/16, 25b/6, 28b/6, 28b/10, 30a/6, 30a/9, 31a/16, 32b/8, 32b/13, 33b/9, 34a/11, 34a/16, 34b/19, 35a/7, 37b/3, 48b/19, 52b/17, 55a/19, 56a/15, 57b/18, 58b/12, 63b/19, 65b/6, 66b/10, 67a/14, 78b/5, 80b/7, 81a/2, 81a/6, 81a/15, 81b/2, 83a/4, 83b/5, 83b/16, 84a/2, 84b/13, 85a/17, 25a/11, 36a/1, 36a/8.

lerzān (f) Titrek, titreyen: 27b/12.

leş (f) Kokmuş hayvan ölüsü: 9a/16.

leḫāyif (a) Hikayeler, güzel, hoş sözler: 33a/13.

levāzım (a) Lazım olan şeyler, gerekli şeyler; yaşamak, geçinmek, yolculuk için lüzumlu olan nesnelere: 32b/12.

levāzımāt (a) Gerekenler, lâzım olan şeyler: 15b/5.

libās (a) Giysi: 14a/11, 56a/17, 56b/4, 2b/18, 50a/1, 62a/3, 54a/1, 69b/15.

limānlık Liman gibi kullanılan, liman kurmaya elverişli (yer): 33a/8.

lisān (a) Konuşulan dil: 3b/13.

loḫma (a) Lokma: 32a/7.

lub (a) Oyun, eğlence: 15b/2.

luḫf bkz. luḫuf

luḫuf (a) İyilik, yardım, ihsan, inayet: 010a/14, 3a/10, 17a/9, 52a/14, 11b/10, 12a/6, 14b/9, 55b/6, 17a/8, 53a/18.

1. **eyle-** İyilik yapmak: 17a/8, 53a/18.

1. **it-** Yardım etmek: 11b/10, 12a/6, 14b/9, 55b/6.

M

maan (a) Beraber, birlikte: 7b/7

maān-Allah (a) Allah korusun, Allah esirgesin, Allah saklasın: 44b/14.

mābeyn (a) İki şeyin arası, aradaki şey, ara: 26a/9.

mabūd (a) İbadet edilen nesne, tanrı: 75a/19.

mācerā (a) Serüven: 6b/13.

macūn (a) Hamur kıvamında olan şey: 14b/3, 15a/19, 71b/10, 14b/9, 67b/2.

mādem (a) Çünkü, "...diği için, ...diğine göre": 42a/16, 65b/14, 68a/11, 85a/14.

madenüs Maydanoz: 59a/10.

māder (f) Anne, ana: 76a/7.

mağlağa (a) Karşındakini yanıltmak için söylenen söz: 26b/10.

maḥal (a) Yer: 5b/3, 19b/9, 27b/10, 29a/9, 30b/1, 41a/16, 54a/11, 64b/1, 065a/16, 65b/12, 76a/5, 83b/3, 85b/18, 10a/11, 22a/3, 47a/5, 65b/3.

maḥalle (a) Bir şehir veya kasabanın bölünmüş olduğu parçalardan her biri: 69b/6, 69b/19.

maḥalli (a) Bir yere mahsus; yerli: 21a/1, 21b/8, 4a/8, 61b/10.

mahāret (a) Beceri: 52b/5.

maḥbūs (a) Hapsolunmuş, bir yere kapatılmış: 36a/15

maḥlūl (a) Hallolunmuş, çözülmüş, dağılmış: 49a/1.

mahmūz (a) Çizmenin, potinin arkasına takılan ve binek hayvanlarını dürtüp hızlandırmaya yarayan demir veya çelik parça: 80b/14.

m. ur- Mahmuzlanmak: 80b/14.

maḥrūm (a) Yoksun: 081b/10.

maḥşūş (a) Özgü: 4a/12, , 43b/9, 70a/5, 57b/9.

maḥzūn (a) Tasalı, kaygılı, üzüntülü, istediğine kavuşmamaktan dolayı üzgün: 13b/4.

m. ol- Üzölmek: 13b/4.

maḥz (a) Halis, katıksız, saf: 85b/17.

maḥām (a) Kat, huzur: 20a/16, 76b/1, 76b/3, 74a/5, 4b/6, 11b/4

maḥbūl (a) Uygun ve yerinde görölen: 84a/12, 44a/17.

maḥūl (a) Akla uygun, mantıklı: 30a/2, 46a/19, 27b/5, 75b/15, 76a/8

m. gör- Uygun bulmak: 30a/2, 46a/19, 27b/5.

māl (a) Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü: 9b/12, 28b/2, 12a/8, 29a/5, 40b/6, 40b/11, 61a/17, 28b/5, 29b/16, 39a/12, 43b/13, 61a/7, 61a/8, 79a/14, 39a/13, 42b/17, 60a/4.

mālik (a) Elinde bulunduran, dilediği gibi kullanan, tutan, idâre eden: 43b/1, 40b/6, 38a/7, 81a/5

m. ol-İdâre etmek: 43b/1

malüm (a) Belli olan, bilinen: 30b/12, 11b/16, 34a/7, 38a/18, 40a/10, 78a/11.

m. ol- Bilinmek, belli olmak: 11b/16, 34a/7, 38a/18, 40a/10, 78a/11.

mānend (f) Benzer, eş: 80b/19

māniè (a) Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel: 32a/1, 78b/7.

m. ol- Engel olmak: 78b/7.

maraz (a) Hastalık: 65b/15, 65b/18, 42a/16.

mareke (a) Savaş alanı, harp meydanı, cenk yeri: 53b/12, 75a/13, 82b/2, 82b/1.

marifet (a) Herkesin yapamadığı ustalık; her şeyde görülmeyen hususiyet, ustalıkla yapılmış olan şey: 51a/1

mariz (a) Marazlı, hasta, hastalıklı, sayrı: 63b/1

musahhir (a) Teshir eden, zapteden, boyun eğdiren; elde eden: 21b/9.

maşhara (a) Maskara, soytarı: 59b/9.

maşlahat (a) İş, mesele, husus: 41b/17, 56b/10, 68b/14, 49b/7.

maşük (a) Sevilen kişi, kadın, kız: 61b/17, 30a/14, 5b/7.

maşūka (a) Bayan sevgili: 40b/12, 55a/1, 2b/9, 48a/5.

mātem (a) Yas: 47a/16, 66a/14, 46b/16, 54a/1, 53b/18, 47a/8, 52b/1.

- m. it-** Yasa çevirmek: 53b/18.
- m. ıtut-** Yas tutmak: 47a/8, 52b/1.
- mazūr (a)** Mazereti olan, mazeretli: 43b/10.
- māil (a)** Bir yana eğilmiş, eğik, eğri: 47a/4.
- meāb (a)** Geri dönülecek yer: 40a/2.
- mecāl (a)** Güç, kuvvet, fırsat: 28b/14.
- mecāzî (a)** Mecaza ait, mecazla ilgili olan: 85a/13.
- meclis (a)** Oturulacak, toplanılacak yer: 4b/7, 85b/9, 82b/5, 82a/16.
- mecūsî (a)** Mecus dininde bulunan, ateşe tapan kimse veya mecus dinine mensup: 13b/2, 18a/18, 19b/19.
- meç** Ateşli silahların icadından evvel kullanılan harp âletlerinden biri: 57a/11.
- Medāyin** Yer adı: 26a/8, 26b/7, 39b/3, 43a/13, 53b/8, 72b/13, 76a/18, 81a/2, 53a/6, 46b/15, 35a/15, 53a/9, 53b/10, 68b/4, 77a/16, 80b/2, 43b/2
- meded (a)** Yardım: 7b/13, 9a/13, 9b/10, 16a/6, 19b/18, 20a/18, 20b/1, 21a/15, 8a/13, 9a/3.
- medḥ (a)** Bir kimsenin iyiliklerini söyleme, övme: 2b/1, 77b/19, 38a/15, 78a/8, 79b/1.
- m. it-** Övmek, methetmek: 38a/15, 78a/8, 79b/1.
- mefhūm (a)** Anlaşılan, mana, kavram, ifade: 37a/10.
- meger (f)** Ancak, yalnız, yoksa, meğer: 1b/13, 3a/3, 6b/19, 11a/7, 20a/14, 27a/8, 37b/12, 38a/1, 48a/14, 54a/11, 65a/15, 70b/11, 72a/4, 78a/19, 81a/14.
- mehib (a)** Heybetli, azametli; korkunç: 28b/18.
- mekkār (a)** Çok mekreden, hileci, kurnaz: 4b/12, 5a/1, 5a/19, 5b/3.
- Mekke (a)** Mekke ya da Mekke-i Mükerrerme, Arap Yarımadası'nın Hicaz Bölgesi'nde yer

alan, Kabe-i Muazzama ve Haremi Şerif'i bünyesinde barındıran kutsal şehir: 3a/6, 38b/2, 42b/11, 65a/3, 66b/7, 67a/8, 67a/10, 67a/13, 67a/19, 74b/10, 74b/17, 76a/2, 66a/19, 68a/7, 76a/17, 21a/19, 48a/10, 64b/16, 65a/1, 66a/8, 67a/4, 74a/8, 74b/14, 78b/9.

mekr (a) Hile: 4b/5.

mektub (a) Yazılı, yazılmış kâğıt, mektup: 34a/1, 34a/3.

melâin (a) Lânete sebebolarlar, lânete değer işler hareketler: 38a/8.

melek (a) Melek: 38a/19, 83a/19, 19b/4, 19b/12.

melik (a) Padişah: 26a/6.

melün (a) Lanetlenmiş: 81b/10, 12a/4, 23b/8, 24a/16, 38a/7, 42a/5, 59b/8, 68b/7, 82a/7, 38a/17, 4b/8, 5b/18, 6a/8, 6b/3, 7a/1, 7a/6, 7a/12, 13a/19, 23a/4, 24b/2, 7a/15, 27a/11, 68b/8, 42a/5, 25a/14.

melüne bkz. melèün

memleket (a) Ülke, şehir: 33a/3, 47b/18, 66a/15.

menâl (a) Sahip olunan şey: 43b/13, 61a/7, 29a/5.

Menzer Özel isim: 67b/18.

menzil (a) Mesafe: 51b/18.

merd (f) Yiğit: 031a/16, 58a/19, 55b/7, 76b/13, 76a/14, 67b/19.

merdân (f) Mertler, insanlar, erkekler, yiğitler: 5b/13, 22b/7, 30b/1, 74b/15, 75a/2, 76b/5, 80b/1, 80b/8, 82a/10, 4b/11, 84b/14, 19a/13, 76a/14, 4b/13, 64a/3.

merdâne (f) Erkeğe yakışan: 85a/11

merg (f) Ölüm: 70b/10

merḥamet (a) Acıma: 79a/7, 13b/3, 72a/2.

m. eyle- Acımak: 79a/7.

m. it- Acımak: 13b/3, 72a/2.

merhem (a) Çare, melhem: 3b/11, 22a/13.

mertebe (a) Derece, miktar: 24b/15, 74b/4, 81a/5, 78b/12, 10b/13

meşâlih (a) İşler: 39b/9.

m. gör- İş görmek: 39b/9.

mest (f) Sarhoş, kendinden geçme: 1b/2, 14a/11, 39a/19, 5a/5, 7a/8, 5a/19.

m. it- Mutlu etmek: 7a/8.

m. ol- Çok mutlu olmak: 1b/2, 5a/5, 5a/19.

mestâne (f) Sarhoşça: 5b/12, 85b/2.

meşakkat (a) Sıkıntı: 031a/8, 54a/17.

meşèale (a) Ucunda, alev çıkararak yanıcı bir madde bulunan, aydınlatmaya yarayan değnek: 16b/15.

meşâül (a) Bir işle uğraşan, iş görmekte olan: 68a/8, 23b/4, 75a/1.

m. ol- Bir işle uğraşmak: 68a/8, 23b/4, 75a/1.

meveddet (a) Dostluk, sevgi, sevme: 55b/12

mevzün (a) Vezinli, vezinle yazılmış olan: 3a/16.

meydân (a) Alan: 9a/16, 58b/15, 2a/15, 9a/19, 17a/6, 31a/7, 40b/13, 61a/16

meyl (a) Rağbet, arzu, iki taraftan birini isteme: 57b/13, 38b/6, 46b/19, 85b/5.

m. it- yönelmek: 38b/6.

Meyşe-yi Feyza Özel isim: 76a/19, 77b/9.

meyve (f) Yemiş: 4b/7.

meze (f) Tat, lezzet, çeşni: 69a/13.

mı, mi Soru edatı: 6a/7, 11a/19, 12a/19, 14b/13, 18a/15, 23b/12, 25a/7, 26a/17, 27a/7, 28a/17, 28b/19, 42a/11, 45a/4, 47b/11, 49a/6, 51b/7, 52a/11, 54b/6, 59a/1, 59b/9, 63a/18, 63b/15, 63b/20, 69b/10, 70a/10, 72a/10, 72b/17, 73a/6, 77a/19, 78b/13, 83a/3, 3b/7, 79a/3, 69a/6, 8b/8, 63b/3, 36b/13,

70a/9, 7b/1, 7b/5, 9b/5, 15b/17, 29b/18, 36b/1, 41a/17,
48a/18, 48a/19, 48b/8, 52a/10, 55a/4, 77a/3, 82b/7, 37b/11,
49a/8, 15a/1, 37a/5, 48a/8, 51a/1, 53a/7, 72a/15, 69b/4,
57b/3, 21a/19, 6a/11, 11a/16, 16a/14, 18a/3, 21a/1, 21b/6,
21b/17, 21b/18, 22a/3, 25a/8, 29b/19, 34a/17, 36b/5, 39b/13,
41a/4, 41a/5, 45a/5, 47a/4, 47a/5, 47b/11, 48b/3, 49b/18,
50b/4, 51a/8, 53a/8, 53a/15, 56b/9, 62b/14, 63a/11, 64a/6,
70a/5, 73a/5, 73a/11, 75a/10, 75a/11, 75a/18, 75b/9, 76a/3,
77a/4, 77b/11, 78b/17, 81a/9, 84a/13, 84b/4, 85a/19, 10a/9,
11a/18, 35b/1, 65b/1.

miftāh (a) Anahtar: 72a/6, 66a/5, 72a/5.

miḥnet (a) Belâ, âfet, musîbet: 33b/1, 83b/2.

Mihr-i Nigâr Özel isim: 5a/4, 30a/14, 44b/14, 45a/1, 45a/8,
45b/2, 45b/6, 46a/5, 47b/10, 49a/5, 50a/12, 52a/6, 52a/10,
44b/6, 52a/11, 52b/3, 53a/17, 53b/4, 60a/5, 62a/11, 63b/1,
64a/11, 64a/12, 64b/5, 65b/4, 65b/5, 78a/17, 78b/6, 81a/14,
2b/9, 4b/15, 4b/18, 5a/7, 5b/1, 5b/7, 6a/7, 6a/9,
6a/10, 37a/16, 37b/4, 37b/16, 37b/17, 38a/9, 38b/17, 40a/10,
41a/14, 42a/10, 42b/17, 43a/9, 44b/5, 44b/7, 45b/5, 46a/3,
46a/14, 46a/15, 46b/4, 46b/8, 46b/9, 46b/16, 46b/18, 47a/16,
47b/4, 48a/9, 48b/10, 48b/11, 49a/1, 49a/12, 49a/17, 49b/9,
50a/13, 50b/2, 50b/12, 50b/19, 51a/2, 51a/7, 51a/11, 51b/1,
51b/8, 51b/13, 52a/1, 52a/15, 52a/17, 53b/10, 53b/11, 53b/12,
53b/16, 53b/17, 54a/3, 54a/6, 54a/10, 55a/4, 55a/13, 56a/5,
56a/14, 57a/14, 57a/16, 58b/4, 60b/6, 60b/9, 61a/11, 61a/18,
61b/11, 61b/14, 61b/15, 61b/19, 62a/2, 62b/6, 62b/13, 62b/19,
63a/3, 63a/8, 63a/13, 63a/16, 64a/5, 64a/10, 64b/2, 64b/10,
65a/10, 65a/19, 65b/3, 65b/14, 67b/9, 75b/13, 77b/6, 78b/2,
78b/5, 79b/9, 80a/5, 80a/12, 82b/7, 82b/10, 83a/3, 83a/14,
83b/9, 85a/1, 6a/13, 44b/16, 45b/4, 36b/17, 37a/12, 45a/8,
45b/16, 47a/6, 47a/15, 81b/, 44b/6, 63a/18, 7a/7, 7b/3,
44b/3, 44b/4, 45a/18, 46a/4, 46a/12, 46b/1, 46b/18, 47a/1,
47a/5, 47a/19, 49b/13, 51b/5, 63b/13.

miḥdâr (a) Parça, kısım, değer, derece: 22b/10, 29a/18,
54a/14, 59a/15, 71b/17, 72a/16, 72a/8, 72a/15, 72a/17, 73b/7,
76b/16, 82a/18, 8b/1, 33b/4, 39a/15.

minâre (a) Minare: 57b/13, 85b/5.

minnet (a) İyiliğe karşı duyulan şükür hissi: 13a/7, 62a/14,
64b/19.

m. eyle- Boyun eğmek: 64b/19.

minvâl (a) Tarz, yol, suret şekil: 22b/15, 36b/16.

miââl (a) Örnek: 11a/2, 85b/6.

misk (a) Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir cins ceylanın erkeğinin karin derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde: 4a/14.

mişkâl (a) Bir ağırlık ölçüsü: 5b/5, 12a/18, 18a/11, 36b/6, 36b/11, 36b/12, 63b/3, 72a/16, 72a/14, 72b/4, 73a/12, 74a/1, 74a/2, 72a/9, 72a/10, 72a/13.

misl (a) Benzer, denk, eş: 15a/7, 55b/2 .

mizâc (a) Sıhhat, sağlık durumu: 23b/2, 75a/19.

muâlece (a) İlaç yapma, ilaç kullanma: 67b/3.

Muallim-i kâf Özel isim: 3b/1, 3b/6, 3b/18.

muḥabbet (a) Sevgi, sevme, sohbet: 55b/12, 62b/5, 78a/2, 31b/3, 46b/19, 78a/11, 74a/4, 36a/11, 74a/12, 81b/18.

m. eyle- Sevmek: 31b/3, 46b/19, 62b/5.

muḥaddiâân (a) Hadisçiler, hadis bilginleri: 1b/9.

muḥâl (a) İmkansız: 2a/14, 42a/15, 36b/12, 45b/13.

muḥâlefet (a) Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık: 16b/2, 32a/1, 32a/3, 45b/18, 47b/8, 85a/3, 52b/6, 56a/9, 054b/4, 55a/16, 84a/4.

m. eyle- Karşı davranışta bulunmak, karşı çıkmak: 56a/9.

m. it-Karşı davranışta bulunmak, karşı çıkmak: 16b/2, 32a/1, 32a/3, 45b/18, 85a/3, 52b/6, 54b/4, 55a/16, 84a/4.

muḥâsabe (a) Hesaplaşma, karşılıklı hesap görme: 19b/7.

muḥâşara (a) Sarma, kuşatma: viresin: 16b/14, 25a/10.

muḥib (a) Seven: 54a/1.

muḥkem (a) Sağlam, sağlamlştırılmış: 2a/2, 23b/1, 16b/18, 23b/15, 33a/16, 84a/3.

muḥtâç (a) Bir şeye ihtiyacı olan, bir şeye ihtiyac duyan, muhtaç: 3b/11.

muḥteşem (a) İhtişamlı, tantanalı, debdebeli, görkemli: 2b/15, 49b/19.

muḳaddem (a) Önde olan, önde giden: 36b/7.

muḳaddemā (a) Önce, eskiden: 76b/3, 11b/16.

muḳārin (a) Bitişik, ulaşmış, erişmiş, yaklaşmış, bir yere gelmiş: 3a/11.

muḳarreb (a) Takribedilmiş, yaklaşmış, yakın: 3b/17.

muḳarrer (a) Kararlaştırılmış: 53b/1, 82b/15, 82b/19.

muḳayyed (a) Bir işe önem verip bakan: 13a/13, 25b/4, 44a/5, 47b/9, 51a/14, 60b/3, 40a/14, 8a/16.

m. ol-Bağlı olmak: 13a/13, 25b/4, 44a/5, 47b/9, 51a/14, 60b/3, 40a/14, 8a/16.

Muḳbil-i Zerrin-kemerÖzel isim: 60a/18, 2a/18, 8a/19, 20a/18, 21a/17, 22a/7, 30b/3, 54b/5, 67b/18, 68a/2, 68a/4, 84a/10, 60a/19, 85a/16, 7a/17, 7b/8, 21a/19, 21b/1, 21b/5, 21b/7, 21b/10, 21b/12, 21b/14, 21b/17, 21b/19, 22a/6, 22a/15, 54a/16, 54b/2, 54b/8, 55a/18, 60b/2, 60b/9, 84a/5, 84a/8, 84a/12, 84a/14, 84a/15, 84a/16, 84a/18, 84b/2, 84b/3, 84b/5, 84b/8, 84b/11, 85a/18, 85b/4, 21b/3, 21a/18, 26a/13, 84a/1, 21b/4, 22a/5.

mum (f) Aydınlatma için bir şamdana dikilerek yakılan ve içi fitilli olarak erişmiş iç yağından veya bal mumundan yapılan şey: 15b/15, 68b/15, 15b/4.

munāfıḳ (a) İkiyüzlü, münafık: 32a/4, 37a/13, 62a/16, 76b/19, 78a/13.

munāfıḳ-āne (f) Münafıklıkla: 81b/14.

muntakır (a) Gözleyen, bekleyen: 36b/17, 67b/7.

m. ol- Gözlemek, beklemek: 36b/17 .

murād (a) İstek, istenilen şey, "arzu, dilek": 21a/11, 21b/2, 46b/2, 50a/12, 53b/10, 46b/6, 4b/13, 15a/1, 19a/7, 29b/1, 39b/5, 45a/5, 50a/12, 83a/13, 76b/11, 9a/19, 13a/16, 19b/5, 50b/2, 68b/8, 85a/10, 82a/15, 17b/19, 39b/18, 73b/4, 4b/18, 15a/16, 30a/17, 43b/13, 52a/15, 54b/10, 55b/4, 56a/13, 70a/2, 70a/17, 76b/6, 51a/12, 26a/19, 30a/3, 50b/6, 50b/11, 63b/4, 39b/14, 49b/16, 70a/18, 75b/7.

m. eyle- İstemek, arzu etmek: 15a/2, 43b/18, 57b/1.

- m. it-** İstemek, arzu etmek: 26a/14, 32b/7, 51b/16, 76b/9.
- muraşşa (a)** Kıymetli taşlarla bezenmiş: 5b/4, 43b/19.
- murdār (f)** Pis, kirli, iğrenç: 9a/17, 24a/18.
- Mūsā (a)** İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamber: 21a/16
- muşāfaḥa (a)** El sıkışma, tokalaşma: 26b/8.
- muşāḥabet (a)** İki veya daha fazla kişi arasındaki konuşma, sohbet etme: 75a/5, 73a/17, 57b/10, 43b/18.
- m. it-** Sohbet etmek: 75a/5, 57b/10, 43b/18.
- musahḥar (a)** Emir altına girmiş, boyun eğmiş, bağlanmış: 58b/1.
- m. it-** Emri altına almak: 58b/1.
- muşāḥib (a)** Dost, arkadaş: 58b/3, 80b/4.
- muşālih (a)** Sulh yapan, barışan: 2a/2.
- muşannaè (a)** Tasnēdilmiş, sanat eseri olarak meydana getirilmiş: 5b/4.
- muşirr (a)** İsrar eden, direnen: 64b/1.
- muṭi (a)** İtaat eden, baş eğen, dinleyen, "yumuşak başlı, söz dinleyen": 58b/18, 59a/1, 84b/9.
- muṭlaḳ (a)** Kayıtsız, şartsız: 4b/13.
- muṭṭalī (a)** Bilgi sahibi olan, haberdar: 80a/14.
- m. ol-** Ulaşmak, haberdar olmak: 80a/14.
- muvāfıḳ (a)** Uygun: 13a/17, 47b/18.
- mūy (f)** Kıl: 62b/17.
- mübārek (a)** Bereketli, bereketi ve bolluğu olan: 2b/14, 4b/15, 32a/10, 32b/13, 32b/18, 57b/10, 61a/13.
- mücādele (a)** Savaşma, savaş: 64b/9, 43b/16.
- mücevher (a)** Değerli süs eşyası: 2b/18, 4a/13.

mücrim (a) Cürüm işlemiş suçlu: 20a/4.

müheyyā (a) Hazırlanmış, elde edilmiş, hazır alakonmuş: 5a/12, 12b/14, 30b/1.

mühlet Vakit verme, bir süre için müsâade etme, bir işi belirli bir vakte kadar geciktirme: 52b/8.

m. al- Vakit almak: 52b/8.

mühr bkz. mühür

mühür (a) Mühür: 65a/4, 39b/6, 40a/4, 77a/2, 38a/11.

müjde (f) Sevinmeye yol açan haber, iyi ve sevindirici haber, "muştı": 43a/3, 51b/16, 66b/16, 66b/18, 67a/2, 43a/2, 66a/10, 37a/15, 61a/15.

m. eyle- Mutlu haber vermek: 43a/2, 66a/10.

m. it-Mutlu haber vermek: 60b/6, 60b/12, 66a/19.

m. kı1l-Mutlu haber vermek: 66b/16, 66b/18, 67a/2.

m. ol-Mutlu haber vermek: 51b/16.

mükemmel (a) Tam, olgun, kusursuz, eksiksiz: 40b/10.

mülāyim (a) Uygun: 40b/18.

Mülk-iPehrām-Kürd Özel isim: 79a/19.

mülük (a) Melikler, hükümdarlar: 4b/11.

münâsebet (a) İlgi, yakınlık, bağ: 40a/19, 40b/2 .

münâsib (a) Yerinde olan, uygun, münâsebetli: 56b/4, 56b/8

müretteb (a) Tertipolunmuş, dizilmiş, yerli yerine konulmuş: 40b/10.

mürüvvet (a) İnsanlık, iyilik: 029a/7, 32a/12, 55b/4.

Müslimān (a) Müslüman: 38b/4, 24b/11, 20a/15, 24a/17, 23b/10, 24a/17.

M. ol - İslam dinini kabul etmek: 38b/4, 24b/11, 20a/15.

müstağrak (a) Kendinden geçercesine coşkunluk duyan: 29b/16.

müşāhede (a) Bir şeyi gözle görme: 062a/10.

müşāvere (a) İki veya daha çok kişi arasında görüş alışverişinde bulunularak yapılan konuşma, danışma: 5a/15, 37b/1, 9b/14, 8a/5, 27a/3, 33b/5, 41b/3, 76a/2.

m. eyle- Görüşmek, kararlaşmak: 8a/5.

m. it- Görüşmek, kararlaşmak: 9b/14, 27a/3, 33b/5, 41b/3, 76a/2.

müşekkel (a) Şekle konulmuş, şekil verilmiş: 50a/2.

müşkil (a) Güç, zor: 21b/16, 7b/15, 25a/18, 28a/2, 33b/14.

m. ol- Zor olmak: 7b/15, 25a/18, 28a/2, 33b/14

müştāk(a) Arzu ve iştihak gösteren, can atan: 81b/16, 20b/6.

müşteri (a) Satın alan, alıcı: 37b/16.

müşāela (a) Bir mesele hakkında bilgi edinmek için tetkikatta bulunma, okuma, okuma ile meşguliyet: 51b/1, 51a/18.

müteāl (a) Yüksek, yüce: 29b/13, 31a/9.

müteallık (a) Asıllı, bağlı: 15a/1, 15b/7, 81b/6, 66b/1.

müteayyin (a) Eşraftan belli, ileri gelen kimse: 30b/2.

müteğayyir (a) Tegayür eden, değişen, başkalaşan: 40b/17, 62b/11.

müyesser (a) Kolaylıkla elde edilen: 044b/10, 61b/8, 62a/10.

m. ol- Kolaylıkla elde edilmek: 44b/10, 61b/8, 62a/10.

N

nā(f) Olumsuzluk eki: 11a/15, 11a/17, 13b/7, 21b/14, 21b/17, 22a/3, 28a/1, 34b/1, 79a/1, 48b/16, 63a/17, 72b/1, 84b/6, 34a/19, 13b/3, 9b/1, 42a/6, 18a/8, 52a/15, 23b/11, 25b/5, 26b/17.

nā-bekār (f) Hayırsız, yaramaz, müfsit, kötü hareket sahibi: 11a/15, 11a/17, 13b/7, 21b/14, 21b/17, 22a/3, 28a/1, 34b/1, 79a/1, 48b/16, 63a/17, 72b/1, 23b/11, 25b/5, 26b/17

nā-çār (f) Çaresiz, ister istemez: 34a/19, 52a/15.

n. ol- Çâresiz olmak: 52a/15.

nā-gāh (f) Ansız, ansızın: 39b/9, 50a/16, 58b/5, 59b/13, 60a/8, 60b/7, 65a/16.

n. ol- Ansızın olmak: 65a/16.

nā-ḥalef (f) Soyuna çekmeyen hayırsız evlat: 13b/3.

nā-maḳūl (f) Makul olmayan, akla uygun gelmeyen: 84b/6.

nā-murād (f) Muradına erişememiş: 9b/1, 18a/8.

nā-pāki (f) Pislik, murdarlık: 42a/6.

nāḳilān (a) Nakledenler: 1b/8.

naḳl (a) Bir şeyi ağızdan ağıza ve kitap vasıtası ile ulaştırma: 61b/3.

n. eyle- Anlatmak, hikâye etmek: 61b/3.

nām (f) Ad, adında, adlı, ün, şöhret: 013a/12, 10b/4, 52b/16, 68b/16, 11b/16, 6a/13, 61b/14, 20a/10, 24a/4, 38b/2, 38b/9, 40a/10, 48b/11

namāz (f) Namaz: 12b/11.

nāme (f) Mektup, kitap: 10b/4, 13a/11, 13b/1, 38a/10, 39b/5, 52b/17, 76a/3, 76a/12, 76b/7, 77a/2, 11b/8, 11b/13, 34a/4, 34b/10, 40a/6, 40a/8, 51a/18, 77a/3, 77a/14, 77b/19, 78a/2, 77a/8, 11b/12, 78a/5, 38a/14, 40a/3, 2b/10, 74a/11, 78a/10, 2b/13, 34a/6, 38a/18, 77b/1

nām-dār (f) Ünlü, namlı: 67b/12.

nāmerd (f) Alçak, aşağılık, namert: 24b/10.

nām-zed (f) Nişanlı, sözlü, yavuklu: 3b/3, 47a/8, 51b/3, 51b/4.

nān (f) Ekmek: 76b/11.

Nār-ı Nūr Özel isim: 012a/12, 12a/14, 19a/1, 37b/4, 39a/6, 40a/7, 69a/11, 69b/9, 71b/16, 72a/3, 72b/10, 79a/1, 69b/13, 38a/15, 35a/10

nara (a) Haykırma, bağırma: 16b/4, 16b/5, 25b/9, 26b/5, 27b/2, 27b/10, 65a/17, 27b/17, 28b/13, 60a/10, 27b/18, 60b/7, 27b/13, 24a/6, 28b/18, 33a/19, 60a/8

n. ur- Haykırmak, bağırarak: 16b/4, 16b/5, 25b/9, 26b/5, 27b/2.

naşıl Nasıl, ne şekilde: 12b/17, 14b/7, 14b/8, 17b/11, 36b/11, 41a/16, 41a/17, 58b/17, 59a/5, 62b/14, 65a/9, 80b/8, 83b/17

naşırlan- Nasırlaşmak: 11a/11.

naşib (a) Allah'ın takdîri ile verilen şey, kısmet, kader: 57b/7, 64b/7.

n. it- Fırsat vermek: 57b/7, 64b/7.

nāz (f) Cilve, eda: 4b/4, 51a/1, 46b/10.

nazar (a) Bakış, bakma: 18a/9, 57a/4, 58a/1, 85b/8, 37a/10, 43b/10, 52a/14, 41b/10, 58b/15, 71a/4, 72a/19.

n. eyle- Bakmak: 18a/9, 57a/4, 58a/1.

n. it- Bakmak: 37a/10, 41b/10, 58b/15, 71a/4, 72a/19.

nāzenin (f) Cilveli, oynak: 40a/12, 62b/10

nāzlı: Kolayca gönlü olmayan, kendini ağır satan, ısrar bekleyen, işveli edalı: 50b/14.

ne Ne, hangi, hangi şey: 2a/11, 3a/11, 3b/9, 5b/12, 5b/17, 6a/2, 6a/9, 6b/11, 7a/12, 7a/18, 7b/16, 8b/10, 8b/15, 9a/2, 9b/9, 12a/14, 12a/15, 12b/3, 12b/19, 81a/16, 15b/7, 15b/11, 17b/16, 18a/2, 18a/12, 18b/5, 18b/12, 19a/4, 20a/19, 20b/14, 21a/7, 21b/12, 23a/2, 24b/1, 25a/15, 25b/15, 26a/5, 26a/14, 26b/6, 26b/17, 27a/14, 79b/3, 52a/2, 7a/19, 7b/2, 29a/7, 30b/9, 31b/13, 32b/1, 33a/11, 33b/2, 33b/7, 34a/13, 34b/5, 34b/6, 34b/7, 34b/16, 36a/12, 36b/1, 36b/16, 37a/8, 37b/2, 37b/6, 37b/9, 39b/13, 40b/2, 40b/11, 40b/18, 41b/4, 41b/6, 41b/11, 70b/1, 42a/12, 42a/13, 42b/5, 44b/9, 45a/10, 48a/7, 48a/16, 48a/19, 49a/2, 49a/3, 49a/7, 49a/8, 49b/6, 50a/14, 50b/4, 50b/5, 50b/11, 50b/19, 51a/11, 51b/1, 51b/2, 51b/13, 52b/4, 53a/6, 53a/14, 54b/13, 55a/10, 56a/7, 57a/2, 57b/3, 57b/13, 58a/19, 59a/3, 59a/4, 59a/12, 59b/8, 62a/8, 62b/9, 63a/15, 63b/20, 65a/6, 67a/16, 68a/11, 68a/12, 68a/17, 68b/14, 69a/1, 69a/17, 69b/6, 69b/9, 71a/1,

71b/7, 72a/1, 72a/16, 72a/10, 72a/14, 72b/1, 73a/9, 75a/13, 75b/5, 76a/4, 76b/14, 77b/4, 77b/5, 77b/12, 78b/16, 79a/6, 80a/10, 80a/17, 80b/5, 81a/5, 81a/12, 82a/3, 57a/17, 83b/6, 5b/17, 8b/18, 11a/11, 15a/12, 19b/12, 21a/18, 21b/2, 21b/5, 21b/12, 23b/19, 25b/17, 44a/6, 62a/8, 66b/12, 67a/15, 28a/19, 24a/9, 17b/2, 28b/18, 30b/8, 30b/11, 31b/15, 35b/2, 39b/10, 39b/13, 39b/14, 39b/18, 44b/6, 45a/16, 55a/6, 60a/12, 49b/10, 53b/7, 54a/14, 54a/15, 58b/7, 59b/18, 63b/5, 69a/18, 71a/3, 72b/8, 73b/4, 75b/7, 77a/19, 78b/13, 84a/15, 84a/16, 84b/4, 84b/11, 14b/14, 17a/17, 17b/1, 17b/19, 83b/9, 83b/10, 84b/1, 84b/6, 84b/10, 85a/4, 85a/15

neden Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin: 75b/5.

nefer (a) Asker, er: 27a/16.

nefes (a) Soluk: 23a/2.

nefeslü Soluklu: 37b/8.

nefr (a) Ürküp, kaçma: 59b/13.

nemağ

ölüm menziline bir n. kalmış yine **hağ** te'âlâ tekrâr 51b/18

nemek (f) Tuz: 76b/11.

Nemrüd (a) Babil'in kurucusu denilen hükümdar: (M.Ö. 2640) olup Hz. İbrahim'i ateşe attırmıştır: 42a/6.

nerimân (f) Pehlivan, yiğit, cesur: 28a/19.

nesl (a) Zürriyet, döl, nesil: 44b/11.

nesne Nesne, şey: 20b/11, 20b/19, 22a/13, 50a/7, 56b/9, 57b/2, 57b/6, 59a/6, 62a/1, 68b/17, 69a/14, 75b/8, 20b/16, 22a/19, 18b/14, 84a/15, 85a/5.

neşe-dâr (f) Neşeli: 82a/19.

neşr (a) yayma, dağıtma, saçma 19b/2.

nev-civân (f) Genç, delikanlı: 13a/2, 24b/1, 36a/10, 3a/4, 18a/7, 12a/1, 12a/2, 12a/5

neyle- Ne yapmak, ne etmek, ne eylemek: 66b/9, 47b/8, 83b/5, 84b/17, 14b/10, 69b/13, 72a/13, 7b/1, 50a/11, 47a/12, 37b/19, 11b/3, 23a/9, 70a/4, 83a/17, 13b/4, 72a/3, 30b/11

nışf (a) Yarım, yarı: 5a/10.

nice Nasıl, kaç, ne kadar, hangi, birçok: 3b/16, 7b/17, 9b/12, 10a/2, 10a/8, 10b/10, 13a/18, 14b/19, 16a/16, 17a/7, 18b/4, 18b/14, 19a/10, 20a/9, 20b/12, 21a/2, 21a/19, 22b/2, 23a/2, 23a/18, 24b/8, 25a/8, 25b/7, 27a/5, 27b/13, 28a/1, 28a/2, 28a/10, 31b/7, 33a/6, 33a/7, 33a/19, 33b/1, 34b/5, 34b/18, 35a/8, 35b/5, 36b/18, 37b/4, 39b/9, 40b/15, 41a/11, 41b/8, 42a/8, 42a/10, 42b/15, 45b/7, 45b/15, 46b/2, 47b/8, 50a/7, 50a/12, 50a/16, 53b/10, 54a/5, 54a/6, 56a/16, 58a/7, 58a/11, 59a/9, 59a/10, 59b/1, 63a/11, 64a/11, 64a/14, 64b/4, 65a/1, 65b/5, 65b/6, 66b/9, 66b/10, 66b/11, 67b/6, 67b/11, 68a/15, 69a/12, 72b/19, 73a/5, 74a/9, 77a/10, 80a/17, 81a/3, 81a/17, 82b/7, 25a/7, 48a/9, 72b/16, 28a/11, 3b/1, 30a/6, 79a/11, 79a/12, 80b/1, 80b/7, 83b/10, 83b/14, 83b/19.

niçe bkz. nice

niçün Niçin, neden: 53b/7, 13b/15, 23b/19, 24a/17, 31b/12, 31b/14, 32a/3, 33b/9, 52b/2, 59a/2, 62b/8, 63a/12, 63b/15, 64b/15, 79b/1, 84b/13.

nidā(a) Ses: 47b/7.

nihāyet (a) Son, sonuç: 1b/6, 2a/14, 13a/16, 32a/17, 36a/16, 40a/13, 45a/11, 56a/4, 84b/7, 85a/7

niķāb(f) Yüz örtüsü, peçe, yaşmak: 30a/17, 52a/16, 62a/5, 62b/8, 63a/12, 63a/2, 65b/13, 63a/8, 63a/10

niķāb-dār (f) Yüzü örtülü olan: 2b/18, 3a/3, 65b/9, 3a/5.

nikāh(a) Nikāh: 44b/2, 45b/5, 44b/3, 44b/13, 47a/13.

n. it-Nikāhlanmak: 44b/2, 45b/5, 44b/3, 44b/13.

nimet (a) İyilik, yiyecek, içecek: 61a/12, 61a/14, 43b/4

nişān(f) İz, belirti: 57a/5, 52a/5

nitekim Hakikaten: 4b/11, 38b/18.

niyāz (f) Yalvarma, duâ:45b/16.

n. eyle- Duâ etmek: 45b/16.

niye Niçin, neden: 21b/9, 50b/7.

niyyet (a) Niyet, maksat: 51a/5, 51a/3

nize (f) Mızrak, süngü: 80b/14

noğşān (a) Eksik, kusur, hata: 40b/8.

n'ol- Ne olmak, nolmak: 65a/9, 6a/18, 70b/17, 71a/10

n'ola Ne olur: 5a/3, 8b/8, 13b/11, 20a/13, 23a/18, 26a/12, 27a/6, 30a/3, 30a/16, 41a/14, 46a/10, 46b/2, 47b/7, 48a/10, 50b/4, 51b/12, 52a/6, 55a/5, 55a/10, 56a/6, 58b/12, 59a/14, 62b/2, 67b/11, 68a/19, 68b/8, 73a/19, 73b/5, 75b/15, 75b/18, 76a/8, 79b/19

Numān Özel isim: 67a/1, 67a/2, 67b/17

nūr (a) Işık, ziya, nur: 20a/4.

nūrānī (a) Nurlu, ışıklı: 2b/19, 20a/8, 20a/3.

Nūşirrevān Özel isim: 44a/16, 44b/2, 44b/15, 45a/17, 46b/13, 48a/7, 54a/2, 54a/19, 61a/6, 64b/17, 71a/2, 3b/3, 13a/12, 26a/7, 29a/12, 30a/14, 30b/14, 30b/18, 31a/11, 31a/19, 34b/15, 35a/19, 35b/4, 36a/19, 39b/14, 40b/16, 41b/5, 63b/5, 66a/3, 68a/13, 71b/2, 72b/6, 76a/18, 77b/5, 79a/11, 79b/2, 80a/4, 80b/3, 82b/4, 83a/17, 83b/1, 83b/8, 84a/18, 84b/15, 85a/1, 40a/8, 70b/18, 11b/18, 38b/15, 39a/14, 76b/7, 75b/13, 78a/10, 21a/5, 29b/18, 38a/16, 38a/19, 39b/8, 69b/18, 48b/5, 44a/2, 55a/15, 65a/19, 43a/4, 43a/19, 65a/7

nücūm (a) Yıldızlar: 52b/5.

nüzūl (a) Aşağı inme: 43b/3.

nūş (f) [Birleşik sıfatlar yapmada kullanılır.] İçen, içici: 5a/9, 5a/10, 5b/9, 6a/16, 4b/10, 5a/6, 58b/4, 63b/11, 82b/4.

n. eyle- İçmek: 5a/9, 5a/10, 5b/9, 6a/16.

n. it-İçmek: 4b/10, 5a/6, 58b/4, 63b/11, 82b/4.

o

o Teklik üçüncü kişiyi gösteren bir söz: 26b/3, 17b/2, 61a/14, 34b/17, 44a/12, 51b/5, 78b/9, 39a/8, 43a/13, 23b/19, 77b/10, 35b/1, 52a/5, 4b/18, 17b/13, 30a/17, 54b/1, 60a/2.

oba göçebelerin konak yeri 71a/15.

oda Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölmesi, göz: 15b/4, 15b/6.

odun Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç, odun: 69a/4, 71a/18, 23b/16

oğlan Erkek çocuk: 13b/12, 14a/15, 14b/15, 66a/2, 15a/6, 14a/8, 15a/15, 14a/15

oğlancık Çocuk, küçük çocuk: 13b/15, 15a/12, 18a/1.

oğul Erkek evlat: 6b/9, 7a/1, 11b/17, 15a/18, 38a/4, 38b/3, 40a/15, 41b/17, 44b/12, 73a/18, 82a/12, 42a/7, 72a/7, 42b/11, 71b/19, 73a/2, 35b/4, 79b/16, 71a/17, 79a/4, 66b/5, 69b/4, 78a/1, 72b/16, 15a/8, 15a/16, 44a/11, 69a/16, 71a/16, 73b/11, 67a/1, 67a/8, 67b/17, 81b/8.

oğuz cana yakın olmayan, sevgi ve ilgi çekemeyen (kimse) 72a/16

ođ Ucu sivri demirden, arkası ty biçiminde ince ve kısa bir değnekten oluşan ve yayla atılan mermi: 23b/14, 60a/16, 11a/2.

o. cık - Mermi atmak: 11a/2.

oğı - Okumak, kıraat etmek: 11b/13, 34a/5, 34b/12, 37a/12, 38a/14, 40a/6, 74a/12, 78a/7, 77b/19, 45b/8, 45b/17, 5a/8.

ol O gösterme sıfatı: 1b/2, 2a/5, 2a/8, 2b/13, 3a/4, 3a/17, 3b/5, 3b/8, 3b/9, 3b/11, 4a/17, 4b/2, 4b/4, 4b/9, 4b/12, 4b/16, 4b/19, 5a/1, 5a/3, 5a/4, 5a/9, 5a/14, 5a/15, 5a/19, 5b/3, 5b/4, 5b/5, 5b/7, 5b/10, 5b/13, 5b/17, 6a/14, 6a/17, 6b/4, 6b/12, 7a/9, 7b/4, 7b/5, 7b/7, 7b/8, 7b/15, 8b/3, 8b/10, 8b/17, 9a/16, 9b/17, 10/5, 10a/1, 10a/2, 10a/11, 10a/14, 10a/15, 10a/19, 11b/12, 11b/13, 11b/19, 12a/2, 12a/3, 12a/5, 12a/8, 12b/1, 12b/6, 13a/2, 13a/5, 13a/19, 13b/2, 13b/3, 13b/7, 13b/8, 14a/6, 14a/15, 14b/1, 14b/10, 15a/10, 15b/6, 16a/13, 17a/14, 17b/12, 19a/3, 19a/8, 19b/9, 19b/15, 19b/19, 20a/8, 20a/14, sultānum, 20a/15, 20b/8, 20b/11, 20b/12, 20b/16, 21a/3, 21b/15, 22a/15, 22a/19, 22b/5, 22b/9, 22b/13, 23a/4, 23b/17, 24a/10, 24a/12, 24a/14, 24b/1, 24b/2, 24b/10, 24b/16, 25b/7, 26a/11, 26a/16, 26a/17, 26a/18, 26b/5, 27a/13, 27b/2, 27b/10, 27b/13, 28b/14, 28b/18, 29a/9, 29b/2, 29b/18, 30b/14, 31a/14, 31b/1, 31b/4, 31b/6, 32a/2, 32a/19, 32b/1, 33a/18, 33b/17, 33b/18, 34a/3, 34a/12, 34b/8, 34b/11, 35a/16, 35b/6, 36a/8, 36a/10, 36b/9, 37a/6, 37a/9, 37b/3, 37b/7, 37b/9, 38a/1, 38a/4, 38a/12, 38b/15, 38b/17, 39a/1, 39a/5, 39a/8, 39a/13, 40a/5, 40a/12, 40a/14, 40a/16, 40b/9, 41a/7, 41a/12, 41a/16, 41b/10, 41b/13, 41b/19, 42a/18, 42b/12, 42b/17, 44a/1, 44a/15,

45b/3, 45b/18, 47a/12, 47b/14, 48a/1, 48b/13, 48b/18, 49b/2, 49b/5, 49b/19, 50a/4, 50a/15, 50b/6, 50b/16, 51a/15, 51a/19, 51b/4, 51b/8, 51b/9, 51b/16, 52b/6, 53a/3, 53a/16, 53b/6, 54a/11, 54a/12, 54b/3, 54b/7, 54b/19, 55a/7, 55a/10, 55b/8, 55b/12, 55b/15, 56a/1, 56b/5, 56b/15, 57b/12, 57b/17, 58a/4, 58b/7, 58b/10, 58b/17, 59a/2, 60a/7, 61a/14, 62a/3, 63b/1, 63b/10, 63b/14, 63b/17, 64a/4, 64a/5, 64a/13, 64b/13, 65a/2, 65a/3, 65a/15, 65a/16, 65b/2, 65b/12, 65b/13, 65b/15, 65b/18, 66b/11, 66b/15, 66b/18, 68b/15, 69a/19, 69b/8, 69b/15, 70a/9, 70b/10, 70b/14, 71b/17, 71b/18, 72b/12, 73b/8, 73b/11, 74a/3, 74a/6, 74a/15, 75a/17, 76a/5, 76a/11, 76b/1, 76b/7, 76b/9, 76b/16, 77b/3, 78a/15, 78b/6, 79a/1, 79a/7, 79a/9, 79a/12, 79a/13, 79a/17, 79b/3, 79b/8, 79b/15, 80a/3, 80a/11, 81a/11, 81a/16, 81a/17, 82b/10, 82b/13, 82b/14, 83a/3, 83a/4, 83a/13, 83a/17, 83b/4, 83b/15, 84b/4, 85a/8, 85b/18

ol- Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak, olmak:
10b/15, 2a/10, 16b/3, 18a/4, 18a/14, 21a/7, 47a/19, 13a/18, 73b/5, 12b/19, 15a/9, 45a/17, 9a/14, 23b/15, 60a/14, 26b/16, 28b/9, 48a/14, 49a/14, 63b/5, 1b/2, 2b/9, 6a/19, 7b/18, 8a/12, 12b/7, 12b/14, 14b/7, 14b/8, 17a/13, 18a/4, 18b/16, 24b/19, 27b/7, 31b/17, 32a/16, 33b/3, 40a/8, 43a/10, 48b/10, 53a/6, 55b/3, 61b/1, 66b/9, 66b/12, 69b/3, 72a/5, 75a/7, 80b/14, 82b/1, 82b/2, 76b/16, 32a/13, 81a/4, 23b/19, 54a/13, 50b/14, 50a/11, 4a/8, 24b/7, 31b/14, 14a/5, 3a/11, 46a/9, 11a/18, 9b/17, 17b/3, 19a/3, 20b/16, 33b/14, 73b/10, 36a/8, 27a/12, 76a/8, 2a/16, 3a/19, 3b/8, 5b/1, 5b/19, 8a/10, 8a/17, 13b/11, 15a/11, 16b/3, 20a/19, 21b/8, 22a/6, 22a/8, 23a/2, 23b/4, 24b/14, 25a/8, 26b/15, 28a/2, 28a/14, 28b/19, 29a/6, 29b/5, 29b/6, 29b/8, 30b/10, 31b/17, 32a/4, 32a/9, 32a/16, 32b/3, 33b/15, 34a/13, 34a/14, 34b/5, 34b/18, 35a/8, 35b/6, 36a/3, 36a/4, 36b/8, 37b/6, 38b/18, 39b/4, 39b/10, 43b/5, 44a/7, 46b/5, 046b/7, 48b/6, 49a/6, 49b/6, 55a/18, 55b/13, 55b/15, 55b/16, 60b/13, 61a/3, 061b/8, 62a/10, 62b/11, 63a/8, 63a/14, 64b/11, 65a/4, 66a/7, 66a/11, 66a/12, 066a/13, 68b/11, 68b/17, 72b/14, 72b/17, 72b/18, 73b/10, 74a/2, 74b/4, 74b/14, 075b/5, 75b/18, 76a/7, 78b/12, 79b/3, 80a/13, 80b/2, 82b/12, 83a/6, 83b/5, 084b/10, 85a/11, 16a/16, 24b/16, 30b/5, 61b/7, 24a/19, 52b/14, 66a/6, 30a/7, 47a/8, 48a/8, 33b/7, 42b/5, 81a/5, 13b/4, 15b/3, 22b/8, 25b/4, 31a/5, 33a/4, 34a/16, 35b/5, 36b/17, 47b/3, 47b/18, 56a/11, 67a/15, 68a/8, 75a/1, 80b/18, 81a/3, 83a/5, 83a/7, 85b/17, 42a/11, 42a/10, 42b/6, 43a/11, 49a/8, 73b/19, 10a/3, 11b/5, 45a/19, 49b/13, 20a/16, 5b/12, 51b/4, 52a/3, 55b/14, 25a/13, 60a/18, 4a/2, 9a/9, 16b/13, 46b/13, 46b/17, 64a/4, 74a/7, 80a/5, 82a/19, 82b/4, 70b/8, 11b/18, 36a/9, 39a/5, 43b/1, 46b/6, 46b/8, 59b/9, 62a/16, 64a/6, 69a/12, 69a/13, 78a/8, 11a/16, 12a/15, 22a/3, 85a/12, 57a/7, 9a/8,

16b/12, 21a/17, 24a/1, 42a/18, 61a/5, 70b/3, 72b/13, 76a/1,
78a/11, 82b/3, 45a/13, 76b/4, 20a/5, 83a/2, 4b/13, 8a/1,
10a/15, 11b/5, 12b/12, 28a/5, 48a/11, 8b/8, 10a/18, 13a/10,
13b/3, 20a/12, 22b/2, 24b/13, 28b/8, 31a/4, 37b/14, 44a/5,
44b/10, 54b/6, 64a/10, 64b/19, 81a/12, 85b/18, 78b/8, 23b/15,
38b/4, 66a/15, 67a/5, 54a/1, 14b/13, 51a/15, 54b/13, 57a/7,
76b/18, 78b/9, 80a/15, 71b/10, 24a/4, 31a/7, 46b/13, 67b/11,
40b/15, 64a/7, 27a/7, 11b/10, 52a/8, 6a/8, 72a/18, 10a/2,
15a/10, 41a/12, 77b/11, 85a/14, 66a/1, 42b/7, 13a/13, 20a/2,
20b/12, 28b/15, 41b/2, 3b/17, 6a/12, 7a/12, 7b/6, 18a/14,
18a/17, 20b/12, 21a/8, 21a/11, 21a/15, 21b/11, 21b/16, 27a/8,
41b/5, 43a/6, 52a/13, 55a/16, 56b/12, 59a/3, 59a/12, 59a/17,
61b/10, 63a/2, 64a/15, 65b/15, 71b/14, 75b/14, 76b/11, 79b/6,
79b/19, 73a/12, 40a/15, 10a/7, 49b/2, 71a/19, 3a/14, 3a/17,
3b/4, 7b/11, 9a/17, 18a/14, 19b/4, 24b/1, 24b/18, 37b/18,
40a/17, 48b/14, 49b/7, 67a/11, 80a/6, 80a/9, 80a/10, 40a/13,
12a/18, 26a/2, 38b/2, 75b/14, 40a/16, 40a/11, 49b/9, 52a/18,
31b/7, 12b/2, 12b/10, 21b/17, 24b/11, 30a/16, 33a/8, 33a/14,
41b/2, 63b/18, 82b/14, 12b/1, 10b/13, 3a/10, 10b/2, 11a/19,
12a/16, 13a/14, 18a/16, 19b/18, 24b/4, 27a/5, 27a/7, 29a/11,
30a/5, 32a/18, 35a/11, 39a/7, 45b/11, 47b/5, 51a/9, 51b/16,
55a/6, 57b/10, 61a/13, 63b/12, 65a/10, 67b/11, 68b/9, 71b/16,
72b/11, 76b/7, 78b/10, 79a/8, 85a/14, 29b/13, 64b/4, 2a/16,
3a/16, 4b/17, 5a/5, 5a/10, 5a/11, 5b/10, 5b/15, 6b/1,
6b/4, 7b/19, 8a/4, 8b/5, 8b/14, 10a/9, 10b/9, 11b/17,
12a/12, 12b/2bayacı, 14a/14, 14a/19, 14b/1, 17a/6, 17a/19,
17b/5, 18a/18, 18b/19, 19a/16, 19b/2, 19b/18, 20a/15, 20b/13,
21a/11hâşıl, 22a/17, 27b/9, 27b/12, 27b/18, 28a/4, 28a/14,
28a/15, 29b/6, 30a/16, 30b/1, 30b/13, 31a/18, 32b/3, 33a/14,
34b/12, 35a/1, 35a/9, 35b/6, 35b/11, 36a/5, 36b/19, 37a/16,
37a/18, 38b/15, 39a/10, 40b/3, 40b/17, 42a/4, 42b/14, 43a/12,
44a/16, 44b/16, 45a/1, 46a/4, 46b/18, 47b/9, 47b/10, 48a/3,
48b/16, 49a/15, 51b/14, 51b/15, 52a/15, 53a/17, 53b/3, 54a/9,
55a/8, 55b/9, 55b/19, 56b/1, 57a/1, 60b/3, 60b/4, 60b/10,
60b/16, 61b/18, 64b/1, 65a/15, 65b/4, 66a/16, 66b/4, 66b/8,
66b/13, 67b/12, 67b/13, 68b/18, 69b/9, 72b/19, 74a/13, 74a/8,
74b/11, 75b/12, 76a/2, 76a/11, 76a/19, 77b/18, 79a/10, 80b/19,
81b/12, 82a/18, 83b/11, 84a/2, 85b/10, 2b/2, 3b/11, 7b/15,
8b/16, 10a/6, 10a/8, 10a/17, 10b/15, 11b/10, 12b/4, 12b/8,
14b/5, 15a/7, 20b/7, 20b/15, 20b/17, 21a/2, 22a/16, 23a/17,
24b/13, 25a/18, 25b/7, 27a/7, 31b/13, 35a/9, 37b/4, 37b/13,
41b/1, 41b/5, 41b/12, 42a/2, 42b/1, 45a/6, 45b/15, 46a/18,
47a/4, 47a/5, 47a/11, 50a/16, 51b/9, 53a/1, 54a/5, 54b/6,
54b/7, 56a/15, 57b/1, 59a/6, 59b/2, 63b/15, 64a/2, 65a/2,
68a/15, 72a/16, 73b/18, 75a/15, 77b/7, 79a/12, 79b/7, 83b/2,
83b/10, 85a/12, 85b/2, 3b/1, 8b/15, 18a/15, 20b/12, 32a/2,
51a/14, 33a/16, 74b/3, 16b/8, 38b/8, 38b/19, 6a/15, 10a/6,
15a/7, 21a/10, 27a/5, 30a/15, 34b/15, 49b/1, 50b/17, 50b/18,
59a/4, 63b/8, 64a/11, 70b/11, 76b/17, 76b/18, 83b/2, 12b/19,
64b/6, 62b/12, 64a/19, 2b/12, 13a/9, 45a/7, 64a/10, 69a/18,

42b/2, 71a/13, 84b/10, 72b/19, 19a/15, 20b/2, 44b/14, 56a/6, 77a/18, 84a/14.

ola Acaba, belki, -mi acaba, ihtimal: 4b/15, 8a/1, 8b/16, 10a/1, 11b/16, 13a/2, 14a/18, 15b/17, 20a/7, 20b/1, 21a/1, 21b/17, 21b/19, 24b/9, 24b/11, 27a/2, 28a/1, 30a/10, 30b/12, 31a/13, 34a/7, 36a/5, 37a/1, 37b/6, 38a/18, 40a/10, 41a/3, 41a/19, 41b/16, 46a/13, 46a/17, 47b/11, 48a/16, 48b/8, 49a/4, 52b/9, 54b/13, 55b/8, 56b/11, 68a/4, 71a/1, 73a/13, 75a/18, 76b/10, 77b/5, 77b/11, 77b/12, 78a/11, 18b/14.

olun- Ol- fiiline konu olmak: 64a/17, 67b/3, 79b/14, 32a/14.

omuz Omuz: 70b/16 , 41b/7, 71b/7, 71a/7, 77b/16, 80b/19.

on On: 2a/12, 10a/3, 10a/4, 11b/19, 16a/10, 19a/10, 30b/4, 32a/15, 32b/9, 46b/3, 47b/15, 58a/13, 68a/7, 77a/15, 2b/5, 77b/17.

oñ- felaha kavuşmak, huzur bulmak: 45a/14

ordu Bir devletin silahlı kuvvetlerinin tümü:58a/9.

ot Bitki, ot: 15b/12.

orta Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer: 6b/16, 9a/16, 15a/17, 18b/18, 76a/17

ortalıkÇevre: 14a/17, 52a/4, 62a/2, 16b/18, 52b/10, 76b/10, 66b/18

oña Orta: 23a/19, 24a/13.

oñağBüyük ve süslü çadır: 58b/2.

otur-Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere

yerleşmek, oturmak: 79b/5, 83a/1, 46a/1, 47b/5, 67b/7, 65a/10, 47b/7, 3a/3, 32a/1, 46a/1, 24b/5, 78a/5, 82a/10, 37b/1, 82a/13, 82a/18, 2a/6, 85b/15, 62a/5, 63a/18, 27a/9, 85b/10, 3a/1, 20a/4, 68b/8, 17b/10, 4a/18, 11b/13, 16b/15, 32a/11, 33a/12, 42a/18, 46b/11, 47b/9, 50a/13, 58b/3, 65a/11, 67b/1, 81a/19, 82a/12, 84a/7, 84b/11, 85b/11, 2b/19, 52a/1, 85b/9, 60b/7, 84b/18, 84a/14.

otuz otuz: 10a/4, 27b/5, 41b/1

oy- Keskin sivri uçlu bir cisimle bir şeyi yontarak veya delerek çukur oluşturmak :30a/14.

oyala- Belirli bir süre birinin dikkat ve ilgisini başka bir şey üzerine çekmek,meşgul etmek:21b/9.

oyna- Eğlenmek, oynamak: 59a/7, 59a/1, 59a/15.

oynad- Oynatmasını sağlamak: 65a/15, 58a/18, 59a/6, 65a/14, 59a/15, 56a/19, 58a/15, 58a/17, 58a/16.

oyun Yetenek ve zeka geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence: 18a/1.

ö

öç Neden, etki: 45a/13.

ög- Yüceltmek, övmek: 77a/6, 66b/6.

öğred- Bilmediği şeyi bildirmek: 14b/17, 56a/12, 14a/4, 79b/4

öğren- Bilgi edinmek: 013b/9, 14b/19, 14b/9, 14b/16, 13a/16, 33b/19, 14b/11

öğüt Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat: 7b/16, 34b/5.

ö. vir- Öğüt vermek: 7b/16, 34b/5.

ökçe Ayakkabı altının topuğa rastlayan yüksek bölümü, topuk: 11a/8, 11a/9, 11a/10.

öksüz Öksüz: 018a/1, 13b/12, 15a/13, 13b/16

öl- Yaşamaz olmak, can vermek, hayatı sona ermek, göçmek, vefât etmek: 16a/14, 38b/11, 41a/10, 42b/3, 44b/10, 47a/8, 51b/10, 72b/10, 19a/8, 53a/2, 78a/16, 12a/6, 16b/6, 24a/11, 34a/13, 34b/14, 36b/2, 67a/11, 42a/15, 78a/17, 23a/6, 24a/5, 85a/8, 36b/12, 62a/10, 20b/7, 36b/10, 37a/14, 9b/8, 33b/13, 25b/18, 18a/12, 25a/11, 42a/14, 12a/16, 20b/2, 49b/4, 65b/18, 12b/2, 36b/3, 36b/12, 65b/15, 66b/6, 71a/19, 71b/15, 62a/11, 54a/2, 55a/1, 62a/18, 63b/4, 78b/1, 16a/13, 41a/14, 45b/13, 45b/2, 83a/12.

059a/11, 30a/6, 26a/18, 26b/8, 49a/13, 35a/7, 36a/1, 48b/19, 13a/10

ölüm Bir insan bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğumnu, ebedi uyku, emrihak irtihal, memat, mevt, vefat 51b/18, 84b/10.

Ömer-i Ayyār Özel isim: 2a/17, 7a/17, 8a/3, 8a/19, 10a/12, 10b/1, 10b/6, 10b/9, 10b/10, 10b/11, 10b/13, 10b/15, 11a/8, 11a/13, 11a/15, 11b/3, 12b/5, 12b/19, 13a/9, 13b/4, 13b/5, 13b/11, 13b/16, 14a/5, 14b/6, 15a/4, 15a/18, 15b/2, 15b/3, 15b/15, 16a/4, 16b/8, 16b/18, 16b/19, 17a/8, 17a/14, 17a/17,

17a/18, 17b/1, 17b/6, 17b/14, 17b/19, 18a/4, 18a/17, 18b/5, 18b/8, 18b/11, 18b/12, 18b/15, 19a/3, 20a/18, 21a/11, 21a/15, 21a/18, 21a/19, 21b/2, 21b/3, 21b/4, 21b/6, 21b/7, 21b/8, 21b/10, 21b/11, 21b/15, 21b/16, 21b/18, 21b/19, 22a/2, 22a/4, 22a/7, 22a/8, 22a/16, 22b/19, 23a/1, 23a/3, 24b/2, 24b/5, 25b/9, 25b/14, 25b/19, 26a/5, 26a/11, 26a/13, 26a/17, 26b/4, 26b/7, 26b/12, 26b/18, 27a/16, 29a/1, 29a/7, 33a/4, 33a/9, 33a/14, 34a/8, 35a/6, 35b/15, 48a/6, 48a/10, 48a/15, 48a/19, 48b/7, 48b/10, 48b/18, 49a/2, 49a/3, 49a/4, 49b/5, 49b/19, 50a/4, 50a/8, 50a/17, 50b/3, 50b/7, 51a/4, 51a/13, 51b/2, 51b/12, 52a/4, 52a/8, 52a/9, 52a/12, 52a/17, 52b/10, 52b/12, 53a/18, 53b/1, 53b/5, 53b/8, 53b/10, 54b/12, 54b/14, 56a/1, 56a/2, 56a/6, 56a/9, 56a/11, 56a/13, 56a/16, 56b/5, 56b/6, 56b/10, 56b/12, 56b/13, 56b/14, 57a/1, 57a/2, 57a/8, 57a/10, 57a/17, 57a/19, 57b/2, 57b/4, 57b/7, 57b/8, 57b/11, 57b/19, 58a/6, 58a/8, 58a/10, 58a/12, 58a/15, 58a/16, 58b/12, 58b/19, 59a/1, 59a/4, 59a/7, 59a/11, 59a/13, 59a/15, 59b/2, 59b/6, 59b/19, 60a/2, 60b/3, 60b/5, 60b/12, 61b/2, 61b/11, 63a/17, 63b/13, 64a/8, 64a/11, 64b/3, 64b/9, 65a/16, 65b/17, 66a/8, 66a/15, 66b/8, 66b/15, 66b/17, 67a/3, 68a/17, 68b/1, 68b/8, 68b/11, 69a/4, 69a/13, 69a/17, 69b/1, 69b/4, 69b/5, 69b/8, 69b/10, 70a/1, 70a/6, 70a/10, 70a/15, 70b/2, 70b/6, 70b/14, 70b/18, 71a/12, 71b/12, 71b/18, 72a/9, 72a/14, 72a/18, 72a/19, 72b/10, 72b/14, 72b/15, 72b/17, 73a/6, 73a/9, 73a/14, 73b/7, 73b/12, 73b/13, 73b/15, 74a/6, 75b/18, 77a/4, 77a/11, 77a/13, 77b/1, 77b/3, 77b/14, 77b/19, 78b/15, 78b/17, 79a/3, 79b/16, 79b/19, 80a/4, 80a/7, 80a/8, 83b/17, 85a/2, 8a/19, 14a/13, 73a/4, 12b/18, 13b/14, 14a/9, 15a/11, 15a/12, 17a/16, 22b/19, 23a/1, 24a/9, 29a/1, 30b/3, 36a/2, 51a/2, 53b/7, 54a/7, 58b/16, 63a/15, 69a/16, 71a/4, 73a/19, 74a/3, 74b/5, 76a/7, 77a/19, 77b/10, 78b/9, 66a/18, 14a/12, 50a/19, 51b/14, 53a/17, 58b/11, 60b/16, 66a/17, 66b/17, 67a/2, 69b/19, 72b/6, 74a/4, 75b/16, 77a/2, 79b/14, 83b/16, 85a/2, 17a/14, 82a/1, 11a/5, 11a/7, 11a/10, 11a/12, 14a/10, 15a/1, 17b/5, 21a/17, 51a/10, 56a/11, 56b/13, 57a/1, 57a/8, 59a/17, 69a/10, 71a/2, 71b/8, 72a/1, 72a/17, 77b/11, 77b/13, 78a/4, 79a/9.

Ömer Madî Özel isim: 2a/17, 8a/19, 24a/9, 24b/2, 24b/5, 27a/5, 27a/14, 27a/16, 27a/17, 30b/3, 60b/8, 64b/14, 67a/12, 67b/13, 74b/11, 74b/14, 74b/16, 75a/2, 75a/4, 75a/16, 75b/6, 75b/15, 76a/4, 76a/15, 80b/10, 82a/10, 75a/6, 75b/9, 66b/16, 75a/15, 16b/4, 27a/10, 74b/9, 26b/10.

ömür (a) Hayat, yaşama, ömür: 14a/16, 49a/3, 71b/13, 71a/16.

ön Ön, ön taraf: 14a/10, 18b/9, 18b/11, 18b/13, 18b/15, 19a/4, 39b/15, 43a/13, 44a/9, 49b/13, 51a/10, 51a/16, 52a/16, 56a/1, 56b/8, 57a/13, 58b/2, 58b/13, 71a/4, 77b/13, 85a/17, 38b/18, 38b/19, 6b/19, 80b/10, 85b/4, 11b/6, 13a/1, 20a/15, 58a/17, 65a/7, 75a/16, 81b/14, 34a/10

öp- Öpmek: 59b/3, 59b/6, 14a/6, 44a/10, 44b/8, 66a/9, 67a/9, 81b/15, 7a/2, 11b/12, 39b/19, 44a/19, 46a/5, 46b/12, 54b/18, 64a/3, 66b/3, 67a/13, 77b/19.

öpüş- Birbirlerini öpmek: 55b/11.

örtü Örtmek için kullanılan şey58a/4.

öte Bulunulan yere göre karşı yanda olan: 48a/12, 80b/8, 53b/15.

ötürü Bir şeyden dolayı, bir şey yüzünden, dolayı, naşi: 3b/10, 4b/13, 29b/10, 45a/11.

öv- Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, mehetmek, sena etmek yemek karşıtı81a/6.

öyle Onun gibi olan, ona benzer: 1b/9, 2a/5, 7a/13, 7a/15, 11a/3, 15b/16, 20b/17, 23a/16, 23a/19, 26b/15, 30a/16, 31b/8, 35a/11, 37b/7, 41b/8, 46b/2, 48b/14, 57b/15, 59b/11, 59b/13, 62b/14, 63b/18, 71b/13, 79b/7, 82a/5, 83a/17, 83b/14, 84b/6.

öyleGün ortası, öğlen, öğle vakti: 11b/5, 12b/11.

özge İyi, güzel: 2a/14, 4a/1.

özer (a) Sebep, vesile: 12b/13, 31a/19, 64a/3, 11b/3.

ö. dile- Özür dilemek: 11b/3.

ö. eyle- Özür dilemek: 64a/3.

pâdişâh (f) Hükümdar, sultan: 40b/4, 41a/11, 42b/7, 44b/11, 44b/12, 58a/17, 77b/8, 48b/4, 49a/9, 56b/9, 21a/4, 46a/17, 41a/12, 3b/3, 63b/5.

pâdişâh-zâde Sultandan olma, padişahın oğlu: 40b/4

pâk (f) Temiz: 45b/10, 54b/9, 74a/18, 68b/14

pâre (f) Parça, kısım: 9a/17, 71a/6, 34a/9, 7a/15.

p. eyle- Parçalamak: 7a/15.

parmağParmak: 49b/1

pasbân (f) Nöbetçi, gece bekçisi, bekçi: 17a/3

pat Yassı bir şeyle vurulduğunda çıkan ses :11a/7.

pāy (f) Kadem: 41b/15, 35a/19, 40a/2.

pāye (f) Rütbe, derece: 76a/16

pehlivān (f) Boylu boslu ve güçlü kimse: 12a/11, 22b/4, 27b/5, 33b/16, 35b/4, 38b/9, 35a/17, 40b/19, 41a/17, 38a/6.

pek Çok, ziyâde, gâyet: 11a/5, 11a/12, 70b/18, 74b/4, 81b/19.

peleng- pūş (f) Özel isim. Kaplan derisi giyinen: 60b/9, 68a/4, 68a/2.

pelid (f) Pis, mundar: 081b/14, 82a/1, 79b/4, 80a/19.

penāpūç

libās başına taqye ayağına mesti p. virdi14a/11

pencere (f) Pencere: 23b/1.

pençe (f) Kuvvet, güç: 79a/13.

perde (f) Örtü, perde: 52a/9, 52a/16, 73b/1, 73b/13, 23b/1.

perest (f) Tapan: 65b/19.

perişān (f) Dağınık, kötü durumda, perişan: 3a/19, 36b/19.

p. ol- Dağılmak: 3a/19, 36b/19.

perri (f) Doğaüstü güçleri olduğuna inanılan, düşsel dişi varlık: 3a/2, 3a/3, 3a/6, 3b/13, 3b/17, 4a/17, 3b/18.

pers Yaralı bereli; çürük: 11a/18.

pervāne (f) Işığın etrâfında dönmeyi seven gece kelebeği, kepenek: 14b/1, 22b/14

pes (f) İmdi, bu hâlde, binânealeyh, "şimdi": 64b/10, 74b/7, 79a/16

peşimān (f) Pişman, nadim: 13a/9, 33a/16, 19b/18, 64a/9, 80a/13.

p. ol- Pişman olmak, nadim olmak: 13a/9, 33a/16, 19b/18, 64a/9, 80a/13.

peş-keş (f) Hediye, armağan: 39b/7, 44a/13, 70a/1.

p. götür- Armağan götürmek: 70a/1.

pey-ā-pey (f) Birbiri ardınca: 27b/17.

peydā (f) Meydanda olma, hazır olma: 13a/19, 34b/9, 52b/17.

peydā it-: Ortaya çıkarmak: 13a/19, 34b/9, 52b/17.

peygamber (f) Nebi, peygamber: 4a/9, 37b/12, 019b/15.

peyker (f) Surat, yüz, sevgili: 55b/19.

peyk (f) Haber ve mektup getirip götüren: 34b/8.

Peykî Özel isim: 10b/12.

pinhān (f) Gizli: 1b/3.

pîr (f) Yaşlı, ihtiyar: 2b/19, 20a/8, 69a/8, 13b/3, 20a/14, 69a/12, 71b/10, 72a/3, 69a/11, 37a/6

piyāde (f) Yaya: 6b/15, 6b/17.

pöh korkutma ünlemi:75b/10.

pūlād (f) Polat, çelik: 43a/17, 2a/7, 55b/18.

put (f) Put: 47a/3.

puşat Silah, zırh vb.savaş aracı17b/1.

pusu Birbirine saldırmak için saklanarak beklenen yer65a/18.

pūşide (f) Örtülmüş: 82a/9.

pür (f) Dolu, sahip olma: 5b/10, 77a/14, 44b/16, 5a/12, 40b/10, 4b/9

pür-āteşAteşle dolu: 44b/16

pür-şafā: Sefalı: 4b/9

pür-silah: Silahlı: 5a/12, 40b/10

pūşte (f) Yığın, tepe: 48a/12, 53b/14.

R

Rab (b) (a) Varlık âlemini yaratan, besleyip büyüten ve maddî ve manevî olgunluğa doğru götüren (Tanrı Teâlâ): 20a/1.

rāhat (a) Üzüntüsüz, kedersiz olma: 043a/2, 55b/13.

rahm (a) Acıma, esirgeme, koruma: 27a/11.

raḥş (f) Gösterişli güzel at: 4a/15, 44a/1, 4a/16.

rām (f) İtaat eden, kendisini başkasının emrine bırakan, boyun eğen, birinin hükmü altında bulunan: 67a/17.

r. eyle- Boyun eğmek: 67a/17.

rāst (f) Doğru, düz, sağ: 15b/8, 19a/4, 53a/9, 69a/2, 73a/4, 78b/3.

r. gel- Rast gelmek: 15b/8, 19a/4, 53a/9, 69a/2, 73a/4, 78b/3.

rāvi (a) Rivayet eden, anlatan, hikaye eden: 061b/19, 68a/9, 75a/1, 80a/4, 5b/11.

rāviyān (a) Rivâyet edenler, hikâye anlatanlar: 1b/8.

rāz (f) sır, gizlenen şey: 1b/3.

rāzı (a) Kabul eden, rıza gösteren: 27a/8, 49a/6.

r. ol- Rıza göstermek, boyun eğmek: 027a/8, 49a/6.

raḏiyallahu anh Allah ondan razı olsun: 1b/1.

rebāb (a) Bir çeşit kemeçe: 33a/10.

r. çal- Kemeçe çalmak: 33a/10.

reīs (a) Baş, başkan: 42b/11, 38b/2.

reml (a) Kum, remil, falcılık: 36a/7, 49b/17, 13a/16, 50a/3, 50a/4, 50a/5, 50a/6, 50a/9, 50a/10, 50b/15, 51b/15, 51a/3, 50a/5, 36a/14, 50a/11, 51a/15, 13a/16, 36a/6.

r. eyle-Kum falına bakmak: 51a/3, 50a/5.

r. it-Kum falına bakmak: 36a/7, 49b/17, 13a/16, 50a/3, 50a/4, 50a/5, 50a/6, 50a/9, 50a/10, 50b/15, 51b/15.

remmāl (a) Remil döken, fal açan: 49b/12, 50a/19, 50a/18, 53a/14, 53b/17, 50a/8.

r. it- Fal bakmak: 49b/12.

rencūr (f) Sıkıntılı, incinmiş; rahatsız, hasta, dertli:
73b/9

renk (f) Hîleli davranış, hîle: 5b/14, 40b/17, 74a/19,
83b/11, 18b/8, 51a/17

r. **al-** Hîle sezme: 84a/16.

revā (f) Lâyık, münâsip, câiz, "uygun, yerinde, yakışır":
7b/18, 8a/8

r. **gör-** Uygun görmek, yakıştırmak: 7b/18.

r. **ol-** yakıştırmak: 8a/8.

revâne (f) Yola çıkma: 13b/11, 21a/17, 33a/4, 39b/4, 46b/13,
47b/3, 47b/18, 56a/11, 64b/11, 74a/7, 74b/13, 75b/18, 76a/19.

r. **ol-** Yola çıkmak: 13b/11, 21a/17, 33a/4, 39b/4, 46b/13,
47b/3, 47b/18, 56a/11, 64b/11, 74a/7, 74b/13, 75b/18,
76a/19.

rey (a) Görme, görüş: 34a/7.

rıyā (a) Razılık, memnunluk, istek: 48a/8, 78b/8, 83a/10.

riâyet (a) Uyuma, boyun eğme: 43b/8, 25b/14, 4a/5, 42a/8,
39a/2, 66b/17.

r. **eyle-** Uymak: 66b/17.

r. **it-** Uymak: 25b/14, 39a/2.

ricā (a) Yalvarma, niyaz, isteme: 31b/11, 46a/7, 31b/15,
31b/13.

rivâyet (a) Nakletme, hikâye etme, söylenti: 1b/10, 5b/13,
3b/14, 3b/18, 4a/15, 13a/11, 28b/7, 29a/19, 29b/2.

r. **it-** Nakletmek, anlatmak: 1b/10.

rize (f) Kırıntı, döküntü, ufak parça: 20b/9.

rū (f) Yüz, çehre: 62b/17.

Rüb-ı Meskūn Yer ismi: 4a/14.

ruh (a) İnsanda ve hayvanlardaki dirilik kaynağı, can: 83a/18.

Rûm (a) Anadolu: 76a/10.

rûy(y) (f) Tunç: 40b/17, 83b/11, 74a/19.

rûzgâr (f) 1. Yel, rûzgâr: 1b/9, 45b/9, 73a/9, 73a/14, 47b/18.

Rüstem-i Zâl Özel isim: 2b/2, 82a/8, 68b/7, 76b/2.

rûsvây (f) Rezil, hor, hakir: 26b/17, 82a/7, 42b/12, 65b/19.

r. eyle- Rezil etmek: 026b/17.

r. it- Rezil etmek: 82a/7.

r. ol- Rezil olmak: 65b/19.

S

saâdet (a) Mutluluk, bahtiyarlık, kutluluk, mübâreklik: 40a/2, 67a/6.

sâat (a) Zaman, vakit, an: 10a/6, 10a/18, 10a/19, 12b/17, 16a/10, 32b/13, 32b/18, 22b/6, 10a/5, 12b/8, 13b/8.

şabâh (a) Sabah vakti, sabah: 7b/19, 9a/8, 9a/9, 10b/7, 12b/11, 44b/3, 52a/1, 55b/16, 68b/17, 74a/6, 22a/6, 44a/7, 7b/19, 55b/15, 10b/8.

şabr (a) Sabır: 4a/1, 39a/1, 45a/4, 11a/6, 41a/13, 47a/17, 68b/10, 40a/14, 59a/9, 81a/16.

ş eyle-Beklemek, sabretmek: 11a/6, 41a/13, 47a/17, 68b/10.

s. it-Dayanmak, katlanmak, sabretmek: 40a/14, 59a/9, 81a/16.

şaç Baş tüyleri, saç: 50a/1, 44b/16, 64b/8, 22a/2.

sad (a) Kutluluk: 40a/11.

şadâ (a) Ses: 26b/1, 11a/4, 24a/5, 57b/12.

şadağa (a) Karşılıksız yardım etme, sadaka: 23a/11.

şadakat (a) Sadakalar: 55b/5.

şādık (a) Doğru gerçek: 30a/9, 55b/1.

ş bul- Doğru bulmak: 30a/9.

şadr (a) Yürek: 32a/4, 73b/2, 75b/5

Sad-ı VakkaşÖzel isim: 60b/8, 67b/16, 67b/15.

şāf (a) Temiz, halis, katkısız: 30a/12.

şafā55b/2, 74b/6, 83b/1, 32b/3, 30b/13, 29b/13, 66a/17, 51a/14, 55b/15, 68b/2, 47b/6, 74a/14, 84a/14, 79b/17, 81b/16, 61a/13, 61b/3.

ş. eyle- Safa etmek: 47b/6, 74a/14.

ş.-da ol- Eğlenmek: 84a/14.

ş. gel- Karşılılamak: 79b/17, 81b/16.

ş. it: Eğlenmek: 61a/13, 61b/3.

sağDiri, canlı, hayatta olan: 7b/5, 42b/5, 9b/8, 12a/6, 16b/6, 23b/9, 24a/16, 25a/12, 25b/16, 25b/19, 26a/4, 26b/11, 27a/1, 34a/15, 36a/14, 36b/2, 37b/9, 45b/1, 51b/10, 16a/14, 43b/13, 52b/7, 42b/19, 9b/5, 12a/16, 12a/19, 15a/7, 16b/4, 18a/15, 22b/8, 23b/12, 24a/4, 26a/3, 26a/10, 31b/4, 33b/3, 33b/11, 34b/4, 36b/1, 37a/4, 37b/5, 41a/15, 45b/14, 63b/3, 64b/6, 67a/1, 80a/6, 81a/12, 62a/14.

ş. kal-Yaşamasını sürdürmek: 34b/4, 63b/3.

ş. ol- Hayatta olmak: 42b/5, 12a/16, 15a/7, 35a/9, 64b/6, 80a/6.

şāğSağ taraf, sağ yan: 75a/4, 44a/3, 83a/19, 75a/12, 085b/7, 10b/19.

şāğ-Memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak;69b/2.

şāğald- sağlığa kavuşturmak, iyileştirmek ,iyi etmek tedavi etmek:77a/19.

şāğla- İyileşmek, hastalıktan kurtulmak, kuvvetlenmek: 25b/17.

şāğlıkSıhhat: 30b/8, 74a/12, 13a/8, 21b/1, 12b/4, 25a/19, 71b/14, 12b/9, 31b/19, 76a/8, 79a/3.

şav- istenmeyen birinin yanında uzaklaştırmak :46a/19.

şahān (a) Derinliği az olan kap: 61a/11.

şāhib (a) Bir şeyi elinde bulunduran, melik: 14b/10, 36a/9, 57b/10.

şāhib-kırān (f) Muzaffer hükümdar: 4b/14, 67b/12, 12a/1, 12b/6, 52b/12, 55a/8, 55b/2, 56a/1, 56a/6, 59b/16, 77a/5, 78a/2, 82a/4, 84a/13, 84a/17, 84b/4, 84b/18, 12a/3, 47b/14, 53a/18, 62a/12, 85a/9, 16b/10, 55b/10, 21a/4, 22a/12, 55a/6, 80b/10, 84a/5, 84a/11, 84b/9, 55a/17, 7b/5084b/13, 25a/12, 75a/14, 61b/5, 30a/6, 1b/10, 8a/1, 13a/2, 76b/15, 85b/13, 4a/8, 29a/8, 32a/3, 32a/17, 35a/9, 30a/3, 30a/4.

şāhiḥ (a) Doğru, gerçek: 66a/15, 41a/13, 28b/16.

şahrā (a) Çöl, kır, düz yer: 74b/10, 74b/17, 3a/6, 26a/8, 26b/7, 67a/19, 76a/2.

Said-i Yemeni Özel isim: 67b/17.

sāir (a) Diğer, başka, gayrı: 38a/8, 44a/16, 64b/7, 66a/19.

şakal Erkeklerde yüzün etrafında ve alt çenenin üzerinde biten kıllar: 3a/1, 50a/1, 51a/19.

şakat Bir tarafı hasta veya eksik olan: 11a/19.

şakın İhtiyatlı, temkinli ol, kendini koru anlamında kullanılan bir ad. Asla: 37a/13, 59a/11, 77b/6, 84a/3.

şakın- Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek: 25a/16.

şakla- Gizli tutmak, muhafaza etmek: 49a/19, 66a/5, 66a/4, 73b/1, 68b/18, 63b/10, 73a/13, 62b/9, 65b/16, 17a/1, 72a/5.

şal- Serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek: 15a/6, 15b/7, 18b/10, 21a/12, 31a/6, 38a/8, 51a/16, 60a/10, 67b/8, 51a/19, 79a/6, 82a/14, 11b/4.

şalivir- Sal- fiilinin tezlik hâli: 27a/10, 27a/19, 27b/3, 54b/16, 78b/5.

şalābet (a) Peklik, katılık, sağlamlık: 30b/17.

şalın- Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek: 44b/7.

sālik (a) Bir yola giden, bir yola giren: 37a/18.

sālim(a) Sağ, esenlik içinde, sağlam: 67a/1, 81a/12, 37a/4.

salşanat (a) Sultanlık; padişahlık, hükümdarlık: 39a/17.

şaman Ekinlerin harmanda dövölüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları: 19a/6, 19a/9, 19a/10, 18b/1, 20b/2, 20b/9, 19a/12

Sāmuñ Özel isim: 2b/5.

şan- Zannetmek: 39a/5, 79a/7, 19a/18, 22a/6, 27b/4, 57b/19, 28a/19, 79a/18.

saña Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi: 3a/7, 4a/5, 12a/8, 12b/14, 13a/13, 14a/4, 17b/16, 19b/16, 20a/9, 20a/10, 21b/6, 21b/15, 22a/16, 23a/3, 23a/6, 25b/14, 25b/15, 25b/17, 26a/3, 26a/11, 26a/12, 26b/11, 30b/11, 31a/14, 31b/5, 31b/7, 34a/6, 37a/15, 38b/14, 43b/11, 49a/3, 50a/6, 50a/7, 50b/6, 51a/8, 51b/13, 51b/16, 52a/5, 52a/13, 56a/12, 56a/17, 56b/2, 57a/8, 57b/7, 58a/16 eyitdiler, 59b/3, 63a/11, 64a/2, 64b/17, 64b/19, 68a/10, 70b/5, 70b/17, 71b/10, 72a/13, 72b/10, 73a/13, 76a/9, 77a/9, 78a/11, 78b/16, 85a/1.

sanat (a) İş, hüner, marifet, sanat: 14a/4, 14b/18, 14b/11, 57a/1, 15a/8.

şandalye (a) Makam, koltuk, mevki, iskemle: 39b/17, 17b/9, 2a/19, 68b/7, 82a/9, 78a/4.

şanduk(a) İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası: 72a/8, 39a/14, 72b/3, 72a/5

sāni (a) İkinci: 42a/4.

şap Bir aracı tutmaya yarayan bölüm: 58a/4.

şar- Dolamak, sarmak: 8b/1.

sarāy (f) Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı: 71b/4, 9b/3, 17a/5, 35b/11, 65b/3, 67a/19, 69b/18, 72b/14, 81a/13, 85a/18, 46b/10, 64b/8.

şarb güç zor: 56a/14.

ş. ol- Güç olmak: 56a/14.

şarı Sarı: 37a/19, 6b/3.

şarıl- Kollarını dolamak, kucaklamak: 11a/6, 62a/12.

şar-şar (a) Şiddetli, gürültülü rüzgar: 16a/8.

şarşıl- Sarsma işine konu olmak: 59a/18, 59b/14.

Sāsān Özel isim: 31a/3.

şat- Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek: 057b/3, 44a/4, 69b/6, 73a/6, 52a/11, 73a/6, 70a/1, 70a/16, 57b/3, 69b/3, 71a/14.

saşır (a) Yazı sırası, satır: 37a/11.

şav- İstenmeyen birini yanından uzaklaştırmak: 53a/3, 58b/6, 13a/15, 30b/9

şayānī

yire tayayup bir yol at koparup yiri ikinci ş. gibi 80b/15

saèy (a) Çalışma, çabalama, gayret gösterme: 74a/13.

şayd (a) Avlama, avlanma: 65a/11, 74b/10, 75a/1, 81a/6

sāyeban (f) Çadır: 80b/5.

sāz (f) Müzik aracı, çalgı: 5a/7.

sebeb (a) Sebep: 3b/11, 12a/15, 54a/15

Sebük-pāy-ı Hindī Özel isim: 10b/10, 11b/1, 13b/4, 10b/3, 10b/6, 10b/17, 11a/11, 13b/10, 11a/3, 11a/14.

Seccān-ı El'ḥallāk-ı Medāyin Özel isim: 81a/1.

seçil- Ayrılmak: 3a/14, 32b/10.

sefer (a) Yolculuk, sefer: 29b/15, 54a/17, 75b/17, 22a/9, 35a/18, 20b/18.

s. it- Yolculuk etmek: 29b/15, 54a/17.

segir- Koşmak, seğirtmek: 6b/17, 20b/1, 6b/15, 7b/7, 14a/5, 20a/19, 26b/4, 50a/19, 66a/9, 11a/8.

sehā (a) Cömertlik: 81b/12, 81b/11.

sehl (a) Kolayca: 61a/11.

sekbān (f) osmanlılarda sınır boylarında görev yapan bir askersınıfı45a/16.

seksen Yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı: 2a/3, 2b/4, 32b/9, 55b/17.

selām(a) Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba: 78a/2, 39a/6, 43a/9, 53a/19, 79b/16, 11b/8, 61a/12, 80a/1, 84a/9, 85b/13, 74a/11, 80a/2, 84a/3, 25a/4, 30b/6.

s. eyle- Selām yollamak: 39a/6, 43a/9, 53a/19, 79b/16, 84a/3.

s. vir- Selâmlamak: 25a/4, 30b/6.

selâmet (a) Esen olma durumu, esenlik: 21b/1, 48a/3.

selef (a) Bir yerde, bir işte, bir vazifede başka birinden önce bulunmuş kimse: 55b/10.

semender (f) Kurbağagillerin kuyruklu takımından bir hayvan: 18b/7.

Semenkân Özel isim: 31a/3.

sen Sen (teklik II. şahıs zamiri): 3b/2, 7a/5, 10b/18, 11b/15, 13b/6, 13b/9, 14a/6, 14b/4, 19b/16, 21b/13, 23a/18, 24b/7, 25b/12, 25b/14, 25b/17, 26a/8, 30a/11, 31b/4, 31b/14, 32a/14, 34a/5, 34b/7, 35b/8, 36a/6, 36a/7, 36a/19, 36b/3, 37b/6, 38a/17, 38b/14, 40a/7, 40b/3, 41b/6, 42b/5, 45b/17, 48a/18, 50a/8, 50b/6, 51b/3, 51b/8, 3b/2, 7a/14, 16a/6, 16b/7, 31b/10, 32b/1, 34b/18, 46a/7, 57a/9, 57b/8, 62b/15, 3b/12, 4b/19, 11a/17, 11b/1, 12b/9, 12b/12, 12b/14, 13a/10, 14a/3, 14b/5, 18a/2, 20a/2, 24a/1, 24b/8, 26b/13, 26b/14, 30b/14, 31a/10, 31b/1, 34b/16, 42b/2, 43b/13, 43b/14, 44b/6, 44b/10, 44b/12, 44b/19, 45b/18, 45b/19, 47a/3, 50b/1, 50b/3, 52a/13, 53b/4, 53b/5, 55a/10, 55a/15, 55b/4, 56a/18, 58b/6, 60a/1, 62a/9, 62a/15, 63a/1, 63b/16, 63b/20, 64a/1, 68b/3, 70a/9, 70a/19, 85a/7, 62b/19, 79b/2, 52b/8, 53b/2, 55a/3, 55a/5, 55b/3, 55b/5, 56b/1, 56b/5, 57a/12, 57a/13, 58a/11, 60b/1, 68a/11, 73a/3, 73b/7, 75b/16, 77a/3, 78a/10, 78b/15, 78b/17, 79a/3, 79b/11, 82a/1, 82a/4, 82b/9, 84a/17, 84b/15, 85b/19.

senā (f) Övgü, öven: 2b/1.

senā-kār (f) Öven, medheden: 74b/19.

sencileyin Senin gibi: 27a/6, 42b/6.

seng (f) Taş: 23b/14, 24a/6, 17a/13.

senün Senin ("sen" zamirinin genitif hali): 3b/7, 5b/8, 18a/19, 18b/5, 19b/13, 20a/11, 21b/9, 21b/13, 21b/19, 25b/11, 30b/10, 30b/16, 30b/17, 31a/9, 83b/8, 31a/15, 31b/4, 34a/7, 34b/13, 38b/12, 40a/18, 40b/7, 44b/17, 51b/10, 52b/14, 52b/15, 52b/17, 53b/18, 55b/7, 59b/9, 62a/7, 62a/16, 70a/3, 70b/10, 72a/12, 73a/15, 79b/12, 80a/10, 85a/6, 14a/6, 16a/7, 45a/15, 79b/12, 30b/13, 54a/18, 75a/13, 75a/16

serāseme (f) Afallamış, sersemleşmiş: 27b/18.

ser-asker (f) Asker ve ordu kumandanı: 76a/16, 76a/16.

serbāz (f) Yürekli, yiğit, korkusuz: 21a/14.

ser-firāz (f) Başı yüce: 7a/13, 62a/12.

serencām(f) Başa gelen, baştan geçen ibretli, hadise: 62b/1

serçe Serçe: 59b/12

serd (f) Güçlü kuvvetli :33a/14.

serdār(f) Önder, komutan: 48a/17, 48b/3

seren Yelkenli gemilerde üzerine dört köşe yelken açmak ve işaret kaldırmak için direğeyatay olarak bağlanan gönderi:33a/10.

serḥadd (a) Sınır boyu: 11b/15.

ser-ḳablan(f) Baş kaplan(asker): 82b/13.

serkeşlik kafa tutma ,başkaldırma ,dikbaşlılık3b/16.

ser-nāme (f) Mektup başlığı: 78a/8.

sermūze (f) Çizme, ayakkabı: 21a/16.

serpişdir- Yağmur veya kar azar azar ,ince ince yağmak, serpmek :16a/2.

server (f) Önder, lider, baş: 53b/7, 2a/14, 2b/7, 3a/14, 4a/10, 4a/12, 5a/19, 6a/1, 6a/18, 7b/10, 22b/9, 22b/15, 23a/8, 24b/15, 24b/17, 25b/3, 26a/15, 29a/5, 29a/18, 29b/3, 29b/7, 81b/4, 35b/12, 36a/9, 53a/2, 54a/16, 55a/11, 75a/3, 77a/2, 79b/8, 61b/8, 80b/12, 2a/18, 2b/15, 2b/16, 4b/8, 4b/17, 5a/3, 6a/12, 10a/17, 13b/11, 22b/8, 23a/12, 25a/18, 27a/14, 30a/16, 30b/8, 31b/12, 35b/1, 35b/5, 35b/6, 54b/18,

56b/10, 57a/19, 57b/9, 62a/5, 62a/12, 62b/7, 64b/15, 68a/4, 68a/10, 74a/13, 75b/3, 82a/2, 20b/8, 33a/2, 35b/10, 22b/5, 27b/8, 28b/3, 60a/7, 82a/11, 62a/15, 62b/14, 5a/8, 25a/4, 82a/8.

sev- Birine sevgiyle bağlanmak, gönül vermek: 73b/10, 52b/2, 52a/18, 6a/11, 62b/15, 43b/14, 31b/10, 39a/6, 81b/19, 83a/6.

sevâb (a) Sevap, hayır, iyilik: 15a/15.

sevdâ (a) Aşırı ve güçlü tutku, istek: 4a/3, 41a/18, 39a/17, 39a/18, 2a/15.

sevgüli Sevgi ve bağlılık duyulan: 20a/7.

sevin- Sevinç duymak: 20b/8.

sevinç istenen veya hoş bir şeyin olmasıyla duyulan çöşku23a/10.

sevindir- Sevinmesine yol açmak sevinmesini sağlamak: 49b/11, 44a/19

Seyf-i Zü'l-yezîn Özel isim: 30b/2, 67b/17.

seyirci bir olayı gören, izleyen kimse, izleyici: 56b/5.

seyl (a) Sel: 6b/8.

seyr (a) Seyir, yürüme, gezi, izleme: 33a/8, 59b/17, 80b/5, 73a/8, 47a/14, 77a/1, 43a/19, 58a/9.

s. it- Seyretmek: 33a/8.

sıcağ Yakmayacak derecede ısısı olan, yakmayacak kadar ısı veren, soğuk karşıtı: 9b/6.

şıçra- Ayaklarla, birdenbire ve kuvvetle yeri teperek hızla yukarıya veya ileriye atılmak: 27b/19, 71b/1, 56b/1, 57a/12, 9a/7, 84b/8, 20a/17, 59a/18, 77a/4.

şığa- 13sıvamak kıvırmak (etek, kol, paça vb, için) 37b/13

şıhhat (a) Vücûdun hastalık ve salgından uzak ve sağlam olması, sağlık, âfiyet: 51b/19, 62a/19, 62b/3, 66a/13, 29b/14, 74b/9, 51b/11, 74b/19, 76a/9, 77b/6, 77b/9, 79a/11.

ş. bul- Hastalıklı hâlden sağlıklı hâle kavuşmak: 29b/14, 74b/9, 74b/19, 76a/9, 77b/6, 77b/9, 79a/11.

sık- Kuvvetlice kavramak, sıkmak: 26a/18, 71b/7, 41b/7, 11a/5, 26b/9, 26a/19, 26b/13

şıkı1- Can sıkıntısı duymak: 23b/17, 5b/18, 27a/3

sırça Cam: 85b/1.

sırr (a) Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey: 26a/2, 6a/10.

sırdâş Sır saklayan: 52a/6.

sıñarı Aşağılık, bayağı: 37a/18, 79b/4

sil- Hepsini yiyip bitirmek ya da alıp götürmek: 15b/16.

silâh(a) Silâh: 33a/1.

silâhlan- Silahlı duruma gelmek: 6b/14.

sille (f) Elin iç yüzüyle vurulan tokat:11a/17, 22a/5, 22a/4, 22a/16.:e

s. ur- Tokat atmak: 11a/17, 22a/5, 22a/16.

silsile (a) birbirine bağlı,birbiriyle ilgili şeylerin oluşturduğu dizi,sıra:1b/9.

SimâtÖzel isim: 82a/14, 82a/15.

sîne (f) Göğüs: 3a/1, 30a/12, 2a/4.

sipâh (f) Asker: 6b/16, 43a/12, 43a/14, 6b/8, 6b/18, 8b/11, 6b/17, 8b/3, 8b/5, 27b/8, 35a/17, 35a/3, 40b/6, 40b/14.

siper (f) Kılıçla düşmanın kılıcını savuşturmak: 56b/3, 60a/14.

s. it-Kendini veya bir şeyi korumak amacıyla bir başka şeyi siper olarak kullanmak :60a/14.

siyâh (f) Ak, beyaz karşıtı, siyah: 6b/7, 46b/16, 53b/18, 14b/8, 18b/11, 36b/19, 54a/4, 62a/3

siyâhân (f) Zenciler: 059b/15, 27b/14.

siyâh-püş (f) Yaslı, matemli: 52a/18

siz Çokluk ikinci şahıs zamiri: 10b/12, 16a/18, 25a/15, 25a/19, 25b/19, 27b/1, 27b/2, 32a/6, 33b/10, 36b/14, 36b/15, 37b/2, 41b/7, 41b/8, 41b/14, 62a/12, 70b/1, 72a/14, 73a/1, 76b/14, 78b/4, 79a/5, 82b/10, 83a/2, 83a/10, 83b/12, 84a/14, 29b/10, 30b/19, 42a/17, 72b/11, 82b/18, 83a/13, 4b/16, 9b/12, 13a/4, 13a/8, 16a/16, 20b/6, 24b/4, 27a/12, 58a/18, 67b/5, 67b/7, 67b/8, 76b/16, 78a/2, 78b/1, 78b/10, 82b/12, 82b/13, 82b/14, 82b/18, 83a/8, 84b/6, 85a/4, 2b/16, 3a/8, 12b/3,

23a/15, 24b/6, 29b/16, 50b/16, 62a/18, 81b/17, 12b/16, 19a/15, 2b/7, 11b/7, 61a/12.

sizün Sizin ("siz" çokluk ikinci şahıs zamirinin genetif hâli): 3a/11, 14b/18, 25a/7, 25a/13, 30a/7, 30a/11, 51a/14, 53a/10, 53b/13, 62a/19, 63b/6, 78a/14, 78b/7, 82a/6, 23a/13, 40b/2, 68b/9.

şoğan Soğan: 13b/19.

şoĥbet (a) İki veya daha fazla kişi arasında yapılan muhabbet, hasbihal: 4b/4, 4a/11, 55b/16, 62b/4, 74a/6.

ş. eyle- Görüşüp konuşmak: 055b/16, 62b/4.

ş. it-Görüşüp konuşmak: 74a/6.

şoĥ-Bir yere girmesini sağlamak: 56b/17, 71a/18, 79a/4, 58a/5, 73a/3.

şol Sol taraf, sol yan: 75a/4, 82a/12, 10b/19, 85b/7, 44a/4, 83a/19.

şolu- Nefes alıp vermek: 9a/13.

şor- Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek: 49a/8, 26b/6, 33b/8, 48a/19, 69b/10, 54b/18, 54a/13, 44a/2, 25a/5, 36b/15, 19b/8, 69b/9, 26b/3, 14b/19, 34b/18, 69b/11.

şorış- Birine sormak: 072b/15, 73b/14, 74b/16, 81b/4, 44a/12.

şovur- soĥumak: 61b/19

şoy- Bir şeyin üzerindeki çıkarmak: 18b/1, 69b/14.

şoyul- Elbise ve eşyâsını ve üstünde ne var ise çalınmak: 74a/17, 074a/18.

şoñ Nihayet, netice, ahir, son: 41b/9, 36a/18, 41b/5, 65a/1, 73a/15.

şoñra Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı: 5a/16, 12a/14, 13a/9, 13a/18, 16a/2, 16a/13, 16b/3, 19a/5, 22b/6, 23a/14, 23b/7, 24a/4, 24a/5, 24b/7, 24b/8, 25a/18, 29a/18, 34b/5, 35a/6, 36a/13, 38b/6, 38b/9, 44a/17, 46a/2, 54b/10, 66b/19, 67b/4, 69a/8, 69b/16, 70b/8, 73b/3, 80a/5, 83a/2, 83a/10, 83a/16, 23a/7, 47a/9, 58a/18, 60b/7, 64a/2, 64a/9, 3b/5, 64a/11, 64b/13, 64b/17.

söyle- Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak: 18b/6, 20b/14, 21b/5, 21b/7, 22a/16, 26a/4, 26a/5, 41a/13, 47a/11, 51b/2, 52a/7, 52a/12, 53a/19, 54b/2, 71a/11, 84a/15, 84b/5, 84b/11, 21a/10, 29a/2, 37b/15, 39a/9, 46b/1, 47a/10, 54b/6, 15a/4, 58b/12, 52a/3, 24a/16, 26b/2, 79b/7, 80a/12, 23a/9, 82a/3, 23a/16, 24b/12, 52a/4, 52a/13, 24a/13, 85b/18, 50a/13, 84a/9, 63a/13, 37a/5, 55a/8, 23a/15, 26a/4, 26a/11, 50b/5, 59a/12, 79a/18, 52a/10, 24b/9, 50b/8, 58b/11, 52a/8, 70a/18, 77b/12, 52a/2, 59a/10, 63b/1, 64a/6, 84b/1.

söyleş- Konuşmak, karşılıklı danışmak: 3b/14, 27a/17, 68b/9, 62b/4

söylet- Söylemesine yol açmak: 25b/2.

söyünde :18b/16

söz Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf: 8a/7, 13a/11, 21b/7, 21b/17, 33b/14, 35a/14, 7a/4, 7b/1, 7b/6, 35a/14, 36a/3, 36b/11, 52a/3, 62b/14, 83b/17, 10a/8, 22b/18, 37a/6, 37b/15, 41a/11, 44b/6, 46a/3, 50a/16, 31a/18, 13a/4, 21b/12, 26a/15, 37a/5, 5a/2, 37b/12, 85a/7, 47a/16, 83b/4, 3b/7, 21b/6, 41b/16, 45b/17, 31b/10, 56a/7, 83b/12, 27b/5, 52a/11, 56a/10, 64b/2, 79b/12, 56b/13, 37a/13, 42b/13, 79b/13, 83a/12, 3b/19, 32a/4, 66a/3, 78a/13, 85a/19, 37b/15, 40b/19, 65b/1, 79b/12.

s. söyle- Söz söylemek: 21a/9, 23a/15, 23a/16, 24a/13, 037b/5, 050a/12, 80a/12, 85b/17.

şu Su: 23a/17, 6b/3, 16a/4, 19a/12, 23b/16, 22b/13, 24a/5, 13b/19, 32a/8.

suâl (a) Sorulan şey: 13b/15, 82b/1, 51b/6, 53a/10, 51b/5, 24a/8, 6a/12, 48a/16, 26a/3, 69b/8, 73b/13, 71b/1.

s. eyle-Soru sormak: 13b/15, 82b/1, 73b/13, 53a/10, 48a/16, 69b/8, 71b/1.

s. it-Soru sormak: 26a/3, 51b/5, 51b/6, 24a/8.

Subhân (a) Allah: 67a/14.

subhâna'llah "Allah'ı her türlü arazlardan, kusur ve ayıplardan ve eksiklerden tenzih ederim" mânasındadır: 67a/14.

şuç Kusur, günah: 29b/19, 45a/6, 78a/14, 20a/8, 82a/5, 19b/13

sulṭān (a) Buyruḡu ile milletlere ve memleketlere hükmeden, padişah: 50a/2, 42b/9, 10a/11, 10a/16, 11b/7, 7a/17, 35b/1, 50b/13, 58b/19, 59a/4 , 71b/3.

Sulṭan-ı kāf Özel isim: 3a/5, 3a/17, 3b/6, 11b/2, 11b/15, 38a/17, 39b/12, 40a/1, 48b/5, 54b/15, 57b/4, 66a/1, 84a/7

şun- Uzatmak, takdim etmek: 70a/19, 4b/11, 5b/6, 57a/3, 5a/1, 59b/10.

sūr (a) Şehrin etrafına çekilen yüksek duvar, kale, hisar: 59b/8.

şurāḥi (a) Surāhi, su şişesi: 4b/9, 4b/9.

şūret (a) Görünüş, biçim: 56a/14, 74b/3, 68b/5, 65b/7, 71a/10, 53a/16, 62b/11, 25a/3, 50a/1, 57a/2, 25a/3, 22b/17, 57a/6, 79a/1, 63a/4, 67a/14, 15a/18, 69b/15, 69a/6, 46b/19.

şuş- Konuşmasını kesmek: 70b/9, 70b/13, 82a/7.

sūd Süt, kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını beslemek için memelerinden gelen, besin değeri yüksek beyaz sıvı: 71a/13.

sūhey1 (a) Semânın güney yarım küresinde bulunan sefine-i Nûh burcundaki parlak ve büyük bir yıldızın adı .24a/7.

sūkker (a) Şeker: 6a/5, 73b/2.

sūkūt (a) Susma, söz söylememe: 21b/8, 31a/5.

Sūleymān Hz. Süleyman (as) İsrailoğullarına hükümdarlık yapmış bir peygamber: 57a/5, 3b/11.

sūpūr- Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak vb. şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla toplamak, temizleme: 15b/16.

sūpūrge Süpürge: 15b/13, 15b/8, 17b/2.

sūr-Yönetip yürütmek, sevk etmek, önüne katıp götürmek: 72a/1, 22b/12, 74a/16, 80b/16, 19b/17, 28b/12, 64a/15, 19b/11, 13b/12, 14a/1, 17a/5, 19b/7, 20a/2, 22a/13, 28b/12, 40a/2, 41b/16, 48a/16, 62a/4, 70a/11, 71b/13, 35a/19, 64b/8.

sūrat (a) Çabukluk, hız: 8a/15.

sūvār (f) Binmiş, binen: 80b/19, 27b/8, 28a/4, 55b/19, 60b/4.

s. ol-Binmek: 80b/19, 27b/8, 28a/4, 55b/19, 60b/4.

Ş

şād (f) Mutlu olma: 46b/5, 4b/17, 5b/10, 6b/4, 22a/17, 22b/8, 29a/6, 30a/15, 32b/2, 34b/12, 37a/16, 39a/10, 43a/12, 46a/4, 48a/3, 51b/14, 53a/12, 53a/17, 60b/10, 60b/16, 66a/16, 66b/4, 66b/7, 74b/11, 75b/12, 55b/15.

ş. ol- Mutlu olmak: 4b/17, 5b/10, 6b/4, 22a/17, 22b/8, 29a/6, 30a/15, 32b/2, 34b/12, 37a/16, 39a/10, 43a/12, 46a/4, 48a/3, 51b/14, 53a/12, 53a/17, 60b/10, 60b/16, 66a/16, 66b/4, 66b/7, 74b/11, 75b/12.

şāfi (a) Şifa veren, verici: 45b/15.

şāh (f) Padişah: 2a/1, 6b/5, 6b/13, 7a/12, 7a/18, 7b/2, 7b/4, 7b/17, 8a/11, 8a/16, 9b/8, 9b/10, 9b/15, 10/5, 11b/8, 12b/3, 12b/10, 13a/1, 13a/10, 17a/6, 17a/9, 17a/14, 17b/8, 17b/15, 18a/5, 18a/16, 19a/8, 22b/17, 28b/4, 30a/3, 30a/5, 30a/8, 30a/15, 31b/16, 32a/1, 32a/2, 32b/2, 32b/16, 33a/2, 33b/13, 34b/15, 34b/17, 35a/19, 35b/2, 36a/3, 36a/12, 37b/3, 38a/3, 38b/5, 38b/10, 38b/15, 39b/11, 39b/18, 40a/4, 40a/17, 40b/7, 41a/1, 41a/5, 41b/12, 42a/11, 42b/14, 43a/1, 43a/7, 43b/3, 43b/16, 44a/2, 44a/7, 44a/10, 44b/7, 44b/9, 46a/4, 46a/10, 46a/19, 49a/16, 52b/3, 65a/3, 67a/2, 67b/17, 68a/15, 68b/5, 70a/3, 70a/5, 70a/6, 70b/2, 70b/10, 71a/4, 71a/9, 71b/6, 71b/9, 72a/4, 72b/5, 75b/13, 76a/14, 76a/18, 76b/7, 78a/3, 78a/5, 78b/14, 78b/17, 79b/11, 79b/15, 80a/17, 80b/13, 80b/17, 81a/13, 82a/6, 82a/15, 82a/19, 82b/7, 83b/7, 83b/15, 85a/17, 85b/8, 6b/9, 7a/1, 10a/13, 10b/12, 11b/18, 21a/5, 30a/2, 30b/4, 38a/3, 38a/16, 40a/8, 42b/13, 50b/1, 54a/19, 70b/7, 71b/2, 71b/13, 72b/8, 77b/3, 78a/1, 81b/3, 42b/8, 61a/2, 11b/15, 35a/17, 35b/6, 36a/14, 36b/1, 42a/10, 42a/13, 44a/19, 45a/3, 65a/10, 65b/13, 72a/2, 79a/19, 79b/7, 46a/14, 7a/4, 8a/12, 10b/3, 16b/1, 17a/5, 31a/7, 33b/7, 38b/3, 38b/7, 42a/9, 43b/5, 44a/10, 44a/18, 44b/8, 45a/2, 45a/9, 46b/12, 48b/8, 52b/4, 53a/6, 55a/13, 70a/11, 70b/1, 71a/4, 71a/9, 72a/12, 73a/18, 76b/18, 77a/17, 78b/8, 80a/1, 80b/16, 81b/1, 9b/2, 78a/10, 82a/14, 83a/18, 85b/12, 85b/19, 48a/7, 65a/9, 77b/13, 8a/11, 10a/12, 13a/7, 17b/18, 29a/16, 31a/17, 33b/6, 34b/6, 35a/9, 35a/15, 35a/16, 35b/3, 35b/8, 38b/5, 38b/10, 39b/8, 39b/11, 39b/16, 39b/19, 40a/3, 41b/15, 42a/9, 44a/9, 65b/4, 67a/1, 70a/16, 76a/12, 77a/3, 77b/1, 77b/3, 77b/19, 80b/2, 81a/19, 81b/3, 81b/7, 82a/2, 82b/6, 84b/12, 70a/1, 77a/18, 31b/1, 38b/13, 67b/9, 68a/18, 70a/2, 70a/17, 70a/18, 72b/19, 73a/3, 45b/3, 46b/3, 77a/7, 35b/7, 39a/4, 46b/7, 81b/5.

şāhāne (f) Şahlar gibi, harika: 2b/18.

şāhid (a) Tanık: 32a/18.

ş. ol- Tanıklık etmek: 32a/18.

şāhin (f) Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın dağ, orman ve çalılıklarında yaşayan yırtıcı bir kuş: 59b/11.

şākird (f) Öğrenci, çırak: 14a/12, 14a/13, 17a/19, 18a/3, 18a/4, 14a/14, 77a/15, 14b/19, 17b/19

şamaşa (a) Eğlence, gürültü: 70b/16, 70b/13, 54a/15.

şān (a) Şöhret, şan, durum, gösteriş: 40b/8.

şarāb (a) Üzüm veya başka meyve sularını türlü yöntemlerle mayalandırarak elde edilen alkollü içki, mey: 12a/4, 24a/10, 58b/4, 53a/1, 7a/9, 35a/1, 5b/16.

şaş- Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek: 7b/6, 7b/16, 60a/13, 70b/5, 70b/9.

şaşkınlık Şaşkınca davranış: 8b/16.

şāyed (f) Eğer, olabilir ki, belki: 5a/2, 16a/5, 16b/16, 41a/2, 46a/15, 77b/11.

şefāat (a) Bir suçlu veya ihtiyaç sâhibinin affa ve iyiliğe kavuşması için diğeri tarafından edilen aracılık, kayırma: 20a/5, 20a/7, 20a/12, 20a/9.

ş. it- Bir kimseyi kayırmak, affedilmesini sağlamak: 20a/5, 20a/9.

şeh-bāz (f) Yiğit, kahraman: 83b/18.

şehid (a) Din ve Allah'ın adını yüceltme uğrunda canını fedâ edip Allah'ın rahmetine kavuşan, muhârebede vurulan (Müslümân): 16b/8.

ş.ol- Şehit olmak: 16b/8.

şehir (a) Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent, site: 9b/9, 69b/3, 69a/3, 69b/17, 13b/5, 16a/3, 4b/1, 11b/7, 38a/2,

39b/3, 39b/12, 41a/16, 46b/14, 48b/4, 53b/8, 61a/5, 76a/17, 72b/13, 76a/18, 77a/16, 80b/1, 80b/5, 80b/4, 69b/16, 71a/14, 81a/13, 69b/5, 47a/13, 68b/19.

şehir bkz. şehir

Şehmür Özel isim: 38a/17.

şehriyâr (f) Padişah, hükümdar: 3a/12, 40a/1, 65a/8, 18a/13, 43b/12, 58b/8, 71a/12, 82b/6, 83b/11, 46b/2, 59b/3, 79b/19.

şehzâde (f) Padişah çocuğu: 6b/18, 7a/7, 7b/12, 7b/16, 32a/9, 51b/16, 73b/11, 78b/18, 73b/15, 73b/1, 73b/3, 51a/14, 8a/8.

şekl (a) Şekil, yöntem, biçim: 62b/7, 57b/14, 13b/12, 53a/16, 53b/17

Şemün Özel isim: 38a/16.

şenlik Coşku veren eğlendirici gösterilerin tümü: 29a/17, 33a/11, 66b/8.

şerbet (a) Şerbet: 14b/3, 14b/7, 23b/3, 39b/17, 78a/5, 14b/8, 44a/13, 67b/2, 73b/2.

şerif (a) Şerefli: 20a/4, 78b/13, 4a/9, 35a/19

şerr (a) Kötülük, fenalık: 33b/18, 34b/8, 85b/17

şevket (f) Kuvvet ve kudretten doğma haşmet, heybet: 74b/11

şey (a) Nesne, şey: 11a/7, 15a/3, 17b/3, 20b/11, 21b/11, 41b/2, 57b/8, 85a/9, 13a/6, 43b/15.

şeytân (a) Şeytan: 42a/1, 42a/2, 42a/4, 42b/12, 83a/19, 42a/4, 83b/4, 33b/18

şeytânlık Hile, kurnazlık: 79b/4, 62a/17. .

şiâr (a) Alâmet, işâret, iz: 1b/8, 40a/9.

şiddet (a) Sertlik, katılık: 36b/9, 27b/13

şiir (a) Şiir: 5a/8.

şikâr (f) Av: 3a/7, 65a/11, 74b/6, 74b/10, 68a/8, 75a/1, 75a/3, 64b/15, 76b/2, 23b/9.

ş. it- Avlanmak: 65a/11, 74b/10.

şikâyet (a) Sızlanma: 1b/7, 33b/12, 38b/10, 43b/17, 69a/11.

ş. eyle- Şikâyet etmek: 33b/12, 43b/17.

ş. it- Şikâyet etmek: 38b/10.

şimden Şu andan: 18a/13, 23a/7, 23a/13, 24a/4, 29b/9, 31b/6, 53b/2, 62a/11, 63b/7, 67b/4, 76a/6, 76a/9, 83a/2, 83a/5, 83a/7.

şimdi Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda: 3a/8, 3b/3, 8b/4, 12a/19, 17b/13, 21b/8, 26a/11, 26a/12, 26b/3, 30a/11, 33b/6, 33b/8, 34b/6, 34b/16, 36a/19, 38b/11, 41a/1, 41a/9, 41a/18, 42b/14, 47a/7, 47a/9, 47a/12, 48b/6, 48b/9, 52b/8, 53a/4, 53a/5, 53b/11, 54a/19, 56a/13, 59b/1, 60b/15, 61b/18, 62b/10, 62b/12, 66a/1, 68a/15, 69a/17, 71b/11, 72b/18, 73b/17, 75a/9, 77a/5, 79a/11, 79a/15, 79b/5, 80a/9, 80a/10, 81a/7, 82b/6, 82b/12, 84a/18, 85a/19, 12a/17, 21a/5.

şir (f) Arslan: 27b/14, 59b/14.

ŞirbehâÖzel isim: 48b/13, 78a/18, 84b/16.

şirin (f) Şirin, sevimli: 1b/6.

şirk (a) Müşriklik, Allah'a şerik, ortak koşma: 19b/14.

şiş- Kabarmak, gerilmek: 6b/2, 7b/10, 12a/5.

şişe (f) İçerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap: 14a/18.

şive (f) Söyleyiş özelliği: 4b/4.

şol Şu, o: 11a/11, 11b/8, 59b/10, 14b/7, 14b/8, 25a/14, 40a/2, 50a/18, 55a/4, 58b/1, 65b/7, 71a/1, 72a/10, 72a/18, 73a/5.

şöyle Şunun gibi, şuna benzer biçimde: 5a/19, 6b/10, 9b/3, 13b/18, 15b/7, 18b/10, 19a/2, 19a/7, 24b/18, 27b/11, 31a/1, 42a/5, 43b/1, 48b/3, 51a/13, 53a/4, 54b/19, 58a/9, 58b/8, 63a/6, 64a/6, 66a/4, 66b/5, 68b/2, 73b/9, 75b/1, 77b/16, 85a/5, 40b/14.

şu Şu işaret sıfat ve zamiri: 6a/3, 30a/6, 57b/3, 69a/5, 72b/1, 064a/13, 84a/12, 51a/9, 18a/6, 18b/8, 36a/4, 46a/5, 51a/6, 52b/18, 72b/8, 73b/10

şule (a) Alev, ateş: 3a/18.

şüm (f) Hayırsız kişi: 45a/11.

şükr bkz. şükür

şükür (a) Mutlu bir olay veya durumdan, yapılan bir iyilikten duyulan hoşnutluğu bildirme: 30b/8, 62a/14, 74a/12, 25b/3, 48a/4, 29b/7, 67a/11, 74b/8.

ş. eyle- Şükretmek: 29b/7,

ş. it- Şükretmek: 67a/11

şükr- i Yezdān it- Allah'a şükretmek: 74b/8

şüküfe (f) Süslemede sırf çiçek motiflere dayanan bir tarzın adı: 4b/7.

T

tā(f) Kadar: 15a/9, 33a/1, 49b/4, 57a/13, 80b/16.

taaccüb (a) Hayret, şaşkınlık: 58a/7, 80a/13, 5b/16, 17b/11, 18a/11, 18b/6, 81b/12, 18b/13, 79a/6.

t. it- Şaşırmak, hayrete düşmek: 58a/7, 5b/16, 17b/11, 18a/11, 18b/6, 81b/12.

taallukāt(a) Hısımlar: 29b/12.

ṭaām (a) Yemek: 14a/10, 15a/17, 15b/1, 23b/3, 44a/12, 82a/14, 35b/11, 48b/17, 15b/2, 70a/5.

ṭaban Alt kısım, taban: 16a/8, , 48a/11, 49b/8, 53b/6, 53b/14, 66b/19, 68b/4, 75b/18, 77a/16.

ṭabanca Tokat, şamar: 27b/3.

ṭabè(a) Tabiat, huy, yaratılış: 47b/6.

tābi(a) Bağımlı: 65b/6, 83b/2.

ṭabīb (a) Hekim, doktor: 9b/16.

tac (a) Soyluluk, iktidar, güç veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık: 72a/5, 72a/6, 65a/7, 2b/18.

tācdār (f) Taçlı, taç giyen padişah, hükümdar: 73a/19, 72a/7.

tāc-hāne (a) Hükümdar evi: 81a/14.

tafra (a) Yukarıya sıçrama, atlama: 44a/4.

tağ Dağ: 80b/19, 81a/1, 58a/2, 71a/18, 28b/5, 60a/8, 57b/2, 27b/12, 58a/5.

tağarcık Dağarcık, keçi derisinden torba: 57a/17.

tağıl- Dağılmak: 47b/10, 81a/13, 19a/18.

tağıt- Toplu durumda bulunanları birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak: 60b/2, 78b/6, 65b/8.

taḥammül (a) Dayanma, katlanma: 76b/17.

t. it- Dayanmak, katlanmak: 76b/17.

taḥkik (a) Hakikat, gerçek: 6a/6, 16a/13, 26b/19, 33b/13, 44b/10, 45b/2, 62b/16, 65b/13, 72a/19, 79a/1, 80a/7, 44b/17.

taḥsîn (a) Beğenme, güzel bulma, takdir etme: 17b/5, 72b/1, 14b/3, 44a/16.

t. eyle- Beğenmek, güzel bulmak, takdir etmek: 14b/3, 44a/16,

t. it- Takdir etmek: 72b/1.

taḥt (f) Saltanat koltuğu, saltanat makamı: 2b/19, 3a/3, 4a/10, 17b/9, 20a/4, 40a/3, 44a/11, 54b/13, 77b/19, 32a/10, 4a/18, 31b/19, 43a/4, 85b/8.

taḥta (f) Tahta: 49b/14, 51a/15.

ḫāife (a) Bölük, takım, husûsi bir sınıf oluşturan kimseler: 83b/19, 64a/15.

taḫ- Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştmek, geçirmek: 65a/13.

ḫāḫat Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, güç, hâl, derman, kuvvet: 34a/18, 47a/11.

t. getir- Kuvvet yetmek, güçlü olmak: 34a/18, 47a/11.

taḳdır (a) Değerlendirme, beğenme, Allah'ın buyruğu: 6a/4, 41b/11, 32a/8

taḳrİR (a) Yerleştirme, anlatma, önerge, sağlama: 30b/17.

taḳye Takke: 14a/11.

ṭaleb (a) İstek: 5a/3, 11b/19, 67b/9, 75b/13.

ṭ. eyle-İstemek: 5a/3, 67b/9, 75b/13.

ṭ. it- İstemek: 11b/19.

ṭālib (a) İsteyen, istekli: 37b/17, 46a/17, 42a/19, 42b/3, 46a/16.

talīm (a) Öğretim, alıştıırma: 15a/8.

t. it- Öğretmek, alıştıırmak: 15a/8.

tām (a) Bütün, eksiksiz, noksansız: 62b/3.

tamām(a) Bütün, tüm: 75b/4, 74b/9, 7a/8, 5b/19, 12a/18, 22a/8, 24b/14, 49b/7, 76a/7, 14a/12, 29b/3, 30a/18, 36a/13, 39a/15, 55b/1, 74a/14, 74b/2.

t. ol- 5b/19, 12a/18, 22a/8, 24b/14, 49b/7, 76a/7.

tap- İlah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belirli kurallar çerçevesinde göstermek: 13b/2, 45b/9, 17b/18.

ṭaraf (a) Taraf, yön: 12a/7, 4b/2, 9b/2, 23b/5, 42a/19, 60b/17, 64b/10, 85b/10, 28b/11, 43b/2, 61a/6, 27b/6, 43b/3, 44a/7, 53b/15, 49a/1, 72b/2, 11b/14, 32a/19.

tarİf (a) Tanım: 38b/5.

t. it- Tarif etmek: 38b/5.

tarİḳ(a) Yol: 17a/3.

tār-mār (f) Dağınık, perişan: 5a/14, 6b/8.

t. eyle- Perişan olmak: 6b/8.

t. it- Perişan etmek: 5a/14.

tarı Bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak: 72b/4

tas (f) Tas, su doldurulan kap: 29b/6, 32a/18, 25a/1, 63a/5

taşalan- Bir şeyi kendine tasa etmek, üzölmek, kaygılanmak, endişelenmek: 66b/7.

taşavvur (a) Zihinde şekillendirme, kurma: 69a/2.

taşvir (a) Resim: 30b/16, 47a/2.

taş Taş: 023b/15, 49a/18

taş- (Sıvı maddeler) buldukları kaba sığmayacak kadar çoğalma, kabarma: 9a/9

taş1- Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürme: 44a/15, 22b/10.

taşra Dışarı, dışarıya, dışarıda: 22b/10, 8a/14, 63a/14, 52a/7, 013b/5, 16a/3, 27b/9, 39a/13, 48a/2, 65b/11, 68b/19, 9a/12, 24a/1, 24a/6, 16b/11, 23b/13, 58b/7, 45b/4, 80b/4.

ı. eyle- Dışarı çıkarmak: 52a/7.

ı. çık- Dışarı çıkmak: 8a/14, 13b/5, 16a/3, 27b/9, 39a/13, 48a/2, 65b/11, 68b/19, 80b/4.

ı. ol- Dışarı çıkmak: 63a/14.

tavar İnek, öküz, katır, eşeğe verilen ad: 9a/15.

tavuk Tavuk: 69a/3.

tavul Davul: 57a/10, 57b/12, 57b/17, 58a/8, 59a/16, 65a/13.

taya- Yaslamak: 80b/15.

tayan- Dayanmak: 56b/11, 13b/14.

tayib (a) Ayıplama: 42b/9.

tayın (a) Bir yere görevlendirme, atama: 30a/5, 39b/7, 79b/14.

t. eyle-Görevlendirmek: 30a/5.

t. it-Görevlendirmek: 39b/7.

t. ol-Atanmak, görevlendirilmek: 79b/14.

tāze (f) 1. Kuru olmayan, yeşil, sulu: 5b/18, 16a/4; 2. Taze, körpe: 18a/7, 3a/18, 66b/14, 36a/4, 25a/17.

tazelen- Taze duruma gelmek, tazelik kazanmak: 81a/15.

tazim (a) Ululama, büyük sayma; saygı gösterme: 11b/12, 84a/11, 30b/7, 44a/9.

t. it- Ululamak, saygı göstermek: 11b/12, 30b/7.

teālā (a) Allah adından sonra zikredilen saygı sözü: 64b/7, 11b/14, 19b/14, 78a/7, 17a/8, 20a/7, 23a/5, 25a/19, 31b/19, 32a/10, 51b/18, 57b/7, 62b/3, 63b/17, 72b/17, 76a/9, 20a/5, 32a/5.

tebdil (a) Değiştirme, başka bir şekil ve sûrete koyma, gizli: 61b/18, 68b/5, 83b/11.

t. eyle- Sûreti gizlemek: 68b/5, 83b/11.

t. ol- Gizlenmek, başka bir şekle girmek: 61b/18.

teber (f) Balta: 77b/17.

tecāhül (a) Bilmezlikten gelme: 72b/7.

tecemmülāt (a) Süslenmek üzere kullanılan eşya: 8b/15.

tecrübe (a) Tecrübe, deneyim: 36a/13, 55b/5, 75a/12.

t. it- Denemek: 36a/13, 55b/5, 75a/12.

tedārik (a) Hazırlık: 56a/15, 29b/9, 76a/5, 57a/9, 36b/7, 39a/15, 76a/11, 45b/6, 39a/7, 68a/5, 32b/4, 46a/5, 51b/7, 46b/4, 68a/17, 73a/16, 75b/15.

t. gör- Hazırlanmak: 29b/9, 46a/5, 46b/4, 68a/17, 73a/16, 75b/15

t. it- Hazırlamak: 51b/7.

tedbir (a) Çare, önlem: 33b/17, 34a/1, 73a/16.

t. eyle- Önlem almak: 46a/14, 76b/15.

t. it- Önlem almak: 33b/18.

tedric (a) Derece derece, basamak basamak ilerleme, ilerletme; azar azar hareket 74a/15.

tefâriķ (a) Ayırmalar, seçmeler: 81b/7.

teğâyyür (a) Zıt olma, başka türlü olma: 5b/15.

tek Yalnızca: 14a/7, 50b/5, 58a/18, 77b/7.

tekbir (a) Allahuekber deme: 28a/9.

t. **getür**- Allah'ı büyük tanımak, ululamak: 28a/9.

teklif (a) Öneri: 31b/5.

t. **eyle**- Önermek: 31b/5.

tekrâr (a) Yine: 15a/5, 39b/19, 51b/18, 75b/4, 82b/5.

telebbüs (a) Giyme, giyinme: 34b/9.

temâşâ(f) Seyretme: 58b/9, 30b/17, 58a/9, 80b/6, 80b/13, 14b/15, 85b/2, 58a/19, 58b/11, 60b/11, 69a/5, 81a/14, 72b/13.

t. **eyle**- Seyretmek: 072b/13.

t. **it**- Seyretmek: 30b/17, 58a/9, 58b/11, 60b/11, 69a/5, 81a/14.

temessük (a) Sımsıkı tutmak, sarılmak: 77a/8

tenâsüb (a) Birbirini tutma, yakışma: 3a/16.

tenbîh (a) Bir şeyin belli biçimde ve yolda yapılmasını söyleme, bunu üsteleyerek hatırlatma, uyarı, uyarma: 35a/13.

t. **.it**- Uyarmak: 35a/13.

tengri Tanrı: 20a/6.

tenhâ(f) Tek başına, yalnız, boş yer, ıssız yer: 23a/19, 24a/13, 34a/3, 42a/10, 49b/12, 37a/1, 52b/10, 68b/19, 69a/15

tenhâla- Yalnız kalmak: 22a/10.

terahhüm (a) Acımak, merhamet: 71b/9.

t. **eyle**- Merhamet etmek: 71b/9.

tereddüd (a) Kararsızlık, duraksama: 6a/11, 42a/14.

t. **it**- Kararsız kalmak: 6a/11, 42a/14.

tergib (a) Arzu ettirme, istek verme, isteklendirme: 38a/9.

t. **it-** Arzu ettirmek, isteklendirmek: 38a/9.

terle- Ter çıkarmak, terlemek: 19a/7, 9b/7

tertib (a) Düzenleme: 80b/9.

t. **it-** Düzenlemek: 80b/9.

teselli (a) Avunma, avuntu, avunç: 54a/8.

t. **vir-** Avutmak: 54a/8.

teslim (a) Bırakma, devretme, terk etme: 85a/14, 40b/12, 46a/8, 46b/5, 74a/9, 16a/18, 68a/2, 82b/12, 83b/14, 83b/19, 84b/19, 31b/7, 45b/18, 55a/18, 85a/11,

t. **eyle-** Teslim etmek: 40b/12, 46a/8, 46b/5, 74a/9,

t. **it-** Teslim etmek: 16a/18, 68a/2, 82b/12, 83b/14, 83b/19, 84b/19,

t. **ol** -Teslim olmak: 31b/7, 45b/18, 55a/18, 85a/11,

teşbih (a) Benzetme, benzetilme: 83a/18.

t. **it-** Benzetmek: 83a/18.

tevâbi (a) Bir kimseye tabi olanlar: 064b/11, 67b/12, 61a/18, 66b/18.

tevbe (a) Tövbe: 19b/18.

teveccüh (a) Doğrulama, yönelme, çevrilme: 21b/2.

t. **it-** Yönelmek, doğrulamak: 21b/2.

teziyye (f) Çabuk olan, süratli, süratli bir biçimde: 8a/13, 14b/10, 14b/11, 22b/2, 37a/11.

tezkire (a) Mektup: 37a/7.

tezvir (a) Yalan, dolan: 6a/8.

ıfıl (a) Küçük, ufak: 3a/15, 23b/4.

ın- Ses çıkarmak, bir şey söylemek, "aldırış etmek": 36a/12.

tiğ(f) Kılıç: 7a/15, 4a/13, 56b/3, 7a/11, 23b/7, 7a/14.

timâr (f) Yara bakımı: 24a/12, 24a/13, 29b/1, 29b/3, 22b/15, 25b/16, 32b/19.

timür Demir: 2a/1.

tiryāk (a) Zehirlenmeye ve bazı hastalıklara karşı kullanılan macun, panzehir: 42a/16, 65b/15, 65b/16, 68a/11, 68a/13, 68a/14, 68a/16, 68b/12, 68b/13, 71a/19, 72b/3, 72b/7, 73a/10, 74a/9, 80a/8, 82a/1, 42a/17, 66a/6, 68a/18, 68b/16, 71b/11, 72a/4, 73a/3, 73b/6, 73b/7, 73b/17, 74a/2, 77a/6, 77b/6, 78b/10, 79a/10, 66a/4, 71b/1, 71b/14, 69a/1, 71b/10, 72a/9, 72b/19, 74a/1, 78b/16, 72b/7, 74a/15.

tiz (f) Tez, çabuk: 6b/10, 9b/8, 7a/9, 7b/2, 7b/5, 8a/9, 8b/17, 9a/3, 10b/4, 17a/7, 20a/13, 20b/2, 23a/3, 34a/1, 38a/10, 39a/11, 45a/8, 50a/18, 63a/16, 72b/10, 77a/18, 84a/2.

toğrı Doğru: 8a/10, 10b/8, 45b/11, 13a/4.

toķın- Dokunmak, temas etmek: 27b/12.

toķsan Doksan: 2b/4.

toķuş- Birbirine çarpmak, çarpışmak: 43b/7.

tol- Dolu duruma gelmek, dolmak: 24a/8, 26b/1, 72a/10.

tolaş- Dolaşmak: 17a/12.

tolu Dolu: 72a/12, 52b/18.

ton Kıyafet, elbise: 52a/17, 46b/16.

toñuz Hâin, aksi, ters, inatçı, hınzır (kimse), domuz: 43b/7.

top Bütünü, tamamı: 026b/14.

toy- Doymak: 59a/3.

toyur- Doymak: 14a/10.

tuħfe (f) Hediye, armağan: 66b/3, 81b/7, 81b/1.

tulum Şişman, tombul: 6b/2, 7b/10.

ṭur- Durmak: 13b/6, 14a/4, 21b/3, 22a/8, 59b/17, 27b/16, 29a/3, 55b/3, 28a/7, 36b/3, 78b/15, 11a/6, 43a/4, 44b/9, 85b/14, 80b/16, 9a/11, 31a/6, 77b/18, 80b/5, 83a/3, 84a/10, 21a/1, 18b/2, 50a/19, 14a/16, 28b/14, 8b/19, 19b/6, 57b/18, 22b/18, 23a/15, 50a/10, 58a/8, 77b/7, 17b/8, 19b/3, 40b/9, 3a/2, 5a/12, 63b/20, 60a/8, 35a/5, 82b/9, 59b/5, 73b/7, 3a/4, 3a/13, 6b/14, 11a/15, 11b/12, 17b/17, 21a/12, 23b/2, 39b/19, 40a/6, 50b/7, 55b/17, 62a/1, 62a/6, 63a/14, 78a/7, 80a/14, 10b/11, 70b/12.

Tūrān (f) Eski İranlılar tarafından Türk diyârına verilen ad: 30b/15, 30b/18, 31a/3.

ṭut- Tutmak: 8b/13, 37a/15, 43b/10, 44b/13, 52b/11, 55a/14, 56a/10, 79b/5, , 045b/18, 52b/1, 47a/8, 62b/8, 11a/16, 11a/13, 18a/10, 29a/19, 63a/13, 79b/12, 12a/1, 15a/9, 19b/8, 28a/11, 29b/4, 36a/2, 57a/14, 60b/14, 65b/8, 66a/14, 78b/5, 14a/9, 80b/1, 15a/15.

tuvān (f) Güç, kuvvet: 78a/9

ṭuy- Duymak: 7b/15, , 46a/11, 78b/19, 6a/18, 26b/10, 45a/9, 84b/3, 6a/1, 73a/8.

ṭuyul- Duyulmak: 34b/15, 5a/2, 6a/8, 8b/8.

tüh Vah vah anlamında pişmanlık bildiren bir seslenme sözü, tü: 49a/7.

türbe (a) Genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı: 32a/6.

U

u (f) Ve, dahi, hem, ile: 14b/14, 24b/3, 28a/19, 30b/16, 37a/4, 37b/1, 46b/5, 46b/10, 29a/5, 054a/10, 61b/4, 62b/5, 64b/1, 65a/4, 74b/6, 74b/10, 75a/1, 75a/7, 81a/12, 82b/4.

uc Uç, kısım, uç: 85b/4, , 56b/19, 56b/18, 84b/3, 22b/5.

uç- Uçmak: 28a/7, 16a/9.

uçur- Çalmak, çarpmak: 8b/2.

ūd (a) Ağaç: 81b/6.

uğra- Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek: 60a/12, 84b/7, 23a/15, 21a/19, 42a/16, 83b/3, 21b/1, 45a/14, 19a/1, 51b/17, 73b/9, 69a/10

uğur Yön, yol: 16b/16, 30b/19, 5a/1, 60a/9, 64a/17, 71b/8, 76b/12, 84a/8, 79a/6.

uğurla- Gideni esenlik ve sevgi dilekleriyle geçirmek, yolcu etmek, teşyi etmek: 068b/1, 65b/17, 68b/1, 41b/16.

ulam ulam Sıra sıra, arka arka: 8b/14, 28a/14.

ulam ulam ol- Sıra sıra olmak, arka arkaya olmak: 8b/14, 28a/14.

ulaştır- Yetiştirmek, eriştirmek: 39a/15, 23a/11.

ulu Erdemleri bakımından çok büyük, yüce: 7b/14, 21a/4, 31a/15, 31b/16, 40b/4, 41a/9, 46a/13, 37b/2.

um- Umut etmek, bellemek, ummak: 20a/12.

unut- Unutmak, aklında kalmamak, hatırlamamak: 39a/18, 32a/14, 26b/3, 26a/17, 55b/10, 21a/13, 68b/7, 47b/2.

ur- Vurmak: 56b/3, 12b/8, 27b/2, 7a/15, 11a/17, 16b/4, 22a/5, 26b/7, 27b/11, 59b/13, 34b/4, 37b/11, 57b/12, 60a/17, 12a/13, 73a/17, 1b/13, 2a/13, 6a/16, 9a/8, 16b/5, 18b/9, 25b/10, 26b/5, 27b/17, 28b/11, 28b/13, 36a/10, 38a/11, 39b/7, 45a/2, 48b/19, 56b/6, 60a/10, 60a/19, 61a/16, 65a/7, 65a/17, 65b/19, 70b/16, 77a/2, 9b/18, 78a/18, 80a/16, 80b/14, 11a/7, 3b/10, 22a/16, 60a/17, 34b/1, 49b/4.

uryân (a) Çıplak: 28a/9.

u. it- Soymak: 28a/9.

uşan- Bıkmak, bezmek: 58a/18, 68b/16.

uşandır- Bıktırmak, bezdirmek: 69b/12.

usta (f) Çok bilir, mahâret ve tecrübesi fazla olan: 14b/13, 17b/14, 50a/6, 50a/19, 51b/1, 51b/8

uşura (f) Keskin bıçak: 22a/12

utan- Utanmak, sıkılmak, haya etmek: 64a/4, 64a/9.

utandır- Utandırmak: 82a/8.

uy- Peşinden gitmek, bağlanmak, uymak: 79b/13, 76a/7, 83b/1.

uyan- Uyanmak: 6b/9, 20a/16.

uyar- Bir kimseye bir davranışta bulunmasını veya bulunmamasını söylemek, ikaz etmek: 39a/10.

uydır- Uymasını sağlamak: 5a/7.

uyu- Uyumak: 19a/19, 17b/15, 83b/3, 13b/17

uza- Çok zaman tutmak, uzun sürmek: 76b/10.

uzakUzun, ırak: 51b/4.

uzat- Uzatmak: 46a/15, 47a/13, 85a/4.

Ü

ü (f) Ve, dahi, hem, ile: 2b/1, 65a/11, 67a/6, 67a/6, 14a/16, 29b/11, 29b/16, 32b/2, 40a/12, 72b/4

üç Üç: 016a/10, 22b/12, 22b/14, 38a/4, 44a/17, 46a/1, 46b/11, 47b/5, 50a/14, 60a/5, 60a/9, 67b/13, 67b/19, 68a/5, 74a/2, 74b/1, 75a/3, 7b/7, 38a/6.

Ümeye Özel isim: 10a/12, 22a/1.

ümid (f) Umut: 53b/3, 16b/10, 30a/9, 10a/10.

Ümniyye-yi SarbânÖzel isim: 66b/2.

ürk- Bir şeyden korkup sıçramak, tevahhuş etmek: 57b/18.

üslüb (a) Tarz: 23b/13.

üstād(f) Usta, hoca, üstat: 2a/5, 11a/8, 12b/5, 12b/19, 15a/7, 49a/16, 51a/3, 9b/9, 11b/7, 18a/3, 14a/18, 14b/11

üş- Üşüşmek, yığılmak: 9b/4, 20b/13, 22b/17, 49b/17, 58a/10, 58a/1

üz Yüz: 71b/19.

üzere Üzerine, üzerinde, müddetçe, süresince, kadar, amacıyla: 2a/13, 6b/1, 8b/1, 11b/11, 16b/5, 21a/11hāşıl, 43a/1, 19a/15, 42b/4, 34a/18, 11a/3, 17b/9, 25a/1, 27b/7, 44a/15, 62a/4, 75a/7, 85b/8, 11a/14, 28b/6, 60a/11, 81a/14, 5a/8, 5b/5, 6b/7, 9a/6, 9b/3, 11a/14, 22a/13, 23b/2, 27b/1, 36b/15, 37b/16, 48a/12, 49a/11, 49a/15, 55a/9, 55a/17,

56a/17, 56b/16, 61a/16, 64a/15, 67b/10, 69a/9, 75a/9, 75b/2, 75b/2, 85b/16, 2b/19, 3a/3, 3a/7, 3a/13, 4a/10, 15a/2, 17b/9, 20a/4, 22b/15, 23b/13, 25b/9, 27a/16, 29b/1, 30b/7, 31a/10, 31a/18, 33a/10, 33a/17, 36b/16, 38a/10, 39b/5, 40a/6, 44a/11, 45a/1, 53b/15, 56a/10, 77a/8, 78a/6, 82b/16, 85a/10.

V

vad(a) Bir işi yerine getirmek için verilen söz: 9b/13, 12a/10.

v. eyle- Söz vermek: 12a/10.

vādi (a) İki dağ arasındaki uzun çukur, dere: 85a/8.

vāfir (a) Çok, bol: 3a/2, 17a/15, 25b/19, 29a/15, 39a/2, 43b/8, 57a/4, 60b/16, 66b/17, 74a/3, 74a/4, 74a/12, 76a/10.

vāḩa (a) Hadise, olay: 19b/1, 26a/2, 41a/3, 20b/3, 6b/6.

vāḩi (a) Olan, olmuş: 37b/18.

v. ol- Olmuş olmak: 37b/18.

vaḩit (a) Zaman: 12b/1, 83a/15, 23b/2, 53b/14.

vālide (a) Anne: 44b/4, 66a/18, 66b/16, 81b/8, 66b/2, 67b/1, 74b/12.

var Var, mevcut: 2a/3, 2b/6, 3a/2, 4a/4, 5b/15, 6b/11, 8a/7, 9b/9, 10a/19, 12a/2, 14a/9, 14b/4, 14b/16, 15a/6, 15a/16, 15b/5, 15b/17, 18a/11, 18b/7, 18b/10, 21b/6, 21b/11, 26a/3, 27a/6, 27a/13, 28a/17, 29b/18, 32a/5, 32a/19, 36a/11, 37a/5, 38a/3, 81a/16, 40b/3, 41a/18, 42a/13, 43a/5, 44b/17, 48a/8, 48b/18, 49a/10, 49a/18, 50b/7, 51a/1, 53a/7, 54a/14, 54b/13, 56a/12, 62a/9, 68a/19, 69b/1, 69b/4, 70a/9, 70a/18, 19a/1, 72a/15, 74b/11, 77a/5, 77b/1, 81b/9, 84a/17.

var- Ulaşmak: 57a/13, 60a/3, 70b/8, 78b/13, 78b/14, 2a/5, 3b/19, 10b/3, 24b/15, 28a/3, 85a/2, 41b/17, 21b/1, 39a/5, 21b/7, 41a/12, 20a/13, 43a/8, 47a/7, 25b/10, 13b/6, 83b/16, 84a/2, 43a/2, 53a/5, 6b/10, 58b/5, 63a/11, 13a/6, 79b/16, 38a/2, 37a/8, 41b/16, 8b/10, 68b/3, 64a/2, 68a/2, 59b/3, 59b/6, 76a/8, 49a/8, 20b/5, 29a/12, 53a/6, 55a/9, 52b/6, 54b/2, 32b/8, 33b/8, 72b/9, 75b/16, 34b/6, 43b/11, 46a/1, 70a/12, 27b/16, 29a/3, 47a/11, 48a/7, 39a/8, 7b/19, 8b/11, 9b/16, 10a/10, 10a/11, 10b/14, 14b/18, 15b/1, 16b/10, 21b/4, 22a/9, 30a/13, 31b/11, 38b/1, 38b/3, 40b/2, 40b/7, 45a/11, 52a/15, 52b/4, 76a/7, 52b/6, 52b/8, 53a/15, 56a/8, 56b/5, 67b/6, 68a/5, 69b/2, 69b/5, 69b/11, 70a/2, 70a/4, 70a/17,

70b/1, 71a/13, 71b/12, 73a/11, 77a/8, 83a/13, 85a/4, 52b/2, 1b/5, 8b/9, 12b/4, 13a/8, 19a/15, 24b/9, 25b/1, 40b/15, 50a/8, 50a/18, 54b/12, 58b/10, 67b/5, 72a/8, 77b/12, 17b/2, 18b/17, 76b/8, 54a/9, 69b/2, 12b/1, 56a/14, 49a/16, 33b/15, 21a/9, 63b/7, 71b/3, 53b/10, 47a/13, 6b/13, 32a/8, 63a/4, 1b/11, 2b/8, 3b/5, 7a/10, 7b/5, 8a/2, 9a/3, 10a/15, 12a/12, 16a/18, 21a/13, 25a/14, 25b/4, 29a/17, 29b/9, 31a/1, 31a/4, 34a/7, 35b/7, 37a/1, 39b/15, 40a/19, 41b/15, 42b/10, 43a/6, 44b/3, 44b/6, 44b/13, 48a/9, 48b/19, 49b/12, 49b/13, 54b/3, 54b/15, 55a/3, 55a/19, 55b/3, 55b/13, 59b/8, 64b/6, 64b/12, 64b/16, 65b/3, 66b/9, 66b/15, 67b/10, 68a/18, 68b/13, 68b/19, 70a/12, 72b/3, 73a/18, 75b/13, 77a/5, 78b/9, 78b/18, 82b/16, 84a/4, 84a/6, 84a/9, 84b/16, 63a/6, 15b/7, 15b/11, 15b/12, 17b/2, 28a/19, 49b/15, 51b/11, 52a/12, 57a/1, 77a/12, 80b/6, 69a/6, 29b/11, 47a/17, 85a/10, 14a/4, 14a/5.

varağa (a) Tek yaprak, tek sayfa: 37a/9, 37a/12, 37a/10.

varğa (a) Tehlike: 30b/9, 51b/17

vaşf (a) Nitelik, özellik, övgü: 38a/9, 76b/3, 30b/17, 73b/19.

v. it- Özelliklerini sayıp sıralamak, övmek: 38a/9.

vâşıl (a) Erişen, ulaşan, kavuşan: 46b/6, 78a/11, 83b/2.

v. ol- Erişmek: 46b/6, 78a/11, 83b/2.

vâsi (a) Geniş, engin: 2a/1.

vağan (a) Yurt: 29b/11.

vaz (a) Koyma, konulma: 44b/16, 84b/7.

ve (a) İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz: 1b/8, 1b/9, 2a/2, 2a/4, 2a/17, 2a/19, 2b/2, 2b/5, 3a/8, 3a/12, 3b/12, 4a/1, 4a/7, 4a/9, 4a/11, 4a/13, 4b/1, 4b/3, 4b/5, 4b/7, 4b/15, 5a/7, 5b/4, 5b/15, 6a/4, 6a/10, 6b/2, 6b/7, 6b/16, 7a/5, 7a/11, 7a/19, 8a/1, 8a/9, 8a/13, 8a/14, 8a/19, 8b/3, 9a/5, 9a/8, 9a/15, 9a/16, 9b/4, 9b/12, 9b/14, 10/5, 11b/8, 12a/11, 12b/12, 13a/6, 13a/7, 13b/4, 13b/9, 14a/16, 14a/18, 14b/2, 14b/3, 14b/8, 15a/9, 15a/14, 15a/16, 15b/11, 15b/12, 15b/13, 16a/7, 16a/13, 16a/17, 16b/2, 16b/19, 17a/6, 17a/11, 17b/2, 17b/9, 17b/10, 17b/19, 18a/7, 18a/8, 18a/19, 18b/4, 18b/14, 18b/17, 19b/5, 19b/15, 22a/13, 22b/4, 22b/11, 22b/17, 23a/2, 23a/16, 23a/17, 23b/2, 23b/3, 23b/6, 23b/9, 23b/10, 23b/14, 24a/2, 24a/7, 24a/13, 24a/15, 24a/16, 24b/6, 25b/6, 26b/1, 26b/3, 27a/8, 27b/1, 27b/8,

28a/8, 28a/11, 28b/2, 28b/3, 28b/4, 29a/6, 29a/10, 29b/5,
29b/15, 29b/17, 30a/14, 30b/3, 30b/14, 30b/15, 30b/16, 30b/17,
30b/18, 31a/3, 31a/6, 31a/8, 31b/4, 31b/16, 32a/6, 32a/7,
32a/8, 32b/5, 32b/11, 32b/12, 32b/17, 33a/10, 34a/4, 35a/1,
35a/13, 35b/7, 35b/8, 35b/9, 35b/12, 35b/13, 36a/2, 36a/7,
36a/15, 36b/14, 36b/19, 37b/17, 38a/5, 38a/6, 39a/2, 39a/3,
39a/12, 39a/15, 40a/16, 40b/3, 40b/5, 40b/6, 40b/8, 40b/19,
41a/8, 41a/19, 42a/6, 42a/17, 42b/2, 42b/6, 43a/15, 43a/16,
43a/17, 43b/8, 43b/17, 43b/19, 44a/14, 44a/16, 44b/1, 44b/11,
45a/10, 45a/18, 45b/10, 45b/19, 46a/8, 46a/17, 46b/9, 47a/12,
47b/3, 47b/15, 47b/18, 48a/2, 48a/7, 48a/8, 48a/9, 48a/14,
48a/17, 48b/17, 49b/10, 49b/11, 49b/14, 49b/16, 50a/10,
51a/17, 51a/18, 51b/10, 53a/12, 53b/11, 53b/19, 54a/15,
54a/17, 54b/3, 55b/7, 55b/12, 55b/14, 55b/16, 55b/18, 56b/16,
56b/17, 56b/18, 57b/15, 57b/17, 58a/11, 58b/16, 60a/6, 60a/15,
60a/16, 60b/9, 60b/14,
061a/6, 61a/7, 61a/15, 61a/16, 61a/17, 61a/18, 61b/2, 62a/8,
62a/17, 62a/18, 62b/17, 63a/1, 63a/8, 63b/12, 63b/19, 63b/20,
64b/6, 65a/8, 65a/9, 65a/16, 65b/17, 66a/7, 66a/11, 66a/14,
66a/18, 66b/4, 66b/7, 66b/9, 66b/10, 66b/12, 67a/3, 67a/8,
67a/15, 67b/2, 67b/15, 67b/16, 67b/17, 67b/18, 67b/19, 68a/12,
69a/3, 69a/19, 69b/16, 70a/8, 71a/6, 72a/16, 72b/18, 73a/7,
73a/16, 73b/16, 74a/1, 74a/4, 74a/9, 74a/10, 74a/8, 74b/4,
74b/5, 74b/6, 74b/16, 75a/1, 75a/2, 75a/6, 75a/8, 75b/2,
75b/15, 76a/13, 76b/2, 76b/4, 76b/12, 77a/7, 77a/9, 77b/9,
77b/13, 77b/18, 78a/3, 78a/14, 78a/17, 78b/8, 78b/12, 78b/15,
78b/16, 80a/11, 80a/17, 80b/4, 80b/5, 80b/9, 81a/5, 81a/15,
81a/19, 81b/3, 81b/6, 81b/9, 82a/11, 82a/12, 82a/13, 82a/17,
82b/2, 83a/7, 83b/10, 84a/4, 84b/10, 85a/5, 85a/6, 85a/11,
85a/13, 85a/14, 85a/15, 85a/17, 85b/6, 85b/7, 85b/10, 85b/13,
85b/14, 85b/15, 85b/17.

vebāl (a) Günah: 36a/9

vedā(a) Ayrılma, ayrılış: 4a/18, 33a/2, 46b/13, 74a/7, 74b/13.

v. it-Ayrılmak, uzaklaşmak: 4a/18, 33a/2, 46b/13, 74a/7, 74b/13.

vefā (a) Sözüne yerine getirme, sözünde durma: 31a/19.

v. it- Sözünde durmak, ahbine sadık kalmak: 31a/19.

vefāt (a) Ölme, ölüm, vefat: 38a/4.

v. it- Ölmek: 38a/4.

vekālet (a) Biri, başkasını kendi yerine geçirme: 44b/3.

vekīl (a) Birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse: 44b/13.

velhâşıl (a) Kısacası: 9a/9, 14a/19, 24b/13, 26b/14, 39b/2, 40b/9

velâyet (a) Velîlik, ermişlik: 10b/13

veled (a) Çocuk: 41b/18.

veled-i zinâZinâ yapılarak meydâna getirilen çocuk, piç: 41b/18.

vesâir (a) Diğer: 81b/7, 74b/7, 76a/17, 75a/8, 15b/5, 32b/12, 53b/12, 53b/19, 67a/10, 81b/9, 82a/10, 85b/15, 29a/4, 80b/17.

veyâ (f) Yahut: 45a/16.

vezir (a) Valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan "paşa" ünvanını taşıyan kimse: 38b/3, 41a/6, 41b/14, 43a/8, 81b/9, 3b/1, 38a/16, 43b/5, 52b/4, 55b/14, 46a/10, 81a/19, 39b/7.

vilâyet(a) Bir vali idaresinde bulunan yer, il: 39a/17, 10b/8, 55a/2, 76a/13.

vir- Vermek, iletmek: 7a/6, 7a/10, 10b/19, 14b/9, 16a/8, 36a/17, 37a/8, 42a/14, 44b/13, 45a/16, 49b/18, 50a/4, 51b/11, 51b/12, 57a/2, 59a/9, 79b/9, 6a/10, 14a/11, 17a/15, 21b/10, 24a/11, 30b/6, 34a/4, 34b/11, 34b/12, 37a/10, 37a/12, 38a/14, 39a/3, 39a/4, 40a/5, 42b/13, 44a/1, 44b/5, 48b/10, 49a/17, 51b/14, 52b/3, 54b/16, 41b/4, 42b/17, 66a/7, 57a/8, 51a/4, 51b/13, 52a/5, 45b/11, 57b/13, 43a/156b/12, 57b/6, 59b/7, 59b/19, 61b/2, 66b/4, 67a/3, 72a/7, 74a/2, 74a/4, 74a/11, 75b/19, 78a/6, 78b/16, 78b/17, 83a/5, 84b/12, 55a/13, 77a/6, 77b/15, 33b/12, 35b/8, 49a/6, 12b/7, 12b/9, 16b/5, 20a/19, 27b/3, 34a/17, 39b/17, 43a/8, 47a/7, 49a/1, 49a/9, 62a/18, 64b/12, 65b/2, 70b/13, 71b/6, 72b/7, 73a/10, 77b/2, 78a/5, 36b/15, 46a/6, 78b/19, 79a/5, 83a/4, 44b/12, 4b/2, 5a/4, 47a/19, 5a/16, 26a/10, 31a/14, 78b/5, 82a/3, 82a/4, 5a/6, 21b/1, 24b/10, 31b/1, 41a/4, 76a/10, 80a/17, 40b/18, 40a/11, 40a/15, 42a/11, 43a/11, 66a/2, 77a/10, 37b/17, 33b/7, 50a/7, 58a/16, 72a/9, 29a/12, 41a/15, 24b/6, 5a/17, 24b/8, 20a/2, 73b/8, 40b/16, 45b/15, 78b/10, 75b/17, 50a/11, 01 4b/19, 12a/14, 26b/12, 34b/6, 40b/12, 41a/15, 42a/12, 49b/16, 49b/17, 50a/10, 51a/13, 57b/4, 73a/13, 85a/1, 27a/10, 71b/14, 8a/12, 37b/4, 50b/4, 57a/5, 68a/16, 60a/16, 32b/8, 22a/15, 72a/17, 50b/9, 67b/9, 50b/3, 25a/16, 41b/12, 28b/9, 57b/5, 71b/8, 77b/6, 59a/15, 70b/6, 64b/16, 27a/19, 37b/16, 40b/7, 42b/7, 44b/10, 45b/12, 39b/9, 41a/2, 65b/18, 77a/12, 41a/5, 76b/11, 40a/18, 62a/19, 50b/9, 43a/6, 11b/17, 60b/19, 82b/5, 23b/9, 23b/10, 24a/18, 71b/11, 83a/2, 83a/8, 85a/6, 82a/2, 3b/9, 28b/10, 67b/10, 77a/10, 77a/11, 72a/11, 42b/11, 51b/19, 54a/3,

54a/19, 66a/2, 67a/16, 26a/14, 9a/2, 53b/11, 53b/17, 78b/2, 82a/1, 78b/11, 24a/3, 32a/12, 25a/19, 50b/10, 59b/3, 45b/19, 54b/3, 68b/2, 71b/11, 41b/10, 4b/3, 4b/16, 5b/8, 8b/4, 9b/12, 11a/4, 12a/8, 17a/4, 17a/15, 22b/5, 23b/3, 25a/4, 29a/2, 29a/15, 29a/16, 29b/14, 31a/9, 31b/19, 35b/12, 38a/11, 38b/1, 39a/9, 48b/5, 48b/12, 49b/10, 53a/12, 54a/8, 55a/2, 57a/8, 65a/4, 66a/12, 66b/11, 68b/3, 70b/13, 76a/13, 77b/14, 79b/15, 3b/18, 4a/15, 4a/17, 8a/6, 70b/3, 82b/7, 83a/2, 83a/15, 7b/17, 34b/5, 56b/1, 82b/8, 20a/6, 68b/12, 41a/2, 24a/17, 16b/8, 15b/1, 5a/3, 43a/1, 16b/3, 23b/6, 23b/12, 24a/15, 24b/2, 25a/11, 25a/14, 25b/5, 28b/8, 51a/5, 51a/9, 54b/13, 57a/13, 68a/18, 72b/6, 77b/1.

vürân (f) Yıkık, yıkılmış: 28b/11.

v. eyle- Yıkmak, parçalamak: 28b/11.

vuşûl (a) Ulaşma, varma: 11b/16, 34a/6, 38a/18, 40a/9.

vücüd (a) Beden, ten, vücut: 6b/2, 12a/5, 60b/19, 20b/10, 20b/9, 58a/2, 22b/12, 24b/3.

vüzerâ (a) Vezirler: 79a/11, 85b/8, 43b/9, 81b/9.

Y

yâ (a) "Ey, hey" anlamlarında bir seslenme sözü: 023a/3, 21a/18, 21b/2, 21b/3, 21b/6, 21b/10, 21b/12, 21b/15, 25b/10, 37b/5, 26a/17, 29a/3, 29a/7, 26b/5, 21b/19, 22a/1, 22a/8, 22a/15, 23a/1, 31b/3, 32a/3, 32a/13, 33b/16, 36a/6, 36a/19, 24b/2, 21a/3, 76b/15, 77a/4, 55a/12, 55b/3, 56a/6, 56a/12, 56b/13, 57a/1, 57a/8, 57a/17, 57b/2, 57b/7, 75a/16, 69a/11, 72b/15, 73a/6, 64a/11, 61b/6, 61b/9, 84a/16, 84b/3, 7a/2, 84b/8, 6a/2, 84b/13, 84b/15, 84a/12, 75a/19, 83b/5, 82a/4, 79b/16, 79b/3, 16a/6, 17a/17, 78b/15, 53b/8, 54b/2, 75a/13, 53a/18, 41b/6, 4b/14.

yâ (f) Veya, yahut: 3b/2, 42b/14, 48a/18, 48b/3, 48b/11, 49a/5, 51a/7, 52b/2, 37b/19, 27a/12, 54a/5, 75b/4, 59a/1, 59a/2, 59a/3, 7b/16, 54b/13, 54b/13, 36a/19, 31a/17, 83b/10, 84a/15, 82b/7, 10a/8, 77b/16, 79b/11, 77b/5, 77a/10, 25b/5, 75a/14, 69b/5, 84b/16, 84b/17, 17b/1, 68a/15, 63a/18, 63b/18, 63b/4, 21a/2, 63a/12, 50a/11.

yâb yâb Yavaş yavaş, usul usul: 61a/4, 63a/13, 47b/2, 63a/14, 67a/5.

yabân (f) İnsan yaşamayan ıssız yer: 24a/16, 14b/5, 50a/10, 3a/5, 63b/16.

yād (f) Hatırlama: 5b/1, 15a/9, 63b/10.

y. it- Hatırlamak: 5b/1.

yādigār (f) Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi, andaç: 4b/3, 76a/11, 4a/14, 39a/2, 43b/11, 32b/5, 66b/3, 81b/5.

yağ Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde: 18b/7, 18b/10, 22b/11, 20b/10

yağla- Yağlamak: 20b/10, 23b/3.

yaḥūd (f) Veya, ya da: 82b/11, 82b/14, 16b/8, 21a/4, 16b/8, 25b/6, 12b/2, 31a/2, 31a/17, 65b/17.

yaḳ- Tutuşturmak: 15b/4, 68b/15, 16b/15.

yaḳa Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü: 7b/9, 59b/11, 65a/17.

yaḳala- Yakalamak: 70a/15.

yaḳın (a) Yakın: 38a/1, 40b/3, 52b/13, 54a/12, 45b/1, 51b/19, 35a/15, 39b/4, 53b/9, 57b/11, 58b/2, 66a/8, 80b/2, 49b/13, 80b/13.

y. gel- Yaklaşmak: 35a/15, 39b/4, 53b/9, 57b/11, 58b/2, 66a/8, 80b/2, 80b/13.

y. var- Yaklaşmak: 49b/13.

yaḳlaş- Yaklaşmak: 56a/11.

yaḳut (a) Değerli süs taşı: 43a/16.

yalan Doğru olmayan şey, yalan: 3b/7, 37a/5, 45b/4, 52a/2, 77b/11, 52a/4, 63b/1, 64a/6.

y. söyle- Doğru söylememek: 37a/5, 52a/2, 52a/4, 63b/1, 64a/6.

yalın Çıplak: 19b/2.

yalıñuz Tek başına, yalnız: 34a/19, 56a/3, 17a/10, 83b/12.

yaltaqlan-

Birinehoş, görünmek için onursuzca davranmak, dalkavukluk etmek, taba sbus etmek 81b/18.

yalvar- Yalvarmak: 13a/9, 20a/1, 26b/2, 18a/8, 11b/2, 25a/13, 27a/10, 64b/17

yan- Yanmak: 41a/19.

yanaş- Yanaşmak: 25b/13, 13b/17, 14b/6, 33b/3.

yañıl- Hata yapmak: 41a/7, 81a/16.

yañılış Yanılışı, hata: 78b/1.

yan 1. Taraf, yan: 5a/11, 8a/11, 8a/19, 8b/2, 9a/12, 16a/11, 28b/17, 36b/17, 37a/17, 39a/11, 45b/6, 64b/14, 64b/15, 75b/6; **2.** Nezd, huzur, kat: 47a/9, 18a/9, 20b/1, 21b/4, 22b/19, 23a/15, 30b/2, 38b/6, 44a/11, 46a/4, 49a/9, 49b/14, 65b/9, 69a/10, 80a/6, 56a/11, 2b/19, 3b/7, 8a/7, 23b/18, 38b/3, 14a/4, 85a/9, 41a/19, 54a/13, 58b/6, 61b/12, 75a/4, 76a/8, 80a/14, 81a/7, 82a/8, 82a/10, 49b/4, 64b/3, 7b/14053b/14.

yani (a) Demek, şu demek ki, anlamlarında bir söz: 42a/4, 54a/12.

yanuq Bıkkın, üzüntülü, dertli: 14a/2.

yap- Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek: 21b/13, 14b/3, 41b/17.

yapış- Bir şeyin ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalması: 75a/12, 9b/6, 19b/10, 27b/6, 64b/8, 69a/15, 75a/15

yapraq Yaprak: 60a/11.

yār (f) Dost, seven, sevgi besleyen: 6a/5, 21a/15, 30b/13, 55b/8.

yār-ı gār: Mağara arkadaşı: 68a/19, 77a/3, 48a/6.

yar- Derin yara açmak, yaralamak: 35b/13, 20b/19, 22a/12, 22a/18, 34a/10, 36b/8, 80b/16, 35a/4.

yara- Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak: 12a/16, 21b/7, 38a/6, 55a/7

yarlığa- Bağışlamak, affetmek: 72a/4

yaramaz Uygun ve yararlı olmayan, bir işe yaramayan: 23a/17, 27a/12, 41b/5, 52a/14

yārān (f) Dost, arkadaş, yardımcı: 74b/15

yardum Kendi güç ve imkânlarını başkalarının yararına kullanma: 38b/14, 55b/9, 60a/4

y. it- Yardım etmek: 38b/14, 60a/4.

yarın Bu günden sonraki gün: 19a/17, 33b/11, 35a/18, 36a/15, 37a/15, 42b/15, 50a/14, 64a/4, 80b/2.

yarı Yarı, yarım: 8b/7, 12b/6

yas Matem: 49a/10, 52b/7, 52a/17.

yasak Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasal dışı engel, memnuniyet: 73a/12, 16b/19, 23a/18, 24a/12.

yaş Gözlerden akan berrak sıvı: 36a/11.

yaş Ömrün miktar ve derecesi: 2a/12, 11b/19, 71a/17, 72a/4, 47b/12.

yat- Yatmak: 19a/16, 19a/19, 41b/14, 9a/17, 6b/6, 28b/17, 7a/19, 19a/14, 9b/3, 7a/19, 12a/6, 24a/12, 24b/18, 54a/11.

yavuz Kötü, fena: 18a/2, 24b/1, 33a/11

yavuzlan- Sertleşmek, çetinleşmek, kabadayılılaşmak: 63a/17, 22a/2, 41a/2, 84a/1.

yay Yay: 11a/2.

yay- Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek: 71b/4.

yaz- Yazmak: 34a/9, 53a/2, 10b/4, 78a/16, 34a/1, 34b/10, 37a/7, 37a/11, 45b/7, 45b/16, 74a/5, 76a/12, 77a/2, 54b/14, 36a/18, 40b/19.

yazu Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi: 25a/6, 37a/11.

yazuk Herkesi üzebilecek şey, günah: 73b/9.

yedek Bir şeyin gereğinde kullanılmak için elde bulundurulmuş, asıl karşıtı: 28a/3.

yedi Yedi: 21a/5, 38a/16, 39a/4, 40a/7, 46b/7, 48b/4, 50b/1, 66a/1, 71b/2, 77b/15, 78a/10.

yegâne (f) Biricik, tek: 31a/10.

yek (f) Tek: 73b/18, 80a/10, 46a/19.

Yemen Yer ismi: 66b/19, 67b/19, 67a/6, 76a/13, 82a/11.

yemin (a) And, kase: 60a/6, 25a/15, 29a/14, 26a/10.

y. eyle- And etmek: 25a/15, 29a/14.

y. vir- Andlaşmak: 26a/10.

yeñi Eski karşıtı: 5b/18, 29b/4, 24b/19.

yid- Çekmek, yedekte götürmek: 58b/13, 57b/16.

yeşil Yeşil: 22b/9.

yeter İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi: 25b/10.

yetim (a) Öksüz, yetim: 15a/15.

yetiş- Ulaşmak, vasıl olmak: 42a/19, 50a/17, 71a/16, 13b/8, 60b/4, 30a/19, 9a/3, 16a/8, 40a/11, 61b/5, 76b/1, 57a/15

Yezdān (f) Yaratıcı, Allah: 45b/9, 74b/8, 54b/9.

Yezdānperest (f) Müslüman: 12a/11, 13a/5, 38b/4, 42b/11, 40b/1, 65b/18, 83a/11.

yezid (a) Hz. Muaviye'nin oğlu ve Emeviye devletinin ikinci halifesi: 81a/6.

yığ- Toplamak, bir araya getirmek: 18b/18, 28b/5.

yık- Yıkmak: 8a/9, 75a/6, 75b/4, 29a/9, 82b/17.

yıkıl- Yıkılmak: 25b/10, 6b/1, 11a/14, 27b/14, 22a/11, 39a/8.

yıl Sene, yıl: 32a/15, 75a/9, 38a/4, 67b/5, 14b/19, 19a/6, 19a/9, 19a/10, 58a/13.

yılan Yılan: 71a/18, 73a/3, 79a/4.

yırtıcı Parçalayıcı, yırtıcı: 17a/11.

yi- Yemek: 65b/15, 70b/4, 36b/12, 27b/3, 68a/11, 59a/2, 59a/14, 42a/16, 21b/14, 44a/13, 70b/12, 22a/11, 18a/11, 18a/14, 15b/3, 36b/12, 38a/11, 42b/3, 49b/2, 61a/14, 73b/16, 78b/11, 79a/10, 82a/15, 82a/18, 73b/18, 37b/14, 67b/2, 74a/16, 75b/11, 76b/12.

yigit Genç: 4b/19, 3a/14, 18a/7, 47a/1, 10b/16.

yigirmi Yirmi: 2a/4, 8b/15, 10a/6, 30a/18, 10a/18, 12b/7, 27b/7, 30b/4, 43a/12, 43a/14, 43a/15, 43a/16, 43a/17, 46b/14, 67a/6, 10a/5, 67a/18, 71a/17, 76a/1.

yine Yeniden, bir daha, tekrar, gene: 3a/8, 3b/9, 4a/18, 6a/2, 11b/3, 11b/13, 12b/12, 13b/8, 17b/14, 19a/5, 20b/13, 21b/2, 21b/4, 22a/7, 24a/8, 24b/4, 25b/1, 25b/4, 28b/15, 29b/14, 33b/18, 34b/7, 36a/18, 37a/1, 37b/8, 37b/12, 41b/9, 41b/15, 45a/17, 47a/15, 47a/18, 49a/19, 50a/9, 51a/6, 51b/18, 53a/11, 54b/3, 57b/6, 61b/15, 67a/4, 69b/10, 72b/5, 72b/7, 74a/5, 74a/13, 75a/10, 76b/4, 76b/8, 76b/11, 77b/6, 78a/3, 78b/1, 78b/8, 79a/15, 80a/9, 80a/15, 80a/17, 80a/19, 81a/12, 83a/1, 83b/3, 83b/13.

yir Yer, mekân, mahal: 10a/3, 16b/15, 28a/10, 39b/19, 54a/12, 55a/11, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 31b/16, 11a/15, 20a/17, 3a/12, 11b/13, 41a/6, 22a/8, 59a/18, 63b/3, 70a/5, 82a/16, 17a/1, 21a/3, 29a/11, 38a/1, 39b/4, 42a/17, 42b/5, 46a/16, 51a/2, 52b/13, 61a/5, 63b/19, 68a/14, 71b/2, 79b/13, 80b/4, 85b/16, 17a/2, 75a/8, 34b/14, 1b/13, 2a/13, 6a/15, 6a/19, 7a/13, 8a/5, 9b/13, 17b/7, 24b/16, 27a/3, 28b/5, 29a/17, 30b/5, 31a/6, 33b/5, 36a/5, 36b/13, 37a/1, 37b/14, 43a/19, 47a/9, 47b/4, 49b/13, 51b/19, 54a/7, 60a/4, 60a/19, 61a/8, 65a/7, 68b/19, 69a/16, 71b/13, 80b/15, 80b/16, 52a/15, 70a/17, 80b/15, 15a/9, 28b/16, 32a/11, 55b/17, 59b/5, 79b/5, 83a/1, 2a/13, 6b/14, 14a/15, 17b/17, 21a/12, 39b/19, 50b/7, 62a/1, 63a/14, 77a/4, 84b/8, 50a/2, 14a/16, 28b/7, 68a/12, 72b/5, 72b/18, 74b/2, 75a/10, 75a/17, 75b/9, 5b/10, 5b/1, 75b/12, 76a/16, 78b/11, 80a/10, 85a/7, 85a/9, 85b/12, 47b/6, 76b/2, 33a/9, 27b/13, 9a/11, 19b/3, 79b/17, 42a/17.

yit- Yetmek, kâfi gelmek: 11a/18, 17b/15, 26b/10, 72a/13, 72b/10, 73a/11, 82a/7, 49b/16, 50a/10

yitiş- Ulaşmak, vasıl olmak, yetişmek: 72b/10, 72a/11.

yiyecek Yenilecek şey, yiyecek: 32a/7, 32b/4

yoğYok, hayır: 83a/3, 21b/9, 47b/8, 78a/17, 78b/3, 19a/1.

yoğurt Yoğurt: 71b/4, 71b/6, 69b/2, 69b/3, 69b/5, 70b/2, 70b/4, 70b/15, 71a/13, 70a/7, 70a/13, 70a/16, 70b/3, 69b/7, 70a/7,

70a/9, 70a/10, 70b/10, 70a/3, 70b/9, 70b/12, 69a/4, 69a/9, 69b/19, 73a/5, 70a/4, 70a/6.

yoğurtcu Yoğurt satan, yoğurtçu: 79a/2.

yohsa Yoksa: 6a/7, 8b/8, 9b/18, 15b/14, 16a/14, 16b/3, 16b/6, 23b/6, 25b/10, 28b/19, 29b/18, 32a/16, 34a/17, 41a/5, 41b/5, 42a/2, 43b/14, 45a/15, 47a/17, 47b/11, 49a/12, 51b/6, 53a/7, 53a/14, 53a/19, 57a/18, 70a/19, 75a/11, 76a/3, 77a/3, 78b/16, 79a/2, 79b/5, 84a/4, 84a/13, 84b/4.

yok Olmayan, bulunmayan şey, hayır: 6b/11, 7a/13, 9b/5, 18a/15, 23a/2, 23a/9, 25a/1, 25a/16, 27a/14, 28a/17, 36a/5, 36b/12, 37b/14, 40a/19, 40b/12, 41a/15, 53a/7, 56a/3, 58a/17, 59b/5, 62a/1, 70a/1, 70b/2, 71b/15, 18a/15, 15a/3, 4a/1, 8a/6, 13a/7, 13a/8, 13b/16, 13b/19, 14a/3, 14a/7, 16a/17, 18b/4, 20b/12, 27a/15, 33b/8, 35b/2, 63b/8, 43b/15, 46a/15, 52a/9, 52a/14, 52b/15, 53a/15, 53b/3, 55b/6, 69b/1, 71a/18, 76b/19, 13a/7, 77b/11, 78a/14, 79b/18, 82a/5, 83a/10, 84a/16.

yokla- Kontrol etmek: 13a/18.

yol Yol: 6a/14, 10b/18, 11a/2, 11a/12, 13b/10, 14a/8, 17a/2, 28a/4, 45a/8, 59b/10, 63a/2, 68b/3, 69a/7, 76a/11, 80b/15, 21a/16, 21b/2, 21b/16, 47b/3, 76a/19, 31a/8, 40b/13, 78b/2, 82b/2, 10a/4, 41a/4, 69a/1, 69a/15, 10b/14, 12b/6, 12b/17, 16a/10, 13b/11, 22a/7, 27a/6, 29b/15, 55a/6, 74a/7, 13b/6, 82a/11, 62a/8, 28a/5, 47b/10, 63a/19, 10b/11, 13b/8, 82a/11, 53a/9, 22a/3.

yorgun Yorgun, mecalsiz: 41a/4.

yöre Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü, havali, mahal, civar: 23a/14.

yukaru Üst, üst taraf, yukarı: 2a/6.

yular Yular: 71a/8, 69a/15.

yum- Kapatmak: 11a/1, 17b/14.

yumurta Yumurta: 69a/4, 22a/19, 74a/18.

yumuşa- Yumuşamak: 45a/18.

yut- Yutmak: 62a/8.

yuvar- Yuvarlamak: 22b/6.

yügrük Güçlü, çevik, çalışkan: 28a/3.

yük Hayvanın taşıdığı nesne veya taşıdığı miktar: 17a/7.

yükle- Bir yere, taşınması için belli ağırlıkta eşya veya araç gereç koymak: 17a/4, 32b/4, 39a/12, 61a/18, 64b/11, 8b/12, 11b/4, 17a/4.

yüklet- Yükletmek: 8a/9, 8a/15.

yüksek Yüksek, âlî: 33a/9, 43a/19, 80b/4.

yürek Kalp, yürek: 14a/1, 20a/16, 62a/7, 28a/6, 80a/19

yüri- Adım atarak ilerlemek, gitmek: 11b/4, 19b/10, 55a/9, 59b/6, 64a/2, 64a/12, 72b/9, 77a/13, 79a/7, 44a/14, 59b/4, 70b/8, 67a/5, 13b/10, 16b/11, 34a/18, 45a/1, 28b/13, 10b/10, 60b/5, 23b/5, 24a/14, 3b/18, 21b/10, 56b/12, 25b/7, 50b/8, 27a/1, 34a/15, 9a/5, 65a/1.

yüz Yüz (sayı): 2b/5, 8a/7, 8b/1, 16b/13, 28a/18, 32b/8, 37b/14, 38a/7, 39a/13, 39b/2, 40b/6, 40b/10, 41a/19, 46b/14, 50b/4, 50b/8, 50b/15, 50b/17, 51a/4, 51a/10, 51a/12, 61a/7, 62a/14.

yüz Yüz, çehre: 7b/11, 24a/5, 29a/19, 29b/4, 80a/11, 81b/16, 35a/19, 20a/3, 25a/1, 27b/4, 28a/10, 29b/6, 15a/3, 40a/2, 20a/9, 61b/14, 63a/19, 65b/10, 71b/12, 33a/6, 33b/1, 40b/9, 12a/3, 62b/8, 63a/2, 72b/8, 77a/7, 30a/17, 48a/6, 52a/16, 57a/6, 63a/9, 63a/10, 64a/12, 76b/13, 79a/12, 80a/11, 81a/17, 81b/14, 84b/1, 62b/9, 11a/14, 12b/16, 83b/15, 11a/18, 41b/15, 47a/16.

Z

zabı(a) Tutma, koruma: 9a/15, 63b/19, 7a/10, 28b/4, 59b/9, 58a/7, 58a/11, 61a/9, 8a/18.

z. eyle- Tutmak, hâkim olmak: 7a/10, 59b/9, 9a/15.

z. it- Tutmak, hâkim olmak: 8a/18, 28b/4, 58a/7, 58a/11, 61a/9, 63b/19.

zâhir (a) Dış, dış görünüş, dış yüz; açık, belli: 59a/15, 82b/8, 21b/18, 39b/10, 47a/12.

z. ol- Ortaya çıkmak, görünmek: 39b/10.

zahire (a) Gerektiği zaman kullanmak üzere biriktirilen hububat, yiyecek: 30a/19, 71a/15, 23b/16.

zaḥm (f) Yara: 3b/10, 34b/1, 37b/11, 37b/13, 37b/13, 34b/4, 57b/12.

z. ur- Yaralamak: 3b/10, 34b/1, 37b/11.

zaḥmet (a) Sıkıntı, meşakkat, güç: 21b/16, 33a/5, 36b/10, 17b/4, 76a/10, 54a/17, 59a/2.

z. çek- Sıkıntı çekmek: 33a/5, 36b/10, 54a/17, 59a/2.

z. ol- Yapılan bir işten sıkıntı, yorgunluk duymak: 21b/16.

zaiif (a) Zayıf: 24b/18, 67a/5, 16a/7.

zâil (a) Sona eren, devamlı olmayan: 6b/1.

Zâl Özel isim: 2b/2.

zamân (a) Vakit: 4a/9, 7b/13, 19a/7, 19b/15, 21a/7, 22a/15, 23b/17, 26a/14, 26a/17, 27b/11, 29b/12, 31b/1, 31b/6, 33a/18, 34a/16, 34b/9, 47b/14, 54a/4, 55a/8, 56b/2, 59b/13, 60a/2, 62b/4, 75a/6, 75a/13, 78b/16, 79a/13, 11b/5, 12b/12, 15b/17, 48a/11, 61b/4, 65a/3, 18a/12, 11a/9, 13a/17, 21a/5, 82b/10, 26a/16, 44b/1, 3b/6, 10a/19, 29b/10, 37a/6, 81b/17, 61a/2, 38b/12.

zann (a) Sanma, sezme, zannetme: 7a/2.

z eyle- Öyle kabul etmek, zannetmek: 7a/2.

zarâfet (a) Zariflik, naziklik, incelik: 45a/7, 53a/13, 53a/14, 80a/8, 73a/5.

zarar (a) Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat: 23a/17, 16a/17, 6b/12, 83a/16, 30a/10, 56a/5.

z. gel- Ziyan görmek: 30a/10, 56a/5.

z. gör- Ziyan görmek: 83a/16.

z. it- Kötülük yapmak: 6b/12.

zarb (a) Vuruş, güç: 11a/10.

zarf (a) Kab, kılıf, mahfaza: 56b/17.

zâri (f) Ağlayıp sızlama: 71b/16.

zarḩa (a) Yellenme: 26b/1.

zarūret (a) Zorunluluk: 73a/11.

zāt (a) Kişi: 20a/3, 11a/3, 46a/12.

zāyi (a) Kaybolan, boşa giden: 15a/10, 7a/13, 36a/5, 77b/8.

z. eyle- Heba etmek, boşa çıkarmak: 7a/13, 77b/8.

z. ol-Kaybetmek, yitirmek: 36a/5, 15a/10.

zebāni (a) Cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen melek: 19b/9, 19b/8, 20a/5, 20b/5.

zebūn (f) Zayıf, kuvvetsiz, hālsiz, dermānsız: 24a/11, 27a/2, 24b/10, 27a/13, 54b/7, 34a/16, 49b/1, 67a/11, 67a/16.

z. eyle- Hālsiz bırakmak: 67a/16.

z. ol- Hālsiz kalmak: 34a/16, 49b/1, 67a/11.

zehir (f) Zehir: 7a/9, 53a/2, 63b/9, 5a/1, 5a/16, 5a/17, 5b/5, 6a/15, 9a/2, 10a/18, 16a/14, 16b/1, 34a/13, 36b/15, 49a/19, 49b/2, 49b/4, 63b/10, 81a/11, 82a/4, 6a/4, 6a/17, 8b/4, 12a/4, 12a/19, 12b/7, 13a/13, 13a/19, 18a/11, 18a/14, 20a/10, 22a/15, 23a/4, 23b/11, 24a/11, 32a/6, 32a/18, 33b/12, 35b/11, 36b/5, 36b/6, 36b/12, 37a/14, 42b/2, 48b/17, 49a/18, 63b/3, 66a/12, 75b/8, 78a/15, 73b/16, 66b/11, 85a/4, 10a/5, 36b/9, 78b/3, 62a/8.

zehirlū Zehiri olan, içinde zehir bulunan, aęulu: 3b/10.

zekā (a) abuk anlama ve bilme kabiliyeti: 15a/6.

zemīn (a) Yer, toprak: 27b/11, 45b/10, 47b/17, 59b/13, 32b/8, 33a/17.

zemzem (a) Kābe yakınında bulunan bir kuyunun Mūslūmanlarca kutsal sayılan suyu, zemzem suyu:18a/19.

zencebīl (a) Zencefil: 081b/6.

zencīr (f) Zincir: 2a/7, 19b/10, 56b/16, 82b/18, 36a/15, 19b/6, 28b/12, 78a/18.

zengin (f) Parası, malı çok olan, varlıklı, varsıl, varyetli, fakir, yoksul karşıtı: 50b/3.

Zermeyān Özel isim: 77b/2.

zerre (a) En küçük parça: 9b/5, 32a/19, 43b/15, 47a/4

Zerrin Yer ismi: 4b/1.

zewāid (a) Ziyade, fazla şeyler, fazlalıklar: 11a/17, 22a/2

zevķ (a) Hoş giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz, eğlence: 33a/12.

z. it- Eğlenmek: 33a/12.

zeyn (a) Süs, bezek: 37b/1.

zindān (f) Hapishane, zından: 23a/8, 25a/19, 23b/18.

zihî (f) Ne güzel, ne hoş: 42b/12.

zıkr (zıkr) (a) Anma, anılma: 11b/14.

z. it- Anmak: 11b/14.

zinā(a) İslâm'a uygun olmayan kadın erkek birleşmesi, nikâhsız çiftleşme: 41b/18, 72b/4.

zînet (f) Süs, bezek: 43a/14, 43a/18, 77b/14, 80b/9, 48a/14.

zirā(f) Çünkü, zira: 2a/3, 2a/10, 2b/10, 3a/15, 4a/2, 4a/16, 5a/4, 5a/15, 5a/18, 6b/12, 8a/17, 10a/17, 13a/5, 13a/14, 13a/15, 23a/15, 24a/4, 26a/13, 26b/16, 27a/15, 30a/12, 32b/19, 33a/5, 33b/18, 34b/14, 36a/11, 39a/18, 40b/1, 40b/18, 41b/10, 45b/2, 46a/15, 47b/8, 49a/16, 50a/2, 54b/7, 55a/12, 56a/8, 62b/17, 64a/16, 64b/9, 67a/4, 70a/2, 70a/17, 71b/8, 71b/11, 72a/15, 75a/18, 76b/1, 76b/2, 76b/17, 82b/16, 84a/11.

zîrek (f) Zeyrek, anlayışlı, uyanık: 14a/13.

ziyā (a) Işık, aydınlık: 38b/1.

ziyāde (a) Fazla, çok, aşırı; artma: 2a/1, 2b/5, 3b/19, 4a/9, 7b/12, 7b/16, 8a/17, 8b/15, 8b/16, 9a/18, 10a/8, 13b/4, 14b/4, 14b/18, 15a/3, 19b/18, 20b/8, 21a/15, 23a/17, 24b/1, 25b/14, 26a/18, 26b/1, 30a/9, 30a/16, 31b/2, 33b/14, 36a/9, 36a/11, 38a/6, 40b/6, 40b/8, 40b/19, 41b/18, 42b/8, 47b/6, 50b/9, 50b/17, 63a/1, 64a/19, 66a/16, 74b/4, 78b/12, 83a/6, 81b/13, 79a/15

ziyāfet (a) Şölen, özel yemek: 35a/1, 41b/14, 44a/18, 74a/3, 84a/19, 74b/18, 38b/7, 48b/17, 76b/5 .

z. eyle- Ziyafet vermek: 41b/14, 76b/5.

z. it- Ziyafet etmek: 44a/18, 74a/3, 84a/19, 74b/18, 35a/1, 38b/7.

ziyāret (a) Birini ya da bir yeri görmeye gitme, görüşme: 3a/8, 48b/2, 32a/7.

z. it- Ziyaret etmek: 32a/7.

zor (f) Sıkıntı veya güçlükle yapılan, kolay karşıtı: 49a/11, 57b/5, 75b/1, 84b/7.

z. eyle- Zorlamak: 75b/1.

ZorbāzūÖzel isim: 81a/8

zuḥūr (a) Ortaya çıkma: 8b/7, 26a/9, 42b/4, 37a/3, 37b/10, 46a/16, 55a/1, 36b/16, 38b/3, 38b/9, 50a/14, 65a/6, 79b/10.

z. eyle- Ortaya çıkmak: 26a/9, 42b/4, 37a/3, 37b/10, 46a/16, 55a/1.

z. it- Ortaya çıkmak: 8b/7, 35a/12, 36b/16, 38b/3, 38b/9, 50a/14, 065a/6, 79b/10.

zulm (a) Haksızlık, eziyet, zulüm: 71a/11, 71b/5, 45a/7, 70b/17, 71a/1, 70b/9.

z. eyle- Eziyet etmek: 45a/7, 70b/17.

z. it-Cefa etmek, eziyet etmek: 71a/1.

z. ol- Cefa olmak, eziyet olmak: 70b/9.

zurt Sert: 26b/18.

zūhre (a) Çoban yıldızı: 31a/4.

Zü'l-Humār Özel isim: 67b/14.

zūlf (f)şakaklardan sarkan saç lülesi3a/19, 36b/19.

SONUÇ

Hamza-nâme Türk edebiyatının önemli ve kadim eserlerinden biridir. Eserin en çarpıcı özelliği hacimli olmasıdır. Yapılan araştırmalarla Hamza-nâme'nin 72 ciltten meydana geldiği anlaşılmıştır. Yazılış tarihi ve müellifi kesin olarak belirlenemeyen böyle devasa bir eser üzerinde yapılan çalışmalar oldukça azdır.

Dilimizin tarihi dönemlerini takip edebilmenin önemli bir yolu metinlerin neşrinden geçmektedir. Bilimsel esaslar doğrultusunda gün yüzüne çıkarılmış bir eserin; dil, edebiyat ve kültür alanlarındaki çalışmalara büyük bir ivme kazandıracığı muhakkaktır. En önemlisi de bir dilin hazinesi olarak kabul edilen sözlüklerin temel malzemesi metinlerdir.

Bütün bu konuları göz önünde tutarak bâkir bir özelliğe sahip olan Hamzaname'nin 5. Cildi üzerinde metin ve sözlük çalışması yapmayı isabetli bulduk. Nüsha değerlendirme çalışmaları sonucunda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Nadir Eserler Bölümünde bulunan en hacimli nüsha üzerinden metni oluşturmaya karar verdik. Varak ve satır numaralarını bu nüshaya bağlı olarak yaptığımız eser 85 yapraktan ibarettir.

Önce yaygın transkripsiyon esaslarını tatbik ederek metni okuduk ve yeni harflere aktardık. Metnin taşıdığı dil yapısını göz önünde tutarak ağırlıklı bir şekilde Eski Anadolu Türkçesinin ses ve yapı değerlerini metne hâkim kıldık. Türkçe kelimelerin özellikle alıntı kelimelerle kurulmuş Türkçe birleşik fiillerin öne çıktığı metinde imlanın istikrarlı olmadığını gördük. Bu hususiyet göz önünde tutularak kelimelerin yeni harflere aktarımında metne harfiyen sadık kalmaya çalıştık. Ayrıca Arapça ve Farsça kelimelerin yazılışlarında hatalı durumlarla karşılaştık. İlgili kelimelerin yazılışında doğru şekillerinin metinde yer almasına özen gösterdik.

Geniş şahıs kadrosuna ve zengin coğrafyaya sahip olan Hamza-nâme hikâyelerinin metnini tam ve eksiksiz kurmanın yolunda yürüdük. Ama değişik kaynaklara ve çalışmalara başvurmamıza rağmen okunmasında emin olamadığımız bazı unsurlar söz konusu olmuştur. Bunların mevcut imkânlar içinde en uygun çözüm yolu; anlaşılamayan ögenin metin yapısındaki konumunu ayrıca Hamza-nâme'nin diğer ciltlerindeki örneklerinin manzarasını dikkate almak olmuştur. Bütün bu teknik yaklaşımlar ve dikkatli okuma gayretlerimiz sonucunda, Türkoloji sahasında gerçekleştirilecek gramer ve sözlük çalışmalarına katkı yapacak bir metin ortaya konulmuş oldu.

Metinden sonra yaptığımız ikinci önemli çalışma bölümü sözlüktür. Sözlüğümüzde metindeki kelime ve kelimededen büyük gramer birlikleri yer almaktadır. Sözlüğün temel amacı; metindeki kelimelerin anlamlarını vermektir. Bu noktadan hareket ederek doğru okunduğundan emin olduğumuz bütün kelimeleri alfabetik sıraya koyarak anlamlandırdık. Bir kelimenin kullanım sırasında gösterdiği farklı anlamları numara vererek kaydettik. Ana maddenin dışında iç maddelere de sözlüğümüzde yer verdik. İç madde grubunda Türkçe birleşik fiiller, Arapça ve Farsça isim ve sıfat tamlamaları, Farsça birleşik isim ve sıfatlar yer

aldı. Bunların dışında Arapça veya Farsça ön ek olarak türemiş yapıya dönüşen unsurlar da çoklukla iç madde olarak kabul edildi ve manaları sunuldu. Madde başı yaptığımız kelimelerin hangi dile ait olduğunu belirttikten sonra kullanımları göz önünde tutularak kazandıkları kelime türlerini yansıtacak şekilde anlam verildi. Böylece metnin semantik dünyası ayrıntılı bir biçimde oluşturuldu. Bu gayretimizin sebebi Türkçemizin sözvarlığını tespit etmekteki çalışmalara katkı yapmaktır. Sözlük bölümünün sonunda ortaya koyduğumuz matematiksel oranlar da bu amaçla ulaşılan çalışmanın önemli göstergelerindedir. Sözlük içinde yer ve kişi adları da bulunmaktadır. Alfabetiğinde görülen bu özel öğelere anlam yerine yalnız “özel isim” veya “yer adı” karşılığı konulmuştur. Böyle bir sözlük çalışması; dikkat gücünün artması gibi naif bir basamaktan başlayarak sözlüklerin dünyasına vakıf olmak ve bu özel kitapların niteliklerini öğrenerek Türkiye ile diğer ülkelerde yapılmış çeşitli türdeki sözlükleri tanımak gibi araştırmacıyı tatminkâr özelliklerle donatacak hamlelere vesile olma görevini de yerine getirmiş bulunmaktadır.

Böyle nitelikli ve nicelikli bir eserin 5. cildinin dilimize edebiyatımıza dahası kültürümüze kazandırılması, sayın hocam Muhammet Yelten ile beraber gerçekleştirdiğimiz bu çalışmanın içimize sinen bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akın, N. Ş. (26). Hamzanâme 8. cilt- Metin- İnceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi SBE
- Albayrak, N. (1997). Hamzanâme Maddesi. İslâm Ansiklopedisi. C 15. İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı Yay.
- Çay, B. H. (2017). Hamzanâme 23.cilt- İnceleme- Metin- Sözlük- İndeks. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi SBE.
- Devellioğlu, F. (2010). Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- Dilçin, C. (29). Yeni Tarama Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Evliyâ Çelebi: Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi C.I-II, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2013.
- Kanar, M. (2011). Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü. İstanbul: Say Yay.
- Korkmaz, A. (2017). Hamzanâme 20.cilt- İnceleme- Metin- Sözlük. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi SBE.
- Köprülü, M. Fuad, Edebiyat Araştırmaları 1, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1986.
- Paçacıoğlu, B. (26). VIII- XVI Yüzyıllar Türkçenin Sözcük Dağarcığı. Ankara: Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yay.
- Redhouse, J. W. (2016). Müntahabât-ı Lügât-i Osmâniyye. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Tarun, S. (2018). Hamzanâme 33.cilt- Metin- Sözlük-İnceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi SBE.
- Tatlı, Y. (2017). Hamzanâme 9.cilt- İnceleme- Metin- Sözlük. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi SBE.
- Türk Dil Kurumu. Büyük Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts (02 Temmuz 2017).

Uçman, A. (1981). Hamza-nâme maddesi. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. C 4. İstanbul: Dergâh Yay.

Yelten, M. (1998). Târih-i İbn-i Kesîr Tercümesi (Giriş – İnceleme – Metin – Sözlük). Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

Yelten, M. (2013). Hamza-nâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları. [Electronic Version] Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 8/9: 151-165 (20 Haziran 2017).

Yelten, Muhammet: “Türk Edebiyatında 15. Yüzyıldan Bir Nesir Kesiti Olarak Hamzanâme'nin Hitap Ettiği Zümreler”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish orTurkic Volume 8/13Fall, 2013, p. 179-247, ANKARA-TURKEY

Yıldırım, N. (26). Fars Mitolojisi Sözlüğü. İstanbul: Kabalcı Yay.

Zavotçu, G. (2013). Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü (Kişiler-Hayvanlar-Bitkiler-Tabiat Güçleri-Kişileştirilmiş Varlık ve Kavramlar). İstanbul: Kesit Yay.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Mehmet Akif YILDIRIM
Doğum Tarihi ve Yeri : 14/10/1984 - Malatya
Medeni Hali : Bekar
E-Posta Adresi : akifyildirim_84@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

21-24 : Hacı Ahmet Akıncı Lisesi
28-2013 : Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
2014-2015 : Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Pedagojik Formasyon

İŞ DENEYİMİ

2016-2017 : Özel AKDAY Etüt ve Eğitim Merkezi Kurucu Müdür

TIPKI BASIM

3338

بازارچه‌ای

EVGD	19576
26.5.50	
300/62	

صاحب‌المذبح

خزانه شریف جوار سنگ
 افسوس‌دین خله سنگ
 موازین سیم سنگ افند
 قرص سینگ سنگ سنگ
 قران ارم سنگ
 سنگ سنگ سنگ

3338

3338

تجدید نامه که در روزی قلم شده چنانچه
ایچم نوری ازین کتاب در قرآن اول
احباب صفایا با او است در این کتاب

حزق با صفا رضی الله عنه حضرت تدریک بشیخی جلوه

قصه بزنده مست اولان اوک باش
بویله قلمش رازینهای فاشی
چون دونکی قصه بولدی قرارین
بگونکی قصه دن کل دکله وارین
بوشیرین قصه به بوقدر نهایت
حکایت دکله که چوقدر شکایت

راویان اخبار عجایب شعار و ناقلا و اسرار
عزایب نثار و محارقات سلسله دور روزگار اوله
روایت ایران که صاحبقران عالم حزق با صفا حضرت تدری
دیباچه رسته و واروب لندیها این سعیران ایله
قرقون جنک ایلوب آخر کونین قابوب قولنه الو
یرم اوروب بند چکی چادرینه کتوردی مگر چیبور
شاه

شاه بر تهورده قفس دوز در مشدی زیاده و اسرار
و محکم ایدی بوم صالح ایچون اتمر مشدی کاربان
سرای قدر و ارا ایدی زیر انزها نکت قندی سکسن
القی اربیش و بکرمی درت اربیش سینه سزک ای
واردی اول قفسی اوستاد اوله دوز مشدی تکه
لندهها نکت ایچنه او تور دکله باشی بوقار و دیکه
اندر لندیهای قات اندر قات بولادی زنجیر ایله
بند ایدوب ایلتوب اول قفسه قیوب حبسی
ایلدیلر اتمالندهها نکت حیرتین عقای کاه کلور
کاه کیمردی زیر انزها کند و به بو حال اوله افک
خاطرینه کتور هر دن که احتمالی که حزق بوقدر قد
ایلله او درت یا شنده بر جوان لندیها کی بر کوه پاره
دلاوری یرننه قابوب قوی او زرم الوب یرم اوروب
بند چکه بویر او زکه امر محالی نهایت سر و جهان
عشق سودا سینه میران که کیروب غیرت جنک
ایلدی آخر عنایت حق اولوب غالب اولدی اندر
لندیهای کهنه به اینا ایلوب عجز عیار عمر مودی
مقبل زرب کرم اصم لندی بعرض سرور بارگاه هشما
کلوب صندره لیسنده قرار ایلدی بکلم و کسرم

مدح ثنای ایدوب ای دلاور عالم ار ملک ایسه انجق
 اولور بکون اتدوکن ار لکی قهرمان و ستم زال اتمدی
 کرچه انلر ده جهان سرایینم چوقا ار لکلر ایلدی
 لکن انلرین هر بر نیک قیلمی سکسن طغتمان اریش
 دخی زیاده ایش قهرمان و سامک یوز اوزار ایش
 قیلمی وار ایش انلرم بوقدر هخر بقید دکلامر
 اما سز لر دت بوایشلر کر اتمدر د دیلر سرور جهان
 بونلر ایله بر از عشرت ایدیوب دیلر بکه واروب
 معشوقه سی مهر نگارک جاریه سی اولان دلام
 جنکی ایله عشرت ایدم زیر نامه سنده لندهای
 باصرو غلک کچه کوندمردیکم جاریه الذی بنم عشقه
 ایچده سین نمان بهم الهمین ایچمش کی اولور کوه
 دیمش لر دی اول دوزمه نامه ده حمزه بونلر دت
 قور تلوب علویه کیدیم دیر کس قوی مبارک کلوب
 حمزه یه ایتدی ای سرور بارکاه اسحاقه بر الا محشم
 کهسه لر کلری سز ی استر لریورک ردی سرور
 عجب اکپلمر در دیه رک بارکاه اسحاقه کلوب
 کوردی بر نقابوار شاهانه لیا ستر مجوهر تاج
 کیمش تحت اوزم اوتورم یا ننده بر پیر نور اف
 اوتورمش

اوتورمش افاصقال —ینه ده اما بونلرین قناطلری
 وار قشولرنده وافر پری سرولر ال قاشوب طور لر
 مکر بوخت اوزم اوتورن نقابوار اسما پری ایدی
 اولم حمزه کوروب ایغنه طوروب بیور ای نوجوان
 بوینم کن بیاندن دکلامر بونقابیلم سلطان قاف
 اسما پری دیر لر دخی کوچکون مکه صی اندرم
 بان فاطمه قرینه شکار اوزم سکا برات بفتشاری
 ایدی شهمی ینه سیزی زیارته کلوب و بکون
 لندیهای باصرو قهر باشنده جواهر نثار ایتدی
 د دیلر امیر جهان ایتدی لطف لری دام اولسون
 بر نه کی اینر که سزک کی عالیجنابه مقارین اوله
 و بزی شهر یار ادم برینه قویه دیوب ایاب
 اوزم طوروب اسما ده حمزه کوروب دقت ایله
 بقوب سرور جهان سچیلوب بیومش یکیت اویش
 زیر اول کوردکیه هنوز طفل ایدی بوکزیوی چلوب
 تناسب اعضا قوی موزون اولوب حسنی جهاک
 کونرن کونه افزون اویش اولم جهان سلطان
 قافک عشق اتشی تازه لنوب در و شون شعله ده
 عشق علولنوب عقلی زلفی کی پریشان اولدی

بویکابی الیر علی قره اوت اولدی غافقن بار اولدی

و دونوب و زبیری معانم قافه ای را تا بنیم حاتم پنجه اولی
 در دینش کله خمره سندن اول عورت المزیابو
 شهرهای نوش و ان کی بار شاهک قزینه نامزد
 او پیش بر بر لرینه عاشق اشته لندهای دخی
 اله کتوردی بودند صکره واروب اول قیزی اولی
 ددی معانم قاف ای سطان قاف بوقی زمانند
 سزک یا ننده بر سوزم یلان چقدیمی کر چه بویله
 اولی اما خمره اول قزی المغه قادر دکلر کوره
 باشنه نه حالر کتور لرینه قزی و بر زلر اخر اول
 قیزدن اوتری خمره زهر لو قلیج ایله زهر اور لر
 مرهم — دیمانیه محتاج اولور اول سبب ایله کوه
 قافه دوش و سنی الله امر یله امیججه کوه قافدن
 چقوب کیده سزدی بوقی جواب لر بری اسمانجه
 سو یلشدیلر برر ولتیه — اما خمره البته بن
 قافه الوب کیده مرهم دیوب کوجه الوب کتمک دیلر
 خمره با صفا سر کشاک ایروب اسمانک بر نیجه
 مقربلرینه هلاک ایله — اما بری کور اوطن اولور
 یور یور بر — اما برر وایتیه — اما برینک معانم
 قافه زیاده اعتمادی واردی بیلور دیکه سوزنیه
 خلاف

خلاف بوقی اخر صبر دن اوز که چارم بویوب و کنه
 خمره یه عاشق اولدیغک بلدر مدی زیر افرا سته
 بلدیکه خمره نک سوداسی غیر ی باشنه بر اخر
 نهواسی وار کوزینه جهان کور منز دونوب — اما
 ایتدی ای جوان بزم سکار بحایتی ر قاج جهتدن
 لازم کله شد بر بوم کعبه الله حتی ای اشرفدن
 و برده بوم حضرت ابراهیم اصلندن سین و بر دخی
 صاحبقان عالم سین بلکه محندن بزمه لازم اوله
 و زیاده بیوک شرفک اخر زمان پیغمبری جموی
 ماضی سین دیوب سروری تحت اوزره جقاروب
 بر از صحبت خاص و عشرت ایله یلر اندن — اما
 سرور جهان ایچون مخصوص ارمغانلر کتور مشی
 مجوهر خنجر اس و تیغاس و بیجی بی قیاس جواهر ای
 مسک عنبر لر انواع در لو یاد کار لر که برع مسک
 بری دخی بولنزدی برر وایتیه برر خوشن دخی و بر
 زیر خمره نک بر ایور خوشن لرینه هاهلرک ایشغی
 اول اجلدن برات دخی و برر اندن — اما بری خمره یه
 وداع ایروب یینه تختنه اوتوروب دیولر کتوروب
 دهوانک بر قاتنه چقوب قزیه سین دیار کوه قاف

بوم خمره نک قلمن سوزنیه
 اولر الله اولر وی نام و ایندی
 دیوب

لاله
 سوزنیه
 دیوب

و شهر زهری دیوب چکوب کنری حمزه نک حیالی کوزه
قالی آقا بوطر فدن امیر عرب اول اسماوردوک
یاد کار لری خزینه آریینه و یروب و جان اتوب دلارام
صحبتنه کلری کنه اول لعینه هزار درلو شیوه نازیله
و درلو مکر آل ایله قرشو کلوب استقبال ایروب
امیر جهان قرشو لیوب قولتوغنه کیروب مقامنه
قرار ایتدردی مجلس حاضر انواع میوه و شکوفه ایله
دوناغش سرور کجوب قرار ایلری بهان ملهونه
صراحی آینه الوب اول جام بر صفای صراحیون
دولم یروب اول کنری وسی نوش ایروب انزه امیر
هر دانه صونری ننگم عادت ملوک قد میدران
بونلر عشرته بشلریلر اول مکار لعینه کنری
مرادی او طمن او توری امیر مردانک مطلق هلاله
قصی ایروب یا صا جبران اشتره ایشترم لنگهای
اله کتورمش سینه مبارک اوله و مهر نگارک امانتینی
بو کجه سینه و یروب اول خدمتی ارا ایتک کره کن
ددی سرور شان اولوب ایله ای بانق کتور همای
بنهم مرادم او در ان شاء الله مهر نگاری بر لاقه
سینه بکار موندن بر کوزک یکپس ویریم ددی اول
مکار

مکار خدمت ایروب بر او غوردن اول زهری صوفغه
قور قوب ستاید طپوله دیوب بعضی سوزلر چکوب
نوله سرور اول طلب اتی یکن ویریم نوله بران
عشرت ایروب لم زیر اول جامی ویرد کنه مهر عقیله
مست اولوب بریم ایله عشرت ایروب میده سین نوله
بر قاج قیخ دخی نوش ایروب دیوب ویر ایلری
وسازین آینه الوب او ازین او بیروب مهر نگار
اوزرینه شعرلر او قیوب سرورنگ دیبلک عشقی
چوش خروش ایروب اول قدر یاده نوش ایلری بکه
کویا در یالری نوش ایلری نصف کجه اولوب عالم
اغیار دن بالکلده عالی اولوب بو یگان ایسه
کترم جمله بکار یله حاضر بر سلاح قیاطور لر
ایروب که جاریه ایشی کوروب کلوب کنری ویر
ایروب اولی خنی عکر الاده قلیح قیوب تار مار
ایروب زیر امشاور لری بواید بکه جاریه اول کجه
حمزه زهری ویرد کنن صکره کلوب بونلر خبر
ایروب زهری ویریم من ایسه بونلر دده عرکت
آینه لر زیر بیلور لر کم حمزه یه جوابه قادر دکلر
اول مکار کور دیکه سرور عرب شوبله مست

اولی که بردن کوک فرق آهن اولی که گاهی مهری یاد
 ایروب اهل ایلی کجه اغزندن استشار جقوب رخاکی
 کوکه حقار دی نهان اولی که لعین مکاره و دست
 بولوب اولی مرصع و مصنع جامی حقاروب اولی
 بر جقو مثقال زهری اولی جامه قیوب اوزرینه
 باده دولی یروب امیر جهانیه صونری ایتدی ای
 امیر شته بو اولی جامه که معشوقک مهر نگار
 و یروب ایتدی که بو جامی سنگ الذریع الوب ایچکن
 جهان بی زات بنم الهمی ایچکی نوش ایلسوند
 ددکریه دلیس عالم شان اولوب اولی جامی بر جقاف
 الذی الی آثار او یلیر بونه اختلاف ایتدی یلس
 بعضی حرم بغایت متانه ایتدی نه اولی و غن
 یا بن ایچکی آثار و وایت امیر مردان اولی جامی
 الذی الوب کوردی جام ایچنره باده نک رنگ
 تغیر اولوب و کویا جام التیره استش وارکی قینار
 گنم شرابن حرکت کوردی و ب تعجب ایتدی
 ای نگار بونعجب قینا یور ندر اصلی ددی اولی
 ملعونه ایتدی دخی تازه صفامش یکی باده در
 اسکی سی تمام اولی کی یکن جوق باده ایچکی یکن
 دیوب

۳۶

حالی بر کتابی سلطان هما یون قاریمانه او باغنده بشی بکجه افغانند او در
 کتیره اعدیه
 افغان قزاقانست
 در کتیره
 ۱۵

دیوب در لوهرانه لرایلی کی اتماس و بر جهان طویلی قصه
 بر از فکر ایروب یینه کوکلندن ایتدی یا حرم لعله هر نه
 ایسه شو جانان الذریع کلمت می ایچکن کرک بین
 امر اهل تقدر بوزن و دریمش لر در اگر زهر ایسه
 غوث می ریایر الذریع کرکمن سگری اغیار الذریع
 دیوب ایتدی ایتدی ای دلارام تحقیق بو جامی بکا
 مهر نگار می کونی مردی یو خسته بر غیری که مسیه
 کونی روب ترو ویر ایله اولسون ددی ملعونه طویله
 دیوب نه دیه چکن بلهنری ایتدی کاد لور مهر نگار
 ویردی و بو ستری بکا کیز لیجه ویردی ددی مهری
 بویله می سور سنکه تردد ایدوب بویله در بودرو
 سؤل لرایر سیر ددی سرور کوردی او طمان
 مهر دن کلری نامک اشیدوب ارتق و تری قالیق
 جهان بر یول اولی جامی قالی یروب ایتدی
 زهر قاتله اولور سه چکر بری قطره سیریه دو کرسیم
 لکیر دیوب لب اوروب بالا چرخه نوشی
 ایلدی اولی انی اولی زهر حرم نک چکر بری دو غرابو
 در و ننه کار ایلدی سرور جهان نولی و غن طویله
 اهل ایدوب الذریع اولی جامی قالی یروب بر چالان

لا
 ک
 ل

عتقانی زائل اولوب ارقسی اوزره یقلی کی فی الحال
 وجودی شیشوب طلومه دونری و جانتلیوب
 صاری صولز اتفه بثلری جاریه ملعونه اولجای
 کوروب سناد اولوب اول اراده حقوب قنده
 کتره عسکری دیوب کتری اما هیبوره شاه
 قلعه سنده یا توکن واقعه سنده کوردیکه حمزه
 اوزرینه برسیاه بلوط چو کدی و عسکری اوزرینه
 برسیل کلوب جمله سپاهی تار مار ایله ای کسوز
 او یانوب اوغلی چیبال شاه فی قالدیروب چکر کوشم
 شویله بردوش کوردیم ایکن ایودکلر تر وار حمزه
 عسکری کورنوار نه یوق بکابر خبر کتور قور قنده
 اول دلاوه کتره بر ضرر اتمسوز زیر ایشیریز
 بر بر لری ایله ماجر لری وار مش ددکده چیبال شاه
 یزندن طوروب سالاهلنوب قلعه قیوسین
 آجیروب بیاده سکر دوب حمزه عسکرینه
 و پاره کاهنه کیدر کن کوردیکه ایکی سپاه اور تا سنده
 بر بیاده کهنه حمزه سپاهندن حقوب کوردی
 کتره سپاهنه کیدر همان چیبال شهنزاده یونک
 او کین الوب بر کهنه قنده کیدر سینه ددی مکر بو
 دلا رام

بودلا رام ملعونه ایله چیبال شاه فی کتره اوغلی
 اردشیری طن ایله ایله همان الیه او یوب یا اردشیر
 حمزه کتری قنی باباک کتره بکت ددکده چیبال
 شاهک بوسوزدن عقیله کیدر و همان کندوسین
 جمع ایروب بر حمزه قنده کتری و سن کهنه
 بر خوشجه جواب ویر ددکده ملعونه ایله ای
 شهنزاده بنی بلهن میسین مهرکت جاریه سی دلا رام
 چنکی دکلمیم که بو کجه فرصت ایله حمزه تمام مست
 ایروب شرا بنه زهر قانوب ایچوردیم تر لوک اتاک
 کتجه خبر ویر واروب لندهای ضبط ایلسوز
 و حمزه عسکرین تیغدن کچور سوند ددکده چیبال
 شاه های ملعونه تعجب او طر ایش ایله شسین
 او یله بر سرفرازی یوق بر صنایع ایله کت باری بنه
 انک انتقامک سنده الا یم دیوب همان تیغک
 چکوب دیر ملعونه بر تیغ او یله اور دیکه ایکی پاره
 ایله ای انون جان اتوب حمزه یار کاهنه کلری کجیایر
 هیقروب عمار ایله مقبل قنده ددکده ایله کتره کطام
 انلر لندهای بکلر س ددی چیبال شاه بر نه غافل
 یا توکن حمزه قنده ددکده یا توکن ددکده بکابر

بوسوزدن بوز و لوب خیر میسر نیلر سن ددی لر چیبیل
شاه ایتمی تریک کوس ترک حمزه زده دد که ایندی
حلوت پار کاهنه حرکت جاریه سی ایله هر کجه عشرت ای
ددیلر چیبیل شاه ایله اشتقه قیاحت اول جاریه ده
تر اول پار کاهی قنده در واروب صاحبقران صانجیدک
کورم دد که بکلس بو اولمن سوزدن شاشوب
او حیدره مقاسکر دوب اول حلوت خانه پار کاهنه
اول مقبل احو و کیروب امیر جرهاق اول حاله کوروب
یقاسین چاک ایروب فریاد ایلدی بونلر ده کلوب
کور دیلر سرور عالم شیشوب برطلومه روئوش
بوز کوز بلور سن اولوش بونلر در فریاد ایروب
اعظم شمه بیه بشلر یلر چیبیل شهرزاده زیاده عاقیل
اییری بر مدد اغلا شحوق زمان کلر استرم کی
اولودق شین قرشو کزده لندها کی بر عفریت یان کزده
اولره طویار سه حال مشکل اولور دد که بونلر
دخی زیاده شاشوب ای شهرزاده یانه او کوب
ویر سیرین نجه ایرم لم دد کلر نده چیبیل شاه ایتمی
دکاور لر همان روا اولان بود که اجماز دن بکلر خبر
ایروب حاضر اولوب هنوز دخی صبا حیه وارد صبا ح
اولمن

اولمن صاحبقرانی ولندهای قفس ایله اوله کم قلعه رو
شیر سن بر واروب بو احوالی اتامه خبر اینهم دیوب
کتدی برینن عمر عتار فی الحال جمله بکلری دوکلا
شوب خبر دار ایلدی بکلر جمله سی تخمین اولوب
بریره کلوب مشاوه ایلدی بیلر بیلور لر دیکه بونلر سن
ایچنه کترمه جواب ویر رادم یوقی ر خصوصاً
یاننیه یوز بیگ عسکری وار امیری سوز بوردده
شهرزاده نگدی ردیوب همان قلعه کتکی رو اولور
ترا سباب انقالی یوکلندیلر کیمی چاندلری بقی بیلر
اندن همان قلعه طوعری قیامت فحانک اولدی بو
یکارت چیبیل شاه باباسی چیبور شاهه کلوب
اولان احوالی خبر ویر نجه چیبور شاهک عتلی کتدی
بره مدد حمزه ولندهای قالدیر کورم دیوب تریه
بکلر نینه خبر ایروب قلعه دن طشمه چقور بیلر
علی العجله لندهای قفس ایله بر قیله یوکلندی بکلر
قلعه ده و شور دیلر چیبور شاه همان بویاشه
اولدی زیر لندها دن زیاده کوزی قور قشدری
بودی بو شافور سه ایرق کیم ضبط ایرم بیلور
بو یکارت عمر و مقبل زترین مکر و عمر معدی بوان حمزه

بر کیم ایچنه قیوب بر فیل اوزرم صباروب یوزمقداری
 ادم ایله قلعیه اوچوردیلر اما بویکدن کسرم
 لعین اولکجه جبهه وجوشن کیوب جمله سپاهنی
 حاضر ایله یکه شهر کی جاریه خنم یه زهر وروب
 خبر کتور بر زلر ده حاضر اولوب عرب سپاهنی
 قلیچر کجوب انتقام الالم دیوب بوار ضنوده کجه
 یاز و سنده دک بکلر یلر بر اثر ظرور اتمری محبت
 نه اوله اصلی یوخسه جاریه طیولوب خلاص اولدی
 دیوب بر قاج چایک ادم کوندر دیکه وارین کورس
 عرب عکرنه نه حوادث وارنده ددی اول حر فیلر
 کلوب کوردیلر عرب سپاهنده بر قار شلق و ادر
 کویا قیامت بر علامت بر یوکلرک بر بوزوک
 بر بغلن بر طوت دیوب بونلر قلعه چماپور
 دوغری اولام اولام اولوب قچارلر عسکر از دکل
 یکر فی سیکریت زیاده ادم نقدنر بحالاق اولوخصو
 بویله آسزندن اوله دخی زیاده شاشقنلق اولور
 نهان اول چاسو سار کوروب تز کسرمه کلوب
 خبر ایتمدیلر یوز نه اصلنی عرب عکرنیک
 حالی دیگر کون طور میوب بحله ایله قاجوب
 قلعیه

قلعیه کیدر لر دینجه کسرم لعین نهان بلدی یکه جاریه
 ایش کوروب خنم یه زهر کی او بر مشدر اما تعجب
 کلوب چقیر کی بر مدد تین بنک واروب یتشه لم
 بولیکم خنم نک لندر هانک باشلر بر کسه زردی
 بحکم بکلری وعسکر کفارد بر بنوب یور یوب اهل
 اسلامک اوزرینه اقرن ایله یلر اسلام بکلری
 بو حال کوروب جان باشلرینه صحیح یوب بر ایمی
 ال قلیچه اوروب صباح اولنجه دوکشوب و کیمی
 طاشور لردی والحاصل صباح اولدوقده جمله کی
 قلعیه کیروب قبولرین قبا یوب حصارک جنک
 یرلرین الوب طور دیلر اما یار کاهلرین چوخی
 طشردا دوکلوب قالدی بویکدن کسرم
 لعین صولویه راق کلوب های مدد اوچه خبر دیلر
 اولامدق بونلر کی اله کتورم مرک دیوب لعینر کدن
 اهل اسلامک قالان اسباب و طوار لرین ضبط
 ایلدیلر و میران اور تا سنده اول جاریه نک لیش
 سردارک بولدی یلر یکی باره اویش یا تور کسرم
 الخ کوروب زیاده اچیدکی در دیمند یچاره بایلی
 میرانه قیوب ایو خنم مت ایلدی اما سر ادینه

ایر میوب نامراد کندی ددی اشته بونلر بوننه آما
 بو طرفدن امیر جهاش بکلر الغار بله چیبور شاهک
 سرائنه کتوردیلر شو بیلده دو شک اوزرینه یاتورم
 قودیلر و چورم سین الوب یا شنه اوشدیلر عجبا
 صاخمیله دیوب کوردیلر زرم حرکت یوق بی ننه
 یا پیشدی یلر کوردیلر دخی ایجا قدر اندن انخزینه
 اینته دو قدر یلر کوردیلر اینته تر لری بلدیله که هتوز
 صاعده دخی اولمش چیبور شاه تر امیر ایله
 شکرده نقده استاد حازق حکیم وار ایسه جمله
 کتوردیلر چیبور شاه بونلر مددای حکما کرم
 ایدک اگر بود کلام بر چارم ایدوب ایوانیم بیکور
 سینه چوق مال و سروپ و نخه احسانلر ایله
 دیوب چوق و عمار قلری بونلر دخی هب بر سر
 کلوب مستاوره ایدوب کتابلری کوردوب و حرم نک
 حالیه کوردوب ایتدی یلر ای شاه بزر بوکا علاج
 ایدم میونا ما فالان قضیه ده بر صلیب وارد
 ادینه عقلمون حکیم دیر لر اگر اول بوننه اولیدی
 بوکا علاج ایددی یوخسه بزر بوکا ال اور مغه
 قادر دکوز ددی یلر حرم بکلر ایتدی یلر امیری
 اول

اول حکیمه ادم کتسون کتور سون اوله کم بود کاور
 هلاکت اولمیه ددی یلر انلر ایتدی یلر نخه قابیلر اول
 حکیم بوننه عجان کلور اولدی و نخه یراون بش کونک
 بولور در اون بش کوننه انهم بوننه کلور اوتوز
 کون کچر بوزهرکت ایسه حکمی یکر می درت ساعت
 اگر یکر می درت ساعت ایچنده علاج اولور سه اولور
 اولور سه ارتق علاج قبول اتمزد دکن بکلر بو
 سوزه زیاده الم چکوب اغلش یلر یا نخه اولور
 حال کوز کورم بود کاور هلاکت اولوب کتسونی هله
 دخی جان وارد دیر لر که چوق ق جانم امیری
 وارد دخی اگر می مدد دیلر نهان اولور سلطان
 عتیاران عمر این امیه ایلر و کلوب چیبور شاهه باش
 قیوب ایتدی ای شاهی نهان بکا قول غوز قوشون
 اول حکمی بولور ویر سین ان شاه الله لطف حق ایله
 بکون اغشتام اولمیه برن واروب اول حکمی بوننه
 کتورم دکن حکیم لر ایتدی یلر ای سلطان عتیاران
 اگر اشته بویله برار لک ایدر سکن اولور زیر اتورور
 بوزهری ایچه لی درت بش ساعت اولمیه یکر می
 درت ساعت حکمی وار جیلی زمانه حاصلی اول حکیم

حازق البته بویچه کلوب این شمشک کر که در دیار عمر
 خیر اوله نهان بکار ارم بولوک قول غوز اولسون ددی
 هیبور شاهک بر چایک عتباری واردی سبکای
 عتبار نامنه ای کتوروب تن بر نامه یاز دیار چیبو
 شاه انزندن و بر از ارمغان ایله اول حکمه
 سبکای عتباری عمر عتبار قوشوب کوندر دیار
 عتبار جهان نهان صباح قرانکوسنده قلعه دت
 حقوب حکیمک ویلا یتنه طوغزی یاد صبا لیس
 چکلوب کتدی یار اما عمر عتبار ایله ایقیراش اولوب
 یورومک نجه قابل عمر وایلر و کیلر سبکای کیرویه
 قالور عمر ایسه یوللری بلهن طور ار دینه بقار بکار
 ایله قانی ایلیکی قوریلر ایتمکی سزده بیکی شاهی
 اولسکن کرک دیردی اما عمر عتبارده ولایت مرتبه کی
 واردی و ق کونلک یول بر کوندره الور بویله ادمه
 کم ایقیراش اوله بیلور اخر عمر عتبار کوردیکه اولور
 بتش ایش دکلر ایتمکی یکیدم نهان کلر و دیوب
 سبکای عتباری قابوب ارقاننه الوب ایتمکی
 عیب دکلر نهان سبکای ارقانده یول کوسترکه
 صاغه کیت صوله کیت دیوب خبر و بر استارت ایله
 آس

اگر کم قور قار سکن کوزین یوم دیشلرین قص دیوب لا
 بر یول قتی یایدن اوق جقار مثال حقوب کتدی حد
 زانتنه او یله کتدی یکه اوزر ندره سبکای کوزلری
 قاروب اسبابی در لوصدی الروبروب کوزلرین قباوب
 دیشلرین صقوب ایکی ایله عمر کت بوغانینه بک
 صداریلوب طور دی صبر ایله لکن کوردیکه
 کندونک ارقاننه بر شنی بات بات اورر مکر عمر کت
 او کجه لری ایله اوستاد ایله فچر عمر عتبار سکر توو
 زمانه ایاعنک او کجه لری کند و سزک اگسه نه
 دو قونوردی حتی عمر وک اگسه سی او کجه سی ضریندن
 نصر لمتش لری بوکن سبکای عتبار نجب ندر اول
 ارقاننه بک بک دو قونان دیوب بر یول ایله عمر کت
 ایاعنک قور ایوب طوتدی عمر عتبارهای دیوب
 یوزینک اوزرینه بقدری اوزرندن سبکای هند
 بر جانینه کتدی عمر عتبار یرندن طوروب ای نابکار
 دلیمی اولرک ایاعنهی طوتار سین دیوب غضبتدن
 عتبار بر ایکی سله اوردی بره زواید نابکار سنی
 کتور دیکم یتمهی از قالوب یوزم برس اوله یازدی
 بنی صفاتی اولسون دیر سین اگر بود رفوعه بکالازم

اوستک - فی قتل ای مردم ردی سبکبای خطایین
 بیلوب یلواروب ای سلطان عیاران بدم خطای
 ایلام دیوب عزردیلری اندر کمر نیلسونینه بو
 یوکلنوب بریلادر صال یوری مقامنده چکلوب
 کتیری هنوز او یله زمانی او ملری حکیم اولدو و غی
 دکانه ایرشدی یلر حکیمک او کندی باشی قیوب ای
 اوستاد کامل نزلر شهر جمابور سطاتی جیبور
 شاه اسلامرا ایروب شول نامه کوندردی و بو
 هدیته لری دخی ارسال ایلری دخی اکا احسانم
 چوق اولور همان لطف ایروب بزم بو خدی متهمز اختیار
 ایلسونلر ددی دینجه عقلمون حکیم ایاق اوزر
 طوروب اول نامه یه تعظیم ایروب او یوب باشنه
 قیوب اندر یینه یرینه اوتوروب اول نامه اوقدی
 اولدی حق تعالی زکر ایروب اندر دیشکره نیم طرفنه
 سرحد هندک سطاتی جیبور شاهم ستم قالدی
 حکیم سیم نامم وصولنده معلوم اوله کم مقدمانم
 قرنداشم او غلی بکا خصم اولوب جواب ویرم میو
 عاجز اولدم اگر شاه نولشروانه الهی کوندردی
 امراد طلب ایلام اولدم بزه اوند درت یا شنده
 بر

برنوجوان صاحبقران کوندردی کلوب خصم مطوب بنده
 چکری امرا اول نوجوانک دخی بردوشنی و ارامش
 اول لعیه حمله یوزندن اول صاحبقرانه حمله ایله
 شراب ایچنه زهر قاتوب ایچوردیلر خایس ملعون
 محب ایش ایلام اول نوجوانک و چونک شیشوب
 بیهوش یانور او ملری حال اصاغدر لطف ایروب
 بو طرفه ایریشه سیر برعلاج قابل ایسه آید
 بنده سکا اولقیر مال و بیروب و اولقدر عزت آید
 هیکله دولتله باشی کنبد کردونه برار ایدم دیوب
 چوق و عین لرایه شی حکیم فکر ایروب کوکلندن
 ایتدی بو خدی یزدان پرست ایش و برار بلوان
 ایش واروب علاج ایلمه ایوب اولوب نارنور
 قوللرینه دینکزدن دونوک دیوب قلع اورسون
 صکره اخرتم نارنورنه جواب ویرم بنم عدومک
 حیاته سبب اولدی دکره امیری بنم نه کفرمه
 برار استرایسه اولسون استرایسه صاخ اولسون
 دیوب اندر ایتدی ای کشیدرانک ایشی شمردی
 چوقردن تمام او طشدره هدی دنیاده بریچق مشقال
 زهر ایچم ادم صانجی قالور شمردی بر اندر کملو

اولم اختيار ادمم بر آيدم اچق و اهرم اولقده وقته د
بياخي خسته بيله اولسه اولور يا خودايو اولور
قالقار ايمري چيبور شاه سيزي نه عقل ايله بو
كوندردي بو اولور ايش دكله وارين صاعلق ايله
دري عمر عتيار ايتدي اي اوستان بزر عتيار لر زير ايلق
يولي بركونه الورن اول صاهيقان بو كچه بار و سته
زهر و پرديلر انده اولان حكما ايتدي لر بو كا بگر مي درت
ساعته دك علاج اولور لكر بزال اورا ميوز ديوب
سني صاعلق و پرديلر قالهون حكيمي كتور مك قابل
اولسه علاج ايمردى ددي لر بزخي شاه حضور نه
دعوى ايدوب صباح نماز نه حقوب اشته اويله
زمانه بوندره كلرك وينه اخشام اولور سني انده
اير شده مكه قاديرن گرم ايله كخر بهانه قو قالق
سكالازم اولان اسبابنى ان محيا ايله بز سني ار قامر
او چور وب في الحال ايلتورن ددكه حكيم بوندرين
يوز لرينه ديكه ديكه يعقوب ايتدي بره ان ملر سز لر
ناصل ارمسن بوقدر كونلك يولي درت بشن ساحتده
الوب بوندره كلر يكز هله بر يكز جتنى اچق ديوب كمر
كوستردي عمر و بره لى اوستان هر نه اولور سق اولام
قالق

قالق كينه لم كج قالق بزر شاه او كنده دعوا نم خلاق
جهتية لم اوله كم اول صاهيقان نو جوانه بر در زمان اوله
ديوب اقرام ايلدي حكيم كوردي قور تله من ايتدي
اي عتيار لر سيزه سوزين طوغر و سى بودر كه كينه لم
زير اولي حمزه يزدان پرست ايش بزم انكله عداوت
دينيه من واردر و برده بودر كه بزم اصلا بر شينه
احتياجم بوقدر و هم چيبور شاهه منتم بوقدر
ايمري وارين صاعلقه بندن سيزه در مان بوقدر
عمر و يلو اره كوردي اي حكيم صكره بشيمان اولور و
چيبور شاه سني اولور و ره ديه كوردي اولور
سوز كچمري بر و ايتيم بختكردن حكيمه نامه كلش
ايمري نوشتر مان اغزنون كه حمزه نام كه مسه اچون
زهر اچمري سكا علاج ايله بيز لر سه مفيد اوليه
زير بز اخ انده هلاك اولسونه ديوب كوردي ايمرك
قصد با شمر دن صاودق ديمش ري نيز اچتكم علم
رهلى خواجه دانادن او كره شى كى نهايت رهل مرادينه
موافق كلر و كى زمانه عمل اتمزدي حمزه هندی تانه
كتر كردن صكره عاقبتى نجه اوله جعفر بوقل يوب بيلوب
اردنجه كسترى اول چار بيه ملهونه ايله زهر بيلو

بوتايه چي فاديه كورنك نوسه زات ايتور كاره

ایدوب کوند ورن لعین حکیمه دخی نامه کوند
 جائز در هم اول حکیم مجوسی آتشف طباردی حاصلی
 اول پیرنا خلف او مری هنر یه مر حمت اتمیوب
 کتمی عمر و و سبکبای زیاده فحزون او اول پیر نیسوی ندر
 کیرویه دونوب شرردن طشره چقه پیر عمر ایتی
 ای برادرم اولور سون ددی عمر ههان سکر دونوب کلوب
 حکیمک الین او پیری اول احسان سکر
 نهان بنی تک قبولی ایلده که یوقی داشته درت
 یول ارا سندنه قالیم ددی حکیمه کوردی بو اوغلا
 عقل وار حظ ایدوب عمری الذرن طشوب دکانه چقار
 عمر کت اوکنه طعام قیوب قمرنگ طپوردی ارقانه
 لباس باشنه طاقیه ایاغنه مست بنا بوچ ویردی
 تمام کمالیله عمر التفات ایدوب شاکرت ایدرنی
 عمر ایسه قابل شاکرت چیست چابک زیرکت تراعال
 حکیم شاکردی اولوب خدمت بشلری حکیم بو
 اوغلا نه بر خدمت بیور سه اول اوغلا نیر ندر
 طور همی عمر و اول خدمتی برینه کتوردی و اویر تالی
 کوزدن کچور و ب محب عمر ایچون علاج قنغی حقه ده
 وقنغی شیشته ده وقنغی قوطوده اوله بر اردن او استادم
 ایلده بیله الوب کتور سم دیر ایدی و الحاصل مختار ههان
 دستمالن

دستمالن سوروب اغلامغه بشلری حکیمک یوره کی لا
 اچیبوب ایتی ای چکری یانق کوچک چونکه مسک
 یوقدر باری کل بکا خدمت ایلده سنی کی ییروب
 قوشادوب یا مده طور سکا صنعت اوکر ده هم واره
 وار برادرم اولور سون ددی عمر ههان سکر دونوب کلوب
 حکیمک الین او پیری اول احسان سکر
 نهان بنی تک قبولی ایلده که یوقی داشته درت
 یول ارا سندنه قالیم ددی حکیمه کوردی بو اوغلا
 عقل وار حظ ایدوب عمری الذرن طشوب دکانه چقار
 عمر کت اوکنه طعام قیوب قمرنگ طپوردی ارقانه
 لباس باشنه طاقیه ایاغنه مست بنا بوچ ویردی
 تمام کمالیله عمر التفات ایدوب شاکرت ایدرنی
 عمر ایسه قابل شاکرت چیست چابک زیرکت تراعال
 حکیم شاکردی اولوب خدمت بشلری حکیم بو
 اوغلا نه بر خدمت بیور سه اول اوغلا نیر ندر
 طور همی عمر و اول خدمتی برینه کتوردی و اویر تالی
 کوزدن کچور و ب محب عمر ایچون علاج قنغی حقه ده
 وقنغی شیشته ده وقنغی قوطوده اوله بر اردن او استادم
 ایلده بیله الوب کتور سم دیر ایدی و الحاصل مختار ههان

بو کتاب اولور طباردی دخی خطیل قشوق سلطان او سندنه اولور کلمه می می

اولكون حكيمك خذ متنه پروانه اولوب خوانه خليفه
 وحكيم ايله بعض اجز الرى دوكوب والكرن اله يوب
 معجون وشربت يا مقده خذ متنه ايليكه حكيم حسين
 ايليك افرين بره كوچك متنه زياده قابليت كوردم
 انجق اولور كوردم سنى بويله خدمت ايله بيان
 قالمس سى ددى محمدده باشى خليفه يناشوب جام
 قالفه شوك الاجه قوانوز لرده اولان شربت ناصل
 شربت و شول سياه قوانوز لرده اولان ناصل
 معجونى لطف ايدوب بكا خبر ويراو كرم نه يم خير
 صاحبي اول ددى خليفه كولب ايتى نيل سى
 عمر و استاد صنعتى در او كرم فورم او استاد مرتبه
 استرسه قالقوب اليوسرم دد كرم خليفه كولب
 اى كوچك فى الحال او سته فى اوطق استرس
 ددى حكيم بوقيل قالى اشيدوب نى ددى خليفه
 ايتى نى تحريب ماسا بو او غلادن بكون كللى
 دكانه بشيون قوانون وار هر برين او كرمك استر
 دد كرم حكيم حظ ايدوب ايتى نى بره بره او كرم دك
 انك صنعته زياده هوسى وار در كورم سيزك هم
 بريكن سجه بيلق شاگرد لر سن بريكن صوروب او كرم نه
 دير ميسن

دير ميسن ددى بمر ك ايسه مرادى بوليكى حزميه
 بر علاج خبر الام دى لکن مراد ايليكى او نره
 بر شى بولامدى هله بارى يوقرن يوز دن زياده
 قوانوزك ادين سويلدى يلمر عمر و فى الحال از سربوب
 بونلرم تکرار جمله بين ديو وردى حكيم ياشين
 صالوب بارك الله اوجه زكاسى وار بو او غلادن
 اكر صاخ اولور سه بر استاد حكيم اولور مئلى بولنم
 جهان بر بوخ او غل ايدى بوب جمله صنعتهم بو كاتوليم
 ايدى يم تا كم بر يى طوبو خبير يله ياد اولام وهن لر يم
 صنايع اولميه ددى القصه چونكه اولكون اخشام
 اولمى حكيم عمرى بيله الوب اويينه كللى حكيمك
 عور خا عمرى كوروب نى بو كوچك او غلا انجق
 قننه بولمك ددى حكيم ايتى نى بر او سوز جه ايش
 كار باندن قالمش اما نجب عقلو و چايك جالاک
 او غلادن بر خوش سجه طوتك يتيمه نواى چوقدا
 وعظيم قابليتتى وار مرادم او غل ايله مكر ددى
 بر از دن اور تايه طعام كلوب قصه دراز ايميه لم
 عمر عيار بوراده حكيمك او غلى صورتيه كيروب بابا
 اكر عرب حزميه علاج ايلسك قننى حقه دن معجون

متعلق ۵

ویردک دیوب خبر امسی وارد در چونکه طعام
کلای کمر بر لعلله خرمت ایدر کی طعام لرینه
دار ولیوب جمله سی پیوب بی هوش اولدیلم کمر بر
موم بقوب حکیمک اوی ایچنره بر خاص او طه سی
وار ایدر کی جمله اجزاسی قوانوز لرده و سائر لوازماتی
اندر ایدر کی عتیار جربان اول او طه یه کیروب حکیمه
متعلق هر نه وار سه ابنانه صالوب شو یله کم
حکیمک اونره چالی سپور که سین بر جوبه راست
کلیمک ایدر کی اندر حکیمی بر پوش بال فچوسی بولوق
ایچنه قیوب اندر حکیمی کتور و ب دگانه کلای
واندر دخی نفدر قوانوز و قونوق وار سه و حقیقه
و چومک او تدر اجزاس وار سه هب الری حتی
حوالری و سپور که لرین بیلله الریکه حکیم بر
برانه ایروب های فالام اندر قائمیش یوخسه
درمان ایدر دم دیمیه کمر واندر دخی موم ایله
دگاک دخی او یله کلای سپور دیکه دگاک
کورنلر زمان قدریمه بوندر حکیم وار میدر اوله
دیر لر جمله کتابلرین بر بر ققدر کاغذک بیلله
قوموی جمله حکیمک اشیا سین حرار لر قوسک
بر قطر

بر قطر دوه انچق کتور دی عتیار جربان بوقدر اشیا ۱۷
ابنانه سپشدر دکن صکر حکیمی دخی بال فچوسی
ایله کتور و ب شرردن طشره جقوب کوردی
بر صوکنار ندر تازه اش و باغی بهش کمر و ایتر کی
شاید حکیم بوندر استیه دیوب اندر دخی
بر قاج قباق الوب یا الله مدد ندر دیوب
قوت قدرت سنگار بو ضعیف قولنه قوت
ویر یسته هم دیوب یاد صر صر کی طبان کتور و ب
قندر سین قلعه نچما بورد دیوب او جوب کتور کی
اون بش کونلک یونک اوج ساعتی الوب کلوب
ایرشوی اذین جانب بو یگادن کتور کلر
لعین کوردی اهل اسلام قاچوب قلعه قباندر
وجاریه اولری کن صکر تحقیق بلدیکه خرم اول
زهری ایچمش لکن اولدی وی یوخسه صانچمدن
خبر الهمادی قلعه قریش سنه کلوب چانچوب
ایتدی ای خرم بکلری قتی خرم نجه اولدی بنم
ضرم بوقدر همان خرم ولند هانک بکین بکا
تسلیم ایدرک واروب کیلیم سزده دیار بکزه
کیدرک بن بوایشی کند مردن اتمیم اشته

شاهك امرى الهمه در زهرى رخى جاريه ايله
اندر كوند ديلر اهدى عناد و مخالفت ايتوب
اولدى اولاجوق نهان و پيرك يوخسه صكرم برين
صاغ قوم ديوب نغم آوردى نغم معديه خبر
وير ديلر بورج اوزم كلوب نغم اوروب ايتدى
اي حيلكار لغيم حمزه اولدى صاغدر يوخسه
جمله من بردن جقوب سندن انتقام الوردي
ياخون شهيد اولوردق ياخون محمد عتارم ازين ويرا
فلبر ز عدل گي بر كچه باشيم كسردى هله كورم
صاحبزاده دغنى اميد يمن واردر ددى كترم
لغيره قاقوب قلعيه يوريش ايلدى بونلر طشمه
حمزه بكلى ايجوردن اخشام اولججه جنك ايلدى
لغيره كترم اخشام اولدق قورم ديوب يونيك
ار ايله خصارى جورم الوب قوشادوب مخلصم
ايدوب قنوب يير مشعل آل ياقد ييلر او قوروب
بكله كه بيلر كه شايين عرب عسكرى براون
قبورن جقوب قاهيميه لس بونلر بو حاله ايكس
محمد حيقه كلدى كوردى حال بويله ارتالقي محكم
يساق بكنور خوف ايله نهان محمد حرارى و حكيمى

فجوى

فوجوى ايله بربرده صقليوب كند و اطرافى دولا
هله بربردن قلعيه يول بولوب كلوب حكيمى الوب
برط بقله قلعيه جقاردى كندا ايله بر با سبانه خبر
ويروب حرارى اكا يوكلاروب كند و حكيمى بولكلوب
سوروب چيپور شاهك سراينه كلدى حكيم
و حرارى ميدانه قودى چيپور شاه حران اولدى
بر عتارم بوقدر يوك ايله بويله ترنجه كلرك
ددى محمد وايتدى حق تعالى بن قولنه جوق لظفر
ايله شيراي شاه لطف حقله بوكورد يكن عتارم
ايران ديار ندين يالكزجه بر باشم ايله بوقدر برتبه
ودار بند و برتجى جناوار لرا چندن كجوب ديار
هندي قرادن طولاشوب كلوب لندهانك اطمان
خانه نده اولان نكدين كور زلر بى قابوب قالدريش
محمد عتارم بنم ددى اولدم چيپور شاه محمد خلعت
خاص و يروب و اف التون و يردى حرم بكلى
كذلك محمدى غنى ايلدى ييلر اندن حكيمه بقوب
يا محمد بونك عفتى باشنده كل اصلى ندر ديلر
محمد ايتدى قصه جوقدر عناد ايدوب كلدى
اخرا شاگرد اولوب بر كوندن بشقه جقمم ددى

شوب

یا بوجرار ندر ددیلسر عمر ایتدی حکیمک بوسادیدر
اونره و دکاننده نسی و ارسه سپورکه سنه وارخجه
هب کتورد مکه فالان شی لازم بوندن اولایدی
دیمیه بوقدر زحمتی اختیار ایتدی مده دکره جمله
بکلسر عمرک ادرکنده حیران اولوب تحسین قلدیلر
اندرن عمر حکیمه علاج ایدوب عقلی باشنه
کلوب کوزین اجوب کوردیکه کندوخ برنجب بره
کتور مشلر کیجه ایجه دیوان طور مش چیبور شاه
تخت اوزرنده و اطرافنده صندره لیلر اوزرم عرب
وهندی برادرلری اوتور مشلر کندویه بقارلر
حکیم تعجب ایدوب بحجب بو ناصل دوشدر
بکون اول عیارلر کلوب بینی دعوت ایدوب
کتمیم شیمی اودرکه دوشومه کیر مشلر دیوق
ینه کوزلرین یومدی عمر ایتدی ای اوتره کوزین
آج یتر اوهورکت چیبور شاه دیواننده کلرک
کورسکانه امر ایدیلر ددی حکیم کندین جمع
ایدوب کوردی حال غیری بر ندرن طور وب
چیپور شاهه طابو قیلوب بینی بوندن کتوردی
ومراد یکن ندر ددی عمر و ایتدی اشتیه سنه کتوردی
بکا

بکا اچیبوب اوکسوز اوغلا بچقدی دیوا وینه کتوردی
سنی بر کتوردی ایتدی ای حیلکار بینی نیاوز
الراترک شاکرد او ستادینه بوبله می ایدر ددی
عمر کوجله شاکرد اولان بوندن ایوا و لاجق دیکله
ددی چیبور شاه باش کتوروب ای حکیم خوش
کلرک ایددی کرم ایله شو دکا وره بر درمان ایله
بزه بوقدر ایکن ایلدی وهم تازه بو جوان بیکیت
وهم عاشق نامراد ددی بکلسر جوق یلوار دیلر
حکیم همزه نک یاننده کلوب اجوب نظر ایلدی
کوردیکه حالی خراب اغزینیه اینه طوتدی کوردی
جانی وار تعجب ایدوب بر چیق مشقال زهر بین
دخی بوزمانه دک او طیه نه حکمت در دیوب
دو نوب ایتدی ای شهر یار بوکاشمه نگیر و علاج
اوماند بوک او طیش اولاجق هج بوقدر زهر بین آدم
صانخمی اولوردی بکلسر ایتدی یوق بوق علاج
اولسوب ددیلسر چیبور شاهه علاج ایله کوره تم
دکره حکیم عناد ایدوب او ملز ددی عمر قصه یلوب
شهان دال خنجی اولوب ای بیدرین کافر نجوسی برتعبه
وزرم سنگ بور نوک قولانک کسوب در یکی

دیری ایکن صویوب صمان دولی پروب کنی وخی قلعوه
بر چند استغی اتارم همان طور مه علاج ایله دری
حکیم کوردی قورته من ایتدی ای عیار بهم بونه الام
واسپا هم بوقدر بر بوکا نجه علاج ایله هم دری
عمر ایتدی بر سنک لهر شینگ کتوردیم همان نه
استر ایسک سویله دری حکیم تعجب ایدوب
ایتدی اولانده منی قوشونک یاغنی واری ایری
شورنگه بر لاجه قوخی ایچنه ایری دیکه عجمه
ال اوروب حرار دین جقاروب اوکنه قودی حکیم باغی
صالوب الخ الوب اثر درهای یاغنی واری ایری سویله
بر سیاه حقه ده در دکنه عمر جقاروب اوکنه
قودی الحاصل حکیم هر نه استدی ایسه عمر بر
بر جقاروب اوکنه دیزی حکیم تعجب قیلوب
بوقدر نشنه لری وینی نجه کتوردی اوله دیوب
اندن کتا بلری استدی عمر هب جقاروب اوکنه
قودی خصوصاً حوان ایچنه اولان سو بونی سینه
و ان نجه انواع در لوان الام کیمک حرار دین و کیمک انان
گرامه دن جقاروب اور تیه یغه قودی کورن لری
اولوب عقلیون حکیم دم بسته قالدی کوکنده ها
نار نور

نار نور خشمه اوغرایه حق بهم وارم یوغم الوب
بونه کتورمش دیوب ایتدی سویله بر اش قباغی
اولیدی اوله لازم ایدی دکنه عمر اینده جقاروب
اوکنه قودی حکیم بوکرم بلدی بکه نه خصمه راست
کلمشدر بوقدر دن صکر یزه علاج امتیوب ایتدی
بوکا قرقیلو چور وک صمان لازم که بوغنه قیوب
تر لری و زدی مرادی سویله بویله دیوب زمان
کچورم حمزه اوله ده بوده قور تله اولدم شاه
ادملر کوندر و ب ارا یوب و ق ییلق صمان بو طبق
نجه قابلدی راهله یاری بر اون بیش ییلق صمان
بولوب کتور دیلر حکیم ارتق برانه بولامیوب
بیوردی صمان صویله قیوب قینان دیلر اندن
بر بیوک قابه دوکوب امیر مردان ایچنه قیوب
یا نور دیلر کومه قور دیلر اندن حکیم ایتدی امیری
وارین بسز لرن کنی و عالمی کرده اولکت بهم اوزر میه
حواله اولوب شاشور مک بوکیجه بویله یاشون
یارین غیردی علاج ایله هم دری بونلر کرجک
صالوب طاغلوب کنی دیلر حکیم نه سرد و شکر
براق دیلر کیروب یا قوب او یودی حکمت خلی

في الحال بر واقعه كوردی حکیم دو شنید کوردیکه
قیامت قوبوب حشر نشر اولوب جمیع خلق یالین
ایاق باش احق یر لر زنده طور مش هر کسه باشی
قایوسی او پیش کیمک ملکار بر اقلر بنی یروب
چنته کور لر بل احساب و لا عزاب مرادینه ایر کور
اما کیمک طور میوب اتشون زنجیر لر ایله بغلیوب
سوروب قضا کر سونه محاسبه یه کتور لر کیمنه
همان صور میوب ایز میوب زبان لر طوب و دوعری
جهنمه ایل تور لر اولکلر همان ایکی زبان کلوب
حکمه یا پشتوب بوغازینه زنجیر کچوروب یوری
جهنمه دیوب سور دیلر حکیم زبان ایروب ای
ملکار بهم کناهم ندر که بنی بویله عقارتله آتسه
الوب کیدر سن دد کور انلر ایتدیلر سنک صوحک
بودر که اولحق تعالی یامیوب شرک قوشار کافر
ودخی اخر زمان پیغمبر سنک محمودی خاصیر او حاله
کوروب سکا علاج ایله ددیلر سن علاج ایتوب
هلاکنه قصد ایله کدیوب سور دیلر حکیم بوی
کوروب زیاده پشیمان اولوب بر مدد توبه اوسو
مجو یلکدن فراغت ایلر م اول دلاورم علاج ایلر م
بنی

بنی ازاد ایدی کدیوب یلواردی انلر خیر برم رتیزدنه
امر اولیجیه سنی قیو ویرم میوز دیوب بوی سورق
کیدر کن انی کوردی قرشو سوز بر یوزی نورانی
شریف نور دن تحت اوزر او تور مش بعضا حجر ملر
شفاعت ایدوب حق تعالی دن امر اولنوب زبان لر
قیو ویر لر حکیم فریاد ایدوب امان ای تنکر سنک
سوکولسی بکاده ایله شفاعت اوله کم حق تعالی
بهنه صوچم بغشلیه دد کور اول پیر نورانی بونی
یوزیر چوروب ای حکیم سن کناچه شفاعت ایدکه
بهم اولاد من حنم نام دلاورم زهر ایچور دیلر سکا
علاج ایله دیو کتور دیلر سنک ایسه اصلا اسک
اوطی ای ایدی اگر بهم شفاعت او مار ایسک ایمانه کل
تن وار حنم یه علاج ایله ددی حکیم جان خولیده نوله
سلطانم ددی مکر اول پیر ابراهیم علیه السلام ایدی
حکیم اولرم اوکنه مسلمان اولوب اول خوف ایله
اویانوب کوردی یورم کی ددر اولدی ونخی مقام نور
ایله دو پیش همان بر نوب صحیح ایوب ختم ملری
چاغوب بر ممد بنک عمر ایله مقبل زترین مکری جانک
ددی سکر دوب خیر ویر دیلر حکیم نه اولدی

اوله دیوب سکر دیرک حکیمک یا ننه کلر دیر ایتدی مدد
تراولک حزمه کصماندن چقارک بر ای اولسون دیوبت
قومشدم بوکره بکا هدایت حق ایرشدی واقعه قیلا
قوهش بنی جریمه کتور لرکن حضرت ابراهیم بنی ایمانه
کتوروب زبانیلر اندون قورقاردی وار حزمه یه علاج
ایله ددی ایتدی سیزم مشتلق که حضرت ابراهیمک
اشارتندن اکلنات بودر که حزمه او ملز ایوا اولوردی
بونلر زیاده سوینوب فی الحال سرور جهان اول
صماندن چقار دیر دیبک وجود بنی ریزم ریزم ایلش
حکیم وجودک یا غلیوب در یوا غلرایله ازی کتانه
بقوب ایتدی بوکا علاج بر نسنه دخی لازم اولشی
او میخجه او ملز اول ایسه بزده یوقور خجه اولوردی
ینه بکلر خیر اولوب جمله سی حکیمک ثلانه او بوب
ایتدی یلر نه لازمی رسویله بز البته بولوب کتور لم
ددیر حکیم ایتدی از در هانک باشنه اولور باز
هره دیر لر بر کوچک نسنه در اول اولایی بو همان
ایلوکه دوزدی او یله ده ایوا اولور اما کج ایوا اولوردی
مقبیلک خاطرینه کلری بونلر هندی سفینه چقل قیه
خواجه حزمه نک باز وسیع یاروب بر نسنه قور
امتا

امتا

امتا حلی کلر می اوله دیوب طور ددی اما حکیم بویله
دیخجه بکلر بر برینه بقشوب یا خجه اولور زانی قنده
بولور زددیر حکیم ایتدی اول هر پرده بولمنز یا
صاحبقرانلرده یا خوب اولو بادشا هلدی بولنور
شمس یکی زمانه یی اقلیم شاهنوشروانک
خزینه سنده انجق بولنور ددی بکلر ایتدی ایلر شسته
بواصلا اولاجق ایش دکلر ددی یلر اندون بونم ترما
باز هره کلور الی آیه دخی او ملز همان غیرک علاج
کورد دیر کیمی وارمق کرکت دیوب هرری بر سوز
سویلری حکیم ایتدی بویله بو ایوا اولور سده دخی
حاصل اولوب مراد اوزم ایوا او ملز دکر کیم عیبتین
صالبوب همان یر نین طوروب ای حکیم چونکه بویله
بنی دعادت اونومکت بر ان شاه الله بر آید واروب
الوب کتور هم ددی بکلر ای سر باز جهان بوندر
زیاده یارلق او ملز مدد ایله ددی یلر همان عیبتین
حضرت موسانک سر موزه لرین ایاننه چکوب بویله
روانه اولنجه مقبل زترین مکر حکمک ار دینه دوشوب
کل یا محمد دیو حیددی محمد دوشوب کلدی ندر یا مقبل
دکره مقبل مکه یه ده او غرار میسین ددی عیبتین
امتا

بلکه او غلام ددی مقبل وارصا غلغله الله سلامت ویره
 ددی بحر ویا بوندن مراد ندر دیوب ینه یوله توجه
 ایوب بران کیسینجه مقبل حیقروب طور کتمه یا بحر
 اصلی واردر ددی بحر و دونوب ینه مقبلن یا ننه
 کلری اصلی ندر سویله کوریم ددی مقبل ایتدی
 یا بحر کابر سوزم وارا اما بحجب دیسم می باهم ددی
 بحر برایشه برار سوزایسه سویله دینجه مقبل هله و
 شمشیر محلی دکل دیوب سکوت اولدی بحر داریلوب
 بنی ینه او یا لاریسین بوندن سنگ مسخک یونجه دیوب
 یور یو ویردی بران کیدینجه مقبل بره کل یا بحر حقه بر
 شی کلری اصلی واردر ددی بحر کوردی او طنز دونوب کلری
 اشته بنی جن ایلرک دی امی کی ندر سوزین یا مقبل
 بوکره ده دهن سنگ سنگ کیفک بیارم چوقور سن
 بنی کوتک یهدک بری نابکار دکنم مقبل کولب لطیفیه
 بوزوب یا بحر کاشکی اول باز مره بوندن بولغشه کا
 التی ایلوق یوله زحمت او مان دیه ددی بحر و ایتدی مشکل
 حل ایلرک ای نابکار بوسوزمی اوله ددی مقبل اولسه
 حظ ایلر می ایلرک ددی بحر و ظاهر حظ ایلر مره دینجه
 مقبل حظ ایلر دم بنی اما ایلی اوله لکن یا بحر سنگ
 بابا که

بابا که امیه ساربان دیر لر یا بنم یا بامه کیم دیر لر دیوب
 صاچمه قرمیه بوزدی بحر و یاوز لوب بری زواید
 نابکار دلی می اولرک بویله محلی بنی یولوم نالی
 قور سون اشته بوکا بابا بحر و سله سی دیر لر دیوب
 مقبلن کسه سده بر ا بودیشتی سله اور دیکه
 مقبل صباح اولدی صانوب قولاق لری چکلیوب بوزدی
 قرار دی بحر و ینه یولنه کیره چک مقبل زین مکر ایتدی
 طور یا بحر کتمه ایشیرین بولوب تمام اولدی باز مره
 بوندن واردر فحاش بز بوسفر چقدر قره خواجه و دانا
 بز کی کوندن مکه بیله جقوب بر کون حزن تها لیوب بر
 معجون یی یروب حزن رنگ عقیق کیدیوب یقلری خواجه
 صاعیقرا نک بازوسین اچوب اوسطورم ایله یارق
 ایچنه بر نسنه قیوب واوزر ینه مره سوروب بلور سن
 ایلدی بر کوزه دردم ایچر و کیریم خواجه ایتدی
 یا مقبل هنر ستانم حزن یه زهر ویر لر بو اولر زمان
 لازم اولور بحر کابر سله اور سه سویله دیشدی
 دیوب حکایت ایلدی بوناسر شان اولوب حکیم امیرک
 بازوسین یاروب باز مره چقاردی کوردیلر بر کوجک
 قوش یهور طه سی قدر نسنه در حکیم ایتدی افرین اول

دانای عالمه بوخا استخراج ایوب قومش حکمتی بوایش
ترتیه بو او ملکی دیوب بان مهرم ازوب برنجه اجزا
ایله قارشی پروب بچاق ایله هنرم نک اغزی اجوا
بوغانینه آفتی ویوردی درت قوتلو بهلوان
هنرم بر کلیم ایچنه قیوب اوچلری اول سرور لرم و یوب
امیری یوار مغه بشل یلس بر ساعتی نصکره اغی کور یلس
امیر مردان چاغل چاغل قوصمغه بشل کی بکلرا اغ
کور و ب شان اولی یلس الحمد لله هله سرور صباغ
ایلس ددیلسر اما سرور جهان اولقی بشل بشل قوصم
لکن لکن طاشیوب طشرم دوکی یلس انین بر مقدر
دخی باز مهر دن بران اجزالیله واردرها یا غیله ازوب
هنرم نک جمله وجودینه سور دی اندی اوج قاسق
چور با صوفی بوغانینه آفتی یلس اولم قوصمه سی
کسلی کی حکیم بر وانه کی دو نوب اوج کون اوج کیجه
بومنوال اوزم هنرم یه تیمار ایلی کی در دخی کون سرور
جهان کوز آجوب اطرافنه بقوب کوردی جمله بکلر یاکنه
اوشوب چیبور شاه انیم و بر حکیم صورتی بر کیمسه
کندی ویه طور من خدمت ایلی کی حمله سوزه کلوب قتی
محمدی حکیم قینه ایله اکلایوب عمری یاکنه چاغدی غم
است

استرددی هنرم عمری کور و ب یلس یاقرنی اشهم عمر و بکا
نه اولی ولندها نجه اولی ددی اما اوازی یوق نفی
کوجله حقاقر عمر و تر فرم ایوب یا امیر جهان سکا
کترم لعین حیلله ایله اول چاربه ملعونه ایله زهر
ایچوردیلسر شسته بو حاله کلرک هله الحمد لله تعالی
اومدک بو یله بر حکیم حازق بولی ق سکا علاج ایلس
ایلوکه دونرک شمد نصکره الم چکمه لندیها قفسن ایچم
بنی زنی اندی بر ددی سرور جهان کور کس کور و ب
الا ایلی کی نیلسون در مان یوق ایرق سوبیلدی بکلر هنرم
بوقی کلهما تن اشیریوب سوخچلر نی غلشدیلر حمد
ایلس یلس فقرایه صدقته تراولشندی و ب قربانلر ایلس
اندی حکیم ایلی کی ای بکلر شسته کوردیکن برور
بوقی رجه اوقت بولی کسیر کله کلمات ایلی کی شمدن
صکره کر کی که قرق کونه دک برنیکر بونک یورم شنه
یاکنه اوغرمیه سن ز بر سیزی کور نجه طور من سوز سوبیلر
و حرکت ایلس بوکا او یله سوز سوبیلرک و حرکت ایلس
زیاده ضرر در و صوقلنور بر امر او کور دیوب حکیم زیاد
یساق ایلی کی بکلر بوله ای حکیم نهان سن نجه بیلور سک
اویله ایله ددیلسون حکیم عمر بر تنها اسچاق او طه به

قیوب قیولری قبا یوب پنجه لرین برده لر یله محکم برکتی
وکنی و اوزرینه طور وب وقتله خنز نک مزاجنه کورم
طعام و شربت ویروب یا غلیوب در لو عالجرا یوب
تیمارینه مشغول اولدی اشته بونلر بونله آذین
جانب بو طرفین کترهم حر مزاده دخی کجه کونلر نور
ایروب البته خنز ولنده انک باشین بکا ویرک یوشه
قلعه فتح ایدوب صدک بر یکزی دیری قومیوب تیغدن
کچورم دیردی بکلا یچر و دن ای قلیتان ملعون خنز
صاغدر بر قیلن ویر میون ولندنها خنز نک شکار ییله
وسلمهان برده لا و دره انک دخی بر قیلن ویر میون بلور
کنن قالمه ددی لک کترهم ای بکلا لر زهر اچین اتم
صاغنی قالور عنادی قوک ویرک کنی و باشکز قور تاکر
دیردی بو اولوب اوزره انلر طشره دن بونلر اچر و دن
اوق ایله و سنکی درخت ایله جنک ایله لر دی قلعه
محکم اولغله بر طاشین المغه قادرا اولامدی لر اما بکلا
زخیره یه اودونه صویه بو کالوب المه دوش یلر بر
زیرا صقلای یلر اما برین لندی های اولکجه بوقدر اتم
قالیروب قلعه کتوروب زنده انه قودیلر ندره ایاننده
اولنلر زهر اصلی بی بونله پنجه کتور دیکر دکمه انلر
ایتی یلر

ایتی یلر سون بونله انکچون کتور دکمه طشره ده اولکجه کتر
وعیار لر ندرن قور تار دیوب احتیاط ایروب بونله کتور
ددیلر لنده ایتدی اگر بی قیو ویر سکن بر ارتق خال صفاق
استم زبر اشیمون صدک بکا بونام ایله صاخ او ملقن
اومک یوز صوی بیله ددی صدک کورنک جنک صدک
کلور طشره ده کتور دی جوق ارز لر نغمه سی نک درخت
کتور دیسی اتلر سهیلی کر کورنلر کومولر و سی وهای
لهوی ایله عالم طولی ک لندنها یینه سوال ایروب
نهر بو چنک اصلدی ددی اخر پنجه معنی ایتدی ای
دلاره اول کترهم دد کلری لعین حیلکار خمزیه شراب
ایله زهر ویردی هله الحمد لله اولدی حالاز بوب
یا قور حکیم تیمار ایله اول یساق ایروب قرق کونه دن
حرکت و سوز سویه مسون دیو بر تنها او طره ده تیمار ایله
اول لعین کترهم ایسه هر کون قلعه یور پیش ایروب
البته خنز نک ولندنها انک باشلر بر کسوب بکا ویرک
دیر ندره سویله یبانه ملعون خنز صاغدر ولندنها
دخی بر میمان دکلا و دره میمان کافرم پنجه ویر
جهله مز قیر یلورن بر در بار قالم بر بیله ویر میون دیوب
جنک ایله یورن ددی لندنها خنز نک بویله اولدوغنه

محکم برکتی

زیاده الم چکری حیفا اول بنو جوانه نیا و زایش او ملش
 یا بحر معنی کلین بنی قیو و برکت حقوق اول ملعون
 کور زم التتره خورد خام ایدوب وجود بنی عالمین
 قالیریم عهدیم اولسون یزنه سیزم بغلنوب قفسه
 کیروب اوتوریم ددی بحر معنی ایتدی ای خسرو
 هنرستان بزرگنر و من سیزی قیو ویر میون و هم قورقن
 صکره سزیم بر خصم قوی اوله سین بزرگتریم
 کافر جواب ویر مزکن صکره سنی نجه ایدیم ددی
 لنیها ایتدی وارین حمزه یه و یلین اوله کم اجازت
 ویر ایدی بر اول نامرد لر دن دکلم که زبونه قیام
 خصم کافر بیله اولسه قنره قالیریکه مسلیهان اوله
 ددی کلوب حمزه یه بو جواب ویلمک استدی بزرگیم
 قائل اولدی که نهان امیکم زها اولور ددی و الحاصل
 چوب فرقا کون تمام اولدی بکلرین جانلری قلجه قالمش
 اییدی سرور جهانده مال مرتبه اشتیا قاری وار دی
 اولیم قالقوب کرده ایله حمزه تک اولدیغی بر کلر بیلر
 حکیمین ازب الوپ ایچر و کیروب کور دیلر سرور عالم
 دو شکره یا نور اما ضعیف او ملش شویله کم اولدی
 اولان ات درکی هب دو کلوب یکیدن ات بمکه بشمش
 اوزرنه

اوزرنه درکی یوق قبقزک ات یوزی بقردن طاسه
 بکزر قاش کر بک دکلوب ایکی کوزلری ایکی بک ایکی
 قالمش بر صورتی کیر مشکه انسان صورتیه دیکرین
 قالمش هله بکلر در کلوب سلام ویروب سرورک
 حالکی خاطرین صور دیلر حمزه خدایه حمد ایدوب
 الحمد لله بوده باشمزده یازو ایش دخی اجیلیم کله
 سیزک عالیکن نجه در لنیها بیه بو حالیمی دو ویر و می
 کتریم هر مزاده نجه اولدی قالقوب کتدی می ددی
 بکلر ایتدی بیلر دکلاور قنره کیدر بر لعین حالک بونره بو
 عسکر بیله قلعه محاصره ایدوب بزمله کیجه کوندز
 جنگ ایدی حمزه اولوشده لنیهای بکا ویرک دیر بر
 ایسه صاحبقران صاعقه دیرن اینا منز لنیها ایسه
 سیزک بویله اولدی و غنم الم چکری یلو اروب بنی قیو
 ویرک و اروب سنوک ملعونک حقنر کله هم دیر بر ایسه
 قورقن چوق یمین ایلدی سز نه بیورر سن ددی بیلر حمزه
 اجازت ویر مدی یوق بکلر صاقنک کریم ایزک لنیهای
 بر خوشجه کوزه دک بنددن بو شامسون تازه دیلر
 صکره حال مشکل اولور ددی بکلر سرور لنیها قن
 ایله زرنانه در سن ام چکرمک الله تعالی صاعق ویر

ددیلر اندر حکیم بونلرینه وارین کیرک چوق
سویلتک ایو دکله ددی بکلس قالقوب کتدی
سرور جهانک بو حالنه دخی شکر لیلر ایلدن
ینه واروب حصار چنگنه مقید اولدی کتدی
ایسه چاغروب باغیر که ای نابکار یاور کتدی
ولندیهای یا خود چیقک جنک ایله کورنارلی
نجه اولور دیوب عظیم یوریشلر ایله ای اولقد
اقدام ایلدیکه از قالدی خندکی کجوب قلعه قیو
کورزه طوته آخره عیار بوج اوزم کلوب نغم
اوروب یا کتدی ارنق بیتر وار بقیل کیت یو
بر کجه جقوب سنک بوزنک قولغان کسرم
ددی کتدی ای عیار کتدی ایچون جنک
ایله سارین خنم خود چوقن کتدی کل بکایتا
کاخنم دن زیاده رعایت ایله ایم ددی کتدی
نه کویک بی که بر سکا خدمت ایله ایم خنم
صاغدی قالهون حکیمی کتور دم تیمار ایله یور
صاغلسون انی نه سنه کور سنم سکانلر
ایله ددی کتدی اینامدی البته خنم او مشاک
سن غیرت چکر سن ددی کتدی صاغدی دیوب وافر

بخت

بخت ایله یلر افر کتدی ایتمدی ایله بزم خنم ایله
ارامزده بر سر واقع او طش در ایله کتدی غیر کتدی
بلمن وار خنمیه سواک ایوب اگر صاخ ایسه کل
سویلر اندر کل بکاسویله بنده اینا نور مکه خنم صاغدی
ددی کتدی ایتمدی سویله ایله کتدی دیه کتدی
ایتمدی فچن بر ملک برام کورد خا قانق بند ایله کتدی
نوشتر وان جمله بکلیله بکافر شو چقدی خنم
بیله سنه بیلور سارین صی اسنده اتار یزدن
اینوب کور شدی کتدی ما بسیمزده بر حال ظرور ایله کتدی
خنمیه کتدی یه دیمه دیو میس ویردم اگر خنم صاخ
ایسه اولحالی شمدری سکا سویلر ددی کتدی خوش
نوله شمدری کتدی کتدی کتور ایم دیوب فی الحال خنم
کلوب یولشدی زیر احکیم کتدی ایله مقبله اجازت
ویر مشدی زمان مراد ایله ایسه کلوب کتدی
کتدی سوزیه خنمیه عرض ایله سرور جهان
بخت اختیار کلوب ایتمدی های لعین دخی اولن زمانه بر
بوخ او نوقم می دیوب یا کتدی فچن اولن زمان بو
اول بخی قوجوب زیاده صدق ایله اولن مکه قصی نه
بنده مراد کتدی بیلوب اخ صدق یغم کتدی بر ایکوسی قیر لری

و بر اوجیه شرطه چکنی که جهات صمد ایله طولی زیاده
 حجاب ایروپ بکایلواردیکه که به یه سویله دیو
 بنده میوم و اونوتیم استه اودرکه شمدی کنده صورتش
 بنه غاظر میه کلری ددی نمان عجم سگردوب قلعه
 بور جنون نغم اوروب پاک تهم دکله ایبری اول
 صورده و غلک قصه نه ایشی کتیم قولاقت
 اوردی عجم ایتدی قچانکه مداین صحرا سنده من ایله
 برتر یکنه مصافحه ده عرض قوت ایروپ اولدی
 قصه ایله صفهش سین ددکه کتیم خوردده
 طیوب مغلته ایروپ ای اختیاریت بلار مکه حمزه
 صاعده اارتق جنگ اتم کل بورایه سکا التوت
 ویریم دیکه بشدی عجم اختیار د کلویوب ایتدی
 حمزه دخی بنی صفی قریه ایکولریه قیریلوب ارب
 قیودن برابو طوب آفتش سین و الحاصل حمزه بنی
 اوصورفتش ددکه کتیم لغین اوله جمیل اولدی
 اولانزیرا کلری کولت مکه بشدی بلر لغین نه ای
 ناکار اختیار بنی نعب رسوای ایبری دیوب دونوب
 جادربینه دق قاجدی عجم اختیار ایدندن ظهورت
 اصلق چالری کتیم لغین تحقیق بلار مکه حمزه
 صلغدر

صلغدر قلعه عجم اقرام ایله یوریش ایله دیکه
 زیون ایکن اوله کم اله کتور ایوم دیردی حمزه کلری
 غایت صقلوب بریرم کلوب مشاوره ایروپ جمله
 چقوب دوکشته لم اگر جمله من بردن قیریلور سق کیر
 قلات نجه اولور سه اولسوب ددی بلر عجم معوی ایتدی
 خوش نوله بنم سز جلدین بریا شیم وار حمزه بولنه
 فلا اولسوب اما بنم اولمیز ایله برایش اولور مح
 و حمزه ده بو ایسته راضی اولمیز ییلور سز ددی مکی
 لنده قفس ایچنم اوتور کیم بو غوغالی هب
 دکاردی عجم معوی یه یلو اروب بنی صالی ویر
 حقیق شوم لغوف هلاک ایدیم اتا بلندن انا حمزه
 حرام کله لردن اوله کم اگر حمزه یه یاسنم بر این
 قصدم وار ایسه بر اول آدم دکلم که زیونه قیام
 ایبری عجم معوی یوق سرور هر نه دیر ایسک الله
 کلور اما حمزه ناک اجازت یوق در دیردی زیرایش
 نفر قزرا شیله عجم معوی لنده اوفد باکی ایبری
 بو کتر جمله بکاسینه کلوب عجم معوی ایله بولنه سو
 یلشدر لنده ایدم کلویوب قفسدن ایتدی ای کلور
 بنی صالی ویر مکه قور قاسن باری بنی قفسم ایله

قبو اوزرینه برجه ایلتک و سز قبودن جیقک بنده
قفس ایچند بر نغم اورم هم سزده جمله ایرک اول
لعین بنم طبانجم یستد قور قوب بنی صالی ویزیلر
صانوب قاچوب یوزی دور دکره بکلر لندی هانک
یوسوز وخی معقول کور دیلر هان او توز قرق پهلوان
قفسک هر طرفنر یا استوب کتور و ب قلعه ناک
قبو اوزرینه اولان برجه کتور و ب قودیلر انی بیکری
درت بیکت عرب سباهی و هندی سرور لری
اولوب کتور کتور قلعه قبولرین اجوب طشره جقه
بشدریلر اولجده هان لندی هان نغم جانستان
شویله اوردیکه زمین زمان جرخ اسمان بر زمان
لر زمان اولوب هندی طاعنری بر برینه طوقنری
اول قلعه ناک نجه بر لری اول نغم تک شد تندن
یقدری بنم شیر سیهان خسری هندی ستان لندی
این سعیدان ای لعین کتره جان الهمرن قناره
خالص ایی ر سزار ایستک طور اشته واردم
دیوب بیای نغم لر اوروب حیق دقده کتره
لعین بو نغم لری اشته کده سراسمه اولوب
کوجله عقلن جمع ایروب جان باشته صیجاری
های

های نابکار هندی بو نجه بوستاندی اوله ابواه
حال مشکل اولدی لندی هانک لندی نجه قور تلوم
دیوب هان قفا سز بر یوکرک یی ک اتی واریدی
اکا وار اولوب بر یوک ات باشتی چو یروب قنره
اکله دیوب یولر غلبه لقی اولدی ن قاچوب کتدی
لعین جهرود یور کلی کافر لر کور دیلر باشت لری قاچله
کویا قوش ایی او جری بونلر ده لرتوق طوره یروب
قاچمه بشدریلر اما عرب بکلری و هندی کور لری
تکیر کتور و ب هندی قلیج لرین عربان ایروب
یوزی دوغوش کافر لری بر نجه فرسخ بر قوجوب
قیروب و بر نجه سین طوتوب اسیر ایروب
کیویه دوغوب اما کتره کوجله اسکله دوغوب
مکیلم کیروب کنار دن الار نجه ایلی یلر اردنن عسکر
اولام اولام اولوب دوکلوب مکیلم کیرن کیرن ک اولدی
انابا کون اولوب اصلا بر بر لری نجه با قتیوب هان
مکیلم قرطش کی کیر لردی هج ارد لری نجه با قتیوب
محب بزی ارد دهن دن قوغار واری یوقخی دیلر لری
قلیلرینه خوف دوغوب کویا ارد لری نجه یوز بیک
قهرمان نر میان کلیور صانور لردی هر لری وارینه

بر اغوب جانتری خلاصنه چالستور لری لعینلری بی
حساب مالترین واسبابلری بارگاهلری دوکلوب
قلان اشیاالترین عرب بکلری و هندی سرورلری
ضبط ایروب و چیپور شاه کفار خاکسار دن قلان
بوقدر مالی بریر جمع ایتریروب طاعنلری بی بغه
قودیلر انز دن دنیلر لندی های برج اوزرنی
قالیروب یرینه کتوردیلر آتا بر وایتی لندیها
عرب بکلرینه بنی قیو ویرک دیه کوردی او ملری
بکابو خ قور قولرنی قیو ویر مریلر کوردی او ملر
بونلر لندی های قیو ویر مریلر اخر لندیها قفسه برده
اوروب قفسه کمر طرفلر قیروب ویران ایلی لری
همان آج ارسلان کنی زنجیر لری سوریه رک سور
قلعه قیو سینه عقوب نغم لری اوروب یوریر کن
کترهم اولجالی کوروب ارتق طور مغه مجالی
اوطیوب قاجار کیدر بعد لندیها ینه کنوسی
قفسه کیروب یرنه قرار ایلی بو قول صحیح لندی
ایچون بو کافح لندیها دیلر آتا بو کادن خنرم یانورن
لندیها تک اول مهیب نغم سیم اشیروب یرندی
اصلی یو خسه لندیها ینه دن خلاص اولری
بکا

بکاکمری چانرک دکنی عمر مختیار کلوب احوالی خنرمیه
خنبر ویروب لندیها تک اتروکی ارلی سویلری
اشته طور واردم یا کترهم دکنی لعین جمله دن
اول قاجوب و سائر عمری ار دینه دو شوب
کتدی لری مال منال لری دو کلوب قالی دکنی سرور
جهان بی اختیار کولب شان اولری ولندیها ینه
ایلی لری یا خنرمه یر سیم لندیها تک بو مروتنه
برن اکابو قدر حقارت کنی و دیار ندره صاحبقران کج کن
عرضنی یقوب بند ایله قفسه قویام اول بزم بو
خنرمه تن چکوب بویله ارلک و ایلیک ایلیه امیری ینه
عهدیم اولسون لندیها تک بر قیای دوستی کی برده
باشم ویرم بویله بند ایله وارد قدر نوشتن وان لری
قتل ایتمک دیلر سه قوم یوب لرنی الوب خلاص
ایدم دیوب ینه ایلی لری انز دن بکلر در کلوب خسرو
هنی ستانه و فرد لخنو شلغی ویروب انز دن
شاهه کترهم قاجوب کتر یکن خنبر ویروب
شندک لری ایلی دیلر هر کس استروکی یر واروب
حضور ایلی دیلر بونین صکر سرور عالم بر مقدر
ایلوکه یوز طوتدی برر وایتی قالیمون حکیم خنرم

ک

دیارینه کورتوب انه مرادی اوزم تیمار ایله بر
روایتیله ههانه بوندی ایله الحاصل اول قیشنه قالق
القی ای تمام تیمار ایوب سرور جهان دخی ایلوکه
یوز طتوب اتی در یسی بکیرنه بتوب هله ایاغنه
قالقوب کوز اولدی ایتم اولکی خنی کتدی و کویده
قیقم اولدی و یوزی باقر طاس کی قیقزل اولوب
قاشی کربکی کلدی سرور جهان بو حالده شکر
ایوب چونکه اول بهار اولدی بکلری جمع ایوب
ایتدی ای بکلر شمی بکلر و تیمار کورین واروب
دیارینه کوریم بوقیم زمانه سرزده بنی اوتی
خربته کوزوب در دبالا چکر سن هر کس وارسون وطنه
اقر بای تعلقاتنه بولشوب بر زمانه دیار لر نه کندو
صیفالرنه اولسون کوریم بکاده خدای متعال قوت
قدرت و یروب صحت بولوریم بینه خروج ایوب
برجانبه سفر ایوب دین اسلام بولنده خزاوها
ایوب فتح فتوحات ایله مالی خزایه سنری مستغرق
ایدم وهم کوریم بکاکر تمک ایلدی وکی ایشلردن
نوشتر و آنک خبری وارمیدیم یوخسه اول بعین
کند و حسدندی بکا بویله ایش ایلدی صوج
هر

هر قنقی سنک ایسه حقندن کلوب انتقام الادی
بکلر معقول کوروب چیپور شاهی دعوت ایوب
صاحبقرانک مرادکی اعلا م ایله یلر چیپور شاه نوله
امر صاحبقرانک دیوب ههانه بیوردی کبیلر حاضر
اولسون دیوادماس تعین ایلدی اندن چیپور شاه
صاحبقرانک لندی های نخه ایله سن شونی اولدی مدین
امتا قور قرم سیزک بویله در مانسن اولی یغکن بیلوب
بر فساد اتمیه ددی خنم ایتدی ای شاه الم حکمه
بر لندی های زیاده صادق بولیم امیدم بودر که
اندن بزم ضرر کلن بلکه جوق فانی سی اوله امه
ن الم چکر سن اولاشمادی سیزک ایکی کوزی
بار شیریوب بینه صاف ایله قرم زراعه م
واردر لندی ههانه قهق دکل اکا کری بقان کوزی
ایوب چقاریم کس نوشتر وان و اگر قیزی هریم معشوق
انلر دخی اولور سه بیله ددی چیپور شاه شاد
اولوب نوله سرور کاشکی او بیله اولسه بئنه خزی زیاده
مرادیم او در ددی امر جهان یوزینه نقاب اصدی بکه
هر کورن کند و دد اگر آه اتمیه اندن تمام بار جودت
بیکر عکره یستغه چک کبیلر حاضر ایوب زخمی ای

محتیا اولوب هماه کیدیم کم در کسری محله امیر مردان هماه
 بر قاج متعین بکسری بیانته الوب سیف زوالیرن
 و غیر معری و مقبل زتیر مکر و غیر عیار بونلیر
 امثالی اون پیش بکسری دلاور لایله جیبور افقی
 بیله الوب لندرها چیس اولدی یعنی یره کلدی لایله
 اول حزم ایلیرو کلوب لندرها یه سلام و یردی
 لندرها علیک الوب تعظیم ایرو ب دیزی اوزره
 کلری ایتمدی های سرور شکر صاعغه ندر
 حالین تعجب وار طه صاودک در کسره خنده الحمد لله
 ای خسر و هندستان محب حال اولدی سنک
 حالین ندر بزده کاجوق جفا ایلیک نیلیه کم
 معلومدر عشق بالاسیله اما بکون اوله کم بود
 کجوب سنکله یار قزیناش اولوب چوق صفالیر
 ایله رزونی اولکون بغلمزیم لکن نوشروان دیوانته
 بوقدم ایران توران و عرب محکم بهادر لری ارشدنه
 سنک تصویریک کلوب بوقدم رقتی قامت و هیبت
 صلاحیتله تماشا ایرو ب والچی سنک وصفک تقریر
 ایله کسره نوشروان باشی کتوروب ای ایران و توران
 دلاور لری سزدن قنغکنده که جان پیشی بنم او خرمی
 فنا

فنا ایرو ب واروب شو یله بر خصمک حقندن کلوب لایله
 حضور یمه باشی کتورم یا خود بغلیوب کتورم در کسره
 بوقدم ایران توران و ساسان و سمنکان دلاور لیرن
 بر کسره نکت زهر سی اولدی یکه بر واروب حقندن
 کلورم دیه جمله سی سکوت ایرو ب خاموش اولدی لیر
 و باشلیر یر صالوب طور دیر بر بنده ایسه
 شاهک قزینه عاشق اولمغه جان باشم میبانه
 قیوب اشته کلوب یولده و بوند بوقدم مشقت جکوب
 الحمد لله خدای متعال فرصتی بکاویروب سنک کبی
 بریکانه کمالی اله کتوروب عهدم اوزره بند ایله
 نوشروان دیوانته کتورم اما الم حکمه ارنلردده و
 بهادر لردده باصوب باصالحی عیب دکلره دور ادم
 اوله کلمه اصل الم حکمه برت کعبه بر قیلنده
 باشم و یردم سکا الم کتورم اول قزینده فراغت
 ایله رم سنک بر قیلندن کجیم همام بوقدم اولدی دیوانته
 بونجه دلاور لیر حضور ندر بر دعوی سرد ایلم لندرها
 یا باشی یا خود کندرخ بغلو کتورم حضور شاهه
 دیرم بوقول اوزره وزیرمک اری اولوب عهد یمه
 وفا یدم که نوشروان دخی محمدر بهانه اتمیوب بکا

قیزکت ویرم بنده اولزمان سنی شاهون دیکلک ایردی
قور تاریم ددکه لندرها حظ ایدوب خنمه زیا
محبت ایلدی ایتدی یا خنمه بن هج الم حکم دنیا
همان سن صاخ اول و سنک حالکی اول کوردکه
بلایم انکچون بجان باشم کس دیوسکا تکلیف ایلدیم
اولزمان باشم کسک کرک ایدک شمشیر
بن سکا تلیم او طوشم هر خجه بیلور سنک
اویله ایلده دردی خنمه لندرها یه دعا ایدوب ای
خسر و هندستان چونکه بویله در اهدی بنی
سور ایسک بنم سوزمده چقن سینی بنم سوز
برر جام واردر امید در قبول ایدر سین ددکه
لندرها ایتدی بری سرور خنمه بویله در سینی
دنیا ده صبح افندی قولند نه رجاستی اولور
سن بنم افندرم اوله سنه خنمه بویله بیور
بیورک امر یکن ندر ددی خنمه ایتدی رجاستی بود
حیبور شاه هم چو کور و هم اولواناک برینه در
اولان اولدی کچن کچدی اهدی بزم خاطر نیز ایچون
بر بریکن ایلده بار بیسته سن بویله کوروت ایلده ایرلیه سن
هر چقن حق تعالی صاخلق ویروب کلور سکا تختک
اوتوره

اوتورم سینه که مانع دکلر اگر چیبور شاه مخالفت
ایدر سه خصمی بن اولورم ددکه چیبور شاهده اولدم
ایلر و کلوب ایتدی یا صاحبقران خنوم مخالفت ایدرم
اولدر بعض منافق سوزیله بر خظانر بنده صادر اولدی
بوندر دخی حق تعالی تک حکمتی وار ایش بو بهانه ایلده
سزده بود یار کلوب زهر ایجه چک ایش سز و تریه
حضرت ادنی زیارت ایدوب یوقدر بیه چک لقمه و
ایجه چک صوود و کوله چک قان وار ایش تقدیر
اولدی اهدی هر فچن شرزاده بود یار کلور
باباسی تختیدر الله تعالی مبارک ایدر بنده انک
باباسی برنده برد عاجی سیم اوتوروب دعا ایدرم
دیلمر هکاده برد یلم امک ویر سینی هر و تنه
لایق اولان ایلسون ددی لندرها ایتدی آه یا خنمی
سن بکا چوق ایش ایتدی اولو خجه اونون اچوق دکلر
بنی برقر کولوق قیوده اوه بیش بیل چیس ایلرک
یوخسه بر دخی چوق بیور دیم اهل اولان اولدی
زنایت افندرم صاحبقران خاطر ایچون کچرم اگر
طاسی زهر ایسه اچدم جمله بکار شاه اولور
وار عالمندره اول زره قیوم بنم خنمی الم چکمه

امیر اول هر نه ایسه سندن کلنی هضم ایتمم قلمی
 کیر و کین عدا و حق قالدر دم ردی جیبور شاه شاد
 اولدی کالندیها المندی بر و اولوب صفای خاطر ایله
 بونلری تیرا کین کور و ب کیلریم بیه چک یوکلر و ب
 و بر قاج مکیه هند یاد کار لر ندرت دولدی و ب کتمک
 لازم کلر کیه حنر لندیها تک بکلر بیه ایتمی هس
 قنقاز مراد ایله سه بزم ایله بیله کلسون بر این
 زمینیه وارد قور لندیهای قیو و بر رم دد کلر بون
 کس بیک عکری ایچندن اوب ایکی
 بیک ارس جیلوب اندون دانیال اعظم دجه ندره
 جقار دوغنی لندیها تک الات حر بک و کوز لر بر
 و بار کاهک و سار لواز مک هب بیله الوب اندون
 بر مبارک ساعتیه قالقوب لندیهای قفس ایله
 قالدی و ب کتوز و ب مکیه قودیلر حنر ده بکلری
 ایله جمله عکریله قالقوب مکیه کلر بیلر جیبور
 شاه بونلری کوندری مکیه اکلیه بیله کلوب
 اندون اتلری و اسبابلری جمله کیلر قیوب اندون
 کندولر بر مبارک ساعتیه کیلر کیر و ب قالقوب
 حکیم هنر ایله بیله کندی زیر اهنوز تیار ایلمی
 تاکه

تاکه اولکی قوقا مکاله ایروب آره بنوب سلاح قولانجه
 حکیم سروردن ایرلر بوعو جیبور شاه ایله وداع
 ایروب قندر سین دیار ایران مملکت بحج دیوب
 روانه اولدی بیلر یوکره عمر عتیار ده حنر ایله مکیه
 کیردی زیر کلر کده قره دن حوق زحمت چکمشدی
 بونلر در بر نیجه ایتم دریا یوز ندره کیدی و ب کاه
 کنار لر کور بیلر کاه کور هنر نیجه جزیره لر بحایا بیلر
 سیر ایله رک کیدی لر دی قحی لهما نلق اولسه
 عمر عتیار یوکسک ایر لر جقوب کاه مکینک باشنه
 و کاه قیچنه کاه سرن اوزده جقوب رباب جالار
 چاغرا شنگل لر ایلمی بر و ده بومکی نه یاوز کوزل
 امیش هم اوتور و ب زوق ایلمی بر هم کیدی بر سین
 دیوب در لو لطایف ایردی بکلر کولشور لر ایلمی
 اما قحی هوالر سرد اولوب فورتنه اولسه عمر انبار
 کیر و ب اصلا باش کوستر نزد کا قامه مره قیوسین
 اردنن محکم قبا یوب بند و کنه پشیمان اولوردی
 اشته بونلر در بو حال اوزده چکلوب ایران زمینیه
 کلر کده اندون جانب اولنر مانکه کستر هم حنر ندره
 لندیها تک نعر سندن نیجه قاچر و غنیر بیلر یوب

در یابوزنه نخه در لو در د محنت چکوب هله بر کون
نه حالیه بر کون کلوب ایران دیارینه اسکله بنا
شوب جقوب قره یه ایاق بصر یار جمله صاغ اولان
لعینلر قرق بیک مقداری کافر عسکری ایله بر قاج
قناق قره دن کیدوب بر کون بر بر قنوب مشاوره
ایر و ب کترم بکلرینه ایتدی ک شمدی بر شاهه
نه جواب ویرم کم خمنه ننگ بویله اولدوغندی ش
خبری یوقدر شمدی وار دقم بز غبر صور اس
خمنه لندره های با صوب بغلری کدیر سکت نجوب
سز خمنه ایله بر ابر کلدی یکن دیه ار دینجه کله یوا
بز ایله وجه کلر کدیر سکت بکون یارین خمنه صاغ
کلور بزیم زهر ویر دیکم دیوب بز دن شکایت ایدر
شاه تحقیق بز ی قتل ایدر هله باری خمنه اولدی
اولیهی وز کلور ایدری حال زیاده مشکل
اولی کایت بز ایلمی وار مدی دیر ایدری اندر جوق
بیلملر ایتدی یار یار بلوان بو حال کیز لیجه بختکه اعلا
ایر ک اولدی بو تدبیر ک اول ایر و ب دوزدی کوندر
بینه اول تی بیس ایدر زیر اول شرایشین شیطانید
جوق بیلور خیله ابلیس اندر او کره نور ددیر کترم
لعین

لعین بو تدبیری بکنوب تیز بر مکتوب یازوب ایچنره
جمله عالی اعلا ام ایر و ب کیز لیجه بختکه کوندر دی
اول مکتوب کونور حریف بختک تنها سنه کلوب
بولش ک و نامه ویردی بختک بد کار اجوب
اوقدی دیمتکم بنکم کترم این بر اشکم سته
خواجه بختک سینه نا هم سکا وضو ک بولی قره
معلوم اوله کم شده سته کرایک ایله واروب
هنر ستان بو قدر درد بالا چکریم عمر عیار بی
پاره یه اتوب لنده هایه هلاک ایتدی رده یازدی
اوندی قاجیم باشم یاروب کوجه قورتلیم اند
خمنه لندره های ایله قرق کون جنگ ایر و ب آخر لندره های
با صوب بندر چکر دی اولکیجه جاریه ایله خمنه یه
زهری ایچوردی بلهم نه اولدی خمنه اولدی چون
بویله اولدی عریلر خمنه قلعه یه قاجور دیر بیله
خبر الد مکه خمنه صاعده قلعه یه یوریش ایلر ک
زیوت اولدی یار بر قلعه الاچق زمان نهان لندره های
قیو ویر دیر می یوخسه کندوی بو شاندری قلعه
جقوب اوزر یمن یور دیر عسکر عن طاق کون
میوب قاجور دیر بندر یالکنر قالوب ناچار دوندیم

بر از لندیها ایله التثوب نابکار هندیه بر ایکی زخم آوردیم
 اندر دوزیم عسکری چون قیر لری اردیوس
 باقیوب کیلر دوشوب قاچوب بو جانبه دوشیم
 اما لندیها بنم آوردونم زخمی صماغ قائله مشی
 لکن صکره نجه اولری باهم امیری بگانه اوکوت ویرت
 شهری بن شاهه وارد قنده جواب ویریم اولری
 کوندر دکتینه سه نه دیر سین اکاتورم کل
 اییم دیش اول شراپینک بیکی بو خبری کشید
 بر زمان فکر ایلی کی اندر بر ایلیس تلبیس لک سید ایلی
 هان بر کاغذ یازوب نامه کتورن کم خلاق
 کیوردی اول کاغذی ویردی کلوب چونکه کسرتمه
 ویردی لغین شاد اولوب کاغذی او قری بختک
 دیش که ای دکا ویر خوش کلر کن لکن بو خصوصه
 بنم با شیم کی چک یر در زیر چونکه خرم اولری
 بزم بو حیلده من طیلو لا حق اولور سه شاه نوشیروان
 عاد لدر نه سنی قورنه بنی قتل ایی امیری کمال
 جواب بودر که اورادن قالقوب بونزه کلورون شاه
 سندن خبر صوروب خرم نجه اولری ددکیم دیر
 خرم لندیهای باصردی لندیها ده حیلده ایله خرم یه
 قول

قول اولوب و خرم یه ضیافت ایروپ شراپنه داروقا
 ایچوردی اندر لندیها درونوب غضب ایروپ بزم
 سپاهنزه قلیچ قوردی عقلت ایله چوقا فساد ایلی
 عسکرین قیروپ بنم باشیم یار دی بزده کوردک
 بویله طور سقا جمله عسکر قیریلور قاچدق
 صکره اردیندن خبر کلر یکه سحر عیار ده حیلده ایله
 بر کیجه لندیهای اولری مش دیدلر ایرق بز کلوب کتدک
 بله یوز نجه اولری دیه سین کورم هم احوال نجه
 اولور اگر صا حیقرا خرم صماغ اولوب کلوب شاهه
 بولشور سه دخی بنم اکا حیلده لرم چوقور نار نور کن
 دولتته دیش کسرتهم خوش شهری اولیه اولسون
 کورم هم حال نیوز دن ظرور ایی دیوب بو خبری
 عسکرینه بلدیروپ و اصم ایوب عظیم تنبه آتی که
 بو بوز دن غیر کی سوز اچمه لری ایشی اندر قالفق
 بر کون مریا نینه یقین کلوب بر قاج ادملر ایله شاهه
 خبر کوندر دیش اولر کمه لری بر کون کلوب شاهه
 اعلام ایروپ شاهم بر بلوان جهان کسرتهم سپاهی
 ایله هندستان سفر دن کلدی یارین خرم میت
 شرفکره کلوب خاکیا یکره بوز سور ددی یار شاه شووان

ایندی سرورده بیله میدربونلر خیر سلطانم دکلو کستمه
چوقلو کیفی یوقدر ددیله شاه ندر اصلی ددی ایرشی
کستم کلوب قوندی اندن دیوانه کلوب شاهه باشه
قیوب دعا ایلدی نوش روان خوش کلدی بهلوان قنی اوغلو
سرور لنده ایله نجه اولدیله درکن کستم آه ایله
اغلر کبی اولوب شاه اول سرور عرب به حیف اولدی بوندک
نیکوز واروب شاهک هدیه سین و قلم قفتان کوتورب
ویردیکن عظیم حظ ایروب و سن شاه دعا ایله
وغیره کلوب لنده ایله قرق کون جنک ایله
اضر غلبه ایلدی لنده ایله سرور قول
اولوب سراینه دعوت ایروب طعانه زهر قانوب
سرور هلدن ایلدی و بره شکر و بره عکر عینی
قیوب کچوردی و بنده غفلت ایله باشم یارک
کوردم عکر قابمشترینم کلوب کتدم آردیمزدن بر قاجم
کجه کلوب دیدیلر که عمر عیتار رضی بر کجه

بجو استه کلده شمر چی محمد یازیکمی بیایم الکلسنه کلده بکله قرقو قراعت ایله ایله

بر کجه فرصت بولوب خنزه قانی ایچون لندیهای اولدی
و شمر بیله صتوب هالاک ایله شمر ددیله ایسته
بویله اولدی قصه ددی بوسوزدن شاه عظیم
تخلین اولدی هی دریغ شو جوانه بویله تازه کلده
صنایع اوله یوق بر کنه کار اولوب کوندر دک
دیوب اغلری یا خواجه بود دفعه ستره ملند
عجب خطا ایله ک و اگر سن بر مل ایروب خنزه
لندههای بغلیوب کتور دیمه شمر اولدیگی بر اول
سرور کوندر مژدم زیاده و بال صاحب اولدی
حیف اولک نوجوانه دیوب الیه الله اوروب کوندر
یا ش اقدی زیر خنزه زیاده محبتی وار ایلی
خواجه قصدی طمندی کوریم شاه نه دیر دیوب
تجربه ایله دک تمام دک کور صکره و نوب
شاه بر مملوه خطا اتم الم چکمه خنزه صاغدا
ولندهها حال ایند زنجیرده لچوق سر بکون یاری
کلور این شورش نایت خطای غیر یار ایله یارک
بویله دامت زور قوروب قورتلر یار اولدی خنزه
باشینه یازم شدی کوردی اما اینه صوکی خنزه
دکله نوش روان ایتمی یا خواجه یا سن عدی

مش

نه دیرین حمزه صاغیدور ددی خواجه بلای شاهم
حمزه ده لندی هاده صاغی برین او طرف دد که
بختک طور میوب ایتدی ای خواجه سن اولور
کیدر سین عرب حمزه نک غیر تن قوم سن سین
حالیا حمزه زهر ایچدی بی ددی خواجه ایتدی بی
بر بچق مثقال زهر ایچور دیار اما سن انک زهر ایچدی
علیله بولدی مقدم تنی ارکن کوردم قجاء بوندرن
کتملو اولدی قولین یاروب یاز و سده یاز مهر
قودم اول ایچدی کی زهر ک سن تن دفعه ایچدی
علاج ایچدی سن او من لکن چوق زحمت چکر ددی بختک
دار نیوب ایتدی بونصل سوزدر برانم بر بچق مثقال
زهر نیوب اولیه بر مثقال نسه اولور بو حاله یوق
یر عناد اتمه ددی خواجه غو مری اینا من سن
سن بیاور سن ددی ارتق بختک و کتم خواجه نک
اوز نینه سور مری یار که زهری سن ویردیکن دیه دیو
بو منوال اوزم قالوب کیرودن بچب نه خبر ظهور
دیو خبر منتظر اولدی یلر اما بو بکادن بو خبر مهر
ایر شوب الا ایوب بچخه دفعه عقلی کیدر وب توکل
و خاطر سیاه زلفی بی پریشان اولوب دیلر بکه بر
تنها

تنهایه واروب بچخه دو شوب هلاک اوله اما نینه
کندر و فی جمع ایروب کوکلندی ایتدی اگر چه بویله
خبر ظهور ایلر ای اما خواجه ایله بختک بخت امشدر
خواجه حمزه صاغ و سالم در دیش اما کورم بی
سوزین اصلی وار میدر خواجه یلان و بیلر یوقی
زمانی اول بیرک تسوزی خلاف جعفری دیوب اخر
بترکن یازوب بر خاتم ایله خواجه کوندری
وار بو فی کیرلیجه خواجه یه ویر کور نه جواب ایچدی
بکا خبر کتور ددی اول حاد م کلوب خواجه یه اولور
فیردی خواجه نظر ایروب مفهومیکن بیلوب و رقه نک
اردینه بر قاج سطر یازوب تر تیه خای بی کوندری
کلوب و رقه مهر و بر دی نک کار عالم اچوب اوقری
دیش که ای نکار صقین منافقار حسودلر سوز نینه
بقوب الی اتمه اگر چه حمزه یه زهر ایچور دیلر اما او من
بکون یارین سکامز ده کلور خاطر ک خوش طوت دیش
مهر نکار شاد اولوب خواجه یه دعالر ایلر ای اما
انین جانب بو بکادن بختک و کار خنر خانه سده
کلوب هیله فکر نینه سلاک اولوب صکار بر قح مسوق
جهودلر دی بخت ایروب لعین صاری جامه سین

باشند حقاروب حاروزین کیوب مشاوره به او نور
 بختک ایتدی ای دین باطل اولولری سننند سننشته
 بود فعه حزم لندهای کتوروب شاه اول عسبه
 مهری ویر غیرت نار نورنجه اولوردی انلس
 ایتدی یس یا حزم صاع کله چکن بلدی کی بلکه سون
 گتمه کدر اولدی اوله س نه ام چکر سیم
 ددیلس بختک ایتدی او بیله اما کور من میسن اول احتمال
 زاده خواجه دد کله کورن خون نفساوی بینه انرا چوق
 حزم صاع کله کلور ددی اول ایسه هر نه دیر سه
 محب حکمتی کلور البته ظهور ایلی قارون بحجم
 حزم یه زحم اور د قده بلهن میسن بنمله بخت ایلی کی
 اخرینه انک سوز لری جقدی ک مکر حضم بی غیر کلوب
 حزم نک زحمک ایله صفایوب ایوا اولور انجون زحم
 بللو اولدی بر یوقیرم بشیوز دکنک یدم ردی
 اندی هر بر ک بر سوز سویلی کی اخر سوز کا بونک
 اوزرینه قودیلر که مهر نکاری ویر مکه بر مشتری
 ویر ایوطالب بو کله حزم کلر دن اول مهری ارم ویرم
 حزم ده کلور سه کور حال بویله واقع او طشی
 نیلسه کر کی فراغت ایوب کی ممد دیلر انی نیا
 کیوبی

کیوبی بولام دیوب چوق ارادیلر مکر اول یقین برده بر
 قلعه واری ای کی ادینه شهر بی ستون دیر لردی
 شاهی واری ای کی ادینه مرزبان شاه دیر لردی
 اول ییلر ده وفات ایوب اوج او غلی قالدی برینه
 برهن و برینه بررام و بیو کلرینه اولاد این مرزبان
 دیر لردی او چینه زیاده برار برهاد برهلو انلر ایلی و
 یوز بیگ کرم مال کله ایلی بختک ملعون ایله
 سائر ملاحین بوخت فکر ایلی یلر که انلس خبر صالوب
 مهری وصف ایوب ترغیب ایله لرانی بختک لعین
 تر بلدی وک اوزر بر نامه انشا ایوب ایچدی چوق هر نه
 هزار یان ییوب شهر اوروب بر بیگ الله و سروب قلعه
 بیستونه کوندردی بر کون اول بیگ قلعه بیستونه
 کلوب کنی و خ بلدی سروب اولاد این مرزبان بولشوب
 نامه سیم ویردی اولاد این مرزبان اجوب او قری
 کوردی اولنیه نار نوری موح ایوب دیمشکه بنام
 یدی اقلیم شاهی نوشر وانک وزیر بختک بر شهون
 بر شهون این ملعونم سکه قلعه بیستون سلطان
 اولاد این مرزبان سیم نامم وصولنیه معلوم اوله که
 نوشر وانک بر خوب صورت ملک سیرت دخت کشت

بدج ایکی یوز کلان ایچ شهر سنره ماه شباه شخبک کیوبی کونن
 اسک علم صفا بات و ووشکل صفا بات ضعیف و زنده نزنه ارسلر

اختری وارد که حسن جمالی عالمه ضیا و یروب در لرد
چاو او ملشمه عرب اولاد ندر مکه رئیسک حمزه نام
بر او غلی ظهور ایدوب شاهک یانته بر وزیر و ایزد
یزدان پرستار حمزه سلیمان او مغلله غیرت کور
شاهه کیجه کوندر تعریف ایدوب شاهه حمزه به
میل ایدوب یانته کتوردی صکره خاص بانجه سینه
ضیافت ایدوب حمزه شاهک قیزک کور و قرزده
حمزه کور و بر بر لینه عاشق اولور لر قصه جوق
صکره هنر ستانده لند هانا نام بر بهلوان ظهور ایدوب
اندر شاهه شکایت ایدوب شاه قیزک حمزه به افر
ایدوب هنر کوندر مشرق شمشیر اندر حمزه اولاد
دیو خبر کلری ایدوب سنک اتاک زمانته بر و ایدوب
اندر ایشی ریز همان کهمه قیزی شاهه در ایدوب
سینه اول کلوب استینه سینه سکا یاردم ایدوب
اول قیزی ایدوب هم شاهه نوشروانه داماد اولوب
بکا خیر دعا ایدوب سینه ایدوب اولاد این مرزبان
بو خبری ایدوب اول اندر مهران کاره قولاق در
عاشق اولدی ننگه دیشلر در کلندر بزدن او کور
قولاق عاشق اولور پیش کوزدن او کورین همان اولاد

این

این مرزبانک صبره قراری قامیوب اول اول کلور ایدوب
وافر رعایت ایدوب بر خلعت فاخره کیور و بر یادگار
ات بغت لری و بیکن التوت و بر دی و بختکه دده بر قاری
خلعت و بر دی کنر و خیدی اقلیم شاهه نیک داماد
اولدم صاندری اولدم ایدوب وارخواجه بختکه بزد
سلام ایله بزی سور امیش نار نور اندر خشنود
اولسون همان بندر کم دوزوب عسکر جم الوب
اشته وارد دم ردی اول حریف اوراد بقلوب بختکه
کلری خلعتی و یروب اولادک جو ایلر بر سویلری
حر مراده شاد اولوب فتنه او یاردم دیوب ایجهان
قودی اما بویکادن اولاد این مرزبان تر ایلری
حزینه ایدوب اتا سندن و دره سندن قالدن مالی یولدا
طشهر حقاروب یوز بیکن عسکر جمع ایدوب اول مال
برازین نوشروانه انزلق ایچون صندی قلمه قودی
و بر مقارک دخی عسکرینه اولاد شدردی تمام تدارکن
کور و بر قزندی شکر بر همین ایله بر ایدوب
قیوب و بیلابتی اندر ایدوب سلطنت سوراسینی
اونودوب عشق سولاسنه دوستی زید امیشلر
مست لایق ایدوب ایدوب جام جم عشق

۹۹

کجور ایکی جهانیه کشتی عالم عشق
 والمحصل انی برکون یوز بیک عسکر یله اولاد این
 مرزبان کوچ ایوب قندی شهر مداین دیوب
 روانه اولدی برکون یقین کلوب بریده قونیک
 انی کاتبنه امر ایلی مرادکی اوز بر نامه انشا
 ایوب اولاندروسی کوزدن کجور وب بکندی هر
 اوروب بروزیرک الحی تعین ایوب بران پیشکشی
 ایله شاهه کونمردی برین نوشتر و انک دور
 نجه مصالح کوروب الوب ویرمکی ایکن ناکاه فتوده
 بر غلبه ظاهر اولدی برنده بیجه بر قاج توایلر اچو
 کیروب شاهه دعایوب ایوب یلرای شاه هفت
 کشور شهر بیستون لطاف اولاد این مرزبانیه
 الحی کلدی نه بیور سز اچر و کلسونلری امر یکنند
 ددکی نوشتر و ان طسور کورم مراد لری ندردی
 جاوشلر واروب اوکنه دوستوب الحی الوب
 اچر و کتور دیلر شاهه باش قیوب دعایلیری
 التنه صندلیه قیوب التنه شربت ویر دیلر اچری
 انی شاه خوش کلد یکن مراد یکن ندردی الحی
 برندن طوروب تکراریر اوپوب شاهه دعایوب
 ایوبی

ایوبی ای شهریار قلعه بیستون سلطان اولاد این
 مرزبان خاکبای سعادت مایکه یوز وروب شول
 نامه سن شاهه کونمردی دیوب تحت کنارینه
 قودی شاه الوب مهرین کیدی روب بختک التنه
 ویردی بختک لعین ایسه قصه دیبلور اولدی ایاق
 اوزر طوروب بلند او ان ایله نامه اوقدی اولنره
 نار نور الوب بنکم اولاد این مرزبانم سنگی ییری
 اقلیم شاه اولان نوشتر و ان عادل بی نامه
 بنی افکنده حضور عزت شعاره وصول بولور قری
 معلوم اوله کم بو قولک ایستد مکه مهر کار نام بر
 دختر سعید اخت یکن بیتشوب ارم ویرمک او طس
 ایوبی بر اول ناز نینک حور و جمالکی چوقون
 الی ای شیدوب قولقدن عاشق او طس نه نهایت دخی
 کوچک دیر لردی اول اجلون صبر ایوب ققیل
 او طس دم بعیم ایستیم عرب او غلی همزیه ویرم
 او طس سن و اول دل لوری نهی ستانه لند ها چکنه
 کوندر مش سز انی هالک او طس ایوبی ای شاه
 هفت کشور اولم سنک همزیه قیز ویرمک
 هیچ مناسبی یوق ایوبی هله واروب کیدیوب

ایوبی ای شهریار قلعه بیستون سلطان اولاد این
 مرزبان خاکبای سعادت مایکه یوز وروب شول
 نامه سن شاهه کونمردی دیوب تحت کنارینه
 قودی شاه الوب مهرین کیدی روب بختک التنه
 ویردی بختک لعین ایسه قصه دیبلور اولدی ایاق
 اوزر طوروب بلند او ان ایله نامه اوقدی اولنره
 نار نور الوب بنکم اولاد این مرزبانم سنگی ییری
 اقلیم شاه اولان نوشتر و ان عادل بی نامه
 بنی افکنده حضور عزت شعاره وصول بولور قری
 معلوم اوله کم بو قولک ایستد مکه مهر کار نام بر
 دختر سعید اخت یکن بیتشوب ارم ویرمک او طس
 ایوبی بر اول ناز نینک حور و جمالکی چوقون
 الی ای شیدوب قولقدن عاشق او طس نه نهایت دخی
 کوچک دیر لردی اول اجلون صبر ایوب ققیل
 او طس دم بعیم ایستیم عرب او غلی همزیه ویرم
 او طس سن و اول دل لوری نهی ستانه لند ها چکنه
 کوندر مش سز انی هالک او طس ایوبی ای شاه
 هفت کشور اولم سنک همزیه قیز ویرمک
 هیچ مناسبی یوق ایوبی هله واروب کیدیوب

قوت شاه شمسین زیر ایزدان پرستار ایله آتش پرستارین
نه مناسبتی وارد ایدری بو قولک سینر کله بر
دین ده اولوب وهم یقین قو کشتولقد وار وهم سن
اولوباد شاه ایسک بنده جدیدی یار شاه زاده هم
بو قدر دیار لر حکم ایدوب اتادن وده دن بو
قدر مال فراوانه مالکم ویوز بیکرن زیاده سپاه هم
وارد اتمه نر عربیه تنگ کی شاه قیز ویرمک
لایق دکلدن زیاده عرضکنر نقصانک و شانکنر دوزمن
و الحاصل جهان یوزنر برن طوره کن اول قیزی کهمسه
الان حال یوز بیک مکمل مرتب بر سلاح کسکر
ایله کلوب ایر شدم ایدری نقدی مال اغریق استر
ایسک ویر هم کامعشوقه می تسلیم ایله اگر یوق
دیر سکت بو یولر باشم میرانه قوم شمسین جمله
سپاه هم قیریلوب باشم کیدنجه چالشورم و یلچ
بیلده سین خه اولوبو ایسه وارنه ادمه جواب
ویر سنر بنده اکا کور عمل ایدر هم دیشش نوشتروان
بو جوابلری اشیدوب تنگ روی متغیر اولوب
نه جواب ویر چکن بلدی زیر عقله مال هم چوق
سوز یاز مش وهم اولادی زیاده بهادر پهلوانی دیو

تاریخ
۱۲۴۱

ایشته شمس شاه فکر ایدوب کوکلندن شمسین یوق
کافر ویر هم دیو جواب ویر هم یاوزلنوب شاید هشتم
ابن علمته وقعه سی کی بر خط اوله کهمده هنوز
یولدن کلمش یور غوندر بوکا جواب ویر پیلور می
یوخسه ویر میه می ددی انون شاه باش قالدروب
الحیه ایتدی ای وزیر اولادک جوابلری برنر هم
دیمه مش بزده یا کلنق اول دلور بر ایکی دفعه
خذ متهمزده بولموق ایله قیز هم اقرار ایدر هم و حالاً
شهر کی هنر ستانه لند هاکی بر اولوا زدر کس
چکندره در کی می اولدی کی می دیر یی دیور بر او امد
نجه دونه هم بر باد شاه هم اقرار ندر دویوب سوزی
بر او طیه اول کهمسه ارتوق یار شاهلق ایدر بر وار
سویله اولاده بر قاج کون صبر ایلسون بر صحیح
خبر لالهم اگر حسن کرچک اولدی یسه نوله قیز هم هر
اکا ویر هم یوق اگر حسن صاغ ایسه ویر هم دردی
اولمکلر چتک لغین ایتدی ای شهر یار عالم بوناصل
جوابلر هیچ اولادی پیلور مسین ناصل پهلوانی
خصوصاً شمس کی باشنده عشق سودا شیدر وار
بیار اتشه کیرر وهم یاننده یوز بیک جنگ اری اوله

اکاکیم جوابه قادر اولور کستم دکل او تو ز دانه عرب
 حنزه اولسه اکا جوابه قادر اولوب برشی ایله من
 هله الجی ایقو بو کجه بزده مشاوره ایله کم یوان
 ایش دکلر د ولته لایق نه ایسه جواب ویرسون
 یوخسه صوکی ایوا و طنز بر امز اولور ددی نوشروان
 دونوب خواجه یه نه دیر برین یا خواجه
 ددی خواجه اوموز صقوب سن بیلور سن یوخسه
 بر قارشم سن خجه بیلور کز او یله ایدک
 الصون بو فتنه لری جمله جتک قینا تری یینه
 اول جواب ویرسون ددی نیر خواجه عاقبتنه نظر
 امتشری بیلور دیکه قضاء الله تقدیرده نه ایسه
 اولور شاه کوردی خواجه جواب ویرمندی امر ایله
 الجی جتک الوب اولکجه خنزر خازنه نه ایلنوق
 ضیافت ایله ایله ایله ای ویر سن بونیر یا تقوب
 حضور ایدک برینه شاهه واروب خاک پاینه یوزم
 سوروب سوزم وارد کولنی او غور لیم اوله کم بر
 مصلحت یبایون ددی بر او غلی واردی اتا سن
 زیاده ولیم زنا ایله ادینه جتکان دیر لردی بوده
 اولقدر جوق بیلور حر مزاده ایله دیرت باباسی
 قدر

قدر شیطان ایله انکچون جتکان دیر لردیکه جتک
 هند دلخه شیطان دیمک اولور یوخسه جتکن
 کند واسم قبیحی صلامون ایله یوکا جتکان دیر
 یعنی شیطان زانی اولوب ایکی باباسی قبیح شیطان
 دیمک راسته بونلر شوبله ملعون ابن ملعونلر
 جدی ناباکی فرعون و مزوده چقاردی انون جتک
 لعین او غلی جتکانه اصهار یوب ایتدی الجی بکه
 برهوشجه خدمت ایله رعایتی قصور اتمه بر
 شاهه کیره رم دیوب جقوب کندی شاهک
 تنها نه کلوب ایتدی شاهم خجه اولدی مهر
 نگاری اولاده ویرم چک اولدی کز می ددی شاه
 بندر بلهم حیران قالیم نه جواب ویرم ددی
 جتک لعین ایتدی بری شاهم نوار بونیر نوار
 تر دد ایدر چک همان ویر کتسون کمن اولوش
 اگر اولدی یسنه ده ارتق بر دخی ایله و کهمک محال
 جهم مرضینه او غار مراد امکه تریاک اکر میمه قو
 و جمالی برینه کلمن تریاک ایسه سزدن غیری برده
 بولمن اول ایوا و لوجه او توروب بکلر سن فر ایسه
 کلوب ییتشدی ارا تراشته هر طرفین طالب لری

لوطی نه نام کت حاتم طهر لیلی ایله کندی اقرایی جویزه اولور
 سوغا و طغلی ایش قوغت ایله دکلمانه اصحاب طغلی اولور

جو غالب اراده فتنه فساد اولور غوغا دند بيزار
 اولور سز و اگر خرم ده کلور سه دير سله سنی زهر
 بيوب اولور ديوجنر کلور قيزک طاليلرک
 ظهور ايلورک اوزر ميه جوق عسکر ايله کلورک
 سن ايسه ايراق يرده صباغ اولور بعتک نه بيله يم
 دير سين و بوايش بقار سگ ايو اولورک سخاين
 باد شاه ديننده اوليان کمه به قيز وير مک
 زياده عار سز لقمه جهان شاهلرک اشيروب
 تعيب ايدر کور يک اقليم طاق کچنوب بيله
 قيزينه کند و ديننده برادم بوله مشه واروب
 برين دات پرسته مکه رئيسک او غلنده و مش
 زهی رسوايلق ديه لر ديوب لعين اولقد شيطان
 کي اغوا وير دیکه بالضروري شاهي کند و وزينه
 دونه ردي اخر عاجز اولوب شاه ايتدی يا شمشک
 نجه ايرم لم بختک ايتدی هان يارين عالی السی
 الحی کتوروب خلعت کيوروب کوندر سز اولورک
 دعوت ايدوب مالين الوب مهری ویر سز اولورک
 قيزی الوب ديارينه کور و س کيدم غوغا ايلور
 قور تلور سين اگر خرم صباغ کلور سه جوايک بن
 ويرم

ويرم ردي شاه دخی بوقول اوزر عمر نه کيروب
 راعته واردي بختک الحيه کلوب مرده ايلورک
 الحيه ادر ملر ندر اولاده مرده چيلر کوندردي
 جونه ايرتشی نو شر وان تحتنه جقوب ديوان طوردي
 بختکه بقوب قنی الحی وار کور فکر ايلورم بوقنری
 اولاده وير ميخه اولور ردي بختک واروب الحی
 ديوانه کتوردي شاه بيوردي جمله سنه خلعت
 ويرديلر اندي ايتدی ای وزير و اراميرک بندن اولور
 ابن مرزبانه سلام ايله هان کلسون مهری اکا
 ويرم لم ردي الحی قالقوب اولاده کلوب اولورک
 بربر بيان ايدوب اخر قيزک ویر بختک اولورک
 اولاد شاد اولوب هان يکرمی بيکن قور سباه
 ايله اوراد قالقوب مديان اوکنه کله چکی کون
 عسکرين زينت ايلورک يکرمی بيکن سراهه
 جبه لر کيدردی ويکرمی بيکنه لعل جبه لر ويکرمی
 بيکن ياقوت ويکرمی بيکنه النون ويکرمی بيکنه
 کمش جبه لر کيديروب ويکرمی بيکنه بولاد جبه
 کيدردی اندي الوب دوزوب بوزينتله کلورک
 نو شر وان بر يوکسک يره جقوب بونک الوب سين

کتوروب خلعت کيوروب کوندر سز اولورک
 دعوت ايدوب مالين الوب مهری ویر سز اولورک
 قيزی الوب ديارينه کور و س کيدم غوغا ايلور
 قور تلور سين اگر خرم صباغ کلور سه جوايک بن
 ويرم

بکنده کی شویله بر داماده مالک اولدم دیو فرج ایله کی
هله بونلردن کلوب مریه تک بر طرفنه کونا کوب
بار کاهلر قوروب قرار ایله یلر شاه طرفدن نزول
نهیتر کلوب جتک حر مزاده اردنجه کلوب اولاده
خبر اولدی شاهک ایکنجی وزیر کی خواجه جتک
کلدی دیو اولاد بو کافر شو کلوب بر بر لریله بو
کور شدی یلر ایکی طاقون کوت طوقوشدی یلر اولاد جتکی
الوب بار کاهنه کتوروب وافر رعایت و عزت ایله کی
انکچون مخصوص ار مغانلر کتورمشدی وزیر ایه لایق
نظر نه قودی ای خواجه جتک معذور طوت عجله
کلرم لکن کینه دیار مه و اردن قورسکا چوق یادگار
کوندر وره م ددی جتک ایتدی ای شهر یار بیلورم
بره سی نهان صباغ اول بهم مراد مال منال دکلدی
نهان دین غیر تیار سی سودیکم بو خسه نه دنیاده
ذره قدر بر شیده احتیاجم یوقدر دیوب اندی
پشلی کی شاه ایله کچن مجادله لری بر حکایه ایله
وخواجه دانادن چوق شکایت ایله کی بونلر سران
مصاحبت ایروپ اندن جتک کتک مراد ایله نه
اولاد جتک بر اغر خلعت دخی کیددی و بر وضع الوب

رخش

رخش التنه چکی ویردی اول حر مزاده بنوب بیگ قان
کی صور بیوب نوشتر وانه کلدی شاه اولادک بو
انسانیتک کوروب حظ ایله کی جتک ایسه صباغته
صولنه کندوخ کوروب خواجه طاق صتاردی
خواجه اصلا مقید او طریکی ای لعین جهود قتالنه
حزم کلر سونه باشنه نلر کتور دیر ایله کی
اندن چونکه صباغ اولدی شاه طرفدن چاقوشلر
ایله چاقوش باشی کوندر دیر کلوب اولاده بو شوب
اوکنه دو شوب تعظیم ایله دیوان شاهه کتور دیر
اولاد ابر مرزبان کلوب شاهک الیم او پدی
خوش کلدی اوغل بیور دیوب تحت اوزر بانته الی
اندن بران حال خاطر صور شدی بر بعد طعام کلوب
یدیر شربت لری ایچلر کی اندن اولادک پشکشلر کی
یوریدی بوقدر کیسه التوب و بوقدر ات و دوه
قاطر اوزر نه قیز لری جاریه لر خادملر اولقد طاشیدلر
نوشتر وانه وسائر اعیان دیوان حیران اولوب تحسین
ایله یلر جمله مقبوله کچدی ناصکره او چکون اولادی
عالی ضیافت ایروپ اندر دخی کون جتک شاهک
ایاغین او پوب ایتدی ایله کی شاه اولادی سوندیر

بوقدر زمانه حسرت و اشتیاق چکر امیش بهان عقد
نکاح ایوب بر مراد ایوب لم ددی نوشتوان خوشتر
واروب مهرک و کالتن الوب صباح نکاح ایوب لم دیوب
قالقوب حرمه کنده مهرک والی نه بو حال
خبر ویردی اشته مهری اولاده اقرار ایوبم جانک
مهرک سوزی ندر کور لم ددی واروب مهر کل کی
اتاکی شاه استر ددیلمر مهر نکارده صالحی بولان
کلوب اتاسی شاهک الی ایوبی اندر ال قاشرف
طوردی شاه باش قالدیروب ندر سیم بقه قزم
اشته تحقیق حزم اولدی سنی اکاوبرمک متیسر
لکن براندن کوزک وهم دولتواصل نسلی بادشاه
اوغلی بادشاه کمده سنی ویردم خاطرک
خوش طوت بهان وکیل لکک ویر واروب نکاح ایوبم
کردک اولوک ددی مهر فریاد ایوب معازاته بکا
ارلازم دکلیروب دیوب اعظمغه بشلری نوشتوان
مهر دن بو وضعی کوروب پراتش اولوب های صابی
بیک تحقیق سیک حزم ایله علاقلک وراش
بکادیر لری اینا ندرم بوکر امیشکارم ایله ک امیش
باری سنی اولدیروب بویله آدیم چکهدن بران قورلم

دیوب

دیوب بهان برکتره دال خنجر اولوب مهر اوزم بویله
اوروب اولدیور جاریه لر بهان شاهک ایانغنه ددیوب
ایتمه شاهم هیچ کشی بویله کوزک اولادینی بویله
تخصب ایله قیاری صبر ایله کورلم استمم دیملکن
مرادی حزم دن غیر کی کمسه استتمم می دیرسه
صوح بونک اولور اما هیچ ارلازم دکلیروب
بوقیز ظلم ایلمش اولور سون دیوب نظر افت ایله
مهر یول کور تر دیار مهر ایسه تر فرم عاقله نکاح
ایوبی قصه طیوب بهان شاهک ایانغنه ددیوب
ای دولتیم جراحی اتاچقم بهم حزم و غیر کی ایله نه
علاقم واردر نه نهایت کند و تحت شو مشورت اوتری
فریاد ایوبم اعظممکه کچنره فلبرن عدف ده بهم
اوچومدن قتل اولدی قور قزم بودلاورده بریله
اوغلیه کندومک اوکدوق یا شدم اجون اعظمم
یوخسه امر سکره استم سکر فتوکرم بردر بانه
ویا بر سکیانته ویر بر نه بیکه استتمم دیملکه قان
اولام دیوبینه اعظمدی نوشتوان بو جواج
اشدروب بران یومشادی و مهر کور اتا سینه
التیافی اولدیوخنی قور قور سندن کل ایوبی بلکه

۴۵

خواجه دانا حمزه صاغدی کلور بقین ده دیی بکنند
ایمک زیر مهر تحقیق حمزه نک اولی و کن بلسه ایملک
اولی م کند و سبب هلاک ایملدی اندن شاهنده
مهر دن بیلان جواب المغله طشر دیوانه چقدری
بختکه امر ایوب مهری اولاده نکام ایملدی اندن
دو کون تهر کنه بشکله بیلر اما بو یکادن مهر ایسه
امندن بجه ایملدی چکن بلنن هله بر کاغذ یازوب
بر خادم ایله خواجه یه کونیه ردی خواجه اوقدی
دهشت که ای دانی روز کار طیده و غلت یزدان
فکاک و خندونن زمیه خاک و افلاک کوشفته
اولسون بکار و غری جواب ویرم سبب که انکه کل
ایملدی هم اشته بی بر کافه ویرمک استر یوایشی
ایسه امر محالدر اگر کر چکن حمزه اولی ایسه بکا بلدی
کندی و می هلاک ایملدی هم اگر حمزه صاغ ایسه بنم بونلر
ایله حالم بجه اولور بکاشانی جواب ویرم سبب دیوب
چوق نیان ایملدی خواجه ده جواب یازوب مهر
کلر که اوقدی دهشت که قیزم کر سبب هم سوزیم
طو تر ایسک اصلا مخالفت امتیوب تسلیم اولدی
اولاده ویر سونلر و اولاد سنی الوب فالان قناعه

وارد قی

وارد قی انده او تر اق ایروپ او قور سبب او چکوب
صکر حمزه ایله بولشوب اولاد دن قور تلور سبب دیش
مهر نکار بیلور که خواجه نک سوزی بیهوره دکاد
شاد اولوب چونکه اخ شام شاه مهر کت یازنه
کلدی مهر اتا سنک ایاغی ایوب شولقدی تر اکت
کوروب ایملدی دولت انا چونکه بی اولاده ویردیکن
بنم سبب رجام بودر که مهر بکاد و کون امتیوب
ویونه کردک امتیوب همان بی اولاده تسلیم ایله که
دیارینه کوروب انده دو کون ایروپ کردک اولوز
ددی شاه نوله دیوب ایرتسی بو جوابی وزیر لرینه
ددی خواجه دانا قصیده طویلی اما بختک بلیوب
مهر کت بو جوابندت حظ ایملدی حد زانتی بد که
حمزه کلوب ایر سبب جنکه بر اولوفته به باعث اوله
دیوب دوندی شاه مهر نکار ایوجه تهر بیلر ایملش
خیر لوایشی اوز اتمه عالم یوقی زیر شایم مهر نکار
بر طالب دخی ظرور ایلیه آریرده بر غوغایه باعث
اوله و دور قدیمدن برو باد شاهلرین قز لرینه طالب
چوق اولور امیدی همان تریه ایروپ ایلیوب غوغای
باشندی صا و مق بکنر ددی شاه معقول کوروب

اولادی دعوت ایروب مهرک جوان سویلری اولاد
 نوله امر شریارک نه نیجه مراد ایروب سکن او یله
 ایروب ددی انی شاهی پش او کونه دکت
 جمله تیارکن کوروب جهازی ایله مهری اولاده
 تسلیم ایلدی ایروب اولاد این مرزبان شاد خندان اولدی
 نهان مراده واصل اولدم قیاس ایروب بیقارین
 بالطه کسمن اولدی پدی اولیم شاهنک دهادی
 اولدم دیوب مهرکار ایچون برقریزی اطالاسدن
 بارگاه قوروب مهرکار در جمله خادمی وجاریه ای
 ایله سر ایندن حقوق هزار نازوا ستغنا ایله بارگاه
 کلوب قرار ایلدی اوچگون او توروب دردی نجی کون
 اولاد این مرزبان شاهک الیم او یوب خلعت کیوب
 انی روانه اولدی قوروش و نیشله و داغ ایروب
 قالقوب یوز بیکری بیگ کربله عزیم شهرکی استون
 دیوب کندی ایروب نهانکه مر ایندن ایریلوب اول قوناغه
 قونری ایروب مهرکار سیاهنک کیوب مام طونری کیوب
 اخ شام اولدی قوروش اولاد این مرزبان کیوب قوشانی
 جواهر غرق اولوب مهرک بارگاهنه کلدی ایروب مهرکار
 کنروخ بو صورتله کوروب میل محبت ایله حقیقت
 اولاد

س

اولاد نجی کوزل بکیت ایروب انسا مهرک کوللی غیریه بغلو
 کوزی بوخ کوروش عقلمی فکری حمزه ده تصویرک الذین
 کیدر من بوت ایدن غش
 سنی قیوب دلجان
 غیریه مانده ای اولور کولک خورشیدی کوروش زتره یه
 قانله ای اولور دیردی بو محله اولاد کلوب مهرک
 خلوت خانه سنه کیرمک دیلری کلوب مهره خیر
 ویردی قیوب اغاسی کونیه روب وار اولاده دیکم شهمی
 بهم ابتدا نازاد اولدی یغم ادم اولدی قرق کون مام طونری
 شهمی بهم یانه کیر مسون صکره بریر کلوب کوروشه
 ددی خادم انادنجی کلوب اولاده سویلری اولاد الم
 کلوب وار سو یله قرق کون فتح اولور برین طاق کوروش
 وین اکانیرم اولدی کوروشون برین اخ کوروش ظاهر مام
 نکاحلو عورتی برین نجی شهریه وار مینجه اکال اولور
 نهان جمالی سیرینه قانم عنان اقسون خاطر دن کچیک
 بنه بیلورم ایستی دی خادم بنه مهر کلوب بو
 سوزلری ددی مهرکار خیر بر مامه ایکن انک یوزی
 کورمک اتم وار سون صیر ایلسون بو خسه
 کندی کنرومی هلاک ایروب دی خادم بنه اولاده
 کلوب مهرک جوا بلری ویردی اولاد کوروش اولاد حق

حال دکل اخر فراغت ایلری کا دو نوب چادر بینه کتدی
همان دیار بینه دوشه لم انی یاب یاب خنم او نودوب بزم
ایله آیشور ددی و بوله روانه اولدی یلر برکون خواجه
دانادی وکی بر کلدی یلر بو کرم مهر نگار دخی اولاده خبر
کوندر دیکه بو فنا قریه اوج کون او تراق اولسون هواکی
خوش بر لر اخی طبعم هوا سندن زیاده صفا ایلدی
ددی اولاد نوله او تور لم دیوب عسکر دله ندا ایلدی
زیر انحالفت یوغه نخه کوکلنه کیرم دیوب نیلر وکن
بلمزدی بونلر در او تور وب او قوشته مقید اولوب
اولوب اطرافه طاغلی یلر مهر دله یولگر کوزه در ایلی بیکه
عجب خنم کلور می اوله یوغسه خواجه بنی الی ایدی
دیو کیجه کونوز حسرت یا شلری دو کوب اغلار دی
اشته بونلر بوند اما بزم قصه مزامیر جهات
خنم کصاحبقرانه کلدی اولز مانکه دلاور عالم دیار
هنی ستاندر اون ایکی بیک هنی عسکر یله واون
ایکی بیک عرب عسکر یله لندی ها این شعور ان بند
ایله قفسده مکیه قیوب خنم دیار ایران زمین
و مملکت بجم دیوب روانه اولدی یلر موافق روز کار یله
برکون کلوب بجم اسکله سی که اکاهر مزایان دیر ل

اول

اول اسکله ایر شو یلر انی کملردن جقوب ایلر
اسباب لری و جاد لری ط شرم جقار دیلر یار کاهلر
قوروب قار ایلر یلر جمله شان اولوب سلا مترا
دریادن قور توی قلز بینه شکر لری ایلر یلر انی
جهان بو خسته لک ایله معشوقه سی خاطر بینه
کلوب بجم عیار کت یوز بینه بقوب ای عیار یلر غلام
کله وار کور شاه نوش روانه عالمه در و هم
بزم بوله اولدی یلر در رضاسی و خبری وار میدر
و مهر نگار کت عالی نخه در بر خبر کتور انی و اروب
مکیه کیه لم ددی بجم و نوله علی الراس و العین
دیوب طبار کتور وب کتدی قوشلق زمان او ملر بر
پشته اوز بینه جقوب اوتنه جانینه بقوب کوردی
بر عسکر قنوب چادر لری قور طش کونا کون اطلاس
و کجا پار کاهلر بر زینت لری عسکر در که اولمز مکر
بو عسکر اولاد این مز بانک ایلی عجم عیار بجم
نه اوله دیوب سوروب کلدی بر نون سوال ایلدی
بو عسکر کت سر دار بینه کیم دیر لری و قنوب کلوب قنوم
کیه ددی عریف ایتدی یا بر بلن می سیم بونلر
اندیسی کلوب سیم نه صور سیم ددی عجم ایتدی کی

بود یار ادبی دکلم بن دیار هند در کلوب کمبود حقوب
 کعبه زیارتنه کیمی رکن بونزه کلوم ددی حریف ایتدی
 یا شویله می اهدی بو عسکرین سردارینه اولاد این
 مرزبان پیرلر شهر بی ستون پادشاهییدر حال ایدی
 اقلیم لطافت نوشروان بوکاقیزک و یروپ داماد
 اولدی شمدی قزی کوتروب دیارینه کیمه دد کیم
 عجم عیارک جان یا شنه صحرای ای کشی بحب بو
 شاهک قنقی قیزک الدی اوله هج بیلور می سین
 ددی حریف ایتدی شمدی دل لکره حسنی جهالی
 داستان اولان مهر نگاری و یردی ددی عجم و ایتدی عجم
 یارن ایشتمم مهر نگاری عجب بهانه لر زین عجم
 بر دلور و یروپ هندی ستانه لندی ها تک چنکته
 کوند ریش اولدی لندی ها تک با شین شین با کتور
 اویش ددی حریف ایتدی کرچک اوله ایدی امسا
 کتر هم کلدی خبر کتور دیکه عجم لندی ها با صوب
 نابکار هندی حیلله ایلله عجمه یه قول اولوب ایشای
 ضیافتده عجمه تک طعاسنه زهر قاتوب هلاک ایلدی
 و عجمه تک بر عیاری و ارا ایشی عجم عیار دیرلر ایش اولدی
 بر کجه واروب بر خنجا واروب لندی ها ای اولدی
 مهر نگار

مهر نگار بو طرفدن محلوله قالور انکچون بوکاور دیرلر
 ددی عجم عیار کوزک نه اعلا دوزن ایشلر کوکلندن
 در دمنی عجم و کور ساکنه بهتان ایدر لر و عجم عیار
 بر کافر اولدی دکت قیامتده دکت هر اوله کی عجم اولدی
 دیرلر ددی انده کنه ایتدی ای براندی بابو کامر دده
 مراضی اولدی کندی و خفا اولدی مرزبانده و یر دکنینه
 دد کله حریف توه نعب کوه زه حریفه بکنر سین
 نه بیلایم وار صور قائل اولدی و می الفون نه کلور ضرر
 و یردی یار دخی پادشاهی می یانته کتور مدی بنم قرق
 کوبه یا سم وار در عجم انکچون قار لر کیمش کجه کوند
 اغلر ایش اولاد زور ایلله اوزرینه کیمش ایش
 مهر نگار خبر کوند دیکه کله سون یو خسه کنی و ایلله
 چنک ایدر هم اگر ایش اولدی یر بلایم خوش اولدی مکه
 قاندا اولدی عجم خنجه دوشوب کندی و می هلاک
 ایدر هم دیش اولاد دخی عاجز اولوب اوزرینه
 وار مود فراغت ایلدی ددی زیر اوستان ایدر شاه
 همانکه مهری اولاده و یردی مهر نگار دخی اتا کینک
 خزینه سندن زهر القوب بر خاقتی و ارا ایدی طایفه
 قالدی یروپ التنه زهری قیوب یینه خاقتی صفایک

بر مغنه قودیکه اگر اولاده زبون اولور سه الذی
 خلاصه جارم اولور سه اول زهری ییوب هلاک
 اختیار ایند خنم دن غیر کی اتکنه کمسه ال او بریه
 اشته بوزهری تا اولو خجه کتوروب یا نند بران
 ایر مندی اما چون عمر اختیار اول حریفی بوجو ایلی
 اشدیروب حیران اولدی نه کوزل دوزوب قوشمشار
 مصالحت تمام اولمش بز حاجت قالمش دیوب
 دیدلریکه لمان طبات کتوروب خنم جانینه کیده کنه
 کوکلند ایتدی چونکه حال بویله اولمش باری مهران
 نکارم بولشوب حال ند کوریم و خنم دن خنم دن
 سونمیریم و بران حقلیوب فلوری سیم الیم دیوب
 تنها نه واروب کنه و خنم بر اعلا مال ایروب
 انون مهرکت چادیری اولور و خنم یقین واروب اوکنه
 برخته قیوب ویانته برکهنه عیار نامه کتاب قیوب
 بشلری چاغز مغنه هر کیمک غایب اولمش اد می واره
 خنم ویریم و بیکیاریم بولور ویریم مراد لر یکدن خنم
 ویریم دیمکه بوکره خلق باشنه او شوب بز برمل
 ایری ویر فالان غایب در کلور می بز خنم ویر دیمکه
 بشلری بیز عمر اختیار ایسه اولکون کنه و خنم بر عجب خنم
 صورته

طبعه هویه فایضا ایشی بجه اسک ادره کوره نژده ایشی
 ایله

صورته قومش کی ایوجه لیا اسکی یوب صیاح صقال
 مشکل نهب یزنده ایلی زیر اسلطان قادین خنم
 کیروب برمل اتسه کر کنه هر جولبه چول بولش
 بوکره عمر اختیار اول بز برمل ایلی ویر دیندر ایتدی
 بز هراده برمل ایلمزم بز دولتلور برمل ایلم
 ددی انلر ایتدی بیز می اوسطه بز سکار بر ایتدی بز
 ننه برالتون دکن پیش التوف سکا خجه ویرلم
 دیر لردی عمر اختیار ده واریم سنه بر اقیه لوق قاله
 برمل ایتدی بیزدی بر کمسه یه برمل امن اماینه چاغز
 طور من کلین هارمل ایلی ویریم و بیکیاریم و بیانده
 اولناری خنم ویریم دیر برمل ایسه یا بیز یا نلسون
 مرادی مهر ایشیروب کتورده مراد خجه بر قاج کوز
 سوبلیوب حقلیه مهر نکارده حاد زنده او توروب
 نخب خنم دن بر خنم ظهور اتمی کی یاریم اوچ کون
 اولور اولبر کون بوندی قالمق لازم کلور خواجه نک
 سوزی کلوب چقمی بیغم حامل خجه اولور دکن ناکاه
 عمر اختیار کت اواری قولاغنه بیمشدی کلوب خادما
 بر ترواریم شول برمالی الوب کتور کتدی خادما
 سکر د شوب عمر کلوب اوسته برمال قالق طور مه

کینه لم باشنه دولت قونوی سنی یدی اقلیم شاه
 قزی مهر نگار استر اگر مرادینه کورم جواب
 ویر رسک سنی زنگین ایی ددی یلر بحر خوش
 نوله اما نقدی التون ویر بشیوز التون ویر می
 ددی خادم لرنه و یلر بوهر یف همان تک
 مرادک بیل اول سکا جوق احسان ایی
 نیه احتیاجی وار ددی یلر بحر یختار بر نین طور
 یورین ایی کی کینه لم اما هله سو یلر بشیوز
 التون ایسک ویرسون اگر دخی زیاد ویر
 ویرسون انجه یوز ددی خادم لرنه کل الم چکمه
 مرادک التون ایسه نقدی استر رسک ال ددی یلر
 ایچرو کیروب اشته مهر نگار ک چادرینه
 کلدی یلر اشته سلطان هم یعنی کتور ددی
 اما بحجب نازی کوجله کتور دم انی اولن لرنی
 برینه رمل اما اییش هر بر نین یوز التون
 استر بو کتر سیزی استر دکر اول دو
 اییش بشیوز التون استر م زیاد اولورسه
 الم چکمه الورم اما ایسک اولورسه المام دیر
 بله یوز نه حالواد می ددی یلر مهر نگار کتور
 کورم

کورم لم نازینه کورم معرفتی دخی وار میی ددی
 بعدی کمری ایچرو کتور ددی یلر مهر نگار ددی
 اردنه ای او ستاد بزده بر رمل ایله نیتیم
 بیلور رسک بشیوز التوف ویر می ددی بحر
 ایتری هله اول التوف ویرک اگر نیتکن بله
 نینه الوک شوقه عکرن ایچنن جوق
 قجاجوق دیکله ددی مهر نگار ای کتشی یا بزده
 شکار اقرار بزدن دوز می قیاس ایدر سینه بر
 ویرک شوکا گوکلی امین اولسون ددی خادم
 کتور ویر بشیوز التوف بحر اوکنه قورکی
 مهر نگار ایتری امینی کورم دخی نه بهانه
 بولورسون اگر مرادیم بیلور رسک بشیوز التون
 دخی ویر می ددی بحر ها شو یله بنه بر خوشجه
 صفا ایله مقید اولورم سیزک کی شهر زاده لرن
 جو مرد اولوق کریم دیوب اول دوزمه رمل چکمه
 اوکنه الوپ قوم د وکوب قرعه صالوب بر قلم
 رکننن اغاج ایله بر از چیزدی بوزدی و عینار
 نامه کردنک شانه بقوب بر از مطالعه ایلری و
 اول دوزمه صفالر چکینوب باشین صالری

مهر نگار ای اوسته نعیب چوق مطالعه اتدی
ویلله ایمی کی کورم لم نه دیر سین ددی کورو
عتبار ایتدی سن اولدی نبر کهمسه یه ناضد ایش
سین اولی ناضد اولدی و غن دکلا فر اوزاق دیاره
کوشش اندن سوال ایدر سین ددی مهر کی اغرن
ارار دیکه کوریم چمنه دخی سوال ایدی بوخسه
اولاد مرزبانده دخی اکا کور جواب تدارک ایدر
مهر نگار ایتدی ای اوسته اول خبری سن
الین ایشتمک اولور لکن اول دکلا وری حال
کیهی اولدی دیر و کیهی صاعده دیر ایدی نکاه
هنرک و ارسه بکانتک صحتدن خبر ویر
کورو نوله ایدی اول بشیوز التوف دخی ویر
بنده کور کانه خبر ویریم ددی مهر نگار
شاد اولوب کورم بشیوز التوف دخی ویرک
عتبار جهان کورمل ایدی کی اولوب اندن ایتدی
ای شهرزاده سکا شزده اولونکه اول مراد
ایتدی لکن کهمزه کرجه بر عظیم و اوطیه اوغراب
اولوم منزله برحق قالمش بنده حق تعالی تکرار
صحت ویرمشش اشته بویقینده بریرم قوشش

اوتور

اوتور ان شاء الله صباح بولشور سز ددی مهر نگار
ایتدی بلکه ییلان و یلر سین ندرت بیلله لم بولله
اولدی و غن اشته بر و زدر و یلرک ددی
کمر بر ییلان و یلیم استر ایک اور تالی حلوت
ایله اول کهمه نیک شتاندک کادیو ویریم ددی
مهر نوله دیوب بر سرداش خادمدن خبری کهمسه
قومدی طشر ایلدی ددی ایدی سویله ددی
عمم خوش و یلیه لم کهمه او طسون ددی بقوب
ارادیلر کور دیلر کهمسه یوقدر کمر و ایتدی برده
قالد کوریم مهر می سین بنده سویله کور
مهر بری کشی بنی صائق منی الوری سین و زین
وارسه سویله ددی کمر و ایتدی یوق جات
نی کور میخجه او من سویله کور قومه بنم ک
یرامز نظر م یوقدر لطف احسان ایدوب بوند
بنم مراد میری وارد ددی مهر نگار ناچار اولوب
یوزینه نقاب اصوب اوکنه چکلن برده قالدی
کمر عتبار کور دیکه مهر نگار یاس طونلر کین
سیاه پوش او طمش بلدی که کر چکن چمن

انگبون مامه طوتار دونوب ايتى اى نكار چونكه
هنر بوقدر سورك يا چون غيسيه وارديك
ددى مهر ايتى اتام شاه ضربه و بى ردى
* الهمى نه كلور اما شاهك بر وزيرى واردي
بزرگمهرى دى لر علم نجومى غايت مهارت
واردي اول بكار و مخالفت اتمه بوقفاق حزم
ايله بولشور بين صاعده ددى بنده يا هم
واردي بوقدر مهلت الهم شهرى ايسه سنه
حزم كلدى دى بين اوله كم كرك اوله ددى
بمختيار كوردى اور تالى تنها كندى و خ بله برو
ايتى اى نكار خاطر ك خوش طوت بر قولك
بمختيار هم ايتى صاحبقران كلدى بوار ايه
بقين يردى قوندى لنى ها بند ايله قفس
انجمنه بيله در سنك بويله اولى يغندن خبرى
بوقدر كتم لعين سنك جنكى دلارام
نامنه بر جاريه كى الوب هندن بر ابر كور مشن
سنك انزنى نامه بيدايى و ب لنى ها ب
با صد و نى كجه شوقه ايله بر طوا اچوب
همان

همان بنم الهمى اچمى كى اولور ديوب شر ايه
زهر قاتوب حمزه اچور سرور جهان اوله يازد
هله صاوردى اما اول جمال ممال كندى قوت كند
شهرى كوردى سلك بيله من بين شويله بر حاله
واردي شهرى كيدن جقوب بى كوندرد بيله
واردي اينده نوار كورد شاهك بكار اوله حاله
خبرى واردي بوقدر بوقدر بوقدر بوقدر
ددكلى لعين مى بوقدر ايلدى ددى اشته
بنده مدينه كندى بولوم بوقدر بوقدر
كلوب سوال ايلدى سيزك احوال كن خبر الهم
قيوب كتمك استردم ينده ايتدم بارى بانوى
جهانه بولشور هم خبر و بوقدر ايتدم و هم
ضرافتله نكار عالمك احسانك الهم بوقدر
اشته بو ظرافتله كلدى بوقدر بوقدر بوقدر
علاقم واردي اصلا من بعد خبرم دغى بوقدر
ديوب اولدو زمه صورتى جقوب كند و كنده
كردى مهر شان اولوب بوقدر بوقدر احسان
ايلدى ايتدى يا هم و لطف ايله صاحبقران بوقدر
سلام ايله بوقدر بوقدر بوقدر بوقدر

به کند و می هلاک اتمک مقدر در ددی عمر ایتدی ای
نکار سن شمردن و ام چکمه کر چه هنرم نك قوت
یوقدر اتمایکلر جمله بر اولوب کلور لر سه امید در که
یونلری طاعتی لر سنی خلاص این مرز ددی مهر
ایتدی ایتدی کوریم سنی دیوب عمر عتباری هنرم به
کوندر دی عتبار جهان جهان اول ارادن طبان کتوروب
هنرم به سرور عالم عمری کوروب ندر اصل عتباری
کتمتک ددکه عمر و ایتدی یا هنرم مهران شهری
یونرم یقین کلوش انجون دوندم ددی هنرم ایتدی
نجه عمر ایتدی مدینه وار مقدر مراد مهر نکار کلید
شهری مهری بر آدمه ویر مشلر و دخی دو کونلر
اتمک و سائر مهر که لر اتمک علی العجله مهری الوب
دیار لر بنده کوروب کیدر لر ایش بندگی سیزک
یانکر دن طبان کتوروب آن وقت ایچنه بر بنشته
اوفر حقوق اوته طرفه بر عتبار قوشش بر ندی
خبر الی مکه اولاد این مرز بیان عسکری ایش مهری
ضربا ویر مشلر رمال شکلنه کوروب مهر نکاره
بولشدرم سناجون ساهلر کیمش مامه ایتدی و
وسائر کند و جاریه و خادما لر بنده جمله خدمتکارای
دخی

دخی کنی و محبتی او مقله انلر دخی مامه لیا سلی ۵۴
کیوب اصلی بودر که هنرم اولدی دیمش لر نوشروان
دخی مهری بوکاویر مش ددی هنرم آه ایلدی فلک
اینه سین سیراه ایلدی بر زمان عقیلی کنی انی
کندر ویه کلوب ایتدی هی دریغ یا نجه اولور یوقدر
عسکر یله مهری انلرین اللرن دن اتمق نجه قایلر
ددی بکلر عمری کوروب سیرم کلدر یلس قصه خبر
الوب مهری هنرم به حال نجه تسلی ویروب ایتدی
بر جمله مرز بر اولوب واروب الله کر مزله چنک
ایروب مهری الوب کلورن ددیلس یونلر بو کفت
کوده ایکن اولکلر مکر لند هانک قفس ایلر ایتدی
بر یعنی حبس خانه چادری اول ارایه یقین ایی
هنرم نك آهن اشیروب یانتی اولنلر صور دیکه
ندر اصلی هنرم نك چادر ندر بر مقدر فسدری وار
و هنرم آه ایی سبب ندر و بکلر سیه شهاطه سنی
ددی مقبل ایتدی ای سرور هنرم یوقدر ددی
مشقت و بکلر یوقدر زحمت چکوب انجون سفر
ایروب سنکله یوقدر چنک چرال ایلر کلر
قزی شاه نوشروان شمردی براخر کسمیه ویر مش

آشته اولی حمزه نک اهل و کنک اصلی دردی لندها
 غیزته کلوب یا مقبل وار حمزه یه سویله بنی قیو
 ویرسونس واروب اول حریتک حقندن کله هم وینه
 کلوب بنی بغلیوب قفسه قیوک عناد مخالفت اتم
 ددی مقبل زترین مکر حمزه کلوب لندها نک جوایلرین
 سویله ی حمزه قائل اولدی تصح اولور می بنم بویله
 زبونلغده اولدی خیی بر عدد و یق قنهر اولور زین بر این اگا
 ان ایش اتم هم ددی مقبل لندها یه کلوب حمزه نک
 جوایلرین ددی لندها بر قور قفسون زینان پاک
 حقیقون بنم مرادم اگا خدمت اتمکده صکره کینه
 بندی اختیار اینهم هم دیوب جو قائله ایچدی حتی
 بریدن حمزه ایشتی ایختر عیارم بقوب بر وارینه
 قیو ویرکنه اولوق احمای وار یاخت اوله یاخت
 نه چه باد ایاک باشه یازیلان کلور ددی حمزه
 واروب لندها یه کل امهری ای سلطان هندستان
 دیوب قفسه نک چقاروب بندک الوب صالی وری
 لندها کلوب حمزه نک ایاغنه روشی حال خاطرین
 صور دی سرورده لندها نک الین او یوب بر خیل
 اول ای خسرو هندی ستان آشته شو یله بر حال
 ظهور

ظهور ایلدی بزی اولدی دیوب معشوقه من غیری / ۵
 کهمسه یه ویروب حاله او یایلا یینه کوروب کیله یور
 امیش بر ایسه بو حاله بولند هم واروب حقیقون
 کلوب مهری کتور هم دیش سیر شول ار لکی ایدکی
 سیر ددی لندها ایتدی نوله جاک باشم
 صاحبقرانک یولنده فی اولسون یاس قولک دخی بنه
 یرارم نعت عالیله کنده اول کافر لر بر ایش اینهمکه
 داستاک اولوب بر زمان سویلنده ددی صاحبقران
 یوری امهری الات حرس اوزرینه کیوب وار کور هم
 سنی ارکبی اول ددی لندها بر سعیدان نوله دیوب
 بر قاج ایدیم بر کتی کرم سرور جهران امتحان ایچوب
 اردنن جاغوب کل یالندیها کتمه فراخت ایلدی هم
 شاهک اولاده ویردوک مهر نکار دکل امیش کوجک
 قیزی کل فصر کمر تاج امیش طوت الین بغلسونلر کنه
 قفس ایچنه کیر بر سنی بند ایلده نیشروانه کونور
 او هن ددی لندها اصلا مخالفت امیوب دونی
 امیر صاحبقرانک دیوب دین چوکوب الین الینک اوزر
 قیوب تسلیم اولدی حمزه اشارت ایندوب مقبل کل
 لندهای بنده چکوب لندها ایلدی بکه واروب قفسه کیم

خبر کوردی لندرها تمام قولکره فعلند صادق اردر که
منای چراند بولند صاحبقران صفا سندن اغلیوب
کنر وسی واروب طور بالندی هابن سندن اولان
حقیقت مروتقا بر کهمسه ده کور مدم بهم مرادم سنی
تجربه ایبری امیری بلدی مکه سندن صرافت کمالند
ایشی خیانت کلمات اجمالی یوقدر لطف ایروب
کو چمنه وهم سنگ کبی مرد کزین لایق دکلدی که بنی
ایچندن اوله بکوندن بویله یار قندی ششم اول بر برین
ارقه یاردم اولوب ان شاء الله ار گلار ایرو بوز که
سلفه کچن صاحبقرانلر اونودیله دیوب کنر و ایله
لندرها تک بندین الوب قوجا قلیوب او پوشی یلر
بر برینه عظیم محبت و مودت ایلر یلر اندی او لیکن
لندرها کنر و بار کاهنه واروب راحت اولدی قولری
ولالاری و اتاسنگ وزیر لری بونک خلاص اولدی و کن
کوروب سناد خندان اولدی صباحه دک اول صفا
ایله عشرت و صحبت ایلی یلر چونکه صباح اولدی
لندرها یرنیدن طوروب ساکن الی ایش قدینی
پولاده غرق ایروب جبهه و جوشن کیوب و کوه
بیکر کور زین الننه الوب فیلنه سوار اولوب حزم
اوکنه

اوکنه کلوب دولتو صاحبقران قنی عجم عیار بکا اول کافر ای
کوسترسون ددکی حزم دیلر یکه عسکر قوشنه حزم
ایتدی یوق عسکر لازم دکلدی بر لندرها ایله بالکن
کدر مرز نهایت اردینز جبهه عسکر کلسون بز اولادی
اله کتورم لم مهری قور تارم لم بر ضرر کلسون ددی
حزم نوله هوان ار کبی اولوک ددی عجم ایتدی یا صاحبقران
لندرها یه اصم لیرین بر هر نه دیر سوز مدنه حتمیه
زیر اینم انلر ایرو چک ایشم واردم ددی حزم لندرها
ای دکلاور بهم خاطر م دیلر سکت عجم عیاره مخالفت
ایله سوزین طوت ددی لندرها باش اوزر دیوب
حکمک یا نجه روانه اولدی یلر کفار یا قلشردن حزم
بالندی هابن سکا اوکنه ده حکم وار ددی لندرها
اینوب عجم ایتدی ای دکلاور بهم مرادم بودر که شمشیر
بو صورت ایله وار هر سق مهری الوب فجار ایش صرب
اولور غیرتی تیرارک لازم ددی لندرها دی ایلی ک
کوریم نجه ایدر سین ددی عجم ایتدی بهم انباه کرامتین
سکا غیرت لباسی حصاروب جبهه اوزرینه کیوی بر م
سنی بر حجب هیئته قورم بحایب الچی دیوب
بوغازینه ایپ راقوب عسکر ایچندن اوینا در کبی

اولوب کلهی سینه صبحی او ویر سینه اولاده دخول
ایدوب بر سکا انشارت ایتدیگم زمان اولادی
قابوب قولنه پیرایله عکرینه تیغ اوهرلم
ددی لندها کوزک ایتدیگم بیومه مناسب لباس قندی
بولور سوندی کجی وارد درجهان سن سیرجی اول
ددی لندها ایدی کورم لم ددی کجی عیار ال اوروب
انبات کرامه دت بر بیوک ایو دریندن قفتان چقار
لندی ها انک اوکنه قوردی لندها کوردی بوینه مناسبت
دوندی ای عیار هیچ پادشاهلر بویله سننه کیرم
کجی ایتدی ای سرور برای مصلحت قایر من قدی میدت
بویله اوله کلمت در ددی لندها عار لنوب طیانندی
کجی نهان الوب یور یور ویردی لندها کوردی او ملز خرم
کجی کت سوزندن جفته ددی لندها کل یا کجی بونیده
اختیار ایدم لم خرم نک خاطر ایچون ددی انون کجی
دونوب اول ایو دریندن قفتان لندها کیردی
اونرینه برزنجیس قوشاق قوشادوب و کور زینه بر
ددی ظرف کچوردی کجی کت بلنه صوقردی و پاشنه
بر قلباق کیردی ویرا نجه ایپک بر اوچن لندها انک
بوغان زینه بغلیوب بر اوچی کند و انده الی لندها
کجی وکت

کجی وکت بو صنعتنه حیران اولوب یا کجی کجی بر آینه وارسه
ویر کورم بم نه صورته کیر مشتم ددی کجی عیار انبات
بر بیوک آینه چقاروب لندها یه صوندی لندها
الوب کند ویه نظر ایلدی المندون وافر کوردی بر کجی
قیافته کیرمشکه دیو یمانندی نشان ویر اولدی
صورتندها هیبتندی کیم یوزینه بقا مندی بو
بوقدر قور قیج اولدی کیر کیم قیاس اولنه لندها آینه
کجی کت انده ویروب یا کجی عیار لوق کاخدار دنو ویشی
کیمسه کیر بوتدی ارکی سندن غیری اتمکه قادر کلدی
ددی انون کجی انبات بر بیوک طاوول چقاروب
کند و بوینه اصدی کجی انده الوب ای خسرو
هندستان بر داوای جالدر قجه سن کا هجه بر صبحی او
ویرکت بو حالیله تا اولادک چادری اوکنه ویرالم سن
اولادی طوب بند کجی کت مهر نگاری کورده لم
الوب قاچم و نلر کلدی ار بر یزدن کلوب بيشور
بونلری داغیدوب مهری الوب خرم یه کورتم لم ددی
لندها یا کجی بوقدر قصه نرمدن چقار سیرین طفا حقی
خود بونک برین المان یو خسه کوز یا نجه سیر ددی
کجی ایتدی سرور بوکا انبات کرامت دیر بر بوکا قیاس

بوقدر در بالری ایچنه قوسک الور مراد ایلسک کنه
 ایچنه طاغیر قنر نسنه چقار ددی لندیهایاچو
 شوخ صامتز میسین کل یکاصات نقدر التون استر
 ایسک ویریم ددی محرابندی ای سلطان هندی ستان
 بوخا بنده نهمزده استدی ویرمدم زور ایله الری
 اما ایچنه بر نسنه چقار ای اخرینه بکاویری
 ددی لندیهایاچو حق تعالی بوخا کاضیب آتش
 ایچق بوندن سنن غیریه شی چقیومر ددی
 بلی سرور ایچق بکاخصوصی ددی لندیهایاچوش
 امیری صاحبینه مبارک اولسون دیوب مصاحبت
 ایبرک اولارک عسکرینه یقین کلر کی عیار
 همان اول داوله زحمه اور مغه طاوولر کوملیوب صدر
 ویردکی عسکر خلقی بقوب نه کوردیلر بر میل مناره
 بکنر قامتلو بر جرفی بر یوجی کوچک هندی شکله
 بر کهنه اویله بوقدر بویلو وهینتلو کهنه ننگ
 بوغازینه بر ایچه جک ایب راقوب بیروپ کتور
 واول کوچک آدم کنده بوغازینه بر طاوول آصمشی
 طور نیوب چالار بوندلر اور کوب برانز قاجدی لندیهایا
 دیوصانوب چمری جن قیاس ایله یلر کیه کرک کوزلی
 الشوب

الشوب بوندلر بر باشنه او شوی یلر لندیهایا نظر ایله یلر
 وجودی بر طانغه بکنر قولری چنار دالنه بکنر باشی
 کنده کوزلی قلقانده هر بر ایچنی بر عظیم جامع دیر کنه
 بکنر اول اورتلو کوزک صاید ار دند قوستاغنه
 صومش کویا که قاف طاغندن بو شانش بر عفرتیدر
 اتمار لندیهایا بقوب برده عمر عیار بقارلر بو
 کوچک آدم بوخا نجه ضبط ایبردیو تعجب ایبردی
 عمرده طور منطاول چالاردی خلق ایسه بر بر نیشخیر
 الوب اور دویه شویله بر سیر کوش کلرین تماشا
 ایبرم دیوب محرابله لندیهایا ننگ باشنه او شولردی ای
 گشی سن بوخا قنر بولرک و نجه ضبط ایبردی
 ددی لندیهایا بو کاجایب البحر دیبرلر دکنر ادنی
 هندی جزیره لر نه اون بش بیل بوخا کوزه دوب کوچ
 ایله اله کتوردم دیردی انلر ایتر یلر بو جری نلر
 ددی لندیهایا اوینادوب ایچنه قرانورم ددی انلر
 ایتر یلر ایبردی اویناد سکا ایچنه ویرمدم ددی لندیهایا
 یوق اول باد شاه اوکنده اوینادوب بخشیش اله
 صکر سیزده اویناد برم ننگ او صامنگ ددی یلر
 بر بونه غریب تماشا در بو مرد بحر ایله بو

حالی بوجته ايله ستول هندی بوخ کند ویه صتی ایره
 دیر لردی اولادک او طاعنی او کنه یقین کلر بیلر اولاد
 این مر زبان بارگاهه او توروب کنی و نکل مصاحبی
 ايله شراب نوش ایدوب مهر نکارک عشقی ایلده
 ناکاه بو کو توردی اشدی و بخلق بره واردی بره
 قاج یا نندی بره صا و یله سنی هلاک ایدر دیر لردی
 ندر اول دینجه طشرم دن بر قاج که کلر کلوب
 ای شهر یار جوان بخت عسکر ار سینه شو یله
 بر عجا ایباتن تماشا کاکوش اما غریب قصه کوروش
 دکل دد بیلر اولاد ایتدی بره وار بره اول هندی ویه
 سویلر بورا به کتور سین تماشا ایره لم کلوب کلم
 اولادک امر بر سویلر بیلر کچر نوله دیوب لندی های
 ایب ایلده یی رک اولادک او کنه کتوردی اولاد
 اشارت ایلدی بارگاهک انکار بره قالدی دیر
 میدان اچلری اولاد لندی هایه نظر ایدوب کور دیکه
 بر عجایب غریب هیئت که کوروش دکلر و کچری
 اول قتی یله کوروب بره ناصل ادر مس بر کبویله
 جانوری اله کتوروب کنی و نه مطیع ایدمش سین
 ددی کچر ایتدی کطام بر دغا بیلوریم انکله بر بو
 مطیع

مطیع ایره رم ددی یا بو ایتدی ددی کچر بلی اوینار
 یا کچون بوقدر زحمت چکرم اولقدیر جوق یملک
 یرکله اوین ددی اولاد ایتدی یا بونه بر کم طویار
 ددی کچر ایتدی کطام نه اولور سه بر بولسه
 ادمی ده یر ددی اولاد ایتدی ایوی بر بوناصل
 نسنه اولور ای هندی دی ایتدی اوینات کورم لم
 ددی کچر ولندی هایه بقوب دی ایتدی اویناد بو
 اشارت ایلدی لندی ها کور مر نکله بشلری ای عیار
 نچه بر صبر ایره لم دستور و بر همام کیر بیک کله
 معدن نوس کی قویاریم نچه بر سویلر سین ددی
 کچر و هندی دلنجه صقیق اولور مره حزم قائل
 اوین دیر نچه کورم ددی اولاد پله یوب نه ویلر
 ای هندی بو ددی کچر و ایتدی بچشیش استر
 بر زدن بکاملک کیر کیر دیر ددی اولاد نوله هله بر
 مقدر اوینات ظالم و بر بر ددی کچر ده اوینادی
 اشارت ایدوب کند و طاوول چالمغه بشلری
 لندی هاده کوردی اوین کچر و کت الذین قور تاهن
 بر قاج کتر خوب خوب صحی ایوب یر صا صدی
 اولاد لندی هانک بو حالیه کوروب کورمکن بایلر

ایله رده بیلان اسلمی قنبره کجندت فهو کسرم سنأ بر اسمیله اصدی
 و اولد
 کچر ایتدی
 اصحاب صفایله
 سنأ بر اسمیله اصدی

یوسف است اسکله مدیاری یکی بنام اسکله کنده که تمام قوم را فراغت بخشید

لندرها کولکنندن شمیری کور رسون کومک بخه
اولوردی ایزدین محروم لندرها به استارت ایلانی
وار شهر یارک الین اوپ سکا بخشیش و بیرون
ددی لندیها ایلی و یوریدیکه اولاد هیبتندن
قور قوب یوق یوق طور رسون بر ندم کوندرم
ددی محروم و یوری وار الین اوپ دیوب ایلی
بوغاز زندن چقاری و یردی لندیها دخی خشمیله
سور واروب ای حرمزاده ملعون نه کولین سیر
بن سنگ مسخی می اولدم دیوب بر حریف ضبط
ایله شول جانوری دیجه لندیها بر یول قول صوف
بر ایله اولادک یقاسندن اوله قایلیکه شاهین
سرجه قیاری بر لندیها اولاد بر لندیها کورن کران
ناگاه بر نغمه جهانستان اوله اوردیکه زمین زمان
صار صلوب ایمان کوم کوم کوم لری بنم شیری
سماهان لندیها این عدان غلام حضرت خرم
صامیقران ای قوم کافران جان الیمن قدره خلاص
ایم سن دیوب سیر طوران حریفه کورن زایله
کیر شیری کافران بوخالی کوروب بر ندم اصالی
دیجه لندیها عالی فنایه و یردی محمده جنگ خری
جامغه

جامغه بشلاری قومه قوردم کوریم سنی غیرت کوندر
ددی آتا بو جانندن اولن مالکه محرابله لندرها کورن بیلر
حزمه دن اجازت الوب بزده و رالم چوقلق عسکر در
لندیها به یاردم ایروپ غنیمت مالین بر سر جمع
ایم لم بلکه مهرده انلر ایله کلیمه دیوب اوچ بیک
دانه هجان بمن دلاوری و بی عابد بهادر شیری دخی
لندیستان سرور لری کزیده قیلوب کلوب اوک
طاعت ارددنه طور لندیها ناگاه لندیها تک نغمه
اشیدوب همان اوچ بیک بهادر بر او خوردن ات
صالوب ایر شیری نغمه لراوروب بر جانندن کیردیر
کفارک ایچنه حزان بر ایلی کبی ات اوزرندن دوق
قمغه بشلاری کافر لرا کسوز بر نیده اوغزاد قلم
بلمیوب جوخی شناسوب جبه کیوب آته بنم که قاده
اولامدیلس بر بر ایسه لندیها بر لندیها اولاد سیر
ایروپ و بر لندیها کورن کران گاه قلم ایله جنگ ایردی
کنر و به جمله ایروپک اوق و قلم ایله فرشی و یردی
اولاد جانغوب بر اویرماک هب بی اوهر سز یردی
اخر جنگ ایروپک مقبل زترین کور لندیها اولدی وخی
یر کلری لندیها مقبلی کوروب اولاد لری اوروپ

اولد قورک عبدالله یانچی فطار جلد ۱۰

ای دلاور سن بوخ بغلیوب بر خوشیجه صقله بر
بونلری بعنایه الله فی الحال طاعینیم ددی مقبل
دخی اولاده مقید اولوب کندو قفادار لر بله حمده
بر فیل بولوب لذرها یه یتشه ردی سوار اولوب
یور یوب کافر لرین باشنه قیامت قویار دی حمده
مهر نکاره مژده اتمکه کندهی آتارینن مهر نکاره
او تور کن ناکاه اول لذرها نکل صکره بکلرین نغم
لرین ایستدی بکه کیمی کیم معددی کیمی سعد و قاص
و مقبل بلنک بوخی دیوب مهر نکاره بلر بکه حمز
بکلری کلوب ایر شدر یلر شاد اولوب بارگاه
قبوینه کلوب بونلرین جنکلرین قماشنا ایلرین
کیم عتار کلوب حقیقه کلری بانویه مژده اندو
ای نکار لندنها حمزه یه قول اولدی اشته کلوب
اولادی طوب بغلری و جمله حمزه بکلری کلوب
ایر شدر یلر ان شاء الله شمهی کافر لر بو زلر
ددی بانوی جهان شاد اولوب حمزه و افرا حسان
ایلری بو طرفین اولادک عسکری بو حال
کوروب بر فصل ایو جنک ایلر یلر اما عراب
دلاور لرینک برادر لر بو نلرم وجود ویر صیق
بلوک

بلوک بلوک ایروب قیر لر دی القصه ایکندی ای
زمانه دق جنگ ایروب اخر کافر لر کورد یلر شاهگر
اسیر اولدی کنز و لر دخی قلیچدن کجوب جمله سین
هلاکت ایرم یور لر همان یاب یاب قاچمغه بشدر یلر
اختر ام اولمجه ایکبسی بریر ده قالمدری کیمی شهر
بی ستون طرفنه و کیمی نو شروان جانینه کنز یلر
یوز بیگت عسکرین و اولادک بو قدر مال مناک
جمع دو کلوب قالدی بکلر بریر کلوب بو قدر مال
جمع ایلر یلر لذرها ده اولادک بارگاهک ضبط
ایر وب قرار ایلر ی بکلر کلوب لذرها یه دعالر ایلر
سهلرین مهر نکارک قول لر التون کشی صحانلر
ایله نعمت کلری بانو سنلر سلاملر ایلر یلر عز لر
مبارک اولسون ددی دینجه بکلر صفا ایروب بانوی
جهانه دعالر ایلر یلر نعمتی بیوب اولمجه اوراده
قالدی یلر و حمزه یه برق پای عتارک مژده یه کوندی
واولادی میرانه کتوروب بند او زرینه بند اوروب
خیس ایلر یلر ایرتشی بوخه مال و بارینکالهی دوه
قاطر لر یوکلر وب و مهر نکاری جمله تو اولدی ایله
الوب قندر سین حمزه دیوب کنز یلر بو نلر دن اول

برق پای عیار خنجر به کلوب جمله اولان قصه خنجر
 و بردی اندوهانک اتروکی ارکلی و حجر عیارک
 حیلله باز لقا سیرین نقل ایلیری همین صفالرایوب
 انلره دعای ایلیری قوشلق زمان خسر و هندستان
 بوقدر دلاوران اسلام ایله یئتوب صاحبقرانک
 قدر منزه باش قیوب یا امیر جهان آشته قاسر
 اولی یغیز قدر خد متکرده جالشوب الحمر تده
 فتح میسر اولدی در کلر ننه سرور عالم ال قاله برق
 جمله ننه دعای رایوب یا لنده هافر ننه اشلق ایسه
 آنحق ابو محسنه ارکک ایلمک بوندر ارتوق او طاز
 ددی اندون بکلر کلوب بولشد یلر حجر عیار مهری
 کتوروب همین جادری یا ننده جادرت قوروب
 قوندری همین نک ایسه جانی قلیجه قالمشدری
 مهر نکارک نامک اشیروب یوزین کوریم
 دیوب یینه عشق دیر شدری مهر نکار دخی کونک
 عجب همین کچن کوریم دیوب جان اتاردی
 بونلر بر بر یینه بویله عاشق معشوق ایکن اشفاق
 چکر کور شدری فی الحال تبدیل اولوب بر بر اندون
 صورلر راوی ایله چونکه مهر نکار کلری
 همین نک

بزوحی ایگی نثار
 قریخت ایلمک
 سفاء کتب الیه
 اولقدر زوقمن
 کلمه کور نور الوان
 مانع بی بجای قلم

همین نک کوزنده نسنه یوق لهان یزنده طوروب کل
 بار کاله اسحاقه کلوب اور تالفی خلوت ایوب مهر
 نکار خنجر ایتمه یلر نکارک دخی اول سیه لباسلر
 اوز ننه ایلی سوروب امیر جهانک حضور ننه
 کلوب کوردی سرور دخی نقاب ایله او تور
 نکاری کوروب ایاغنه طوروب های بانوی
 جهانم در تلی یوره مکک در ماخ کوریم ننه
 یولنده نلر چکریم ونه زهرلر یوتدم هله الحمر تده
 سنی کوریم چکر کوزلرم وار ایش خوش کلرک
 دخی اولیوب جمال باکمالک مشاهد سنی میسر اولدی
 شمر نکیرف اولور مهر غم دکل ددی مهر نکارده
 صاحبقرانه صابریلوب ای سرور سرفرازم سنده
 خوش کلدیکن کوندره بیگ کتره هلاک ایلیری
 لجانک بنی حقه یوز بیگ شکر منت صاخ
 اسر کوردم سنی ای سرورم بن جار بیگ
 کچه کوندر سنک امدن هلاک اولدم منافقلر
 در لودر لو حیلله لر و شیطان نقل ایوب عاقبت
 سیزی اولدی دیو آن حقار دیلر و بنی بر کافر و یلر
 خواجه عاقل بکاسیرک صحت خنجر یکن ویرسته

حال ایوب انصاری رضی الله عنه
 اسکله سنه توقا دی ای اقامت کاتنده
 وراثت اولمشدر
 ۱۰۲۲ هجری
 کوریم
 کوریم
 کوریم

کند و می نهاراک ای در دم دیوب باشد ندرن کچن بخای
حکایت ایلری خون ده خوش نوله استون لر بنده
صحت تام بولو رسم ان شاء الله تعالی جمله سی
ایله سویلشورم دیوب بر زمان بر بریده صحت
خاص و عرض محبت ایلری بیلر اما همین ننگ اواری
بیله بوز و لوب بر غیر کی در لو مهر نکار کوردی
خمن ننگ اواری بر شکل انی ایتدی ای سرور
یوزنده نخون نقاب طوتار سین قالدی ریک بر گرم
یوزینی کورم هم بندن نه صفتلر سین ددی
خمن ایتدی ای نکار نازنین خمن شهمی کوردی
صورتی جقدی حسن جمالی متغیر اولدی
شهمی کورم چک اولور سکت نور فرم
اکراه ای در سین ددی مهر نکار ایتدی ای
سرورم جانم بو ناصل سوز در بر سنی اولدی
سورمه که بر از جمالی بوز مغله ندرن اکراه ایوم
ددی خمن ایتدی تحقیق اکراه ای در سین قو
کورمه زیر این چشم ابرودن و قوی رودنا اصلا
اش قابلدی بلکه کور سکت خمن ای در یکم با هم سین
ددی مهر نکار البته کورم هم خاشاکه بن ندرن
اکراه

Handwritten marginal notes in smaller script, possibly a commentary or continuation of the text.

اکراه ایوم و سنی بلهیم دیوب زیاده اقرام و ابرام
ایلری اخر خمن کوردی او من بر یول نقالی یوزند
قالدی دقه مهر نکار بقوب کوردی او من بر یول
خمن بر عامله وارم شکره انسان صورت ندرن حقوق
قاش کر یک کیدوب چهره سی قرنی باقر طایفه
دو نیش الحاصل شویله بر حاله وارم شکره
بوکا خمن در دیمکت بین السما و الارض هوان
مهر نکار بوز و لوب غش اولدی و کند و نقاب
برگز کنی و یوزینه حکوب هوان کیر و چکلاری
خمن ده یوزینه نقاب یک حکوب ای نکار حیرته
واردیکن هم سکا دهم می کور ایله ی نخه اکراه ایتدی
خوش هله ندرن اکراه ایلری ک یا کنی بن نخون نقا
ظوتی ک ددی مهر نکار ارتق سویله یوب یاب
یاب بر ندرن طور و ب طشم اولدی کنی و چادرینه
کلوب خمری چاغرتدی کلر کنه نه خبرای نکار نه
تر خمن بر اغوب قاهدک ددی مهر نکار بر غضب
یاوزلنشی ای نا عیار قنی خمن ددی شمش
ایتدی یا بولشهمی اشته ایچ و ده او تور مهم
قچر کلور یوزین کورم هم دیوب بولتر بقا ندردی

مهر ایتدی بیلان سویلر سین اول حمزه دکلمه بر این
 حریفی پولوب حمزه در دیوبنی الرامق دیلر سن
 هم بر جوق منقال زهر بیله ادم صاخ قالور می
 چون حمزه اولدی یا بنی بوندره کتور مدین مراد بکن
 ندر بر نو شروان کبی بر باد شاهک قزی اولامان
 سیزک قنغزله لایق کورد بکن بنی بوندره الرابوب
 کتور دیکن بر شمر نکیر و ارم وارمق احتمالی
 یوقدر اگر ضرب ایله اولور سه کنده و می هلاک
 ایله رم حمزه ایچدی و کی زهر دن بنده الوب کنده
 صقلرم هر فتن دامنه بر یاد ال دو قنه اول زهری
 نوش ایروب دینانک نمک فراموش ایله رم بکا
 حمزه دنه غیری ارحام اولسون و دنیا به بلکه و غری
 بافته هم دیوب اغلغنه بشلری عمر عیارک مهر کی بو
 حالیه کوروب ایتدی ای بانوی جهان اول کورد بکن
 حمزه در نجون غلط ایله سین هیچ اولور میکه بر
 بیانن کلمه کتوروب بو حمزه کدر دیوب سی
 الیاده و زانده تعالی بزله اولکوخ کوستر مسون
 بران حمزه دن دور اوله و زیا اوله بر حال اولسه
 لندهای کیم ضبط ایله دیوب بکس بر برده جمعیت
 ایروب طور لر می ایله و سنی الرامقنه نه خا
 عسکری

قلمی
 قلمی
 قلمی

سین

عسکری داغترق سنی اسپر ایله رک خط ایله
 صکره حمزه سکا کوسر یار شفق کوچ اولور وار یوری
 کنز ایلیوب امیر مردانک الیه او یوب خذمتنده
 اول بکون یارین ایوجه اولور قدره اوتانور سین
 ددی مهر نکار فریاد ایروب خیر اول حمزه دکلمه
 بیلان سویلر سن جاق شو بیلده ادر اکسز می اولرم
 حمزه سنی او همق ایله بلمه هم دیوب نهات
 اتاسی جانینه کتکه حاضر لغنه بشلری عمر و بری
 نکار ایتمه بو ایشی صکره اوتانور سین بشیمان
 اولور سون دیه کوردی اولدی مهر نکار اینامان
 اخر مهر ایتدی یا مهر اگر بو حمزه اولور سه صکره بجه
 یوزینه بقار سین ددی مهر ایتدی ای عیار یوری
 شورادن اگر اول حمزه ایسه ده بکا کر بکن فراغت
 ایله هم بکا بجه بر جفا ایله سین ددی انکجوت
 عورت طایفه سنک اوز زینه سورمک اولور
 زیر انلر بر اصلی حضرت ادمک ایگو موکنده
 خلق اولمشه اگر بر او غور دنه دو غور هم دیر
 انیسک اگر کی موک و تریلو ر انلره بر خصوصه
 زیاده اقرام ایله جک اولور سنک عناد لرینه

زحمه
 قلمی
 قلمی

مضرا و لوب کفری و عنادی اختیار ای بر لب بو محله
مهر نگارده عناده دو شوب بر کلمه سوزین
قبول آمدی اخر عمر عتیار یا ندرت کیدوب بکارم
خبر ایلی جمعه سی همزه یه کلوب نخه اولو حال
استه مهر بویله دیوب حکایت ایلی بیلر حمزه فوک
واروب کتسون صنایع اولور سم من آقا بولورم و حق
تعالی نصیب ایله سه ساله سیر لر کی اینده
صاحبده یا بشوب اتا سنگت سر ایندن سور بوب
حقاره یم ردی زین عمر عتیار ایله جمله مجارده بی
ایستیدردی پس بو طرفه مهر نگار ارتق قرار
امتیوب جهازین بوکلر و ب توابعیله روانه اولدی
همزه یه خیر و یرد لر واروب ضرر با جویره لم دیوب
همزه خیر قائل دکلم اول بی استمد کن صکر
بنده استهم ددی عمر عتیار بر یکادن عمر معدی
بر یکادن بری سر و در خاطر شکاری امشکن چون
قیو و یر بر بی قوضر با واروب دوندر بر لم مکینه
کوثره لم صکره نوشتر واه سکا یلواروب قرنی ال بر
خوشبجه دو کونه ایله دیوب ارایه دیلیک بیلر دیوب
سکانت ایلسون ردی همزه قائل اولدی بر انلردن

عاجز

عاجز دکلم ههات یور وکت مکینه کیده لم صوک اوچی نخه ۲۰
اولور کوره لم دیوب اول اراده کوچوب قنده سین
مکه دیوب کتلمه آذین جانب اولر زمانکه شاه
اولاده مهری و پروب کفت کوند امین اولدی اما
بختک لغین کیجه کوند ز چشم کوشده ایدر بکه حمزه دن
نه خبر ظهور ایله در کن اولاد کت بوز عتقون عسکری
دو کلوب کلری نوشتر واه اوکنده تا جابر بر بره اورو
داد فریاد شهر یار لدر ها و حمزه بکلری انلردن در دیوب
شاه بره نولر یکن ناصل لدر ها و حمزه بکلری دکلم
ایتدیلم شاهم فالده قناتره مهر نگار اوراق اولسون
ددی بزده او توروب صینی و شکار ایلی رکن بر کون بر
بیوک حریف بوغانینه بر کوچک هندی بر اب بر اقب
کنده بویننه بر بیوک طاول طاقوب جالاق کلوب
عجایب البحری دیوب اوینانندی اخ اولاد کت قوشی سنده
اوینادر کنی اولوب اول عجایب کی دیوب کی سنده
امشکن و کوچک هندی عمر عتیار امشکن ناکاه اوکلره
اولادی یقاسندن قاقوب بر نغمه جانستان اورو
حمزه بکلری یه بو صوندن جوقوب بری قیروب قاجرت
مهر نگاری لوب کتدیلم دکلمه نوشتر واکت عتقی

کندی بره بوسوز کر حکمیدر دیر کن بر قاج ادم لر دخی
 کلوب بویله فریاد ایدوب اولگی خبری ویردی اول
 محله مهر نکارده حقیقه کلری واروب سر اینه کیری
 قرار ایلدی شاهه خبر اولوب مره بولشوب بره قز
 سر بلردن خجه قورتلرک ددکده مهر دولتیم اتا دیلر
 لندهای کندولر بلهم خجه تابع قلم کلر کلوب
 عسکری شول صورتده با صوب عر بلرده کلوب
 اولادی اسیر ایدوب عسکرین طاغندر بیلر بنی طوب
 کونورد بیلر حمزه در دیو بر نقاب اراک یا ننده کونورد بیلر
 یوزین اجدیروب بقوب کوردیم حمزه دکله همان
 طشه جفوب قاجوم هله اردجه کهمسه کلری
 ددی اول محله بختک قون دینه کلوب دکلی ایلی
 ایتدی شاهم نکارک اول نقابلو کوردوکی تحقیق
 حمزه در مهر نکار ای بیله همیشی امانت ادمکه حمزه
 تریاک اکبر یه ایوا و طنز اول مرض ایله اولور کیدی
 ایلی کندین خزینه کیریوب تریاک اکبری صقله
 یا خواجه و یا خود عجم عیار او غور مسون حمزه یه
 ویر مسون اول مرض ایله اولوب کتسون بریزان
 برسته قیزیکه ال اوروب جهات ایچنده رسوای
 اولمیه لم

اولمیه لم شمسی دیر لکه یی اقدیم سلطان قیزیک
 ویر حکم بر ادم بولوب بر عرب اوغالاتنه ویر مش
 دیر لر ددی نوشت و انده بختک سوزیله خزینه یه
 کیریوب تریاک دیبی نایبه صقلری شویله کندی
 عسکری کهمسه بلهمی مفتاحک دخی کندوده صقل
 اولاده بویله اولور و عنده حمزه یه انجنوب تریاک
 استر ایسه ایلکله و ملکات ایله ویر میله چک اولگی
 اذین جانب حمزه بر کون مکیه یقین کلر کده عجم عیار
 ایلری کردوب عسکر اطلبه کلوب الین او بیلری
 حمزه نک کلر لیکن مزده ایلری بونلر ایسه کاه حمزه
 لندها ننده هلاک اولدی دیوا شیدوب و کاه
 کردابه عرق اولدی و کاه کتر هم زهر ویروب
 هلاک اولدی بوکن صحت ایله کلر وکی خبرین ایتدی
 بونلر قات اندر قات حمزه نک و بکار بر ما مکتک طوب
 ایراق هملکت او طغله بر صحیح خبر اکن لر دی بوکن هم
 عیار کلوب بویله خبر کتور خجه زیاده شاد اولوب
 صفال کسب ایدوب عجم جوق احسان لر ایلری
 اندر عجم در حمزه نک والده سنه و قریب سنه
 مزده ایدوب سائر اشراف مکه بجه دوکلا شوب

همزه به متعلق آمد مری بتون حقلای بوعه کنده نکت
 بابا سی امیه ساربانه بولشوب والده سنگ
 الیه او یوب هندی ستان یاد کار بونلر مخفه
 وار مغانلر کتور مشدی ویردی بونلر ده ستاد اولوب
 الحمر لته او غلو من شوبله بر فرای قوی کوجکت
 ایکن بز یونق او مکر ق باشنه دولت قونلر ق اولور
 دیو تصالنور ایکن ددیلس و بتون مکه خلقی شاد
 اولوب شنلکلر ایله یلس انون عجمتار بیلر بونلر
 نجه هندی واروب نیلر یلس ولدیها ایله اولان قصه
 لرین و همزه لندیهای نجه با صوب قفسه قور و عینی
 و کتتم لعین اولن جاریه ایله نجه زهر ویرق
 همزه نلر جکر و کن و اولاد ابن مر زیان ایله اولان قصه
 لرین جمله حکایت ایله ی هر کس حیران اولوب
 بونلرین بوتازه لکه ایله کلری هنر لره افرین ایله یلس
 انون عجم اول ارادن بنی عمار قبیله سنه واروب
 عجم معرینک والده سنه بولشوب مرده قلدری
 عادیه بانوده عجم و افرین عایت ایله ی انون عجم
 اول اورتا قدر بکارین تو اعلرین دوکلا شوب مرده
 قیلوب حقلای قدر صکره طیان قاقوب منزه کلری
 نجهان

نجهان شاهه او غلای حمزه ایله هندی دن صاخ سالم
 کلر کلری مرده قلدری نجهان شاه حطایر ووب عجم
 خلعت کیردی و جوقا بخشیش ویردی انون عجم
 یینه مکه یه کلری کوردی رحی حمزه جمله مش زبر غایت
 یاب یاب یور لر دی حمزه ضعیف او مغله هله بر کون
 سعادتله امیر جهان یکر می درت بیگت حجاز و مین و
 هندی دکه ور لری ایله کلوب ایرش یلس عبدالمطلب
 او غلای و مکه اشرا فیله قر شولوب کور شد یلس عجم
 اتا سنک الیه او بیری قر نلر شلر لره قوجشوب
 و اشرا ف مکه ایله کور شوب کورد یلس عجم نکت
 حال قتی خراب غایت زیون او مش هله اولور و کنه
 ایله یلس انون عجم معدی کلوب عبدالمطلب ایله کور شد
 بعده لندیها کلوب عبدالمطلب الیه او یوب مکه
 خلقی لندیهای کوروب سبحان الله انسان صور
 نلر خلق ایلس دیوب حیران اولی یلس و همزه یه افرین
 ایرو ب خزانه قوت ویر مشکه بویلر دیوی زیون
 ایلیوب کنده ویه رام ایله ش ددیلس هله بونلر کلون
 یکر می درت بیگت عجم کس بار کاهلرین قور ووب
 مکه صحا سنه قر ایله یلس انون عجم کلدر و سر ایله

كلوب والده سيله بولشوب او توروب عقلهون حكيم
كيجه وكوندن هنر شرتلر ايجوروب و معجونلر يديروب
بعض معالجه لى ايدر دى بر قاج كونه ارام اولندى قديم
صكره هنر بكارى دعوت ايدى و ب اى بكار شمدنك
سيزه اجازتى وارين هر يركن ديار بكنه كيركت بو قدر بيلگن
هر يركن ديار بكندن ايرلى بكننجه حسرت بكنن واردر بكنه
سيزه منتظر در بو قيش او تراق ايدى لم كورم لم بنده ايلوكه
دو نرسيم اول بهارده سيزه خبر صالوب كنه كله سن
شاهه ن مهرى طلب ايدى م ايلك ايله وير بكنه
خوش اكر وير بكنه عسكر بكنوب او زرينه واروب
نرخه او ملو ايسه اولسون ددى بكارده نوله اوس
صاحبقرانك دديلى بوعه هر نامى اركنر و توابعك الوب
اولاچ موعى اوج بكن عسكر بكن الوب قرنر اشارى
ايله بنى عاده كنى ز و الخيار قرنر اشى بو الخار مست
و بنش هم حجازى طوق غران و سقر و قاص كنى بلس
اندرن اسد فيض و بهرام و بهمن فيضى كنى بلس سعيدي
همين و سعيد همين و سيف ز و اليزن و نعمان شاه او غلر
قيس و منذر و فحطان همين و قيطان همين و مقبل بكنر ب
و مرده افكن همين اوج بكن عسكر بيله يمنه كنى بلس بوعه
اولاد

اولاد ابن مرز باخ دينه دعوت ايدى بلس قبول ايدى كنى
اخ مقبل بلك بوسنه تسليم ايدى و وار بو حمر زاده
قلعه حبس ايله بر خوشجه كوزت عييار فالان خراس
اهسون ددى مقبل بلك بوش خيرا اوله سرور بكنم
اكتار كم واردر دىوب اوج بكن عسكر بكن الوب
اولادى كتوروب قلعه سزه جكلوب كنى همان لندى
اون ايكى بكن هنر عسكر بيله والى ك مكه ده قرار
ايدى و ب ضيى شكاره مشغول اولدى بلس بونلرده بويله
راوى ايدى اماركون عقلهون حكيم هنر بيه ايتدى
اى سرور استه بن سكا جمله ايدى چك علاجرى
ايدى هم ايدى مادامكه سن ترياى اكر بيه سيزه نه قوت
برينه كلور و نه قاش كركن و نه اولكى كنى حسن جمالين
كلور ددى ترياى اكر ايسه نو شتر و نه خزينه سنده
غيرى كرده بولنر ايدى ترياى المفه بر چاره كورم
ددى هنر يا بنجه اولور شاه شهمى بنه انچه شمر
دهج ترياى وير ددى بدين المطلب امله دوستى بو كا
نه تيارك كور سكت ددى اخر عمر عييار ايتدى بكا از ب
ويركت بن واروب شاهه ترياى الوب كتور بكن
هنر ايتدى نوله اى يار غار و امار بوليم ايلكاه الايدى

او غور طیه اید که ددی عمر وایتدی او غور هم ان شاء الله
 شویله ایلمکه صفای خاطر ایله ویرسونلردی حمزه
 وار ایددی کورم هم سخی دیوب یول خزلغنی ویروب
 کوزدر دیلر عیار جهان طیان کتوروب برکون مرایینه
 کلوب صورت تبدیل ایدوب شاه دیوانته کیروب
 کوردی کندر و عاملر ندره هج کندر و لری اغزده دکل
 او نوقت لری کترم ملعون کترم صندله لیدر
 مرادینه ایدوب او تور مش عمر و کولکندر بنو ملعونلر
 هاه حمزه ایوجه اولسون بر سیز کله سولیشتم دیوب
 اغز نامه دکن صبر ایلدی چونکه اغز نام
 اولدی عمر و فکر ایوب حمزه بکا ایلاک ایله آسته
 ددی لکن بونلر بکا ایلاک ایله تریاکی ویر لر هم ان
 ایوسی خزینه یه واروب تریاکی الوب کورم هم حمزه
 نه بیلور مصالحت بنسون دیوب باک خزینه نک
 کلید لرین اجوب ایچی و کیروب مؤوم یا قوب اولقما
 ارا یوب قار شدردیکه اوصاندی تریاک ناسته
 اصلا بر نسنه بو طردی کلردی صباح اولدی عیاش
 اولوب اخر جفوب کندی بلدی که قصدی صقلدی
 شردن طر حبوب بر تنهایه واروب فکر
 ایدوب

ایدوب محب نه یولدن بونلردن تریاق السرم جوق
 تصور لر ایلدی لهوری کنر ونه راست کلدی اما
 بر اردن کوردی کوی خانقی شهره کله طاق و کله
 یورطه کله یوغورت کله اودون کتور بر کج عیار
 بونلر کما شای ایدوب نوکلندن محب شونلرین
 برینک صور تیله وارسم برایش بشاره بیلور میم
 دیرکن بونلر هب کجوب یول ارا لندی کوردی آک
 صکر بر پیر فای بر خمار بر هکبه ایکی جانینه
 چوملک بو غورت قومش کندر وسی اوزرینه بنش
 داه جوش دیه رک کجور کت یا ننه او غر ایوب کندر
 کندر و ایله بشاردی بر لکدر شکایته یانار نور باری
 جانم ال بر بودردی کجی بر چکه جکم پیر اولدی
 در مان سز اولدم دیر کجور و بونک من سیر جقار
 خاطر یینه بر نسنه کلردی جهان عیار جهان خمارینک
 یولار ندر یا پشتوب جکوب یولدن جقار دی تنها
 بره قوجه کجوری کوروب ای او غول بنی قنده کتور
 نه استر سیر ددی کجور وایتدی هله شمیری کور
 سون اما ادرین ندر قنغی کوبیدن اولور سون ددی
 اول قوجه ایتدی آشته فالان کوبیرم هم و ایدم فالانک

شاهك سن اصل فقير نه احتياجي واردر ديلر
عمر و يوق شاه بويله يوغوردى قنده بولور بولوك
يوغوردى ار مغان اولجه بكا استى يكم وير
ددى بوايلر دكلميو بيوغوردى يمه بشلر ييلر هاي
شاه شقىم قوجه اشته بزسكا ايكي قات برهاسين
ويرورن د ديلر عمر و فر ياد ايدوب جهان ديوان
خانیه دوغرى اى شاهي عالم نك قبوكه بويله
ظالم اولد قورن صكرم بز قنده واره لم ديوب يور بركم
بوايلر شاه ييلر بره صوص كل ال يوغوردى جوان
مرك اول كجرك نك يوغوردى شاه شير
اولور سه بز غضب ايدى د ديلر مكر درت چومك
يوغوردى ايكي سين يور ييلر ايكي سى دغى طور دى
النه وير ديلر و براوچ آچه ده ويروب صوص شماطه
ايتمه عيبه د ديلر عمر و آچه الوب اول ايكي
چومك يوغوردى الوب نهكيه سين او مزينه
اوروب شطه ايله اغليورق ديوان خانیه كيرق
هر كورن بره نولوك دردمنى سكا كيم ظالم ايلرى
ديلر دى عمر دغى بلك چاغردى ايتى نو شوق
عادل قنغى سيدر بكا كوسترك بزم حيفى دكلسق
دير

دير دى بونلر محجب شول فقير نه ظالم ايتى ييلر اوله
بويله فر ياد ايدى ديلر دى حتى نوشروان دغى عمر
فر ياد ك ايتى يوب بره نولر كتور ك كوراه لم دد
عمرى شاهك او كنه كتور ديلر شاه نظر ايدوب
كور دى بر كويلى قوجه سى قاش كريك اغار مش
اياغنه چارق وياش نه پارم پارم بر كلاه باش
دتر اياق دتر او مزينه برهكيه ايكي ال نه ايكي
چومك بر خمارك يوكار بره ار ندر نبلنه بغامش
فر ياد ايدى رك شاهك قرشوشنه كلدى شاه
بوغى بو صورتى كوروب بره نولر ك اى بچارم چاق
بو قدر ظالم كيمى كور دك سويله عقندن كله لم
دكلم عمر و ايتى قاي شهر يار بره قولك فالان كويلم
اولورم بره اينكارم واردر انلر بره سودى يوغوردى
ايله كچنورم هر كونه شهره كتوروب صانوب
زخير چك الوب او مه كيمى بره دوام دولته دغا
ايدى بره اما عمر مده دارد نياده بر اوغل ييشدرم
يكرمى بيش ياشنه اندن غيزى بر او غلم دغى
يوقمردون طاعنه اودون كسر كى ياران صوقد
بو كاتر ياك اكر او مزينه اولور د ديلر جهان باشمه

صبحادی تریاق قدی بولورم دیو سوال ایلام حال
 بیذی اقلیم شتاهی نوشتر وانی بولورم غیری برده بولور
 در یاس بنی سطاظه پوشش وارمه هم دیو درت
 چو ملک قهملو جه یوغور بحق یا یوب گتور دم رای
 قیوسنه قیو جیلر ظالمه اهلن الوب افجه
 ویردیاس انی قهملو یوغورت ایی کی دزی شاه
 بختکه بقوب نه دیر سیر ددی بختکه او موز صفای
 بر او غور دن ویرمه ده لایه می کی زیر عمر وک فریاد
 سوره محمدی کافانک کوروب ترجم ایلامی دوزدی شاه ایتری
 ای پیر تریاق اوطق لازم دکل البته سکا غیری معجون
 ویرسونلر شهمی که مسه یه تریاک ویر میوز زیر
 غیری اصلی وار دردی عمر فریاد ایوب یوزیر
 بر سر ویروب ای ستاره عادل او یله دمه بهم هم
 حاصلی او کاد بر بکا صاعلق ویر تریاک الیر او
 ایسته اولور ددی ایلامی کرم ایلك یوق دیمک دیوب
 زار یلق ایوب نار نور عشفنه اولسون بر جوق
 استهم نهان بر مقیارد یاس اولقدی استرم دیوب
 اولقدی اغلری بکه اهل دیوانک جمله شی عمر عیار
 اوزی کویوب انکا چید یلس دردمند قوجه او غلنی
 نعجب

نعجب سوردیوب حتی بختک بی دیر بیلده عمر وک
 حالنه هر همت ایوب بیلده اغلری ایتری شاه
 نیلسک کرک بر پیر در انحق نار نور بونک کوزی
 یا شیله بزی بر لغیه ددی انی شاه مکر تریاک
 اولان صند و غن مفتاحک کندر و تاجندن صقیوب
 کهمسه یه اینا نزدی مفتاحی تاجندن جواروب
 بختکه ویردی انی او غلنی هر من تاجدر کی دعوت
 ایوب واریر ایکی کز فالن صند و غنی اجوب بر مقدار
 بر منقال تریاق الوب کتورک بوادمه ویرم لم ددی عمر
 اشیروب بر منقال نقدی در شوک هکیم طولار می
 کرم اییک از ویر مک قور قزم یقشتم ددی بونلر کوشق
 بری دردمند سنک هسیک طلوسی شاهک
 خزینه سندی بیلده یوقی بر منقال سکا یتر اترق نیلر
 ددیاس عمر ایتری خوش سن بیلور سنر اتم منقال نقدی
 بر مقیاس وار میوز زیر بکا بر مقیاس کریم ددی بونلر
 هی او غوز قوجه اولور دخی نه منقال ونه مقیاس بونلر
 الم چکمه بر مقیاس ویر لر ددی یاس اخواجه دانا عمر
 جوق جوق اقرام ایلامی وکندن بر شوک عمر عیار اوطق
 دیوب دقت ایله نظر ایوب کوردی تحقیق عمر عیار

افغانک خوزی مکی کله افق قرانت ایشته اوقورار و دیکلار اجهای صفاای عیار اوطق
 بو کتاب از نظار شریفیک یغنی کوننده اقباه قرنیفات قعوشن شریفیات اولم جلدن بره

تخمین آید و ب های نابکار عیناً در سینه شونک
 قلا سلغنه ددی بو طرفین بختک ایله هر من تاجدی
 خزینه واروب صند و غنی اجوب هر من تریاک حقدار
 بختک وزینه ایله بر منتقال طارنوب باقی قلا ناک
 یینه یرینه قیوب کلید لیوب یینه شاه حضور یینه
 کلید یس نو شتر وان اشارت ایلیری و یرک دیو حمره
 تریاک و یرد یس عتیار جهان تریاک الوب یینه تجاهل
 یوز نین ای شاه عالم بوندر قتی از در باری شو
 چو بلکی دوقلد یرک ددی بوندر یینه کولشوب یور و وار
 بو سنکایت تر همان تزیبتش او طین ددی یس حمر و نارنور
 سزدن خوشنود اولسون دیوب دعالر ایدم کرک
 چقوب کندی ازین عتیار جهان اولکون اجناب
 اولنجه مداین شهرین تماشا ایلیری چونکه اجناب
 اولری عجر و خواجه عالم بز جهر کرک سر اینه کلوب
 بولشوب حال خاطر صور شد یس خواجه یا عجر
 خوش کلرک او عالم حزم نک حالی نخه در ایوب
 اولی می ددی عجر وایتی ای محمد بنه تغالی ایوبجه
 اولری اما قوت و جهالی دخی یرینه کلیدی
 تریاق لازم اولوب کلرم اما بلهم نخه الورز شاهد
 باری

باری سز بر حال ایلسه کزددی خواجه بلهم کلرک کوف
 ای عتیار اریکجه کلرک بکون بر کویونک او غلنی
 یلان صوقشش شاهین کلری تریاک الری سن
 اکار است کلیدی کلرک الوردک ددی عجر کلوب
 ای خواجه نخه شول ضرافتی بکنی کی ایوب و عجر
 صامت می ددی خواجه افرین یا عجر و ایوصات
 و هم ایوب عتیار لوق ایلیک بختک حرمزاده بیله
 الوردک اما بن طویدیم قصه اجهان قیوب یرین
 چالیم ددی عجر وایتی ای دانای روز کار هله نه
 حال یسه تریاک الرم اما قتی از و یرد یس بلهم کفایت
 ایدرمی خواجه ایتدی ضرورتی بتر اما سنه ده وار
 بر منتقال حق دخی یصاق او طزدن اول بلکه لازم
 اوله دیوب الوب صقلمت هم اینده سکا و یرم هم ددی
 عجر دعالی دیوب ای عاقل روز کار نظر از حسنت
 سنک بو علم کمالنه اولدن بهر ایشین صوکر فاکر
 ایدوب اکاوره تدبیر و تیار کرک کور سوید ددی
 بوندر بومصا حبتی ایکن خواجه نک قیوس او اولدی
 خواجه کورین دینجه واروب کور دیلر شاهک او غلی
 هر من تاجدی در ددی یس نه اوله اصلی دیوب عجر

در این کتاب در بیان حکایات و قصه های تاریخی است

برده اردینه صفندی اندر شهرزاده قرشولوی ایلی
 خن متکار ایله کلوب صدره کچوردی سگری شریک
 ایچلر کون صکره ای شهرزاده جوان بخت خوشی
 کلر یکن ندر اصلی بویله خ وقت کلر ندر ایکن
 نه اوله بیور خدمت اوله لم ددی نهر ندر ایکن
 ای خواجه بکون خزینه دت تریاک جقار کن بر
 مقیم تریاک الهم ال سنه طور سون اگر عمر
 کلور سه ویره سین خنزه یا صفایه کتور سون اول
 دلورم یاز قدر شوپله بر درده اوغرا یوب بر بخور
 اولدی بولیکم ایوا اولدی عجب کوکلم سور کیشو
 دلورم یاز قدر خواجه بر خنزه اول اوغل ای شهرزاد
 ایوا ایکن سین آسته عمر عیار دخی بونزه بر
 ددکله عمر ده برده اردن ک جقوب نهر نهر بولشور
 حال خاطر صور شدی یلر نهر نهر نهر سوال ایکن
 عمر ده دغا ایوب ای شهرزاده جوان بخت خنزه
 لنیها اندر جوق ضریر بیوب وز هزدن جوق
 در تار چکری اتماهله شهمی ایوجه در تریاک
 یکنه اولکیمی بیک اولور ددی نهر نهر نهر نهر
 وصفک اشیروب حیران اولدی بونزه کلسه
 کورسک

کورسک ددی اندر نهر نهر کتوردی بر منقال تریاکی
 خواجه ده بر منقال ویردی اوج منقال تریاک اولدی
 اندر اولکیمجه نهری وافر ضیافت ایروپ اندر خواجه
 و نهر نهر نهر وافر فلوری ویروب ویر محبت نامه
 یازوب خنزه یه کوندر روب نهر نهر نهر نهر نهر
 عمر ده اولکیمجه خواجه ایله صحبت ایروپ صباح
 اولدی قدر خواجه ویرای ایروپ اندر نهر نهر نهر
 اولوب کتدی بر کون مکینه کلوب خنزه یه و عبدالمطلبه
 بولشوب تریاکی تسلیم ایلرکی و نجه الی و نهر حکایه
 ایلرکی بوندر کومدن بایلر یلر اندر خواجه ناک و
 نهر نهر ک سلامک دکر و ب نامه سین ویردی خنزه
 او قدر کندی ویره وافر عرض محبت تریاکی و نهر صاعقه
 ای سرور نهر ایوجه اولوب یینه بونزه کلمکه سعی
 اقرارم ایلیه سین دیش خنزه تمام صفایلی اندر
 عقله یون حکیم کلوب اول تریاک کیمک نهر نهر ایله
 یلر و ب کیم نهر کویله نهر سور دی خنزه نهر نهر
 در یسی دخی باش نر باشه صویلوب التمن نهر
 بیاض در ی بنوب بی خنزه پاک صویولش نهر نهر
 دوندی دخی کوندر نهر نهر نهر نهر نهر کلوب و اش

کریک بتوب و قوت کله که بشنای او ج درت آیه ک
تمام حسن جمالی برینه کلوب او کیدون بش قات
صورت بغلی یکه کورن جمال مالنه حیرانه اولوردی
وقوت او کندن بیک مرتبه زیاده اولدی انی
لندی ها و محروم و حجاز بهادر لری ایله اتره بنوب صید
شکار و عیش عشرته و بزم صفایه بشنای
بس عید المطلب و سار دو ستاری حمزه نک بو
حالت کوروب شکر یزدان ایله لر دی چونکه بو خیر
جمله دن اولی حمزه معدی ایشی حمزه تمام صحت
بولدی مکه صحی الرنه صید و شکار ایروب بحب
شوکتی وار ددی ای حمزه معدی شاد اولوب ایمان قبیله
بنی عاد دلاور لری جمع ایروب والده سی عادیه
بانویه و داغ ایروب قتره سین حمزه دیوب روانه
اولدی برکون مکیه کلوب حمزه یه خبر اولدی حمزه
کلدی دیو امیر مردان شیخ فر شو چقوب یار ایله
و حمزه معدی ایله بولشوب کور شوب حال خاطر صورت
اندرده مکه صحی اسنه یار کاهلری قوروب فرار
ایلدی یار برینه عظیم ضیافتلر ایروب حمزه نک
صحت بولدی و غننه عظیم شکر لری ایروب اول بهاراد

عیش

عیش عشرت و صید شکار مشغول اولدی ایسراوی
ایله برکون امیر مردان ولندها این هذان و حمزه
شکار و جفت لری اوچی ات باشی بر ابر سرور
جهانک صباغ یاننده لندی ها اصول یاننده حمزه معدی
مصاحبت ایروب کیدی لر دی حمزه نک کو کندن بو
کلدی یکه بر زمان حمزه معدی بر دمه ایله یقونم ولند
این سعادت بوقدر قد قامت ایله اوزرنده اولاد
جبه و چوشنی و سار الات حر بیله یردن قابوب
قولومک اوزرنه الدم شمدی ایسنه بر بچی بیلدی
خسته لکلر چکریم بحب ینه اولکی قوتهم برینه کلدی
یو خسته کلدی دیوب دو شوندی یاری کند و چی
تجربه ایروم دیوب صباغ ایله لندی ها کرینه یا شکر
بالندی ها بر زمان نهدن ستانه سنکله نه معرکه لر
ایلدی ک ددی لندی ها اوت یا بله میهم صا جفرانه کمال
خان اولوردی حمزه معدی نک دخی کرینه یا شوب
یا حمزه معدی قبیله بنی عاد او کندن سنکله دخی ابو
کوتور دیس ایلدی ایروم بحب بنهم اول قوتهم برینه
کلدی بی اوله ددکه بو نظر ایتر دیس یا میوز کلند زیل
من ایسکن دوز لری دکنه حمزه بر کره یا مقبوعه بی همتا

دیوب اکثرین شویله زور ایلدی بکه ایکی سنی بردن ایکی
قولنک اوزرینه الی وکنه اقلرینک اوزرینه قودری
لذرها بو حال کوروب ایتدی ای سرور بتم خود هند
تمام عرضم یقمشنک یا بونده تکرار بویله ایلمک
نیت اقتضای ایلدی بو قولکردن نه جرم صادر اولدی
ددی عمر معوی کی بریکان ای برادر کوکلم بولاندی درک
بو نیت مرادک ندر ددی حرم ایتدی ای بک و بر
خاطر بکیم بر نسنه کلمسون بوقعه زهر ایچوب خسته کلر
چکرم قوتم برینه کلدی دیو امتحان ایلدی درک عمر معاد
پوه افرین برمله بولدی امتحان ایدم چک ادمک
یئوکن بور نیت کتور سووه دیوب بران لطیفه ایلدی
انیت حرم شاد اولوب الحمد لله قوتم برینه کلمش ایلدی
همان شاه نوشتران و اروب مهر نگاری طلب ایدم
ایلتک ایلده او مزار ایسه ضریقا الموقلام او طمش دردی
لذرها و عمر معوی کی معقولی بر نوله لوان تی ارن کوروب
کیه م ددی برانیت عمر بقوب ای عیار وارسن بکلم
خبر و بر سکت برمله سفر دن حظ ایلدی نلر کلسور ددی
عمر عیار نوله دیوب طبان کتوروب روانه اولدی برنج
کون ایچنده جمله سین دوکاشوب خبر ویردی اول
بهار

بهار اولنجه بکلرینه کلوب یکر می درت بیک عسکر جمع
اولوب مکه صی اسنزه قنوب قرار ایلدی برانده مشاوره
ایدیوب نعت القنوب کیه م می یو خسته اول نامه می
کونریه لم ددی عمر معوی کی ایتدی نه خبر کونریه بر سونه
نعت کیه م لم ددی کتکه تیار که بشلدی یلر او طحله عقلیون
حکیم حمن دن اجازت استدی شمی نگیر و خذمت
تمام اولدی بنده واروب او یه کیه م هم آخر عمر می اولانم
یا ننده اوله یه ددی حمنه نوله معقولی و اصران غلغله
الحمد لله شمی نگیر وصیحت بولدی حق تعالی سکا
اجر ل ویر بزم زجه تم چکدی دیوب بوکوا وافر و هم
یاد کار لری بفت لری اولدی خنی او لوب یول تیارکن
کوروب چیبور شاهه ده نامه یازوب عقلیون
حکیمه ویروب ویلا ییتنه کوندر دیلر کون حجاز وین
دلا واریله بنی عابد برادر ایلده مرد افکن یعنی شاه مردان
پار کاهارین قالدی بروب ارننجه عمر معوی کی بستر خنای
ایله سر عسکر پایه اسنزه القنوب انیت سر قبالن برینه
لذرها و سائر عسکر حمنه اور تابه الوب شهر مکه دن
القنوب قنده سین شهر می این شاه نوشتران دیوب
یولک روانه اولوب چکلوب کتدی یلر کون همیشه فیضه

بستنوب اول مقامه بر قاج کون ارام ایله یلس زیر اب هوا کی
 لطیف عشر تکاهی چوق و شکاری بوک یس لر در زیر استم
 داستان اشقود یعنی مقامه مقدما بونک وصفی بیات
 اولمش ایروینه اسدی فیضی قرنی اشکریله دامن در میان
 اینوب هنر یه عالی ضیافتلر ایله کی امیر مردان ای بکلم
 چونکه بوند بر قاج کون ارام امک لازم کلدی بنم مرادم
 شاه نوشروانه نامه کونی مکر اوله آگاه اولسون
 یینه کلر یکیز بلسون بلکه آسزدن وارنجه های بونلر بمله
 چنگه کلش لر در دیوب اوله چنگ مراد ایله اراضه
 قلیج دوستوب دیبلت عدو ته باعث اوله اور تالق اوز ابوب
 یینه مراد یزال ویر میله ابوا و من خصوص ابوقدر نان ملک
 بیگ واحسانک کوردک بر او غوردن بر قز خاطر کی
 ایچون یوز یینه قز قلیج چکمک مر دلت کلدر هله
 بر انصاف کور هم سز یه بر سن دردی جمله بکلر دعا
 ایوب ایتم یلس یا صاحبقران نظر افری از عانته ابوتد
 ایله یکن سنه لایق اولانه بودر اگر اول جانبدر بر مقدر
 جفاده اولور سه تحمل امک کر کسن زیر بو قدر ایلوکه بران
 کلکره اولور سه عظم اولوق کر کی مخصوص است اهک
 بوندر بلکه خبری بوقدر منافع لر حسدی نون بویله فتنه

قیناد

قینادر که ارکزه عیوت دو شوب سیر یکن چالار در دیلر
 سرور عالم کنه والیله بر نامه یازوب مهرک اوروب هم
 ای یار غار بونامه شاهه کتور مسی یوخسه
 غیر کی ادم کونی بر م می ددی عیار بر نون صی ایوب یا
 صاحبقران بر وار انکین کیمی کونی وره سین اولاشم کی وار
 بختکه تریاک ویردیگی ایلوکی کوب بعض کنایه چکلر
 ایوب خنده یوز نون جفا التسم کر کی و شاهن کنی
 اقراری اوزر بنده مستکی واردر هر قجن هنر نامه یله
 کله سین کابیک التون و بر خلعت بر افتاریه و
 خنچی ویر چکلر ددی هنر کولب یا ویر من سه نیجه
 ایله سین ددی هم ویر من سه بر انلردن کوچیله
 املار بیلورم جان وار سه ویر مسون لر ددی
 هنر یوری املی کور هم بر جواب کتور ددی هم
 بسر چشم دیوب نامه الوب کنی و جادر یزه کلوب
 کینوب قوشانی شاکر در نون اون دانه عیار
 الوب انون طبان کتور وب شهر من ایینه کلر بار همان
 دوسطونکی شاهک دیوان خانه کلوب
 بوابلر تن اولک شاهه عرض ایگ هم دردی ای کلدی
 ددکر بوابلر کی بیلوب ای عیار نون اصلی هنر صاغله

۱۹۸۹

در صا در عیار
 او طهر کتور
 محمد زکریا
 بر قز خاطر
 اهلب در قز
 صا صفا
 قز الله عنده
 اقدار کتور
 سوره ایوب
 کلدر سرور
 کیم بر قز
 صا صفا
 قز الله عنده
 کیم بر قز
 صا صفا

ردی عمر بای شاهه خبر و برکت نامم وارد دیو بتو ایلر اچو
 کیروب قیو جیلر کتخانی آسی زرمیان اغرایه خبر و برکت
 اولدی شاهه کیروب دعایا دیوب ای شاهه عالم عمر و
 کلدی حمزه دن الحی لکه کلدی م دیر نه امر ایی کیریکزد دکره
 نوشروان کتورکت کورم لم نه استر اوله ددی بختک بلوق
 تریاک استر صقیق و برمه اگر صحت بولور سهینه هر
 استر تک طور من اراده فساد اولور اولاد این صر زیا
 کبی باد شاهه صنایع ایلدی ددی بتو ایلر ایتدی یلر حمزه
 صحت بولوش و حال همیشه فیضه امش ازین کلوب
 عمری اوراد کوندر مش ددی یلر بوکره بونلر بلکلیوب
 بره کر چکی اوله عمر و کت یلاخ اولیه شاید اصلی بوقدر
 اوله هله وارین کتورکت کورم لم نه سویلر ددی یلر بتو ایلر
 کلوب عمر کت اولنه دو شوب ایچ و کتور دیلر شاه و بختک
 کوردیکه عمر عیار کنی و یه زینت عیروب خواج دانا تکت
 و بر دیکه بی بی قات کر که کیوب باشنه بر افتابیه خنجر لری
 دا قنوب تیر باد بالو من نه شویله کم قصی ایلسه فلکن
 جنبر ندرن کچی اون دانه عیار قفا سنه تیر بردوش
 اولوب قفادار و هوادار اولوب طور دیلر همان ایلر و کلوب
 عمر عیار شاهه بر مریح اوقیوب نامه او بوب تحت
 کنار نه

کنار نه قودی انی ایتمی ای شاهه عالم اوغلاک حمزه
 صاحبقران سیز سلام دعایا ایلدی و یونامه محبت
 اثار کوندر دی وینه جواب استر ددی شاه
 اسفارت ایلدی عمر و کت التنه بر صندله قودی یلر کچی
 او تور دکی النه شربت و بر دیلر ایچری انی شاه نامه
 اچوب خواجه نک النه و بر ددی خواجه دانا ایراق اوز
 طور و بیلدی او ان ایله اوقدی اولدی حق تعالی
 مریح ایوب دهمش که سر نامه بنام خلی که اولدی
 قادر حتی توانا بنهم قامتی که حمزه این عبد المطلب
 سنکه دیری اقلیم شاهه نوشروان سیمی نامه
 محبت انارم سکا و اصل اولنجیه معلوم اوله که بوقولی
 دیار هنده کنده جانکنه کوندر و ببعی ار دجه
 کترم دد کلمی حر مزاده بعض منافقن سوز یله
 امه ماده کوندر مش سن سیز کت صوچیکن و خبر یکن بوقدر
 امه اول لغی بکا جار به ایلله بادیه زهر قانوب
 ایچور و ب از قالدی اوله یاز دم لعله الحمد لله دخی
 اچیلر بو غمیش اولدی م و لنده ها نکه باشین مهرا چون
 شیر بر آتیش ایی یکن بر بنی زنجیره اور و ب قفسه
 قیوب کویده سینه فضله کتور دم بوندر کلدی که مکر بکی

بنده دستار بن سینه اولی دیو سینه یکلیش اکل و با
 مهر نگاری اولاد این مرز بازه و بر مشا بر زده یولایه
 راست کلوب بنم ایسه دخی در ما تم یو غیری زهر کین
 صن بنی بوحال کوجه کلوب کورد من عوهد یکن یوز مش
 بنده لندهای صای و بر دم اولادی طتوب مهر نگاری بکا
 کتوردی جمله عکسین طاغندی مهر ایسه بنی اولاد
 کور و ب یکندی چقوب سترک جانیکن کندی بزده مانع
 اولادی بنده هر چین ایسه بز من و هم شاهک رضاسی
 اولوق کر کدی دیو اجهان قودم اندر مکینه واروب بگری
 سینه تریاک ویر سندی کوندر دم دولنگری ایلم اولوق
 لاله ویر مش سنیوب حسن جهالم بر بنه کلوب قوم اولاد
 جوق مرتبه زیاده اولادی خلافت عالیله کنه کلرم و
 لندهای کتوردی حضور شریف کنه و راه می امر یکن زنده
 و ران عیار هم ایله جواب کوندر سندی پیش شاه کاه
 قیزاردی و کاه بوزاردی همان بختک طوره ایوب یا هم سن
 بونه زمان کلرک و سکا تریاکیم ویردی یو خسته
 خواجه می ویردی ددی کمر وایتدی شاه بیوردی
 شهزاده ایله واروب خزینه دن جقاروب کتور و ب
 ویردیکن دکره بختک طوییدی قصه گو کلندن ایتدی
 های

۲۶
 های نابکار نار نور خشی اول کویلی صورتی کل تحقیق
 بوایش دیوب دوزخی ای عیار یو خسته یو غور بی
 قوجه سنی ایکن ددی کمر و صاع غلغله بله بلای
 ای خواجه بختک بر ایتم او غلومی یاران صوقدی
 ای می بنده کلرم استدم سزده ویردی یکن ددی بختک
 باشین صالوب ای او غری تعجب بنی الیادک نه ای می
 اول فریادکن بر کچک صانم مریمت ایلام هله یور
 بوده بز بر اورنگ اولسون ددی اهل دیوانه بو احوالی
 بیلوب کمر و ک اول حیلده سزده انگشت برده اید
 میران اولوب قالدی بلر جمله بلدی بلر که چینه تریاک سیوب
 صحت بو طش نوش قان و زرا سزده بقوب شهرکی بجه
 اولوما اول دلاورک یوزینه بجه بقارن بنی حایله قوم
 اندر دیکن بز زمان اول بزیه هشت ام کی جبارک بجه
 قهر زین قورقاروب کیدن مالیزی بیقصور الوب
 زیاده سیله بز کوندردی شهرکی بنده لندهای
 انم اندرهایه بنده چکوب کتورم پس جهانده بو
 ایلوکی کیم کیمه ایلمت اول بز بولله ایلکر ایلیله
 بز اکاملاک ایله یزدی بختک خر مرزاده سویلم صاندی
 شاه کتورم قولو کزده ملک بهرام کورد حاقانی

کتور ديه بخون اکا التفات امتر سين جهان چنه مده ايکا
 ددکاه نوشتر وان غضبه کلوب ای کوراعين هب ندرن
 اولنگ اول بز دن امردا ستمدی يانه لازم ایدی اول
 صکارک پلیدی کوندر رو ب شیطانلق اوکره ندرين
 جهان طوت ديلنی او توير ندرين يوحنه شمردی اما
 ایدرم باشنی کسر لردی بحتک کوردی او طنز ارتق
 ویدمکی اندي خواجه ایدی او پيله اولور شاهم
 اتم چکمه حرم بر دیر یادک که سینه در جهان اول سرور
 دعوت ايله کلسون مهر نگاری ویر غوغا القسون مهر
 قند بر لندها کی خصم ظرور ایدر سه اکا کوندر حقتی
 کلسون سندر حضور ايله ددی شاه ایدی یا خواجه
 سوز سنکدر بر سنک سوز برین طومر یوب بو کوراعين
 بحتک سوزینه اویدر و غم ایچون بویله مهر برده حجاب
 چکه مرم ددی اندي مرم تعیین اولندان جائز سین
 ویروب اول بر عیار لمرده خلعت ل کوردیلر شاه
 ایتدی یا حکم و ارا ایدر کی بنده او غلم چنه یه سلام
 ايله صفا کلدی جهان کلسون برو اشتره بلر کله بهم
 بو ایستلردن خیرم یوقدر بر لای حسون لر فتنه قینا
 دوب او طنز ایستلر اتم لردی مرم و نوله امر شهر یارک
 دیوب

دیوب سلام لیوب جقوب کندی چنه یه کلوب شاهک
 سلامک د کیروب جمله جواب لرب بیان ایدر ای امیر عرب
 حظ ایدر وب اول ارادن قالقوب جانان ایلر بر ارض لیوب
 چکلر یلر تراوی ایدر نوشتر وان عمر عیار کندی
 صکر اغشام اولدوقدر حرم خاصنه کیروب مهری
 یاننه کتور دوب ای بخت سز قین چنه صباغ او طمش
 بکون عمر عیار اچیلک ایلر کلر کی تحقیق کوردیکس
 چنه ایشی کندی مرم و کلوب بز دن ظرافتله تریاک
 اکبر الی شمر کی چنه ایو او طمش یینه حسن جمالی
 یرینه کلمشی اولکیدی نیک او طمش شمردی نه سنک
 و نه بهم اول دل اورک یوزینه باقرغه یوزینر قائم کی
 ددی مهر نگار اتا سندر حجاب ایدر وب هیچ سوز ویدلر
 اما کولکندر اتدی وکی ایسه بشیمان اولدی کی نعب خطا
 ایتیم هله بر قاج کون یاننده طوروب احوالنه مطلع
 او طق کرک ایدم ددی یینه عشق اتشی در و ندرن برق
 اوروب علونندی کیچه کوندر فکر ایدر دیکه چنه ایلر
 خه بار شورم و بولشدر قرنه جواب ویر شاه یینه
 بویله چنه دن حجابیه قالدی یلر بونلر اشتره بو حاله
 اما بحتک پلیدی کت ایسه یینه یور کندی حسن اتشی

طوشوب نچه اینه چکن باهمزدی برکون امیر مردان شهر
می اینه بقین کلای کنی شاهه خبر اولی بکه یارین حمزه
جمله عسکر یله کلور ددیلس نو شروان اعیان اشرف
ومصاحب ایلله شهر دن طشره جقوب بریوکسک برده
ایمان قور دیر وب سیره طور دیلر و شپرده نقی
بیوک کوچک وارسه تماشایه جقدیلر کرچه حمزه
بیلور لر ایدی بکه نچه ارد در امانی های دخی کور مدیلر
کوره لم نه اصل ارد در دیر لردی اوتهدن امیر مردان
عسکرین زینت و ترتیب ایدی وب اکاین دوزوب اول
عسکرین اوکجه عجم معری کچوب صاحبقرانک
بار کاهلرین قور وب قرار ایلدی انک ارد نچه جمله
عسکر بلوک بلوک کلوب کچدیلس چونکه سرور عالم
یقین کلوب کوردی شاه کنی وسیمه تماشایه چمشتر
نوان خنک اسحاقه مرمون اوروب النیم اولان نیزه
بره طیایوب بریول ات قوباروب بری النجی صیافی
یاروب تاش اهنک طور دیغی برده کن سوردی
شاه و ساری حمزه نک بوقوتن کوروب حیران
اولی یلس حمزه کچنچه ارد نچه کنی ها این سعیدان برده
طایغ کنی فیله سوار اولوب او من نه بر کورن مانندی کوه

البرز

البرز کنه ونک خود کویده سی بر فرم طایغ کنی
الخلاق من این خلقی کنی های بو هیبتی کوروب عقیلی
کنی وب حیران اولی یلس بره بره بودی ایلله آدم نچه
اینه بیلور ددیلس در اکی اولنر بوندی اکلادیلر که
حمزه نه مرتبه قوته مالکانه ونه مرتبه امرکی اولدیغی
چنک کنی های کوروب خوف ایدی وب اودی صیده نزدی
کسرم یانتره ایدی ای دلور شمری حمزه بونکله
خصمانه چنک ایدی وب زور بان و ایلله بویله بر دیوم
غلبه ایدی وب اله کتور دیغی دردی کسرم بلای حمزه بویله
برادم از درها سیله قوت کون کله بر کله چنک ایدی وب
با صوب بنه چکنی بنده اولکجه زهری ایچور دم ایتا
نه فائز اشته او طریکی یینه صباغ و سالم کلرکی دردی
انین بوندی در قلوب شهره طایغ یلس شاه سر اینه
کلرکی مکر مهر دخی تاج خانه او زرنی ن تماشایه
ایدی حمزه اولدی های کوروب عشقی تازه کنی نهی
در یغ بن نوار ایدی صبر ایتوب یا کلرم بردخی اول
دلاور کن یوزینه نچه بقارم ددی القصه حمزه در اول
کون بکلر یله بار کاهلرینه قلوب قرار ایلدی یلس اکی کون
اوتروب شاهه و بلای وزیر لرینه و بکلر یینه هنای

تخفه لرندی از مغانس روزوب اندین شاهک دیوانه
کلر یلر اما لدرهای کتور میوب بارگاهمه قوردی چونکه
دیوان شاهه کلوب شاهیله و غیر یلر ایله بوشوب
کور شری حال خاطر صور شدی یلر اندین سرور جهان
شاهه هدیه سینه چکوب هندی یاد کار لرندی
عود عنبر و دارچین قرنفیل زنجبیل و اسبابه متعلق
دولبندی و سار قوماش در لو تقارق تخفه لر شاهه
بشقه اوغلرینه بشقه مهره و الیه نه بشقه خواجه
وارغیث وزیر و سار وزیرایه و بختک لعینه و ستم
ملعونه هر برینه حال الوحاله بوش قومیوب محروم
کهمسه قامدی حسود لر حمزه نک بوشخانه حیران
اولوب تعجب ایله لر دی بو سخاسی ار لکنین
زیاده در آنکچون بو کاغلبه نهمه ایره من دیر لر دی
بختک بلید ایسه حمزه نک اوکنده منافقانه یوزینه
کولب الیه ایاغین او بختک استی دی ای دلور خوش
کلرک صفا کلرک یوزین باصده کلرک جماله مشتاق
ایرم حیالی زمانه سیزی کور میه لی دیوب در بودی
مجتبل عرض ایروپ بالیقنور دی حمزه ایسه بیلورم
ای خواجه بختک اسکندر پکن سور دی ستم سینه
تریاکیده

تریاکیده حمزه سر ویرمش سینه ددی بختک بلید ای
سرور شاهه قالسه بلکی ویر نزدی بر افرام ایرو
آلی ویردم ددی حمزه ده بیلورم نه حاجت سوبیلکه
زهر یه سر ویر دکت در کده بختک خاشا یا صما حیران
بهم صو جم یوقی بو قولگری او یله قیاس ایتمک که
سینک ار دیگر چه دو شمنایق ایرم ددی اخر شاه
بره صوص نهی ملعون یتر کنی و خا رسوای ایتمه بزی
بیله اوتانم دکت بر سرورک یا نانه ددی اندین ستم
داستان صندره لیک نک بوشیدیه سینه قالدی یلر
امیر مردان کچوب او تور دی الت یا نانه حمزه معری و سار
عرب بکلری و حجازین سرور لر ی بولکو بولخه
او توروب قرار ایله یلر صول قولدی کستم و اوغلی
ار د شیر و قارون محجم جمله محجم بکلریله او تور
اندین همت شاهی دو شنبو طعامه صلاح دینار
هر کسی مراد بجه بیوب همت قالقوب شاهه اس
ایله ی بساط عیش کلوب بریر مجلس لر قور بیوب
بلوک بلوک عرب بکلری و محجم بکلری خلقه خلقه
اولوب عشرته او تور دیلر بولر بره بر مقدر بیوب
ایچوب نشته دار اولی قیوم شاه حمزه نک لندیها

ایله اولان معرکه سندی سوال ایلی عزم بشلری
یولده کورد و کندن و هند ده لندی ها ایله اولان معرکه
لرنده حکایه امکه بو حال ایله اخشام اولنجه عیش
و نوش ایدوب اخشام اولی قره نوشتروان بونلری
قیو ویرمیوب تکرار مجلس عشرته بشلی بلر اما
بجتک هر مزاده شاهه بقوب ای شهریار شهمی
مهری عزم به ویرر میسین ددی شاه یاخجه ایله
ظاهر اقرار بزدن دونه چک دکلون لهان ویررم ددی
بجتک خوش کوزک سن اقرار بینه طور سهوت امتا
قنی عزم نک اقراری اولزمانه سن مهری اقرار ایله
عزم ده لندی ها آنک با شین یا خوب دیری کتوروب
سینه تسلیم ایدم بکت اولی شهمی کنده ویه قول
ایرو ب سر قیلان ایدندی اول سینه دو شمنه عزم
برجانبه کتسه یا خوب بر حال اولسه اول سینه انتقا
قصه امتک مقرب را ایدی فرصت الیه ایکن عزم
اقراری اوزره کتوروب قتل ایله زیر عزم نک واروق
کنده و نک بویله عظیم بقوب کنده دیار نین بند
زنجیر ایله ایرانه کتور دیکن هب سزدن بیلور
عداوت مقرب ددی خواجه دانا بوجوان شیری

بر

بره کور لعین جهود او تور برنده یینه بر فتنه یه با
اوطه عزم ای شهمین صکره باشین ویرر ویرر سن
عزم یکنم طور دیکن حی اول بونده یو غیکن مهری
غیری کهسه یه ویرر بکن اولی شی اشیدوب لندره ای
قیو ویردی قرنه اش اولی یلر شهمی نکیر و عزم نک
قولو اولدی عزم ای قرنه اش لرنده زیاده سور
وهر دنیا و آخرت قرنه اش اولی یلر شهمی نکیر و عزم
آنک بر قیلر سینه ویرر با شین کسدر ملک قنده
جاشدر اما بلکی لندی ها آنک بر قیلی کته سینه
رضاسی یوقدر صکره سن بیلور سزدی بجتک
کوز قبوب الی امه خواجه یزدان بر ستور انلری
اولی کلریه اتمن عزم سوزینک اریده اقرار نین
دو عزم خصوصاً سزدن مرادی وارد بر عاشقده اول
مهر نکار ایچون بر دو غمیش قرنه اشین استسلی
ویرر قنده قالدی بکه لندی ها اهان استه وقتیه
قاچورمه لندی ها قوی خصم صکره ضرر کتورون
ددی استه نوشتروان بیلسون اول او یله دیر بویله
دیر بو قصه خوانلر شاهی روجه تشبه ایدوب خواجه
صاغنده ملک بجتکی مولنده شیطان دیشلر ایدی

عش

هر قبح نوشتن و آن خواجه دانایه او یار سه صفایه
واصل اولور بختکه تابع اولور سه درلودر ده محنته
او غبار بوجله زینه بدکار بختکه او یوب خواجه نک
اول حکمت آمیز سوز لرین قبول اتمیوب شیطان
غالب اولدی انون دونوب یا همزه قنی لندره ای پند
نه خوش بوندیم بیله کتور مدک ددی همزه ایتدی
دولتلو شاه چادر نده در کتور مدیم اگر ابر ایست
کلسون ددی نوشتن و آن ای دلاور قنی سنگله قوی
بنده مهری است سینه امانده هانک نه باشین
ونه کند و سینه کتور مدک یا بویله نجه اولور ددکه
همزه نک رتک روی تبدیل اولوب ای شهر یار بر
سوز مریه دو هم سن یا لکن یا شیه استر بکن بر
کوییم سینه فضله کتور دم بینه الیم بغلیوب المکزه
تسلیم ایدیم نجه بیلور سکنز او بیله ایدک ددی
شاه همان کتور اول قرم یوز لونک حقتن کله هم
همان همزه عم بقوب ای عیار وار لندره ای بغلیوب
ال کتور ددی عمر و ایتدی ای دلاور بوناصل سوز
لندره ای شهبازی کوز کور کتور و ب الی بغلیوب
بی رحم طائفه یه نجه تسلیم ایدیم سینه بن بوکا

قائل

قائل دکلم دیوب بر جانیه چکلری همزه یاوز لندره مقبل
امر ایلدی تروار یار کاهدن بتم کندیم الوب لندره
محکم بنده چکوب کتور بوندیم بنده سلام ایلده
عناد و مخالفت اتمسون یوخسه کندیم واروب
کتور هم ددی مقبل امر صاحبقرانک دیوب یار کاهه
واروب کندیم الوب لندره هانک چادر بینه واروب
کوردی کطان هندی تان کند و بکل بیله او توروب
عشرت ایدیم مقبل لندره هانک حجاب ایدوب بر او غور
واروب همزه نک امر سینه سو بیلیم مریه سلامیوب
قرشو سنده ال بغلیوب طور نجه لندره مقبل ندرین
مرا کوروب تعظیم ایلدی نیر ایلور که صاحبقرانک
مقبول قولیم یا مقبل خوش کلرک بیور شورایه
یوخسه صاحبقران بر خدمته می کوندیم ددی
مقبل خیر سن او تورک صفا ده اولک ددی لندره
یا خدی مت ندر سو بیله کور هم ددی مقبل خیر نشنه
یوقدر ددکه لندره هانک الوب یا مقبل ندری
سنده بر خبر وار اماندیه میور سینه صاحبقران
شهری قندره در ددکه مقبل ایتدی نوشتن و آن بو
کیجه بکل بیله ای قودی ضیافت ایدیم یور ددی لندره

خوشتر و آن بیوردی سوبلیس که دیوب بونگی یوزینه
یعوب دگر ایکن کوردی مقبلن اتکی التمه مکنه ک
او چو خ کورینور همان از عات ایله طویدی یا مقبل
ندرا اول مکنه یوخه صاحبقران بنی بغله کتور می
ددی قور قینه دوغری سویله ددی مقبل ای دلاوی
او یله ددی امانهم نه حد مکنه که سینه اوله نامقول
وضع ایرم نهایت زورع او غلام ضربا کوندر دیلوردی
لندرها همان بر نون صحابوب یا مقبل کل بغله بر
صاحبقرانک بر کوبکی بیله کلسه انک اینه مطیع
اولورم و اولومون قور قار دکلهم امانه اولورک
اصلی ندر با سویله ددی مقبل ایتدی بلهم اوترونی
عشرت ایرم کن شاهه کنه کیم اغوا ویردی دوناه
صاحبقران یا جهنم قنی لندهای نجون بیله کتورم
ددی امیر مردان کنه و چادر ندر عشرت ایرم ددی
نوشتر و آن یا جهنم سن بنی قینا تر سیم
یا قنی ندر ستانه واروب شیرها بالندیها
باشین کتورم که کتورک ایری یا قنی بیلر ک
ددی صاحبقران ایتدی استنه بار کاهنده او تو
اکل تر سنگ بغلیوب شدیم ایرم هم ددی
نوشتر و آن

نوشتر و آن البته کتورک بنی مهری سکا ویرم هم ددی
جهنم هم بیوردی وار بغله کتور دیویم و کلهری
اخر بکا بیوردی بر مخالفت ایرم میوب کلهرم اما
نه زهرم وارد در که سینه ال او زادم اگر کیدر سکن
شویله کیدر هم و هم خاطر یزه بر نسته کتورمه
جهنم سنگ بر قیلنی دینایه و بر من و خطا کتورم
نهایت سوز لری بر نینه کلسون دیر کنه سنی قور تار
ددی کالندیها بر بغله بر اول وادیرم دکلهم اولورک
بهم یا ندر سنی دکلهم همان صاحبقرانک امری بر نینه
وار سوب مرادینه ایر سوب دیوب الین الی او زره
قیوب تسلیم اولورک استنه ار لک و مردانه لک
بویله اولورک شی بر افندی به قول اولیجی بویله
انقیات و اطاعت اتمک کر کیدر اگر حقیقی و اگر مجازی
اول سوب مادامکه بویله تسلیم و اطاعت اولیه
نه افندی قولی حظه ایری روانه قول افندی سندن
خیر ایری القصد مقبل زجریم مگر هنر از خوفیله
لندرها ی بغلری و او کنه دو شوب الوب شاه
سزینه کتوردی بوندر ایسه همه لندها مقبل
سوزیله کنه و خ بغلر و ب کلورشی شهری عثمان

۵